1350 / ۱۳۵۰

د افغانستان کالنۍ

د اطلاعاتو او کلتور وزارت

۳۸ گڼه

د افغانستان کالنی

د اطلاعاتو او کلتور وزارت

۳۸ گڼه

مسئول مدیر: محمد ولی ځلمی

همکاران:

حبیب الرحمن تنگ

پیغلې راحله راسخ

نیټه: ۱۳۵۱ کال د وری لمړی

فهرست

شماره مضمون	صفحه
۱ - دافغانستان پاچا	
۲ - دمعظم همایونی اعلیحضرت پیغامونه	۱
۳ - دافغان ملت معنوی مور علیا حضرتیمعظمی ملکی پیغامونه	۷
٤ - بازدید اعلیحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه از صفحات جنوب غرب مرکزی وشمال مملکت	۹
۵ - بازدید اعلیحضرت معظم همایونی ازولایت پکتیا	۱۷
٦ - مسافرت اعلیحضرت معظم همایونیبهاتحاد جماهیر شوروی	۲۲
۷ - مسافرت اعلیحضرت معظم همایونیبهجمهوریت مغلستان	۳٦
۸ - مسافرت ذات همایونی به انگلستان	٤٦
۹ - دافغانی سری میاشتی د تولنی دعالی رئیس والاحضرت شهزاده احمدشاه پیغام	۵۳
۱۰- مسافرت اعلیحضرت مهندرا پادشاه نیپال بهافغانستان	۵٦
۱۱- مسافرت والاحضرت ولیعهد جاپان وهمسرشان بهافغانستان	٦٤
۱۲- افغانستان	۷۱
۱۳- معرفی ولایات کشور	۷٦
۱٤- د صدراعظم دکتور عبدالظاهر دحکومت لنډ جریانات	۱۲٤
۱۵- دصدر اعظم دکتور عبدالظاهر پیغامونه	۱۳٦
۱٦- قوهٔ اجرائیه	۱٤۰
۱۷- وزارت معارف	۱۵۱
۱۸- دکابل پوهنتون	۱۵٦
۱۹- وزارت تجارت	۱۵۸
۲۰- اجرآت وزارت فوایدعامه	۱٦۲
۲۱- وزارت اطلاعات و کلتور	۱٦٤
۲۲- وزارت مخابرات	۱۷۳
۲۳- وزارت صحیه	۱۷۵
۲٤- وزارت معادن و صنایع	۱۸۸
۲۵- وزارت زراعت و آبیاری	۱۹٦
۲٦- وزارت داخله	۲۰۱
۲۷- وزارت مالیه	۲۰۳
۲۸- وزارت عدلیه	۲۰٤
۲۹- ریاست عمومی شهر سازی و خانهسازی	۲۰۷
۳۰- فعالیت های کابل ښاروالی	۲۱۳
۳۱- قوهٔ تقنینیه	۲۱٦
۳۲- مشرانوجرگه	۲۲۱
۳۳- قوهٔ قضائیه	۲۲٦
۳٤- مصور خبرونه	۲۳٦

شماره	مضمون	صفحه
۳۵ـ	جمعیت عالی افغانی سرء میاشت	۲۳۷
۳۶ـ	دمیرمنو ټولنـه	۲۴٤
۳۷ـ	ریاست هوایی ملکی	۲٤۹
۳۸ـ	پښتـونستان	۲۵۳
۳۹ـ	موضوع خشکسالی وکمك های دول خارجی به افغانستان	۲۵۵
٤٠ـ	اشتراك هیات ها و نمایندگان افغاني در کنفرانس‌های بین‌المللی	۲۵۷
٤١ـ	انستیټوت قره‌قل	۲٦۲
٤۲ـ	باغ وحش کابل	۲٦٤
٤۳ـ	معلومات عمومی	۲٦۵
٤٤ـ	کمك های یونسکو در سالهای ۱۹۷۱ـ۱۹۷۲	۲٦٦
٤۵ـ	د نړی مملکتونـه	۲٦۷
٤٦ـ	وقایع مهم جهان	۳۲٤
٤۷ـ	کنفرانس وزرای اسلامی منعقدهٔ جده	۳۲۹
٤۸ـ	مسافه‌های کیلومتری مرکز وولایات	۳۳۱
٤۹ـ	کرونولوژی اخبار خارجی	۳۳۳
۵٠ـ	دکورنیو خبرونو کرونولوژی	۳٤۹
۵۱ـ	اختراعات واکتشافات	۳٦٤
۵۲ـ	وفیات مهم سال	۳٦٦

سریزه

دیرویا ړو چه‌دافغا نستان کا لنی‌دتیرو کلوپه شانی وهغو هیــــواد وا لوته چه‌د خپل خوا ړه اوگـــران‌وطن دتیر کال دمهمومملکتی‌سیاسی ملی‌اوبین‌المللی جریانا تو دخبریدواو پوهیدو سره علا قه او دلچسپی لری وړاندی کوو .

تر کومه ځا یه‌چه گران‌وطنوال‌پوهیږی دیوی مکملی او په زړه‌پوری سالنامی دخپرو لود پا ره کا فی‌ماهرپر سونل پوره وسایل ښه کتابخانه ماد ی استعداد او لازمو تشکیلا تواومسا عد تو نو تـــه ضرو ر ت‌دی.

او مخ پـــه انکشا ف هیوادونـــوکـــی پـه یو ه وا ر د غــــه هیلی‌او اړ تیاوی په مشکل ترسره‌کیدای سی‌خو بیامو هم تر هغه ځایه

چه‌توان در لود اومو قع را ته میسره‌وه د سا لنا می دموادو او مندرجاتو دراټولولو په‌خصو ص کی مود هیڅ‌ډول جانفشانی او پښت کارخخه‌ځان نه‌دی سپمو لی‌او حتی‌الوسع‌مودټولووطنداراںو او ذوق مندانو لپاره څه دمطالعی او دویلو وړ مواد راغونډکړی دی .

نن‌په ټو له متر قی او مخ پـه‌انکشاف هیوادو کی داجال او رواج دی‌چه دکال په‌پای کی‌داجرا ئیـــه،تقنینیه ، قضائیه قوی داجرا آتوملی اوبین‌المللی لویو مسایلو حوادثـــواختراعاتو او بشری‌مسا عیو او کار

کړنی‌دمرموز طبیعت د کلـف سوو ډول ډول خزانود په‌لاس داوستلـــو دپا ره دانسانانو بینا لمللی مساعی‌اوزحمتونوپه باره‌کی خه‌ولیکی‌دداخلی اوخارجی ذوقمندانو په اطلاع ئــــی‌ورسوی .

دهمد غه کبله په لویو او متر قی‌هیوادو نو کی هر کال‌درسمی‌دوایرو اوملی‌مؤ سسو له‌خوا خخه‌داقتصادی‌سالنامو، تخنیکی سا لنا مو، علمـی

سا لنامو اودا سی نورو په نا مـه‌خپرونی کیږ ی او د خـــپل و طن دوړاندی‌تگو نو وقا یعو او حواد ثوخخه خپل او پردی خبروی .

دغه‌اوسنی کا لنی چه ستا سی‌په‌حضورتقدیمیږی(٤٠) کاله دمخه په ١٣١١ هـ، ش کی په هغه‌و خت کی‌چه افغانستا ن یو ځل بیا په قو می

او عصری‌نوی ژوندانه شروع و کړه‌ددا خلی نا آرامیو اوخا ر جی لانجو
ښخه‌و ژ غو دیدی د خپرونی سابقه‌لری

دهغه‌وخت د لو مړ ی سا لنا می‌مهم مو ضو عا ت دا خلی تشکیلات
دافغانستان پیژند نی یوه تا ریخـــی‌جغرا فیا ئی اوسیا سی‌مقاله،دولسی
جرګی او مشرا نوجرګی ا جرا آت،دنړی مهمی پیښی او اخترا عـات
ګټور معلومات وو خوددغه مامول اوکړنلاری عمومی شکل تراوسه تغییر
نه‌دی خو ړ لی اوپه لږ توپیـــر اواختصار سره دو رځنی ایجا با تو او
مصلحتونو سره سمخه تعدیل‌کښی‌را غلی دی .

هیله ده چه دد غی ګټی مندر جات‌او محتویا ت د ګرانو وطنوا لو په
لوستلو خه‌وارزی اوهغه هیلی چـــه‌دوی ئی دا فغا نستان پیژندنی او
دوطن دپر مختګونو اوعمومی‌معلوماتوحاصلولو په‌خصوص کی زموږ ښخه
لری تر یو حده ترسره سی اوپه‌نوی‌کال کی که مو توفیق‌نصیب‌سی‌وعده
ورکوو چه‌ددغی ادا ری ښخه بـــه‌دافغانستان پیژندنی او ګران و طن
دتر قیا تو او اجراآتو اوبریالیتوبونوپه‌خصوص کی به‌نوری دسا لـــی‌او
خپرونی تقدیم کړو . (اداره)

د افغانستان معظم پاچا اعلیحضرت محمد ظاهر شاه د ۱۲۹۳ کال د تلې د میاشتې په دوه ویشتمه نیټه په کابل کې زیږیدلی دی. څرنګه چې دده ګران عمر دزده کړې او تعلیم دپاره وګرځید نو په لومړي نیو او منځنیو ښوونځیو کې یې دزده کړې له پاره شامل شو او په پای کې یې خپل عالی تحصیلات دحبیبیې او استقلال په لیسو کې سرته ورسول هرکله چې دده محترم پلار اعلیحضرت شهید سعید محمد نادر شاه غازي دافغانستان دسفیر په حیث پاریس ته ولاړ هما یوني ذات هم له فقید شهریار سره دلوړو تحصیلاتو د زده کړې له پاره دده ملګري شو نو فرانسوي ژبه او عالی علوم یې په مختلفو شقوقو کې په عالي ښو و نځیو او پوهنتونو کې زده کړل او د وطن د داخلي مسایلو او ملي اخلاقو خصوصي تربیه او د هیوا د په باره کې دلازمو معلوماتو ادراک او نور خصایص ئې له خپل پلار څخه زده کړي دي .

د افغانستان له لویو اغتشاشاتو څخه وروسته چه نجات یې د اعلیحضرت همایوني دمحترم پلار په واسطه سره سرته ورسید ممدوح پاچا لوړ چه خپل تعلیمات یې سرته رسولي وو او د وطن دخدمت له پاره چمتو شوي وو د ۱۳۰۹ شمسي کال دتلې په ۲۰ نیټه کابل ته تشریف راوړ له دې کبله چه ده له یوې خواد عسکري عالم سره مینه درلوده او له بلې خوا یې وغوښتل چه د پلار د منهې پیروي و کړي په عسکري نظام کې شامل شو او په لږه موده کې یې په دې شریف فن کې بریاوموندله او په ۱۳۱۰ لمریز کال کې یې دمرحوم والا حضرت سردار احمد شاه د دربار دپخوانی وزیر چه د اعلیحضرت محمد نادر شاه شهید سعید دتره زوی وو محترمه مشره لور حمیرا یې په نکاح کړه او دد غه کال په آخر کې څه موده د حربي دوزارت

په وکالت مو ظف شوی وو. هما یونی اعلیحضرت خپل ذا تی لیا قت او فطری استعداد په ښه اداره اودصحیحو خدمتو په کو لو په ډ ی دوه وزارتونو کې په ښه توگه ښکاره کړل په ۱۳۱۲ کال کی یعنی هغه وخت چه اعلیحضرت محمد نادرشاه غازی شهید شو دملت دو کیلا نو مشرانو او ټو لو عسکری اوکشوری افرادو په غو ښتنه اواتفاق دسلطنت په تخت کښیناست سږ کال دده دمبا رك جلو س ۳۹ کال گڼل کیږی.

دمعظم هما یونی اعلیحضرت زامن او لو ښی: –

۱– دوا لا حضر تی شهزاد گی بلقیس د زیږیدو نیټه د۱۳۱۱ لمریز کال دو ری ۲۸ .

۲– دوا لاحضرت مرحوم شهزاده محمد اکبردزیږیدونیټه د۱۳۱۲لمریز کال دزمری ۱۹ .

۳– دوالاحضرت شهزاده احمدشاه دزیږیدو نیټه د۱۳۱۳ لمر یز کال دوږی ۲۱ .

٤– دوا لا حضر تی شهزادگی مریم دزیږیدو نیټه د ۱۳۱۵ لمر یز کال دلړم ۱۰ .

۵– دوالا حضرت شهزا ده محمدنادر دزیږیدو نیټه د۱۳۲۰ لمریز کال دغبرگولی ٤ .

٦– دوالا حضرت شهزاده شاه محمود دزیږیدو نیټه د ۱۳۲۵ لمریز کال دتلی ۱۰ .

۷– دوالا حضرت شهزا ده محمدداؤد پښتونیار دزیږ یدو نیټه د ۱۳۲۸ لمریز کال دوری ۲۵ .

۸– دوا لاحضرت شهزاده میرویس دزیږیدو نیټه د ۱۳۳۵ لمر یز کال دسلوا غه ۵ .

همایونی معظم اعلیحضرت اوعلیا حضرته معظمه ملکه

دهمایونی معظم اعلیحضرت دارشاداتو متن

د ۱۳۵۰ کال در اتلو په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحیم

د هر هیواد په صحی او اقتصاد ی چارو کی دونو او دمحیط دسمسور تیا غټه اغیزه ښکاره ده او دګران افغانستان تاریخ ددی شاهد دی چه دپر مختګ اوتر قی دور ی دهیواد دسمسور تیا دپرا ختیا سره جو خته وه .

دپسرلی دموسم درسید و سره دهیواد د ټولو وګړو هغه کسان چه کرو ند ګردی او دهیواد د نورو ټولی خلکو وظیفه چه په دغه لاره کی د خدمت کولو وس ولری پـــه بر جسته توګه څرګند یږی او دهیواد ټول وطن پالونکی وګړی دګران افغانستان د سمسورتیا دپاره ملاوتړی او دونو په کښینو لو ددانو او غلو په کرلو لاس پور ی کوی او لکه څرنګه چه دنړی زیار ایستو نکی خلك او زمونږ پخوانیو دتاریخ په مساعد و مر حلو کـــی ځلیدونکی یادګا رونه له ځان څخه پر ی ایښی دی دهیواد په ترقی کی برخه اخلی .

افغانستان ډول ډول صفتو نه او راز راز اقلیمی شرایط لری چه دزراعتی حاصلا تو د هر ډول شیا نو لاسته راوړلو امکانا ت ورځ په ورځ پکښی څرګندیږی .

ځنګلو نه دطبیعت او بنیاد مانو لو یه شتمنی ده او د هغې بی اندازی پریکو ل په ځو محدود وګلونو کی ددغه لو ی نعمت دله منځه تللو سبب ګرځی د ځنګلو نو دزوا ل سره دهغی نیکی نښی نښا نی که په اب او هوا کی وی او که دسیلاوونو د مخنیو ی د نظره وی له منځه ځخه ځی .

هغه وخت به د حاصلا تو د سقو ط اود مځکو دتبا هی په اثر به سیلا وو نه کلی له منځه یوسی او خلك به دبد مر غی سره مخامخ شی .

ځکه نو د ځنګلو نو ساتنه او د منظموپلانونو لاند ی دهغی څخه معقو له ګټه اخیستل اود ځنګلو د شاو خوا دو نو دلاز یاتو لو دپاره کوښښ دوطن دهغو وګړو مد نی او دینی دنده ده چه دځنګلو سره نژدی ژوند کوی .

ورشو ګا نی دهیواد په سمسور تیا کی ستره اغیزه لر ی او هیواد داقتصا دی بنسټ دڅوپو د روزنی او د حیوانی محصو لا تود صادراتو د نظره پیاوړی کوی .

ورشو ګانو ته زیان رسو ل او د هغو دساحی محدود ول دهیواد اقتصاد ته یوبل تاوان دی .

هیله لرم چه دوخت څخه په ګټه اخستلو سره دخپل ګران هیواد په سمسور تیا اود هغه دټولو طبیعی منا بعو په تیره بیادځنګلونو ورشو ګانې او د کرو نډ وپه ساتنه کـــی کوښښ وکړی اودهغی په ښه والی او پراختیا کښی

په ډېر جدیت سره ګام واخلی اوپه دی باره کی له حکو متی دایرو اوګمار ل شووماموړینو سره مرسته وکړی د دو ی دفنی خدمتو نو څخه دونو په کښینو لو سا تلواو به کولو

او روز لوګی ګټه واخلی ترڅو چه د لوی خدای (ج) په مرسته اودپاك خدای دپاك کلام په مصداق سره چه فرمایی (دخدا ی مځکه د مجاهدو مومنا نو میرا ث دی).

ګران افغانستان هرکال تر پخوا زیاد اوپه ښه تو ګه سمسور شی او د هیواد وګړ ی دخدا ی ددغه نعمت په برکت سره دخپل ژوند دبیلو بیلو چارو په پر مختګ کی تر پخوا بریالی وی .

دخپلواکی ددری پنځوسم کال په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحیم

ګرانو وطنوا لو !

تاسی ټولې ته دوطن د خپلوا کی د دری پنځو سم کا ل مبار کی وایم او له لوی خدای څخه چه دربار یی دټولو مرستو مصدر د ی داجتما عی او ملی وجا یبو په سرته رسولو کی دټولو بری غوارم جغـرا فیایی او تاریخی شرایطو دپر دیودطمع په مقابل کی زموږ ملت تل دخپل وجود او حیثیت دفر هنګی نوامیسو او دخپلی خاور ی دتما میت ددفاع له ازموینی سره مخامخ کړ ی د ی دقو تو نو اواستعمار د پراختیا غوښتنی دسیاست په مقا بل کښی د افغانستان د خلکو مبارزه دهغو مجا هدو د تسلسل یوه مر حله وه چه زموږ نیکو نو دخپل لر غونی او معاصر تاریخ په اوږ دو کښی پرله پسی دخپل ملی موجودیت دساتنی دپاره ورته کار اخیستی دی .

زموږ دتاریخ په بیلو بیلو دور وکی دغه ټولی مبارزی او دهغو د نتیجو تحلیل په هغه خصو صیت باند ی دپو هیدو دپاره موڅره کلی ګټله کیږی چه دافغانستان دخلکو په بشری طاقت کی پرو ت دی .

دآزادی دبیر ته اخستلو په غر ض په وروستی مقد سه جګړه کی زموږ د ملـت بریالیتو ب ثابته کړه چه ددغی خاور ی زامن په هر وخت کی دملی نجیبو هد فونو دترسره کیدو په مقصد دبی شائبه اوبا درایته قیادت په سیور ی کی راټول کړی شو ی د دوی کوښښ له لوړو ژوروسره سره دوروستی بری ثمره ورکړیده .

دخپلوا کی تر ګټلو وروسته ګلو نه لمړی خود هغو ټولو زیا نو نه دجبران دپاره ولګیدل چه داستعمار لاس په مستقیم او غیر مستقیم ډول زموږ هیواد تـه رسولی ؤ په عین حال کی دنوی سیاسی ، اجتماعی او اقتصاد ی موسسو په منځ ته راتلو سره د ژوند دوام اودهغه دشرایطو ښه والی په پرله پسی توګه زموږ دزیات کوښښ دتمر کز غوښتنه کوله.

افغانستان تقریبا له اووکلو را هیسی د زمانی په غوښتنو سره دیو متناسب ژوندانه د منځ ته راتلو په لاره کی د خپل کو ښښ دتنظیم او ګـټور توب دپاره دخپـل اصیل ثقا فت په ستنو دیوه نظام بنسټ کیښودنن یو ځل بیا او په یوه بیخی نو ی طرز دخپل ملت په ضمیر کی هغه پراته طـاقت ته د استعانت لاس غزوی .

دغه نو ی طرز دهغی پیری له طبیعت څخه سر چینه نیسی چه اوس دهغی په دو همه نیمایی کی داقتصادی سیاست او د خپلونورو اجتماعی شؤ نوپه ساحه کښی ددیمو کراسی دتثبیت او ګټور تو ب په هیله ژوند کووهغه انتخابا ت چه دوه ځله په ټول هیواد کی د افغانستان دنو ی شور ادمنځ ته را تلو دپاره وشول دخلکو دپراخی ارادی دڅر ګند ید و دپاره لمړی تجر به وه دغه راز د همد غو

خلکو له انتخا ب شوو نما یندگا نو څـخه دجوړې شو ی شورا دکار څرنگوا لــــی د دیموکرا سی داصولو په تطبیق کی یوه‌نوی تجربه گڼله کیږی .

حکو متو نه هم داساسی قانون له هغـو احکامو سره دځپل کارد رویې دسمو لو پـه لاره کی چه د خلکو له حقو قو او و ظیفو او دشورا او قضا له صلاحیت سره ا ر تباطلری یوی نوی تجر بی ته رسیدلی دی . د غه راز قضا په هغه استقلال او مسئو لیت سره‌چه دیوه دیمو کراتیك نظام له‌ار کانو څخه دیوه ستر ر کن په حیث نوی ور سپارل شوی له ځپلو ټو لو پخوانیو سوابقو څخه د بیخی جلا یوی از مو ینی مر حله تیروی او کوم‌و خت چه دد غه نظام پاتی عناصر داساسی قانو ن داصولــو او ټولــو مند رجو هـد فـولــو مطابق بشپړ شی نـو دیوه کل یعنی دهیوادد ونی نظام یو یوپه‌بل دتـړل شوو اجــزاو په حیث دغه ټو لی نوی تجر بی به داوسنیو فعالیتونو دبنه تنظیم اودسبا ورځی دهدفونو دتا مین دپاره په کار واچو لی شی .

ددولت دارکانو تر منځ او ددوی او دخلکو تر منځ د مستقیم او پر له پسی تماس‌نه‌پرته او دمتقابل افهام او تفهیم له تامین نه غیر په‌هیڅ یوه هیواد کی ددیمو کراسی‌ټینگید ل امکان نه لری یو د بل سره د تفا هم‌اوتساند دلزوم په باب ددولت له دری واړوار گانـو څخه د تل دپاره ز موږ هیله دهمدی حقیقت په درك کو لو ولاړ ه ده . د غه قوی بآ یـد د هغو حقوقواودغه راز دهغو حدو دو رعایت په جدیت او دقت سره و کړی چه اساسی قانون په بنه تو گه د ملی هدفو نودتر سره کیدو دپاره ددوی د فعالیتو نو د شرو ع کیدو د پاره ور ته ټاکلی دی . پـه دا سی جدیت او د قت سره چـه و کـو لای شی دحکو مت په چارو باندی د قانو نی‌اندیښنی او له و ر ځنیو مسئو لیتو نو سره دمخا مخ کیدو او د و ظیفو دسر ته رسو لو د پا ره دقانون په حدود کی دآزاد پریښنو دو ترمنځ لازم توازن ټینگ کړی.

دیمو کراسی په کو مه اندازه چه دد غه نسل په خلکو پوری اړه لری را تلو نـکی‌ته په ز یات تکامل سره د هغی سپارل زمونږ مهمه و ظیفه او دهیوا د دزا منو ثابت حـق دی .

درو زنی په علمی بنیاد باندی د د غی خاوری د زامنو روزنه او له دین تاریخ‌اوملی فر هنگ څخه په پیدا شویو ارزښتو او د زمانی دنه درید و نکو مقتضیاتو له سیر سره دیو والی په لزوم باندی د هغوی پو هو ل یوه داسی اساسی و جیبه ده چه هیڅ‌یوبدیل ور ته نشی پیدا کیدی .

په‌عین حال کی داوسنی نسل ملی‌فریضه ده چه ځپل ټول کو ښښ دسبا ورځی‌له نسل سره دتفـا هم دسلسلی دایجـاد او سا تنی دپاره په کار واچوی . دهغی رو حی‌اوفکری رابطی پر له پسی وده چه‌نسلو نه بایددهغی په ټینگو مزوباندی یو له بل سره تـړلـی وی د سلیمو ټو لنو دجوړید و او د نن او سبا و ر ځی په ژوندانه پوری مر بو طـو هدفو نو ته درسید و اسا سی شرط دی سږ کال د آزادی دیادو نی و رځی په داسی وخت کی را رسیږی چه په ډیره خواشینی سر ه دهیواد په بیلو بیلو سیمو کی د پرله‌پسی و چکالی نښی نښانی او ملی اقتصاد باندی دهغی ناوړه اغیزی و ینو . امید لرو حکومت وکولای شی پـــه سملاسی تدبیرونوسره‌پوره اندازه غذائی مواد او واښه په خپله هیوادکی دمیسرو ټولو موئـسرو وسایلواو منابعو دپه کار اچولو له لاری وی که د بین‌المللـــــی مرستو د لاس ته را وړ لو له لاری وی برابر کاندی . د تفاهم او تساند رو حیه او پـــه نتیجه کی هغه گډ کو ښښ چه په د غه‌لاره‌کی د افغانستان د حکو مت او شورا تر منـځ لیدل شوی زمونـږ دتقدیر ،خوښی او امیـد وړ دی موږ د هغو دوستو هیوا دو او ټولو جهانی موسسو دریغ ته‌چه په د غه بر خه‌کی ئی دافغانستان دحکومت غـږ ته دهمدرد ی غوږ نیو لی دد غه‌بحران د حل په لا ره کی ئـی په‌هـرړول چه ئی وکولای شول مــونږ ته دمرستی لاس را غزو لی او یـا بــه ئی وغز وی په ډیره درنده ستر گه گورو دا د

دولت و ظیفه ده چه په او سنیو مشکلا تـو باندی د غور کو لو کار دهغه داوسنیوعواقبو په لری کو لو پوری منحصرو نه گڼی دموثر علمی رویی له مخه داسی مطالعی شروع کړی او اقدامات و کړی چه د هغو په نتیجه کـــی دغه زراعتی هیواد و کو لای شی په عاد ی حالا تو کی په خپلو محصو لا تو متکی شی.

دافغا نستان خلکو دخپلو پښتو نستا نی ورونو له سر نوشت سره د علاقی پیداکولو تا ریخی و ظیفه تل درک کړی او کوی ئـی دولت به ددی دپاره چه پښتو نستان خلک خپلو پوره حقوقو ته ورسیږی دهمدی‌تاریخی وظیفه په اساس او دافغانستان دلویو جرگو دفیصلو په پیروی سره خپل کوښښ جاری وساتی .

دافغانستان خارجی سیاست دتل په شا ن دفعالی او مثبتی بیطرفی عدم انسلاك پەنظامی او سیاسی ډلـو ټپلو کښی له شاملیدو څخه د ډډه کو لو په جهانی مسئلو کی د آز ا د قضاوت ددو لتو نو تر منځ د برابری او یو دبل په چارو کی د لاس نه و هلو پەاصولو ولاړ دی . مو نږ د ملگرو ملتو دمنشور اود هغی دجهانی والی داصل او دسو لی‌دتقو یی دهر ډول استعمار دله مینځه وړلو او د مـخ په تر قی هیوادو دژوند ا نه د شرایطودښه والی په لاره کی ددغی مو سسی د ټـو لـو اقداماتو ملا تړ کړو . افغانستان تل دنړی په ټو لو سیمو کـی د آزادی غـو ښتنی د نهضتې نو د هر ډول نژادی تو پیر پەخلاف مبارزی ملا تړ کړی او کوی ئی . افغانستان تل ز مو نږ دعربی ورو ڼو فلسطینیا نــو عادلانه قضیه او داسرا ئیلو له خوا د مصر سوریې‌او اردن دنیول‌شویو ځمکودپریښودو دضرورت په باب د عر بی دو لتو درېغ تل او پوره تا ئید کړیدی .

مونږ امید لـرو پەویتنام کی داســـی شرایط پیدا شی چه د هغو په رڼا کی ددغی خـاوری دخلکـو هسلـم حقوق هغوی ته ور ورسیږی اوپه دغه سیمه کی‌دژنیو د ۱۹۵٤ کال د موا فقو مطابق دنو رو له مدا خلـی پر ته سو له یو والی او بیطر فی مینځ ته راشی .

په عام ډول دنیا او په خاص ډول ددریمی نړی هیواد ونه چه‌د خپل ژوندانه د حـالت په ښه والی ډیر سخت بو خت دی امن او کراری ته اړه لری . همدا و جه ده چه د بشر د نن او سبا ورځی د نسلو نو د پاره پوره او عمومی بی و سلی کول‌یومهم‌ضرورت دی . امید لرو هغه ټول کو ښښنو نه چه په دغه لاره کی کیږی ډیر ژر بر یالی شی .

په د غو تاریخی لحظو کی خپله و ظیفـه گڼو د هغو میړ نیو سر ښندنه چه د و طن دخپلوا کی په لاره کښی‌پەمیړانه دژوندانــه لەنعمت څخه ئی ستر گی پټی کړ لی دزیات ملی ا متنان په احساس سره یاده کړو .

دآزادی دلاری دټـولـو شهیدا نو روح او ددوی ستر قا ئد اعلیحضرت محمد نادرشاه شهید ر حمت الله علیه روح ته په د عا کولو او ز مونږ دخلکو داړ تیاو په لری کو لــو کښی د لوی او مستعان خدای له در بـا ره په استعا نت سره دده په پاك او غوره نا مه دافغانستان دخپلوا کی دد ری پنځو سم کال دنمانځنی مراسم پرا نیځو .

دښوونکی دو رځی په مناسبت

بسم الله الر حمن الر حیم

گرانو استادانو معلماتو او معلمانو !

دښوونکی د مبارکی و ر ځی په مناسبت‌چه داستاد او معلم معنوی مقام ته احترام د ی تاسی او دهیواد د پو هی او ثقافت ټـو لو خدمتگارانو ته مبارکی وایم او د خپل ز په هیلی ستاسی د مو فقیت دپاره ستاسی د مقدسی و ظیفی دانجام په لاره کښی چه د

ګران افغانستان دراتلو نکی نسل تعلیم دی ښکاره کوم .

دهری ټولنی نیک مرغی او سلا متیا دهغی ټولنی د زامنو او ځوا نانو د صحیح رو زنی او پو هی په کلکو ستنو ولاړه ده. پدی حقیقت پوهیدل زمونږ اړتیا په داسی یو مو ثـر تربیوی نظام باندی لا زیا توی چه دهغی په وسیله زمونږ کو چنیان او ځوا نان په ملی ژوندانه کښی داشتراك دپاره ډیر آ ماده شی او د پو هی او فضیلت د نعمت نه ډ یـره ګټه واخلی دداسی یو سالم نظام په جوړولو کښی ددانشمندو او و طن غوښتو نکواستادانو او ښو ونکو و جړد مهم عامل دی د ښوونکی او روزونکی مقام او مو قف تل ز مونږ دملت لخوا تکریم شو یدی ځکه دا و ظیفه اومسلك په هماغه اندازه چه قدسیت او فضیلت لری دروند او مهم دی او د علم او لیاقت ترڅنګ د ځان نه تیریدل او داسی مساعی غوا ړ ی چه ستړ تیانه منی .

د خوشحا لی ځای دی کتل کیږی چـه دمعارف د تعمیم او پراختیا سره دښوونکی دروزنی موسسات پراختیا مو مي او دمعارف دکمیت او کیفیت تر منځ دهما هنګی را پیدا کول د معارف د چارو دواکمنو په نظرکښی دی او هره ورځ دلایقو او مسلکی ښوو نکو شمیر ز یاتیږی په هیـواد کښی او سنیـو تحولاتو ز مو نږ هیواد وال دخپل اولاد ښوونی او رو زنی ته ز یات علاقه مند کړی او د معارف په پراختیا کی یی دیوه مترقی حرکت زمینه را پیدا کړیده .

اساسی قانون او نورو قوانینو دز ما نی د ضرورت سره سم ز مو نږ دژوندانه دتنظیم اساسی خطـوط ټاکلـــی دی هیله کیږ ی چه د هغی دعالی مفا هیمو په ر ڼا کښی د عمومی پو هی سطح لوړه شی او دديموکراسی نظام په تامین او دیوی هوسا او متر قـی ټولنی په تشکیل کښی د هیواد دپو هو ځامنو مساعی متمر کز شی .

نن مملکت دیوه لوی تحول په درشل کښی دی اودتاریخ دیوی حساس مرحلی څخه تیریږی په دی لار باندی حرکت باید دعلم او پوهی په ر ڼا کښی په پړ هه او په عین حال کښی باید په لاز مه چټکتیا سره وشی هیله مند یوچه د ښو و نکو او روزونکو او پو ها نو په سعی او کوشش سره د پوهی اوفر هنګی رو ڼ څراغ ددی هیواد په لـری اونژدی ځایونو کښی لا پسی رو ښانه شی او دمملکت او لاد په رو ښانه فکر او پاك زړه د و طند و ستی په احساس او ددینی او ملی سننو اوشعایرو په بناد وطن او وطنوالو خدمت ته تیار شی.

ددی پیام سره یو ځای د خپلی خــو ښی او ر ضا ئیت مراتب ټولو استـا دا نـو ښوونکو او دپو هی او دانش منسو بینو ته چه خپلی و ظیفی یی په کوشش او صمیمیت ســر ه سر تــه رسو لــی دی رسـو م او ددی د پـا ره د علم او معــر فـت دخپرولو د خدمت په لار او دګران افغانستان دتر قی اوسر لو ړ تیا په لار کښی د لـو ی خدای (ج) له درباره ز یات تـو فیقا ت غوا ړم .

دیو نسکو د تا سیس دپنځه ویشتمی کالیزی په مناسبت

په تیرو پنځه و یشتو کلونو کی دیونسکو کو ښښنو نه ددغی بین المللی مو سسی د هدفو نو په چو کات کی دنړی د سو لی پـه خدمت او بشر دهو سایی په لاره کی دنړی دټولو خلکو د تا ئیـد او لمـانځنی سبب شو ید ی .

داجهانی نجیبه مو سسه دعلو مو ثبا ت او اطلا عاتو د ښو ونی او رو ز نی دپراختیا له لاری ز مو نږ د پیړی د پو هنی په پرمختګ او داجتماعی او اقتصادی سترو تحو لو نوپه عملی کیدو کی ستـر سهم لرلی او بـه ئـی لـــر ی .

د ټولو هیوا دونو په تیره بیا دمخ پـه انکشا فوهیوادو نو سره داجتما عی عدالت سرته ر سو لو په غر ض دنړی د خلکوترمینځ مرسته د بین المللی ښه تفا هم تقو یه او د

عملي مرستو برابر و ل ز مو نږ د تـائيـد سبب شويدي او دبي سوادي د منځه وړ لو او داجباري او جهان شمول معارف د حقيقت پيدا کو لو په لاره‌کي ديو نسکو کو ښښونه ز مو نږ دپوره ستاينې او ملا تړ وړ دي .

ديو نسکو د پنـځه و يشتمی کـاليزی د لمانځلو پدی مو قع کی صميمانه هيله لرو چه د غه عر فاني ستره مو سسه د علو مو ثقافت او اطلاعاتو دانکشاف له لاری چه‌دنني نسل او دراتلو نکـــو نسلو نــوهوسايي او سعادت ور پور ی تړ لی دی د نړی دسولی دتامين سترو هدفـو نو ته درسيدو دپـا ره زيات برياليتو بو نه وگټی .

دنيکمرغه کمکی اخترپه مناسبت

بسم الله الرحمن الرحيم

دنيکمر غه کمکی اختر په مناسبت گرانو رعاياؤ او ټولي اسلامي نړی ته خپل دزړه له‌کو مي مبارکي وړاندی‌کوم او له لوی‌خدای نه د مسلما نو خلکو او ټولو بشر يت‌دخوښي او خوشحالي هيله کوم . په د غه مبارکه‌ورځ کښي د نړی مسلمانان درب‌العزت در بار تـه دسپاس گذاری عر ض کوی چه لـه د و ی سره دروژی دمبارکی مياشتي په اوږ دو کښي مر سته و کړ ه چه ددغي اسلامي فر يضي دستر رکن په ادا کو لو کښی پايدار ه و ی او هيله څرگندوی چه دلوی خدای په در با ر کښی ددوی اطاعات و منل شي .

دافغانستان خلك د نړی له‌ټولو مسلمانانو سره جوخت دلوی خدای (ج) له در با ره هيله لری چه محمد (ص) امت‌ددوی‌په‌مجاهدو کښي بر يالي کړی تر څو چه دخپلوصفتونو په نژدی والي او دزړه دتاليف په لاره ا و د مادی او معنوی تر قی او ملي پو وا لـــی د تينگښت په لاره کښی پر مخ لاړ شي اوپه دنيا او ا خرت کی کام گار ه او بر يـا لی ا و سی .

دلوی اختر په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحيم

دلوی اختر دمبارك اختر په مناسبت خپلی دزړه له کومی مبارکی گران ملت او د نړی ټولو مسلمانو ملتونه ته څرگند وم .

درسو ل اکرم صلوات الله عليه وعلی‌اله واصحابه وسلم پيروان دغه مبارکی ورځـی دهغی ارځښت لرونکی قربانی دستاينی پـه مقصد نمانځنی چه حضرت ابراهيم خليل الله عليه‌السلام دلوی خدای په‌امر په ځای‌کړيده.

په‌عرفات دريد ل اوپه مکه مکرمه کښی د بيت العتيق طواف اودحج نور مناسك چــه دنړی زيات شمير مسلمانان او له هغی‌جملی څخه زمونږ يو شمير وطنوالان ورباند ی‌بريالی شويدی همدغه راز په مدينه منوره کښی د نبوی حرم شريف زيارت دهغه امت ديووالی ښکار ندوی دی چه دلوی خدای په فرما ن دپيدايښت مقصد دلوی خدای جل جلاله‌عبادت بو لی .

له همدی کبله دی چه دنړی مسلمانان او د دوی په جمله کښی دافغانستان خدای پرست ملت په دغو مبارکو ورځو کښی دصله رحـم په ټينگولو په خپلو منځو کښی اصلاح‌دزړونو په نژدی والي او دکورنی افرادو قو مو نـو او مسلمانا ملتونو دخلکوترمنځ دزيارت‌يووالی په ټينگيدلو له هغو کسانو سره چه دحرمين شريفين دلوی خدای له‌دربار څخه هيله‌لرم چه شريفين زيارت کوی دمعنی له مخی په يو ه صف کښی دريږی او سره نيژ دی‌کيږی .

دلوی خدای (ج) له دربار څخه هيله لرم چه دافغانستان له خلکو او دحضرت سرو ر کاينات له ټول امت سره مرسته وکړی چه‌له بلياتو اوآفاتو څخه وساتل شي او له شر او نفاق څخه گوښـــه پاتـی شی او ديـــو والي دکرامت دتامين اوددنيا او آخر ت د برکت او نيکمرغی دکټلو په مقصد خپلو کوښښو نوکښی بريالی شی

ومن الله التوفيق

دافغان ملت معنوی مور علیا حضرتی معظمی ملکی پیغام

دکوچنیانو دجشن په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحیم

ددغی نیکمر غی ورځی په مناسبت چه په هغی کی د ټولنو په‌سلیم انکشاف‌کی دماشوم دروزنی ښه رول نمانـځو ټولو کو چنیانــو او دغه راز د دو ی میندو پلرونو ښوو نکواو مربیانو ته خپل دزړه له کومی هیلی استوم.

دکوچنیانو دجسمی سلامتیا او د هغو ی دروحی سلامتیا وارسی د دولت ستره وظیفه ده ددغی وظیفی اجرا کول له یوی خوا د روزنی دلومړی کانون په حیث دکورنی‌همکاری اوله بلی خوا دټولنی دټولو افرا دو اوهغو دولتی موسسو ګډو کوښښونو ته اړتیا لړی چه دماشوم دروزنی اودهغه دسالمی ودی په ساحه کی قانونی او ملی مکلفیتو نه ورپه غاړه دی .

دهر ی ټولنی په ژوندانه کی دکوچنیا نو ښوونه او روزنه اساسی اهمیت لر ی دغه اهمیت په اوسنی نړی کی په هغه انکشاف اوتحول سره چه ددغی پیړۍ په وروستی نیمایی کی دبشر دژوندا نه په بیلو بیلو اړ خونوکی منځ ته راغلی ستر خصو صیت پیدا کړید ی نو ددغه حقیقت له مخه مو نږ باید دخپلو کوچنیانو په روز نه کی له یوی خوا دزمانی په ډول ډول پوهی سره ددوی سمبا لنبت په نظر کی ونیسو اوله بلی‌خوا هغوی داسی مینځ ته راوړ وچه پخپلو دینی فر هنګی او تاریخی ارز ښتو نوباندی‌خبروی.

داسلام دمقدس دین تعا لیمو دما شو م روزنه دمیندو او پلرو نوستره وظیفه‌ګرځولی ده او هــــم یی زامن ددوی او خپلو نـــورو مربیانو حقوقو ته متوجه کړیدی .

دغه اصول زمونږ په اسلامی‌ټولنه کی یوه ستره فر هنګی عنعنه ده . له لو ی خدای(ج) څخه غواړم چه دټولو هغو کسانو کوښښونه کــــه په کو ر نــیــو کــــی وی که په و ړکـتو ن کــی او کــه پــه ښو و نځــی کی وی چه دماشو م دښه‌وونی او روز نی‌مهمی وظیفی سر ته رسو ل په غاړه اخلی ګټور او په زره پوری نتیجو ته ورسوی او تولو هغو کسانو ته بر یالیتو ب ور په بر خه کاند ی چه په دغی پاکه لاره کی وظیفــــه اجرا کوی .

دمور دورځی په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحیم

ټولو وطنوالو په تیره بیا میندو ته دمور دورځی دزړه له کومی مبارکی وایم دمورعزت دانسانانو په فطری احساساتو متکی او هم داسلام دپاك دین له ښو او ارځښتنا کو تعلیمونو څخه دی .

همدغه راز دمور گرانښت زمونږ دنجیب ملت له ښو عنعنا تو څخه دی ددغی ورځی یادونه له یوی خواکوچنیانو اودهیوادو ټولو افرادو ته داموقع ورکوی چه میندو ته چه په هره کورنی کښی دمحبت کانون دی د سپا سگذاری او تشکر احساسات څر گند کړی او له بلی خوا دهیواد دټو لوخلکوله خوا پهغونډ و سره احترام دمیندو دخو شالی سبب کیږی .

دمور دورځی نمانځل زمونږ ټو لنه دهغی یوی لوړی وظیفی ته متوجه کوی چه دمیندو د اجتماعی او فرهنگی ژوند دسو یی دلوړولو پهلار کښی دکوښښ کولو لزوم دی .

دغه ترقی هم زمونږ دټولنی پهعمومی پر مختگ پوری اړه لری چه مندی دهغه عمده جزدی .

دلوی خدای (ج) هیله لرم چه دهیواد میندو ته ددی امکانات پیدا کړی چه دخپلو ښو او مبارکبو وظیفو یعنی دهیواد دراتلونکی نسل ښودنی او روزنی په سرته رسو لو کښی چه دراتلو نکیژوندبرابرول ددوی پهغاړه دی بریالی شی.

بازدید اعلیحضرت معظم همایونی و علیاحضرت ملکه معظمه از صفحات جنوب غرب، مرکزی وشمال مملکت

اعلیحضرت معظم همایو نی به‌منظوربازدید از ولایت ارزگان و جوزجان ساعت ۱۱قبل از ظهرروز ۱٦ حمل ۱۳۵۰ توسط طیارهٔسلطنتی کندهار تشریف فرمای ولایت ارزگـان گردیدند .

ذات شاهانه پس ازمصافحه واحوالپرسی بامستقبلین‌در نزدیك طیاره سلام گارداحترام را قبول وآنرا معاینه‌فرمودند . بعداًاعلیحضرت معظم همایو نی و ذوات معیتی‌شان جا نـب صفوف مستقبلین تشریف فرما گردیدند .

در این موقع رسالهٔ تاریخچهٔ خر قـهٔ حضرت محمد مصطفی (ص) در کند هار که بحیث‌نخستین اثر طباعتی موسسه طبع کتب کندهار باقطع وصحافت زیبا ورنگه به‌السنهٔ پشتو ، دری وانگلیسی طبع شده تو سـط مولوی عبدالر ب فیاض آمر نما یند گـــی تبلیغات وزارت اطلاعات وکلتور بـه‌پادشاه متدین ما تقدیم گردید وبعدا چند طفل بـه وکالت ازشهریان کند هار دسته ها ی گل به‌پیشگاه پادشاه محبوب خودتقدیم و ذا ت ملوکانه آنها را مورد تفقد شاهانه شان قرار دادند .

اعلیحضرت معظم همایو نی واعضای‌معیتی شان از طرف وکلای کندهار وزابل درولسی جرگه ،مامورین عالیرتبه‌ملکی و عسکر ی ، معلمین معارف و پشتونستا نیها ی مقیـم کندهار با ابراز احساسا ت‌ونعره هـــای شاهدوستی استقبال گردیدند .

اعلیحضرت معظم همایو نی پس ازتوقف مختصر وصرف طعام در رستوران میـدان هوایی بین المللی کند هار ساعت ۲و ۴۵ دقیقه توسط هلیکوپتر جانب ولایت ارزگا ن پرواز نمودند.

اعلیحضرت معظم همایو نی برا ی یـك بازدید مختصر از ولایت ارزگا ن سا عت ۳ونیم بعداز ظهر توسط هلیکوپتر به تیرین کوت مرکز ولایت ارزگان مواصلت نمـودند واز طرف رعایا ی وفاشعارشاهانه‌به‌احساسات گرم شاهدوستی استقبال گردید ند .

اعلیحضرت معظم همایو نی‌در حالـــیکه والاحضرت جنرال سردار عبدالولی ،بناغلی امان الله منصور ی وزیر معادن و صنایع ، وبناغلی سردار سلطان محمود غازی رئیس عمومی هوایی ملکی‌وتوریزم شر ف معیت شاهانه راداشتند . از طرف هزاران نفر از رعایای وفاشعار شاهانه با هلهله وشادمانی واحساسا ت گرم شا هدوستی اســتقبا ل گردیدند .

همچنان بناغلی عبدالملك لعل پور وال والی ارزگان و دگر جنرا ل محمد سعـید قوماندان قول اردوی کند هار در نـزد یك هلیکو پتر از اعلیحضرت همایو نی استقبال نمودند .

بعدا ذات شاهانه با وکلای منطقه ،سناتور ورئیس محاکم ورؤسای دوایر آن و لایـت

مصافحه نموده و آنهارا مورد مراحم شاهانه قرار دادند .

چند تن از شاگردان معار ف دسته‌ها ی گل به حضور پادشاه بزرگ شا ن تقد یم وهر یك مورد الطاف ومراحم شاها نه قرار گرفت .

اعلیحضر ت معظم همایو نی ساعت٤ونیم بعد از ظهر وکلا وسناتور ارزگا ن را بـه حضور شاهانه پذیرفتند .

ذات شهریار ی باآنها روی یکعده ازمسایل واحتیاجات محلی مانند بر ق ومرا کز صحی صحبت فرمودند ودر زمینه مخصو صا در قسمت تاسیس دستگاه برق به وزیر معاد ن وصنایع هدایات لازم ارشاد نمودند .

اعلیحضرت معظم همایو نی در این‌صحبت وکلا را مخاطب قرار داده گفتند : تسریع انکشا ف امور محلی مربوط به ارزیا بی وضع عمو می اقتصادی کشور میباشد .

ذات ملوکانه متذکر شدند که نیل به‌این هدف همکار ی مزید قوای ثلاثهٔ دولت را ایجاب میکند تا با اتحاد نظر وانسجا م‌امور در حل موضوعا ت مهم خاصتا مسا یـــل اقتصادی در دورهٔ سیزدهم شورا قدم ها ی با ارزشی برداشته شده بتواند .

در اخیر وکلای منطقه از تشریف آوری پادشاه بزرگ شا ن که ورود شاه درمنطقه منبع خیر وسعادت است اظهار شکرا ن‌نموده وآمادگی مردم رابرای خدمت وسهم گیر ی‌در انکشاف کشور تحت قیادت پادشاه مدبـــر شان بحضور شاهانه عرض نمودند . پادشاه محبوب ماشب درتیرین کوت اقامت‌داشتند .

اعلیحضرت معظم همایو نی قبل از ظهر ۱۷ حمل معار یف وبحاسن سفیدا ن مر کز وولسوالی های ولایت ارزگان راجو قه جوقه بحضور شاهانه پذیر فتند .

ذات شهر یار ی در این ملاقا ت ازدیدن رعایای شاهانه که از نزدیك ودر محل‌شان به آنها تماس حاصل فرمودند اظهارخرسندی نمـودند .

اعلیحضرت معظم همایو نی در ملاقا تیکه دوساعت بارعایا ی شاهانه نمـــودند در موضوعا ت مختلف اجتماعی واقتصادی‌کشور تماس گرفته فرمودند .

که حکو مت سعی دارد تاباوسا یل‌محدود دست داشته بتواند به یك تعداد ازاحتیاجات مردم ولایا ت کشور رسید گی نماید .

ذات شاهانه در ارشادا ت شان اظهـــار فرمودند که در بازدید مختصر شا ن با یك تعداد از مشکلات وخواسته های مـــرد م آشنایی مزید پیدا نمودند واظهار امــــید فرمودند که باهمکاری قوای ثلاثهٔ دو لــت ومساعی ملت وفاشعار شان که همواره در مواقـــع حساس از هیچ‌نوع ایثار وفدا کاری درراه اعتلا وسربلندی کشور مضایقه نکرد ه اند حکو مت و مردم دست بهم داده بـــر مشکلات فایق آیند .

ذات شاهانه از احساسات گرم و استقبا ل با حرار ت مردم ارزگان اظهار خرسند ی فرمودند .

همچنان در این ملاقات ذات شاها نه در بارهٔ نگهدار ی علفچر واحداث جنگلات‌وحمایه حیوانات وحشی ارشادا ت سود مند ی به رعایا ی شاهانه فرمودند .

مردم شاهدوست ارزگا ن در این باریابی از تشریف آور ی پادشاه بزرگ شـا ن سپاس گـذاری نموده وآمادگی شانرا برای خدمت وسهم گیر ی درهمه امور تحت‌قیادت اعلیحضرت معـظم همایونی اظهار و ترقی و تعالی کشور تحت رهنمایی های‌قیمتدارپادشاه محبوب شان از بارگاه ایزد متعال‌آرزوکردند.

اعلیحضرت معظم همایو نی طعام چاشت را باوکلا ومعاریف ولایت ارزگا ن دراقامتگاه شاهی صر ف‌فرمودند .

همچنان اعلیحضرت معظم همایو نی نظربه لطف ومراحم خاصیکه به رعایا ی شاهانهٔ شان دارند میعاد باقیمانده حبس یك عـده از محبو سین و محبوسا ت ولایت ارزگا ن را مورد عفو قرار دادند .

اعلیحضرت معظم همایونی حین باز دیدازفارم زراعتی ولایت ارزگان به‌مامور ین مؤظف هدایات ارشاد میفرمایند .

اعلیحضرت معظم‌همایو نی ساعت دوی‌بعد ازظهر ۱۷ حمل باذوا ت معیتی شان ازولایت ارزگان به کندهار مواصلت نمودند .

ذات شاهانه در میدان هوایی بین المللی کندهار ازطرف ښاغلی‌محمدصدیق وا لی ، قوماندان فرقه پانزده ومامورین عا لیر تبه استقبال گردیدند .

ذات همایونی حین ورود به شهر کندهار مستقیما به خرقهٔ مبار ك تشریف برده بروح حضرت سرور کائنات پیامبر بزرگ اسلام درود وتحیا ت اتحاف وبرا ی خیروسعادت عالم اسلام و خا صتا ملت وفاشعار شا ن دعای خیر نمودند .

سپس ذات شاهانه به مقبرهٔ اعلیحضرت احمدشاه بابا تشریف برده بروح آن مرد بزرگ دعا نمودند . درین بازدید اعلیحضرت معظم همایونی از امور کاشی کار ی‌میناتوری شیشه کار ی گنبد خرقهٔ مبار ك در بارهٔ تزئینات دروازه مدخل جناح شرقی گنبد شریف وتنو یر قسمت فوقانی دروازه‌به‌وزیر معادن وصنایع و والی کند هار هدا یت‌ارشاد فرمودند .

همچنان اعلیحضر ت معظم هما یو نی با ذوات معیتی ذا ملوکانه از فار م زرا عتی وتأسیسا ت قشله جدید قول ار دو ی‌کندهار مفصلا دید ن فرمودند .

ذات شاهانه در مدخل فار م از طر ف دگر جنرال محمد سعید قوماندان قول اردوی کندهار وجنرال های اردو ی شاهانه‌استقبال شـــدند .

ذات شهر یاری حین بازدید از فار م زراعتی ومنطقه قشله جدید در بارهٔ تو سعه وانکشاف فار م به قوماندان قول اردو ی کندهار هدایت لازم ارشاد فرمودند .

اعلیحضر ت معظم هما یو نی شب ۱۷حمل در کند هار استراحت داشتند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی قبل از ظهر روز ۱۸ حمل از پروژه های زراعتی ناد علی وشمالان ولایت هیلمند دیدن فرمودند .

اعلیحضرت معظم همایونی موقع اتحاف‌دعا برروان مطهر احمد شابابای‌کبیر

ذات شاهانه در حصص مختلف این پروژه هااز طرف اهالی زارعان ومالدار ن باحرارت استقبال گردیده ودسته های زار عان جوا ن ورود پادشاه بزرگ شانرا با اتن های ملی ونثار اوراق گل استقبال میکردند .

اعلیحضرت معظم همایو نی رعایا ی‌شاهانه رامورد الطاف ومرا حم شهریار ی قراردادند.

هنگام بازدید ذات شاهانه از قسمت‌های مختلف پروژه نادعلی که چهل هزار جر یب زمین وپروژه شیما لان که شصت ودوهزار جریب زمین را احتواء میکند انجنیر تواب آصفی معاون ریاست انکشا ف وادی هیلمند بحضور اعلیحضرت همایونی تو ضیحا ت به عرض میرسانید .

پروژه وادی هیلمند وارغنداب که ازبند کجکی وبند ارغنداب آبیار ی میگردد شصت هزار جریب زمین را احتواء میکند .

اعلیحضرت معظم همایونی ساعت ۱۱و۴۵ دقیقه قبل از ظهر همان روز وارد لشکر گاه مرکز ولایت هلمند گردیدند .

ذات شاهانه از طر ف انجنیر میر محمد اکبر رضا والی ورئیس عمو می انکشاف‌وادی هلمند وارغنداب ،رئیس محکمـــه بعضـــی از وکلای هلمند در ولسی جرگه‌روسای‌دوایر مامورین ولایت وانجنیران پروژه وادی‌هلمند معاریف وشاگردان معار ف با حرارت‌استقبال گردیدند .

موکب ذات شاهانه بانثار گل و هلهله‌و شاد مانی شاگردا ن معار ف واهالی استقبال وبدر قه گردیدند .

دسته ها ی گل را شاگردا ن خرد سا ل معار ف به نمایندگی‌مرد م ولایت هلمند به حضور پادشاه بزرگ شان تقدیم کردند .

اعلیحضرت معظم همایونی شب در لشکر گاه اقامت داشتند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی ساعت یك‌و ده دقیقه بعد از ظهر ۱۹ حمل با ذوات معیتی شاهانه از لشکر گاه به کند هار موا صلت فرمودند .

اعلیحضرت معظم همایونی درراه مراجعت به بکند هار به مقبره میرویس نیکه تشریف برده وبروح آن مجاهد دعا نمودند .

ذات شهریاری راجع به تزئینات داخلی مقبره میرویس نیکه به بناغلی محمد صدیق والی کندهار هدایات لازم اعطاء فرمودند .

همچنان اعلیحضرت معظم همایونی ساعت ده قبل از ظهر ۱۹ حمل بناغلی بیرن نایب رئیس ادارهٔ همکاری بین‌المللی امریکا را بحضور شاهانه در اقامتگاه‌شاهی درلشکرگاه پذیرفتند .

اعلیحضرت معظم همایونی راجع به‌ترمیم وتزیین مقبرهٔ اعلیحضرت احمد شاه بابا به بناغلی والی کندهار ارشاداتی فرمودند .

بناغلی عبدالعزیز سدوزایی تاجر که‌یکتن از اشخاص خیر خواه می باشد با تقدیم‌مبلغ سه‌صد هزار افغانی اعانه غرض اجرای ارادهٔ ملوکانه قدم اول را برداشت .

اعلیحضرت معظم همایونی ساعت ۲و۲۰ دقیقه بعد از ظهر روز ۲۰ حمل از میدان هوایی کند هار به صوب ولایت بلخ‌تشریف فرما گردیدند .

بناغلی کرزی نایب اول ولسی جرگه، والی وقوماندان قول اردوی کند هار و وکلای منطقه ، موکب اعلیحضرت معظم همایونی را تامیدان هوایی بدرقه نمودند .

اعلیحضرت معظم همایونی با ذوات معیتی شان ساعت ٤و ۲٥ دقیقه بعد از ظهر همان روز به مزار شریف مواصلت‌فرمودند.

در میدان هوایی مزار شریف‌دوکتور ولید حقوقی قاضی ستره‌محکمه ، بناغلی‌عبدالعزیز والی وتورن جنرال سید انور شاه‌قوماندان قوای عسکری ولایت بلخ از اعلیحضرت معظم همایونی استقبال نمودند .

همچنان علیاحضرت ملکهٔ معظمه مقارن ساعت پنج عصر از طریق ولایت سمنگان ندر نزدیکی مزار شریف باموکب اعلیحضرت معظم همایونی یکجا شده وساعت پنج‌ونیم بعدازظهر اعلیحضرتین وارد شهر مزار شریف گردیدند .

شهریان مزار شریف اعم اززن و مرد طلاب معارف پیرو جوان در دو طرف جاده های شهر صف بسته ورود پادشاه بزرگ وملکهٔ معظمهٔ شان رابا کف زدن هاونثار اوراق گل وشعار های خوش آمدید خیرمقدم می گفتند .

اعلیحضرت معظم همایونی وعلیا حضرت ملکهٔ معظمه از مقابل صفوف مستقبلین‌وکلای منطقه در ولسی جرگه سناتور ولایت بلخ طلاب معارف مامورین و صاحبمنصبان ارشد اردوی شاهانه وبرخی از معاریف شهر گذشته وآنهارا مورد الطاف ومراحم شاهی قرار دادند .

یکدسته از اطفال خرد سال به‌نمایندگی شهریان مزار شریف دسته های گل به پادشاه بزرگ وملکهٔ معظمه‌شان تقدیم‌نمودند.

اعلیحضرت معظم همایونی وعلیا حضرت ملکهٔ معظمه ساعت ۹ شب ۲۱ حمل به آرامگاه مطهر حضرت علی کرم الله وجهه خلیفهٔ چهارم اسلام تشریف برده پس از اتحاف درود وادعیه بروح آن شخصیت بزرگ اسلام برای خیر وسعادت ملت وفاشعار شاهانه دعای خیر نمودند .

بعداً ذات شهریاری ازجریان ترمیمات قسمت های مختلف روضهٔ حضرت شاه‌ولایت مآب که‌به امر وارادهٔ ذات شهریاری تحت ساختمان میباشد دیدن فرموده و به‌بناغلی عبدالعزیز والی بلخ‌و بناغلی غلام‌حبیب‌نوابی مدیر عمومی اوقاف هدایات لازم اعطاء فرمودند .

موکب اعلیحضرتین را در مدخل روضهٔ مبارک رئیس ، خطیب و متولیان روضهٔ مطهر باگرمی استقبال نمودند وبرای صحت وسعادت اعلیحضرتین‌دعا کردند .اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه شب در اقامتگاه شاهی در مزار شریف تشریف داشتند .

همچنان اعلیحضرت همایونی و علیاحضرت ملکهٔ معظمه ساعت ۱۲ و ۱۵ دقیقه ظهر ۲۲ حمل از اقامتگاه شاهی در

مزار شریف ذریعهٔ موتر به صو ب ولسوالی خلم تشریف فرما گردیده ودر عرض راه‌از جریان کار سرك جدید الاحداث بندحیرتا ن که پنجاه وشش کیلو متر طو ل دارد دید ن فرمودند

دگروا ل عبدالو ها ب آمر عمو می پروژهٔ پلخمری شبرغان وحیرتان بحضور ذ ا ت شاهانه بعرض رسانید که امسال هشتاد و پنج فیصد کار سر ك حیرتان خاتمه می یابد وتاحال شانزده کیلو متر خامه کار ی شده ویازده کیلو متر آمادهٔ قیرریز ی‌گرده‌است.

اعلیحضر ت معظم همایو نی و ملکهٔ‌معظمه نان چاشت را باماموری ن ومعار یف ولا یت سمنگان دربا غ جهان نما صر ف فرمودند وساعت چهار بعد از ظهر توسط هلیکوپتر بصوب ولایت کندز عزیمت کردند .

ذات شهریاری در موقع اقامت مختصرشان در ولسوالی خلم ازبازار سرپوشیدهٔ خلـــم که قدامت یکصدوسی ساله دارد نیزدید ن فرمودند .

همچنان نمونه های صنایع دستی ومحلی ولسوالی خلم مورد معاینه ذات ملوکا نه‌قرار گرفت .

در باغ جهان نما وکلای منطقه‌ومعاریف شهر معلمان وشاگــــردا ن معـــار ف از اعلیحضر تین با حرار ت استقبال نموده و حمایل گل به نمایندگی از اهالی خلم به حضور اعلیحضـــرت معـظم هـمایو نـــی و علیاحضر ت ملکهٔ معظمه توسط یکعــــده از شاگردان معار ف تقدیم گردید .

اعلیحضرت معـــظم همایونی وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه ساعت ٤و ٤٠ دقیقه بعداز ظهر از ولسوالی خلم توسط هلیکو پتر به‌کندز مواصلت فرمودند .

حینیکه هلیکوپتر حامل پادشاه بزرگ ما وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه مادر معنو ی جامعهٔ افغان در چمن سپین زر فرود آمد مو کب اعلیحضر تین را در نزدیك طیاره ښاغلی صافی ، ښاغلی زکریا، وښاغلی فروتن‌والیان کندز بغلان وتخار وتور ن جنرا ل‌شاهپور قو ماندان قوای نهرین خیر مقدم گفتند .

درین موقع چند تن از اطفال خرد سا ل معار ف دسته های گل رابه‌نمایندگی‌شهریان کندز بحضور اعلیحضر تین تقدیم نمودندکه با الطاف خاص شاهانه وعلیاحضر ت ملکهٔ معظمه مواجه شدند .

اعلیحضرت معظم همایوني هنگامیکه د رباغ جهان نمای ولایت خلم ازطرف شاگردان معارف آن‌منطقه استقبال شدند.

عدهٔ کیثر ی از شهر یا ن کندز دردوطرف جاده ها چمن سپین زر واطراف اقامتگاه‌شاهی صف بسته مقدم گرا می ذات شهر یار ی وملکهٔ معظمه را بانثار گل ونعره ها ی‌زنده باد شاه وملکهٔ معظمه ومترقی باد کشورعزیز افغانستان استقبال نمودند .

اعلیحضرت معظم همایو نی وعلیا حضرت ملکهٔ معظمه باذوات معیتی شا ن شب را در اقامتگاه شاهی در کندز تشریف داشتند .

اعلیحضرت معظم همایو نی معاریف‌ولایات کندز وبغلان وسناتور ولایت کندز راساعت پنج نیم عصر روز ۲۳ حمل به حضورشاهانه درسالون هوتل سپین زر پذیر فتند .

ذا ت شهریار ی ضمن ارشادا ت قیمتدار شان ازینکه مرد مان ولایا ت کندز و بغلان را یکبار دیگر از نزدیك ملاقا ت می‌فرمایند اظهار رضائیت نموده ضمن صحبت با آنهابه موضوعات مهم اقتصادی واجتماعی تما س گرفته متذکر شدند . تلاشها ومساعی مردم مابا هم آهنگی از پلانهای عام المنفعه دولت آینده موفق تر ی رابه مردم مانو ید میدهد ذات شاهانه در بارهٔ حفا ظت وتو سعهٔ‌جنگلات که ثرو ت ملی کشور میباشد نصا یـــح سود مند ی‌ارشاد فرمودند .

اعلیحضرت معظم همایو نی اظهار امـــید نمودند تابه همکاری قوای ثلاثه ومساعـــی مردم به یکعده مشکلات فایق آئیم تابه هد ف نهایی خود که سعادت مزید وسر بلند ی وتعالی کشور درآن مضمر است توصل‌یابیم.

معاریف ولایات کندز و بغلان‌ضمن‌معروضه هایی از مراحم خاص اعلیحضر ت معظـــم همایو نی و تشریف آور ی اعلیحضر تین در کندز که منبع خیر وسعادت دیار آنها می باشد اظهار سپاسگذار ی نموده وآمادگی شانرا برا ی هر نوع ایثار وفداکار ی تحت رهبری پادشاه محبوب ومدبرشا ن به‌حضور شاهانه بعرض رسانیدند .

اعلیحضرت معظم همایو نی شا م روز ۲٤ حمل معاریف ولایت تخار را دراقامتگاه‌شاهی به حضور ملوکانه پذیرفتند. اعلیحضر ت معظم همایونی آنها راموردِ الطاف شا هانه قرار داده ودر مورد پروگرام هاوپلا نها ی انکشافی دولت باآنها صحبت فرموده وانها را در پیشبرد امور انکشافی واجتما عی‌منطقه توصیه فرمودند .

معاریف ولایت تخار آمادگی وهمکار ی‌شان را در همه امور اجتماعی وانکشا فی دو لت بحضور شاهانه عرض وبرا ی طول عمـــر پادشاه بزرگ وملکهٔ معظمه وتر قی‌وتعا لی کشور تحت قیادت اعلیحضرت معظم‌همایونی دعا نمودند .

علیاحضرت ملکهٔ معظمه قبل از ظهر روز پنجشنبه ۲۵ حمل از لیسهٔ‌بلقیس‌کندزبازدید فرمودند .

علیاحضرت ملکهٔ معظمه سا عت ۱۱به‌لیسه تشریف فرما گردیده از طرف هیئت ها ی تدریسی وادار ی وشاگردان بانثار اورا ق گل وشعار های زنده باد علیاحضر ت ملکهٔ معظمه مادر معنو ی ملت افغان آستقبا ل گردیدند . درین موقع یك عده از دخترا ن ضمن ایراد مقالات منظوم ومنثور مقد م‌گرامی علیاحضر ت ملکهٔ معظمه را خیر مقدم گفته وترقی افغانستان عزیز را تحت سایهٔ‌پادشاه معار ف پرور شان استدعا نمودند .

ملکهٔ معظمه بعدا از جریا ن تدریـــس صنوف مختلف لیسه ، کتابخانه‌وشعبه تدبیر منزل آن دید ن فرمودند و منسو بین‌معارف کندز ومعلمات وشاگر دان لیسه را طر ف تفقد علیاحضرت شان قرار دادند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه بعد از ظهر روز ۲۵ حمـــل از تاسیسا ت شیر خان بندر دید ن فرمودند .

اعلیحضرت معظم همایو نی وعلیاحضر ت ملکه معظمه در شیر خان بندر از طرف‌آمران وکار کنان آن با ابراز احساسات شاه‌دوستی استقبال گردیدند .

ذات شهر یاری تجهیزات و تـا سیسات بندر را ملاحظه و به موظفین هدایا ت‌شاهانه را ارشاد فرمودند .

اعلیحضرت معظم همایونی قبل از ظهر همان روز علما ی مرکز کندز ومدر سین دارالعلوم تخارستان رادر اقامتگاه شا هـــی

به حضور شاهانه پذیرفتند . اعلیحضرت معظم همایو نی وعلیا حضر ت ملکهٔ معظمه‌شب را در کندز تشریف داشتند .

اعلیحضرت معظم همایو نی وعلیاحضر ت ملکهٔ معظمه از علفچر دشت شیر ما هی در کندز دیدن کردند .

اعلیحضرت معظم همایو نی وعلیا حضر ت ملکهٔ معظمه ساعت ۱۲ و ۵۰ دقیقهٔ بعد از ظهر از میدان هوایی کندز جانب کا بـــل تشریف فرما گردیدند .

موکب اعلیحضر تین ساعت ۱۲ و ۳۰ دقیقه در بین احساسات پر حرارت که بانثار اوراق گل از طرف روسای دوایر، شاگردان معار ف ، معار یف واهالی بدر قه‌میگردیدند واردمیدان هوایی کندز شد .

اعلیحضرت معظم همایو نی وعلیاحضر ت ملکهٔ معظمه را تانزدیك طیاره بنا غلی‌صافی بناغلی زکریا ،بناغلی فروتن والیان کندز بغلان وتخار تور ن جنرال شاهپور قوماندان قوای نهرین ،بناغلی محمد امین شنوار ی رئیس محکمه کندز بناروالی سر پرست و معاو نین سپین زر بدر قه نمودند . طیارهٔ حامل اعلیحضرتین بین دعاء ها ی سفربخیر حاضرین از میدان هوایی کندز اوج گرفت .

اعلیحضر ت معظم همایو نی نظر به الطاف ومراحم خاصیکه بار عایا ی وفاشعار شاهانه دارند میعاد باقیماندهٔ حبس یکعده‌از مجبوسین ومجبوسا ت ولایا ت بلخ وجوزجان سمنگان و کندز را مورد عفو شاهانه قرار دادند .

اعلیحضرت معظم همایو نی وعلیاحضر ت ملکهٔ معظمه باذوات معیتی شان پس‌ازمسافرت در بعضي از ولایات کشور ساعت یك‌وبیست وپنج دقیقهٔ بعد از ظهر روز پنجشنبه ۲۶ حمل مع‌الخیر توسط طیاره سلطنتی کندهار به کابل مواصلت فرمودند . در میدان‌هوایی والاحضرت شهزاده محمد نادر ، والاحضر ت شاهدخت مریم،والاحضرت مارشال‌شاه‌ولیخان غا زی فاتـــح کابـــل ، والاحضرت جنرال سردار عبدالولی ، بعضی دیگر از اعضا ی فامیل جلیل سلطنتی ،بنا غلی نور احمـــد اعتمادی صدراعظم ، میر من عا لیه اعتما دی خانم بناغلی صدراعظم پو هاند دکـــتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضات ،دکتورورداك رئیس ولسی جرگه معاونین صدار ت وبعضی از اعضا ی کـابینه بعضی از قضات ستره محکمه نائب اول وبعضی از اعضا ی ولسی جرگه والی کابل وبناروا ل سر پرســـت اعلیحضرتین را درمیدان هوایی استقـــبال نمودند .

بازدید اعلیحضرت معظم همایونی از ولایت پکتیا

اعلیحضرت معظم همایو نی برا ی بازدید از ولایت پکتیا صبح ٤ ثور ١٣٥٠ ذریعهٔ ذریعهٔ طیارهٔ هیلی کوپتر تشر یف فرما ی خوست شدند .

برای وداع ذات شهر یار ی بنا غلی نور احمد اعتمادی صدراعظم در میدان هوا یی کابل حاضر بودند .

هیلی کوپتر حامل اعلیحضر ت معظم همایونی ساعت ۹ وهشت دقیقه قبل ازظهر اوج گرفت .

وقبل از ظهر همان روز به مرکز لو ی ولسوالی خوست مواصلت فرمودند .

در این بازدید ذات شهریار ی والاحضرت جنرال سردا عبدالولی ، دوکتور عبدا لقیوم معاون دو م صدار ت عظمی ووزیر معار ف وزرا ی پلان ،فواید عامه ، زرا عت وابیاری دوکتور ولید حقوقی قاضی ستره محکمه به معیت ذات شهریار ی میباشند .هلیکوپتر حامل اعلیحضر ت معظم همایو نی و ذوا ت معیتی شاهانه در حوالی ساعت ده قبل از ظهر به میدان هوایی خوست مواصلت کرد .

دگر جنرال محمد عیسی والی و قوماندان

اعلیحضرت معظم همایونی حینیکه ازطرف طفال خورد سال معارف و لایت خوست استقبال میشوند .

قوای عسکری ولایت پکتیا ووکلای منطقه در ولسی جرگه لوی ولسوال خوست وارگون روسای محاکم در نزدیك‌هلیکوپتراعلیحضرت معظم همایونی را خیر مقدم گفتند .

بعدا ذات ملوکا نه احساسا ت مامورین معاریف پکتیارا که در میدان هوا یی حاضر بودند قبول فرموده وآنها را مورد الطاف شاهانه قرار دادند .

سپس اعلیحضر ت معظم همایو نی سلام گارد احترام را قبول وآنرا معاینه کردند .

در این موقع ۲۱ فیر توپ بر سم‌احترام شلیك گردید یکدسته از اطفال خا تــول ورکتون به نمایندگی از شهریان خو ست حمایل ودسته های گل به پیشگاه پدر تاج دار ملت افغان تقدیم کردند .

سپس اعلیحضر ت معظم همایو نی باسواری موتر سرباز جانب شهر خوست حرکــــت فر مودند .

موکب ذات ملوکا نه از میدا ن هوا یی‌تا داخل شهر از طر ف هزارا ن نفر از مردم پکتیا که از دور و نزدیك برا ی‌دیدار پادشاه محبوب شان در مرکز خوست گرد آمده‌بودند بانعره های ژوندی دی وی زمونر تولوا ك هر کله راشی او خدای موراوله زموزمعنوی پلاره ونثار اوراق گل وکف زدن هـــا ی ممتد بدر قه گردید .

وهمچنان پښتو نستانی های مقیم خوست در هر دو طرف جاده صف بسته از موکب اعلیحضرت معظم همایونی با حـــرار ت استقبال کردند .

ذات شاهانه حین ورود به شهر خوست پروژه آب مشروب ونهر رابا قطع نوارو فشار دکمه مخصوص بد ست حق پر ست شاهانه افتتا ح فرمودند .

قبل از افتتا ح این پروژه دکر جنرال محمد عیسی والی وقو ماندان قوای عسکری ولایت پکتیا در مورد پروژه آب آشامید نی خوست به حضور ذات شاهانه توضیحا ت بعرض رسانید از همکار ی ومساعی متخصصین جمهوریت اتحادی آلمان در اکمال پروژه با قدر دانی یاد کرد.

اعلیحضرت معظم همایونی هنگامیکه باقطع‌نوار یکی از پروژه‌های آب آشا مید نــی ولایت خوست را افتتاح میفرمایند .

ذات ملوکانه متعاقباز مخزن آبدرتپه‌متون درحالی دیدن فرمودند که دگر وال سردار حاجی معاون متخصصین افغانی وآلما نی‌پروژه به حضور ذات شهریار ی توضیحا ت‌بعرض میرسانیدند .

پروژهٔ آب مشروب شهر خوست بعد از ظهر روز ٤ ثـور بدست مبارك اعلیحضر ت معظم همایو نی افتتا ح گردیدبرای‌بیست‌هزار نفر آب صحی تهیه میکند . این پروژه که یکی از عصری ترین پروژه هـــای آبرسانی میباشد به همکار ی حکو مت‌جمهوریت‌اتحادی آلمان تکمیل گردیده‌است در مراسم افتتا ح پروژه علاوه از ذوات معیتی ذات شا ها نه رؤسای دوایر معاریف ومشران قوم‌بناغلـی رشارد برویر سفیر کبیر جمهوریت اتحا دی آلمان منسوبین افغانی والمانی پروژه‌انکشاف پکتیا اشتراك داشتند . ذات شاهانه بعـد از افتتا ح پروژه آب خوست مرا تب رضایت ملوکانه را نسبت به اکمال آن‌به والی‌پکتیا وسفیر کبیر جمهوریت اتحادی المان ابراز فرمودند .

همچنان اعلیحضرت معـظم همایو نـی نهار را با معاریف ومشران قوم مامور ین‌عسکری وملکی در کلوپ عسکر ی صرف‌کردند .

سپس اعلیحضر ت معظم همایو نی مشران ولایت پکتیارا در خوست محلیکه یك‌مرکز مهم حرکت های ملی مردم پکتیا در معر کهٔ استقلال کشور ومبارزه نجا ت وطن بود به حضور شان پذیر فتند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی‌ضمن‌ارشادات قیمتدار شان مخصـــوصـــا به نقش ارزنده سهم گیر ی فعال مردم در امور انکشا ف کشور باقبول مسئوولیت وایثار اشاره‌نموده فرمودند دریك نظام دیمو کراسی حسن‌تفاهم بین اورگان ثلاثه دولت و حسن تساند بیـــن مردم عنصر اساسی موفقیت یك جامعه بشمار میرود .

ذات شاهانه ضمن این صحبت ازانکشاف مملکت وپلانها ی که در دست ساختما ن است یاد آور شده اظهار امید وار ی‌فرمودند که در اثر در ایت وزحمت کشی ملت افغان ترقیات واعتلای مزید نصیب کشور گردد.

در پایان ارشادا ت قیمتدار ملوکا نه‌چند تن از معاریف قوم ضمن معروضه ها یـــی از تشر یف آور ی اعلیحضرت معظم‌همایونی اظهار شکران نموده وآمادگی شانرا برا ی هرنوع خدمت تحت قیادت پادشاه مدبر شان به عرض حضور ملوکانه رسانیدند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی بعداز ظهر همان روز از ورکشا پ عمو می زراعتی‌پروژه مالدار ی مر کز تربیو ی وفار م‌تحقیقا تی ظاهر شاهی دیدن فرمودند .

همچنان فار م تحقیقا تی تخته بیك و فار مها ی سبز یجات وقوریه ها ی‌باغ‌میلمه کوت‌وباغ‌شاهراه مورد باز دید ذات ملوکانه قرار گرفت .

موقعیکه موکب ملو کانه به مدخل ورکشاپ عمومی مواصلت کرد مامورین و متخصصین ومنسوبین ریاست انکشا ف پکتیا از ذات ملوکانه باحرار ت زیاد استقبا ل کردند و یکعده از اطفال متخصصین جمهوریت اتحادی آلما ن دسته های گل بحضور اعلیحضرت معظم همایو نی تقدیم نموده ومورد‌تفقدحضور اعلیحضرت معظم همایو نی قرار گر فتند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی در پایان بازدید از قسمت های پروژه در خـو ســت مراتب رضایت شاهانه را اززحمت کشـــ های متخصصین افغانی وجمهوریت اتحادی المان وسایر کار کنا ن پروژه ابرازفرمودند.

اعلیحضرت معظم همایونی شب در اقامتگاه شاهی در خوست تشریف داشتند .

همچنان اعلیحضر ت معظم همایونی و والاحضرت جنرال سردار عبدالولی و دکتور عبدالقیوم معاون دوم‌صدارت ووزیر معار ف ودیگر وزرای معیتی شان ودکتور ولید‌حقوقی قاضی ستره محکمه ساعت هشت و چهـــل دقیقه قبل از ظهر روز ٥ ثور در یعـــهٔ هلیکوپتر به کوت گی مواصلت‌فرمودند.

ذات شاهانه سلام گارداحترام‌راقبول‌وازطرف جنرال احمد علی دگروا ل سر دار حا جی معاون پروژه مامورین و کار کنا ن پروژه وطلاب معار ف واهالی باحرار ت استقبال گردیدند .

مردم شاه دوست کو ت گی ومند هیر مقدم پادشاه محبوب مارا بانثار اورا ق‌گل شعار ها ی شاهدوستی بدر قه کردند .

اعلیحضرت معظم همایونی هنگامیکه ازفـارم تحقیقاتی گندم دیدن میفرمایند.

ذات شاهانه سلام گارد احترا م ر قبو ل وآنرا معاینه فرمودند .

سپس اعلیحضرت معظم همایو نی ازمقابل صفوف مستقبلین عبور فرموده و هر یکرا مورد الطاف شاهانه قرار دادند .

ذات شاهانه چهار سا عت مصروف بازدید از ښوونځی جنگل داری قوریه های تکثیر جنگلات ور کشا پ عمو می دستگاه اره کشی وگدام های ذخیره در کو ت گی بودند .

ذات شهریار ی از قطع اشجار بســر رسیده که به صور ت فنی صور ت می گرفت عملا دید ن فرمودند .

وهمچنان از جنگلات مند هیر که سا حۀ بیست وپنج هزار جریب زمین را احـتواء نموده نیز مفصلا دیدن فرمودند .

ذات شهریار ی در شهیدا ن به مقابر شهدا ی راه آزادی تشریف فرما شده بروح اندسته از قهرمانانیکه در راه خد مت وطن جان سپردند دعا فرمودند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی سا عت سه بعد از ظهر روز ۵ ثور از کو ت گی توسط هلیکوپتر به میدان هوایی گردیز هوا صلت فرمودند .

ذات شاهانه در نزدیك طیاره از طر ف جنرالهای اردوی شاهانه و روسای دوایـــر استقبال گردیدند .

بعدا ذات شاهانه سلام گارد احترام راقبول فرموده وآنرا معاینه کردند . سپس ذا ت شهریار ی به طرف صفو ف مســـتقبلین تشریف فرما شده با صا حبمنصبا ناردو ی شاهانـه مامورین ومعاریـف وعدۀ کثیری از شهریا ن گردیز که در میدان هوایی انتظار موکب شاهانه را میکشیدند مصا فحه فرمودند وآنها را مورد تفقد خاص شاهانه شا ن قرار دادند .

میدان هوایی با بیر ق ها ی شا هی وملی تزئین یافته و شعار های عمر دی دیر شـه پادشاه او هرکلـه راشی زموږ لـوی پلاره به چشم میخورد . هزارا ن نفر از مرد م از مرکز وقراء گردیز برای دیدار پادشاه بزرگ شان به این شهر تجمع نموده بودند . ذات شاهانه در بین هلهله ها و کف زدنهای ممتد مردم به سوار ی موتر به صو ب کابل تشریف فرما شدند .

ازمناظر پذیرایی اعلیحضرت معظم همایونی در ولایت پکتیا

اعلیحضرت معظم همایونی در راه‌عودت به کابل از جریان کار سرک کابل‌گردیز دیدن فرمودند.

ذات شهریاری حین ورود برفراز کوتل تیره از طرف والی لوگر سناتوران‌ولایت ثومانداو نوتن کار و معارف آنجا استقبال گردیدند.

ذات شهریاری توضیحاتی را که درمورد کار ساختمان سرک از طرف منسوبین به حضور ذات شاهانه بعرض میرسانیدنداستماع فرمودند.

اعلیحضرت معظم همایونی از یک بازدید دو روزه‌ازولایت‌پکتیاساعت۶ر۴۰دقیقه بعد از ظهر ٦ ثور مع‌الخیر به ارگ شاهی مواصلت فرمودند.

اعلیحضرت معظم همایونی نظر به لطف ومراحمیکه به رعایای وفاشعار شاهانه دارند میعاد باقی ماندهٔ حبس یك عده از محبوسین ومحبوسات ولایت پکتیا رامورد عفو شاهانه قرار دادند.

مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی
به اتحاد جماهیر شوروی

اعلیحضر ت معظم‌همایو نی وعلیا حضرت ملکهٔ معظمه بنا بد عو ت هیئت رئیسهٔشورای عالی اتحاد جما هیر شورو ی وحکو مت‌اتحاد

شورو ی ساعت ده قبل از ظهر روز۲۳سنبله ۱۳۵۰ مطابق ١٤ سپتمبر ۱۹۷۱ بانکشور مسافر ت رسمی فرمودند .

درین سفر بناغلی علی محمد وزیردربار سلطنتی ، بناغلی محمد موسی شفیق وزیر امور خارجه ، دکتور عبدالواحد سرابی وزیر پلان ، دکتور روان فرهادی معین سیا سی وزار ت امور خارجه ، سردار محمد یو نس

مصاحب حضور ملوکانه ، دکتور سعدالله غوثی رئیس تشریفات وزارت امور خار جـه تورن جنرال محمد عمر سریاور حضورشاهانه برید جنرا ل میرزا وزیر یاور علیا حضرت ملکهٔ معظمه ، میر من مار ی نور ندیمـــهٔ

علیاحضر ت ، دکتور عبدالفتا ح نجم ،بناغلی عبدالصمد ثاقب عضو تشریفات ، د کتـور عبدالقیوم کوچی عضو مدیریت روابط سیاسی وبناغلی میر عبدالوهاب عضو مدیریت روابط بین‌المللی وملل متحد وزارت امور خار جـه شرف معیت اعلیحضر تین را داشتند .

همچنان یك هیئت مطبوعا تی نیز شر ف معیتی اعلیحضر تین را داشتند . طیارهٔحامل اعلیحضر تین سا عت چار ونیم همـان‌روز در میدان هوایی ونوکو وای مسکو در یك هوا ی بارانی مواصلت فرمودند .

اعلیحضر تین از جانب جلالتماب‌پودگور نی صدر هیئات رئیسهٔ شورا ی‌عالی‌اتحادشوروی بناغلی مازا رو ف اندر ی گرو میکو ،بناغلی

پولیانسکی معاونین صدر اعظم ، انـــد ری گرو میکو وزیر خار جه ،وسایر رجا ل‌دولتی

سفرای هــــردو کشور ، اعضای سفا ر ت کبرا ی افغانستا ن مقیم مسکو با خانمهای شان ، محصلین افغانی ، افغانها ی مقیم‌مسکو وعدهٔ کثیری از شهر یان مسکو استقبا ل گردیدند .

جلالتما ب پودگور نی حینیکه ذات‌شاهانه وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه از طیاره فرودآمدند اعلیحضرتین را خیر مقدم گفته واظهار امید نمودند تاسفر پادشاه وملکهٔ افغانستا ن‌به

کشور دوست شورو ی با صحت و مسر ت وعافیت قرین باشد . ذات شاها نه مقابلتااز دعو ت دوستانه وپذیرا یی گرمیکه ازایشان

بعمل آمده از جلالتما ب پود گور نی اظهار تشکر نمودند .

اعلیحضرت معظم همایو نی به معیـــت جلالتماب پودگور نی سلام گارد احترا م را در حالیکه موزیك سرود های ملیافغانستان وشوروو ی رأمی نواخت قبول فرمود . سپس به طرف صفوف مستقبلین میدا ن هوا یی تشریف فرما شده بارجا ل دولتی شوروو ی مصافحه فرمودند .

اعضا ی سفار ت افغانی و فامیلها ی شان را و محصلین افغانی را مورد تفقد و نوازش شاهانه قراردادند .حینیکهاعلیحضرین از مقابل صفوف شهر یان مسکو در میدا ن هوایی می گذشتند آنان مقد م شاهانه را

با اهتزاز در آورد ن پرچمها ی ملی افغانی واتحاد شورو ی با ابراز احساسا ت ،گرامی میداشتند واز مهمانان عالیقدرشان باحرار ت استقبال می نمودند .

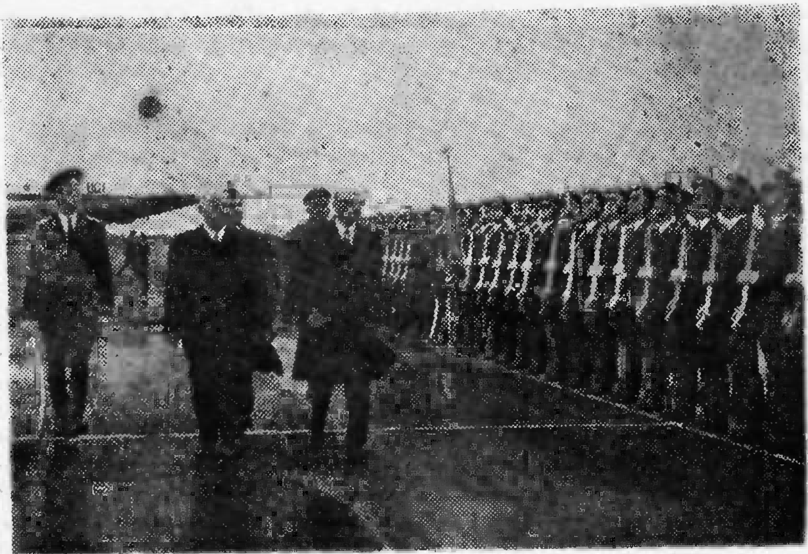
در ختم مراسم میدا ن هوایی اعلیحضر ت معظم همایو نی وجلالتما ب پود گور نی در موضع مخصو صی قرار گرفتند گارد احترام

که مشتمل از قوای زمینی ،هوایی و بحر ی شوررو ی بود برسم احترام از مقابل عالیقدر شان عبور نمودند .

میدان هوایی ونوکو واجاده خط السیر اعلیحضر تین تا قصر کرملین با بیرقها ی افغانستان وشوروی تزئین یافته بود .همچنان

اعلیحضر ت معظم همایو نی ساعت پنج وقت محلی مسکو با جلالتما ب پود گور نی صدر هیات رئیسهٔ شورایعالی اتحاد شورو یملاقات نمودند .

اعلیحضر ت معظـم همایو نی در مـد ت توقف شاهانه در مسکو در یکی از کا خ ـهای کرملین اقامت داشتند .

اعلیحضرت معظم همایونی با جلالتمآب پود گورنی حینیکه درمیدان هوایی ماسکو قطعه گارد تشریفاتی رامعاینه میفرمایند.

اعلیحضر ت معظم همایو نی وعلیا حضرت ملکهٔ معظمه شب را در دعو تی اشترا ك فرمودند که به اعزاز اعلیحضر تین ازطرف جلالتماب پود گور نی در قصر کر ملین ترتیب یافته بود . درین دعوت بیانیه های بیـــن اعلیحضر ت معظم همایو نی وجلالتـمـا ب پودگور نی تعاطی گردید .

متن بیانیهٔ بنا غلی پود گـــور نـــی دوضیا فتیکه به افتخار اعلیحضر تین تر تیب شده بود :

اعلیحضر تین مهمانا ن محتر م افغا نی دوستا ن اجازه بفرمائید از طر ف هیئــت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیا لیستی به اعلیحضر تین و همهمهمانان محترم افغانی ، نمایندگا ن کشور دو ست و همسایه که دارا ی علایق حسن همجوار ی

وهمکار ی همه جانبه با اتحاد شوروی می باشد خیر مقدم میگو یم . بارضائیت مندی میتوانیم خاطر نشان سازیم که ملا قا ت وتبادل نظر بین زعما ی هر دو کشور شکل عنعنو ی بخود گرفته وبیانگر سطح عا لی عادی انکشا ف روابط بین اتحاد شورو ی و افغانستان میباشد .

این روابط بر اساس معا هدا ت دوستی شورو ی وافغانستان اتکا دارد که آن معاهدات در طول ده ها سال موثر بوده ونقش مفید وموثر خودرا باوضاحت به اثبات رسا نده است .

روابط دوستی وهمکار ی بین اتحادشوروی وافغانستان سال به سا ل استحکام وتوسعه بیشتر پیدا میکند . متخصصین سا ختما نی جیو لوژیست ها ، متخصصین زرا عـــت و

معلمین شورو ی در افغانستان موفقا نه کار میکنند با مساعد ت آنها فابریکه ها ی برق ابی نغلو ، پلخمر ی وسیلو و کارخانجا ت جنگلك وانستیتو ت پولی تخنیك کابـــل احداث گردیده است .

پروژه های مذکور ودیگر پروژه ها ی صنعتی وزراعتی امکان استفاده موفقیت آمز از منابع طبیعی کشور از منابع وزیر بنای اقتصادی آنرا میدهد مظهر عملی وثابـــت همکاری با ثمر میباشد .

حجم روابط تجار تی ما به طور مـــداوم افزایش می یابد تماسها درساحهٔ علـــم و فرهنگ با موفقیت رشد و توسعه میباشد .

پروگرام صلحجو یانه سیاست خار جی که از طرف بیست و چهار مین کنگرهٔ حز ب کمونیست اتحادشورو ی به تصویب رسید تحکیم وتوسعه روابط اتحاد شورو ی را با سایر کشور ها که برای جانبین سود مند باشد تجویز میکند . وماباکمال اطمینا ن می توانیم اظهار بداریم که روابط شورو ی و افغانستان مبنی براصول دوستی و حســـن همجوار ی بوده دارا ی دور نما ها ی خوبی برا ی انکشا ف مزید خود در تما م ساحات میباشد .

اعلیحضرتین !

ما میخوا هیم به طور خاص خاطر نشان بسازیم که حسن تفاهم واعتماد یکه درطول دهها سا ل ممیزه ای روابط شـــورو ی و افغانستا ن را تشکیل مید هد به همکار ی ما در ساحهٔ سیاست بین المللی نیز تو سعه پیدا کرده است . مردم شورو ی سیاست بیطرفی مثبت وفعا ل افغانستا ن را که متوجه از ملل در مبارزهٔ شا ن علیه استعمار بوده با نگاه قدر دانی میبینیم .

بین اتحاد شورو ی و افغانستا ن مطابقت ویا نزدیکی موقف ها در مورد مهمتر ین مسایل اوضا ع بین المللی کنو نی وجوددارد ما امید واریم که کشور ها ی ما در آینده

نیز با کوشش مشترك درراه تخفیف تشنجات اوضاع بهبود فضای بین‌المللی و فراهم آوردن شرایطی که برای ملل جهان امکان زندگی رامطابق نیات اصولی ملی آنها اعطاء کند فعالیت خواهند نمود .

جریان تخفیف تشنجات بین‌المللی عدهٔ بزرگ مسایل مجموعهٔ موضوعات بزرگ و کوچك راکه مستلزم حل وفصل است دربر گیرد . با آنهم نمیتوان انکار کرد که در روابط بین‌المللی خطوط عمدهٔ وجود دارد که در راه آن مسایل اساسی دفاع از صلح وتحکیم امنیت فیصله میشود . در حال‌حاضر میان چنین خطوط مبارزه نیروهای صلح خواه به خاطرای ازبین بردن منابع جنگی در آسیای جنوب ،شرقی ودر شرق نزدیك جای اول میگیرد .

حقیقتا نمیشود در بارهٔ سر نوشت گیتی خاطر جمع بود . تازما نیکه این قبیل نقاط داغ در کرهٔ زمین ماوجود داشته باشدبعضی اوقات صحبت هایی میشود شنید که گویا دنیا به چنین مناز عات کسب عادت کرده‌و حتی میتوان این منازعات رابه‌اصطلاح‌گذاشت وبحل سایر موضوعات حل وفصل نا شده پرداخت اما نباید چنین اظهارات را قبول کرد مساعی برای حفظ کردن این مسایل بیان گربه آرزو مندی بعضی از محافل برای ادامهٔ مسموم کردن اوضاع دنیااست.

ملل ویتنام ، لاوس وکامبوج بامجاهدات مردانهٔ خود عزم راسخ وارادهٔ تزلزل نا پذیر خود رابرای دفاع از استقلال وحاکمیت‌حق تعیین سر نوشت کشور های خود به اثبات رساندند . شکی نیست ونمیتواند با شد که مردم قهرمان ویتنام مثل ملل لاوس وکامبوج اشغال گران خارجی را وادار خواهدساخت که از شبه جزیرهٔ هندو چین خارج شوند. اوضاع بین‌المللی در پیرامون این مسئله مدتهاست که به نفع تجاوز کاران نیست عدهٔ آنهاییکه به پشتی بانی صریح ایالات متحدهٔ امریکا وفعالیت آنها در آسیا جنوب شرقی امروز مبادرت نمودند بسیار محدود

است وحتی در کشور خود شان مقامات امریکایی بانارضایت روز افزونی امریکایی هانسبت به تجاوز در هند وچین رو برو میشوند .

در حال حاضر موجبات واقعی برای حل‌و تنظیم عادلانه در آسیای جنوب وشرقی و حل وفصل مسئله ویتنام وجود دارد که پیشنهادات هفت ماده این حکومت موقف انقلابی جمهوریت ویتنام جنوبی و همچنین پیشنهادات نیرو های وطن پرستان لاوس وکامبوج اساس موثر وسازنده خوبی برای این امر تشکیل میدهد.

ایالات متحدهٔ امریکا به طور معلوم‌هنوز هم با تعقیب خط مشی متوجه حل مسئله از طریق جنگ از دادن جواب صریح‌به‌این پیشنهاد های معقول امتناع می ورزند‌موقف آنها در مذاکرات پاریس موثر ثرو مثبت نیست امریکا در مورد حل سازش کارانه در ویتنام به مانور ادامه داده کوشش میکند که این مسئله رابه ضرر ملت ویتنام حل‌و فصل کنند ودر نتیجه وضعیت خطر ناکدر آسیای جنوب شرقی جابجا بماند .مسایل دیگر حل نشده نیز وجود دارد که اوضاع آسیارا مشکل تر میسازد . در این اوآخر

وخامت اوضاع در نیم قارهٔ هندوستان صورت گرفت در اثر حوادث پاکستان‌شرقی مسئلهٔ پناه گرینان ازین کشور بوجود آمد تشنجات در روابط میان دو کشور بزرگ‌این منطقه یعنی هند و پاکستان افزایش‌یافت. چنان نیرو هایی موجود است که با استفاده از اوضاع متشنج کنونی برای‌تطبیق‌مقاصد شوم خود وایجاد تصادمات مسلحانه در این ناحیه در یغ نمیکنند . حفظ صلح در آسیای‌جنوبی تاحد زیادی بحل و فصل سیاسی هر چه زود تر مسایل موجوده‌در پاکستان شرقی بادر نظر گرفتن منافع‌حقوقی اهالی آنجا وتامین شرایط برای مراجعت‌پناه گزینان وبه آمادگی زعمای کشور های این منطقه براینکه ظهور تصادم محاربوی را اجازه ندهد ارتباط دارد .

اتحاد شورو ی برا ی اینکه او ضا ع در این منطقه به حال عادی آید به مقصدمساعدت از هیچگو نه مسا عی دریغ نخوا هد کـــرد معاهدهٔ صلح و دوستی و همکار ی بین اتحاد شورو ی وهند که چند ی قبل انعقاد گردیده بر ضرر هیچ کدام کشور ی متوجه نیســت عامل مهم حفظ واستحکا م صلح و امنیت در آسیا وتمام گیتی میباشد .

اوضا ع در شر ق نزدیك نیز متشنـــج وخطیر میباشد اسرائیل با تعقیب سیا ست توسعه طلبانهٔ خود وبا اسرار بر تقاضا های غیر عملی وبا اخذ پشتیبانی نظا می وسیاسی ایا لات متحدهٔ امریکا حل و فصل و تنظیم بحران رابه تعویق می اندازد .

مسئلهٔ شر ق نزدیك را میتوا ن حل کرد صلح وامنیت تمام کشور های این منطـقه رامی توان تامین نمود اما برا ی این امرلازم است که اسرائیل فیصله نامهٔ صلح وامنیت مورخه ۲۲ نوامبر ۱۹۶۷ را رعا یت کند که تقاضا ی اصلی آن عبار ت است ازخرو ج قوای اسرائیلی از تما م اراضی عر بی که‌در سال ۱۹۶۷ از طر ف اسرائیل به تصر ف‌در آمده است .

کشور ها ی عربی در مورد این مسئلـــه پیشنهاد های مثبت وموثری تقدیم میدارد .

اتحاد شورو ی عقیده دارد که در تما م نیرو های صلحخواه به مقصد حل و تنظیم هر چه زود تر بحران در شرق نزدیك وبرای بوجود آورد ن چنین او ضا ع در آنجا که حقوق قانو نی ملل آن منطقه به شمو ل‌ملت عربی فلسطین تامین یابد افزوده شود .

تجاوز اسرائیل تنها مظهر سیاســـــت امپر یالیستی در شر ق نزدیك نیست نیرو های ارتجا ع وامپر یالیزم بر فعا لیت خود می افزایند و کوشش میکنند کشور ها ی عربی را از هم جدا کرده آنها را به مرحله منازعهٔ رسانده آنها را از داخل تخر یب‌کنند تا ضر به ، به نیرو های وطن پرستا ن وارد بیاورند .

اتحاد شورو ی که از مرد ما ن عر ب واز آرزو ی آنها که برای‌آزادی‌واستقلال پشتیبانی کرده ومیکند در مقابل این دســـا یســـس امپر یالیز م وارتجا ع که بوسیلهٔ آن‌کوشش میکنند منافع مشتر ك عر ب را بر هم بزنند وضربه به نیرو های وطن پرستا ن دنیا ی عرب وارد سازند نمیتواند بی اعتنا با شد و بی اعتنا نخوا هدبود .

مسئلهٔ تامین اهمیت اروپا مثل گذ شته یکی ازمسایل عمدهٔ تحکیم صلح جـهانـــی میباشد اوضا ع عمو می بین‌المللی تا حد زیادی مربو ط به آن میباشد که‌مسایل‌اروپا از چه راهی ترقی خوا هد کرد .

در اثر مسا عی اتحادشوروی وسایرکشور های سوسیا لیستی در سال های اخیر در اروپا تمایل به تخفیف تشنجا تدیده‌میشود واوضا ع عمو می دوو نما های بهتر ی پیدا کرده است . انعقاد معاهدا ت بین اتحـــاد شورو ی وجمهوریت فدرا لی الما ن و بین جمهوریت مردم پولند وجمهوریت اتحاد ی المان اهمیت مثبتی دارد . موافقه چار جانبه راجع به برلین غربی که یکی از مشکل‌تر ین مسایل روابط بین‌المللی بعد از جنگ دو م جهانی بود یك قدم جدید وبزرگی در راه استحکام صلح وامنیت در اروپا مبد ل‌گردیده است . ملل ارو پاحق دارند امیدوار با شند که برا ی حل سایر مسایل مبر م سیاسی اروپایی وجهانی اقداما تی بعمل آید . و اروپا به قارهٔ صلح استوار و همکار ی‌تبدیل شـــود .

شکی نیست که تشکیل کنفرا نس عمومی اروپا برا ی بهبود مزید وضع عمو می اروپا اهمیت بزرگی خواهد داشت مسایل تشکیل این کنفرانس چند سال است که بوجود آمده تمام موجبات برا ی آن وجود دارد که ازبحث عمو می به اشکال مشخص تدار ك کنفرانس عمو می اروپا بپردازیم .

در شرایط کنو نی مسئلهٔ خلع ســلاح که با منافع تمام کشور ها و ملتها ارتبا ط دارد هنوز شکل مبرم و پیچیدهٔ خود را حفظ کرده است وحل این مسئله مساو ی بانجات دادن بشریت از تهدید تصاد ما ت جنگی از سختیها ی مصار ف بی ثمر برا ی‌مقاصد

حربی می باشد مبارزه در راه خلع سلاح در عین حال مبارزه ضد نیرو های امپریالیستی وبه منفعت تحکیم امنیت بین‌المللی میباشد تشکیل کنفرانس جهانی در مورد مسایل خلع سلاح می تواند یکی از اقدامات باشد که بدون شك برای ختم مسابقهٔ تسلیحات مساعدت خواهد کرد .

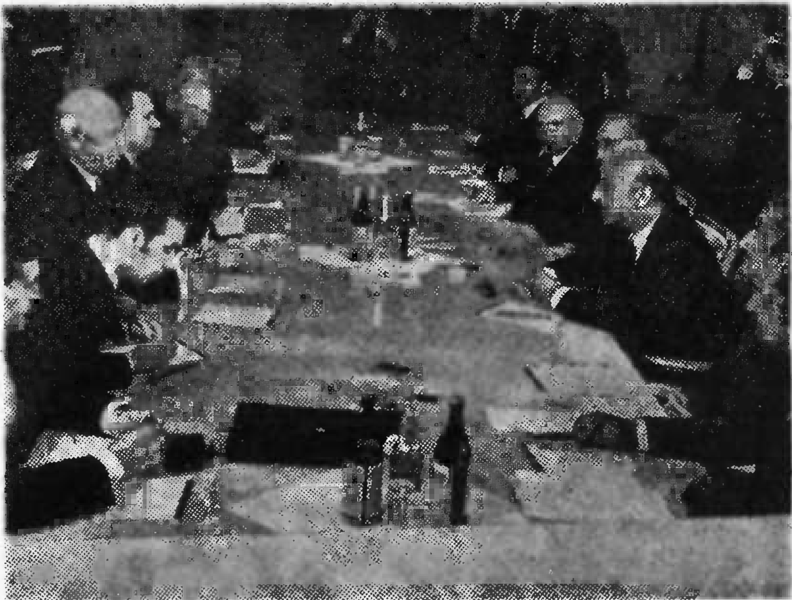
انجام دادن این پیشنهاد وعدهٔ سایر پیشنهاد های اتحاد شوروی می توانند سهم مهم در امر تخفیف تشنجات بین‌المللی در امر صلح و همکاری بین ملتها باشد .

اعلیحضرتا !

مردم شوروی اعلیحضرت شما را زعیم برجستهٔ افغانستان میدانند و متیقن اند خط مشی سیاست خارجی که اعلیحضرت شما تعقیب میکنند با منافع کشور افغانستان همچنین با منافع تمام ملل صلح دوست مطابقت دارد .

تبادل نظر یکه امروز شروع شد و در محیط صمیمیت ودوستی صورت میگیرد یکبار دیگر نشان میدهد که برای انکشاف مزید روابط دو جانبه مفاد مشترك اتحاد شوروی وافغانستان برای توسعهٔ همکاریها ی آنها در صحنهٔ بین‌المللی در مورد مهم ترین مسایل زمان ما شرایط مساعدی وجود دارد .

اجازه بفرمائید جام خود را با فتخار اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان وعلیاحضرت ملکه حمیرا بلندکنم به استحکام و انکشاف مزید دوستی حسن همجواری وهمکاری باثمر بین اتحاد شوروی و افغانستان .

مذاکرات اعلیحضرت معظم همایونی باجلالتمآب پودگورنی وزعمای برجسته اتحاد شوروی

متن بیانا ت جوا بیهٔ اعلیحضر ت معظم همایو نی در ضیا فتیکه از طرف جلالتما ب نیکو لای پود گور نی در قصر کر ملین ترتیب شده بود

جلالتما ب عزیز !

اجازه بد هید نخست امتنا ن عمیق خود وملکه را از پذیرا یی کرم و صمیما نه شما در این محفل دوستانه اظهار دار م .

احساسا ت با حرار ت جلالتما ب شما و دیگر زعماء ومرد م اتحاد شو روی در بارهٔ افغانستان نزد مردم ما نهایت ارزنده بوده و خاطرات نیکو ی مسافرتها ی قبل مرا با ین کشور همسا یه تجدید میدارد .

علایق هر دو کشور برسوابق متین تاریخی اتکاء داشته ودر پرتو اعتماد و احترام متقابل به طور روز افزون استحکام می یابد همکاری های مداوم بین طرفین روابط مارا به حیث نمونهٔ بارز همزیستی مثمر و مسالمت آمیز در ساحهٔ مناسبات بین المللی خـــا صتا در علایق بین کشور ها ي دارا ي نظام هـــای های سیاسی واجتما عی مختلف به جهانیان معرفی کرده است .

معاهدهٔ تاریخی ۲ حوت ۱۲۹۹ مسکو و همچنان معاهدهٔ بیطر فی وعد م تجاوزمتقابل منعقدهٔ کابل به تاریخ ۲ ۱۳۱۰ نه تنها در تاریخ مناسبا ت هر دو کشور نقش بر جسته دارد بلکه در اوان انعقاد خود درمناسبا ت بین المللی معاصر آغاز یك فصل دارا ی اهمیت خاص به شمار رفت هر دو معاهده ، با ارزش خاصیکه داشت در ایجاد یك ساحهٔ صلح وامنیت در یك قسمت مهم اسیا نقش برازندهٔ داشته و مرور سالها ی پیهم باوصف حـــد و ث تحولات در او ضاع جهـــا ن نقش مثبت آن را بیشترواضح گردانیده است.

مسا عد تهای کشوردوست وهمسایهٔ مـا اتحاد شورو ی در تطبیق اجرا ی مهم پلان های پنجسالهٔ افغانستا ن مخصو صا درزمینهٔ استفاده از منابع طبیعی وتهیه زیر بنا ی اقتصادی کشور مورد قدردانی وامتنان مردم افغانستان بوده مثال دیگر ی از نتایج سود مند دوستی مثمر وبی شائبهٔ ملتین میبا شد کمال مسر ت داریم در اثر مذاکرا ت بین هر دوکشور راجع به دوام مساعد ت اتحاد شوروی در تطبیق چهار مین پلان پنجسالـهٔ افغانستان که بیشتر متوجه پروژه هـــا ی سریع الثمر در ساحهٔ زرا عت وصنعت خواهد بود موافقت حاصل گردیده است .

امید وار یم با گرفتن بهرهٔ مطلو ب ازین تلاشها ی منظم برای بهتر ساختن شرا یـط اقتصادی وبا راسخ گردانید ن پایه ها ی سیاسی واجتما عی نظام جدید دولت زندگانی مادی ومعنوی مردم کشور ما بهبود ی را که آرزو ی خود ما ودوستان ماست کسب نماید.

افغانستان با پیرو ی از سیا ست بیطرفی مثبت وفعا ل عد م انسلاك عد م الحا ق به پیمانه های نظامی وسیا سی پشتیبا نی پایدار از مبارزهٔ مرد مان و ملل با استعداد مجاهدات برای استحکام صلح جها ن صمیمانه آرزومند است علایق حسنهٔ خود رابا همه کشورهای دوست توسعه بخشد رعایت اصل مساوا ت بین دو ل احترام متقابل عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر بدو ن شك در تقویت دوستی وتامین ارامش در جهان نقش عمدهٔ دارد .

برا ی حفظ دوامدار امنیت بین المللی خلع سلاح کلی وتا م یك شر ط ضرور ی بشمار میرود مساعی اتحاد شورو ی ودیگردو ل صلح دوست جهان در این راه قابل قدردانی بوده امید واریم در آینده ای که بسیار دور نباشد به نتایج مطلوب واصل گردد .

همچنان امنیت جهانی به حل مسالمت آمیز اختلافاتیکه مصادر تهدید آن شمرده میشود احتیا ج عاجل دارد در نظر مابه کار برد ن فشار نظامی به مقصد حل وفصل این اختلافات نتایج خطیر بار میاورد چارهٔ خاتمه دادن به همه منازعات رابايد در طرق سیاسی بارعایت حقوق انفکاك ناپذیر مرد ما ن و ملل از بین بردن بقایا ی استعمار واز الهٔ همه انوا ع واشکال تبعیض نژادی جستجو کرد .

به سلسلهٔ تلاشها ی مثبت و مو ثر برای یافتن راه مسالمت آمیز جهت حل اختلافا ت

ودرنتیجه معاهدۀ سال گذشته اتحادشورو ی وجمهوریت اتحادی المان اخیرا موافقه چهار جانبه درموضوع شهر برلین منعقد گرد یده راه توافق نوینی را برای استحکام صلـــح وامنیت در اروپا کشوده است‌انعقاداین‌موافقه نامه یك بار دیگر ثابت کرد که مسا یــل دشوار بین‌المللی از راه مذاکره و تفا هم قابل حل میباشد .

دوام اشغال تجاوز کارانۀ اسرائیل در سرزمین های عربی که در نتیجه تعر ضــ مسلحانۀ چهار سا ل‌قبل بران تسلط یافته است یکی از عوامل خطیر برضد استحکا م صلح در شرق میانه ودر همه گیتی میباشد مردم افغانستان پیکار ملت برادر عرب را برای حل عادلانۀ قضیۀ شر قمیا نه واعادۀ حقو ق برادرا ن فلسطینی خویش حما یت تجاوز کارانۀ آن را تقاضا دارد که به‌مقصد رفع ممیزا ت عربی شهر قدیم قد س ودیگر سر زمینها ی عربی تحت تسلط خویش‌به‌آن پرداخته است . مردم افغانستان پیشتیبانی اتحادشورو ی ودیگر کشور های صلح خواه جهان را از حقوق برادران عرب خویش قدر دانی می کنند .

کمال تاسف داریم جنگها ی ویتنا م و تصادما ت مسلح در کشور های هند چین باوجود مساعی پیا پی مردما ن جهان به‌مقصد خاتمه دادن به‌آن هنوز هم دوام دارد مردم افغانستان از لزوم اعادۀ صلح استحکا م امنیت در هند چین بارعا یت حق تــعیین سرنوشت مردما ن آن منطقه مطابق به‌قرار داد های ژنیو ۱۹٥٤ بدو ن هیچگو نه‌دخالت خار جی حمایت مینما یند .

کشور ها ی در حال رشد با صرف همه مساعی خویش به تقلیل موثر فاصله ایکه بین پیشرفت ان ها و ترقی کشور ها ی انکشاف یافته وجود دارد موفق نگردیده‌اند این فاصله پیهم توسعه میبابد و جها ن را روز به روز به سو ی خطر ها ی احتمالی که از این حالت نامطلوب‌ایجاد میشود نزدیك تر می سازد به عقیدۀ ماتا مین آرا مش در جهان نیاز مند صرف مسا عی موثر به‌سویۀ بین‌المللی به مقصد تقو یت بنیا ن اقتصادی وبلند بردن شرایط زندگانــی مرد مـــا ن کشور های روبه انکشا ف میباشد .

در اخیر با آرزو مند ی صمیمانه تشئید مبانی صلح جهان ایجاد وتوسعه همکار ی های مثبت وباثمر بین همه کشور ها ی‌جهان از حاضر ین ایـــن محفــل دو ســتا نه خوا هشمند م با بر داشتن جام خـــود در تمنیا ت من وملکه اشتراك نما یند .

به صحت وسلامت جلالتما ب نیکو لا ی پودگور نی صدر هیئت رئیسۀ شورا ی عالی اتحاد شورو ی ودیگر زعمای آن به تر قی مزید این ملت دوست وهمسایۀ ما به‌دوستی وبه همکار ی مثبت وبا ثمر بین مــردما ن دو کشور به صلح جهان .

همچنان اعلیحضر ت معظم همایو نی‌ساعت ده قبل از ظهر روز ۲٤ سنبله مذاکرا ت شانرا در قصر کرملین با جلالتماب‌پودگورنی تعقیب فرمودند .

درین‌مذاکرات از جانب افغانستا ن‌بناغلی علی محمد وزیر در بار سلطنتی ،بنا غلی محمد موسی شفیق وزیر امور خارجه دکتور عبدالواحد سرابی وزیر پلان ، دکتور روان فرهادی معین وزار ت‌خار جه وبر خی دیگر از ذوا ت معیتی ذات شاهانه واز طر ف‌اتحاد شورو ی بناغلی آندر ی گرومیکو وزیرامور خارجه ، بناغلی سمیون سکا چ چیکو ف رئیس کمیتۀ دو لتی شورا ی وزراء برا ی روابط اقتصادی وبر خی دیگر از رجا ل شورو ی و سفرای کبیر هر دو کشوراشتراك داشتند .

این مذاکرا ت رو ی مسایل مورد علا قه هر دوکشور به شمول مسایل بین‌المللـــی موضوعا ت مربوط به قارۀ آسیا دوام‌همکاری افغانستان واتحاد شورو ی در فضا ی‌صمیمیت جریان داشت مذاکرات افغانستا ن وشوروی به تاریخ ۲۳ سنبله آغاز یافته بود .

همچنـــان بتاریـــخ۲٦ سنبله‌دعوت‌تودیعی از حضور اعلیحضرت معظم همایو نی ساعت شش وقت محلی از طرف‌سفار ت افغا نی ترتیب یافته بود که درآن علاوه از ذوات معیتی ذات شاهانه بناغلی نیکولای‌پود گورنی صدر هیئت رئیسۀ شورا ی عالی اتحـــاد

شورو ی کیر یـل مازارو ف دیمـــــتر ی پولیا نسکی معاونین صدار ت ، محمدالله خالوف معاون صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی وعدهٔ دیگر از رجال شورو ی وسفرای هردوکشور اشترا ك داشتند . در این‌محفل بیانیه های بین اعلیحضر ت معظم‌همایونی و جلالتما ب پودگور نی تعاطی گردید که‌قرار آتیست :

بیانات اعلیحضرت معظم همایو نی

جلالتماب عزیز !

تشریف آور ی شما و دیگر زعما ی‌اتحاد شورو ی و همه مهمانان گرا می رادر این محفل دوستانه از طرف خود وملکه‌صمیمانه خیر مقدم گفته مسرت دار م یك بار دیگر فرصت ملاقات باجلالتما ب شماودیگردوستان گرا می را حاصل می نمایم.

مدتی راکه در این کشور دوست‌طی این مسافر ت سپر ی نمودیم به سلسله‌مسافرت های گذشته خاطرا ت خیلی گوارا نزد ما خوا هد گذاشت با استفاده از این مو قـع مرا تب امتنا ن خود و ملکه را از دعوت هیات ریسه شورا ی عالی تحادشـــوروی و همچنین از پذیرایی خیلی گرم مردم دوست اتحاد شورو ی ابراز می نمایم .

دراین فرصت کوتاه با کمال مشا هده نمودیم که نزد زعما و مردما ن این کشور دوست راجع به انکشافا ت اقتصادی‌افغانستان ودوام همکار ی هر دوکشور در این زمینه علاقمند ی خاص وجود دارد .

این علاقه مند ی همواره مصدر تقو یت دوستی بین مرد مان دو کشور گردیده است.

مرد م افغانستا ن بنو بهٔ خود ازترقیات روز افزو ن کشور دوست وهمسایهٔ ماااتحاد شوروی که مظاهر متعدد وتازه آنرا طی این مسافر ت مشاهده کرده ایم وخوا هیم کرد احساس مسر ت خاص می نما یند .

در عین حال این ترقیا ت مخصو صاآنچه به ساحهٔ علوم وتخنیك ار تبا ط داردشا هد آست که مردمان اتحادشوروی با هیـــئت وسیع وپشت کار مداوم از یك سو بـــر مشکلات خویش فایق آمده واز سو ی‌دیگر گام های فراخی در راه پیشرفت دانش‌بشری بر داشته اند .

تبادل افکار که طی این مسافرت بـــا جلالتما ب شما ودیگر زعما ی شورو ی‌راجع به مسایل مهمهٔ جهانی ودر موضوعا ت‌مورد علاقه خاص هر دوکشور صور ت گر فت‌یکبار دیگر آرزو مند .ی مشتر ك استحکام مز ید دوستی ودوام همکار ی ها ی مثبت وبا ثمر را بین طرفین باثبات رسانید .

از حاضریـــن این محفل گرامی خواهشمندم در برداشتن جام خود بامن وملکه ودر ابراز آرزو مند ی های ما اشتراك نمایندبه صحت به‌سلامت جلا لتماب شما و همه زعمای اتحاد شورو ی به ترقیات مزید وروز افزون‌مردمان این کشور دوست وهمسایه ما .

به تقویت مزید دوستی و همکار ی مثبت بین دولتین . به صلح جهان .

متن بیانیهٔ جوابیهٔ جلالتما ب پودگور نی‌صدر هیئت رئیسهٔ شورا یعالی اتحادشوروی

اعلیحضر تین مهمانان محتر م افغانی
خانمها و آقایا ن !

اجازه بفر مائید از سخنا ن گـــــر م و دوستا نه که نسبت به ملت شوروی‌وزعمای کشور ما از طر ف اعلیحضر ت ابرازشده اظهار امتنان نمایم .

مایهٔ خرسند ی ما است که‌اعلیحضرت طی روز ها ی اقامت خود در مسکو امکا ن داشته یك باردیگـــر از صمیمیت و آ ز احساسات نیك که مردم شورو ی نسبت به کشور دوست و همسایه افغانستان دارنـد اطمینان بگیرند .

ما بارضا‌ئیت مندی‌متذکر میشو یم کـــه روابط اتحاد شورو ی وافغانستان هم درساحهٔ سیاسی و هم در ساحهٔ روابط اقتصا دی تجار تی وفرهنگی سال به سال رشد وتوسعه هر چه بیشتر ی پیدا میکند .

روابط دوستانه ما بر تجربیات تاریخی وعنعنه های فراوان همکاری طی بیش‌ازنیم قرن وبر معاهدات اساسی که به‌دوستی ما تحکیم می بخشد وبر اشتراک منافع در امر تامین شرایط مسالمت آمیز ترقی مستقل مداوم بطور مطمئن متکی میباشد .

روابط نیک وحسن همجواری اتحاد شوروی و افغانستان فقط به نفع‌ملل‌شوروی وافغانستان نیست این روابط به حیث سهم مهم در استحکام صلح وامنیت در منطقه‌شرق میانه وحتی در تمام قارهٔ آسیا بشمارمیرود.

مشابهت موقف های هر دو کشور برای مساعی بیشتر ما در راه مساعدت به حل وتنظیم مسایل جدی بین‌المللی به نفع‌صلح جهانی امکانات خوب بوجود می اورد .

ما باعقیده اعلیحضرت در مورد اینکه‌طی ملاقاتها ،مذاکرات تیکه در موقع مسافرت کنونی شما بازعمای شوروی‌صورت‌گرفت نیت‌مشترک برای استحکام بیشتر دوستی وبرای انکشاف همکاری مثبت و ثمربخش اتحادشوروی و افغانستان هم در ساحه مناسبات دوجانبه و هم در صحنهٔ‌بین‌المللی مجددا تایید شده کاملا موافقیم اجازه‌بفرمائید این جام را به سلامتی اعلیحضرت پادشاه علیاحضرت ملکه بلند کنیم .

به ترقی ورفاه ملت دوست افغانستان به دوستی شوروی وافغانستان ، به سلامتی همه حاضرین .

همچنان روسای هیئت های کوردیپلوماتیك مقیم مسکو با خانمهای شان ساعت چهارونیم بعد از ظهر روز پنجشنبه در یکی ازسالون های پذیرایی به حضور اعلیحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکه معظمه شرفیاب گردیدند هریك از سفرا وخانمهای شان توسط رئیس تشریفات وزارت خارجه اتحاد شوروی به حضور اعلیحضرتین‌معرفی میشدند .

ذات شاهانه وعلیاحضرت ملکه‌معظمه در اجتماع سفرا اشتراك فرموده و هریك از سفرای رابه حضور شاهانه پذیرفته مختصرا با آنها صحبت می فرمودند .

همچنین خانمهای سفرا به حضور ملکهٔ معظمه بار یاب شده وملکهٔ معظمه با هر یك صحبت دوستانه انجام میدادند .

اعلیحضرت معظم همایونی ساعت ده قبل از ظهر روز ۲۵ سنبله از اکادمی‌نظامی فرونز دیدن فرمودند مارشال گریچکووزیر دفاع اتحاد شوروی از اقامتگاه شاهی با اعلیحضرت همایونی در باز دید از اکادمی نظامی شرف معیت شاهانه را داشت .

حینیکه اعلیحضرت همایونی در مدخل عمارت از موکب شاهانه پیاده شدندقوماندان عمومی اکادمی به حضور شاهانه خیر مقدم عرض نمود . سپس اعلیحضرت معظم‌همایونی احترام قطعهٔ نظامی را قبول فرموده‌ومتعاقبا به بازدید شاهانه از اکادمی آغاز نمودند قوماندان عمومی اکادمی تاریخچهٔ آن‌اکادمی را که در ۱۹۱۸ تاسیس گردیده است به حضور شاهانه توضیحات داد .

ذات ملوکانه‌سپس جریان تدریس موزیم اکادمی ودیگر شعب آنرا که در هرقسمت از طرف جنرالها ومتخصصین موظف توضیحات داده میشد مفصلا دیدن‌فرمودند.

اعلیحضرت معظم همایونی در ختم بازدید در کتاب مخصوص اکادمی‌امضاء کرده وموفقیت مزید اکادمی‌را آرزوفرمودند.

همچنان علیاحضرت ملکهٔ معظمه ساعت یازده قبل از ظهر روز ۲۵ سنبله از تالار مرکزی مود مسکو دیدن فرمودند در آنجا بعضی از میرمن های رجال دولتی اتحاد شوروی وموظفین تالار مود از علیا حضرت ملکهٔ معظمه باحرارت استقبال کردند .

اعلیحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه صبح روز ۲۶ سنبله در ختم مسافرت رسمی شاهانه در اتحاد شوروی از مسکو تشریف فرمای ایرکوتسك‌گردیدند.

برای وداع اعلیحضرتین در میدان‌هوایی ونوکووا جلالتماب نیکولای پودگورنی صدر هیئت رئیسهٔ شورای عالی اتحادشوروی کیریل مازاروف ودیمتری پولیانسکی معاونین صدراعظم ، ولادیمیر نویکوف‌معاون شورای وزیران ، میخائیل گیورگادزمنشی صدر هیئت رئیسهٔ شورای عالی‌اتحادشوروی

ښاغلي اندري گرومیکو وزیر خار جه،اندری گریچکو وزیر دفا ع ، ښاغلي سر گی‌انتونوف وزیر کابینه ،سایر رجال شورو ی ،سفرای هر دو کشور ، اعضا ی سفار ت کبرا ی افغانی باخانم های شان ، افغانها ی مقیم مسکو وعدهٔ زیاد ی از شهریان مسکوحاضر بودند . اعلیضرت معظم همایو نی درحالیکه جلالتما ب پودگور نی در معیت شا هانه‌بود پس از اینکه موزیك سلام شا هی وسرود ملی اتحاد شورو ی رانواخت سلام گـــارد احترام راکه مرکب از قطعه قوا ی هوا یی بحر ی وزمینی بود قبول وآنرا معاینه‌کردند بعدا طرف صفوف وداع کنندگا ن تشریف فرماشده باآنان وداع فرمودند . میدان‌هوایی ونوکووای مسکو با بیر ق های افغانی‌واتحاد شوروی تزیین یافته بود .

اعلیحضرت معظم همایو نی وعلیاحضر ت ملکهٔ معظمه قبل از مسافر ت رسمـــــــی اعلیحضرتین به مغلســـتان یك روز را در در اطرا ف خلیج پایکا ل استراحت‌داشتند.

در مسافر ت اعلیحضر ت معظم همایونی وعلیاحضر ت ملکه معظمه در اطرا ف خلیـج پایکا ل علاوه از ذوا ت معیتی ذات شاهانه وسفرای هردوکشور از جانب اتحاد شوروی ښاغلی محمد الله خالوف معاون صدرهیئت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد شورو ی درمعیت اعلیحضر تین بود .

اعلیحضر ت معظم همایو نی وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه به تاریخ ۲۷ سنبله تشر یف فرمای شهر ایر کوتسك گردید ند که ا ز طرف رجال شهر ی ودولتی آنجا با حرار ت استقبا ل گردیدند .

حین ورود اعلیحضر تین میدا ن هوا یی ایرکوتسك با بیرقهای افغانی وشوروی‌تزیین یافته وعدهٔ زیادی از شهر یان ایر کوتسك در میدان هوایی ومسیر حرکت موکـــــب اعلیحضر تین از مهمانان باگر می استقبا ل میکردند .

اعلیحضرتین بعد از ورود به ایر کوتسك که یکی از مراکز صنعتی وکلتور ی منا طق شر ق سایبیر یا است بو سیلهٔ موتر از نواحی مسکو نی شهر از یك فابریکه لسند سی که سفارش های اکثر کشور ها رامی پذیرد دید ن فرمودند. همچنا ن‌اعلیحضرتین بعد توسط یك کشتی مخصو ص به بازدید از خلیج بایکال آغاز فرمودند . با یکا ل بزرگترین جهیل در جهان میباشد که دارای آب شفاف ونیلگون بوده وآب سه صدو سی وشش دریا که یکی از آن انگارا است درآن خلیج‌سرازیرمیشود .

اعلامیهٔ مشتر ك افغانستان‌و اتحادشوروی:

اعلیحضر ت معظم همایو نی محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان وعلیا حضر ت‌ملکه حمیرا نظر بدعو ت هیات رئیسهٔ شورا ی عالی اتحاد جما هیر شورو ی سوسیا لیستی وحکو مت شورو ی از تاریخ ۲۳ الی ۲٦ سنبله ۱۳۵۰ مطابق به ١٤ـالی ۱۷سپتامبر ۱۹۷۱ مسا فر ت رسمی ودوستانه‌به اتحاد بعمل آور دند .

اعلیحضر ت محمد ظاهر شاه وعلیاحضرت ملکه حمیرا در مدت اقا مت شان در اتحاد شورو ی علاوه بر مسکو به شهر ایرکوتسك مسافر ت نمودند . اعلیحضر ت پادشـــاه افغانستان در مسکو بر آرامگاه و ، ی ،لنین ومقبرهٔ سپاهی گمنا م اتحاد شورو ی‌اکلیل گل گذاشتند .

مهمانا ن عالیقدر افغا نی باز ند گی وکار مردم شورو ی و پیشر فت های‌اتحادشوروی در توسعهٔ اقتصاد وفرهنگ آشنایی حا صل نمودند . در هر جا از اعلیحضر تین پذیرایی ومهمان نواز ی باحرار تی بعمل آمد که‌شاهد احساسات دوستانه وعلاقهٔ خاص مردم‌شوروی نسبت به افغانستان ومرد م آن میباشد .

همچنان اعلیحضر ت محمد ظاهر شاه با ښاغلی ل ، ای ، بر یژنیف ــ ن،و، پودگورنی وك ، ت، مازآرو ف ملاقا ت ومذاکـــــرا ت فرمودند . در ین مذاکرا ت بین افغانستا ن واتحاد شوروی ازطرف افغانستان ذوات آتی سهم گرفتند :

ښاغلی علیمحمد وزیر در بار پادشاهی ښاغلی محمد موسی شفیق وزیر امورخارجه

دکتور عبدالواحد سرا بی وزیر پلان ،جنرال محمد عار ف سفیر کبیر افغانستا ن در اتحاد شوزو ی ، دکتور روان فرهادی معین وزار ت امور خارجه .

ازطر ف اتحاد شورو ی در این مذاکرات شخصیت های آتی شرکت نمودند :

بناغلی گرو میکو وزیر امور خارجه ، بناغلی س ، ا، سکا چکو ف رئیس کمیتهٔ دولتی شورا ی وزیرا ن برای روابط اقتصاد خارجی ، بناغلی ر. کـــوزمین معـــاو ن اول وزار ت تجار ت، خار جی ، بنا غلی س، پ ، کوز یروف معاو ن وزار ت امورخار جه بناغلی س ، پ ، کیکتیف سفیر کبیر در افغانستان ،بنا غلی ا، ل وارو نین رئیس ادارهٔ کشور های شر ق میانه در وزار ت خارجه .

طی مذاکراتیکه در محیط دوستی و حسن تفاهم صور ت گرفت راجع به روابط افغانستان واتحاد شورو ی و انکشا ف مزید آن تباد ل نظر صور ت گرفت . همچنین موضوعا ت عمدهٔ بین‌المللی مورد علاقهٔ جانبین مطر ح گردید .

۱ ــ طر فین بارضائیت مند ی عمیق خاطر نشان نمودند که بین افغانستان واتحاد شوروی روابط دوستی عنعنوی وهمکار ی باثمـر در زمینه های مختلف وجود دارد که برپایهٔ اصول احترام متقابل استقلال و حا کمیت وتمامیت ارضی وبر اساس تساو ی حقو ق وعدم مداخله در امور داخلی یکدیگر استوار میباشد. طرفین معتقد اند که انکشا ف همه جانبه این روابط با منافع ملتها ی افغانستان واتحاد شورو ی مطابقت داشته به‌تحکیم صلح در منطقه وامنیت جهانی وبه حل و فصل مسایل مهمهٔ جهانی کنو نی مسا عد تمیکند.

طرفین باکمال مسر ت خاطر نشان نمودند که اخیرا افغانستان واتحادشوروی پنجاهمین سالگرد انعقاد معاهدهٔ دوستی تاریخی ۲حوت ۱۲۹۹ و چهلمین سالگرد معاهدهٔ بیطر فی وعدم تعرض متقابل ۲ سرطا ن ۱۳۱۰ را تذکار نمودند . طر فین یقین دارند چنا نکه این معاهدا ت تاکنون پایهٔ اساسی روا بط طرفین راتشکیل داده باکما ل اطمینان درآینده نیز به منافع هر دوکشور وبه مقصد عا لی حفظ صلح خدمت میکند.

طرفین همه موقفها ی اصلی خود راتائید نمودند که در اسناد واعلامیه های مشتر ك ما قبل افغانستان وشورو ی بیان گردیده است .

طر فین مجددا اظهار آرزو مند ی نمودند که در آینده نیز دوستی وهمکار ی مفید جانبین افغانستان واتحاد شوروی رابا صرف همه مساعی ممکنه توسعه واستحکا م بخشند .

جانبین در اطرا ف مسایل بسط وتوسعهٔ مزید علایق تجار تی و همکار ی های اقتصادی وتخنیکی هر دوکشور بحث ومذاکره نمودند طرف شورو ی اظهار آمادگی کرد که بمنظور ترقی وتحکیم اقتصاد افغانستا ن در امر تطبیق چهار مین پلان پنجسالهٔ انکشـــا ف افغانستان سالها ی ۱۳۵۱ ــ ۱۳۵٦ مطابق به ۱۹۷۲ ــ ۱۹۷۷ به طر ف افغا نی تقدیم مساعد ت نماید.

جانبین موافقه نمودند که هیات هـــا ی متخصصین شان راجع به مسایل اقتصا دی وهمکار ی اتحاد شوروی وافغانستان درمورد چهار مین پلان پنجسالهٔ اقتصادی بزو دی در کابل مذاکره نمایند . همچنان بر یـــن توافق حاصل گردید که ادارات مربوطه در اوآخر سا ل ۱۹۷۱ به مقصد انعقادموافقتنامهٔ تجار تی طویل المد ت جدید بین افغانستان واتحاد شورو ی به مذاکرات خواهندپرداخت.

۲ ــ طر فین ضمن این ملاقا ت هـــا و مذاکرا ت بارضائیت مند ی کامل مطا بقـت ویانزدیك بودن موقفهای افغانستان و اتحـاد شورو ی را دربارهٔ مهمترین مسایل اوضا ع بین‌المللی کنونی تاکید نمودند . طر فـین طرفدار ی خود را از سیاست خار جی صلح جویانه که متوجه توسعهٔ دوستی و همکاری باتمام ملتها می باشد تایید نمودند .

طرف افغانی باتذکر اینکه اتحاد شوروی اولین دولتی بود که با افغانستان مستقل روابط دوستی برقرار کرد پشتیبا نی اتحاد شورو ی را از مبارزهٔ ملل ومرد مان در راه آزادی واستقلال قدر دانی کرده عقیده داردکه پیشنهاد های اتحادشوروی راجع به پروگرام

وفاع فعال از صلح وتحکیم امنیت بین‌المللی شایستهٔ توجه ملل صلح خواه میباشد .

طرف شورو ی به سیاست پایدار بیطرفی عدم الحلق وعدم انسلاك افغانستا ن اهمیت شایان قایل است که عامل مهم مبارزه‌ملتها در راه آزادی واستقلال ایشا ن و به‌منظور استحکام صلح وامنیت وطرفدار ی ازدوستی وهمکار ی باهمه‌ملتها میباشد .

افغانستان واتحاد شوروی پشتیبا نی‌کامل خود را از اعلامیهٔ راجع به استحکا م امنیت بین‌المللی ابراز کردند که ضمن بیست‌و پنجمین اجلاسیهٔ مجمع عمومی‌موسسه‌ملل‌متحد به تاریخ ۱٦ دسامبر ۱۹۷۰ به تصو یب رسیده است .

طرفین اعمال تجاوز کارانه ای را که در جهان صور ت میگیرد به شدت محکوم نموده عزم راسخ خود را برای ابراز مساعی بمنظور رسید ن به چنان حالتی‌تایید نمودند که‌روابط بین تمام کشور ها مبنی بر اصو ل عد م مداخلت در امور داخلی یکدیگر احترام به حاکمیت ملی‌وتمامیت ارضی‌تساوی حقوق‌همه کشور ها واجتنا ب از بکار برد ن قوه و یا تهدید استفاده از قوه برای‌حل وفصل‌منازعات باشد .

طرفین تاکید نمودند که محدود سا ختن مسابقهٔ تسلیحات واجرای اقدا ما ت عملی در زمینهٔ خلع سلاح وبدر جهٔ اول خلع‌سلاح ذرو ی نقش عظیمی در امر تحکیم صلح و امنیت بین‌المللی ایفاء کرده میتواند .

افغانستا ن از مسا عی واقداما ت مثبت موثر حکو مت شورو ی درین زمینه بشمول پیشنهاد راجع به انعقاد کنفرانس جهانی خلع سلاح به‌مقصد بحث ومطالعهٔ ومجمو ع خلع سلاح پشتیبانی میکنند . طر فین‌اظهار آرزو مند ی مشترك نمودند که صر فمساعی مزید به مقصد محدود ساختن مسابقه‌تسلیحات وبه نفع استحکا م صلح وامنیت بین‌المللی صور ت گیرد . باین مناسبت طر فین‌اهمیت عمده معاهده عد م انتشار سلاح ذرو ی را ، ومعاهدا تی راکه تعبیهٔ سلاح تبا هی‌دستجمعی را در فضا ی خار جی وقعر کف بحر ها و اوقیا نوس ها منع میکند خاطر نشا ن نمودند .

جانب افغا نی نسبت به پیشنهاد اتحاد شورو ی وسایر کشور های سوسیا لیستی راجع به منع تهیهٔ تولید وتجمع ذخا یراسلحه باکتر لوژیك و مواد زهر دار ونا بودساختن آن که برای مطالعهٔ کمیتهٔ خلع سلاح ژنیو تقدیم شده بود نظریهٔ مثبت خود را بیا ن کرد .

طرفین برای منع کامل تهیه و تولیدونابود ساختن ذخایر سلاح کیمیاوی اظهار نظـر کردند .

هر دوطرف اهمیت تامین امنیت اروپا را برای حفظ صلح جهانی خاطر نشا ن نموده و معتقد ند تشکیل کنفرانس عمو می‌اروپاجهت مسایل اروپا برای این مقصد سودمندمیباشد طرفین اهمیت بزرگی اصو ل موافقهٔ چهـار جانبهٔ را در بارهٔ برلین غربی‌به‌مقصداستحکام صلح در اروپا خاطر نشا ن نمودند .

طرفین با اظهار نگرانی جدی از تو سعهٔ جنگهای هندوچین واز ادامهٔ مداخلت خارجی در امور کشور های منطقهٔ مذکور را جع‌به لزوم خرو ج تمام قوای خار جی از هندوچین وحل وفصل سیاسی براساس موا فقتنا مه های ژنیو اظهار نظر نمودند . طرفین‌معتقدند که در حال حاضر موجبا ت واقعی برا ی‌چنین حل وفصل در هندو چین موجود است .

افغانستان واتحادشورو ی اندیشهٔ عمیق شانرادر مورد موقعیت خطیر ی ابرازگردند که در اثر سیاست تجاوز کارانهٔ اسرائیل در شرق میانه دوام دارد . طرفین معتقد ند صلح عادلانه وپایدار در شر ق میا نه‌محض بشر طی برقرار شده میتواند که حقوق حقهٔ مردم عرب فلسطین وخرو ج قوای اسرائیل از تمام اراضی اشغال شدهٔ عربی وبارعایت فیصله نامهٔ ۲۲ نوامبر ۱۹٦۷ شورا ی‌امنیت تامین شود .

طرفین آن اقداما ت اسرائیل را نیزمحکوم میکنند که برسر زمینهای اشغال شدهٔ عر بی بشمول قسمت عربی شهر قد س بر خـلاف فیصله نامه های مشخص ملل متحد به آن

دست زده است . آنها خاطرنشان نمودند تقویت مساعی همه قوای صلحخواه به مقصد حل وفصل سریع نزاع شرق میانه لازمی است .

طرفین در بارهٔ وضع خطیر یکه در نیم قارهٔ هندو پاکستان در نتیجهٔ حوادث پاکستان شرقی که منجر به ورود ملیو نها پناهگزین از پاکستان به هند گردیده تبادل نظر نمودند هر دو جانب اظهار امید نمودند به زودی شرایطی در پاکستان شرقی میسر گردد که در ساحهٔ آن مهاجرین پاکستانی بتوانند با اطمینان خاطر بدیار شان برگردند .

طرفین حمایت خود را از مبارزهٔ عادلانهٔ ملتها ومردمان علیه نژاد پرستی و تمام بقایا واشکال استعمار واستعمار جدید اظهار نموده از مساعی ملل متحد باین منظور پشتیبانی میکنند .

طرفین اهمیت بزرگ تماسهای ذات البینی را به سویهٔ های مختلف خاطرنشان ساخته آرزوی خودرا برای دوام تبادل مسافرت های رجال دولتی و نمایندگان موسسات علمی وفرهنگی هر دوکشور ابراز نمودند .
طرفین به اتفاق نظر تایید نمودند که تبادل نظر بین انها در طول سالیان دراز اهمیت عملی خود رابه اثبات رسانده است وموافقه نمودند که این تبادل نظر منظم در موضوعات مورد علاقه طرفین در آینده ادامه یابد .

هر دو جانب اطمینان خود را اظهارنمودند که مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی پادشاه افغانستان به اتحاد شوروی و مذاکرات تیکه طی این مسافرت بعمل آمدبه رشد وتوسعه مزید روابط دوستانه بین افغانستان واتحاد شوروی مطابق منافع هر دو کشور موثر خواهد بود .

اعلیحضرت معظم همایونی پادشاه افغانستان از پذیرایی گرم وصمیمانهٔ ایکه از ایشان واز علیاحضرت ملکه بعمل آمده به صدر هیات رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی حکومت و مردم اتحاد شوروی اظهار امتنان نمودند .

اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان وحکومت افغانستان از بناغلی ا.ی. بر ژنیف .ن.و. پود گورنی وا. ن. کاسیگین دعوت نمودند در فرصت مناسب به افغانستان مسافرت های دوستانه نمایند این دعوتها با اظهار تشکر پذیرفته شد .

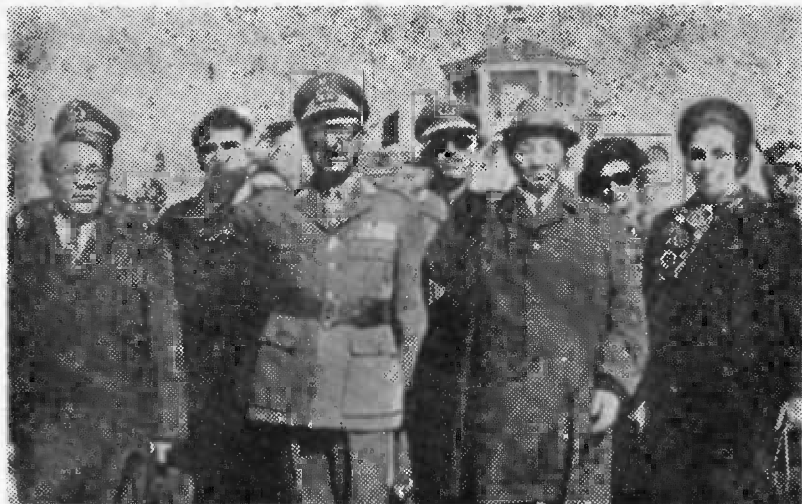
مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی به جمهوریت مغلستان

اعلیحضر ت معظم همایو نی و علیاحضرت ملکهٔ معظمه بنا بدعوت جلالتماب سام بو رئیس دولت مغلستان ساعت ۷ونیم یکشنبه ۲۸ سنبله مطابق بسا عت یازده وقت مجلی از ایر کوتسك شورو ی به اولانبا تور مر کز جمهوریت مغلستان مواصلت فرمودند .

پرواز طیارهٔ مخصو ص شا هی حا مل اعلیحضر تین وهمراهان شا ن بین ایرکوتسك واولانباتور یکساعت رادر برگر فت .

در میدان هوایی اولانباتور جلالتما ب سامبو صدر هیئت رئیسه خورا ل کبیر و صدراعظم منگو لیا باخانمها ی شا ن در نزدیك طیاره از پادشاه وملکه افغانستا ن استقبال نموده اعلیحضرتین را خیر مقدم گفتند .

سپس ذات شاها نه و جلالتما ب سامبو گارد مراسم احترام قطعهٔ تشریفا تیرادرحالیکه موزیك سرود ملی هر دوکشور را نوا خت قبول فر موده وانرا معاینه کردند . در این موقع بیست ویك توپ برسم احترام شلیك گردید .

از مناظر پذیرایی اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه معظمه درمیدان هوایی اولامباتور

ذات شاهانه در مقابل گارد احترا م توقف فرموده آنها را به زبان منگو لیا یی مانده نباشید گفتند .

بعدا اعلیحضر تین به طرف صفو ف مستقبلین رفته با رجا ل دو لتی هیئت کابینه روسا ی کور دیپلو ماتیك مقیم اولانباتورو خانمها ی شا ن تشریف برده با آنها مصافحه فرمودند . درین موقع میدان هوایی اولانباتور با بیرقها ی افغانستا ن ، مغلستا ن تزیین یافته بود و تمثال بزرگ اعلیحضر ت معظم همایو نی در تر مینل میدا ن جلب نظرمیکرد عدهٔ زیادی از شهریا ن او لانبا تور که بیرق های دو کشور گل های رنگا رنگ بد ست داشتنددر میدان هوایی از پادشاه و ملکه افغانستان باحرار ت زیادی استقبا ل نموده و در هر چند قدم دسته ها وحمایل گل بـه اعلیحضر تین وهمراهان شا ن اهدا میشد .

در پایان مراسم میدا ن هوا یی اعلیحضرت معظم همایو نی جلالتما ب سامبو وصدراعظم منگولیا در موضع مخصو ص قرار گر فته وقطعهٔ تشریفا تی برسم احترا م از مقا بل ذات شهر یار ی عبور نمود . میدان هوایی تا اقامتگاه شا هی که در دامنه تپه ها ی سر سبز و جنگل زار اولا نباتور تخصیص یافته و هجده کیلو متر مسافه را احتوا می نمایند هزارا ن نفر از عم از زن ومرد کارگران محصلان وشاگر دا ن معار ف در دو طر ف جاده ها صنف بسته باکفزدن ابراز احساسات وحر کـــت داد ن گلها ی رنگـــارنگ از اعلیحضر تین پذیرا یی نمودند .

ذا ت شاهانه و ملکهٔ معظمه در اقامتگاه شا هی ابتدا در کپه ای که شبا هت به کپه های ترکمن ها ی شما ل افغانستا ن دارد و به زبان منگو لیایی (کر) یاد میشود تشریف برده لحظهٔ چند در آنجاتوقف فرمودند و با زندگی محلی وخوراکه های محلی مرد م آنجا آشنایی حاصل کردند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی ساعت سه و پانزده دقیقه بعداز ظهر روز ۲۹ سنبله به وقت محلی با جلالتما ب سام بو صدر هیئت رئیسهٔ خورال کبیر در قصر مغلستا ن ملاقات ورو ی موضوعا ت مورد علاقه دو کشـــور مذاکره کردند . در ین مذاکرا ت ازجانب افغانستان بناغلی علی محمد وزیر در بار سلطنتی ، بناغلی محمد موسی شفیق وزیر امور خارجه ، دکتور عبدالواحد سرابی وزیر پلان ، دکتور روان فرهادی معین سیا سی وزارت خارجه واز طرف مغلستان بنا غلــی پو تسسس دنیال رئیس شورا ی وزیرا ن معاونین صدراعظم رئیس پار لما ن وزرا ی خارجه وپلان ومعین وزار ت خار جه مغلستان وسفرای غیر مقیم هر دوکشور در اولان باتور وکابل اشتراك داشتند . مذاکرا ت یك ساعت وچهل دقیقه دوام نمود .

بعدا اعلیحضر ت معظم همایو نی به مقبرهٔ سوخی باتور موسس رژیم فعلی و چـــا ی بلسن دومین رئیس دولت مغلستان تشر یف فرماگردیده اکلیل گل گذا شتند . بعدازمراسم گل گذاری قطعه تشریفا تی مراسم احترا م را در حالیکه موزیك سرود ملی هر دوکشور رانواخت بجا آورد . سپس ذات شهر یاری از آبدهٔ سو خی باتور دید ن فرمودندجمعیت غفیری از شهریان اولان باتور درین محـــل اجتماع نموده باصدای خوش آمدید و کـــف زدنها ی ممتد احساسا ت شانراتبارزمیدادند.

اعلیحضر تین شب در دعو تی اشترا ك فرمودند که از طرف صدر هیات کمیتهٔ خورال بزرگ به افتخار شا ن تر تیب شده بوددرین دعوت بیانیه های نیز ایراد گردید .

متن بیانیهٔ جلالتما ب سا مبو صدر هیأت کمیتهٔ خورا ل بزرگ جمهوریت مـــرد م مغلستان

اعلیحضرتین و مهمانان گرا می افغا نی ورفقای عزیز !

افتخار دار م از طرف هیات رئیسهٔ خورا ل بزرگ ملی وشورا ی وزیران جمهور یـــت مردم مغلستان به اعلیحضر ت شما محمد ظاهر شاه پادشاه و به علیا حضر ت ملکه حمیرا به مناسبت تشریف آور ی دوستا نه ورسمی واقامت شان در جمهوریت مـــردم مغلستان خیر مقدم گویم .

توسط مهمانان گرانمایه خویش نمایندگان کشور ی که با جمهوریت مردم مغلستا ن علایق صمیمانهٔ دوستی همکار ی دارد به مردم آن تهنیت میگویم . مسرت داریم کـه فرصت مساعد ت نمود تامهمانا ن گرا می خود را بازندگی ومساعی مردم مغلـستان و تحولات وپیشر فت های کشور خویش آشنا نماییم . امسال مردم ما یکجا بادوستا ن خارجی خود پنجاهمین سالگرهٔ انقلاب‌جمهوریت مردم مغلستان را تجلیل نمودند کار گرا ن مغلـــستان توانـــستند طی ایـــن دورا ن تاریخی کشور ، عقب مانده را که یگانه‌طریق زند گانی آن مالدار ی بود به یك دو لت زراعتی وصنعتی سو سیا لستی مبد لسازند این موفقیت های مردم مغلستا ن در نتیجه زحما ت دلاورا نه مرد م به مقصد تا مین تحو ل واقعی وانکشا فات امور اجتما عـی اقتصادی وفر هنگی نصیب ما گردیده‌است .

دوست باوفای ما اتحاد شورو ی کبیر تحت قیادت حزب لنین بزرگ از آغازانقلاب مردم مساعد ت های بی شائبه و همه جانبه وبرادرانه به مردم مغلستان نموده ومی‌نماید.

اتحاد شورو ی در زمینه دفا ع واستحکام آزادی وموفقیت های انقلابی ما ازما پشتیبانی نموده ومینما ید کشور ما باکشور هـــا ی برادر دیگر سوسیالیستی همکار ی ها ی وسیع دارد مردم مغلستان بدوستی ومناسبات وهمکار ی همه جانبه خود با اتحاد شوروی وکشور های سوسیا لیستی دیگر اهمیت‌زیاد قایل وبا احساسا ت آنرا گرامی میداند .

جمهوریت مردم مغلستان از آغازموجودیت استقلال خویش رو باسیا ست صلح آمیز و خط مشی پایدار متوجه توسعه‌وعلایق‌دوستانه باکشور هاییکه دارا ی نظام های مختلف اجتماعی بوده ودر راه تخفیف تشنجـــا ت بین‌المللی تامین حقو ق و امنیت مرد ما ن آسیا وجهان مجادله می نما یند ، میباشد .

موقف بین‌المللی امروز مغلـستا ن در نتیجه سیاست خار جی صلحخوا هانه‌حکومت دارای استقرار وثبات و اعتباران در محافـل بین‌المللی توسعه میبابد .

بارضایت مند ی خاطرنشا ن مینما یم که شباهت ونزدیکی‌موقف ها ی هر دو جا نب‌در مورد مسایل مهمهٔ بین‌المللی در نتیجه‌ملاقات ومذاکرا ت با اعلیحضر ت محمد ظا هرشاه که در فضا ی دوستی وتفا هم متقابله‌صورت گرفته به مشاهده رسید .

مردم مغلستان مانند مردم افغانستا ن از مبارزهٔ نیرو ها ی صلح در جها ن که در راه زوال منابع تصادم در جنوب شر ق آسیا و شرق نزدیك فعالیت دارند طرفدار ی‌نموده‌و می نماید .

ما از مجاهدا ت حقهٔ مردم قهـــر ما ن ویتنام ومردم لاوس وکمبودیا که از آزادی و استقلال ملی خود برعلیه تجاوز امپر یالیزم دفا ع می نما یند پشتیبا نی می کنیم .

حکو مت ماعقیده دارد که پیشنهاد های قابل توجه حکومت جمهوریت دیمو کراتیك ویتنام پیشنهاد هفت فقره یی حکو مت‌موقتی وانقلابی جمهوریت ویتنام جنو بی وهمچنا ن پیشنهاد های نیرو های وطندوست لا و س وکمبودیا اساس وپایهٔ واقعی حل و فصل مسئله هندو چین بشمار میروند .

مردم مغلستان همبستگی برادرا نهٔ خودرا با مبارزه حقه مرد ما ن عر ب به غر ض آزادی واستقلال وتما میت ار ضی کشورهای شان به مقابل سیاست توسعه جویا نه دار ودسته عسکر ی اسرائیل ابراز داشته و برای رفع واز اله بدو ن قید وشر ط آثار تجا وز اسرائیل طبق فیصله نامهٔ مور خه ۲۲ نو مبر ۱۹۶۷ شورا ی امنیت مجادله نموده ومینما ید ما مساعی‌مرد مان عر ب را برای حل وفصل صلح آمیز کشید گی ها ی شرقمیانه که توسط تما م قدر ت هـــا ی صلحخواه جها ن پشتیبا نی می شود قدردانی مینماییم .

مسرت دارم خاطر نشا ن نمایم کـــه جمهوریت مرد م مغلستان ودو لت ما نـــند افغانستان که در قارهٔ آسیا واقع شده برای محافظت وتا مین صلح در ین منطقه جها ن یك سا ن علاقمند ی دارند موضوعا ت‌مربوط به تخفیف تشنجا ت بین‌المللی در اروپانیز مورد علاقمند ی ما است . درین زمینه مـی خواهیم تـذکر دهم که‌حکومت و جمهوریت مردم مغلستان انعقاد موافقت ناما مربو ط به برلین غربی را توسط چهار دو لت تنظیم

نموده وآنرا یك قدم مهم در زمینهٔ تامین امنیت اروپا وحفظ واستحکام صلح‌در جهان میدانند .

ما عقیده داریم تامین صلح عمو می جهان در بسا جهات مربوط به حل وفصل معضله های خلع سلاح است . هر نوع اقدا م‌مثبت درین زمینه که حاوی نتیجهٔ موثر با شدبرای تحکیم امنیت بین‌المللی مفید خواهد بود . ابتکار جدید اتحاد شورو ی مبنی برپیشنهاد برای انعقاد کنفرانس عمو می راجع به‌مسایل خلع سلاح شایستهٔ تایید تما م مرد مان صلح خواه منجمله مرد م مغلستا ن میباشد.

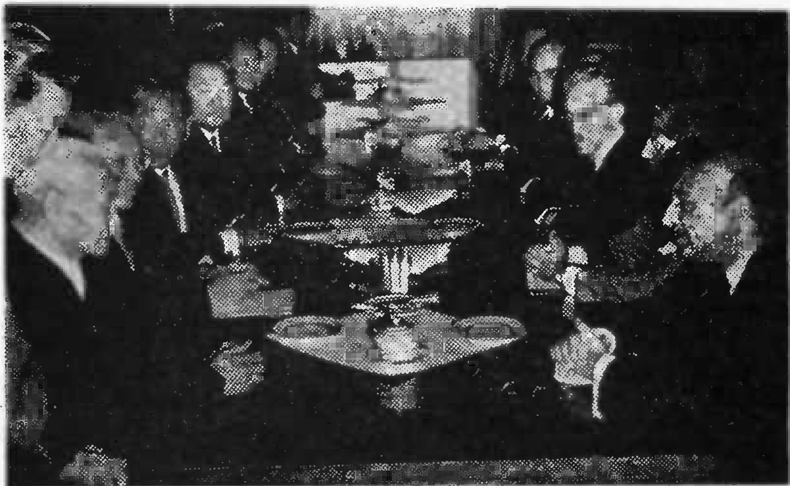
اعلیحضر تین گرامی :

مسرت دار م خاطر نشا ن نما یم کـــه علایق دوستانه جمهوریت مردم مغلستا ن و افغانستان به منفعت تحکیم همکار ی مثمر تملم مرد مان توسعه می یابد مردم مغلستان که دارا ی علایق باستانی با مرد م افغانستان بوده به زندگی وزحما ت مردم افغانستا ن در راه سعادت وترقی شان ابراز علاقمند ی می نماید ما اعلیحضر ت شما را به حیث یـك شخصیت برجستهٔ افغانستان دانسته و از سیاست صلح جویا نه و مثبت و فعا ل بیطرفی وعدم انسلاك در بلا کها ی نظا می وسیاسی وهمکار ی دوستانه باتمام دو ل قدر دانی مینماییم ما با احساسا ت سرشار از رضائیت مند ی خاطر نشان مینما ئیم که افغانستان در طی بیش از نیم قر ن مناسبات دوستانه وهمکار ی مثمر خود را با اتحـاد شورو ی که با جمهوریت مردم مغلستا ن در اتحاد وبرادری خلل ناپذیر دارد تو سعه و تحکیم بخشیده است ما اطمینان‌داریم که‌علایق دوستانه جمهوریت مردم مغلستان‌وافغانستان که بر اسا س حقو ق مساوی واحترا م‌متقابله استوار است به منفعت مرد ما ن ماوتحکیم صلح وامنیت بین مرد مان جهان در آینده نیز توسعه نموده استحکام خوا هدیافت .

آرزو مند م تایید نماییم که باز دیدمهمان گرانمایهٔ افغانی در کشور ما در امر توسعه مزید همکار ی دوستانه بین جمهوریت مردم مغلستان وافغانستان سهم بارز خوا هـــد داشت .

خواهشمند م بابرداشتن جـــام خود در آرزو هایم شر کت نمایید .

بر صحت اعلیحضر ت محمد اهر شـــاه پادشاه و علیا حضر ت حمیراء ملکهٔ‌افغانستان به سعادت پایدار افغانستا ن به خوشبختی ورفاه مرد م افغانستا ن بدوستی مرد ما ن مغلستان وافغانستا ن به صحت مهمانا ن محترم افغانی که در معیت اعلیحضر تیـــن مسا فر ت کرده است‌به صلح در آسیاوصلح در جهان .

مذاکرات رسمی اعلیحضرت معظم همایونی‌باخورال کبیر جمهوریت مردم مغلستان

متن بیانا ت جوا بیهٔ اعلیحضر ت معظم همایو نی به جواب جلالتما ب سا مبو صدر هیئات رئیسه مغلستان

مسرور یم امشب خود رادر ین محفل در بین دوستان عزیز خود می یابیم وازکلمات صمیمانه و استقبال باحرار ت شان محظوظ می شویم احساسا ت نیکوی جلالتما ب شما که در بارهٔ کشور من ابراز فرمودیدوهمچنین پذیرایی گرم مردم مغلستا ن وزعما ی آنچه در هنگام ورود مابه پایتخت این سر زمین زیبا و چه درین دعو ت دوستانه جایهٔقدردانی مردم افغانستان میباشد بنا م ایشا ن واز طرف خود وملکه وهمراهان مامرا تب امتنان عمیق را بدین مناسبت به جلالتماب شمامردم وزعمای مغلستان اظهار میدار م آرزو یدیدن این خطهٔ زیبارا هـ میشه بد ل داشتیم واینك مایهٔ مسر ت ماست که در اثر دعــو ت دوستانه جلالتما ب شما این ارزو عمــلی گردید کشور های ما که دریك قارهٔ آســیا موقعیت های حساس دارند طی مراحلمختلف زمان گاهی هم در مسیر جریا ن هـــا ی فرهنگی مشتر ك واقع گردیده واز آنرو با تار یخ یکد یکر به ســویهٔ تـو ده هــا اشنایی حاصل کرده ایم آثار این پیو ند های باستانی تا امروز بامظاهر مختلف در مملکت مادیده شده میتواند .

مرد م افغانستا ن به پیشر فت هـــا ی امروز ی مردم مغلستان علاقه صمیمیدار ند پیروز ی بر مشکلات مختلف اقتصـــا دی و اجتما عی که در نیم قر ن اخیر تحتقیادت رهبران خرد مند نصیب ملت شما شدهاست در خور تمجید ومایهٔ مسر ت همه دوستا ن شما می باشد وکمال رضائیت داریم درایامی که درین کشور دوست مسافر ت میکـــنیم بعضی از مظاهر این پیشرفت ها را ازنزدیك مشاهده نموده آرزو مند ی خود را بــرا ی موفقیت بیشتر مساعی آیکه مرد م اینکشور دوست جهت بلند بردن سویهٔ حیا تی خود بکار می برند اظهار مینمایم .

ملت افغانستان مد ت مزید بر یك قر ن با حملات استعمار خار جی مبارزه کرده واگر چه هر گز موقع نداده وطن شا ن تحت سلطه وادارهٔ خار جی واقع گردد مگرحدودوقیودیکه قدر ت استعمار بر علایق خار جی افغانستان وضع کرده بود موجب آن شد تا مرد م ما یك بار دیگر برا ی دفاع از نا موس آزادی خود قیام کنند در نتیجه این قیام افغانستان پنجاه ودوسال قبل استقلال خود را دو باره بدست اورده در ایجاد علایق نوین با جهان خار ج پیروز ی یافت با استقرار دو لــت جدید طر ح سیاست بینالمللی معا صــر افغانستان ریخته شد.

افغانستان بحیث یك کشور پیروسیاست بیطر ف وغیر منسلك روابط خود را باهمه ملتهای جهان براساس دوستی همز یستی مسالمت آمیز که متکی بر احترام متقابل و برعدم مداخله در امور یکدیگر میباشدتوسعه داده ومید هد . دول عمدهٔ جهان چون اتحــاد شورو ی ایالات متحده امریکا جمهوریتمردم چین جمهوریت اتحادی المان ،فرانسه و یك عده کشور های دیگر در زمینه ها یمختلف اقتصادی وفرهنگی به افغانستان مسا عد ت مینمایند .

توسعه علایق افغانستان با کشور ها ی جهان نمونه برجسته همزیستی مسا لمــت آمیز وروابط دوستانه بین کشور ها یدارای نظام های سیاسی واجتماعی مختلف میباشد.

افغانستا ن از خلع سلاح تا م و کلی و همچنان از حقو ق مرد مان ومللی که برا ی حصول آزادی وکسب حق تعیین سر نوشت خویش مجادله میکنند پشتیبانی مینما ید .

کشیدگی ها وتصادماتیکه صلح را چه در شرق میانه وچه در هند چین دچار مخا طره ساخته است موجب نگرا نی مرد مافغانستان میباشد در شر ق میانه اعاده کامل حقو ق وسر زمین اهل فلسطین را به آنها و ختم اشغال تما م اراضی عر بی که اسرائیل با جنگ تجاوز کارانه ۱۹٦۷ تحت تسلط خود آورده است تقاضا کرده پیکار ملت عر ب رابرا ی اعاده حقو ق غصب شده آن جــدا تایید میداریم .

در هند چین از قطع محار با ت وتا مین تعیین سر نوشت مرد مان آن سرزمین بدو ن هیچ گونه دخا لت خار جی مطــــا بــــق موافقتنا مه های (١٩٥٤) ژنیو طرفداریم .

در اروپا تحو لیکه با امضا ی موافقتنامه برلین بین نمایندگان دول چار گانه بزرگ به نفع امنیت ان قاره و صلح جهان رخداده مایهٔ امید وار ی تخفیف بیشتر کشید گی های بین‌المللی میباشد این تحول کــه در صور ت دادن آن مساعی خستگی نا پذیـر سیاسی دوست مشترك ما اتحاد شوروی‌سهم بسزا داشت روزانه امید جدید ی برا ی‌ازبین بردن منابع تشنج در روابط بین دو ل گیتی باز میکند .

نهایت شادم که این ایام فر صت تبادل نظر را باجلالتما ب شما راجع‌به‌علایق‌دوستی ومسایل بین‌المللی یافته در بارهٔ تر قیا ت این کشور زیبا وکامیا بی های این ملــت دوست معلو ما ت حا صل میکنیم .

باتجدید تشکرات قلبی خویش از ایــن پذیرا یی با حرار ت از حاضرین‌خواهشمندیم جام خود را بامن وملکه بلند کرده درآرزو های ما اشتراك نمایند . به صحت وسلامت جلالتما ب شما ودیگر زعما ی جمهوریت‌مردم مغلستان برفاه وتر قی مزید این ملت‌دوست به تقویت دوستی بین مرد مان ما به صلح جهان .

اعلیحضرت معظم همایو نی و جلالتما ب سامبو رئیس دولت مغلستا ن سا عت نه‌قبل از ظهر سی سنبله بوقت محلی مذا کرا ت شانرا در اقامت گاه شاهی ادامه دادند .

این مذاکرات در فضا ی صمیمیت صورت گرفته ورو ی مسایل بین‌المللی وموضوعات مورد علاقه دو کشور تبادل نظر بعمل آمد .

ذات شاهانه قبل از ظهر هما ن روز ازمرکز صناعتی اولانباتور دیدن فرمودند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی در سا حه فابریکه چرم سازی از طرف رئیس وکارکنان فابریکه باحرار ت استقبال گردیده ودسته های گل به حضور شاهانه تقدیم شد .

فابریکهٔ چرم گر ی اولانبا تور که مـورد معاینه ذا ت شاهانه قرار گر فت سالیا نه یك ملیون ودو صد هزار جلد چر م بز ی برای استفاده فابریکا ت بالا پوش سا زی ودستکش سازی تهیه میکند و چهل فیصد چرم تولید ی این فابریکه به خار ج صادر میشود .

همچنان ذات شا ها نه بعدا از مو زیم‌ملی شهر اولان با تور باز دید فـــرمـودنـد .

اعلیحضر تین بعد از ظهر از یك نما یش ورزش های باستانی مغلستا ن دید ن‌نمودند.

همچنا ن علیا حضر ت ملکهٔ معظمه در حالیکه خانم صدر هیئت رئیسهٔ و صدراعظم مغلستان در معیت شان بودند سا عت یازده قبل از ظهر به مکتب موسیقی تشر یف‌برده از جریان تدریس وشعب آن دید ن‌فرمودند.

ورود علیاحضر ت ملکهٔ معظمه‌راشا گردان واستادان باکف زدن های ممتد بدر قه‌نمودند وباتقدیم دسته های گل استقبا ل کردند .

علیاحضر ت ملکه معظمه ساعـت دوازده ظهر موزیم آر ت را مفصلا دید ن فرمودند و بعدا یکی از کودکستان های اولان باتورمورد بازدید علیاحضرت ملکه معظمه قرارگرفت .

علیاحضر ت ملکهٔ معظمه در کود کستا ن درحالیکه خانم رئیس دولت وخانم‌صدراعظـم مغلستان در معیت ملکهٔ معظمه بودند ازطرف موسسین ومشمو لین کو دکستان با حرارت استقبال گردیدند .

علیاحضرت ملکه معظمه در ختم باز دید کودکستان ، مراتب خرسند ی شانرا ازحسن انتظام کودکستان به خانم رئیس دو لــــت مغلستان وخانم صدراعظم آنکشور اظــــهار نموده موفقیت بیشتر کار کنان کودکستا ن راو همچنان مردم مغلستان را آرزونمودند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه سا عت هفت شب اول میزا ن بوقت محلی در ضیافتی اشترا ك فر مودندکه به اعزاز اعلیحضر تین از طر ف هیئت خورا ل کبیر و حکو مت مغلستا ن در قصر دولتی اولانباتور ترتیب یافته بود . در ین ضیافت علاوه از ذوات معیتی ذات شا هانه رجال دولتی وحکو مت مغلستان وسفرا ی‌غیر مقیم هر دوکشور متعین کابل واولا نبا تور اشتراك داشتند .

اعلیحضر تین در قصر دو لتی اولان‌باتور باکف زدنها ی ممتد حضار بدر قه گر دید و در این وقت مو زیك سرود ملی هر دوکشور را نواخت . بعدا اعلیحضر ت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه کانسر تی رااستماع فرمودند که در تیاتر اولان باتور با فتخار اعلیحضرتین ترتیب یافته بود درین کانسرت شاغلی سامبو صدر هیئت رئیسه خورا ل کبیر مغلستان ،شاغلی تسید نبا ل صدراعظم وعدهٔ زیادی از رجال دولتی مغلستا ن علاوه از ذوا ت معیتی اعلیحضر ت معظم همایو نی اشتراك کرده بودند .

حینیکه اعلیحضر تین با صدر هیئـت رئیسه وصدراعظم مغلستان وارد سالـو ن بزرگ تیاتر شدند مردم به پا خاسته وباکف زدنها ی ممتد وابـراز احساسـا ت ورود اعلیحضر تین را استقبا ل کردند .

در ین موقع ارکستر سرود ملی افغانستان ومغلستان را نوا خت .این محفل هنر ی یك ساعت وچهل دقیقه دوام کرد .

همچنان ساعت هفت شا م دوم مـیزا ن وقت محلی دعو ت توديعی یی از حضـور اعلیحضر ت معظم همایو نی در هـوتـل اولانباتور ترتیب یافته بود کـه در آن جلالتماب سامبو صدر هیئت رئیسهٔ خـورال کبیر صدراعظم ، رجال دولتی ، مامـور یـن عالیر تبه جمهوریت مغلستا ن ، روسـا ی کور دیپلو ما تیك مقیم اولان باتورباخانمهای شان اشتراك نموده بودند . درین محفـل اعلیحضر ت معظم همایو نی وجـلالتما ب سامبو صدر هیئت رئیسهٔ خورا ل کبیربیانیهٔ هایی ایراد نمودند .

بیانات اعلیحضر ت معظم همایو نی

جلالتما ب عزیز !

از تشریف آور ی جلالتما ب شماوهمه مهمانان‌گرامی در این محفل دوستا نه مراتب قدر دانی خود و ملکه وهمراهان خود راابراز داشته مسر ت دارم یکبار دیگرفرصت‌ملاقات شما ودیگر زعما ی مغلستان را حاصـل میدار م .

مناظر زیبا وبا عظمت این کشور باستا نی وآشنایی با پهلو های مختلف زند گی ملت شما وبا تر قیا تی که در زمینه ها ی‌مختلف حیاتی در نتیجه مساعی وبذل همت نصیب این مرد م دوست شده‌است به حیث یـك خاطره گرامی نزدما باقی خواهد بود.

پذیرا یی باحرار ت نواز ی جلا لتما ب شما ودیگر زعماومرد مان شما ازمن و ملکه وهمراهان من مظهر دوستی بی شا یبه‌هردو کشور های باستانی آسیا یی ما میباشد .

تبادل افکار که دراین مسافر ت باجلالتماب شماودیگر زعما دست داد به طرفین مو قـع میسر نمود از مساعی یك دیگـر در راه پیشرفت سطح‌زند گا نی مرد ما ن خویش آگاهی کرده آرزو مند ی مشتر ك خود را برای تقویت صلح جهان وهمکار ی‌بین‌المللی ابراز نمایند .

بااستفاده ازین فرصت آرزو مند ی خود را برای تقویت بیشتر علایق مود ت بـین افغانستان ومغلستان اظهار میداریم .باميد آنکه از جلالتما ب شماودیگر زعما ی ایـن کشور دوست در فرصت مساعد درافغانستان پذیرایی کنیم از حاضرین محفل‌خوا هش مینمایم در بر داشتن جام ودر اظهارتمنیات بامن وملکه همراهی نمایند . به صحت و سلامت جلالتما ب رئیس خورا ل کـبیر جمهوریت مردم مغلستان تر قیا ت مز یـد روز افزو ن این ملت دوست ، بهدو ستی مردما ن افغانستان ومغلستان ، وبه صلـح جهان .

متن بیانات جلالتمآبسامبو صدر هیئت رئیسه‌خورا ل کبیـردر جوا ب فرما ئشات‌اعلیحضرت معظم همایونی

اعلیحضرت پادشاه‌افغانستان ! علیاحضرت ملکه ! رفقا و دوستا ن خانمها وآقا یا ن !

اجازه بد هید از جانب هیئت‌رئیسهٔ‌خورال کبیر مرد م وشورا ی وزرا ی جمهوریـت مرد م مغلستا ن وهم ازطرف مرد م‌مغلستان مرا تب سپا سگذار ی خود را از ینکه‌دعوت ما راقبول فرموده و باین کشور مسا فرت نمودید اظهار دار م . خیلی شاد ما ن‌شدیم که اعلیحضر ت پادشاه وعلیا حضر ت ملکه وشخصیت های دولتی معیتی ایشـــا ن به زندگا نی مرد م مغلستان آشنایی حاصـل نمودند .

با اعلیحضرت شما مذاکرات دوسـتا نه انجام دادیم که در فضا ی احترا م وتفا هم متقابل صورت گرفت یقیـن داریـم ایـن مسافر ت اعلیحضر ت پادشاه وعلیاحضر ت ملکه به توسعهٔ مابعد علایق دوستا نه ای‌که بین مغلستا ن وافغانستا ن وجود دارد و تقو یت صلح جها نی مسا عد ت خوا هد کرد . برای مردم دوست افغانستان‌خوشبختی ورفاه آرزو مند م جام خود را به صحـت اعلیحضر ت پادشاه افغانستا ن محمدظاهر شاه به صحت علیاحضـرت ملـکه حـمیرا به صحت جلالتما با ن اشخا ص دو لتـی معیتی اعلیحضر تین به صلح و دوستی‌میا ن مرد مان بلند میکنم .

ذات شاهانه ساعت ده قبل از ظهـــر وقت محلی روز ۳ میزان از اولان با تـور بصوب اتحاد شورو ی عزیمت فر مودند در میدان هوایی اولان باتور بناغلی سا مبـو صدر هیئت رئیسهٔ خورا ل کبیر صدراعظم رجال حز بی دو لتی کور دیپلو ما تیك مقیم اولان باتور حضور داشتند .

ذات شاهانه حین ورود سلام گارداحترام را قبول فرمودند ودر ین موقع‌بیست و یك توپ‌به‌رسم احترا م شلیك شد . دسته از دختران وپسران خرد سال به نما یند گی از هزاران نفر شهر یان اولان باتور دسته‌های گل بحضور اعلیحضرتین تقدیم نمود . بـا وجود باریدن برف عدهٔ از مردم شهـــر به میدان هوایی بیرقهای افغانستان را با اهتزاز آورده بودند .

اعلیحضر تین در میدان‌هوایی ایر کوتسك از طرف بناغلی محمد الله خالوف معا ون صدر هیئت رئیسهٔ شورا ی عالی اتحـاد شوروی و صدر هیـئت رئیسهٔ شورا یعالی تاجکستان شورو ی و همچنین رئیس کمیتهٔ اجرائیه‌ایالت ایر کوتسك و معاو نا ن و ی وسفرای غیر مقیم افغانستا ن و مغلستا ن مقیم کابل و اولا نبا تور وبنا غلی ورود ین رئیس شعبهٔ شر ق میانهٔ اتحاد شورو ی‌و خانم های ایشان استقبال شدند .

اعلیحضرت معظم همایو نی وعلیا حضرت ملکهٔ معظمه بعد از ختم مسافر ت رسمی در اتحاد شورو ی و مغلسـتان عاز م یالـتا گردیدند . ذات شاهانه و علیا حضر ت‌ملکهٔ معظمه بعد از تو قف مختصر در یالتا برای معاینات صحی عازم ویانا گردیدند .

اعلامیهٔ مشتر ك افغانستا ن ومغلستان

اعلیحضر ت معظم هـــمایو نی پادشاه افغانستان و علیا حضرت ملکه حمیراازتاریخ ۲۹ سنبله الی ۲ میزان ۱۳۵۰ مطابق ۲۰الی ۲٤ سپتمبر ۱۹۷۱ نظر به دعوت‌هیئت‌رئیسهٔ خورا ل کبیر مرد م جمهوریت مرد م‌مغلستان بان کشور مسافر ت رسمی ودوستانه‌نمودند.

اعلیحضرتین درهنگام اقامت خو یش د ر مغلستان بازندگا نی مرد م آنکشورآشنا یی حاصل نموده از موسسا ت صنعتی زرا عتی وفرهنگی دیدن نمودند ودر هرجا از یــن مهمانا ن گرا می به طور دوستانه باکمال حرار ت ومهمان نوا زی استقبا ل بعمـل آمد که مظهر دوستی وعلاقمند ی مـــرد م مغلستان به مردم افغانستان میباشد .

اعلیحضر ت پادشاه افغانستان برارامگاه سوخه باتور وچو ی بال سن زعما ی فقید

آنکشور اکلیل گل گذاشتند اعلیحضـــر ت پادشاه افغانستان با جم سی رنگین سا مبو صدر هیئت رئیسهٔ وخورا ل کبیر مغلستا ن ویوم جگین سد ن بال رئیس شورا یوزیران مغلستان ملاقات ومذاکره نمودند .

در این مذاکرات ازجانب افغانی ذ وا ت آتی اشترا ك داشتند :

ښاغلی علی محمد وزیر در بار پادشاهی ښاغلی محمد موسی شفیق وزیر امور خارجه دکتر عبدالواحد سرابی وزیر پلان ، جنرا ل محمد عار ف سفیر کبیر افغانی درجمهوریت مردم مغلستان ، دوکتور روان فر ها دی معین سیاسی وزار ت امور خار جه ، ازجانب مغلستان در این مذاکرا ت اشخاص آتـــی شرکت نمودند :

ښاغلی لو ف سا ن معاو ن اول ریاست شورا ی وزیران ، ښاغلی لوف سا ن اف دن معاو ن صدر هیئت رئیسهٔ خورا ل کبیر مردم، ښاغلی گوتوف سکـر تـر هیـــئت رئیسهٔ خورا ل کبیر مرد م ، ښا غلی رین چین وزیر امور خار جه ، ښاغلی رین چین پیل گی رئیس پلان دولتی ، ښاغلی ارد م بی لیگ معین وزار ت امور خارجه ،ښا غلی لوف سان چل تم سفیر مغلستا ن در افغانستا ن ښاغلی سرن ســــودول رئیـــس در وزار ت امور خارجه .

طی این مذاکرا ت که در فضا ی دوستی وتفا هم متقابل صور ت گرفت طر فین از انکشاف کشور های خویش به یکدیگربیانات داده در بارهٔ مسایل مربو ط او ضا ع بین المللی کنونی مورد علاقهٔ بیشتر ایشان وراجع به انکشا ف مابعد روابط افغانستا ن ومغلستان تبادل نظر نمودند .

حکو مت جمهوریت مرد م مغلستا ن احترام صمیمانه خودرا به خط مشی بیطر فی فعال مثبت وعدم انسلاك افغانستا ن به دسته بندی های سیاسی ونظا می وبه سیاست پشتیبانی افغانستان از پیکار بر ضد استعمار و بقایای آن به مقصد تحکیم صلح همکار ی ودوستی بین مرد مان جهان اظهار داشت .

جانب افغانی سیاست صلح دوســـتی و همکار ی بین المللی جمهوریت مـــرد م مغلستان ونقش فعال روز افزون آنـــرا در موسسه ملل متحد ودیگر موسسات بین المللی قدر دانی نمود .

جانب افغانی ترقیا ت جمهور یت مـــردم مغلستان راکه درپنجاه سال اخیر نصیـب مردم آنکشورگردیده تحسین نمود . چنانکه مردم مغلستان طی سا ل جار ی مرور نـیم قرن را از زما ن انقلاب مغلستا ن با ینسو تجلیل نمودند .

جانبین مطابقت یانزدیکی نظریات خود رادر بارهٔ مسایل مهمه و اوضاع کنونی بین المللی تائید نمودند . جمهوریت مرد م مغلســتا ن وافغانستان برای پشتیبانی کامل از تطبیق اعلامیهٔ تقویت صلح بین المللی که به تاریخ ۱٦ دسمبر ۱۹۷۰ در مجمع عمو می ملل متحد تصویب شده است اظهار امادگی نمــودند جانبین در این باره تاکید نمودند که لاز م است در روابط بین دولتها پر نسیپ ها ی عدم مداخله احترام متقابل ، حاکمیت ، ملی. مساوا ت حقوقی همه دولتها با صر ف نظـر از استعما ل قوه وتهدید قوت در حل وفصل منازعات رعایت شود .

جانبین نگرانی عمیق خود را از اوضا ع خطیر یکه در جنوب شر ق آسیا جو یا ن دارد اظهار داشتند .

هرگاه دوطر ف تائید خودرا از حل وفصل سیاسی مسئله ویتنا م به طریق صلحجویانه واز طریق اعطای حق تعیین سر نوشت بدو ن دخالت خارجی به مردم ویتنام ولزوم خروج سپاه خارجی ازهندو چین بهٔ طور یکه صلح وامنیت برای مردم هندوچین تامین گردد اظهار داشــتند .

طرفین نگرا نی عمیق خود رادربارهٔ اوضاع خطیریکه در اثر رفتار تجاوز کارا نـــه اسرائیل در شر ق میانه به میا ن آمده است اظهار نموده اند . هر دو جانب عقیده دارد که صلح استوار وعادلانه در شر ق میا نـه حز از طریق تا مین همه حقو ق مشــروع مرد ما ن عر ب به شمول مردم عرب فلسطین وباخروج سپاه اسرائیلی ازهمه ارا ضـی عرب تحت اشغال مطابق فیصله نا مه شورای امنیت ۲۲ نوامبر ۱۹٦۷ بر قرارشده نمیتواند

هردوجانب اعمال اسرائیل رادر سرزمین های تحت اشغالی به شمول قسمت قد یم شهر قدس که مخالف فیصله نامه های ملل متحد می باشد محکوم میکنند . هر دو جانب پیشنهاد اتحاد شوروی رابرای انعقاد کنفرانس جهانی راجع به مسایل خلع سلاح پشتیبانی میکنند وعقیده دارند چنین اجتماع برای رفع کشیدگی بین‌المللی وتقویت واستحکام صلح گیتی دارای اهمیت میباشد .

هر دو طرف خاطر نشان نمودندکه انعقاد موافقتنامه چهار جانبه راجع به برلین غربی در تامین صلح وامنیت در اروپا ودر جهان قدم مهمی میباشد .

افغانستان و مغلستان طرفدار از حالت سریع وکامل بقایای استعمار وطرفدار تطبیق کامل اعلامیه ملل متحد راجع به آزادی کشور ومردمان تحت استعمار میباشد و نژاد پرستی را تحت همه اشکال و مظاهر آن محکوم میکنند . جانبین توسعه علایق دوستی بین افغانستان و مغلستان را با رضایتمندی خاطر نشان نموده طرفداری خود را از ادامهٔ تقویت علایق موجوده هر دو کشور اظهار میدارند .

جانبین اظهار یقین نمودندکه مسافرت اعلیحضرت پادشاه افغانستان درجمهوریت مردم مغلستان در توسعه مداوم علایق دوستی وهمکاری بین هردو کشور به منفعت هر دو دولت وبه منفعت صلح وامنیت بین‌المللی موثر خواهد بود .

اعلیحضرت پادشاه افغانستان امتنان خویش را از هیئت رئیسهٔ خورال کبیر مردم مغلستان وحکومت آنکشور و مردم آن از پذیرایی صمیمانه و با حرارت ایشان از اعلیحضرتین اظهار فرمودند .

اعلیحضرت محمد ظاهر شاه از جلالتماب سامبو صدر هیئت رئیسهٔ خورال کبیر مردم مغلستان دعوت نمودند تا مسافرت رسمی ودوستانه به افغانستان بنمایند .

وزیر امور خارجهٔ افغانستان دعوت دکتور عبدالظاهر صدراعظم افغانستان را به‌نیاغلی سدن بال رئیس شورای وزیران مغلستان برای مسافرت رسمی ودوستانه به‌افغانستان ابلاغ نمودند .

این دعوت ها با اظهار شکران قبول گردید .

اعلیحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه پس از مسافرت رسمی به کشور های اتحاد شوروی وجمهوریت مردم مغلستان برای انجام یك سلسله معاینات طبی به اطریش وایتالیا تشریف برده‌بودند بتاریخ ۲۲ عقرب ۱۳۵۰ مع‌الخیر بوطن معاودت فرمودند.

مسافرت ذات همایونی به انگلستان

اعلیحضر ت معظم همایو نی بنابدعو ت علیاحضرت الیزابت دوم ملکۀ انگلستا ن ساعت ده قبل از ظهر روز چار ده قو س ۱۳۵۰ توسط طیارۀ سلطنتی کند هارتشریف فرمای آنکشور گردیدند .

والاحضر ت شاهدخت بلقیس ووالاحضرت جنرال سردار عبدالولی نیز درین مسا فرت باذات شاهانه همراه میباشند .

موکب ذا ت ملوکانه در حوالی سا عت ۴۵ ر۹ دقیقۀ صبح به میدان هوا یی بین‌المللی کابل مواصلت کرده واعلیحضرت معظم همایو نی هنگا میکه از موکب شا هی پیاده شدند با اعضا ی کابینه ، قضا تستره محکمه ، اعضای هر دو جرگه شوراء ،جنرال های اردوی شاهانه ،مامورین عالیر تبه ملکی معاریف شهر ، روسای کور دیپلو ما تیك وپشتونستا نیها ی مقیم کـابل کـه‌انتظار اعلیحضرت شانرا مـی کشیدند مصا فحـه نمودند .

بعدا اعلیحضرت معظم همایو نی پس از آنکه موزیك سلام شاهی را نوا ختمراتب احترام‌گارد تشریفا تی را قبول وآنرامعاینه کردند .

طیارۀ حامل اعلیحضر ت معظم هما یو نی وهمراهان شان در حوالی ساعت (ده) ازمیدان هوا یی پرواز نموده واو ج گرفت .

درین مسافر ت بناغلی علی محمد وزیر در بار سلطنتی ، بناغلی محمد مو سی‌شفیق وزیر امور خارجه ، دکتور سعدالله غو ثی رئیس تشریفات وزار ت خارجه ، بـر ید جنرال میرزا وزیر ، دگروا ل شاه ولی ، دکتور محمد همایو ن ، بنا غلی حبیب الله کرزی معاون شعبۀ روابط سیاسی مدیریت عمو می سیاسی وبناغلی محمد ظاهر افضـل عضو ریاست تشریفات وزار ت خار جه‌شرف معیت اعلیحضر ت معظم همایو نی را دارند.

همچنان یك هیأت مطبو عا تی در ین‌مسافرت شرف معیت ذات شهریار ی را دارد .

اعلیحضرت معـظم همایو نی وهمرا ها ن ذات شاهانه بعد از یك توقف دو روزه در ترکیه وفرانسه بروز ۱۶ قوس واردانگلستان گردیدند .

اعلیحضرت معظم همایو نی و همرا هان بعد از ظهر روز ۱۶ قو س ۱۳۵۰ مطا بـق ۷ دسمبر ۱۹۷۱ بوقت افغانستا ن به استیشن ریل ویکتور یا شهر لندن مواصلت فر موده واز طرف علیاحضر ت الیزابت دوم ملکـۀ انگلستان استقبال گردیدند .

هنگا م ورود اعلیحضر ت معظم همایونی بیست‌و یك فیر توپ از ها ید پار ك وبرج شهر لندن برسم احترام شلیك گردید .

علیاحضرت ملکۀ انگلستان بعد ازمصافحه باذات شهر یار ی شوهر خویش (دیو ك اف ایدن بره) و سایر رجا ل راکه برا ی پذیرا یی از ذات ملوکانه حاضر بودند به اعلیحضر ت معظم همایو نی معر فی کردند.

مقابلتا ذات شهریار ی ، والاحضـر ت شاهـد خـت بقلیس ، والاحضر ت جنـرال سردار عبدالولی ،وسایر ذوا ت معـیتی ملو کانـه را به علیا حضرت ملکه انگلستان معرفی فرمودند .

سپس اعلیحضر ت معظم هما یو نی در حالیکه دیو ك اف اید ن بره شوهر ملکۀ انگلستان به معیت شان بود سلام گـارد تشریفاتی راقبو ل وآنرا معاینه کردند .درین وقت موزیك سرود ملی هـر دو کشـور افغانستان وانگلستان را نواخت . پس‌ازختم مراسم در استیشن ریل ویکتوریااعلیحضرت معظم همایو نی ، علیاحضرت ملکه انگلستان شو هر ملکه بریتا نیا ، والاحضـر ت شا هـد خـت بلقیس ، والا حضـر ت جنرال سردار عبدالولی واعضا ی خا نوادۀ

سلطنتی انگلستان وسایر همرا هــــــان اعلیحضرت همایو نی تو سط هفت گالسکه اختصا صی رهسپار قصر بکنگهم گر دیدند. در استیشن ریل ویکتوریا شاهدخت‌مارگریت وهمسرش ارل اف ستودن دچس‌اف گلوستر

شهزاده ویلیم اف گلـــو ستر ، شهـزاد ه ریچارد آف گلـو ستر ، الکساندرا وشوهرش فیلد مارشال جرالد تمپلر ، بناغلی ادواردهیت صدراعظم ، بناغلی دگلاس هیوم وزیر امـور

خارجه ، رجنالدمولد نگ وزیر داخله،بناروال لندن شریف اف لند ن ، ادمیرال ما یکـــل پالك وکیل لو ی درستیز در امور دفا عی،

ادمیرال اندر لـوییس قوماندان پـر سونـل بحریه جنرال جال ماکـث سریاور مار شا ل عمو می هوایی ، لویس هاجز منیجر جنرا ل بور لا ین قو ماندان لندن جان والد را ن سر مامور پولیس لندن ، رئیس اسا مبـلهٔ

شهر لند ن ، بناغلی زلمی محمود غـــا زی سفیر کبیر افغانی در لند ن وبنا غلی کارتر سفیر کبیر بریتانیا بدر بار کابل ،اعضا ی سفار ت افغانی وافغانان مقیم لند ن برا ی استقبال از اعلیحضرت معظـم هما یو نـــی حاضر بودند .

حین ورود گالسکه حامل اعلیحضرت معظم همایونی وعلیا حضر ت ملکهٔ انگلستا ن به داخل قصر بکنگهم گارد مخصو ص شا هی انگلستان که بالبا س مخصو ص ملبس بود مراتب احترام رابجا آورد ودرین جانیزموزیك سرودملی‌هردو کشور افغانستان وانگلستا ن را نواخت .

اعلیحضرت معظم همایو نی وعلیاحضر ت ملکه انگلستان نهار را در قصر بکنگهم صرف کردند. در ین موقع والاحضرت شاهدخـــت بلقیس والاحضرت جنرال سردارعبدالولی ودیوك اف ایدن بره همسر ملکه انگلستان نیز حضور داشتند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی سا عت٤و١٥ دقیقهٔ عصر بوقت محلی تشریف‌فرمای ویست منسترابی شده و در آنجا ذات ملـــوکا نه برآبدهٔ سپاهی گمنام اکلیل گل گذاشتند .

درین موقع والاحضر ت شاهدخت بلقیس والاحضرت جنرا ل سردار عبدالو لی ودیگر همراهان شهر یار ی و هیأت مهماندارا ن نیز حاضر بودند .

ویست منسترا بی در قلب لند ن واقع بوده ونمونهٔ زیبایی از معمار ی دورهٔباستان بریتانیا میباشد این عمار ت تاریخی اگرچه متشکل از چند عمار ت است اما مانند یـك عمار ت واحد معلوم میشود .

ویست منسترا بی یکی از کاملتر یــــن عمار ت انگلستان است که در قرن پانزده اعمار گردیده وآبدهٔسپاهی گمنا م کـــــه

اعلیحضرت معظم هما یونی برا ن اکلیل گـل گذاشتند قبر ستان ملی انگلستا ن محسوب میگردد که اشخاص برجستهٔ انگلیسی درآن مدفون است .

اعلیحضر ت معظم همایو نی ساعت ۸ونیم شب‌بوقت محلی در ضیافت مجللی اشتراك فر مودند که ازطرف علیاحضرت الیزا بت‌دوم ملکهٔ انگلستان به افتخار اعلیحضر ت شان در یکی از تالار های قصر بکنگهم تر تیب یافته بود .

دراین ضیافت والاحضرت شاهدخت‌بلقیس والاحضرت جنرال سردارعبدالولی،والاحضرت دیوك‌افایدن بره ، شو هـر ملکـه انگلستا ن

والاحضرت شاهدخت مارگریت وسایرخانواده سلطنتی انگلستان ، بناغلی ادوارد هیـــت

صدراعظم بناغلی دگلاسهیوم وزیر خارجه ذوات معیتی ذات ملو کانه سفرای کبیر هردو کشور بعضی دیگر ازرجال دولتی انگلستان

ونمایندگان سیاسی باخانـم هایشان اشتراك داشتند دراین دعوت‌بیانیه های بین‌علیاحضرت ملکه انگلستان و اعلیحضرت معـظم همایونی تعاطی شد .

متن بیانیه علیا حضرت الیزابت دوم ملکه انگلستان :

اعلیحضرتا ! برای من مایه‌نهایت‌مسرت است کــه تشر یفاوری شما رابه لـنـدن و بریتانیا خوش آمدید می گویم .

از اینکه اعلیضرت شما موقع مساعدی یافتند ودعوت مارا برای بازدید از انگلستان قبول فرمود ید یقین دارم که حکومت برتانیه نیز دراین خوشی سهیم میباشد. متا ء سفم که علیا حضرت ملکه نسبت معا ذیر صحی نتوانستند با اعلیحضرت شما یکجا تشریف بیاورند . از اعلیحضر ت شما خوا هش‌می کنم تا بهترین تمنیا ت وآرزو ها ی‌مارا که برای صحت یابی شان داریم به ایشان‌تقدیم کنند .

امید واریم تا این مسافر ت‌اعلیحضرت شما وذواتیکه شر ف معیت شمارا دارندموقع بدهد تا از لحاظ روابط متقابلهٔ باهمی‌سیاسی اقتصادی وتخنیکی بامقامات مسئول مملکت ماتبادل افکار نمایند .

من میدانم که اعلیحضرت شما بزرا عت علاقهٔ خاصی دارند که البته زرا عت نقش مهمی را در حیات اقتصادی مردم افغانستان بازی میکند .

کشور ما آب وهوایی را که برا ی‌زراعت مفید باشد دارا نمیباشد اما این‌آب وهوابما توان آنرا میدهد تا یك سیستم مترا کـم خیلی باکفایت را در زراعت و تربیهٔ‌حیوانات پیش برده وانکشاف دهیم اینکه تا کجـــا تجار ب ما در ساحهٔ زراعت با زرا عت‌کشور شما ارتبا ط میگیرد خود شما نیزمیدانید .

اعلیحضرت شما همچنان مانند من‌وبعضی اعضای خاندان سلطنتی از دوســـــتدارا ن نگهدار ی اسپ واسپ سوار ی میبا شد . من امید وارم که‌شما از دیدن نمایش اسپ های مختلف این کشور وطرق استفاده ازآنها که شامل پروگرام بازدید شان است مسرور گردید .

علاوه بر این ممکن است علاقهٔ نگهداری اسپ سوار ی از نقطهٔ نظر تکنا لوژی دربین مردم ما محبو بیت بیشتر بدست آورده‌باشد هر چند من نمیتوانم ادعا کنم که بازی‌بزکشی شما بنا برفاصلهٔ زیاد اختلافا ت آب وهوا وموفقیت طبیعی که بین مملکت ماوشماوجود دارد تا حال در مملکت ماروا ج پیدا کر ده است .

امانقاط نظر مشترك مابهتر ین نمو نه و نشان دهندهٔ تماس های باهمی ما میباشد . علاوه براین دراینجا نکات ارزنده و مهم‌دیگر نیز وجود دارد که ماو شما در جامعه آنــرا خواسته ایم هر دو کشور باعشق وعـلا قهٔ زیاد باآزادی واستقلال خود عقیده دار یم‌ما هر دو ارزش وضرور ت اتحاد بین‌المللی را شناخته ایم ومن معتقدم که این تـــهدا ب دوستی وشناسایی پنجاه سالهٔ را که بین‌ما موجود بوده تشکیل میکند .

ومن امید وارم تاهمیـــن نقاط نظر مشتـر ك زیر بنای دوستی مارا در آینده نزدیك‌تشکیل بدهد . در پایا ن جام خود را به سلامتی اعلیحضر ت شما ووالاحضر ت شاهدخـــت بلقیس خوشی وسعاد ت‌ملت افغانستا ن‌بلند میکنم .

متن بیانا ت اعلیحضرت معظم‌همایو نی

علیاحضرتا !

من از مملکت خویش با پیام آرزو مندی دوستی ملت افغانستان به مردم علیاحضرت شما باین سرزمین می آیم این آرزو مند ی از عقیدهٔ راسخ افغانها به ضرور ت قاطع وبدیل ناپذیر بشر یت به صلح‌مخصو صا در جهانیکه علوم امید ها واندیشـــــه ها ی عظیمی را در سراسرجهان پخش‌نموده‌نشات میکند . اشتراك در ثمرات پیشرفت علمی ومدنی بشر کوتا هی بی سابقه فاصله هـــا احساس خطر از تکرار خطاها ی‌جبران‌ناپذیر وبالاخره از روی بوجود آورد ن یك جامعهٔ انسانی باشرایط بهترمادی ومعنو ی ملل‌دنیا

را با چنان پیوند نزدیکی در ابعادوساحات مختلف زندگا نی مجبور ساخته است‌که‌نظیر

آن در حلقا ت گذشته تاریخ جهانی هر گز دیده نمیشود .

این پدیدهٔ که میتوا ن آنرا بزرگتر ین خاصیت علایق بشر ی در جامعهٔ بین‌المللی معاصر دانست حتی برخی از ملل را ازقطب دشمنی های مسلح به قطب توافق نظر بر گردانیده و بلکه به همکار ی در اعمارآنچه از ثرو ت ملی و موسسا ت فکر ی ومادی دیگران روزی بدست خود تخریب‌کرده‌بودند واداشته است . قابل ملاحظه است که نـه تنها فاصله های فرا وان بر و بحر بلکه حتی تفاو ت های اساسی در تفسیر تاریخ در فلسفهٔ حیا ت ودر نظام های سیاسی نتوانسته است حایل این نزدیکی در فکر ودر عمل بین کتله های انسانی واقع‌گردد .

کمال امتنان دارم دعـوت شما به‌ما موقـع داد برجادهٔ تما س نزدیك و مستقیم بـین افغانستان وانگلستان قدم بگذار یم.ازتحلیل گذشته هـا اگر میتوان حاصلی بر داشـت شاید مهمتر ین پهلو ی آن رسید ن به‌این نتیجه باشد که مداخله های مسلح درهیچ وقت وبه هیچ صور ت نتا یج مثمر ونهایی را بار آورده نمیتواند ما تا هم اکنو ن با عواقب ناگوار تجز یه خاك خود روبروهستیم این پیچید گی ناشی ازین عواقب درسیاست کشور بلکه در روحیات مردم ماتاوقتی گشوده نخـوا هنـد شد که یك بار دیگر به‌روحـهٔ صمیمی تفا هم وبه حقایق تاریخ و منطـق جغرافیه مراجعهٔ صادق صور ت نگیرد وارادهٔ کسانـی که این رویداد مستقیما به مسیـــر زندگانی ایشان متوجه بوده به منظور تا مین حق آنها در تعیین سر نوشت شأن احترا م نشود .

البته فرا موش نباید کرد که حتی درخلال همه تصادما ت وبا وجود آنهـــمه تباین در اهداف باز هم ملتها ی‌ما از ممیزات‌شایسته ایکه در سجا یای یکدیگر جستند ویافتند بی اطلاع وحتی بدو ن ابراز نظر نما ندند استقبال علیاحضر ت وخانوادهٔ محتر م پادشاهی وهمچنان پذیرایی مردم و حکومت انگلستان از اینجا نب و همراهان ما نمودار یکی از همین خاصیت های‌ارزندهٔ‌ملت‌انگلیس میباشد . میخواهم به علیاحضر ت شـــما اطمینان دهم این استقبال توام با کلما ت پراز لطف علیاحضرت تان در نزد ملـــت افغانستان ونزد اینجانب وحکو مت کشورمن ارزش گرانبها دارد . همچنان یقین دار م مسافر ت مابه این که دعو ت دوســـتانهٔ علیاحضرت شما موقع آنرا مساعد سا خـت زمینه تفاهم وتقار ب را که پدیدهٔ این عصر ویك اصل نجیب از اصو ل روابط بین‌المللی میباشد به وجه نیکو فراهم خواهدگردانید.

ما از سر زمینیکه زمانی شاهراه وزما نی هم مهد مدنیت های بزرگ جهانی بود به سر زمینی میاییم که در رشد فـرهنگ و تمدن این عصر ودر توسعهٔ انقلاب صنعتی دنیا ی امروز نقش با اهمیت داشته است . مشاهدهٔ ترقیات کشور علیا حضر ت شمـا مایهٔ مسر ت من وهمراهان من میباشد . این ترقیات محصو ل جهش علمی مغزهای متفکـر ثمرهٔ سعی پیهم دوستا ن زحمت کشـــ و حاصل تلاش حکو متها ودیگر موسسا ت سیاسی مملکت شما برای وصل کرد ن‌ساحهٔ عمل بسر چشمهٔ اندیشه بوده ولهذا قدردانی جامعهٔ بشر ی رابه خود جلب کرده‌است .

افغانستان که آرزو مند انکشا ف‌صنایع خود مطابق به شرایط وتوا ن خویش‌میباشد در پیشر فت های مردم علیاحضر ت شما ذخیرهٔ باارزش از تجار ب سود مـــند و آموزندهٔ مشاهده میکند . امید است‌تما س‌های آیندهٔ به افغانستا ن موقع دهد به اتکای پیو ند علایق دوستا نه بین دو لتین از ین تجارب واز حیرت تـخنـیکی و پیشر فتـهٔ مملکت متحده استفاده های مناسب بعمل‌آرد سابقهٔ نیك برا ی اظهار همچو امید کمك های اقتصادی وفر هنگی قابل ذکر ی‌است که از طرف مقاما ت مختلف انگلستا ن به مملکت ما صور ت گرفته واثران بر مناسبات دوکشور خیلی باارزش بوده است .

با استفاده از ین موقع قدر دانی مرد م خود رااز مساعدتیکه حکو مت انگلستا ن به مقصد رفع نتایج ناگوار دو خشکسا ل پیهم در جملهٔ دیگر کشور های دوست به افغانستان نموده است اظهار میدار م .

اجازه بد هید در این شا م دو ستانه جام خویش زابه سلامتی علیاحضر ت ملـــکه والاحضرت دیوك اید نبره ، علیاحضـــر ت ملکه مادر وباقی افراد خانوادهٔ پادشا هی بردار م وآرزو ی صمیمانهٔ خود رابـــرا ی پیشرفت مزید ملت انگلستان وتشیید تفاهم بین دولتین وحفظ وتقو یت صلح جـــها ن ابراز نمایم .

در ختم بیا نات علیا حضـــر ت ملکـــهٔ انگلستان سلام شاهی افغانستا ن وهمچنان در ختم ارشادا ت ذات ملوکانه سرود ملی انگلستان نواخته شد .

اعلیحضرت معظم همایو نی سا عت ده و چهل و پنج قبل از ظهر روز ۱۷ قو ســـ بوقت محلی روسا ی کوردیپلو ماتیـــك و کمشنر ها ی عالی کشور ها ی مشـــتر ك المنافع را در تالار در بار قصر سنت جیمز به حضور شاهانه پذیرفتند .

درین موقع بناغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی ، بناغلی محمد موسی شفیق وزیر امور خارجه حاضر بودند .

دیپلو مات های کشور ها ی خارجی مقیم لندن از طرف مارشال کودیپلو ماتیك ادمیرا ل ارل کنز به حضور اعلیحضر ت معظم همایونی معرفی شدند . مگر اعلیحضر ت معظـــــم همایو نی درین باریا بی سفرا ی اسرائیل وافریقا ی جنوبی را به حضور شا ها نه نپذیرفتند . زیرا موقف افغانستا ن درمقابل سیاست تجاوز کارانهٔ اسرائیل اشکار است افغانستان از سیاست ملل عربی کامـــلا حمایت میکند وطرفدار اعادهٔ حقو ق اعرا ب بوده وخواهان تخلیهٔ قوای اسرائیل از سر زمینهای عربی میباشد .

همچنان افغانستان سیاست تبعیض نژا دی افریقا ی جنوبی راتقبیح میکند بنابران وزارت خار جهٔ افغانستا ن رسما از وزار ت خارجهٔ برتانیه تقاضا کرده بود تاسفرای اسرائیل وافریقای جنوبی رابرا ی این بار یا بی دعوت نکند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی وعلیا حضرت ملکهٔ انگلستان ساعت چهار ۱۷ قو س به وقت محلی از یك پرورشگاه اسپ در لندن دیدن کردند .

درین بازدید والاحضرت شاهدخت بلقیس والاحضر ت جنرال سردار عبدالو لی وبعضی دیگر از همراهان ذات شاهانه نیز اشترا ك داشتند .

همچنان اعلیحضرت معظم هما یو نی و علیاحضرت ملکهٔ انگلستان از نمایش اسپ ها در مکتب سوار کاران دیدن فر مودند . والاحضرت شاهدخت بلقیس ، والاحضر ت جنرال سردار عبدالولی ،وا لاحضر ت دیو ك اف ایدن بره و ذوات معیتی ذات ملو کانه نیز این نمایش راتماشا کردند .

همچنان اعلیحضرت معظم همایو نی در حالیکه والاحضر ت شا هد خت بلقیس ، و والاحضر ت جنرال سردار عبدا لو لی بـــه معیت اعلیحضر ت شان بودند ساعت ٤ و ٤٠ دقیقه وقت محلی روز هفده قوس در کلاونس هاوس با ملکهٔ الیزابت مادر علیا حضر ت ملکهٔ انگلستا ن ملاقا ت وصر ف چـــا ی فرمودند .

اعلیحضرت معظم همایو نی در حا لیکه والاحضرت شاهدخت بلقیس ، والاحضر ت جنرال سردار عبدالولی وبر خی دیگـــر از همراهان شاهانه شرف معیت ذات ملو کا نه را داشتند عصر همان روز در قصر سنـت جیمز بیانیه های خیر مقدم راکه از طر ف رئیس واعضای شورا ی بزرگ لنـــد ن و ښاروا ل لند ن ایراد گردید استـــما ع فرمودند .

اعلیحضرت معظم همایو نی سا عت هشت ونیم ۱۷ قو س در ضیا فتی اشترا ك فرمودند که از طرف علیاحضر ت الیزابت دوم ملکهٔ انگلستان در قصر بکنگهم با فتخار ذا ت شهر یار ی ترتیب یافته بود درین ضیافت خطابه های بین اعلیحضرت معظم هما یو نی وعلیاحضرت ملکهٔ انگلستا ن تعاطی گردید .

همچنا ن ذات شهریار ی و همرا ها ن ذات شاهانه ساعـــت هشـــت و ده دقیقهٔ وقت محلی ۱۸ قو س بدعو ت شورا ی لندن بزرگتر از یك کنسر ت در هال شا هـــی فیستوال دیدن کردند .

اعلیحضرت معظم همایو نی و همرا هان سفر شاهانه بعداز اختتام کنسر ت که از طرف مکتب موسیقی گلد هالداجرا گر دید طعام شب رادر سالون بزرگ آنجا که از طرف شو را ی لند ن تر تیـــب یا فته بود صر ف فرمودند وساعت یازده بو قت محلی تشریف فرمای قصر بکنگهم گردیدند .

همچنان از حضور اعلیحضر ت معظـــم همایونی و والاحضرت شاهدخت بلقیـــس ضیافت نهآ ری به افتخا ر علیـــا حضـــر ت الیزابت دوم ملکهٔ انگلستان ،والاحضـــرت دیو ك اف اید نبره شوهر ملکه در هو تل کلارج لندن ساعت یك وقت محلی ترتیب یافته بود . درین دعو تعلاوه از ملکـــهٔ انگلستان وشوهر شان ، مادرملکهٔ انگلستان شاهدخت مارگریت وشو هرشانلاردسنوادان شا هد ختـــا ن بعضی از اعضای خا نوادهٔ سلطنتی ،بناغلی ادوارد هیت صدراعظـــم بناغلی دگلاس هیوم وزیر امور خار جهسایر مامورین عالیر تبه همراهانسفر ذا تشاهانه برخی از سران کوردیپلو ماتیك و سفرا ی کبیر هر دوکشور اشتراك نموده بودند .

اعلیحضرت معظم همایونی وعلیا حضر تالیزابت دوم در دعوتیکه از طرف اعلیحضرت معظم همایونی به افتخار ملکه الیزابت ترتیبشده بود .

والاحضرت شاهدخت بلقیس که با لباس ملی افغانی ملبس بودند از مهمانان پذیرایی میکردند .

والاحضرت شهزاده شاه محمود و والاحضرت محبوبه همسر شان نیز در این دعوت اشتراك داشتند .

اعلیحضرت معظم همایونی بعد از ظهر ۱۸ قوس بوقت محلی تشریف فرمای مجلس عوام انگلستان گردیده ودر آنجا از طرف سلوین لاید رئیس مجلس عوام وری ماوبی رئیس گروپ پارلمانی علایق انگلستان وافغانستان ادوین وین رایت معاون رئیس وجان لانگ فورت هولد سکرتر و برخی دیگر از منسوبین پارلمان انگلستان پذیرایی شدند .

اعلیحضرت معظم همایونی والاحضرت شاهدخت بلقیس ، والاحضرت جنرال سردار عبدالولی ساعت هشت شب ۱۸ قوس بوقت محلی در ضیافتی اشتراك فرمودند که ازطرف ښاروال لندن بافتخار ذات شهریاری در گلد هال لندن ترتیب یافته بود .

شاهدخت الکساندرا و شوهر شان انگوس گلیف وښاروال لندن ازاعلیحضرت معظم همایونی ،والاحضرت شاشاهدخت بلقیس و والاحضرت جنرال سردار عبدالولی در مدخل عمارت استقبال کردند .

هنگام ورود ذات ملوکانه گارد تشریفاتی مراسم احترام رابجا آورد وسرود ملی افغانستان نواخته شد .

اعلیحضرت معظم همایونی به همراهی شاهدخت الکساندرا وشوهر شان سلام گارد احترام راقبول وآنرا معاینه فرمودند .

در این ضیافت علاوه از همراهان ذات شهریاری ،ښاغلی ادوارد هیت صدراعظم دگلسهیم وزیر امور خارجه بعضی دیگر از رجال دولتی انگلستان سفرای کبیر هر دو کشور اشتراك نموده بودند .

در این ضیافت بزرگ بیش از ششصدنفر شرکت کرده بودند و هنگامیکه ذات شهریاری در تالار کتابخانه عمارت گلد هال تشریف فرما گردیدند همه مدعوین به پا خاستند و ښاروال لندن در این ضیافت بیانیهٔ خیرمقدم ایراد کرد .

اعلیحضرت معظم همایونی ،والاحضرت شاهدخت بلقیس ،والاحضرت جنرال سردار عبدالولی پس از انجام مسافرت رسمی سه روزه که بنابه دعوت علیا حضرت الیزابت دوم ملکهٔ انگلستان بانکشور صورت گرفت ساعت یازده قبل از ظهر ۱۹ قوس بوقت محلی لندن را به قصد روم ترك گفتند .

برای وداع اعلیحضرت معظم همایونی لارد چمبرلن وزیر دربار سلطنتی انگلستان به نمایندگی علیا حضرت الیزابت دوم ملکهٔ انگلستان برخی از رجال برتانیه سفرای کبیر هر دو کشور محصلان افغانی وافغان های مقیم لندن در میدان هوایی حضور بهم رسانیده بودند .

وزیر دربار سلطنتی انگلستان و سایر رجال برتانوی اعلیحضرت معظم همایونی وذوات معیتی شاهانه را تانزدیك طیاره مشایعت نمودند .

اعلیحضرت معظم همایونی پس از انجام مسافرت رسمی در لندن وبازدید دوستانه غیر رسمی از بلگراد ومسکو وایراد یك‌سلسله بیانات‌ساعت چارعصر روز۲۳قوس بکابل معاودت فرمودند .

نزدیك طیاره والا حضرت‌شهزاده احمدشاه والا حضرت خاتول والا حضرت شاهدخت مریم والاحضرت مارشال‌شاه ولیخان غازی فاتح کابل اعضای خانواده جلیل سلطنتی ښاغلی دکتور عبدالظاهر صدراعظم پوهنوال دکتور محمد عمر وردك رییس ولسی جرگه سناتور عبدالهادی داوی رییس مشرانو جرگه پوهاند دوکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضات دوکتور عبدالصمد حامد معاون صدارت ستر جنرال خان محمد خان وزیر دفاع ملی ښاغلی امان الله منصوری وزیر داخله‌والی کابل ښاروال‌سرپرست سفرای کبیر برتانیه یوگوسلاویا ایتالیا فرانسه مقیم کابل وشارژ دافیر سفارت کبرای اتحاد شورویازاعلیحضرت معظم همایونی ووالاحضرت‌شاهدخت بلقیس ووالا حضرت‌جنرال سردار عبدالولی استقبال کردند .

والاحضرت شهزاده احمد شاه رئیس‌جمعیت عالی افغانی سره میاشت

دافغانی سری میاشتی دټولنی دعالی رئیس والاحضرت شهزاده احمدشاه پیغام

دنوی کال په‌منا سبت

بسم الله الرحمن الرحیم

گرانو وطنوالو !

دنوی کال درارسیدو په مناسبت تا سو ټولو ته مبارکی وایم او له لوی خدای ج نه دگران وطن له اعتـلا سره جو خت ستاسی‌د نیکمرغی سلامتی او بری هیله کوم .

په هغه کال کښی چه تیر شو دخپلی کورنی خپلی ټولنی او خپلی دنیا په محیط کښی دطبیعی نامساعد و ا ودبشری منفی غرایزو څخه دپیدا شو یولړو خوشحاله لحظو او قناعت ببښوونکی لړو شیبو شاهـد ؤ او دمولیدل چه په بیلوبیلو سویوکښی‌دمشکلاتو او تشنجاتو سره سره دانسانی وظایفـــو د موفقیت آمیزه سرته رسولو دپاره پرله پسی خیر غوښتونکی هڅی شویدی.

ددغه کال دجـریان دجـزئیاتوپه‌باره کـښی هر نظر چه موجود وی او هر څومره چه‌احساس وکړو زمونږ‌محیط اوزمونږدنیا دښه کال‌له‌حالت اودانسانی واقعی مامول‌نه‌لاهم لیری ده باید اعتراف وکړو چه دبشری نیکو عناصرو‌په‌امید واری اوایمان سره خپلو مجادلو ته دوا م ورکړی اوبریالیتو بونه ددوی په برخه‌شویدی او مونږدیته رابولی چه په ټینګ ایمان‌اوآینده ته‌په داړ سره دخپل عصر دثقافت په منفـی پیښو باندی دانسانی ښو عواطفو دبری پـه لاره کښی دخپلو مجاهدو شدت زیات کړو .

دافغانی سری میاشتی ټولنی ددغه شا ن مجاهدت دضرورت څخه دیوی پیدا شوی ،

پدیدی اودیوی دغه شان انسانی هڅی د موفقیت دمؤثری وسیلی په حیث دتیر وخت په شان په آینده کښی هم وظیفی لری او د

هغو په موفقانه سرته رسولو کښی دخپلـو غړو ایثار اوزمونږ داحساس لرونکو وطنوالو مادی او معنوی خیر غوښتنی او مرستی پوری اړه لری .

په داسی حال کښی چه‌په آینده کښی هم دافغانی‌سری میاشتی دټولـنـی کار کوونکـو ته‌دټولنی له‌شان سره وړبری غواړم هیله‌لرم

زمونږ خیر اندیشه وطنوال ددغی ټولنی دعالی هدفو نو په ترسره کیدو کښی دفعالی برخی

له لاری د(خیرالناس من‌ینفع الناس) له‌ارشاد څخه پیروی وکړی .

د افغانستان ګالنۍ

دسرې میا شتې دمخصوصې هفتې په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحیم

ګرانو وطنوالو !

دپاك‌خدای په‌نامه، دبشري ټولنې دخير اوفلاح په‌هیله، په‌نړۍ کښې دسولې‌اوسلامتي په غوښتنه دخير غوښتونکو اونوع پالو نکو میړنوپه‌یاد دلرغونی افغانستان دنوع‌دوست اوملت‌پالونکي پاچا معظم ټولواك همایو نی اعلیحضرت‌تر قیادت لاندې دافغانی ټو لنې دآرامی او هو ساینې په دعا دسرې میاشتې مخصوصه هفته پرانیزم.

ګرانو وطنوالو !

دناوړو طبیعي اوغیر طبیعي پیښو، مرض او ناروغی او فقر اولوږې څخه راپیدا شوی فردي اواجتماعي مصیبتونه‌اوکړاونه تل‌دبشري ټولنو افراد تهدید کړي اوتهدید وي یې‌ترڅو انسان ژوندی دی دژوند تر څې به‌لړوډیری څکې‌کله‌سخت او ورانوو نکي سیلا ونه یوه ډله خلك نیمه شپه په‌داسې حال کښې چه دورځنی کار اوزیار څخه ورو سته په‌خواږه خوب ویده وي دخونړی ښامارپه‌شان‌ترستونی تیرکړي ،کله تالنده اوبر یښنا په‌یوه کلي اوبانډه‌کې دیو شمیر بې وزلو اوبې ګنا ه کسانو ځان ومال په‌ناڅاپه ډول له مینځــه یوسي. یوو خت په‌یوه ښاریا یوه ناحیــه کښې داور لمبې پورته شي او دیو شمیر وګړوژوند، کور اوشته منې خاورې ا یر ې کړي. کله هم سخت‌او تباه کوونکي‌مر ضونه پـــه وبائـــي ډول خپـــاره شي اوپه زرهاو ماشومان ،ځوانان ،نارینه او ښځې دمرګــ خونړومنګولو ته‌وسپاري په پای کښې‌دبشر دژوندانه په‌دوران کښې دنړۍ داولسونو تر مینځ‌ډول ډول تضا دونه دانسانانو لویې‌ډلې قتل‌وقتال اوجنګك اوجګړې ته راکا ږي اود انسانی‌کورنی په زرهاو بې ګناه افراد زاړه ځوان ا ونارینه او ښځې په خاوروااوو ینوکښې ډوب‌ګاندې دغه کړاوونه جغرافیایی اوسیاسی حدودنه پیژنی. دغه‌مصیبتونه دبشري افراد وترمینځ په توپیر ندی قایل دغه ناوړه‌پیښې دفردي ملکیت مصئونیت نه منی ، دغه زړمــ دردونکي واقعات دارضي تما میت احترام او پروانه ساتی، په هروخت او هر ځـــا ی او هره لحــظه او شیبه کښې دطبیعي ناوړو پیښو او دژوندانه دزړه خوږو نکـــو مصیبتونو اوغمونو د مینځ‌ته‌راتلو احتمال شته .

له همدې امله بشر دهغه عقل‌اوپو هې له مخې چه‌لري یې‌باید آینده‌ته ځیر او دور اندیشه وي او دناوړو او غمجـــنو پیښو او واقعاتو داثارو دلیرې کولو او له مینځه‌وړلو دپاره لــه خیریه مؤسساتو سره د مرستـــی اوکومك‌له‌لاری دانسانی نسل دبقا دهمنوعانو دخیر اوفلاح اودبشري مد نیت ددوام پیدا کولو په لاره کښې خپله بشري وظیفه دبشري لوړو عو اطفو له مخې‌په سخاوت اومړانه‌تر سره‌کړي. همهغه رنګه چه له مصیبت‌اوفلاکت نه ډك حوادث اوپیښې سیاسي او جغرافیایی حدود، ارضي تمامیت او ملي حا کمیت او فردي مصئونیت نه پیژنی .بشري عوا طـــف او دبشر دوستی او نوع پالنې پاك‌اوسپیڅلی احساسات هم‌باید محدود او مقید نه وي.

دافغانی سرې میاشتې ټو لنه چه دمعــظم ټولواك همایونی اعلیحضرت په خیرغوښتونکی ملاتړ اولار ښوونه دبشر دوستی په‌کلکـــو اساساتو جوړه شوې ده دنړوو جهانی ځیریه

مؤسسوپه ښنګ‌کښې دافغانستان دپاچا متعه خلکوپه همت او ددغې ټولنې دکارکو ونکو په زیار او زحمت دهغو واقعیتونو دپه نظر کښې نیولو سره چه‌ذکر شول فعالیت کوی دغه خیریه مؤسسه شپه او ورځ بشــر ی دنیاته دخد مت‌کولو دپاره چمتو ده اودهغې دفعالیتونو لمنی دهیوادپه دننه اوخارج‌کښې پراخیږی او انکشاف مو میددی ټو لنی د

خد متو نــو او فعا لیتو نو نورپراخوالی او

مو ثریت دمالی بنیه په لاتقو یه کیدو اودهغی دلویو سپیڅلو اولوړو هد فونو په تناسب دتجهیزاتو اووسایلو په بشپړیدواوداجتماعی او صحی خدما تو په مختلفو بر خو کښې د فنی او اداری پرسونل په‌تهیه‌او روز لــو پوری اړه پیدا کوی.

هیله لرم ګران وطنوال دبشری لــو ړو عواطفو اسلامی ابدی تعلیماتو ،ا خـلا قـی ښیګڼو او افغانی خصایلو په رڼا کښې پــه انفراد ی ډول وی یاد مـربوطـو مؤسساتـو له‌لاری ،په پرله پسې ډول په‌تیره بیاپه‌دی

هفته کښې چه‌شروع شویده تر هر بل‌وخت زیات دخپل مادی او معنوی توان‌په‌تنا سب دافغانی سری میاشتی دټو لنې له لار ی‌له خپلو هغو همنو عانو او وطنوالو سره چــه

په فردی یادله ایز ډول دطبیعی ناوړوپیښو مرض او ناروغی فــقر او لوږی ښخه‌په راپیدا شوو مصیبتو نو او ګړاوونواخته کیږی خپله مرسته اوکو مك ونه سپموی .

هیله ده علما، لیکوال ، منورین ،دفکرخاوندان شته من‌اوبډایان او دافغان ټول نجیب ملت په‌دی لاره کښې معنا اومادتا زیـــــا ر وباسی.

دلوی خدای له درباره هیله کوم ګرا ن افغانستان دمعظم ټولواك همایونی‌اعلیحضرت په قیادت آرامه اونیکمرغه وی‌اوله مصیبتو نو اوګړاوونو ښخه خوندی پاتی‌شی بشری نړی

دنوع غوښتنې دلوړو عواطفو اولویو انسا نی ارزښتونــو پــه رڼـا کښې په آرامه او د دایمی ســو لی او ســلا متی په فضاکی واوسی بشری مدنیت په مثبت لوری او هغی لــوری کښې خپل تکاملی تګ ته‌ادامه ور کړ ی

چه‌پکښې خیر اوفلاح بسیا او مترقی ژونداو مادی او معنوی نیکمر غــی اوبختور تو ب ترسره‌کیدای شی.

شهزاده احمدشاه دافغانی سره میاشتی دټولنې عالی رئیس .

مسافرت اعلیحضرت مهندرا پادشاه نیپال به افغانستان

اعلیحضرت مهندرا پادشاه نیپال بنا به **دعوت اعلیحضرت معظم همایونی برای یک بازدید رسمی به تاریخ ۲۱ جوزا ۱۳۵۰ مطابق** ۱۲ جون ۱۹۷۱ به کابل مواصلت نمودند .

اعلیحضرت معظم همایونی ، اعلیحضرت مهندرا را در نزدیک طیاره استقبال فرموده خیر مقدم گفتند .

موقعیکه اعلیحضرت مهندرا از طیاره فرود آمدند بیست و یک توپ برسم احترام شلیک گردید .

سپس اعلیحضرت معظم همایونی و **اعلیحضرت مهندرا گارد تشریفاتی** رامعاینه فرموده مراتب احترام گارد را قبول **نمودند .**

موزیک سلام شاهی وسرود ملی نیپال و افغانستان را **نواخت .**

یکدسته از اطفال که لباس های ملی رادر بر داشتند دسته های گل به مهمان عالیقدر اعلیحضرت معظم همایونی به نمایندگی شهریان کابل تقدیم کردند .

متعاقبا ذات ملوکانه وپادشاه نیپال بسوی صفوف مستقبلین که شامل هیئت کابینه قضات ستره محکمه ، **بعضی از اعضای هر دو** جرگه شورا ، **جنرال های اردوی شاهانه** مامورین عالیرتبه **ملکی و عسکری و رؤسای** کوردیپلوماتیک متعین کابل بودند تشریف برده باآنها مصافحه نمودند.

طلاب معارف که در ترمینل میدان هوایی اخذ موقع کرده بودند مهمان پادشاه معظم شانرا با کف زدنهای ممتد وابراز احساسات وبا اهتزاز دادن بیرقهای هردوکشور پذیرایی کردند .

بعد از ختم مراسم میدان هوایی ، اعلیحضرت معظم همایونی واعلیحضرت مهندرا در موتر شاهی و سایر مهمانان در موتر های دیگر به طرف قصر چهلستون که اقامتگاه اعلیحضرت پادشاه نیپال تعین گردیده حرکت فرمودند .

میدان **هوایی کابل وجاده های خط سیر مهمانان نیپال بابیرق های ملی وشاهی هردو** کشور تزیین یافته بود در طول راه میدان هوایی وقصر چهلستون در دو جناح جاده ها طلاب مکاتب عسکری ومعارف مامورین اهالی **وجمعیت کثیری از شهریان کابل صف بسته** باابرازاحساسات گرم وکف زدن

والاحضرت مارشال شاه‌ولی‌خان غازی فاتح کابل

های ممتد از مهما ن پادشاه معظم شــا ن پذیرایی کردند .

اعلیحضرت معظم همایونی و اعلیحضرت مهندرا پادشاه نیپال در مدخل قصرچهلستون از طرف ښاغلی علی محمد وزیر دربارسلطنتی ښاغلی امان الله منصور ی وزیر معاد ن وصنایع و مهماندار اعلیحضر ت پا دشاه نیپال وبر ید جنرال غلام محید قوماندا ن گارد شاهی استقبال گردیدند .

بعد از آنکه اعلیحضر ت معظم همایونی اعلیحضر ت مهندرا را تا قصر چهلستو ن همرایی فرمودند بس از صر ف قهوه بـا اعلیحضرت شان به ارگ شاهی مواصلت کردند .

ښاغلی گاهندرا بها در راج مهماندری وزیر امور خارجه وعدهٔ از مامورین دیگر عالیرتبه نیپال در این سفر با اعلیحضر ت مهند راپادشاه نیپال همراه میباشند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی ضیا فتی به افتخار اعلیحضر ت مهندرا بادشاه نیپا ل ساعت هشت شب۲۱ جوزا ۱۳۵۰ در قصر دلکشا ترتیب نموده بودند که‌درآن‌بیانیه های بین اعلیحضر ت معظم همایو نی‌واعلیحضرت مهندرا پادشاه نیپال تعاطی گردید .

درین ضیافت والاحضرت شهزاده احمدشاه والاحضرت مارشال شاه ولیخان غا زی فاتح کابل ، والاحضر ت جنرا ل سردارعبدالولی ښاغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم ،پو هاند دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضا ت ، پو هنوال دکتور محمد عمر ورد ك رئیس ولسی جرگه ، سنا تور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه ،ښا غلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی ، معاونین صدار ت ، هیات کابینه ،عدهٔ از جنرا ل های اردو ی شاهانه ، همراهان اعلیحضر ت مهندرا ، سفرای هر دوکشور و شیخ السفرا اشتراك نموده بودند .

در پایا ن بیانیهٔ اعلیحضر ت معظـــم همایو نی موزیك سرود ملی نیپال ودرختم ابیانیهٔ اعلیحضرت مهندرا پادشاه نیپا ل موزیك سرود ملی افغانستا ن رانوا خت

گوشهٔ ازدعوتیکه ازطرف اعلیحضرت معظم‌همایونی به‌اعزاز اعلیحضرت مهندرا پادشاه نیپال درقصر دلکشا ترتیب یافته‌بود.

متن بیانات اعلیحضرت معظم همایونی

اعلیحضرتا ! مسرت دارم اعلیحضرت وهمراهان محترم شمارا از جانب خود و مردم افغانستان درین محفل دوستانه خیر مقدم میگویم .

خاطرهٔ مسافرت دو سال قبل ما در کشور زیبای شما واستقبال گرم اعلیحضرت ومردم نیپال نزد ما گرامی است طی آن مسافرت موقع یافتم تا پیشرفت های نیپال را که تحت قیادت خردمندانهٔ شما صورت گرفته بود از نزدیک مشاهده نمایم .

مردم افغانستان ونیپال که ازلحاظ وفاداری به عنعنات ملی وخاصیت آزاد منشی درقبال اوضاع متشابه طبیعی و جغرافیایی خویش در این گوشه آسیا وجود مشترك دارندهردو ملت در طریق دفاع از آزادی خویش قربانی های بزرگی را متحمل گردیده وامروز در راه ارتقای سطح زندگی خویش در شئون مختلف بذل مساعی میکنند .

مذاکرات وتبادل نظر یکه با اعلیحضرت طی مسافرت در نیپال نموده بودیم مشعر برنزدیکی هر دو کشور های ما درموارداکثر مسایل بین‌المللی می باشد که در اجتماعات بین‌المللی ونیز کنفرانس های مختلف کشور های آسیا وافریقا وکشور های غیر منسلك اظهار شده است .

در نتیجه تجارب متشابه در ین دورهٔ معاصر هر دو ملت به لزوم رفع بقایای استعمار وپشتیبانی از مجاهدات آزادی مردمان و ملل و پیکار ایشان در راه حق تعیین سر نوشت وتایید همزیستی مسالمت آمیز وهمکاری بین ملل جهان عقیدهٔ راسخ حاصل نموده اند .

مردم افغانستان معتقد ند که ملت های این منطقه جهان باید با پیروی روحیهٔ تفاهم وبا رعایت حقوق همدیگر در زمینه های مختلف اقتصادی وفرهنگی همکاری نمایند وازین طریق خواهند توانست اختلافات خویش را باوسایل وطرق مسالمت آمیزحل وفصل نموده مطابق ایجابات عصر حاضر همه امکانات ومساعی خود را در محیطتعاون در راه رشد عمومی مردمان خویش بکار اندازند .

ازینکه کشیدگی های خطیر صلح را در جهان وخاصه در قارهٔ آسیا دچار مخاطره نموده است نگرانی کامل داریم در هند چین متاسفانه ساحه جغرافیایی تصادمات مسلح پیوسته توسعه یافته است . معتقدیم رعایت حق تعیین سر نوشت مردمان آن سر زمین بدون هیچگونه دخالت خارجی شرط لازم تامین صلح در آنجا می باشد .

مردم افغانستان عدم موفقیت مساعی مختلف را در راه تامین صلح در شرق‌میانه باکمال تاسف واندیشهٔ عمیق تلقی میکند و عقیده دارند رعایت کامل فیصله ۲۲ نوامبر ۱۹۶۷ شورای امنیت که خروج قوای متجاوز اسرائیل را از سر زمین اشغال شدهٔ عرب ایجاب میکند یگانه طریق رفع مخاطره ایست که متوجه صلح شرق‌میانه وجهان گردیده است .

اعلیحضرتا ! کمال رضایت دارم ازینکه فرصت ملاقات با اعلیحضرت شما یکبار دیگر میسر میگردد واندوست گرامی موقع می یابند مظاهر احساسات دوستانهٔ مردم ما را مشاهده نمایند .

جام خود را به صحت وسلامت مهمان گرامی اعلیحضرت مهندرا پادشاه نیپال واستواری روز افزون پیوند های دوستی بین مردمان افغانستان ونیپال بلند میگنم .

متن بیانیهٔ اعلیحضرت مهندرا پادشاه نیپال

اعلیحضرتا !

جلالتمابان ! صمیمی ترین سپاسگذاری خود را از هریك از کلماتیکه اعلیحضرت شما اظهار فرمودید بیان میدارم نهایت مسرت داریم که به دعوت اعلیحضرت شما درین کشور مسافرت مینماییم و موقع ملاقات همهٔ شمارا حاصل میکنیم .

نیپال مانند افغانستان کشور کوهسار

ومحاط به خشکه است . اکثریت مردم ما از راه زراعت کسب معیشت میکنند . ازحدود بیست سال باینسو سیاست خار جی غــیر منسلك را درعلایق بین‌المللی خویش برگزیده ایم . وآنرا باموفقیت پیرو ی میکنیم .نظریهٔ روشن بینانهٔ مردم ما نیز همین است نیپال در حالیکه بین دوملت بزرگ زند گی میکند جز این خط مشی شایستهٔ داشته‌نمیتوانند و بنابر ین باین سیاست جدیانه پابندی‌داریم.

نیپال مانند افغانستان کشور مرد ما نی آزادی دوست میباشد . ما تحمل کرده نمی توانیم که تحت حکم دیگر ی باشیم و در کشور ماچنان عنعنهٔ قایم نشده است کـــه بیگانگان برما فرمانروا یی کند . حفظحاکمیت کشور وصیانت رفاه نیپالیا ن بمیزهٔ برجستهٔ تاریخ باشکوه وپایدار ما میباشد . در ین هیچ شکی ندار یم که این عنعنه دایماپیروی خواهد شد .

خطمشی ما همین است که علایق‌دوستانه با همه کشور ها ی جهان بر قرار نموده و ضمنا عنعنات خود را محفوظ داریم . آرزو مند نیستیم با هیچ کشور مشا جره داشته باشیم وبطور مثبت طر فدار تو سعهٔ زمینه دوستی باهمه وسایل ممکنه میباشیم .

باظهور سیستم دیموکراتیك در کشور ما فضا ی سیاسی پاکیزه واوضا ع مستقـــر گردیده است واین حقیقت در ك شده است که پیشر فت اقتصا دی احتیا ج اساسی‌ما میباشد .

درسال ۱۹۶۰ نخستین بار امکا ن مسافرت به افغانستان را حاصل نموده با اعلیحضر ت شما و والاحضرا ت و دیگرا ن ملاقات‌نمودم از شما سپاسگذاریم بما موقع آنرا دادیدکه در فبرو ر ی ۱۹۶۹ شمارا در کشور خـــود استقبال نمودیم مسافر ت اعلیحضر ت شما و همچنین مسافرت والاحضرت شهزاده احمد شاه وهمسر ایشان در سا ل ۱۹۷۰ علایق دوستی را بین دو کشور تقویت نموده‌است.

معتقدیم این رفت وآمد هاوتبادل نظریا ت بین کشور های ما برا ی هر دو جانـــب سود مند می باشد ونما یندگان کشور های ما در کنفرانس های منطقوی وبین المللی امکانا ت‌همکار ی وسیع با همدیگر رابدست دارند .

مسرت داریم این مرتبه نیز فرصـــت ملاقات با اعلیحضر ت شما و والاحضر ت شهزاده احمدشاه ودیگر اعضای خـــاندا ن سلطنتی افغانستا ن وهمچنین بازعما ی‌این کشور زیبا برای مامیسر گردید .

بختیاریم از جانب مرد م وحکو مت‌خویش بهترین تمنیات رابرای موفـقیت زعا مـــت اعلیحضر ت‌شما و موفقیت اقدا ما ت‌ترقی خواهانه درین کشور و مسر ت ورفاه مرد م افغانستان اظهار نمائیم .

درین هیچ شکی نداریم دوستی ای که‌بین هردوکشور های مامو جود است پیوسته در حال گسترش خواهد بود .

خواهش میکنم جام خود رابه صحت و سلامت اعلیحضرت محمد ظاهر شاه وتر قی ورفاه مردم افغانستان بلند کنید .

اعلیحضر ت مهندرا پادشاه نیپال بـــا اعلیحضر ت معظم همایو نی ساعت ۱۱ و۴۵ دقیقه قبل از ظهر روز ۲۳ جوزا در قصـــر دلکشاه ملاقا ت نمودند .

هکذا ښا غلی راج بهاند ری وزیر امور خارجه نیپال با ښاغلی نور احمد اعتمـــادی صدراعظم ووزیر امور خارجه در وزار ت خارجه ملاقات نمود .

دراین ملاقات راجع به موضوعات مـــورد علاقهٔ هر دوکشور به شمول‌مسایل‌بین‌المللی در فضای صمیمیت مذاکره بعمل آمد .

اعلیحضر ت مهند را پادشاه نیپـــال و همراهان شا ن روز ۲۳ جوزا در دعـــو ت چاشتی اشترا ك کردند که باعزار شا ن از طرف ښاغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم در وزار ت امور خار جه ترتیب شده‌بود .

اعلیحضر ت پادشاه نیپال در مد خـــل وزار ت خار جه از طر ف ښاغلی اعتما دی صدراعظم ،ښاغلی عبدالله یفتلی معاو ن‌اول و دکتور عبدالقیوم معاون دو م صـــدار ت استقبال گردیدند .

درین دعوت پوهاند دکتور عبد الحکیـــم ضیایی قاضی القضات ، پو هنوا ل دکتور

محمد عمر وردك رئيس ولسی جرگه ،سناتور عبدالهادی داوی رئيس مشرانو جرگه ،هيئت کابينه ، اعضا ی ادار ی هر دو جرگه شوری قضا ت ستره محکمه دکتور عبدالحکيم طبيبی سفير کبير افغانی در کتمندو ، بناغلـــی ياند ی سفير کبير نيپال در کابل ، مامورين عاليرتبه عسکر ی وملکی و کورديپلو ماتيك متعين کابل اشترا ك نموده بودند .

کنسر ت ونغمه های افغانی از طر ف عدهٔ از هنر مندان راديو افغانستا ن نيز درين دعوت اجراء گرديد .

بناغلی نور احمد اعتما دی صدراعظم ساعت چهار بعد از ظهر همان روز با اعـليحضر ت مهندرا پادشاه نيپال در قصر چهلستو ن ملاقات تعار فی نمودند .

در هنگام اين ملاقات بنا غلی گا هندرا بهادر راج مهاندر ی وزير امور خار جهٔ نيپال دکتور عبدالحکيم طبيبی سفير کبير افغا نی در کتمندو ، دوکتور عبدالواحد کريم مد ير عمو می سياسی وزار ت امور خار جه ودکتور بهادر تباسکر تروزارت ماليهٔ نيپال نيز حاضر بودند اعليحضر ت مهندرا پادشاه نيپا ل ساعت شش بعدازظهر ۲۳ جوزا با اعليحضر ت معظم همايو نی وعليا حضر ت ملکهٔ معظـمه در کاريز مير صر ف عصريه نمودند .

والاحضر ت شهزاده احمد شاه، والاحضرت شاهدخت بلقيس ،والاحضر ت شا هدخت مريم و والاحضر ت جنرا ل سردارعبدالولی نيز حضور داشتند .

اعليحضر ت مهندرا پادشاه نيپال شب ۲۳ جوزا ضيافتی به اعزاز اعليحضر ت معظم همايونی در قصر چهلستون تر تيب نمو ده بودند . در اين ضيافت والاحضر ت شهزاده احمد شاه ، والاحضر ت مارشا ل شاه ولیخان غاز ی فاتح کابل ، والاحضر ت جـنرا ل سردار عبدالو لی ، بناغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم ، پوهاند دکتور عبدالحکيم ضيايی قاضی القضا ت ، پوهنوا ل دکتور محمدعمر وردك رئيس ولسی جرگه ، سناتورعبدالهادی داوی رئيس مشرانو جرگه ، بناغلی علی محمد وزير در بار سلطنتی ، اعضا ی کابينه بعضی از جنرال های اردو ی شاهانه ، سفرا ی هردوکشور ، شيخ السفراء واعضا ی معيتی اعليحضرت پادشاه نيپال اشتراك ورزيده بودند.

اعليحضرت معظم همايونی با مهمان گرامی شان اعليحضرت مهندرا در ضيافتيکه باعزاز ذات شاهانه ازطرف پادشاه نيپال ترتيب شده بود .

مسافر تهـا

اعلیحضر ت مهندرا پادشاه نیپا ل دراین ضیافت صحت وسلامت اعلیحضر ت معظم همایو نی وسعاد ت وترقی مرد م افغانستان واعلیحضر ت معظم همایو نی صحت وسلامت اعلیحضر ت پادشاه نیپال وتر قی وسعادت مردم آنکشور را آرزو نمودند .

اعلیحضر ت مهندرا پادشاه نیپـــا ل و اعضا ی معیتی ایشا ن ساعت دوازده وبیست دقیقه ظهر روز ۲٤ جوزا بعد از انجا م یك مسافر ت دوستانه از کابل به اتحاد شوروی عزیمت نمودند .

اعلیحضرت معظم همایو نی مهمان عالیقدر شاهانه راتا نزدیك طیاره مشا یعت فرمودند. ذات ملوکانه ساعت یازده‌ونیم قبل ازظهر به قصرچهلستون مواصلت فرموده وبعـــد از توقف مختصر با اعلیحضر ت مهندراجانب میدان هوایی حرکت نمودند .

موتر حامل اعلیحضر تین از قصـــر چهلستون تامیدا ن هوایی بین‌المللی کابل توسط یکدسته از موتر سایکل سواران‌بدرقه گردید ،والاحضر ت مارشا ل شاه ولیخا ن غاز ی فاتح کابل ، والاحضر ت جنرال‌سردار عبدالولی ،بناغلی نور احمد اعتمادی‌صدراعظم پوهاند دکتور عبدالحکیم قاضی القضا ت ،

پو هنوال دکتور محمد عمرور دك ررئیس ولسی جرگه ، سناتور عبدالهادی داوی‌رئیس مشرانو جرگه ، بناغلی علی محمد وزیردربار سلطنتی ، معاونین صدار ت ، انجنیر محمد بشیر لودین وزیر داخله ، بناغلی امان الله منصور ی وزیر معادن وصنایع ورئیس‌هیا ت مهمانداران دگر جنرال غلام فارو ق لو ی

درستیز ، دکتور طبیبی سفیر کبیر غـــیر مقیم افغانی متعین کتمندو ، بنا غلی پاند ی سفیر کبیر غیر مقیم نیپال متعین کابل ، پوهاند دکتور عبدالله واحدی والی کابــل ، بناغلی محمد کبیر نور ستا نی نیـــاروا ل سر پرست کابل ، وبناغلی کیکتیف سفیر کبیر اتحاد شورو ی متعین کابل در نزدیك طیاره با اعلیحضر ت مهندرا پادشاه نیپال وداع نمودند .

اعلیحضر ت پادشاه نیپال در میدا ن‌هوایی کابل با اعضا ی کابینه مامورین عالیر تبه ملکی و عسکر ی وروسا ی کور دیپلوماتیك متعین کابل وداع کردند .

اعلیحضر ت معظم همایو نی واعلیحضرت مهندرا احترام قطعهٔ تشریفا تی را قبو ل نموده وآنرا معاینه کردند موزیك سرود ملی نیپال وافغانستا ن رانواخت .

سپس اعلیحضر ت معظم همایو نی بـــا اعلیحضر ت مهندرا بسو ی طیاره رهسپار گردیدند ودر نزدیك طیاره ذات شا هانه با مهمان گرامی ایشان وداع نمودند .

طیاره حامل اعلیحضرت مـهندرا پـادشا ه نیپال واعضا ی معیتی شان ساعت دوازده و بیست دقیقهٔ ظهر از میدان هوایی بین‌المللی کابل اوج گرفت .

البوم عکس های مدت مسافرت‌اعلیحضرت پادشاه نیپال در افغانستان که از طـر ف مدیریت عکاسی دباختر آژانس تهیه شده بود توسط بناغلی عبدالحمید مبارز رئیـــس دباختر آژانس به اعلیحضر ت مهندراپادشاه نیپال تقدیم گردید .

اعلامیهٔ مشتر ك افغانستا ن و نیپال

در اثر دعوت اعلیحضر ت معظم همایونی محمد ظاهر شاه پادشـــاه افـــغانســـتان ، اعلیحضر ت مهندرا پادشاه نیپال از تاریخ ۲۲ – الی ۲٤ جوزا ۱۳٥۰ مطابق ۱۲ الی ۱٤ جون ۱۹۷۱ به افغانستا ن مسا فر ت رسمی نمودند .

دریـــن سفر بناغلـــی مهـــا نـد ر ی وزیر امور خار جه ودیگر شخصیت ها ی عالیرتبهٔ نیپالی به معیت اعلیحضر ت‌پادشاه نیپال بافغانستان مسافر ت کردند .

از اعلیحضرت پادشاه نیپال وهمراهان ایشان از طرف اعلیحضرت همایونی پادشاه افغانستان حکومت ومردم افغانستان استقبال صمیمانه بعمل آمد . اعلیحضرت پادشاه نیپال سلامهای صمیمانه وتمنیات نیک حکومت ومردم نیپال رابه اعلیحضرت پادشاه حکومت ومردم افغانستان ابلاغ نموده از پذیرایی صمیمانه و مهمان نوازی ایشان ابراز تشکر نمود .

اعلیحضرت پادشاه نیپال در هنگام توقف خویش با تحولات افغانستان که تحت قیادت اعلیحضرت معظم همایونی محمدظاهر شاه صورت میگیرد آشنایی حاصل کردند .

بناغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم ووزیر امور خارجه با اعلیحضرت مهندرا ملاقات کرده مذاکرات اشتراك نمودند .

هر دو رئیس دولت ازین فرصت تجدید تماس شخصی حسن استقبال نموده راجع به توسعهٔ مزید علایق دوستانه بین هر دو کشور مذاکره نمودند . اعلیحضرت پادشاه افغانستان از مسافرت رسمی شاهانهٔ خویش که در سال ۱۹۶۹ به نیپال صورت گرفته بود بامسرت تذکر دادند .

هر دو رئیس دولت در بارهٔ مسایل بین‌المللی مورد علاقهٔ جانبین تبادل نظر نمودند . این مذاکرات در فضای نهایت دوستانه که مظهر علایق صمیمی بین هردو کشور میباشد صورت گرفت .مذاکره‌شباهت نظر زیاد را بین جانبین در موضوعات دو جانبه وبین‌المللی آشکار ساخت .

طرفین پابندی کشور های خود را به‌خط مشی همزیستی مسالمت آمیز وعدم الحاق مجدداظهار نمودند .

هر دو جانب هنگام بحث بر نقش‌سیاست عدم الحاق واشارهٔ خاص به صلح جهان استقلال وترقی کشور های درحال رشد جستجوی امکانات همکاری ومشاورت‌مزید بین کشور های غیر منسلك از تماس‌های دوجانبه وچندین جانبه بین روسای دول وحکومات این کشور پشتیبانی نمودند .هردو رئیس دولت برین موافقت دارند که سومین کنفرانس روسای دول وحکومات کشور های غیر منسلك که در سپتامبر ۱۹۷۰ در لوساکا مرکز زمبیا صورت گرفت مانند کنفرانس های بلگراد وقاهره در تکوین‌آراء موافق بمقصد تامین اهداف فوق بموفقیت نایل گردید .

هر دورئیس دولت لزوم فوری امحای تبعیض نژادی واستعمار را تحت اشکال و مظاهر مختلف آن تصدیق نموده اصل حق تعیین سر نوشت را چنانکه در منشور ملل متحد درج شده است پشتیبانی نمودند .

هر دو رئیس دولت در ضمن مذاکرات نگرانی عمیق خود را دربارهٔ اوضاع شرق میانه اظهار نمودند جانبین مساعی متوجه حل صلح جویانهٔ نزاع شرق میانه رامطابق فیصلهٔ شورای امنیت ۲۲ نوامبر ۱۹۶۷ پشتیبانی نمودند .

طرفین نگرانی خود را دربارهٔ اوضاع هندچین ابراز نموده اظهار امید کردند که حل این مسئله با تطبیق کامل فیصله‌های ۱۹۵٤ ژنیو صورت پذیر گردد .

هر دو رئیس دولت پشتیبانی حکومت های خود را از ملل متحد اظهار داشته لزوم تقویت مزید موثر بودن ملل متحد رابحیث یك وسیلهٔ حفظ صلح وامنیت جهان وپیشرفت همکاری بین کشور ها به مقصد ترقی‌ورفاه بشریت تایید نمودند .

جانبین برین موافقت نمودند که کشور های این منطقه از راه انسجام مساعی‌خویش در راه همکاری به مقصد پیشرفت‌اقتصادی واجتماعی مردمان خویش میتوانند اختلافات خود را در فضای تفاهم حل وفصل نموده وبرای استحکام صلح وامنیت ابراز مساعی نمایند .

هر دو رئیس دولت لزوم تطبیق حقوق ترانزیت کشور های محاط به خشکه زابدون

هیچگو نه حد گذار ی جدیا نه تایید نمودند. طرفین عقیدهٔ خودرا برینکه تسهیلا ت آزاد وغیر محدود ترانزیت به شمو ل راه ها ی ترانزیتی زمینی مطابق منفعت وترقی همه کشور های منطقه میباشد تاثید داشتند .

جانبین یکبار دیگر مندر جا ت اعلامیهٔ کابل ایکافی را صادرهٔ دسا مبر ۱۹۷۰ مخصوصا تطبیق مواد راجع به حقوق‌ترانزیت کشور های محاط به خشکه و مواد راجع به آن کشور های در حال رشد مشکلا ت اقتصادی بیشتر دارند تایید نمودند .

جانبین راجع به پیشرفت امور پروژهٔ شاهراه آسیایی ودیگر طرحها ی همکار ی منطقو ی که امکانات جدید حمل و نقل‌زمینی را در آسیا میسر میدارد اظهار رضا ئیت مندی نمودند .

هر دوجانب آرزو مند ی خود را برا ی همکار ی در پروژه های پیشرفت یکدیگر وخاصه تاسیس خط اتصا ل هوایی را بین کشور های خویش ابراز نمودند .

جانبین مجددا خاطر نشان نمودند که‌تنها جمهوریت مردم چین نمایندهٔ ملت چین‌می باشد و حقو ق چین باید باین اساس درملل متحد وهمه مجامع بین‌المللی‌مجددا احیاشود.

هردو رئیس دولت اظهار یقین نمودند که این مذاکرا ت صریح ودوستا نه را جع‌به موضوعا ت مورد علاقه وتما س شخصی‌متواتر بین آیشا ن تفا هم مزیدراتا مین‌نموده‌روابط دوستی وهمکار ی بین افغانستان و نیپا ل راتشئید خوا هد نمود .

اعلیحضر ت پادشاه نیپال از اعلیحضرت معظم همایو نی وعلیاحضر ت ملکهٔ معظمه صمیمانه دعو ت نمودند تابه نیپال مسافرت نمایند . اعلیحضر تین این دعو ت رابمسرت پذیرفتند .

مسافرت والاحضرت ولیعهد جاپان وهمسرشان به افغانستان

والاحضر ت شهزاده اکی هیتو و لیعهد جاپان و والاحضر ت میچیکو همسر شا ن ساعت دو و سی دقیقه بعد ازظهرروز۱۵جوزا ۱۳۵۰ مطابق ۵ جون ۱۹۷۱ تو سط طیارهٔ مخصوص به کابل مواصلت نمودند .

والاحضرت ولیعهد وهمسر شان بنا بـه دعوت والاحضرت احمد شاه طور رسمی به افغانستان مسافرت نمودند . در میدا نهوایی بین‌المللی کابل والاحضرت شهزاده احمدشاه والاحضرت شاهدخت بلقیس و والاحضر ت سردار عبدالولی ، بناغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم وخانم شان ،پو هاند دکـــــتور

عبدالحکیم ضیا یی قاضی القضات ، دکتور وردك رئیس ولسی جرگه ، سناتورعبدالهادی داو ی رئیس مشرانو جرگه وبعضی از اعضای کابینه از مهمانان گرامی سلطنتی جاپان در نزدیك طیاره استقبال نمودند .

بعدازمراسم میدان‌هوای‌وا لاحضرت شهزاده احمدشاه ، ووالاحضرت شاهدخت‌بلقیس بـه مهمانان محترم شان بـه طـرف صفو ف مستقبلین رفته مصافحه فرمودند.
سپس مهما نـا ن سلطنتی جا پان در حالیکه والاحضر ت شهزاده احمـــد شاه و والاحضر ت شاهدخت بلقیس نیز به معیت شان بودند توسط موتر های سلطنتی بطرف

اقامتگاه‌شاهی‌که قصرچهلستون‌تعیین‌گردیده‌بود تشریف بردند ودستهٔ ازموترسایکل سواران موکب شهزاده گان گرا می را تا قصـــــر چهلستون بدر قه میکرد .

والاحضرت شهزاده اکی هیتو ولیعهدجاپان و والاحضر ت میچیکو همسر محتر م شا ن ساعت پنج‌ونیم بعداز ظهر هما ن روز با والاحضرت شهزاده احمد شاه و والاحضر ت شاهدخت بلقیس در حالیکه ،والاحضـــر ت جنرال سردار عبدالولی نیز حضور داشت‌در قصر دلکشاه ملاقات کردند .

در هنگام این ملاقات بناغلی عـبدالله یفتلی معاو ن اول صدار ت ،بنا غلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی وسفرا ی کـبار هر دوکشور نیز حاضر بودند .

والاحضر ت شهزاده احمدشاه ووالاحضرت شاهدخت بلقیس ضیافت شا می به اعزاز والاحضر ت شهزاده اکی هیتو ولیعهد جاپان و والاحضر ت میچیکو همسر شان سا عت هشت‌و ٤٥ دقیقه شب ۱۵ جـوزا در تالار وزار ت امور خار جه ترتیب داده بودند که در آن والاحضرت شاهدخت مریم ،والاحضرت جنرال سردار عبدالولی ،بناغلی نور احـــمد اعتمادی صدراعظم ،پو هاند دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضات ، پو هنوا ل دکـتور

محمد عمر وردك رئیس ولسی جر گه،سناتور عبدالهادی داوی رئیس‌مشرانو جرگه،معاونین صدار ت ،بناغلی علی محمد وزیـــر در بار سلطنتی ،اعضا ی کابینه ،جنرا ل‌های‌اردوی شاهانه ،والی کابل ، بناروا ل سرپو ست سران کوردیپلو ماتیك با خانم های شا ن اشتراك ورزیده بودند . درین ضیا فـــت والاحضر ت شهزاده احمدشاه صحت‌وسلامت اعلیحضرت‌امپراطور وعلیا حضرت‌امپراطورس

صحت وسلامت والاحضر ت ولیعهد جاپا ن وهمسر شان و تقو یت دوستی افغا نستان وجاپان را آرزو نمودند .

والاحضرت ولیعهد جاپان جوابا صحت و سلامت اعلیحضرت معظم همایونی،علیاحضرت ملکهٔ معظمه ، صحت و سلامت والاحضر ت شهزاده احمدشاه و والاحضرت شاهدخت بلقیس خاندان جلیل سلطنتی واستحکا م دوستی جاپان وافغانستان را ارزو نمودند .

والاحضر ت شهزاده اکی هیتو و لیعهد جاپان و والاحضر ت میچیکو همسر شا ن ساعت هشت و سی دقیقه قبل از ظهر روز ١٦ جوزا از موزیم کابل دیدن کردند .

در مدخل موزیم والاحضر تین از طر ف ښاغلی محمد خالد روښان معین وزار ت اطلاعا ت و کلتور و آمر موزیم استقبا ل گردیدند .

آثار باستانی کوشا نی ها ، اتا ق های بگرام ، بامیان ،هده وغزنی مورد باز دید والاحضر تین قرار گرفت .

موزیم کابل که در همان روز مورد بازدید والاحضر تین ولیعهد جاپا ن و همسر شا ن قرار گرفت معر ف تاریخ پنج هزار سا لهٔ تمدن افغانستان بوده ودر آن آثار تار یخی وآثار عتیقه مکشوفه موجود میباشد .

همچنا ن در موزیم کابل در پهلو ی آثار باستانی مجموعه های اتنو گرافی ومسکوکات که ارزش فراوان دارد و نمایشگر دوره های مدنیت های مختلف باستانی کشور میبا شد قرار گرفته است .

غرفه های موزیم که مورد بازدید والاحضر تین قرار گرفت از طر ف میر من معتمد ی به لسان جاپانی معلو مات به والاحضرتین بعرض میرسید .

والا حضرت شهزاده احمدشاه ،والاحضرت شاهدخت بلقیس ،والاحضرت اکی هیتو وهمسر شان در دعوتیکه به افتخار ولیعهدجاپان ترتیب شده بود .

در این باز دید ښاغلی هوگن معین وزارت خارجۀ جاپان میر من شفیقه ضیا یی وزیر مشاور ومهماندار ، دکتور سعدالله غوثـــی رئیس تشریفا ت وزار ت امور خار جه و سفرای کبار هر دوکشور نیز حاضر بودند.

والاحضرت شهزاده اکی‌هیتو ولیعهدجاپان و والاحضرت همسر شان ظهر روز ١٦ جوزا در دعو ت نهار ی اشترا ك کردندکه ازطرف ښاغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم ومیر من اعتمادی در تپۀ باغ پغما ن تر تیب یا فته بود که در آن پو هاند عبدالحکیم ضیا یی قاضی القضات ،پو هنوال دکتور محمد عمر وردك رئیس ولسی جرگه ،سنا تورعبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه ،معاو نین صدارت ښاغلی علی محمد وزیر در بار سلطنتی ، اعضا ی کابینه ،مامورین عالیرتبه ، ښا غلی هوگن معین وزار ت خار جۀ جاپا ن سرا ن، کور دیپلو ماتیك با خانمها یشان ، سفرا ی کبار هر دوکشور اشتراك نموده بودند .

والاحضرت ولیعهد جاپان وهمسر شا ن حین ورود به تپۀ پغمان ازطرف ښا غلـــی صدراعظم ومیر من اعتمادی‌پذیرا یی‌گردیدند. همچنان درین دعو ت کنسر تی از طرف هنر مندان رادیو افغانستان اجراء شد .

والاحضر ت میچیکو همسر والاحضـــر ت ولیعهد جاپان ساعت دو و سی دقیقه قبل‌از ظهر همان روز از موسسه نســــوان دید ن کردند .

موقعیکه والاحضرت میچیکو بَه موسسه نسوا ن تشریف بردند از طر ف میر مـــن صالحه فارو ق اعتمادی رئیسۀ د میرمنوتولنه هیئت ادار ی وشا گر دان لیسه مسلکی آن موسسه پذیرایی شدند .

یکدسته از اطفال خورد سال مو سســـۀ نسوان دسته های گل رابه مهمان گرا مـــی تقدیم کردند .

شعبات سوز ن دو زی جریا ن تدریسی ونمایش لباسها ی افغانی بازدید والاحضرت میچیکو همسر ولیعهد جاپا ن قرار گرفت .

میر من صالحه فارو ق اعتما دی رئیسۀ دمیر منو تولنه ورود والاحضر ت میچیکـــو همسر ولیعهد جاپا ن را خیر مقد م گفته و سمبول محصوص دمیرمنو تولنه و تحایفـــی از سوزن دوزی آن موسسه را بەوالاحضرت میچیکو تقدیم کرد .

والاحضر ت میچیکو همسر ولیعهد جاپان چك حاوی مبلغ یکهزار دالر را به صندو ق مادر اهداء کردند .

والاحضرت اکی هیتو و والاحضرت‌میچیکو همسر شان ساعت چارو نیم بعد از ظهـــر ١٦ جوزا با والاحضر ت شهزاده احمد شاه و والاحضرت شاهدخت بلقیس در کار یزمیر صر ف عصر یه نمودند .

در هنگام صرف عصریه والاحضـــــر ت جنرال سردار عبدالولی و ښاغلی عبداللـــه یفتلی معاون اول صدار ت حاضر بودند .

والاحضرت اکی هیتو ولیعهد جاپا ن و والاحضرت میچیکو همسر شان سا عت‌هشت ونیم شب ١٦ جوزا طعا م شام را به‌حضور اعلیحضرت معظم همایونی وعلیاحضر تملکۀ معظمه در قصر گلخانه در حالیکه‌والاحضر ت شهزاده احمد شاه و والاحضرت شاهـدخت بلقیس و والاحضر ت شا هد خت مر یـــم والاحضرت مارشال شاه ولیخان غازی فا تح کابل ،والاحضرت جنرال سر دارعبدالولی ، ښاغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم میر من عالیه اعتمادی ،پو هاند دوکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضات ومیر من ضیا یـــی پوهنوال محمد عمر وردك رئیس ولسی جرگه سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرا نـــو جرگه ،ښاغلی عبدالله یفتلی معاو ن او ل صدار ت ،دکتور عبدالقیوم معاون‌دوم‌صدارت باخانمهای‌شان ښاغلی سیدقاسم رښتیا سفیر کبیر افغانی متعین توکیو وښاغلی کینجـ ی سفیر کبیر جاپان متعین کابل و همرا ها ن والاحضرت ولیعهد جاپان اشتراك داشتند در میز سلطنتی صرف کردند .

اعلیحضرت معظم‌همایونی و علیاحضرت ملکه معظمه هنگامیکه با والاحضرت اکی هیتوو همسر محترمه شان مصاحبت میفرمایند .

همچنان والاحضرت شهزاده احمد شاه با مهمانان گرامی شان والاحضرت اکی هیتوو والاحضرت میچیکو همسر ولیعهد جاپان ساعت هشت‌ونیم صبح روز ۱۷ جوزا ذریعهٔ طیاره باختر الوتنه عازم بامیان شدند.

والاحضرت شهزاده احمدشاه با مهمانان محترم شان والاحضرت شهزاده اکی هیتو ولیعهد جاپان و والاحضرت میچیکوهمسرشان ساعت ده قبل از ظهر همان روز به میدان هوایی بامیان مواصلت کردند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرتین مهمانان عالیقدر شان در میدان هوایی بامیان از طرف دکتور نعمت الله پژواك والي و خانمش روسای دوایر مرکزی ورئیس محکمه آن ولایت استقبال گردیدند .

هنگامیکه والاحضرتین مهمانان ووالاحضرت شهزاده احمدشاه از طیاره فرود آمدند يك دسته از اطفال به نمایندگی اهالی ولایت بامیان دسته های گل به آنها تقدیم نموده‌و یکعده دیگر ازدختران خردسال‌ښوونځی‌نسوان آنجا اتن ملی اجراء کردند .

والاحضرت ولیعهد جاپان وهمسر شان والاحضرت میچیکو معلمان ښوونځی نسوان را بحضور پذیرفتند واز استقبال آنها ابراز تشکر کردند .

میدان هوایی تا هوتل بامیان که‌اقامتگاه والاحضرتین تعین گردیده بود شاگردان معارف ،مامورین ، معاریف و جمعیت کثیری از شهریان بامیان در دوجناح سر ك صف بسته واز والاحضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرتین مهمانان گرامی شان با ابراز احساسات گرم وکف زدن ها استقبال کردند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه ووالاحضرتین مهمانان گرامی شان در حوالی ساعت ده‌و بیست دقیقه به هوتل بامیان تشریف فرما شدند .

ښاغلی عبدالله یفتلی معاون اول صدارت عظمی ، میرمن شفیقه ضیایی وزیر مشاور (مهماندار) ښاغلی هوگن معین‌وزارت خارجه جاپان ،دکتور سعدالله غوثی رئیس تشریفات وزارت امور خارجه وسفرای کبیر هر دو کشور نیز در معیت والاحضرتین بودند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه باتفاق والاحضرت شهزاده اکی هیتو ولیعهد جاپان و والاحضرت میچیکو همسر شان ساعت یازده وچهل وپنج دقیقه قبل از ظهر روز ۱۷ جوزا از مجسمه های بزرگ بودا درشهر بامیان دیدن کردند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه ومهما نان گرامی شان والاحضرت اکیهیتو وهمسر شان

حین استقبال در میدان هوایی بامیان

هنگام بازدید شاغلی رستم علی سلطانی معاون گرځندوی بحضور والاحضر تـــین مهمانان عالیقدر توضیحات تقدیم میکرد .

مجسمه های ۵۳ متر ی و ۲۵ متر ی بامیان که همان روز مورد بازدید والاحضرت ولیعهد جاپان وهمسر شان قرار گرفت قدامت تاریخی آن بین قرن دوم و پنجم میرسد .

والاحضرت شهزاده احمدشاه ووالاحضرتین مهمانان گرا می شا ن از قسمت ها ی مختلف مجسمه های بودا و مغاره ها ی مجاور آن همچنان رواق هاو جریا ن ترمیم مجسمه ۲۵ متری که توسط متخصصین افغانی و هند ی جریان دارد بازدید کردند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه ومـهمانا ن عالیقدر شان ظهر همان روز در دعو ت نهاری اشتراك فرمودند که به اعزاز شان از طر ف دکتور نعمت الله پژواك والی بامیان درهوتل بامیان ترتیب یافته بود .

والاحضرت ولیعهد جاپان و والاحضر ت همسر شان و والاحضرت شهزاده احمدشاه در حالیکه معاون اول صدار ت ،وزیر مشاور معین وزار ت خارجه جاپان ، رئیس تشریفات وزار ت امور خار جه و والی بامیان به معیت شان بودند عصر همان روز ازآثار ومواضع تاریخی شهر ضحاك وشهر غلغله در حومه بامیان دیدن کردند .

والاحضرت شهزاده احمد شاه با مهمانان گرا می شان در بامیان با ابراز احساسات گرم استقبال شدند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرت اکی هیتو ولیعهد جاپان و والاحضر تمیچیکو همسر محترمهٔ شان شب در ضیافتیکه ازطرف دکتور پژواك والی بامیان و میرمن عفیفه پژواك باعزاز والاحضرت شان در هوتل بامیان ترتیب یافته بود اشتراك فرمودند .

در ین ضیافت والی بامیان جام شر بت خود را بدعا ی صحت و سلامت والاحضرت شهزاده احمد شاه والاحضرتین ولیعهد جاپان و خانم شا ن میچیکو بلند نموده واستحکام

مزید روابط دوستی بین افغانستا ن وجاپان را آرزو کرد .

والاحضرت ولیعهد جاپان نیز جام‌شربت خود را به صحت وسلامت اعلیحضر ت‌معظم همایونی وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه صحت و سلامت والاحضرت شهزاده احمدشـــاه و استحکام زیاد تر دوستی بین مرد مان جاپان وافغان و مملکتین جاپان وافغانستا ن بلند کردند .

ضمن این ضیافت والاحضر ت شهـزاده احمدشاه ،والا حضر ت ولیعهد جاپا ن و والاحضرت خانم محترمهٔ شان فلم‌افغانستان امروز و همچنان فلم مسابقهٔ بز کشی را مشاهده فرمودند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرت اکی هیتو ولیعهد جاپان و والاحضر ت‌میچیکو همسر محترم شان شب را در بامیا ن‌تشریف داشتند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه با مهمانان گرامی شان والاحضرت اکی هیتو و لیعهد جاپان و والاحضرت میچیکو همسر شا ن پس از مشاهدهٔ آثار تاریخی بامیا ن ساعـــت ۹ صبح روز ۱۸ جوزا توسط طیارهٔ مخصوص به کابل مراجعت کردند .

والاحضرات پس از توقف مختصر درکابل در حوالی ساعت ده و ۲۵ دقیقه قبل از ظهر برای بازدید از ولایت کندز و آثار تاریخی ای خانم تشریف فرمای آن ولایت گردیدند .

و در میـد ن هـوا یی کنـدز ښاغلی محمد هاشم صافی والی کندز ، تور ن جنرال شاهپور قوماندا ن قوای‌نهرین ښاغلی بای محمد دلدار رئیس محکمه،ښاغلی غلام سرور ناشر رئیس موسسهٔ سپین زرو ښاغلی محمد امان ښاروال سر پرست کندز باخانم های شان در نزدیك طیارهٔوالاحضرت شهزاده احمدشاه ،والاحضرت ولیعهد جاپان و والاحضرت همسر محترم شا ن راخیرمقدم گفتند .

موکب والاحضر ت شهزاده احمد شاه و والاحضرتین ولیعهد جاپا ن و همسر محترمه شان را یکدسته از چاپ اندازان تیم ها ی بز کشی کندز وسوار کاران ولایت کندز از میدان هوایی تاشهر بدر قه کردند .

ښاغلی عبدالله یفتلی معاون صدار ت ، میر من شفیقه ضیا یی وزیرمشاوروهماندار ښاغلی هوگن معین وزار ت امور خار جه جاپان دکتور غوثی رئیس تشریفا ت وزارت امور خارجـه ، ښاغلی رښتیا و ښاغلـــی کنجی ناکاو سفرای کبار افغانی وجاپا نی‌در توکیو وکابل نیز در معیت والاحضرا ت به کندز بودند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه ،والاحضرت ولیعهد جاپان و والاحضرت میچیکو مهمانان عالیقدر ساعت هشت صبح ۱۹ جوزا از یك کار گاه قالین بافی مور ی بافی که ازطرف صناعتی محبس دایر شده بود دیدن کردند ونوعیت قالین افغانی وزحمت کشی قا لین بافان راتمجید نمودند .

همچنان والاحضرت شهزاده احمد شاه و والاحضر ت ولیعهد جاپان وهمسر شا ن از یك مسابقه نمایشی بز کشی که در محوطهٔ سپین زر توسط تیم بز کشی کندزصور ت گرفت دیدن نمودند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرتین ولیعهد جاپان وهمسر محترمهٔ شا ن‌ظهرهمان روز در ضیافت نهار ی که از طر ف‌ښاغلی محمد هاشم صافی والی کندز باعزاز شا ن در قهوه خانهٔ سپین زر تر تیب یا فته‌بود شرکت کردند .

والاحضرتین پس از بازدید حفر یا ت ای خانم وکنار رود آمو توسط هیلی کوپترآنجا را ترك گفته وبعد از مشاهده شهر کندز از هوا به ساعت ۷و ۱۵ دقیقه در چمن سپین زر که بیش از یکصد متر ازاقامتگاه شا ن فاصله دارد فرود آمد .

والاحضرت شهزاده احمدشاه ،والاحضرت اکی هیتو ولیعهد جاپان و همسرش‌درضیافت شب که از طرف ښاغلی سرور ناشر رئیس سپین زر شرکت ترتیب شده بود اشتراك ورزیدند .

تحایفی از پیدا وار منطقه که از طرف ښاروالی کندز تهیه شده بود درین ضیافت توسط ښاغلی محمدهاشم صافی و هدایایی از مصنوعات موسسهٔ سپین زر توسط ښاغلی ناشر بحضور والاحضرت اکی هیتو ولیعهد و والاحضرت میچیکو خانم محترمه شان تقدیم گردید.

والاحضرتین شب را در اقامتگاه شان در کندز استراحت داشتند.

والاحضرت شهزاده احمد شاه ومهمانان گرامی شان والاحضرت اکی هیتوولیعهدجاپان وهمسر محترمهٔ شان والاحضرت میچیکوپس از باز دید ولایت کندز وآثار تاریخی‌ای‌خانم در ولایت تخار ساعت ده وسی وپنج دقیقهٔ قبل از ظهر روز ۱۹ جوزا به کابل مراجعت کردند.

همچنان والاحضرت شهزاده اکی هیتو

و والاحضرت میچیکو خانم محترم شان حین مواصلت بکابل از عمارت جدید سفارت کبرای جاپان در اکبر خان مینه بازدیدکردند ونهالی در محوطهٔ سفارت بر سم یاد گار غرس نمودند.

سپس والاحضرت شهزاده اکی هیتو ولیعهد جاپان و والاحضرت میچیکو همسر محترمهٔ شان ساعت ۲و ۴۵ دقیقهٔ بعد از ظهر روز ۱۹ جوزا از وزیر اکبر خان‌روغتون دیدن کردند وهدایایی برای روغتون اهدا کردند.

والاحضرت ولیعهد جاپان وهمسرمحترمه شان از شعب اور توپیدی دیدن کردند واز مریضان آن عیادت بعمل آوردند.

والاحضرتین در ختم بازدید هدایایی به

شفاخانه وزیر اکبر خان روغتون اهدا کردند. که ښاغلی کینجی ناکا و سفیرکبیر جاپان ضمن اظهار تشکر از پذیرایی والاحضرتین در شفاخانه هدایا را به‌رئیس آن روغتون تقدیم داشته وهمکاری وتقویت دوستی بیشتر را بین دوکشور آرزو کرد. مقابلتا دکتور عبدالله عمر معین وزارت‌صحیه طی بیانیهٔ تشریف آوری والاحضرتین‌ولیعهد جاپان وهمسر شانرا به شفاخانه وزیر اکبر خان خیر مقدم گفته وضمنا از کمک‌های قدم مزیدی خواندند.

حکومت جاپان که از پنج سال به اینطرف به این روغتون صورت میگیرد متذکر شد.

اعلیحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکهٔ معظمه ساعت شش و بیست دقیقهٔ بعد از ظهر روز ۱۹ جوزا با والاحضرت‌شهزاده اکی هیتو ولیعهد جاپان و والاحضرت‌میچیکو همسر محترمهٔ شان در قصر چهلستون چای صرف فرمودند. در این موقع معاون اول صدارت نیز حضور داشت.

ضیافتی از طرف والاحضرت شهزاده اکی هیتو ولیعهد جاپان و والاحضرت‌میچیکو همسر شان ساعت ۸و ۴۵ دقیقه شب ۱۹ جوزا در قصر چهلستون ترتیب یافته بود که در آن والاحضرت شهزاده احمد شاه والاحضرت شاهدخت بلقیس ،والاحضرت شاهدخت مریم ، والاحضرت مارشال شاه ولیخان غازی فاتح کابل ، والاحضرت‌جنرال سردار عبدالولی ، ښاغلی نوراحمد اعتمادی صدراعظم حکومت ، سر پرست پوهاند دوکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضات پوهنوال دکتور محمد عمر وردك رئیس‌ولسی جرگه ، سناتور عبدالهادی داوی رئیس‌مشرانو جرگه ، معاون دوم صدارت ، لوی درستیز برخی از جنرال های اردوی شاهانه باخانم های شان اشتراك ورزیده بودند.

والاحضرت ولیعهد جاپان و همسر شان

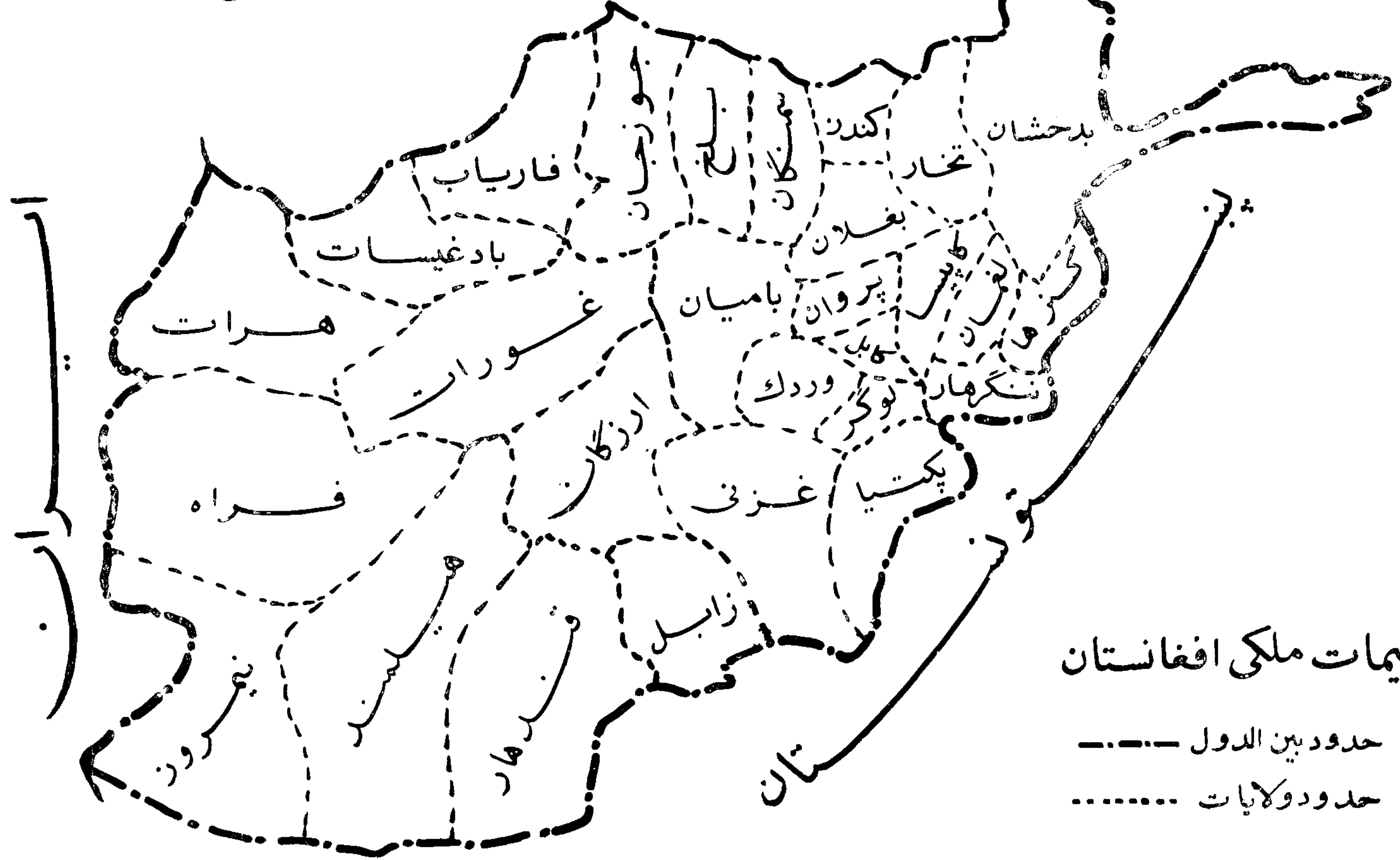
ساعت سه وسی وهفت دقیقه بعد از ظهر روز بیست جوزا دوباره عازم جاپان‌گردیدند.

والاحضرت شهزاده احمد شاه ووالاحضرت شاهدخت بلقیس تا نزدیك طیاره‌والاحضرتین مهمانان گرامی را مشایعت کردند.

در نزدیك طیاره والاحضرت اکی هیتو ولیعهد جاپان مسرت خویشرا نسبت به مسافرت شان به افغانستان به‌والاحضرت شهزاده احمد شاه اظهار داشته از مهمان نوازی حکومت ومردم افغانستان اظهار تشکر نمود.

والاحضرت شهزاده احمدشاه از مسافرت والاحضرتین به افغانستان اظهار تشکرنمودند وآنرا در تشدید علایق دوستانه هر دوکشور

افغانستان

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالستی
ایران
پشتونستان
بدخشان
کندز
تخار
بغلان
سمنگان
بلخ
جوزجان
فاریاب
بادغیسات
هرات
غورات
بامیان
پروان
کاپیسا
لغمان
کنرها
ننگرهار
کابل
وردک
لوگر
پکتیا
غزنی
ارزگان
زابل
فراه
نیمروز
هیلمند
قندهار
تقسیمات ملکی افغانستان
حدود بین الدول
حدود ولایات

افغانستان

افغانستان یك کشور محاط به خشکه بوده ودر قلب آسیای مرکزی موقعیت دارد.

افغانستان که بین خطو ط (٦٠ درجه ٣١ دقیقه) و(٧٥ درجه ٥٠ دقیقه) طول البلدشرقی و(٢٩ درجه ٢١ دقیقه) و(٣٨ درجه و٣٠دقیقه) عرض البلد شمالی موقعیت دارد قسمت زیا د سرزمین آنرا کوه هاوارتفاعات تشکیل داد ه است سلسله ارتفاعات معروف هندو کش از سمت شمال شرق بسمت جنوب غرب بطو ل تقریبا ششصد کیلو متر وعرض صد کیلومتر امتداد داشته واکثر در یاهای افغانستان ازین سلسله ارتفاعات سر چشمه میگیرند.

سلسله جبال هندو کش در حصه وسطی افغانستان کشیده شده آنرا بدو حصه شمالی وجنوبی تقسیم مینما ید .دره های منا طق شمال هندو کش هموار بوده برای زرا عت خیلی مساعد است. حصص افتاده جنو ب هندو کش غالبا کوهسار بوده وقسما بادرختان انبوه پوشیده شده است.

حدود اربعه

افغانستان از طرف شمال متصل است با اتحاد جما هیر اشتراکیه شوروی از طرف غرب با ایران وازطرف جنوب وشر ق بـــا پښتو نستان.

همچنان افغانستان از طرف شمال شر ق در یك تنگهٔ کوهستانی بنام واخان‌جمهوریت مردم چیـن و پښتو نستـــا ن هـم سر حد میباشد.

طول ساحه افغانستان از شمال شر ق تا جنوب غرب ١٣٥٠ کیلو متر وعرض آن ازشمال تاجنوب نهصدکیلو مترمیباشد سرحد جنو بی افغانستان از بحیره عرب تقریبا (٤٥٠) کیلو متر فاصله دارد.

اقلیم

گرچه اقلیم افغانستان را از نظرتقسیمات کرهٔ ارض بری میتوان نامید اما با آنهم نظربه موجودیت کوهـستا نات متـعدد هـر منطقـه خصو صیات جداگانه دارد که این خصوصیات به عرض البلد کمتر مربوطبوده وبیشتربارتفاع ازسطح بحر ترتیب وتقسیم اراضی بەسلسله جبال وغیره وابسته میباشد بدینتر تیـب افغانستان را می‌توان ازنگاه ارتفاع اراضی‌به سه منطقه اقلیمی ذیل منقسم نمود:

مناطق مرتفع

الف: سرزمین های کوهستانیکه از سطـح بحر بیشتر از ٢٤٠٠ متر ارتفاع دارد.زمستان آنها اکثر از شش الی هفت ماه دوام میکند. حوزه نورستان یك حصه بزرگ بد خشا ن وهزاره جات درین زمره داخل میباشد .البته بعضی زمین های خیلی مرتفع نیز و جو ددارد که (چهار هزار) متر وحتی بیشتر ازان ارتفاع داشته وغیره قابل سکو نت است که البته دارای اقلیم خیلی سرد بوده واغلب توسط برفهای دایمی پوشیده است.

ب: حوزه هائیکه بین ١٣٠٠ و٢٤٠٠ متر ارتفاع واقع شده است مانند: کابل، غز نی، کتواز قسمتی از بدخشان هزاره جات ود ره علیای کنر وغیره که دارای آب وهوای نسبتا معتدل بوده وچهار فصل سال آن ها مشخص وازهم متما یز میباشد. این حوزه هاتابستان شدید ندارد. وزمستان شدید دارد.وزمستا ن آنها بعضی اوقات از بیست در جه‌تحت‌الصفر هم پایانتر میرود. مقدار بارندگی برف‌یاباران که اغلبا در ماه های زمستان واوایل بهـا ر صورت میگیرد از سه صد تا چهار صد ملی متر وبعضا بیشتر هم میباشد.

مناطق متوسط

مناطقیکه ارتفاع آن از سطح بحر متوسط بوده بین (٩٠٠) الی (یکهزارو سه صد متر ارتفاع دارد عـبارت از دامنـه های شمالـی هندو کش دامنه سلسله جبال غورات د ره وسطی وسفلی هریرود ازین گونه منا طق میباشند که تابستان نسبتا گرم داشته امـــا زمستان آن شدید نبوده وبرودت آن به د ه درجه تحت الصفر بندرت فرو میرود. بارندگی این ناحیه ها از دو صـد میـلی متر کمتـر می‌باشد.

سر زمین های کم ارتفاع

مناطقیکه کمتر از نهصد متر ارتفاع دارد از نقطه نظر جغرافیای فزیکی میتوان کلمهٔ دشت را به آنها اتلاق کرد. چه از یکطرف مقدار بارندگی این نوع اراضی خیلی کم بوده واز جانب دیگر بین حرارت وبرودت‌شباروزی آن فرق زیادی موجود است در جه حرار ت

تابستان این اراضی خیلی زیاد و شدید میباشد. بارندگی بصورت برف بسیار به‌ندرت وبصورت باران خیلی کم است منا طقیکه‌درین گروپ داخل است‌عبارت‌است از سرزمین‌های سمت شمال مملکت تمام مناطق وسیع جنوب غرب افغانستان وحوزه سفلی دریای کابل‌اوسط بارندگی این اراضی کمتر از ۱۵۰ میلی متر بوده وبه استثنای حوزه سفلی کبل که باثر وزش باد های مرطوب موسمی نسبتا شاداب تراست. اوسط بارندگی شهر جلال آباد ۱۸۵ میلی متر از مزار شریف یکصدو بیست وا ز نیمروز تقریبا پنجاه وپنج میلی متر میباشد. بایدمتذکر شدکه در زمره‌عوامل فوق‌جریانات جوی وبادها نیز دراقلیم افغانستان زیدخل‌بوده تغیرات وتبدلا تیرا در آب وهوای افغانستان وارد میکند.

پیدا وار

افغانستان یك مملکت زراعتی بوده هشتاد فیصد مردم آن زراعت پیشه میباشندحاصلات عمده آنراگندم،جو، ،جواری، برنج،نیشکرپخته لبلبو انواع سبزیجات میوه جات تازه وخشك انواع اشجار مثمر وغیر مثمر تشکیل میدهد.

منابع وصنایع

افغانستان از لحاظ معادن غنی بوده ذخایر معادن طلا، نقره، لعل ،لاجورد، مس، سر ب، سلیکان، منگنیز، ابرك، زغال، نمك، آهن ، مرمر،شیشه، یاقوت، گوگرد، تباشیر، سمنت دران وجود دارد که اکثر معادن مذکور از طرف وزارت معادن وصنایع سروی وتثبیت شده است.

صادرات

گاز طبیعی اقلام در شت صادرات افغانستان را تشکیل میدهد که سالانه بیك پیمانه زیاد تحت قرار داد های جداگانه به مملکت دوست وهمجوار افغانستان اتحاد جماهیر شوروی صادر میگردد.

قالین ،قالینچه، پوست، پشم، پوست قره‌قل، انگور، کشمش، شکر پاره، پسته ، بادام وانواع میوه جات وحبو بات رو غنی وغیره نیز از جمله صادرات محسوب میشود.

واردات

واردات افغانستان را بیشتر ماشین آلات تکه باب اشیای استهلاکی، روغنیات ،سامان برق وادویه وغیره تشکیل میدهد .

تاریخ

افغانستان قبل از قرن نزده در قاره‌آسیای مرکزی نفوذ بزرگی داشته وفعالیتهای آن در بین روذ خانه آمو ودر یای سند وما ورا ی آن صفحه در خشان وبرجسته این قسمت آسیا را تشکیل داده است نام قدیم‌افغانستان (آریانا) بود این نام در کتاب(اوستا) ذکر شده است وبه همین منطقه آسیای میانه‌اتلاق میگردید. در دوره اسلام اسم (خراسان) جای نام آریانای باستا ن را گرفت وبالا خره نام (افغانستان) درقرن نزدهم وسعت‌یافته‌وبعوض نام خراسان مستعمل ومتداول گردید امرو ز نام ملی ورسمی باشند گان مردم این کشور باعظمت وتاریخی (افغانستان) میباشد.

آریائیها

طوایف آریایی (بمعنی‌عام‌آن) بمردمان‌اصیل (هند – اروپایی) اطلاق میگردید .طوایف آریاییها از جمله نژاد سفید پوست بوده وقسمت بزرگ اقوام سفید پوست راتشکیل میدهد . اماآریایی ها (معنی خاص) یکعده مردمانی هستند که بین بحیرهٔ خزر و در یاچه گنگا (هند) مسکن داشته اند کلمهٔ آریانا که مشتق از (آیا) میباشد مفهوم رهایشگاه مردمان شجاع ونجیب را داشته است.

بلخ یکی از شهر های بسیار مشهور آریایی های باستان بوده است نام قدیم آن بکتریا (بابخدی) میباشد. بخدی اولین شهر بزرگ وتاریخی افغانستان است که هزاران سال قبل مرکز پادشاه آریایی بشمار رفته است . دورنمای پیشدادی و کیانی واسپه همه دربلخ بوده اند ومر کز فرمانروایی شان درهمین شهر بود .

در دورهٔ نهضت اسلام بلخ (بخدی)ملقب به(ام البلاد) یعنی مادرشهر ها گردید . آریاییها ی افغانستان درابتدا طی‌قرون‌متمادی یکنوع حیات بدوی رابسر می‌بردند مالداری وزراعت (گله‌داری وکشاورزی) پیشهٔ عمدهٔ آنهارا تشکیل میداد .

اساس زندگانی آنها برشالودهٔ خانواده و قبیله بنا شده بود بالاخره آریاییهای کهن پس از سیریك سلسلهٔ تحولات اجتما عی به‌تاسیس شهر ها وبلدیه ها پرداختند در نتیجه مدنیت (ویدی) آریانا بوجود آ مد در دورهٔ مدنیت ویدی آریانا دونوع مجالس مشوره موجود بودکه یکی آنرا بنام(سبها) ودومی رابنام (سیمتی) یادمیکردند درمجالس سیمتی صرف اشراف واعیان آنزمان حق اشتراك داشتند .

آریاییها ی قدیم مردمان دل آزادوسرشار بودند ورزش وبازیهای‌آنها عبارت بود ا ز پهلوانی ، اسپ دوانی ، عراده سواری، شعر سرایی ،رقص وآواز خوانی .
در دورهٔ (ویدی) طوایف آریایی ا ز بخدی بطرف جنوب هندوکش سرازیر شده‌و بالاخره درهند منتشر گردیدند.

دورهٔ زردشت

این دوره مصادف است به فرمان روایی خانواده اسپه در بلخ وعهد کشتا سپ که حامی زردشت بود .

درین دوره زمینه های حیاتی فکری و مذهبی آریانا برای قبول یك‌ذهنیت جدید وتکاملی مساعد بودیکی ازپیشوایان این دوره (زردشت) که‌یك مرد دانا بوده‌درحوالی قرون پنجم الی دهم قبل ازمیلاد بدا خل افغانستان امروزی میزیسته است . و ی کوشید تاخرافات اجتماعی آنروز را ازاذهان مردم زد وده آنچه مفید ونیازمندی به آ ن احساس میگردید بمیان آورد.

آثوری ها وهخامنشی ها

وقتیکه آریانا کانون مدنیت اقـو ا م آریایی بـود آثوری ها وهخامنشی ها نظر تسلط رابر این کشور داشتند باوجـو د مجادلات زیاد سیروس کبیر (۵۴۹ـ۵۲۹ق‌م) و د ا ر یـو ش (۵۲۲ ـ ۴۸۵ ق م) بالاخره سرزمین آریانا را بدو حصه تقسم کردند که‌یکی آن موسوم به کندهار اودیگری موسوم به باختر یا میباشد .

اسکندر کبیر

بعد از آنکه اسکندر کبیرنفوذ خودرادرین منطقه پهن کرد افغانستان باستان تحت‌نفوذ فرهنگ وزبان یونانی واقع شد بعد ازرویکار آمدن سلسله موریان هند آشو کا پادشاه مقتدر موریا سلسله ونفوذ خویش را تـا اراضی قریب جنوب سلسله کوه هـا ی هندوکش قایم کرد. بتوجه اشوکا مـذ هب بودایی درین کشور داخل ودو طرف پنجصد سال در اکـثر مناطق شرقی افغانستان پهن ومنتشر گردید.

دورهٔ کوشانیان

دردورهٔ دوم امپراطـوری کـو شـانیـا ن کانیکشا (در حدود ۱۲۰میلاد ی) به تـخت سلطنت آریانا جلوس کرد .

یکی از پایتخت های آن کاپیسا یا بگرام امروزی بود. افغانستان در این دوره مر کز تجارت وروابط اقتصادی بین ممالك چین ، هند وامپراطوو ی ووم گردید افغانستان در بین قرون اول‌الی هفتم عیسوی یك‌مرکـز فرهنگ وترویج بودایی بوده است صدهـا مغاره های بود وباش که در سنگلا خها ی درهٔ بامیان با اشکال منظم حفر وبا نقشهای

زیبا رنگ‌آمیزی شده است ازعمر طلا یـی تمدن بودایی دراین سرزمین بخوبی گوا هی میدهد· درین دوره علاوه برامپراطوری آریانا قسمت اعظم هند وستان آنروز نیز زیـر اداره وفرمان کوشانیان بود .

درمجسمه بودایکی باارتفاع ۱۷۵ فت‌ودیگر باارتفاع ۱۱۵ فت بعد از گـذ شتن زیـاد ازهزار سال بازهم برای سیاحین جالب و شگفت انگیز میباشد .

ظهور اسلام در افغانستان :

افغانستان از ۱۲ قرن باینطرف یك‌کشور اسلامی میباشد هیـچ مذهب ودیانت دیگری درعقول وفکور مردم افغانستان به مانند‌اسلام تاثیر عمیق وریشهٔ دایمی نینداخته‌است .

لشکر مجاهدین اسلام درمقابلهٔ بااردوهای دو امپراطور ی بزرگ جهان (روم وفارس) فاتح ومظفر گردید . اسلام در قرن نهــم میلادی باپیروزی کامل بجنوب هند و کش راه پیدا نمود دین مبین اسلام از افغانستان بقارهٔ هند منتقل ومنتشر گردیــد. افسر مشهور افغانی (طاهر هراتی) و یعــقو ب لیث صفاری (زابلی) علیه خلیفهٔ اسلامی قیام کردند وکابل درسال ۸۷۱ میلادی بتصرف سلطان ملی درآمد .

طاهر هراتی بغداد وکشور های عربی را اشغال کرد وسپس خراسان مرکز امپراطوری اسلام گردید.

طاهر درسال ۲۰۶ هجری استــقلا ل افغانستان را اعلام ونام خلیفهٔ عباسی را از خطبه بیفگند.

دورهٔ سامانیان

این خانواده که جدشان سامان خدا نام داشت درعهد امویان در بلــخ حکمر وا یی داشتند . در اثر خدمتی که فرزندان‌سامان خدا بنا بدر خواست مامون خلیفه عباسی در رفــع فتنهٔ خراسان انجام داده بودند ، نزد مامــون حیثیــت و اعتباری خاصی داشته و هریك به‌ولایتی منسوب گردیده بود. ایــن خانواده علم دوست تقریبا یکصد ودهسال امارت کرده اند ومصدر خدمات بزرگ علمــی مــی‌باشند .

دورهٔ غزنویان

دورهٔ غزنویان یکی از درخشان تــر ین دورهٔ تاریــخ افغان درعهد اســلامی ا ســت این دوره بدست البتگین مؤسس خانــدان غزنویان اساس گــذ اری شده و تقریبــا دوصدوسی سال ادامه داشته است . (۳۵۱ـ ۵۵۳هجری) مشهور ترین این خانواده‌سلطان محمود کبیر است که‌پس از رسیدن به‌مقام سلطنت نام خلیفه بغــداد را ازخطبه بــر انداخت وازان به‌بعد خطبه بنام خودش‌خوانده شد وبنام سلطان مسمی گردید . در زمــان این دودمان بزرگ حدود کشور آریانا تاری واصفهان وهمدان وقسمت اعظم هند آ نروز وسعت داشت . سلطان هفده بار به هنــد حمله برد وپرچم اسلام را درآنجا به اهتزاز در آورد وپس ازوی اولاده اش نیز نقش قدمهای اورا تعقیب کردند دورهٔ غزنویــان رامیتوان دورهٔ عروج وعظمت فرهنگ وادب کشور مامحسوب‌داشت .

دورهٔ غوریان

تمدن درخشان اسلامی نیم قارهٔ هند در قــرن ۱۲ ودر نیمه‌قرن سیزدهم‌هجری مرهون مساعی شاهان سلسله غوری ا فغــانستان میباشد .

درسال ۱۲۳۳ میلادی آخرین سلطان ا ز سلسله غوریان که در افغانستان حکومت مینمود بدست سپاهیان مغل کشته شده و قسمت اعظم ازمنطقهٔ افغانستان ضمیمــهٔ امپراطوری مغل گردید. امادیری نگــذ شت که این منطقه مورد تاخت وتازامیر تیمو ر لنگ واقع گردیده ویرانی های که در زمان چنگیز بمیان آمده بود به اعما ر مجــدد آن پرداخته شد.

دورهٔ تیموریها

دولت تیموری افغانستان یکقرن دوام‌نموده بالاخره بواسطهٔ ظهور دولتهای صفــوی‌فارس دایرهٔ سیاسی شان محدود گردیده جــا ی خودرا در افغانستان شمالی وغر بی‌بحکو مت های مــذکور ودرافغانستان شرقی بد و لت نو احداث بابریهٔ هند گذاشتند.

دورهٔ بابر

دراوایل قرن دهم هجری بابر مو فــــق به‌تشکیل یك حکومت درکابل گردید . بابر درسال ۹۳۲ هجری از افغانستان باستقامت هندوستان سوقیات کرده دولت لودی افغانرا در حوزه گنگا منقرض وسلطنت خویش را اعلام نمود.

دورهٔ سوری ها

درین دوره شیر شاه سوری بعدازجنگــك های سختی که باهمایون نمود اورا بکشــور فارس فرار ساخته مجددا شهنشاهی افغان رادر کشور هند اعلام نمود. امانفو ذوسلطهٔ

افغانها آهسته آهسته درهند چیده شد. از جانب دیگر صفویها بعضی ازولایات راتحت اشغال خویش قرار دادند.

دورهٔ هوتکی ها

بابمیان آمدن دولت هوتکیان (میرویس نیکه) دست تسلط صفویها کوتاه گردید وهوتکیان توانستند فارس را اشغال کنند وصفویان را دست ازکار بازدارند وشهامت هوتکیان در حراست وپاسداری وطن ما، یکی از بزرگترین کارنامه تاریخی است.

دورهٔ ابدالی

بعداز مرگ نادر افشار احمدشاه بابا (ابدالی) درسنهٔ ۱۱۶۰ (ه ق) پادشاه

افغانستان شد ومدت بیست و پنج سال پادشاهی کرد. امادر زمان اولادهٔ احمدشاه بابا که‌درحدود یکصدسال درین‌کشورحکومت کردند امپراطوری افغان آهسته‌آهسته رو به تحلیل وتجزیه گذاشت.

دورهٔ محمد زایی ها

امیر دوست محمد خان، امیرشیرعلی خان امیرعبدالرحمن خان، امیرحبیب‌الله‌خان،امیر امان الله خان، اعلیحضرت محمدنادر شاه شهید، والمتوکل علی الله اعلیحضرت محمد ظاهر شاه در زمرهٔ پادشاهان معروف سلسلهٔ محمدزایی محسوب میگردند.

درهنگام سلطنت امیر دوست محمد خان قوای انگلیس بشکست های فاحش مواجه گردید.

درعصر سلطنت امیرشیرعلیخان دولت انگلیس از ارتباط سیاسی اوبادولت روسیه بدبرده جنگ دوم افغان وانگلیس را درسال ۱۲۹۶ هجری آغاز کرد. قشون انگلیس در کابل ومیوند تلفات سنگینی دیدودر نتیجه انگلیسهامجبور به تخلیهٔ افغانستان گردیدند.

درهنگام زمامداری امیر عبدالرحمن خان روابط خارجی افغانستان منحصر با انگلستان باقی ماند وحصص شرق سرحدات‌طبیعی افغانستان به دولت برطانوی واگذار گردید.

جانشین امیر عبدالرحمن خان، امیر حبیب الله‌خان هجده سال سلطنت کرد و بعضی وسایل را درمملکت وارد ساخت امیر حبیب الله‌خان درجنگ بین المللی اول بین المللی اول بیطرفی کشور را اعلان نمود در ختم جنگ جهانی اول امیرامان‌الله خان به‌تخت سلطنت نشست درسال ۱۲۹۸

ه ش (۱۹۱۹ ع) اعلان جنگ سوم افغان و انگلیس شروع شد ودر نتیجه فاتح‌این حرب سپه سالار محمدنادر شاه غازی علامت فتح وپیروزی رابدست آورد بدین ترتیب درعصر سلطنت امیرامان الله خان‌استقلال افغانستان حاصل گردید.

ولی بعداز چندسال یك قوت ارتجاعی‌بنام حبیب الله (بچهٔ سقاء) حکومت را سقوط وخودش اعلان پادشاهی کرد. مگربزودی‌سپه سالار محمد نادر شاه غازی یك قوای ملی راتشکیل نموده ازطرف ملت بحیث پادشاه افغانستان قبول گردید.

پس ازشهادت اعلیحضرت محمد نادرشاه غازی اعلیحضرت المتوکل علی‌الله محمدظاهر شاه به‌تخت سلطنت جلوس کرد (۱۳۱۰ هجری شمسی)

دولت پادشاهی افغانستان توانسته است درین‌عصر فرخندهٔ اعلیحضرت معظم همایونی باپیروی از ارزش های قانون اساسی که‌یك وثیقهٔ ملی مابشمار میرود به‌پیشرفت و ترقیاتی نایل آید.

افغانستان متشکل از بیست و هشت‌ولایت بوده نفوس آن نظر به احصائیه ۱۳۴۹ وزارت پلان به‌شمول کوچی ها (۲۷٤۱٤۸۸) به (۱۷۱۲٤۵۸۳) نفرمیرسد.

نودونوفیصد مردم افغانستان مشرف‌بدین مبین اسلام میباشند متباقی آنرا اهل هنود وعیسویهای مقیم کشورتشکیل میدهد.

معرفی ولایات کشور

ولایت روزگان

موقعیت : ولایت مرکزی .
مساحت: ۳۲۵۳۷ کیلو متر مربع .
درجـــه ۸ (از نگاه مساحه) .
نفوس: قراد احصائیه سال ۵۰ (۵۲٤۹٦٦)
مرکز: تیرین کوت .

مربوطات :

۱ ــ ولسوالی درجه ۲ دهراؤد .
۲ ــ ولسوالی درجه ۳ دایکندی .
۳ ــ ولسوالی درجه ۳ تیرین کوت .
٤ ــ ولسوالی درجه ٤ شهرستان .
۵ ــ ولسوالی درجه ٤ کجران .
٦ ــ ولسوالی درجه ٤ گزاب .
۷ ــ ولسوالی درجه ٤ ــ اجرستان .
۸ ــ ولسوالی درجه ٤ چوره .

دریاها : شهر ستان ،رود هلمند رودتیرین
کوهها : نوشته .
کوتل : قناق سنگ .
پیداوار: غله جات ،گلیم باب .
ذخایر معدنی : مس ،آهن .

معارف :

تعداد مکاتب

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور	۷۱	۳۱	۱٤	۳
اناث	۱	۱	۰	۰

مراکز صحی : شفاخانه چوره

ولایت ارزگان‌در طول البلدشرقی هفت‌ثانیه وچار ده دقیقه وشصت وشش درجه‌عرض‌البلد غربی پنج ثانیه وسی‌و چار دقیقه وسی‌و سه درجه بوده ولایت‌ارزگان علاقه وسیعی است که‌درشمال شرق‌ولایت کندهارواقع‌وطرف‌شرق آن دایه چوپان وطرف جنوب آن قلات غلجایی وترین وطرف غرب آن موسی قلعه وطر ف شمال‌آن علاقه گرزاب واقع است نهر ترین ازوسط این علاقه از شمالشرق به جنوب غرب عبور نموده وآن را آبیاری می نماید ودرغرب آن دریای هلمند جاریست وروود چله خورکه معاون رود ارغنداب است درشرق آن‌جریان

دارد زمین ارزگان نسبتا کوهسار وهوا ی آن درتابستان معتدل ودر زمستان خیلی ها سرد است ساکنین آن بیشتر اچکزایی کاکر وهزاره های پولاره ارز گانی وجاغوری بوده و پیشه

آن مالداری می‌باشد.

در ارزگان بطرف مشرق آن یعنی دایه‌فولاد در کوهیکه مسمی به کوه سمندان است مغاره وجود دارد که دهنه آن پنجاه متر فراخی‌داشته واز سقف آن که از پخپو شیده میباشد مانند بلور مصفی معلوم میگردد که اهالی آنراکنده صرف میرسانند در باقی موسم سال ازسقف آن آب چکیده یخمی بندد تاحال کسی‌نتوانسته طول این مغاره را طی کند .

ولایت بادغیسات

موقعیت : شمال غرب .
مساحت : ۲۹۳۱۶۹
درجه : ۱۰ (از لحاظ مساحه)
نفوس : قرار احصائیه سال ۵۰ (۳۳۷۱۳۶)
درجـه : ۲۲ (از لحاظ نفوس) .
مرکز : قلعه نو .

مربوطات :

۱ ـ ولسوالی درجه اول مرغاب .
۲ ـ ولسوالی درجه ٤ غورماچ .
۳ ـ ولسوالی درجه ٤ قادس .
٤ ـ ولسوالی درجه ٤ جوند .
۵ ـ علاقه‌داری کولاری قیصار رودکشك.

کوه‌ها : تخت میلك

پیداوار : پسته غله جات پخته قره قل.
ذخایر معدنی : گوگرد سرب .

معارف :

تعداد مکاتب

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور	۳۷	۲۰	۰۵	۲
اناث	۲	۱	۱	۰

مراکز صحی اساسی . قادس ، جونـد.

مرغاب وغور ماچ .

ولایت بادغیس در شمالغرب ولایت‌هرات واقع وبا تمام نواحی خود بین دریای‌هریرو د وآب های علیای مرغاب وقوع دارد که دارای ارتفاع هشتصدو هشتادو هشت متر ازسطـح بحر میباشد وتماما ازیکسلسله جویبار آب یاری میشود که از کنار چپ دریای‌مر غا ب کشیده شده ودرقسمت شمال بادغیس کـــه سرحد بین افغانستان واتحاد شوروی است اکثر پښتونها سکونت دارند .

ولایت بامیان

موقعیت : ولایت مرکزی
مساحت : ۲۰۲٤۲ گیلو متر مربع .
نفوس : قراراحصائیه‌سال ۵۰ (۳٦٤٤۳٤) .
درجه : ۱۷ (ازنگاه نفوس)
مرکز : بامیان .

مربوطات :

۱ ـ ولسوالی درجه ۳ پنجاب .
۲ ـ ولسوالی درجه ۳ پنجاب بنام ورس .
۳ ـ ولسوالی درجه ٤ یکاولنگ .
٤ ـ ولسوالی درجه ٤ سیغان وکهمرد .
۵ ـ علاقه داری شبر .
٦ ـ علاقه‌داری سیغان .
دریاها : رود بند امیر .
کوهها: هندو کش ، بـابـا ، فـولاد ی ، خواجه غار .

کوتلها : سیاه خارك ،ناور ،غو گـردان ، شاتو ، قبرافغان ، دندان‌شکن ، آق‌رباط ، ملایعقوب .

پیداوار: گندم ، جو ،گلیم باب .
ذخایر معدنی ـ آهن ، مرمر ، سنگ‌آهك سیلیکا .

معارف :

تعداد مکاتب

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکـــور	٦۰	۳۰	۱۱	٤
اناث	۵	۱	۰	۰

مراکز صحی اساسی : سیغان کهمرد.

ولا یت بامیان در میان دامنه‌ها ی مر کزی دو سلسله کوه‌بزرگ افغانستان‌یعنی **هندوکش** وکوه بابا بین خطوط ،شصت‌و هفت در جه و بیست ونه دقیقه وچهل ویك ثانیه طول‌البلد شرقی وسی‌و چار درجه سی وسه دقیقه وبیست و دو ثانیه عرض البلد شمالی موقعیت دارد

ولایت بامیان راولایات پروا ن ،بغلا ن ــ سمنگان ، بلخ ــجوزجان ،غورات ار زگا ن غزنی ووردك از چارسمت احاطه نموده است.

ا ین ولایت به فاصله دو صدو چهل وپنج کیلومتر بطرف شمال غرب کابل روی معبر پر ارزشتی قرار دارد که‌باختر رابا کاپیسا وصل میکند عامل اصلی که باعث تمرکز ابدا ت‌مهم بودایی در بامیان شده‌است همانا وجـ وددیوار بزرگ محیر العقو لی است که ازمخلوطسنگ ریزه وگل در عهد سوم طبقات الارضی بـنا یافته است .

قرار مطالعات‌طبقات الارض که موسیوفیورن فرانسوی نموده بامیان در عهد دوم کا مـلا زیر آب بوده وبا خروج‌سلسله کوه هندوکش در عهد سوم طبقات‌الارضی جدار عمودی آن که از کنگلو مرا اختلاط سنگ ریزه وگل‌ساخته شده است نمایان‌گردیده .چنانچه احجارسنگ

ریزه ها ی اراضی این‌دره همه ساییده شده وبدون خط الراس است وفوسیل های‌حیوانات سنگ شده که عموما مربوط به دوره ســو م طبقات الارضی میباشد ازآن به مشاهده‌رسیده است .

در دوره های قبل التاریخ ولایت بامیا ن به واسطه همین ساختمان های طبیعی خود که‌برای کندن مغازه های‌اولیه مساعدبودیکی‌از بهترین مراکز بود وباش آسیای میانه بوده و بشر

عصر قبل التاریخ درین وادی که شکار ما هی زیاد دارد به‌خوبی‌میزیستند چنانچه یکی ا ز مهمترین بناهای آنها که فعلا به نام چهل‌ستون یاد میشود بیك کیلو متری‌غرب بودای بزرگ پنجاه وسه متری واقع‌است این مغاره عبارت از یکسموج فو ق‌العاده وسیع است که مدخل آن یکی وداخل آن‌به‌دالان های جدا گانه و طولانی تقسیم میشود دالان هارا یك عده پایه های سنگی ازهم جدا میسازد .

یونانی هاییکه متعاقب فتوحا ت اسکند ر ومداخلت خاندان موریا هندی در افغا نستان سلطنت مستقل باختری را در دوصدو پنجاه ق ،م تشکیل داده اند چون محض حاکمیت و احراز سلطه سیــا ســی رأ در نــظــر داشتند به معتقدات مردم دست نمی زدند بلکه برعکس برای پیشرفت مرام کشور کشا یی‌خود مذاهب محلی را احترام مینمودند چنانچه در باختر تمام ارباب النوع بومی یونانی هند ی وجود داشته که به‌این‌ترتیب بودیزم در عصر ایشان نه تنها در نقاط جنوب هند وکش‌بلکه به ماورا شما ل‌آن یعنی جانب بکتریا ن‌ریشه دوانیده بود .

درزمان حکومت شاهان اسکایی ها سیت وپارت وپارت های سیستانی یاهندو یست جای پرستش ارباب النوع یونانی راهم بودیزم گرفت اگرچه درین وقت برهمنیزم وپیروا ن شتیوا هم دارای معابدی در لغمان وحصص غربی کابل بودند باآنهم دین‌بودایی دین عمو می مملکت شمرده میشد .

واقتیکه کوشانیها در افــغــانستان استــقــرار یافت چون اصلا قبایل بادیه نشین بودندواز خود مذهب نداشته به زودی تحت نفوذ معنوی بودیزم آمده وپیرو عقاید بودا گردیدند و بودیزم مذهب رسمی وسلطنت عصر کوشانی های افغانستان شد سپس عصر باشکو هی بروی بودایت باز شد زیرا سلاطین مقتدر کوشانی مخصوصا کنشکای کبیر تمام اقتدار ودارایی سلطنتی رادر راه انبساط وتجلیل معابد مــذهبی صرف نمود .ازیك‌طرف بــا لشکر کشی های آیین بوداتا کنار رود تارم در ترکستان چین شیوع یافت از طرف دیگــر

با موجودیت ثروت ودارایی سر شــا ر سلطنتی باقیمت ترین ومجلل ترین معابد ی **که روز گار نظیر آنرا ندیده بود به میان آمد** چنانچه شروع عمرانات بودایی بامیا ن را **هیوان تسنگ زوار چینی بیك نفر پادشا ه** قدیمه که ممکن کنیشکا باشد نسبت میدهند .

عمرانات بامیان به اساس یکنو ع سبـك مخصوص که عبارت از سموچ کنی وترا ش **مجسمه های عظیم الجثه باشد روی کار آمد** وکار هم واضحا از قسمت‌شرقی جدار شروع وبر منتها الیه غربی آن تمام گردیده وبه‌این ترتیب اول بت سی‌وپنج متری و معابدمجاور مربوط آن وبعد از آن هیکل پنجاه و سه‌متری وآبدات متصل آن ساخته شده است .

وقرار تخمین که نموده اند اولی در قرن **اول مسیحـی‌ممکن در عصر کنیشکاودومی‌بین قرن دوالی سه درزمان احفاد سلاسه اوتراش** ساخته شده است .

ازین لحاظ گفته میتوانیم روز گار شکوه و جلال بامیان مقارن به اوایل عهد مسیحی در **زمان اقتدار بزرگترین امپرا طوران کو شانی** ها کنیشکای کبیر شروع **ودر طی قرون بعدی** باسلطنت اولاد ه او به مراتب برترقی وعظمت آن افزوده شده است .

حفریات اصولی بامیان بار اول در نزده صدوسی ازطرف هاکن **شروع شدکه از آنجا** علاوه بریك دسته سرهای گلی **بودا وبوریس** اتو پارچـه های نو شته شده **کتب بودایـی** به لسان سانسکریت ورسم الخط های مختلفه پیدا شده است که تاریخ آنرا **پروفیسر ـــ** سیلون لوی فرانسوی بین قرون سه و هشت مسیحی تعین کرده است . **ازین معلوم مـــی** شود که تا زمان مقارن مسلمین درینجا راهبین بودایی بامیان زبان سانسکریت را **استعما ل** میکردند .

بامیان علاوه بر هیکل های‌بزرگ از نقطـه نظر تصاویر رنگه دیواری **بودایی از** مـهـم ترین‌مراکز آسیا به شمار میرود روی همر فته تصاویر رنگه دیواری بامیان دارای عوامل **تزییناتی‌هندی وایرانی وآسیای مرکزی مـی** باشد این تصویر بعد از نقوش اجانتای هند میران آسیای مرکزی مهمترین تصاویر رنگه بودایی دنیا است که تاحال باقی مانده .

در زمره شهر ها وقرای ولایت بامیان میتوان از سه شهرتاریخی وباستانی آن یعنی شهر غلغله ضحاك وشهر سرخشك **نام برد .**

دغلغلی تاریخی ښار چه زموږ دهیوادد لرغونی مدنیت او ثقافت ښکار ندوی دی

شهر غلغلـــــه

شهر غلغله شهریکه یکزمان شعهر ت بسزای آن شرق وغرب رابه خود متوجه گردانیـــد ه بود .

ودر برابر نیرو مند ترین وخشمگین ترین مهاجمین مقاومت ومجادلت همی کرد مخروبه های شهر غلغله در گرد ونواحی بالا حصار درمیان مزارع وکشت زارها وبطرف دهکد ه سید آباد کم وبیش باقی مانده است شهـــر غلغله طوریکه تاریخ حکایه میکند به گما ن غالب بعد از به میان آمدن سلطنت شنسبانیه غوری بدست سلطان علاوالدین جها ن سوز در زمان سلطنت نخستین امر شنسبانی ملك فخر الدین برادر افخم جهان سوز به میا ن آمده درین گاه بحیث یکمرکز یت بزرگ شهر بهم رسانیده است باشند گا ن این شهر در بین قرن شش واوایـل قرن هفت هجری در سموج وآبادی های مستحکمی که با باره ها و برجهاییکه از خشت‌خام وپخته‌وسنگ‌اعمارشده بود زندگانی میکردند بعد از اینکه علاوالدین محمد خوارز مشاه بین سال های ٦٠٧و٦١١ه اردوی غوری وغزنو ی رادرهم شکست پسرش جلا ل الدین در شهر غلغله مرکزیتی قایم کرد وبرای مدتی‌باشهر ت وجلال تام حکـم روایی نمود شکوه و قدر ت آن رقیبا ن اش رابرآن‌واداشتت تا برشکست وکوبید ن او از هیچگونه تدابیر واقدامی دریغ نکنند زمـــا ن قدرت این حکمروای فاتح بود که هجوم‌وحشت ناك چنگیز از صفحات شمال بر جنو ب هندو کش سرایت کرد.

چنگیز ازراه درمشکار ی وارد این سرزمین شد. ودر شهر ضحاك که آثار خرابه های‌آنرا در هفده کیلو متری قبل از بامیا ن در نقطه تقاطع آب‌های بامیان وکالو در نقاط مرتفع کوه سرخ قرار دارد وجنگ میان مها جمین‌چنگیزو وآمر شهر درگرفت درین زدو خورد مو تی جن پسر چغته نواسه چنگیز به قتل رسید ازدیدن این منظره خشم چنگیز به جوش آمده سوگند یاد کرد که‌آنقدر قتل وقتال درین‌شهر بنماید که حتی برای انسان وحیوان امـــا ن زندگانی ندهد شهرغلغله بعد از مقاومت بسیار شدید در سال ٦١٨ ه ق مطابق یکهزار و دو صدو بیست و دو مسیحی باخاك‌یکسان شده فاتح مغل آنطوریکه تصمیم گرفته بو د شهر را آتش زد مردمی در میا ن شعله های آتش جان دادند وگروهی که از شعله ها ی بی‌رحم آتش نجات‌یافتند از دم تیغ خلا صی نیافتند وبالاخره حصار آزادگا ن وکانو ن‌علم وفضل پادشاهان‌علم دوست وادب‌پرورشنسب های غوری وخوارز مشا هـی رابـه لسان و اصطلاح خودما او بالغ یعنی شهر مغضوب‌لقب دادند بطرف جنوب شرق خرابه های با لا حصار شهر غلغله در داخل دهکده سید آباد بدنه قلـه مستطیل شکل یا دیوار هـــا ی بلند موجود است که در نز د اها لی به‌قلعه دختر معروف میباشد داستانها ی محلی این قلعه رامربوط به دختر جلال الدین مبنکرتی پادشاه خوارزمشا هی میدانند چنگیز حصار محکم شهر غلغله راگرفته نمی توانست ومدتی لشکر مغلی در اطراف حصار سر گردا ن‌ماندند وحیران بودند که به چه ترتیب ووسیله‌حصار رابکشایند وبه مجادله جهت اشغال بپردازند تا اینکه بالاخره ایـن دختر ناز پرور خیانتی کرد ونامه برای مهاجمین نوشت ونامه را با بیکان تیر در صف مهاجمین اندا خت وبه آنها فهماند که‌فتح این قلعه مشکل است تا زمانیکه سرچشمه آبی را که در داخل حصار می آید ومدافعین شهراز آن استفاده ورفـــع تشنگی میکنند. بسته نشود فتح‌نصیب‌مهاجمین مغلــــی نخواهـــد بود لـــذا سر چشمه آبرا که در دره کالو است بانمد تخته سنگ های نمك مسدودشودسپاه مغل باین دستو ر سرچشمه آب رابستند وبدین ترتیب را ه‌فتح قلعه را دریافتند وآنرا کشودند واما درمقابل دختر ناعاقبت اندیش نیز فعـل زود ثمـر ه

این همکاری خودرا بااردوی دشمن چشیدو زیرا آنطوریکه لازم بود پس از اذیت تمام به هلاکت رسانیده شده .

شهر ضحاك

نام محلیست که بفاصله ١٧ کیلومتری‌شرق که‌بین٦٧درجه٥٨دقیقه ١٣ثانیه‌طول‌البلدشرقی

و۳٤ درجه ۲۹ دقیقه و ۳٤ ثانیه عرض البلد شمالی واقع است.
در نقطهٔ التصاق آبهـای بامیان با آب درهٔ کالوروی پوزه های بلند وسرخ رنگ کوه برج ها دیوارها وبقایای قلعه به‌نظر میخورد که یکی از مستحکمترین قلعه‌های جنگی بوده قسمتی از برج های حصارکه رخ بطرف درهٔ کالو است . بنام شهر نریمان هم شهرت دارد .

در دورهٔ شنسبانی های غوری درین جا حصار مستحکمی ساخته شده که مقاومت آن در مقابل چنگیز خاطره فراموش ناشدنی‌بیادگار مانده است چنانچه موتی‌جن نواسه چنگیز در سال ٦۲۸ هـ ـ ۱۲۲۲ همین جا کشته شد.

شهر سرخشك :

بفاصلهٔ ٤ کیلومتر دورتر از درهٔ شکاری در سواحل چپ آبهای بامیان بر فراز پوزهٔ بسیار بلند کوه دیوار های یك حصار خرابه که بشکل قلعه را داردقراردارد که از نظر استحکام و موقعیت‌سوق الجیشی اهمیت‌بسزای داشت .این حصار مانند شهر غلغله وضحاك آبادی‌های بشکل سموچ وعماراتی از خشت خام نیز ازخود به یادگار مانده است .

شهر سرخشك دارای دو حصهٔ معین است که یك تیغه کوه رابهم وصل کرده است .

اول ـ خرابه‌های اصل شهرکه مسجد و بعضی عمارات آن هنوز باقی است .
دوم۔ ارگ یا بالاحصار که برفراز حصص سفلی درهٔ واراضی همجوار واقع است .

دورادور شهر وحصار دیوارهای ضخیـم وبرج‌های مدور دیده میشودکه همه از گل و سنگ ساخته شده این حصار هـم در آلـر هجوم مغل در نیمه اول قرن ۷ هـ ویران شده است .

دریاها وبندها :
بند امیر :

بند امیر در ۲٤ درجهٔ ٥۰ دقیقهٔ عرض‌البلد شمالی و٦۷ درجه ۱۲ دقیقه طول‌البلد شرقی در علاقه یکاولنگ مربوط ولایت بامیان واقع است . بند امیر که‌سرچشمهٔ دریای بلخاب مزار شریف میباشد بکنار سرك بین یکاولنگ وبامیان واقع بوده از یکاولنگ بطرف شمال شرق بفاصلهٔ ۱۲ کیلو متر و از بامیان‌بطرف جنوب غرب تقریباً ٦۷ کیلو متر فاصله دارد.

در حقیقت بند امیر نام پنج غدیر مسلسل وکوچك یااگر صحیح تر بگوئیم نام پنج‌بندی است که غدیر های مذکور را تشکیل داده است .

این غدیر ها که مشهور ترین آن بند هیبت است ازسطح بحر تقریباً ۲۹۲۳ متر ارتفـاع داشته وروی بستر دریاکه بنام غدیر مـذکور موسوم گردیده قرار دارند این دریا پس از عبور ازبامیان یك سلسله کوه‌ها علاقه هجده نهر راکه یکی از توابع ولایت بلخ میباشد آب میدهد .

غدیر دوم بندپنیرنام دارد که در حـدود ۱٦ متر پنهایی دارد و ٥ر٥ کیلو متر طـول و ٥۳۸ متر عرض دارد .

قسمت علیای بند هیبت را صخره های‌تند وعمودي که حاوی چندین خلیج ها ومدخل‌های کوچکی است محدود نموده وانجام جنوبی‌بند مزبور باز وآب بند طبیعی سنگلاخ آن بشکل آبشارهای کوچك وباریکی سرازیر گردیده به سطح مرتفع که ۱۲ متر پائین تر واقـع است فرومیریزد .

این سطح مرتفع از رسوب سفید یازردکم رنگی که غالباً گوگرد میباشد پوشیده شده وآب ازروی آن قطره قطره سرازیر گردیده تقریباً یك کیلو متر پائین تر غدیر کوچك دیگری را تشکیل میدهد که موسوم به بند قمبر است .

وغدیر پنجم موسوم به بند غلامان است که‌بیك فاصله نسبتاً بعید اما پائین تـر از بند قمبر افتاده است واین بند سه ربع‌میل بوده خیلی کم آب است .

ولایت بدخشان

موقعیت : شمال شرق .
مساحت : ٤٤٩٩٨ کیلو متر مربع .
درجه : ٥ ا(ز نگاه مساحه) .
نفوس : قرار احصائیه‌سال ٥٠(٣٦٢٨٢٥)
درجه : ١٩ (از لحاظ نفوس) .

مرکز : فیض اباد .
مربوطات :

١ ـ ولسوالی درجه ٢ جرم .
٢ ـ ولسوالی درجه ٣ درواز .
٣ ـ ولسوالی درجه ٣ ـ اشکاشم .
٤ ـ ولسوالی درجه ٣ کشم .
٥ ـ ولسوالی درجه ٤ واخان .
٦ ـ علاقه‌داری راغ .
٧ ـ علاقه داری شهر بزرگ .
٨ ـ علاقه داری بهارك .
٩ ـ علاقه داری گران منجان .
١٠ ـ علاقه داری خواهان .
١١ ـ علاقه داری زیباك .
١٢ ـ علاقه داری شغنان .

دریاها :کوکچه ،آب استاده ،شیوه،واخان.
کوه‌ها : سلسله کوه واخان ، هندو کش
کوه بوم گاه ، کجاو ،بلند ، سندر ،سپین‌گاو سفید خرس .
کوتلها : واخ جیر،ودم گوت گر،پاغر،پوشال، انجمن

پیداوار : انواع غله جات .
ذخایر معدنی: لا جورد ،یاقوت ، سلیکا طلا، یاقوت کبود ،نمك .

معارف :

تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور	١٤١	٣٩	١٣	٤
اناث	٢٠	٦	١	٠

مطبوعات : روز نامه بدخشان سال تاسیس ١٣٢٥ .
مراکز صحی اساسی:،کشم ،اشکاشم وجرم

ولایت بدخشان .بین خطوط طول ا لبلـــد شرقی **تخمینا هفتاد درجه چار دقیقه وسی و** شش ثانیه وعرض البلد شمالی سی‌و شش‌درجه **پنجاه وپنج‌دقیقه‌شانزده‌ثانیه واقع‌است‌بدخشان** ازجانب شمال بدریای آمو واز طرف غرب به قـطغــن زمیــن و از **سمت جنوب به هند و** کشں واز جهت مشرق به چترال وترکستا ن شرقی محدود است دریای پنج که دریا ی **آمو نیز گفته میشود در جواران جریان دارد** دربدخشان یکسلسله کوه های مرتفعی موجود است که در دامنه آنها دره ها ووادی ها ی خرم وسرسبزوجوددارد آب وهوای این‌منطقه **در تابستان خیلی سردبوده‌و معابر کوهستانی** آن تماما ازبرف مستور ودریاها ی آن‌منجمد میشنوند بنابر کثرت اشجار باران زیادی در آنجا میبارد بدخشان از حیث معاد ن غنی بوده‌ودارای معادن ذیل میباشد .

١ـ طلا که بصورت ریف گولد یعنی‌طلای **سنگی در دیشوراغ بدخشان وجود دارد کــه** بصورت ابتدایی فی تن متریك تقریبا ســه گرام طلا راحاویست .

٢ـ آهن این معدن در چارده میلی متری شرقی شهر فیض آباد نیز دیك قریه پایا ن شهر واقع است آهن آن از قسم‌هما تیت می باشد وشهرت تاریخی داشته مهمتر اینست که‌تا کنون ذریعهٔ آهنگران محلی پایان شهر استخراج آن بعمل آمده و از آن استفاده می کنند .

٣ـ لاجورد بهترین جنس آن در بدخشان وجود داشته وبرنك آبی آسعمانی وتیره‌نیلگون **اکثراً با ذرات بیرایت که اصطلاحا در ملك** ماآنرا طلا مینامند بین سنگها ی مرمر کرا نو منجان‌بدخشان‌پیدا یش دارد .

٤ـ لعل بدخشان برنك بنفش سرخرنــــك **شفاف به قطـر یکنیم الی دو سانتی در بین** احجار کنیز میکاشیست در ساحهٔ فوقا نی مجاور رود زردیو در بهارك بدخشا ن‌پیدایش دارد وشهرت عمومی دارد .

۵ـ کاولین یعنی گل چینی که دراشکاشم بدخشان وجود دارد جنسیت عالی است کاشی سازی نیز دربدخشان معمول است .

۶ـ گوگرد این معدن به مسافه بیست میل در جنوب مرکزی زیباك در دره سنك لیج بدخشان واقع است ذخیره این معد ندو صدهزارتن تخمین شده ومقدار فیصدی آ ن شصت فیصد است .

سنك ریشه ابرك وگرافیت نیز وجوددارد

ولایت بغلان

موقعیت : شمال مملکت
مساحت : ۱۳۴۹۳ کیلو متر مربع

درجه : ۱۹ (ازلحاظساحه)

نفوس : قرار احصائیه‌سال ۵۰(۵۶٦٦٤٤)

درجـــه : ٦ (از لحاظ نفوس)

مربوطات :

۱ ـ ولسوالی درجه اول پلخمری .
۲ ـ ولسوالی درجه ۲ دوشی .
۳ ـ ولسوالی درجه ۳ نهرین .
٤ ـ ولسوالی درجه ٤ ـ اندراب .
۵ ـ ولسوالی‌درجه ٤ خوست و فرنگ .
٦ ـ علاقه داری خنجان .
۷ ـ علاقه داری دهنهٔ غوری .
۸ ـ علاقه داری تاله وبرفك .
۹ ـ علاقه‌داری برکه .

دریاها : اندراب و پلخمری .

کوه‌ها : بغلان ،قره بالور ، چـــون غـره مارخانه .

کوتلها : رباطك ،بارانی ،خاواك،هندوکش سالنگ

پیداوار: غله جات ،لبلبو ،پخته‌و میوه‌جات

ذخایر معدنی : گوگرد ،زغال .

فابریکه : سمنت قند و نساجی

معارف :

تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	٤۲	٤۸	۱۷	۷
اناث :	۸	٦	۳	۱

مطبوعات: روز نامـه اتحـاد سال تاسیس ۱۳۰۰ .

مراکز صحی اساسی : اندراب ، خوست‌و فرنگ ، نهرین ، دوشی ، بغلان صنعتی و پلخمری :

ولایت بغـلان در شمال مملکت از جملـه ولایات حـاصلـخیز وسر سبز بـــوده که در شصت‌و هشت‌درجه‌وچهل و شش‌دقیقه بیست‌و چار ثانیه طول البلد شرقی و سی‌و شش درجه سیزده دقیقه شانزده ثانیه عرض البلد شمالی واقع است .

ولایت بلخ

موقعیت : شمال مملکت

مساحه : ۱۵٦۲٦ کیلو متر مربع .
درجـه ۱۸ (از لحاظ مساحه)

نفوس : قرار احصائیه سال۵۰(۳۷۲۰٤۸)
درجـــه : ۱٦ (از نگاه نفوس)
مرکـــز : مزار شریف

مربوطات :

۱ ـ ولسوالی درجه اول بلخ
۲ ـ ولسوالی درجه ۲ نهر شاهی
۳ ـ ولسوالی درجه ۲ دولت آباد
٤ ـ ولسوالی درجه ۳ شولگره
٥ ـ ولسوالی درجه ٤ شورتیپه
٦ ـ ولسوالی درجه ٤ چار بولك .
۷ ـ ولسوالی درجه ٤ چمتال .
۸ ـ علاقه داری کشنده
۹ ـ علاقه داری چارکنت
۱۰ ـ علاقه‌داری دهدادی
دریاها ـ دریای بلخ
کوه ها ـ البورتك البرز

پیداوار : پخته ، قره‌قل ، خربوزه ، گندم
ذخایر معدنی : گوگرد ، نمك ، زغال، سیلیکا
فابریکه : فابریکهٔ روغن نباتی ،نساجی فابریکهٔ کود کیمیاوی برق حرارتی ، کشمش پاکی وظروف سفالی .

معارف :
تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	۱۰٤	٤۱	۱٥	٦
اناث :	۱۸	۸	٤	۲

مطبوعات: روز نامهٔ بیدار سال تاسیس ۱۳۰۰ .

مراکزصحی‌اساسی : دولت آباد ، شولگره:
بلـخ مهـد تمد ن قـد یمـی و درخشان اینکشور بوده وبه عقیده مور خین مهاجرت آریائیها **ازهمین خطه شروع گردیده** زردشت مشهور ازهمین جا وپیدایش سرود های اوستا نیز دې خاك باختر صورت گرفته است بلخ ولایت تاریخی ومتمد ن ومعرو ف افغانستان است **که آثار وآبدات تاریخی آن** چه‌در دوره اسلام وچه در ادوار قبل اسلام تاهنوز بیاد گار عظمت این ولایت موجود بوده وسیاحین وباستان شناسان خارجی برای تماشا وغور درین حصه میشتابند .

ارتفاع آن از سطح بحر یکهزارو یکصد و هشتاد وپنج متر است‌وبه **خطوط البلد شرقی**

دبلخ پیخوانی تاریخی جومات چه د(حج پیاده) په نامه یادیږي

شصت و شش درجه بیست و چار دقیقه ۲۳ ثانیه وخط عرض البلد شمالی ۳۶ درجه و ۳۳ دقیقه وپنج ثانیه واقع است .

شهرت ونام باستانی آن با ضبط های مختلف خود که **یونانیان ،اعراب ،هندی ها و فارسی ها در ادوار قبل وبعد اسلام بنام های** باکتریان باختر یش بخدی باختر وپالیهیک ریس یاد نموده واین نامها در تمام مراحل ادبی وتاریخی مملکت وانمود میکند که از بدو طلوع تاریخ مدنیتی که پدران آریایی ها در پیرامون رود خانه اکسوس زندگی داشتند **درتمام مراحل ازمنه یاد شده است .**

نخستین بانی بلخ بزرک وتاریخی بنا به **روایات متداوله بلخ بلاخ بن سامان بن سلام بن جام بن نوح بوده است بلخ** دارای بیرق های بلند که **از زیبا ترین** ومعمور ترین بلاد دنیا به حساب میر فت از **بسکه چشم حرص وآز جها نگیران استعما ر** گر به این سرزمین قشنک دوخته شده بوددر اثر تهاجم وحملات وحشیانه پی در پی تقریبا **بیست و دو باراشغال وتخریب شده علاوه** برآن در اثر حمله چنگیز وسلاله آن چندین مرتبه جمعیت ونفوس بلخ قتل عام گردید ، وسوختانده شده وبه خاکدا نخرابه زا ر ی **تبدیل یافته است چنانچه تاکنون هم آثار** حریق وخرابه زارهای زیادی در هر کنج و کنار آن پیداست .

پوست قره قل که از پیداوار مهم بلخ و **مربوطات آن است ازجمله اقلام صادراتی کشور** میباشد . بافت واستهلاك قالین که توسط زنهای ترکمن در دولت آباد وشور تیپه به عمل می آید ازجمله صنایع دستی مشهو ر **کشور محسوب میشود .**

ولایت پروان

موقعیت :ولایت مرکزی
مساحت : ۸۹۵۱ کیلو متر مربع .
درجه : ۲۲ (ازلحاظ مساحه)
نفوس: قرار احصائیه سال۵۰(۹۳۴۳۳۰)
درجه : ۳ (از لحاظ نفوس)
مرکز : چاریکار
مربوطات :

۱ ــ ولسوالی درجه ۳ غوربند
۲ ــ ولسوالی درجه ۳ بگرام
۳ ــ ولسوالی درجه ٤ سرخ پارسا
٤ ــ علاقه داری شنواری
۵ ــ علاقه داری کوه صافی
٦ ــ علاقه داری درجه ٤ جبل السراج .
۷ ــ علاقه داری شیخ علی .

دریاها : غوربند ، جبل السراج ،سالنگ شتل .
کوهها: پغمان
کوتل ها: شبر
پیداوار : انواع حبوبات گندم ، انگور .
ذخایر معدنی : مس ، باریوم ، سلفا یت سرب ، آهن .
فابریکه : نساجی گلبهار ،جبل السراج و فابریکهٔ سمنت وکشمش پاکی .

معارف :
تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	٥٤	٤٨	۲۲	۸
اناث :	۱۰	۱۰	۲	۱

مطبوعات : روز نامه **پروان سال تاسیس** ۱۳۰۰ .

مراکز صحی اساسی : سید خیل ، غوربند سرخ پارسا ، وبگرام

مر کز ولایت پروا ن یکهزارو ششصدو سه متر از سطح بحر ارتفا عداردو ازمرکز کابل شصت و چار کیلو متر فا صله دارد وتخمینا شصت و نه درجه بیست و چا ر دقیقه ٦ ثانیه طول البلد شرقی وسی وپنج درجه سه دقیقه چهل وچار ثانیه عرض البلد شما لی در دامنه کوهی واقع است که اصلااز شاخه های هندو کش بوده وبه طرف استالف وپغمان امتداد می یابد .

چون مرکز ولایت پروان بسر راه کابل قطغن بدخشان مزار شریف ،ومیمنه واقـــع گردیده فلهذا مردم این سرزمین به تجارت و صنعت ذوق سرشاری دارند صنعت چا قو سازی و پایزار دوزی آن ترقی خاصی نموده نساجان ده مسکین در بافتن پتو مهار ت خوبی ازخود نشان میدهند دراینجا چر م خوب پخته وآش داده میشود آهنگری ومسگری ونجاری آن ترقی خوبی نموده است در اوپیان کرباس اعلی بافته میشود .

دکوهدامن دآبادی او اواری سیمی دانگورو دباغ یوه منظره

ولایت پکتیا

موقعیت : جنوب مملکت
مساحت : ۱۵۰۷۶۲ کیلو مترمربع
درجـه : ۱۷ (از لحاظ مساحه)
نـفوس: قرار احصائیه سال ۵۰ (۸۷۸۸۳۳)
درجه : ۷ (از لحاظ نفوس)
مرکــــز : گردیز
مربوطات :

۱ ــ حکومت کلان ارگون
۲ ــ ولسوالی درجه ۲ جاجی
۳ ــ ولسوالی درجه ۲ جانی خیل
٤ ــ ولسوالی درجه ۲ گومل
۵ ــ ولسوالی درجه ۲ سپیره
٦ ــ ولسوالی درجه ۳ جدران
۷ ــ ولسوالی درجه ۳ سیدکرم
۸ ــ ولسوالی درجه ۳ چمکنی
۹ ــ ولسوالی درجه ۳ زرمت
۱۰ ــ علاقه‌داری حسن خیل
۳۱ ــ علاقه‌داری شواک

پکتیا زموږ دهیواد دکلتور او ملي غروره ،که سیمه ده په دې فوتو کې یو پکتیاوال دخپلو ملي کالیو سره ښکاري

۱۲ ـ علاقه داری شمل

۱۳ـ علاقه داری دند وپطان

۱٤ ـ علاقه‌داری متاخان

۱۵ ـ علاقه‌داری اریمی

۱٦ ـ علاقه داری نکه

۱۷ ـ علاقه‌داری سروضه

۱۸ ـ علاقه‌داری گیان

۱۹ـ علاقه‌داری برمل

۲۰ـ علاقه‌داری لجمنگل

۲۱ـ علاقه‌داری زیرواک

دریاها : گومل رود گردیز رود

کوه‌ها: سروټی غر ،ختې غر ،مستربل غر،سر حوضی غر

کوتلها: سټوگنډ ولته کوری

پیداوار : غله جات وچوب چـــار تراش

معارف :

تعداد مکاتب

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	۷۲	۷٦	۳۳	۳
اناث :	۲	۲	۲	

مطبوعات : روز نامه وړانګه سال تاسیس ۱۳۲۰ .

مراکز صحی اساسی : چمکنی جاجی‌میدان

جانی‌خیل ، تنی و اورگون .

ولایت پکتیا: به‌نام جنوبی‌هم شناخته‌میشودمرکز امروزه این شهر قدیمه وباستانی گردیز است چه از نظر قدامت تاریخی وموقعیت جغرافیایی وچه از نقطه نظر حوادث وکشمکش ها ی داخلی وخارجی اهمیت بسزایی دارد.

ولایت مذکور از ناحیه شمال محاط است به سپین غر کوه سفید یاکوه سلیما ن و مضافات حکومت لوگر وقسما ولایت ننگرهار واز جانب شرق مربوط است به سفید کوه‌و حصص کورم وقسما به کوه ها ی وزیر ستان وکوه های تیرا وسرزمین مسکون افغا ن‌های توری **پښتونستان آزاد واز سمت‌غرب‌ملحق** است به علاقه داری وهك غزنی‌مرسل‌غوند ی حکومت شرن کتواز امنه وکمکی کومل واز طرف جنوب مربوط است به وزیر ستا ن پښتونستا ن آزاد قسمت اعظم مسکونیـــن این ولایت منگل جدران احمد زایی و طوطی خیل وغیره بوده وبرخی افاغنه کر ما شی و سادات نیز **دراینجا سکونت دارند .**

کلتور:- پکتیا سر زمین تاریخی وکلتوری کشور بوده وبسی از رسوم **وعادات اصیـل** افغانی که از حوادث روزگار در امان ما نده است دارا میباشد.

مهمان نــوازی ، **شجاعت ،قوم دوستی ،و** وطن پرستی ازخصوصیات مردم **پکتیامیباشدکه** در ادوار مختلف تاریخ درمقابل دشمنان‌ازخود مردانگی نشان داده‌اند.

ولایت تخار

موقعیت : شمال مملکت
مساحت : ۱۷۵۳۷ کیلو متر مربع
درجـه : ۱۵ (از نگاه مساحه)

نفوس : قراراحصائیه سال ۵۰(۵۲۰۵۳۵)

درجـه ۱۵ (از لحاظ نفوس)
مرکـــز : تالقان

مربوطات :

۱ ــ ولسوالی درجه ۲ رستاق
۲ ــ ولسوالی درجه ٤ خواجه غار
۳ ــ ولسوالی درجه ٤ ــ اشکمش
٤ ــ ولسوالی درجه ٤ چاه آب
۵ ــ ولسوالی درجه ٤ ینگی قلعه
٦ ــ ولسوالی درجه ٤ فرخار
۷ ــ علاقه‌داری ورسج
۸ ــ علاقه داری کلفگان
۹ ــ علاقه داری درقد
۱۰ــ علاقه داری چال
۱۱ــ علاقه‌داری بنگی

دریاها : آمو ، کوکچه ، **تالقان**
کوتل : دروازه و رسج .

پیداوار : گندم ،جواری ،**پخته‌وقالین باپ**

ذخایر معدنی : طـلا ، نمك ، زغال
معارف :

تعداد مکاتب

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور	٦۳	۳۵	۱۳	۵
اناث	۳	۵	۱	۰

مراکز صحی اساسی : فرخار ، چاه آب،

خواجه غاروینگی‌قلعه .

ولایت تخار .کلمه تخار نام یکی از اقوام سیتی به میان آمده است اساسا این اســم از قرن چارم قبل المیلاد تاقرن هشت مسیحی وجود خارجی داشت وبعد از استقرار تخاروا شاخه از اقوام سیتی در گوشه شمال غر بی

آریانا این حصه بطور اخص بنام آن علــــم شد وکلمه تخار ستان در قرون وسطی مورد استعمال زیاد داشتت .

توکیوهای غربی بافتوحات خود بطرف غرب وجنوب غرب پیش آمده وبعد ا زاضمحلا ل دولت یفتلی آریانا وعقب زدن ساسانی ها مهاجم در نیمه دوم قرن شش مسیحی واردتخار ستان گردید .مفهوم **جغرافیایی تخارستان این** وقت درکلمه باختر جامع تر بوده ودر شما ل هندو کش ازدامنه های پامیر تما م قطغن و بدخشان وولایت مزار شریف بلخ حتی علاقه میمنه را دربرهم میگرفت ودر شمال اکسوس آمو دریا سفیدیان **شامل آن بود .**

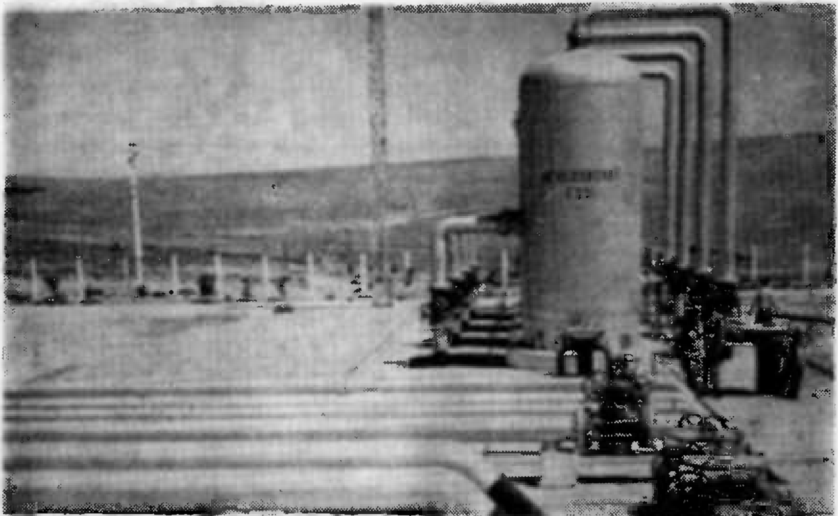
ولایت جوزجان

موقعیت : شمال مملکت
مساحت : ۲۱۷۲٦ کیلو متر مربع
درجه : ۱۱ (از لحاظ مساحه)
نفوس : قراراحصائیه سال ۵۰(٤۵۲۳۳۲)
درجـه : ۱۲ (از نگاه نفوس)
مرکــز : شبرغان

مربوطات :

۱ ـ ولسوالی درجه اول سنگچارك
۲ ـ ولسوالی درجه اول سرپل
۳ ـ ولسوالی درجه اول آقچه
٤ ـ ولسوالی درجه ۳ قرقین
۵ ـ ولسوالی درجه ٤ منگجك
٦ ـ علاقه‌داری بلخاب
۷ ـ علاقه داری کوهستانات
۸ ـ علاقه‌داری مردیان
۹ ـ علاقه داری فیض آباد
۱۰ـ علاقه‌داری خانقاء
۱۱ ـ علاقه داری خماب

دریاها : دریای سرپل
کوه‌ها: سلسله کوه تیر بند تر کستان
کوتلها : کوتل قم وسبزك
پیداوار : قالین وگلیم باب گوسفندقره‌قل
ذخایر معدنی : گاز طبیعی

دشبرغان دگاز یوه دستگاه

معارف :
تعداد مکاتب .

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	۷۲	۲۸	۱۱	٤
اناث :	٥	٤	۱	۱

مطبوعات: روز نامهٔ جوزجان سال تاسیس ۱۳٤۰ .

مراکز صحی اساسی : قرقین ، آقچه ، د ، چارك وسرپل .

ولایت جوزجان ـ که بین شصت و پنج و شانزده درجه سیزده وسی و یك دقیقه شش و بیست وپنج ثانیه طول ابلد شر قی سی و شش در جه شانزده دقیقه هشت ویازده ثانیه عرض البلد شمالی واقـع شده وازسطح بحر تقـر یبا ۷ ۳۹۷ متر ار تفاع د ا ر د مصافه آن از ولایت بلخ یکصدو سی و پنج کیلو متر واز مر کـــز کا بـــل ٥٦ ۷ کیلـــو مـــتر میباشد .

آب وهوای آن درتابستان گرم وبه اثروزیدن باد های دایمی متعدل گردیده .

جغرافیای تاریخی جوز جان گوز گانان یا گوزکان که معربان جوزجانان یاجوز جان است از ولایت های مهم خراسان **قدیم بشما** ر میرود در گوشه شمال غرب **افغانستان واقع** شده .

وجه تسمیه جوزجان را پروفیسور مینور سکی خاور شناس معاصر جوز کوز یعنی چار مغز را میدانند .

ولایت نیمروز

موقعیت : جنوب غرب
مساحت : ٥٤٣٣٦ کیلو متر مربع
درجـه : ۲ (از لحاظ مساحه)
نفوس : قرار احصائیه سال ٥٠(١٢٨٣٦٤)
درجه : ۲۸ (از نگاه نفوس)
مرکـــز : زرنج
مربوطات :

۱ ـ ولسوالی درجه ۲ چخانسور
۲ ـ ولسوالی درجه ۲ چهار برجك
۳ ـ ولسوالی درجه ٤ لاش جوین
٤ ـ ولسوالی درجه ٤ میل کرکی
٥ ـ علاقه داری خاشرود

دریاها ـ فرارود ، **هریـرود ، هـملنـد** خاشرود ، رودشان ، رود خس پاش ، رود کافری ، رام رود ، سنارود ، رود کال ، رود گلگل ، **هامون** پوزك ، **هامون** صابری .
کوه : سیاه کوه
پیداوار : پخته ، گندم وغیره حبوبا ت
ذخایر معدنی : نمك
معارف :
تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	٤۷	۱۸	٤	۳
اناث :	۱۹	٥	۱	۰

مراکز صحی اساسی : لاش جوین وگنگ

ارتفا ع زرنـج از سطـح بـحـر تخمین چار صدو نودو نه متر ومسا فه آن از کابل یکهزارو **شصت وهشت کیـلـو متر واز** ولایت فراه یکصدو **هفتادو** شش کیلو متر میباشد .

این سرزمین باستانی یك وقت مدنیتی داشته که **محصور** سر **زمین های اطراف خود** بوده چون ابریزه سه چهار **دریا را** تشکیل میدهدآب فراوانی دارد. **هوای** آن برای انواع زراعت خیلی مساعد بوده وآفتاب آن درخشا ن و فیض بخش است از خلال **صفحات** تاریخ برمی آید که درین گوشه زمین باستانی دوازده قرن قبل شهر مهم وتاریخی زرنج **ومرکز** سیستان باستان که در این ایام مدنیت آن رشك انگیز جهان بوده وجود داشته که شواهد بیشما راز آن هنوز موجود بوده **وگواهی میدهد** این منطقه درگوشه غربی **مملکت** افغانستان بین خطو ط ٦۱ و٦۲ درجه **وسی و** دو وسی **ونه دقیقه و** پانزده وهژده ثانیه طول البلد شرقی وسی و

سی و یك درجه وبیست و هفت وسی و دودقیقه یك وبیست و چار ثانیه عرض البلد شما لی موقعیت دارد ازناحیــه شمال دشت هـــا ی لم یزرع وتقریبا مرتفع که از شرق به غر ب افتاده وحکومت جوین سرحد آن از را ه فراه جدا میسازد وهمچنان جهت غربی آ ن قسمتی به امون صابری وباقی آن سیستان ایرا ن تماس دارد .جنوب آن به ریگزار ها ی بلو چستان محاط بوده ودرشرق آن علا قه خاشرود ودشتها تاگرشك واقــع گردیده اند اراضــی آن بصورت عمومی مرکب از یکنو ع گـــل سیاه چمنی وآمیخته باریك دریایی از سرتا سر قریبا یکسطح همواری را تشکیل داده است درینجا باران کمتر میبارد شبنمیکه دربهاران نزول میکند آزوت آن برتمام نباتا ت جابرجا باقی می ماند واز جانبی همچون نسبت بــــه اراضی اطراف خود پست تر واقع گردیده و در بهار برای ابریزه ودشتها ی اطرا ف خود صورت کولی راتشکیل میدهد چون طبعا آب های مذکور مرکبات آزوتی دشتها را نیز با خود نقل میدهد در بعضی حصص شور ه های بزرگی رابه وجود می‌آورد از همین رو تمـام اراضی آن طوری از آزوت غنی است که محتاج هیچگونه کود ویاپاروئی نیست اکثر زمیـن های آن اگرهمه ساله وبدون دادن پاروکشت شود حاصل قابل ملاحظهٔ بدست می آید چون اقـلیـــم آنجا گـرم و آفتـاب آن سوزا ن است برای قوی گردانید ن زمیـــن آن این هم عامل خیلی مهم بشمار میرود .

در آنجا ضرب المثلی است که میگو یندد یکم من بدریا خشك میشود ومراد ازیکم حلول برج جوزاست همینکه اول جوزا شد کشتی که تادیروز سبز وخرم بود امروز بیك بار گی بیك قلم خشك وزعفرانی میگردد سایرحبوبات را در ماه حمل زرع میکنند تخم تنباکو وبادنجا ن را که از بذق آن استفاده میشود دربرج دلــو کشت میکنند .

ولایت زابل

موقعیت : جنوب مملکت
مساحت : ۲٦۷۱ کیلو متر مربع
درجــه : ۱۳ (از لحاظ مساحه)
نفوس : قراراحصائیه سال ۵۰ (۳۷۷۱۳۲)
درجــه : ۱۵ (از نگاه نفوس)
مرکـــز : قلات

مربوطات :

۱ ــ ولسوالی درجه ۳ دایه چوپان
۲ ــ ولسوالی درجه ۳ شنکی
۳ ــ ولسوالی درجه ٤ شاه جوی
٤ ــ ولسوالی درجه ٤ ــ ارغنداب
۵ ــ ولسوالی درجه ٤ ترنگ وجلدك
٦ ــ علاقه‌داری میزان
۷ ــ علاقه‌داری اطغر
۸ ــ علاقه‌داری شملزایی

دریاها : ارغنداب ،ترنك ،لوره،اطغر رود
کوه‌ها : سورغر کوتکی ، غرباری ، غـر سروغر، شینکی غر .

پیداوار : غله جات .

ذخایر معدنی : مس .

معارف :

تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	۳۹	۲۰	۷	۲
اناث :	۰	۱	۰	۰

مرکز صحی اساسی : شاه جوی .

زابل ــ قلا ت یکی از ولا یات افغانستا ن بشمار میرود قلات بین مقرو قندها ر بین معبر عمومی کابل وکندها ر واقع است .

در آنجا کاریز های متعدد وجود دارد اراضی آن نسبتا حاصل خیز است وهر نو ع محصو لات زراعتی پیدا میشود دریای ترنك ازنواحی قلات عبور میکند .

ولایت سمنگان

موقعیت : شمال مملکت
مساحت : ۱۵۷۷۲ کیلو متر مربع
درجه : ۱۶ (از لحاظ ساحه)
نفوس: قراراحصائیه‌سال ۵۰(۲۱۸۳۸۲)
درجه ۲۷ (ازنگاه نفوس)
مرکز : ایبك
مربوطات :
۱ ـ ولسوالی درجه ۲ درهٔ صوف
۲ ـ ولسوالی درجه ۲ خلم
۳ـ **ولسوالی درجه ٤ رویی دو آب**
٤ ـ علاقه داری گلدار
۵ ـ علاقه‌داری حضرت سلطان
دریاها : سمنگان
کوه ـ کوه صیاد
کوتل : کوتل سبزك بادشان شاه بغلی
پیداوار : میوه جات تازه وخشك
ذخایر معدنی : زغال ونمك .

معارف :
تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	۵٦	۲۱	۹	۲
اناث :	۲	۳	۲	۲

مراکز صحی اساسی : درهٔ صوف و خلم .

ولایت سمنگان ـ ولایت با ستا نی که‌مرکز آن ایبك میباشد قبلا یکی ازحکومات کلان ولایت مزار شریف بشمار میرفت ولی‌در سال یکهزارو سیصدو چهل وسه بشکل یك ولایت مستقل ارتقا یافت این ولایت به داخل این حدود واقع میباشد بطرف شر ق آن ولسوالی پلخمری ولایت‌بغلا ن بطر ف غرب آن ولایت بلخ وبعضامربوطات ولایت‌جوز جان بطرف شمال دریای آمومربوطات و لایت کندز وطرف جنوب آن ولایت بامیان وا قـع است و لایت سمنگان دارای ده هزارو هفتصد وهفتادو دو کیلو متر مربع مساحت بوده و از طرف شمال بطرف جنوب به شکل مستطیل افتاده است آب وهوای آن در تابستا ن‌نسبتا گرم ودر **زمستان نسبتا به سایر ولایات هم** جوار نسبتا ملایم میباشد .

مزارات متبرکه این ولایت قرار ذیل اند مزار ابو یعقوب اسماعیل بطرف شر قایبك معروف به **خواجه اسماعیـل علیه الرحمه و** مزار ایبك نو جوا ن در قریه ظهرابی ایبك ومزار خواجه مراد بخش در شهر قدیم‌ومیرزا سید اعتقاد خان دربا لاحصار شهر قدیم‌ایبك خواجه سنگور وخواجه نعلك در کوه چفت مدلـو **و حضرت سلطان علیه الرحمه درعلاقه** داری موسوم به شخیس خودیی وخوا جه‌برهان در خلم .

صنایع معروف محلی که در بین مرد م‌بیشتر رواج دارد عبارت اند از قاقمه بافی به رنك های مختلف گلیم کرباس ابریشم دو ز ی قالین بافی وانواع خامك دو زی آهنگری ، مسگری زرگری کلالی نجاری دمبوره ساز ی ولایت سمنگان **مشهور بوده .**

معادن ایــن **ولایت عبارت اند از زغـال** سنك دره صوف که یك معادن بسیا ر بزرك کشور بشمار **میرود که‌سالانه توسطپرسونل** فنی وزارت معادن به مقدار زیاد از آن‌استخراج میگردد معدن گوگرد که در کوه گوگرد ك که هنوز از آن استفاده نشده معد ن نمك در ولسوالی خلم که بقسم رسو بات آن استفاده میکنند یعنی ازچشمه های شور معد ن‌مذکور توسط حوض ها نمك استخرا ج میگردد .

ولایت سمنگان یکی از ولایات باستا نی کشور بوده که در مرکز ومحلات آن آثـــار زیاد باستانی وجود دارد که بالخاصه ایبك‌چه درزمان قدیم وچه امروز یکی از راه ها ی باختـــر بلـخ اخذ **موقع نموده وبر علاوه** موقعیت جغرافیایی مانند بامیان ساختما ن طبقات الارض هم سبب است که پیروا ن بودایی **این ناحیه آبداتی تعمیر کنند که‌مهم** ترین ابنیه تاریخـــی **این ولایت تخت‌رستم** میباشد .

تخت رستم در جنوب شرق شهر ایبك واقع است که عبارت از یك سنگی بسیار زیـــاد بزرك تراشیده شده که بشکل استوانه یـــا

استوپه ود ر نوعیت وتناسب وبزرگی خو د مانند هیکل بامیان بی نظیر است محیط این استوپه هشتاد متر وارتفاع آن بیش از د ه متر میباشد در بالای استوپه مذکور اتاق کوچکی نراشیده شده که شاید محلی بودو با شی ار ارهب منزول بوده باشد کمی پایین تر بطرف شمال استوپه درداخل یکتپه سنگی که شرقاو غربا واقـع است یك سلسله سموچها به شکل و نناسب های مختلف بعضا مدور وبر خی مربع کنده شده است وهم یك دهلیز طولا نی وجود دارد که تمام سموچها را باهم وصل میکند اولین سموج آن بطرف غرب بشکل مد و ر بوده ودارای گنبد بشکل بیضو ی میباشـد که طول محوطه آن ده متر وهفتادو پنـــج سانتی وارتفاع اش نزده متر میباشد درسقف گنبد گل نیلوفر بزرگ هزار برگه و بطرف زمین واز آن نیلوفر های کوچك دیگر طـور پراگند هنقاشی شده ودر داخل اتا ق ایـــن گنبد که سه متر وچهل سانتی ارتفا ع وسه متر وبیست سانتی عرض ونود سانتی عمق دارد کنده شده که گمان میرود هیکل بزر ك درآن گذاشته میشده وامروز ازبین رفته است .هم چنان سموچها ی خورد وکلا ن دیگری هــم وجود دارد که همه شان طاقها رواقها بـرای گذاشتن بت دارد که متاسفانه هیچیك ازآثار بت وهیکل آن وقته حا لاوجود ندارد وهــم چنان در گـرد ونواحـی این ولایـــت شواهد دیگری تاریخی وجود دارد که بعضی بشکل سموچها وبعضی به شکل تپه ها می باشد که بقا یای آبادی های قبل از سلا م در آن بمشاهده میرسد از آن جمله در قراء خرم وسار باغ سر کنده آثار خیلی جا لب وتماشایی وجود دارد وهمچنان در در هژوندون رباتك وقریه حسن خیل وهم بطرف شما ل غرب ایبك منطقه است به نام هزار سم که آثار خیلی جالب از آن بدست آمده است .

در ولسوالی خلم هم آثار وابنیهٔ تاریخی وجود دارد که بنام شهر بانو وبالا حصا ر خلم یاد میشود وهمدرولسوا لی رویی ودواب آثار منقش وتصویر جالب دیده شده که به عصر ساسانی ها تعلق میگیرد از ابنیهٔ دوره اسلام ولایت سمنگان بالا حصار ایبك مـی باشد که در زمان ملوك الطوایفی اعمار گردیده است .

ولایت غزنی

موقعیت : ولایت مرکزی
مساحت : ۳۱۱۰۶ کیلو متر مربع
درجـــه : ۹ (از نگاه ساحه)
مرکز : غزنی
نفوس : قراراحصائیه سال ٥٠(۱١٦٢٥٩٠)
درجـه : ۲ (از لحاظ نفوس)
مربوطات :

١ ـ حکومت کلان کتواز
٢ ـ ولسوالی درجه اول مقر
٣ ـ ولسوالی درجه اول اندړ
٤ ـ ولسوالی درجه اول ناهور
٥ ـ ولسوالی درجه ٢ شرن
٦ ـ ولسوالی درجه ٣ جغتو
٧ ـ ولسوالی درجة ٣ جاغوری
٨ ـ ولسوالی درجه ٣ قره باغ
٩ ـ ولسوالی درجه ٤ مالستان
١٠ـ ولسوالی درجه ٤ ناوه
١١ـ علاقه‌داری سلطان خیل
١٢ـ علاقه‌داری جانی خیل
١٣ـ علاقه‌داری دیله
١٤ـ علاقه داری اومنه
١٥ـ علاقه داری یوسف‌خیل
١٦ـ علاقه‌داری آب‌بند
١٧ـ علاقه‌داری خواجه عمری
١٨ـ علاقه‌داری ده‌یك
١٩ـ علاقه داری زنه‌خان
٢٠ـ علاقه داری گیلان
٢١ـ علاقه‌داری گیرو

دریاها : ارغنداب غزنی آب استاده‌ترنك نهاده .

کوتلهــا : ششن گاو غوجورك مزار ووړ، واز ءخواه .

پیداوار: میوه‌جات ،حبوبات،انواع پوستین وبوستینچه چوب ودستك .

ذخایر معدنی مس آهن ،طلا .

معارف :

تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	۸۹	٦٥	۲۳	۸
اناث :	۱۰	۷	۱	۱

مطبوعات : روز نامه سنائی سال‌تاسیس ۱۳۳۱ .

مراکز صحی اساسی :

اندړ یحیی خیل ، جاغوری ، ناهور، مالستان مقر، قره باغ وشرن .

ولایت غزنی ـ ولایتیست در جنوب غرب کابل بین شصت‌و هفت و۶۸ سی وچهل ودو دقیقه بیست‌و هفت وسی‌و شش ثانیه طو ل البلد شرقی وسی‌و سه درجه نزده وچهل و چار دقیقه وچارد ه وچهل وپنج ثانیه عرض البلد شمالی واق ع‌است مرکز این ولایت که آنهم بنام غزنی یاد میشود شهریست کهن و معروف که **یکصدو سی وپنج کیلو متر به** طرف جنوب غرب کابل واقع واز سطح بحر دو هزارو دو صدو بیست متر ارتفا ع دارد موقعیت جغرافیایی آن بین شصت‌و هشت در جه هژده دقیقه طو ل البلد شرقی وسی‌و چار درجه چهل وچار دقیقه عرض البلد شمالی واقع است .

شهر مزبور در موضع بلندی واقع و با حصار متینی احاطه شده است در قسمت‌شمالی شهر در **بلند ترین حصهٔ این تپه بالاحصار** غزنی قرار گرفته که **قلعه جنگی و مستحکمی میباشد در حصار اطراف شهر برجهای‌محکمی** موجود است که در هنگام مدافعه شهر ا زآن هاکار گرفته میشد هکذا به دورا دور شهر آثار خندق قدیمی وبزرگی مشاهد ه میشودکه در **زمانه های قدیم محاصره پرآب شده از** هجوم مانع میگردید شهر قدیم غزنی در سه سمت خود که عبارت از شمال جنو ب‌غرب باشد سه دروا زه دا شته و به نا م دروازه بهلول دروازه بازار ودروا ز ه گنک یاد می شود .

صنعت پوستین دوزی مسگری ونقاشی د ر غزنی شهرت تاریخداشته **ولی‌متاسفانه لشکر** کشی‌ها **تاخت**‌وتاز سلاطین‌**مغلی وخونریزی ها** وخرابکاری آنها **تمام آثار از بین رفته** وجز عده محدودی چیزی باقی نماند ه‌است‌از جمله آثار باعظمت سلاطین غزنی که هنو ز باقیست دو مینار بزرگی میباشد که به‌جانب شرقی غزنی درمد خل دره دهنه شیر به‌فاصله تقریبا چار صد قدم ازیکدیگر فاصله دارندهر یك ازین منار ها تخمینا هشتاد فتار تفا ع خواهد داشت .در حاشیه‌های بالا **به** خط کوفی یعنی از اسمایی الهی ونام بانی منا ر نوشته شده .

غزنی از حیث اقتصادی مقام دومرا نسبت به قندها ر دارد دریای غزنی طرف مشر ق ولایت کندهار به ارتفاع تقریبا دو صد متر افتاده است ازطرف شما ل غرب وجنو ب‌شرق غزنی راکوهها ی بسیار مرتفع احاطه کرد ه است وساحه غزنی رابه شکل بیضو ی د ر آورده است زمستا ن غزنی طولا نی وسر د **است از قوس الی أوایل حمل باطبقهٔ ضخیم برف پو** شیده میباشد **غزنی غله وچوب** زیادی دارد تربیه **حیوانات هم درینجا خو ب** است شهر **غز نی مر کز** اقتصادی‌است در عصر غزنویه ن نخستین یو نورستی یعنی دارلفنو ن افغانی در **غز نی** تاسیس شد چنانچه به عقیده بعضی عمارا ت آن اکنون در حالت خرابه‌سراغ شده میتواند لیك شهر غزنی موجود ه بسیا ر ابتر حز ن انگیز وخراب میباشدبا اینکه آبادی ها ی‌جدید در آنجا صورت گرفته .

پیشه مردم غزنی اکثرا دهقانی وبا غ داری میباشد عده زیادی‌هم اهل حرفت و صنعت بوده در **فن خو یش ماهرند .**

درشهر غزنی ونواحی آن مزارات زیاد وجود دارد **ومشهور** ترین آنها زیارت حکیم سنایی **زیارت‌بهلو** ل دانا زیارت علی بابا **زیارت شاه میرفالیز وان ،تاج اولیا ،خواجه** بلغار ، **مرقد سلطان محمود کبیر،مرقدسلطان** مسعود ، مرقد سکبتگین، **مرقد سلطان حلقوم**

دغزنی پوستینچی په باندنیو هیوادو نـوکښی زیات شهرت او خریداران لری

زیارت شمس صاحب میباشد در اخیر باید تذکر داد که بند سراج که از بند های مشهــور افغانستا ن است نیز در غزنی میباشد کـــه درسرسبزی غزنی رول بارزی دارد وبند سرده غزنی نیز به آبادی ولایت غزنی وسر سبز ی آن می افزاید .

ولایت غورات

موقعیت : غرب مملکت

مساحت : ۳۵۷٦٤ کیلو متر مربع

درجــه : ۷ (از لحاظ ساحه)

نفوس : قرار احصائیه سال ۵۰ (۳٤۰٦۷۸)

درجـه : ۲۱ (ازنگاه نفوس)

مرکــز : چغچران

مربوطات :

۱ ـ ولسوالی درجه ۲ شهرك

۲ ـ ولسوالی درجه ۳ تولك
۳ ـ ولسوالی درجه ۳ غور وتیوره
٤ ـ ولسوالی درجه ۳ لعل وسرجنگل
٥ ـ ولسوالی درجه ٤ پسابند
٦ ـ علاقه‌داری ساغر

دریاها : فراه رود ،هریرود ، مرغاب، رود ساخر ،رود سرپنك ،رودخم ، **شور .**

کوه‌ها: سلسله کوه سفید ، **کوه‌سیاه‌کوه**

کوتلها : کوتل تلخ آب .

پیداوار : گندم ، جو .

ذخایر معدنی : سرب

معارف :

تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	۸٦	۳۲	۹	۳
اناث :	۷	۱	•	•

مراکز صحی اساسی : تیوره ، وشهرك

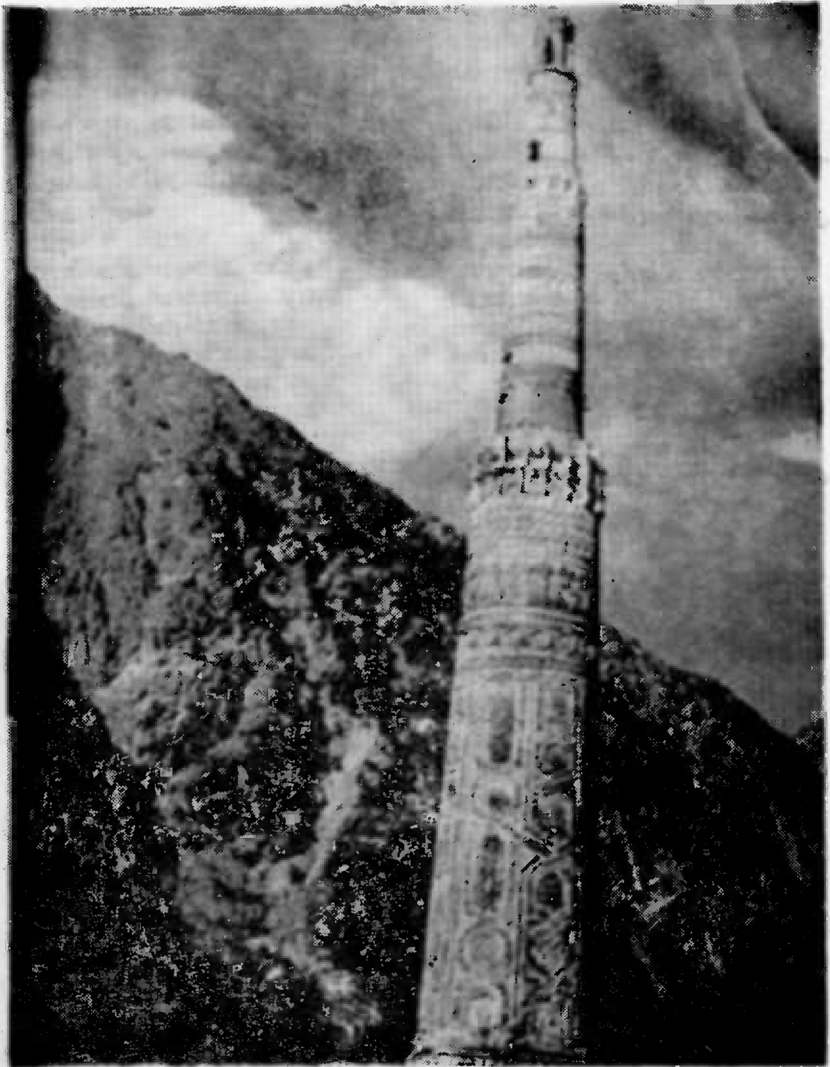
غورات ـ چغچران یکی از ولایات افغانستان بوده که **مرکزش غور میباشد وبین خطوط** تخمین شصت‌و چار وشصت‌و شش درجه یازده وپنج دقیقه وهژده وبیست‌و سه ثانیه **طول البلد شرقی وسی وچار وسی پنج درجه** بیست و **بیست و شش دقیقه و چهل و** هفت وپنجاه‌و پنج ثانیه عرض البلد شمالی واقع میباشد .

هوای زمستان آن نسبت برف بارندگی شدیدیکه دارد نهایت سرد وبرف وبارندگی های این‌منطقه بعد از هزاره جات درجه دوم راحایزاست .معهذا کوه های آن بر فدایمی داردو در تابستان نیز سرد میباشد فقط در ماهای اسد وسنبله نسبتا هوای معتدل داشته وبرف باری آن عموما ازاول ماه عقرب الی‌اخیر حوت بوده ودر ماه های حمل وثور باران شروع میشود .

اراضی چغچران اکثرا هموار وحاصل‌خیز بوده ولی بعضی حصص کوهستانی برای زراعت مساعد نیست زراعت آن عموما للمی کاری بوده وعبارت از گندم وجو که به مقدار زیادی زرع میشود قسمت کشت آبی آن‌نیز بنابر وفرت آب فوق العاده حاصل خیز است

محل چغچران شرقا محدود است به حکومت لعل وسرجنگل مربوط ولایت غور غربا متصل است به‌حکومت شهرك مربوطولایت غورات وبعضی علاقه حکومت جوند ،شمالا ملحق است به علاقه میمنه وسر پل مزار شریف وجنوبا پیوسته است به حکومت شهرك مربوط ولایت غورات ،از چغچران دو دریای‌بزرك‌میگذرد که اولی را به نام دریای هریرود ودومی آن به نام دریای مرغاب یاد میکنند اول الذکر از علاقه سرجنگل ودومی آن از حصه هزاره جات سرچشمه میگیرد امامتاسفانه از دریاهای نام برده در خود چغچران استفاده به عمل نمی آید موقع آب خیزی دریاهای مذکور ماهای حمل‌وثور میباشد.

راه های چغچران عموما کوهستانی بوده تنها سر **کیکه ازبین چغچران بصورت**

دجام تاریخی منار چه دغـــورپه ولایت کی دی

خامه گذشته وبه‌سمت هرا ت امتداد دارد   از آن راهها عبور ومرور نمایند .
مورد استفاده میباشد وباقی راه ها ی‌آ ن   در چغچران ازجمله معاد ن گروپ اکتشافی
اساستي تبوده‌صرف ‌ پیاده وسوار ه میتوانند نمبر ذو سیماب کشف گردیده .

ولایت فاریاب

موقعیت : شمال غرب
مساحت : ۲۱۰۳۵ کیلو متر مربع
درجــه : ۱۲ (از لحاظ ساحه)
نفوس : قرار احصائیه‌سال ۵۰(۴۵۷۸۱۴)
درجــه : ۱۱ (از نگاه نفوس)
مرکـز : میمنه
مربوطات :

۱ ـ ولسوالی درجه اول اندخوی
۲ ـ ولسوالی درجه اول پښتونکوت
۳ ـ ولسوالی درجه ۲ بلچراغ
٤ ـ ولسوالی درجه ۲ شیرین تگاب
۵ ـ ولسوالی درجه ۳ قیصار
٦ ـ ولسوالی درجه ٤ دولت آباد
۷ ـ ولسوالی درجه ٤ درزآب
۸ ـ علاقه‌داری المار
۹ ـ علاقه‌داری کوهستان
۱۰ـ علاقه‌داری قرمقول
۱۱ـ علاقه‌داری قرغان
۱۲ـ علاقه‌داری خان چارباغ

دریاها : میمنه قیصار ، شیرین تگاب ؛
کوه‌ها: سلسله کوه تیربند تر کستان .
جنگلات : پښتون کوت وکو هستان .
پیداوار معدنی : اقالین ،قالینچه، پوست‌قرقل حبوبات و پشم .
ذخایر معدنی : گوگرد .
معارف :

تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	۹۵	۳٤	۱۵	٦
اناث :	۲۹	۸	۲	۱

مراکز صحی اساسي: درزآب ، اند خوی وقیصار .

دغالیو اوبدل زمونږ دهیواد یولوی اومهم لاسی صنعت دی چه ښځی ئی کوی .

فاریا ب،ـ یکی از ولایات أفغانستا ن به شمار میرود که قبلا به‌نام حکومت اعلی میمنه یاد میشد امروزنام ولایت‌فاریاب برآن‌گذاشته شده است قسمت عمده این سرزمین ازتپه های خاکی کوه ها وجنگلها تشکیل شد ه است آبها ی جاری فراوانی در آن وجودندارد **معهذا در اثر بارانهای موسمی زمینه بـرای** انجام فعالیت های زراعتی وما لدا ر ی مساعد میباشد این عوامل طبیعی است که سا کنین این منطقه را بیشتر به‌شغل زراعت وفلا حت سو ق داده **اسـت زمستان هـــــای سرد** تابستان **های گرم فاریاب نه‌تنها برای‌انتخاب** شغل مردم اینجا موثر است بلکه درانکشاف جسمی آنها نیز موثر واق ع‌گردیده و افراد قوی هیکل وتوانا را بارآورده است .

موقعیت جغرافیایی فاریا ب در اِتصا ل حلقه اقتصادی وکلتور یءشر قوغرب درادوأر گذشته رول بس مهمی تاریخی راداشته وبدین **جهت نیز برای مدتها بحیث کانون علم وادب** معرفی شده است.

یك‌معدن نمك‌نیزدراندخوی استخراج‌شده‌است

ولایت فراه

موقعیت : ولایت غزنی
مساحت : ۵۹۵۹۰ کیلو متر مربع
درجـه : اول (از لحاظ ساحه)
نفوس : قراراحصائیه سال ۵۰(۳۳۱۰۱۵)
درجـه : ۲۶ (از نگاه نفوس)
مرکـز : فـراه
مربوطات :

۱ ــ ولسوالی درجه اول شین‌دند
۲ ــ ولسوالی درجه ۲ ــ اناردره
۳ ــ ولسوالی درجه ۲ بکواه
٤ ــ ولسوالی درجه ٤ بالابلوك
۵ ــ ولسوالی درجه ٤ قلعهٔ‌کاه
٦ ــ ولسوالی درجه ٤ گلستان
۷ ــ ولسوالی درجه ٤ پرچمن
۸ ــ علاقه‌داری خاك سفید
۹ ــ علاقه‌داری فرسی

دریاها : فراه رود ،خاشرود ،رود فرسی رود شین‌اند ، هاروت رود ، مالمندرود ، رود یزدوان .

کوه‌ها : سیاه کوه ،مالمند ، سلسله کوه افغان ریگ دوان‌غر .

کوتلهـا : گردنه خوال ، گردنه خیر آباد
صحرا : دشت بکوا
پیداوار : جو ، پخته گندم .
ذخایر معدنی : مس .
معارف :
تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	٤۷	۳۲	۱۵	۳
اناث :	۵	۲	۲	۱

مطبوعات : روز نامه‌سیستان‌سال **تاسیس** ۱۳۲٦ .
مراکز صحی اساسی : گلستان وانار دره

فــراه حــو زه مشهور یست درجنوب غرب أفغانستان که بین خطوط شصت‌وسه‌درجه چهل‌ونه دقیقه وپنجاه وشش ثانیه طول‌البلد شرقی وسی‌و دو درجه پنجاه وسه دقیقه و پنجاه وشش ثانیه عرض البلد شمالی واقـع واز سطح بحر **تخمین هفتصدو پنجاه‌وهفت‌متر** ارتفاع دارد .

این، سرزمین کهن که در ازمنه قدیمه به سکاستیانا **موسوم بـوده در نکیا نـــا** فارسها **نیمروز سیستان عـرب ها زرنـج و** سجستان می نامیدند .

این شهر در آن وقت یکی از شهر های مهم ودارای قلعه های متین بود اکثرا معبر **بزرگ‌ومیدان‌مجادله‌جنگ آوران‌خارجی‌واقع‌بوده** رزم آورا ن آن در راه‌دفاع از سر زمین خود در برابر اجانب رول مهمی داشته اند کـــه از زدو خوردهای‌شان‌آثار مفصلی موجود وگواه **است گویند که اسکندر مقدونی بالشکربزرگی** برای تسخیر ممالك ایشیا ازین سرزمین‌گذ ر کرد زمستانی رادر اینجا گذشتاند ه‌درسفرنامه خوداز هوای گرم وخوشگوار آن تعریف و ، ستایش کرده این شهرزمانی مرکز وگا هی‌جزء **از سیستان آنوقته نامیده شده درآن اعصار** از حیث تمدن ونفوس از بلاد معرو ف ومعمور شناخته میشد .شهر فراه از کابل هشتصد و

نودو دو کیلو متر مسافه دارد این منطقه نسبت به بسیاری از مناطق مملکت در تابستا ن بیشتر گرم است چنانچه بلندترین درجه حرا ر ت تا چهل و هشت درجه سلیسوس و پایین ترین درجـه حرارت در زمستان ازدو درجه منفـی سلیسوس پایان نرفته وزش باد علی الاکثر ازسمت شمال غربی بوده ودر زمستا ن این شمال موجب برودت هوا میگردد بارند گی به بعضی سالها به یکصدو هشتاد میلی متر میرسد .

ولایت کابل

موقعیت : ولایت مرکزی
مساحت : ۳۱۲۸۰ کیلو متر مربع
درجه : ۲۸ (از نگاه نفوس)

نفوس : قرار احصائیه سال ۵۰ (۱۳۶۰۶٦٤)
درجـه : اول (از لحاظ نفوس)
مرکـز : کابل

مربوطات ـ

۱ ـ ولسوالی درجه اول کوهدامن
۲ ـ ولسوالی درجه ۲ چهاردهی
۳ ـ ولسوالی درجه ۲ پغمان .
٤ ـ ولسوالی درجه ۳ شکردره
٥ ـ ولسوالی درجه ۳ قره باغ
٦ ـ ولسوالی درجه ٤ ده سبز
۷ ـ ولسوالی درجه ٤ بگرامی
۸ ـ ولسوالی درجه ٤ سروبی
۱۰ ـ علاقه‌داری کلکان
۹ ـ علاقه داری خاك جبار
۱۱ـ عـلاقه داری استالف
۱۲ـ علاقه داری درجه ۲ چهار آسیاب
دریاها : کابل ،لوگر

کوتلها ـ یك لنگه ، خیر خانه ، لته بند، ارغنده .

پیداوار : غله جات ، میوه‌جات تـازه، وخشك ، ظروف سفالی .

ذخایر معدنی : مس .

فابریکه : نساجی بگرامی بایسکل سازی، جنگلك ودوپیو اوبدلو فابریکه **و یك تـعداد** دستگاه‌های غیر دولتی نساجی **بافندگی**وجراب بافی .

معارف :

تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	٤۷	۸۸	٤۲	۱۸
اناث :	٥	٤۲	۸	۷

تعداد پوهنتون : ۲

مطبوعات : رادیو افغانستان

روزنامه ها :

انیس بزبان دری سال تاسیس ۱۳۰٦
اصلاح بزبان پښتو ودری سال تاسیس ۱۳۰۸
هیواد بزبان پښتو سال تاسیس ۱۳۲۸
کابل تایمز بزبان انگلیسی سال تاسیس ۱۳٤۰

مجـلات :

اسم مجله	محل نشر	صاحب امتیاز	نوع انتشار	سال تاسیس
اردو	کابل	وزارت دفاع ملی	ماهانه	۱۲۹۹
نیـاو	رر	وزارت عدلیه	ماهانه	۱۳۰۹
کابل	رر	پښتو ټولنه	ماهانه	۱۳۱۰

اقتصاد	رر	اتاق تجارت	ماهانه	۱۳۱۰
عرفان	رر	وزارت معارف	ماهانه	۱۳۰۱ـ۱۳۰۳
ژوندون	رر	مؤسسهٔ نشراتی انیس	هفته‌وار	۱۳۳۷
پښتون ږغ	رر	دستگاه رادیو	ماهانه	۱۳۱۹
پیام حق	رر	وزارت اطلاعات وکلتور	ماهانه	۱۳۳۱
سالنامه	رر	وزارت اطلاعات وکلتور	سالانه	۱۳۱۱
ښوونکی	رر	وزارت معارف	ماهانه	۱۳۳۱
بخوان وبدان	رر	وزارت معارف	ماهانه	۱۳۳۲
پوهنه	رر	وزارت معارف	ماهانه	۱۳۳٦
وته	رر	وزارت مالیه	ماهانه	۱۳۳۳
عاطفه	رر	سره میاشت	پانزده روزه	۱۳۵۰
میرمن	رر	میرمنو ټولنه	ماهانه	۱۳۳۲
هوا	رر	ریاست هوائی ملکی	سه‌ماهه	۱۳۳٦
کرهنه	رر	وزارت زراعت وآبیاری	ماهانه	۱۳۳٤
سیانس	رر	پوهنځی علوم	سه ماهه	۱۳٤۲
دکابل پوهنتون	رر	ریاست پوهنتون کابل	ماهانه	۱۳۳۷
آریانا	رر	ریاست انجمن تاریخ	ماهانه	۱۳۲۱
جغرافیا	رر	پوهنځی ادبیات	دوماهه	۱۳٤۰
دافغانستان بانك	رر	افغانستان بانك	ماهانه	۱۳۳۵

ویسا	کابل	پښتنی تجارتی بانك	ماهانه	۱۳۳۳
پښتنی طبی	رر	پوهنځی طب	سه‌ماهه	۱۳۳۵
حقوق	رر	پوهنځی حقوق	ماهانه	۱۳۳٤
تعلیم وتربیه	رر	پوهنتون کابل	ماهانه	۱۳۲٦
اقتصادی څیړنې	رر	پوهنځی اقتصاد	سه‌ماهه	۱۳۳۹
ادب	رر	پوهنځی ادبیات وعلوم بشری	دوماهه	۱۳۳۲
حربی پوهنتون	رر	حربی پوهنتون	ماهانه	۱۳٤۳

زیرمه	رر	ریاست لوازم دفاع ملی	سه‌ماهه	۱۳۳٦
وږمه	رر	پوهنځی ادبیات	ماهانه	۱۳۳٦
شورا	رر	شورای ملی	پانزده روزه	۱۳۳۲
افغانستان	رر	ریاست انجمن تاریخ	ماهانه	۱۳۲٤
بدنی روزنه	رر	پوهنتون کابل	سه ماهه	۱۳۳۹
تخنیك اردو	رر	حربی پوهنتون	دوماهه	۱۳٤۵
جریدهٔ رسمی	رر	وزارت عدلیه	پانزده روزه	۱۳٤۳
دکوچنیانو انیس	رر	اطلاعات وکلتور	هفتهٔ وار	۱۳٤۸
لمر	رر	اطلاعات وکلتور	ماهوار	۱۳٤۹
مجلهٔ شرعیات	رر	پوهنځی شرعیات	ماهوار	۱۳٤۹

جراید غیر دولتی :

مساوات	سال تاسیس	۱۳٤۵
پیام وجدان	سال تاسیس	۱۳٤٦
روزنامهٔ کاروان	سال تاسیس	۱۳٤۷

ترجمان	سال تاسیس	۱۳۴۷
خیبر	سال تاسیس	۱۳۴۷
کهیخ	سال تاسیس	۱۳۴۷
سبا	سال تاسیس	۱۳۴۷
جبهۀ ملی	سال تاسیس	۱۳۴۷
اتحاد ملی	سال تاسیس	۱۳۴۸
پکتیکا	سال تاسیس	۱۳۴۸
روز گار	سال تاسیس	۱۳۴۹
ندای حق	سال تاسیس	۱۳۵۰
پیکار	سال تاسیس	۱۳۵۰
شوخك	سال تاسیس	۱۳۵۰
افغان	سال تاسیس	۱۳۵۰

مراکز صحی اساسی : قره باغ ،شکردره وشیوه‌کی .

کابل ـ اسم شهر مرکز ی حکومت پادشاهی افغانستان وهم نام ولایت مرکز ی کشور می **باشد و بـه نام ولایت کابل یاد میگردد که** در شصت‌و هشت وشصت‌و نه در جه هفد ه وسی‌وپنج دقیقه وپنجاه وهشت ثانیه طو ل **البلد** شرقی سی‌و چهار درجه وسی و **هشت** دقیقه هژده وسی ثانیه عرض **البلد** شما لـی واق ع‌شده است.

وجه تسمیه و موقعیت شهر :قدیمترین نامیکه برای شهر کابل سراغ میشود کوبها است‌که در مورد رودخانه کابل در سرودریك وید به‌کرات ذکر شده چون سرود های مذکور بطور متوسط در هزارو نهصد ویکهزاروچارصد ق،م **سروده شده لذا گفته میتوانیم که اقـلا** سه هزارو پنجصد سال است که این اسم داخل أدبیات آریایی شده معنی کلمه کوبها هم تاپك اند ا زه معلوم است زیرا کو د ر اکثر زبانها به معنی آب میباشد .

پس میتوان گفت‌که کوبها قدیم ترین نامی است که در مورد رودخانه کابل استعما ل شده در أوستا در جمله‌شانزد ه قطعه خا ك زیبای آریایی کابل در مرحله هفتم بنا م‌ویکار تا یاد شده .

بطلیموس جغرافیه نگار معرو ف یونا نی که‌در وسط قرن دوم قبل المیلاد زندگی میکرد وکتاب او مفصل ترین جغرافیۀ قدیم آسیا است که نسبت به کشورما‌معلو ما ت قیمت داری میدهد در **فهرست شهر های‌ولایت پارو** پامیزاد از کابل به نام‌کارو را یاکابورا یاد کرده است در میان قبایلی که **بطلیمو** س در دامنه های جنوبی هندوکش قرار میدهد یکی از بولی تی ها است که‌قرار نظریه مکدونالد احتما ل دارد کابولی تی ها یعنی باشندگا ن کابل وگرد نواحی آن باشند اورتیانا نـا م دیگری است که‌از طرف مورخین کلا سیـك به شهر کابل داده شده بعضی مدققین به‌این فکراند که شکل اصلی این‌نام یورو ستانابوده ودر سانسکریت حصار بلند معنی داشت . و

نقریبا درمورد تمام قلعه های مستحکیم فرا ز کوه‌ها **استعمال میشد اگر قرار نظریه کپتان** کننگهم شکل خواند ن اسم مذکور کمی عوض شودا‌ز پورتو سپانا بدست می آید وهنوز هم در پښتو پورته معنی بلند وبالا را افاده میکند ودلالت می نماید که این نام وقتی در مورد شهر کابل استعمال میشد که کابل حیثیت بالا حصار رابه‌خ ود داشت کوفن وکوفس‌هم نامهایی است‌ک ه مورخین یونانی برای رود خانه کابل داده اند .

بنداهش از کابل بنام کاپل ذکر کرده و این نزدیکترین لهجه قدیمی است که به‌لفظ نام امروزه پایتخت کشور ماسر میخورد .

دکابل تاریخی یوه کلا چه بالاحصار نومیږی

کابل در قرون پنجم قبل المیلاد هنگام فتوحات سیروس داخل قلمرو مفتوحه اوشد داریوش پنجصد یا پنجصدو ده قبل المیلاد از راه هریوا هرات وزنگوش هزاره جات کابل راعبور نموده از دره خیبر داخل هند گردیده و حصص مغربی هندرا درحوزه حکومت خود داخل ساخت که بعد دریای سند بین حکومت فارس وسلطنت هند حد فاصل قرار گرفت .

کابل به این حالت خود دوام نمود تا اینکه اسکندر یونانی داخل افغانستان شد اسکندر در سیصدو بیست وهشت قبل المیلاد هندوکش را عبور نموده باخترا تسخیر وبه جانب ماورالنهر گذشت ولی در سال سیصدو بیست و هفت برگشته از وادی کابل بطرف دره خیبر عبور نمود وبعد از فتح پنجاب ازراه بلوچستان به جانب بین النهرین رهسپار ودر سال سیصدو بیست و سه ق م فوت شد درین وقت کابل تحت اداره سلوکوس یکی از سردارا ن یونانی قرار داشت که ازسیصدو دوازده الی دو صدو هشتادو یك ق م در باکتریا حکومت مینمود متعاقبا در هندوستان چندرا گوپتا قیام وحکومت موریا رااساس گذاشته بسر ایالت جنوبی هندو کش که کابل نیز در آن داخل بود تسلط یافت وایالات پاروپامیسوس

هندرکوه و پامیر و جدرویا یعنی بلوچستان در حوزه حکومت موریای داخل شد این حکومت درزمان اشوکا نواسه چندراگوپتا ترقی وتوسعه یافت پس ازاشوکا سلطنت موریای هند تنزل وباکتریا هم درسال دو صدو پنجاه قبل المیلاد ذریعه دیودوتس مستقل گردید و

اخیرا در حوالی یکصدو بیست و شش قبل المیلاد سلطنت روبه تنزل گذاشت درین وقت مناندر برکابل وپنجاب حکومت میکرد که حکومتش از یکصدو شصت الی یکصدو چهل قبل المیلاد دوام نمود آخرین پادشاه یونانی درکابل هیرما یوس که از بیست تا بیست و پنج میلادی در کابل حکومت نمود در سنه نود ق م قوم دیگری بنام کوشان ظهور کرده باکتریا راستیلا نموده سلطنتی تاسیس کردند نخستین پادشاه این قوم کدفیز س

در حدود چهل یاپنجاه میلادی به سلطنت رسیده باکتر یا کابل وپنجاب را فتح کرد . مذهب بو دایی در دوره این شاهان درکابل **مستحکم تر شده وصوامع و زیارت گا ههای** بودایی در کابل بنا یافت در سال پنجصد میلادی کابل از دست کوشانی های باقیمانده و بعد ست هیا طله افتاد که رد اواخر قرن پنجم در نواحی در یای آمو شروع به تاخت وتاز کرد ند وفتوحا ت خودرا تا هند رسانیدند اما در وقت **مهر گل یکی**

ازشاهان این سلالهاز اطراف کشمیر اخراج شدند ودر اواسط قرن شش از ناحیه اوکس وبالاخره ذریعه خسرو اول نوشیروا ن ا ز صفحات شرق کاملا رانده شدند وکابل ازاداره ایشان خلاص گردید .متعاقب این وا قعهسلسله دوم کوشانی در کابل تاسیس یافت که بهنام کابل شاهان معروفند که تا سنه هشتصدو هشتاد میلادی ودو صدو شصتو هشت هزمام سلطنت کابلستان را بدست داشتند درهمین وقت است که حمله اعراب مسلمان برکا بل صورت میگیرد بدینگونه که درسنه بیستو هشت یا سیو دو ه هنگام خلا فت حضر ت عثمان رضی الله عنه مسلمین تحت قیاد ت عبدالرحمن بن سمور بن حبیب قریشی ازراه غزنی برکابل حمله کردند در این و قت کابل شاه کوشانی شخصی بود که عر ب ها او را عرج نامیده اند درپایان جنگ شهر کابل تسخیر وتعداد زیادی از سپا ه کابل شاه کشته زنان وفرزندا ن ایشان اسیرگرفته شد خود اعرج هم دستگیر ومسلما ن گردیدو

سالانه یك ملیون درهم خراج برو یقبولانده شد فاتحین پس از فتح شهر عبدالرحمن تمیم رض بن قیس وجبیر رض را با چند نفرصحابه جهت تعلیم فرایض وآداب اسلامی در کابل گذاشته عودت کردند چندی پس از عود ت مسلمین جیپال که بعد از اعرج بهحکومتکابل رسیده بود ازتادیه خراج ابا ورزید حضرت تمیم وجبیر بااصحاب به معیت ایشا ن بـه شهادت رسیدند باردیگردر سال هفتادو نه ه ششصدو نود و هشت هنگام خلافت عبیدا لملك مروان بسترکردگی عبیدالله بن ابابکر

مینویسند وحاکم سیستان بو د به کابل حمله ور شد واز طرف رتبیل یازنتبیل کابل شا ه به شکست فاحش مواجه گردید لکن دوسا ل بعد یعنی در سنه هشتادو یك ه یا هفتصد م عبدالملكلشکر بزرگی رابه سرکردگی عبدا لرحمن بن الشعب جهت فتح کابل اعزا منمود وهنگامیکه عبدالرحمن باعسکر خود به غز نی رسیده خودش به غرض فتح غزنی در آنجا متوقف ویکعده عسکر را زیر ادا ره لیث بن قیس بن حضرت عباس رضی الله عنه بطرف کابل فرستاد چون اینعسکر زیر دیوار ها ی کابل رسید زنتبیل هم لشکر خودرا به مقصد دفاعدر عقب دیوار برتیرکش ها تقسیمنمود و دیری نگذشته بود که عبدالرحمن نیز ازغز نی فارغ وبه کابل رسیده ودیوار شهر در معبره مزنك چند جای سوراخ و شهر کابل قهـرا

نسخیر شد درین جنك حضرت لیث بهشهادت رسید واز طرفعبدالرحمن در موضعیکهحاضرا بنام شاه دوشمشیره علیه الرحمه معرو ف است مدفون شد عبدالرحمن در مسال ها ی اهل هنود را کهدر دوطرف دریا آباد بودتماما تخریب وتنها یكدرمسال را درپائین کو ه آسمایی به حال خود گذاشته اکنون هم موجود است ونیز مسجدی درپهلوی مر قد شاه دو شمشیره علیه الرحمه بنا نمود بعد از طر ف نصیرالدین همایون بن بابر شاه مجدد اتعمیر واخیرا ازطرف والده اعلیحضر ت اما ناالله خان به حالت موجوده اعمار شده وبه نا م مسجد شاه دوشمشیره ع معروف میباشد این مسجد اولین مسجدی شمرده شده که بدست مسلمین اعراب در کابل بنایافته است.

در سال یکصدو هفت ه عهد هشام آمین بن اسد بن عبدالله قشیری حاکم خراسا ن غور خرجستان وکابل بلکه افغانستا ن رادر حکومت خراسان داخل ساخت اما کابل رانگهدا شته نتوانست تا اینکه در وقت هارون الرشید به سال یکصدو هفتادو یك ه به امر جعفـر بن محمد اشعث پسرش عباس باقشو نبزرگی برکابل حمله وآنرابار دیگر فتحنمودولیهمین کهبرگشت دیری نگذشته بود که شاه کابـل ازاطاعت دربار خلافت سر کشید تا اینکه بار دیگر در دو صدو پنجاه وهفت ه یعقو بلیث

صفاری به فرمان المعتمد بن المتوکل عباسی بعدازفتح بلخ برکابل تاخته کابل را فتح نمود زنتبیل یارتبیل شاه کابل شکست فاحش خورده به ماورا رود سند فرار نمود وتا وقتیکه حکومت صفاری صاحب قدرت بود کابل نیز درتصرف اوقرارداشت ولی پس از ضعف صفاری کابل از دست آنها بر آمد ودرین هنگام مردم دیگری که اصلا هندی بود ومذهب برهمایی داشتند به سرکردگی شخصی بنام کالاله ظهور شد و یك سلسله شاهی

جدید رادر کابل تاسیس کردند که مذهب برهمایی نیز ذریعه ایشان در کابل رواج یافت درسال سیصدو شصتو شش هـ کابل در حوزه فتوحات سبکتگین پادشاه غزنوی داخل گردید هنگامیکه در سال پنجصدو چهل وهفت هـ حکومت غزنی بدست علاوءالدین غوری منقرض شد کابل بدست غوریان در آمد و ازسنه ششصدو دوازده هـ سلطنت غوری به دست علاوالدین محمد تکش خوارزمشاه به آخر رسید بعد ازچندین کشمکش ورد وبدل حکام دوره سلطنت به میرزا ابوسعید بهادر خان بن سلطان میرزا رسیدکه کابل درین وقت ذریعه میرزا الغ بیك پسرش اداره میگردید ولی الغ بیك در سنه نهصدو هفت هجری در کابل فوت پسرش عبدالرزاق به سبب بی کفایتی از دست امراء فرار ومحمد مقیم نام پسر امیر ذالنون با لشکری آمده کابل رامتصرف شد اما ظهیرالدین بابرازین واقعه شنیده برکابل هجوم ودر ربیع الثانی نهصدو ده هـ کابل را تسخیر ودارلملك خود قرار داد که رونق زیاد گرفت .حتی دارالضرب هم شده بود و هنگامیکه مرکز بدهلی انتقال یافت کابل بحیث یك صوبه ذریعه والی ها اداره میگردیدآخرین والی کابل ازطرف شاهان دهلی وقت حمله نادرشاه افشار نصیرخان نام داشت نادر شاه بروزسه ربیع الاول یکهزارو یکصدو پنجاه و یك هـ به قریه هندکی کابل وارد شد بالا حصار کابل از جانب رحیم داد خان کوتوال مسدودولی پس ازدفاع جدی مفتوح گردیده نادر بعد از فتح کابل جانب هند حرکت نموددر سال یکهزارو یکصدو شصت هـ اعلیحضرت احمد شاه بابا درانی ازطرف قوم به پادشاهی افغانستان منتخب واعلیحضرت موصوف برسم وزمان نادر شاه افشار اورا بحیث والی کابل گذاشت وچندساله مالیات کابل را که برای نادر شاه میبرد اعلیحضرت ممدوح از نزدش بازیافت کردلیکن دیری نشد که نصیر خان تمرد نمود و اعلیحضرت احمد شاه بابا هم که عازم هند بود دراواخرسال یکهزارو یکصدو شصت هـ کابل را تصرف نموده نصیرخان را تبعید فرمود اعلیحضرت موصوف میخواست کابل را مرکز قرار بدهد برای این منظور در سال یکهزارو یکصدو شصتو شش هـ امر تعمیر دیوار بزرگی رادر شهر کابل داد که به اهتمام سردار جانخان سپه سالارش انجام یافت این دیوار یازده مهره داشته ودروازه های ذیل درشهر کابل موجود بوده است .

۱ـ دروازه کندهاری در دهمزنك

۲ـ دروازه سفید در سلام خانه خاص .

۳ ـدروازه سردار جانخان .

٤ـ دروازه بیت در عقب مسجد عید گاه

۵ ـدروازه گذرگاه .

٦ـدروازه لاهور

بعدازرحلت احمد شاه بابا پسرش تیمور شاه در سال ۱۱۸٦ هـ به پادشاهی رسید درسال یکهزارو یکصدو نود هـ ۱۷۷٦ میلادی کابل را رسما مرکز سلطنت قرار گرفت که اینك تاکنون مرکز پادشاهی کشور ماافغانستان میباشد .

ولایت کاپیسا

موقعیت : ولایت مرکزی

مساحت : ٤٦۵۸ کیلو متر مربع

درجه : ۲٦ (از لحاظ ساحه)

نفوس : قراراحصائیه سال ۵۰ (۳٦۳۰۷۳)

درجه : ۱۸ (از نگاه نفوس)

مرکز : محمود راقی

مربوطات :

۱ ـ ولسوالی درجه اول تگاب .

۲ ـ ولسوالی درجه ۲ کوهستان

۳ ـ ولسوالی درجه ۳ پنجشیر

٤ ـ ولسوالی درجه ٤ نجراب

۵ ـ علاقه‌داری درنامهٔ کوه‌بند

۶ ـ علاقه‌داری چهار قریه یعنی حصهٔ اول پنجشیر .
۷ ـ علاقه داری درهٔ هزاره یعنی حصهٔ دوم پنجشیر .
۸ ـ علاقه‌داری اله سای .

دریاها : نجراب ، پنجشیر ، تگاب .

کوه‌ها : سلسله کوه هندوکش ، کوه‌صافی
کوتلها : خاواك ، تل ، غرژغان .

پیداوار : توت ، انگور ، انار ، **لبنیات.**
معادن : یك معدن مواد **غیر فلزی در** کاپیسا کشف گردیده است .

معارف :

تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	۶۱	۲۹	۱۲	۵
اناث :	۱۵	۶	۲	۲

مراکز صحی اساسی: پنجشیر ، **نجراب،** تگاب وجمال آغه .

کاپیسا ــ مؤلفین **قدیم کاپیسا رابه نام** های کیاپیس یاکی پن یاد کرده اند کاپیسا **ازطرف شمال متکی به سلسله جبال پر برف** هندو کش وسه‌قسمت دیگر جلگه ذوزنقه شکل راکوه های سیاه یعنی جبالیکه برف آن در تابستان ذوب‌میشود احاطه کرده است کاپیسا تقریبا شصت کیلو متر شمالا وجنوبا وبیست کیلومتر شرقا وغربا افتاده است کاپیسا به واسطه موقعیت جغرافیایی خود راه ها یءعمده هندوکش ومعبر بزرك ومقدس را دارا بود . ارتفاع کاپیسا نسبت به کابل از سطح بحر پست تر است وآب وهوای آن نسبت به پایتخت ملایم تر وازین جهت برای کشت حبوبات وبذر درختا ن میوه دار تاك بادا م زردآلو وخشکانیدن انگور وکشمش مسا عد است .

کاپیسا **نسبت کثرت و شدت باد های** موسمی‌که دارد ازجانب شمال کوتل منجمد سالنك برخاسته ودرین ناحیه می نشیند .

بگرام محل شهر کاپیسا از آبادی **وعمرانات** قدیم فقط در انتهای شمالی این میدان‌وسیع درکنار رود خانهٔ پنجشیر وامتداد **کوه‌پهلوان** آثار وبقایای آن مانده‌است که **آنرابدوحصه** تقسیم نموده‌اند : یکی **خرابه‌های عمومی**

بگرامی ودیگری بقایای حصار مدور وبزرگ برج‌عبدالله که (ارگ شاهی) با **طوریکه‌فوشه** میگوید (شهر شاهی) بوده است . **خرابه‌های** عمومی بگرام که‌باوجود شهر **قدیم عصریونانی** دلالت میکند در دوکیلو متری جنوب **رودخانهٔ** پنجشیر درامتداد **کوه پهلوان واقع است .**

کاپیسا ــ بگرام امروزه : **حغرافیه نگاران** یونانی وروم آنرا بنام (کپسا) یاد **نموده ند.** این شهراز (۱۵۰) قبل‌المیلاد تا **(۴۷۵)میلادی** مدت تقریباً ۶۲۵ سال **پایتخت امپراطوران** افغانستان بوده نام بگرام **را بعضی علماء** « ویگرام » که (گرام) در **سنسکریت (شهر)** و (وی) **حرف تعریف** است **وآنرا افضلیت** میدهد یعنی بگرام شهر **مهم ومرکزو پایتخت** یاد میکند **بعضی** هم آنرا **به‌شهرخوانین‌ونجباء** باغ خدا ، قریه راهب **ها تعبیر کرده‌اند .**

از **نظر جغرافیائی** (کاپیسا) **جلگه حاصل** خیز **وفراخ و مستطیل شکلی است که‌شمالا** وجنوباً **یکصد** کیلو **متر و شرقاً و غرباً** پنجاه **کیلومترمیباشد .**

فاصلهٔ بگرام ازکابل (۶۰) **کیلو متر** واز جاریکار (۸) کیلومتر است .

کاپیسا درتاریخ عبارت از **پایتخت‌تابستانی** امپراطور کنشکا **است که بروایات اکثری** مؤرخین وباستانشناسان در **بگرام وقوع** داشته واغلباً در زمرهٔ **پایتخت های بزرگ** جنوب بارو پامیزاد (هندوکش) **از آن نام** برده شده است . شهر **کاپیسا گرچه** **دروقت** سلطنت پادشاهان یونان **وباختر در نیمهٔ** اول قرن ۳ قبل‌المیلاد تاسیس **گردیده و** حیثیت **پایتخت** را داشت **ولی درزمان‌سلطنت** کنیشکا **اولین‌پادشاه** کوشانی **(۱۲۰ ـ ۱۶۰م)** و سلاله او **اهمیت** بسزائی **رادارا بودازجملهٔ** پایتخت های معاصر خود **بشمار میرفت .**

ولایت کندز

مؤقعیت : شمال مملکت
مساحت : ۸۰۸۵ کیلو متر مربع
درجه : ۲٤ (از نگاه مساحه)
نفوس : قرار احصائیه‌سال ۵۰ (٤۲۰۲٦)
درجه : ١٤ (از نگاه نفوس)

مرکز : کندز .
مربوطات :
١ ـ ولسوالی درجه اول حضرت امام‌صاحب
۲ ـ ولسوالی درجه ۲ خان آباد
۳ ـ ولسوالی درجه ۲ دشت ارچی

دپسو ساتنه او روزنه زمونږ دهیواد په‌هرگوت کی خصوصاً په شمالي حصو کښي زيات رواج لري .

٤ ـ ولسوالی درجه ۳ قلعهٔ ذال
٥ ـ ولسوالی درجه ٤ چهاردره
٦ ـ علاقه‌داری علی آباد .

دریاها : کندز
کوه‌ها: قره باتور ،کور تاو
کوتل: ایرگنك
پیداوار : قالین باب ، پخته ، لبلبو ، نیشکر ، شالی و خربوزه .

فابریکه : فابریکه سپین زر شرکت

معارف :

تعداد مکاتب .

	دهاتی،	ابتدایی،	متوسطه،	لیسه
ذکور :	٤٧	٣٤	١٦	٦
اناث :	٥	٤	٣	٣

مراکز صحی اساسی : دشت ارچی ،قلعه زال وچار دره .

کندز : ولایتی است در شمال افغانستان که موقعیت جغرافیایی آن بین ٦٨ درجه و٥٢ دقیقه و ١١ ثانیه طول‌البلد شرقی ٣٦ درجه و ٥٨ دقیقهٔ و ٣٠ ثانیهٔ عرض‌البلد شمالی واقع است .

کندز نیم قرن قبل از جنگلات ونیزار ها مملو بوده وآبادی کمتر وجود داشت امروز صورت یکشتهر رابه خود گرفته است سر ك های قیر شده عمارا ت‌بیشمار دکاکین زیبا و مساجد جامع‌آن رونق اینجارا بلند برده است سکنه قدیم کندز ازبك بوده درین اواخر که شهر کندز رونق خوبی بخودگرفته‌است اقوام متفرقه در آنجا مسکن گزین شده است.

در کندزبسافابریکه ها به فعالیت افتاد ه‌از قبیل فابریکه روغن نباتی چینی سازی وصابون سازی وفابریکات حلاجی پنبه وغیره .

عایدات مهم آن استحصال پنبه بوده که‌در اقتصاد یات مملکت واستحصال اسعار خارجی رول مهمی رابازی میکند آب وهوای کندز در تابستان گرم ودر زمستان سرد میباشد اسپ های کندز خیلی ها خوشنما قشنك وقوی‌بوده وبرای سوار کاری خیلی مساعد وخاصتا اهالی آنجا اسپ را برای بزکشی تربیه وبروز های جشن ومیله های تفریحی وعیدین به بزکشی میپردازند .

ولایت کندهار

موقعیت : جنوب غرب
مساحت : ٤٥٨٣٣ کیلو متر مربع
درجه : ٤(از نگاه مساحت)

نفوس : قراراحصائیه سال ٥٠(٧٨٠٦١٧)
درجه : ٤ (ازلحاظ نفوس)
مرکز : کندهار
مربوطات :

١ ـ ولسوالی درجه اول سپین بولدك
٢ ـ ولسوالی درجه اول دند
٣ ـ ولسوالی درجه ٢ ـ ارغستان
٤ ـ ولسوالی درجه ٣ خاکریز
٥ ـ ولسوالی درجه ٣ ـ ارغنداب
٦ ـ ولسوالی درجه ٣ پنجوایی
٧ ـ ولسوالی‌درجه ٤ معروف
٨ ـ ولسوالی درجه ٤ شاه‌ولی‌کوت دمله
١٠ـ علاقه‌داری شگه
١١ـ علاقه داری دامان
١٢ـ علاقه‌داری غورك
١٣ـ علاقه‌داری نیش
١٤ـ علاقه‌داری ریگ

دریاها : ارغستان ،ارغنداب،ترنك ، بند دمله ، معروف ،ناوه‌سالسون، ناوه دوری‌رود

کوه‌ها : شین غر ، شاه‌مقصود ،غرکوتکی زیارت غر ، هدی‌غر ، لوړغر .

پیداوار : میوه جات تازه وخشك ، پشم

ذخایر معدنی : سنگ مرمر ، مس ، طلا سرب و نمك .

فابریکه : فابریکه کمشش پاکی

معارف :

تعداد مکاتب :

	دهاتی،	ابتدایی،	متوسطه،	لیسه
ذکور :	۹۰	٤۷	۲۰	۸
انـاث :	۱	۵	۳	۲

مطبوعات : روز نامهٔطلوع افغان سال‌تاسیس ۱۳۰۰ .

مجلهٔ ماهانهٔ کندهار سال‌تاسیس ۱۳۳۹

مراکز صحی اساسی : میوند، پنجوا یی‌و ارغستان .

کندهار ـیکی از ولایات افغانستان است ومرکز ولایت مذکور نیز به‌نام کندهار یـاد میشود وبعد از کابل بزرگترین شهر ها ی افغانستان میباشد که از سطح بحر تخمینا یکهزارو هفتاد هفت متر بلند واز کرشـك یکصدو یازده کیلو متر فاصله دارد .

ایـن ولایـت در شصت وچـا ر و شصت‌و هشت درجه وهشت وپنجاه ویك‌دقیقه ده ودوازده ثانیه طول البلد شرقی و بیست‌و نه وسی‌و چار درجه دوازده و سیزده دقیقه بیست وبیست وپنج ثانیه عرض‌البلد شمالی واقع میباشد .

کندهار درمیان‌اراضی‌حاصل خیزوادی‌ترنك افتاده که‌از دریای ترنك ذریعهٔ یکسلسله کوه ها جدا میشود این کوه هارا تور کانی یعنی سنگ سیاه مینامند که ازسطح زمین تقریبا سیصد وهشت متر بلند است طـرف شمال غرب کندهار سرك کابل شروع میگردد کـه مشهور ترین وقدیمترین راه تاریخی بشما ر میرود . کندهار از کابل ۵۹۵ کیلو متـر واز هـرا ت ٦٤۷ کـیلـو متر مسا فـــه را دا را میـباشـد شهـر فعـلی کـندهـار شکل مستطیل رابه خود گرفـتـه که طول آن دو هزارو یکصدو سی وسه متروعرض آن به یکهزارو سیصدو هشتادو هفت متر میرسد و

مساحه آن در حدود تقریبا ۱۹۵۸۰۵کیلو متر مربع است بلندی دیوار های قدیمی آ ن از هفت الی ده متر وعرض آن پنج متر بود ه است .

عما رات کندهار بصورت عموم گنبدی معمار گردیده ازبین شهر کندها ر چهار سرك بزرگ به چار سمت کشیده‌شده که‌در مرکز تقاطع مینمایند درچهار سمت کندهار دروا زه بزرگ موجود است که به‌نام دروازه کابل ،

دروازه هرات ،دروازه شکار پور ودروازه عیدگاه یاد میگردد .

را جـع بـه وجـه تسمیـه کندهار نـظریات و عـقـایـد مختلف است بعضـی منشاء آنرا ازالگز اندره تصور میکنند برخی به این عقیده میباشند که چون مهاجرین ، کندهار به این سر زمین آمدند اسم کندهاره باخود آوردند وعربها آنرا قندها ر خواندند .

تاریخ کندهار:ـ نام قدیم ولایت کندهارهر خوتیش بوده که هردوتس آنرا هرواتی وسایر یونانیان اراخز یا ساخته اند کندها ر تاریخ پرآشوبی دارد سرگذشت قدیم آن هنوزمجهول است .

شهر نو کندهار از چند سال باین طرف که بطرز وپلان اصولی اعمار وبنا شده دروسط یکسرك عریض ومستقیم ودو طرف در کنار جاده هاجوی های آب کشیده شده بعدا دو طرفه تعمیرات‌بزرگ اعمار شده‌است‌شهرکهنه

ومرکز کندهار که فصیل ها ودیوار ها ی‌آن ازدور یك خرابه زار رانشان میدهد درداخل خود برپنج ناحیه تقسیم شده است که هر کدام آن نامهای علیحده داشته ودر داخل‌ودر حـوزه هـرناحیه کـوچه های جـدا گانـه ،

دحضرت محمد (ص) خرقــه مبارکه په کندهار کی

دارد که عمده ترین ومشهور آنهــا قرار آتی است گذر خرقه مبارك ،قبر شاه ، قلعه فصیل بارودخانه ،کشمیری ها، توپخانه ،بابر ها ، نقاره خانه ،بازار هرات ،کنار پاتاب ،علی زایی ، سدوزایی ، ملا ولی محمد ، بـازار شاه ، کابـلی‌شاه ،لـب جوی شاه ،قلعه عیـد گاه وگذر گرگها تاکنون مرکز ازدحا م واجتماع عموم همین شهر کهنه کندها ر بوده مرا کز

تجارتی کاروانسرا هاودکانها ،تجارتخانه ها، بالاخره داد وستد خرید وفروش در همینجا صورت میگیرد که به نام شهر احمد شا هی یاد میگردد . در شهر کندهار مقبره هــای اشخاص برجسته ونامدار افغان وجود داردکه در آنجا مدفون میباشند عمده ترین آن مقبـره اعلیحضر ت احـمـد شاه بابا است کــه درآنجا مدفون میباشند .

همچنان آرامگاه های رجال معروف وشهدای فدا کار وطن هم‌درکندهار وجود دارد مانند مقبره میرویس بابا در کوکران وهمچنین‌در موضع میوند مقابر شهدای‌میوند نیز وجود داردخرقه شریف درکندهار وجود دارد که‌ذریـعه احمد شاه بابا درسال یکهزار ویکصدو هشتادودو از بدخشان به کندهار آورده شد .

درجمله تقسیمات مناطق افغانستا ن از درك آب وهوا میتوان گفت که حصص وسطی بین ارتفاع نهصد الی یکهزارو سیصد متـر واقع اند ازمیدان های اند که‌از آن جملـه کندهار است .

آب وهوای این حصص خشك بوده اندازه باران سالانه کندهار تقریبا یکصدو پنجاه‌میلی میرسد کندهار اگرچه در تابستان ندرتا تا به

درجه چهل وپنج درجه سانتی گراد گرمی دارد مگر فضای وسیع وباغهای کثیر وآب ها ی

روان ارغنداب اعتدالی رابه این منطقه مهم افغانستان بوجود آورده که حرارتش غیرتحمل نبوده وفرق‌زیادی بین حرارت شب وروز آن دیده نمیشود .

ولایت ننگرهار

موقعیت : ولایت شرقی
مساحت : ۴۶۹۳ کیلو متر مربع
درجه : ۲۱ (ازنگاه ساحه)
نفوس : قراراحصائیه سال ۵۰(۳۴۷۱۸۷)
درجـه : ۲۰ (از لحاظ نفوس)
مرکز : اسد آباد

مربوطات :
۱ـ ولسوالی درجه ۳ برکنر
۲ـ ولسوالی درجه ۴ سرکانی
۳ـ ولسوالی درجه ۴ کامدیش بالندی سپین
۴ـ ولسوالی درجه ۴ چوکی
۵ـ وسوالی درجه ۴ درهٔ پیچ
۶ـ علاقه داری وانگام
۷ـ علاقه داری ناړی
۸ـ علاقه داری چپه دره
۹ـ علاقه داری برگ متال

دنور ستانیانو دنیکونو یوه تاریخی مجسمه

۱۰– علاقه‌داری مزار ونورگل
دریاها : لندی سین ، کنرسین
کوتلها : پارون
معارف :
تعداد مکاتب :

	دهاتی،	ابتدایی،	متوسطه،	لیسه
ذکور :	۶۷	۳۰	۱۸	۷
اناث –	۱۵	۱۲	۱	۰

مراکز صحی اساسی : چوکی ، درهٔ پیچ کامدیش ونورستان .

معادن – از جملهٔ معادن کشف شدهٔ کنرها یکی گروپ بیرل درهٔ پیچ می‌باشد .

ولایت لغمان

موقعیت : ولایت شرقی
مساحت : ۸۳۳۴ کیلو متر مربع
درجه : ۲۳ (از لحاظ ساحه)
نفوس : قرار تخمین احصائیه سال ۵۰ (۲۳۴۳۷۵) .
درجه : ۲۶ (از نگاه نفوس)
مرکز : مینرلام
مربوطات :
۱ – ولسوالی درجه ۲ قرغه‌ئی
۲ – ولسوالی درجه ٤ نورستان
۳ – ولسوالی درجه ٤ علیشنگ
٤ – ولسوالی درجه ٤ علینگار
۵ – علاقه داری گنج عزیزخان
دریاها : علینگار ، علیشنگ ،پشال کابل سین .
کوه‌ها : کوه گوشت ، مرسمبر
کوتل : چمار
پیداوار : برنج ، گندم و نیشکر .
معارف :
تعداد مکاتب :

	دهاتی،	ابتدایی،	متوسطه،	لیسه
ذکور :	۳۱	۲۹	۱۲	٤
اناث :	۸	۲	۰	۱

مراکز صحی اساسی : علینگار وعلیشنگ

لغمان هوای اقلیم حاره وبری دارد هر گونه میوه‌جات ومحصولات منا طق گرمسیر ودر مناطق کوهستان جنوبی وشمال شرق آن محصولاتیکه در سرد ترین مناطق بوجود آمده نمی تواند محصول میدهد .

دریای لغمان که‌از کوهسارا ن نورستان ونبعان وذریعه دوشاخ علاقه داری های علی شنگ والینگار را طی وبالاخره درحصه‌مرکزی حکومت لغمان باهم یکجا شده ومجددا نا م واحدی رابه خود گرفته در حدود چار با غ بادریای کابل یکجا میشوداین دریا به سر سبزی وشادابی وازدیاد حاصلات آن منطقه خیلی ها کمك نموده واستفاده خوبی از آن مینمایند .

زمین لغمان مستعد هرنوع حاصلا تزراعتی وسر درختی‌بود ، وچنانچه برنج ،گندم ونیشکر بوفرت حاصل میدهد که‌بر علاوه تکافو ی اهالی آنجا قسمت زیادی آن رابفروشش می رسانند درجه حرارت در موسم تابستا ن در بعضی حصص تاحدود چهل وسه وحتی چهل و پنج درجه حرارت سانتی گراد صعود میکند .

ولایت لوگر

موقعیت : ولایت مرکزی
مساحت : ٤۳۳٤ کیلو متر مربع
درجه : ۲۷ (ازلحاظ ساحه)
نفوس : قرار تخمین احصائیه سال ۵۰ (۳۲۵۶٤۲) .
درجه : ۲۵ (از نگاه نفوس)

مرکز : بره کی‌برك
مربوطات :
۱ – ولسوالی درجه ۲ کلنگار وپل علم
۲ – ولسوالی‌درجهٔ ٤ محمد آغه
۳ – ولسوالی درجه ٤ – ازرو
٤ – علاقه داری چرخ

۵ـ علاقه‌داری خوشی
دریاها: دریای لوگر
کوه‌ها: سپین غر
کوتلها: خر پیچك ، لته کوری
پیداوار: جو ، میوه جات ، برنج ، گندم
ذخایر معدنی: شیشه، مس ، کرو میت ، مرمر ، کوراس .
معارف:
تعداد مکاتب :

	دهاتی،	ابتدایی،	متوسطه،	لیسه
ذکور :	۳۱	۲۶	۱۲	٤
اناث :	۸	۹	۰	۰

مراکز صحی اساسی: آرزو ، اول لوگر ودوم لوگر .

ولایت لوگر ازناحیه شمال‌مربوط است به جهارآسیاب وازطرف‌غرب به‌دایزنگی‌ومربوطات ولایت‌غزنی ازجانب جنوب و شرق به‌ولایت

بکتیاو این ولایت که از شرق به غرب تقریبا طولانی افتاده آب وهوای آن در فصل تابستان معتدل بوده ودر ایام زمستان خیلی هاسرد است اهالی آنجا اکثرا زراعت پیشه بوده و بعضا به تربیه حیوانات وتجارت اشتغا ل

دارند ولایت لوگر علی العموم غله ریز بوده ودارای حاصلات زراعتی سر درختی میبا شد در لوگرمعادن کرومیت وکوارتس مو جودبوده وبرمه کاری نیز صورت گرفته است .

ولایت ننگرهار

موقعیت: ولایت شرقی
مساحت: ۷۱۷٦ کیلو متر مربع
درجه: ۲۵ (از نگاه مساحه)
مرکز: جلال کوت (جلال آباد)
نفوس: قرار احصائیه‌سال ۵۰(۸٦۱٤۳۸)

مربوطات :

۱ ـ حکومت کلان شنوار
۲ ـ ولسوالی درجه اول خوگیانی
۳ ـ ولسوالی درجه اول کامه
٤ ـ ولسوالی درجه ۲ سرخرود
۵ ـ ولسوالی درجه ۲ رودات
٦ ـ ولسوالی درجه ۳ مهمند دره
۷ ـ ولسوالی درجه ۳ حصارك
۸ ـ ولسوالی درجه ٤ کوزکنر
۹ ـ ولسوالی درجه ٤ ـ اچین
۱۰ـ ولسوالی درجه ٤ ده بالا
۱۱ـ ولسوالی درجه ٤ تازیان
۱۲ـ علاقه‌داری پچیرواگام
۱۳ـ علاقه‌داری شیرزاد
۱٤ـ علاقه‌داری خواجه زایی و گوشه
۱۵ـ علاقه‌داری بهسود
۱٦ـ علاقه داری درهٔ نور
۱۷ـ علاقه‌داری دربابا .
۱۸ـ علاقه‌داری بتی‌کوت
۱۹ـ علاقه‌داری چپرهار
۲۰ـ علاقه‌داری لعل‌پور

دریاها: کابل سرخ رود کنر
کوه‌ها: تور غر وسپین غر
کوتل: خیبر
پیداوار: میوه جات ، برنج ، نیشکر.
ذخایر معدنی: کرومیت ، تباشیر .
فابریکه: نساجی
معارف:
تعداد مکاتب :

	دهاتی،	ابتدایی،	متوسطه،	لیسه
ذکور :	٦۲	۵۹	۲۲	۱۰
اناث :	۱۷	۷	۲	۱

تعداد پوهنتون: ۱
مطبوعات ـ روز نامهٔ ننگرهار سال‌تاسیس ۱۲۹۸ .
مجلهٔ‌ماهوار ننگرهار سال‌تاسیس ۱۳۳۷ .
مراکز صحی اساسی: کجه خو گیانی ، رودآت ، حصارك وشیوه وشیگی .

جلال آباد ـ از کابل به‌مسافه تقریبایکصد وهشتادو دو کیلو متر بسر راه کابل پشاور ، ویکتیا دریای بهسودکه‌انرا دریای کابل هم می نامند واقع وبه خط هفتاد درجه بیست‌وهفت دقیقه وپنجاه وچهار ثانیه طول البلد شرقی‌و خط سی‌و چار درجه بیست‌و شش دقیقه ودو ثانیه عرض البلد شمالی بوده واز موا ضع زیبای وشتائیه افغانستان بشمار میرود

جلال آباد چندین بار خراب ودو بار ءآباد شده جلال آباد از طرف‌بابر شاه بنا یا فته اما جلال آباد کنونی‌درزمان **اکبر شاهنشا ه** هند تعمیر گردیده واسم جلال الدین رابه خود گرفت سال یکهزارو پنجصدو هفت م در سال **یکهزارو هشتصدو سی وچار از طر ف** امیر دوست محمد خان اشغال گردید وبعد از آن در جنك اول افغان و انگلیس صدمه دید ودر جنك دوم افغان‌وانگلیس از طرف قوا ی متهاجم انگلیس اشغال شد در سال یکهزارو هشتصدو چهل ودو زلزله شدید نمه زیادآن را خراب وتباه ساخت ودر سال **یکهزارو** سه صدو هفت شمسی حین شورش داخلی بعضی عمارات عصری آن از طرف اشرار آتش زده شد .

این منطقه در موسم زمستان سرسبزبوده برف گیرنمی‌باشد آب‌وهوای آن در تابستان بسیار گرم ودر زمستان معتدل وخشگوار‌است ندرتا یخبندی خفیفی هم به مشاهده میرسددر تابستان باران ندارد زمستان واوا یل بها ر موسم بارانی است .

چون سطح جلال آباد پست بوده آب‌های رود بار کابل ومعاونین آن از قبیل آب های غور بند ، پنجشیر ، لوگر ، تگا ب ، علیشنك ، الینگار **سرخاب کنروغیره‌به این منطقه واصل** میشود واز آب های فراوان ودایمی رودخانه های متذکره استفاده میگردد اراضی ننگرها ر یکی از حاصلخیز ترین ومعمور ترین علا قه های افغانستان بشمار رفته سالانه بمقدا ر زیادی غله باب خصوصا برنج باریك ولك ، گر، شکر به‌پیمانه وسیع ازین منطقه به‌کابل ودیگر مناطق مملکت صادر میشود ارا ضی آن منطقه دوفصل حاصل میدهد در زمستان هم نباتات از نشو ونمای خود باز نمی ماند باین سبب در جلا ل‌آباد باغهای مشهور ازحیث **قشنگی وسر سبزی نظیـری ندارد احـداث** گردیده درختان سر و وغیره اشجار مثمر و غیر مثمر مخصوصا در مناطق گرم سیرورونق وزیبایی منطقه رادو بالا گردانیده است‌میوه های نارنج ، مالته ، مته ، سنتره ، لیمو ، خرما ، **وغیره از حاصـلات عمده ایـن منطقه بشمار** می رود .

تاچند سال پیش اراضی وسیع اطرا ف جلال آباد بایر وبی حاصل بود اشعه سوزان ، خـور شید به بوته ها و **علـف ها مجال‌رشد** ونمو نمی داد درسال **یکهزارو نهصد شصت** براساس موافقه نامه منعقده بین اتحادشوروی وافغانستان کار ها ی اولیه برای ساختما ن تاسیسات بزرگ آبیاری **در آنجا آغاز شد .**

پروژه انکشاف وادی ننگرهار

۱ــ بند آب گردان بالای دریای کابل به ارتفاع ۲۲ متر و ظرفیت کاسهٔ بند بـــه گنجایش ٤۰ میلون متر مکعب .

۲ــ فابریکهٔ برق آبی به قوهٔ ۱۱ هـــزار کیلوات .

۳ــ کانال عمومی بطول ۷۰ کیلو متر و ظرفیت ۵۰ متر مکعب فی ثانیه با ۱۷ سیفون معکوس .

٤ــ تونلهای سرخد یوار بطول ۸۸۰۰ ـ متر .

۵ــ ستیشن واترپمپ های کوچك که در دو مرحله آب را به ارتفاع ۵۵ متر بالا میکند به ظرفیت ٤ متر مکعب آب فی ثانیه .

٦ــ اعمار قصبه های درونته و ثمر خیل و بتی کوت جهت رهایش متخصصین مامورین و عملهٔ ریاست .

۷ــ اعمار ورکشاپهای ترمیم موتـــر در درونته وثمر خیل وبتی کوت و فابریکـــهٔ کانکریت ریزی و نجاری در ثمر خیل .

۸ــ اعمار فابریکهٔ برق دیزلی به قـــوهٔ ۲٤۰۰ کیلووات .

فارم میکانیزه دو لتی هده ساحهٔ عمو می ۲۷۷٤۵ــهکتار زمین آباد شده را احتوانموده **ایـــن فارم با تمام وسایل ووسایط تخنیکـی** زراعتی مجهز بوده امور ساختمان آن در۱۳٤٦ شروع و در سال **۱۳٤۹ خاتمه پذیرفت .**

ساختمان تعمیرات مرحلهٔ اول نظر بـــه ضرورت کنونی فارم تکمیل گردیده که شامل ٤۱ــباب تعمیر يك منزله برای ۷٤ عایله و يك‌باب تعمیر رهایش دومنزله برای ۵۰ نفـ میباشد .

بر علاوه تعمیر اداره مرکزی فارم رستوران ۵۲ نفری و داش نان به ظرفیت ۲ تن ناز حمام به گنجایش ۱۵ نفر وهم کلنيك صحی

برای تداوی مامورین و کارگران ساخته‌شده است .

در پهلوی قصبه رهایشی تعمیرات تولیداتی ذیل اعمار گردیده است .

۱ـ کومپلکس ترمیم ماشین آلات زراعتی و موتر ها .

۲ـمیدان حفاظت ماشینها وعراده جات .

۳ ـ کومپلکس پروسس اولیه‌میوه‌ستروس وزیتون .

٤ـ کومپلکس مالداری .

٥ـ در عموم ساحهٔ قصبه فارم مواصلات انجنیری از قبیل نل آب تیلفون و کانالیزاسیون تمدید گردیده است .

این فارم بمنظور تولید نباتات ستروس وزیتون احداث گردیده که در آینده ساحه باغها قرار ذیل خواهد بود .

۱ ـ باغهای ستروس ٤ر۱۰۲٤ هکتار .

۲ ـ باغهای زیتون ۸٤۱ هکتار .

نهالشانی باغهای ستروس وزیتون درسال آینده خاتمه یافته و تاحال باغها در ساحهٔ ذیل احداث گردیده است .

۱ـ ستروس ۷ر۳۹۲ـهکتار
۲ـ زیتون ٦ر٦۰۳ـ رر

حاصلات سالانهٔمیوهٔ ستروس‌وزیتوندرزمانیکه باغها بالای حاصل دادن بیاید در نظر است که از فی هکتار مقدار ذیل حاصل استحصال گردد .

۱ـ مالته از فی هکتار ٥ر۲٥ تن
۲ـ زیتون رر رر ۰ر۱۰ رز

در فارم هده ٤۱۹ حیوان موجود است که منجمله ۱٥۸ راس ماده‌گاو و ۸۰ راس‌شیرده میباشد .

در فارم میکانیزه دولتی هده ستیشن مرغداری ثمرخیل به فارم هده مربوط بوده‌که در سال ۱۳٤٥ شروع به تولید نموده است. فعلا ۲۳٤٦ قطعه طیور درآن موجوداست ویك انکوبا توربه ظرفیت ۳۹۰۰۰ دانه تخم نیز در فارم مرغداری ثمر خیل فعالیت مینماید که چوچه‌های مرغ فیل‌مرغ ، قاز مرغابی از آن بدست آمده وبفروش میرسد .

فارم غازی آباد :

فارم دولتی غازی آباد در سال ۱۳٤٤ افتتاح و در سال ۱۳٤۷ بهره بر داری آن شروع گردید و ساحهٔ عمومی آن ۳ر۲۹۳٦ هکتار میباشد .

این فارم نیز با وسایط و وسایل تخنیکی زراعتی مجهز میباشد .

قصبهٔ فارم تعمیرات رهایشی مدنی ر کلتوری و عمارات دوایر اداری و امور تولیداتی در مرکز قصبهٔ فارم ساخته شده است .

هدف تشکیل این فارم دولتی مانند فارم دولتی هده احداث باغهای سب تراپیکی ، ستروس و زیتون میباشد و این فارم نیز با وسایل ووسایط تخنیکی زراعتی مجهز میباشد .

در آینده ساحه باغها درفارم غازی آباد قرار ذیل خواهد بود :

۱ـ ستروس ۱٥۳۱ـ هکتار .
۲ـ زیتون ۱۹۰ـ رر

تاکنون باغها در ساحهٔ ذیل احداث‌گردیده است .

۱ـ ستروس ۱۰٥۷ ـ هکتار.
۲ـ زیتون ٤ر۲۹۷ـ رر

تربیه گاو های اصلاح شده شیری درفارم غازی آباد نیز در نظر گرفته شده که فعلا در آن فارم ٦۲۹ حیوان که منجمله ۲۲۷ راس آن ماد گاو واز آن جمله ۹٦ راس شیر ده میباشد .

درسال ۱۳٥۰ حاصلات ذیل از فارم های مربوط پروژه بدست آمده است:

۱ـ گندم ۲٥٦۷ـ تن .
۲ـ جو ۱۸۳ـ رر
۳ـ نخود ۲۱٦ـ رر
٤ـ ماش ۲۹۸ـ رر
٥ـ شیر ۳۰۳ـ رر
٦ـ تخم ۱۰۱ هزار دانه
۷ـ ستروس ۲۳۰ـ تن (بخارج‌صادر شده است)
۸ـ جواری ۹٥ـ تن
۹ـ زیتون ۷ر۱ـ رر

دننگرهار نارنج دخوند او رنگ له مخې ډیر شهرت لري

فارم‌های مجدید زیبای آن کو چندشده است ، چیزیکه برای تماشای بیشتر موزون است ، آثار تاریخی هده است که در بیست کیلو متری شهر جلا ل‌آباد واقع است که تمد ن قدیم بودایی رادر آنجانمایندگی میکیند .

جلال آباد نه‌تنها به تجارت ترانزیت شهر ت دارد بلکه صنایع دستی آن حتی به هرا ت ومیمنه نیز میرسند درین صنایع دستی خصوصا لنگی آن که از نخ‌وابریشم ساخته میشودخیلی شهرت دارد .

ولایت وردك

موقعیت : ولایت مرکزی
مساحت : ۱۰۶۷۵ کیلو متر مربع
درجه : ۲۰ (از لحاظ ساحه)
نفوس : قراراحصائیه سال ۵۰ (۴۳۷۷۵۵)
درجه : ۱۳ (از نگاه نفوس)
مرکز : میدان شهار

مربوطات :

۱ ــ ولسوالی درجه اول بهسود
۲ ــ ولسوالی درجه ۲ سیدآباد
۳ ــ ولسوالی درجه ۳ چك
٤ ــ ولسوالی درجه ٤ حصهٔ اول بهسود
٥ ــ علاقه‌داری نرخ
٦ ــ علاقه‌داری جلریز
۷ ــ علاقه‌داری دایمیرداد
۸ ــ علاقه‌داری جغتو

دریاها : هلمند رود
کوه‌ها : کوه بابا ، کوه فولادی ، سلسله کوه پغمان .

کوتلها : اونی ، شش گاو ، ملا یعقوب .
پیداوار : أنواع غله‌جات
ذخایر معدنی : سرب ،ابرك

معارف :

تعداد مکاتب :

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	٤٤	۳٥	۱٦	٥
آناث :	۰	۱	۱	۰

مراکز صحی اساسی : سید آبادوبهسود. وردك .

آب وهوای میدان ووردك درفصل تابستان معتدل ودر أیام زمستان سرد میباشد اراضی اینجا علی الاکثر کوهستانی بوده و دردامنه های تپه زار وبین دره ها افتاده که چندان حاصل خیز نمی‌باشدمگرقسمتی از اراضی‌آن که در سواحل دریا ووادی های عریضی واقع گردیده قشر اراضی آنرا گل های فیاض که سیلاب های بهاری معمولاً در اراضی اطراف دریا پخش میکنند تشکیل داده این اراضی برای نموی هرنوع حبوبات علی العموم برای زرع ونموی گندم جو جواری وشالی استعداد دارد . پیشه این اهالی‌علی العموم دهقانی و تربیه حیوانات بوده معدن سنك مرمر درمنطقه خروتی واقع مرکز حکومتی و معدن سنگ سلیت در قریه کهنه خمار که آنهم بکار ، افتاده است معدن أبرك‌تکانه نیز کشف‌گردیده

ولایت هرات

موقعیت : غرب
مساحت : ٤۱۷۱۸ کیلو متر مربع
درجه : ٦ (از نگاه ساحه)
نفوس : قراراحصائیه‌سال ۵۰ (۷۲۲۳٤۸)
درجه : ۸(از لحاظ نفوس)
مرکز : هرات

مربوطات :

۱ ــ ولسوالی درجه اول انجیل
۲ ــ ولسوالی درجه اول غوریان
۳ ــ ولسوالی درجه ۲ پښتون زرغون
٤ ــ ولسوالی درجه ۲ گلران
٥ ــ ولسوالی درجه ۲ کشك
٦ ــ ولسوالی درجه ۳ ــ اوبه
۷ ــ ولسوالی درجه ۳ گذره
۸ ــ ولسوالی درجه ٤ کرخ
۹ ــ ولسوالی درجه ٤ زنده‌جان
۱۰ــ ولسوالی درجه ٤ کهسان
۱۱ــ ولسوالی درجه ٤ ــ ادرسکن
۱۲ــ علاقه‌داری چشت شریف

دریاها : **دریای‌هریرود ، جوی درآب ، رود شورآب ، رود گلران ، رودکرخ ، دریای اولنگ و رود گز .**
کوه‌ها : سفید کوه (فیروز کوه)

کوتلها : رباط سرخ تلغ آپ‌خوش‌رباط .

پیداوار : پخته ، برنج ،گندم ،گلیم و قالین‌باب .

ذخایر معدنی : آهن زغال ، نمک .

فابریکه : سمنت ونساجی

معارف :

تعداد مکاتب:

	دهاتی	ابتدایی	متوسطه	لیسه
ذکور :	٦٣	٧١	٢١	٥
اناث :	٩	١٠	٢	٢

مطبوعات: روز نامه **اتفاق اسلام سال** تاسیس ۱۳۹۸ .

مجلات : مجله ماهوار هرات‌سال تاسیس ۱۳۲٦ ، **مجلهٔ ماهوار مهری سال تاسیس** ۱۳۳۷ .

مراکز صحی اساسی : گلران ، ادرسکن.

اوبی ، وکهسان .

هرات بطرف شمال غرب کشور واقع در شصت‌و دو درجه یازده دقیقه طول البلد شرقی وسی‌و چاردرجه بیست‌و یک دقیقه عرض البلد شمالی قرار گرفته و به

فاصله یکهزارو یکصدو شصت‌و دو کیلومتر ازشهر کابل براه ،غزنی ،کندهار ، فرا ، وهشتصدو شصت‌و هشت کیلو متر از راه هزاره جات فاصله دارد .

این‌ولایت ازدوران **قدیم‌تاکنون‌خیلی اهمیت** داشته **مرکز‌تجارت‌بوده‌اگرچه بارهادرا‌ثرتاخت** وتاز جنک آوران پایمال گردیده ولی از یک طرف حاصل خیزی وشادابی این وادی بی نظمی های هنگام بحرا ن را چاره کرده ، واز طرفی موقعیت جغرافیایی وتجارتی این ولایت ازقدیم تاکنون اهمیت اقتصادی داشته وقبل

از انکشاف دریانوردی رایگان بود ،کاروان هند وبلاد چین **بادنیای غرب بوده آست .** این ولایت که در **کتیبه های داریوش(هری‌و)** تحریر گردیده به مرورایام‌از آریانا منحرف شده و به نام آریه وآریانه گفته شده .

مورخین می **نو یسند که سکندر مقدونی** هرات را به‌نام قدیمی آن آرتا کوانا خواند ، آریان آنرا آرتا کوان‌یا آرتا کان که **به معنی** شتهر شاهی مردم آریه است نامیده اند .

بعد از مرگ **نادر افشار یکهزارو هفتصدو** چهل ونه میلادی اعلیحضر ت **احمد شاه بابا** هرات را از دست اجانب‌نجا ت داده و در سنوات یکهزارو هشتصد **وسی‌و هشت ویک** هزارو هشتصدو پنجاه وپنج میلاد ی‌دو **مرتبه** برین شهر **حمله** آوردند نه سال **بعد براثر** **حمله دومین ایرانیان، اعلیحضرت‌دوست محمد** خان توانست بار دیگر هرات را**از** حملا ت اجنبیان مصون **نگاه داشت .**

هرات یك شهر باستانی بوده **وآثار** ناریخی زیادی داشته شهر هرا ت **دربین دو** کوه **مرکزیت، یك وادی‌شادابی راداراست‌درین** وادی قریه **های** زیادی تاکستانها کشت زار هاو باغها ی قشنك وجود دارد **جویبار های** چندی که برای سیرا ب کرد ن وادی کشیده شده در **هر طرف منظره های‌قشنگی‌را داراست**

که نظر بیننده را به خود جلب میکند جلگه **هرات** عبارت **آزیك وادی بزرگ‌ومعموراست‌که** عموما **توسط نهر وجدال بزرگی از هریرود** که در طول جلگه جریا ن‌دارد کشید ، شد ،

که‌ازآن استفاده **اعظمی میتماینداواین خطه‌یکی** ازمناطق عمده وزرخیز درجه اول افغانستان بشمار میرود .

هرات نسبت به‌کابل گرم تربرف باری‌کم وبارا ن کافی وفراوانی دارد در **موسم تابستان** باد شدیدی از سمت **شمال به وزید ن آغاز** وبدون وقفه در شب‌وروز جریا ن **داشته قوه** وزش آن **بدرجه است که آسیاب های بادی‌را** میتوان توسط آن به حرکت‌در آورد این بادد‌ر

د هرات تاریخی لوی جومات

هرات بنام یکصدو بیست روزه مشهوربوده که چار ماه دوام میکند اگر باد موسمي آن نمی بود آب وهوای هرات خیلی گرم میگردید مگر باآنهم آب وهوای هرات خیلی ها سالم و صحت بخش میباشد .

مردم هرات بیشتر دکاندار ویاماموریت داشته و اهل کسبه و تجارت پیشه میباشند ، ومردمان اطراف آن عموما به زمین داری وباغ داری ومالداری مصروفیت داشته صنایع پارچه بافی از قبیل بشری ویه . قناویز، قالین، گلیم وشالبافی ونمدبافتن پارچه جات نخی، ابریشمی که اکثر آنها را خانمها انجام میدهند به کسرت وجود دارد اهالی هرات در صنعت معماری مهارت بس شایسته داشته وعلاو تا پرورش کرم پیله بیشتر به علاقه جات غوریان خصوصا زیارتگاه برنلباد شیبان ، زنده جان وشین دند عمومیت داشته که پیداوار صنعتی این منطقه اهمیت تجارتی زیادی دارد

دستکش پتی ، جراب پتو برك وکرك که از پشم آهو ساخته میشود از پیداوار صنعتی آنجا است شیر خشت پسته وقره قلی پوست روبا هخفك سگ آبی هم دستیاب وبرای صادرات مملکت خدمت خوبی مینماید .

درداخل شهریکی ازبناهای تاریخی مسجدیست کـــه بـه مسجد جامع شریف شهـرت دارد

این مسجد جامع شریف بنای وسیع ایست در گوشه شمال شرق واقع گردیده این جامع شریـف را اصلا غـیـاث الدیـن ابـوالفتـح بـن سام که ازسلاله غور است بنا نموده است سبب بنای این مسجد بزرگ حضرت فخـر علمای اسلام فخر الدین رازی رحمت الله علیه بوده رازی ملقب به ابن الخطیب ابو عبدلله محمد بن عمر رازی میباشد

ولایت هیلمند

موقعیت : جنوب غرب
مساحت : ۳۵۱۸۰ کیلو متر مربع

درجـه : ۳ (از لحاظ ساحه)

نفوس : قراراحصائیه سال۵۰ (۳۳۳۳۲۹)

درجـه : ۲۳ (از نگاه نفوس)

مرکز : لشکرگاه

مربوطات :
۱ ـ ولسوالی درجه اول نهر سراج
۲ ـ ولسوالی درجه ۲ موسی‌قلعه
۳ ـ ولسوالی درجه ۲ نوزاد
٤ ـ ولسوالی درجه ۳ گرمسیر
٥ ـ ولسوالی درجه ۳ نادعلی
٦ ـ ولسوالی درجه ٤ ناوه‌بارکزایی
۷ ـ ولسوالی درجه ٤ باغران
۸ ـ ولسوالی درجه ٤ دیشو
۹ ـ علاقه‌داری واشیر
۱۰ـ علاقه‌داری کجکی
۱۱ـ علاقه‌داری ساربان قلعه
۱۲ـ علاقه‌داری ریگ

دریاها : هلمند رود ،موسی قلعه‌رودبالی بندکجکی ، نزاد رود .

کوه‌ها : سلسله کوه بغران ، نـــو زاد، کوه خانشین ، کوه ملک‌دوکان، کوه‌کشته‌گان.

کوتلها : کوتل شیبان

پیداوار : جو ، پخته ، گندم ، میوه‌جات گلیم ، لبنیات و سنگ مرمر .

ذخایر معدنی : نمك
فابریکه : روغن نباتی

معارف :

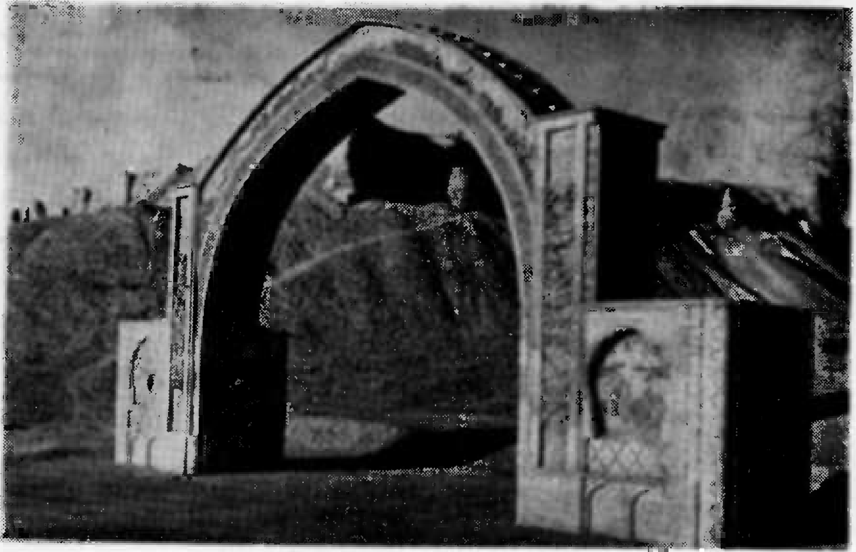
تعداد مکاتب :

	دهاتی،	ابتدایی،	متوسطه،	لیسه
ذکور :	۷۲	۲۵	۱۷	٦
اناث :	۲	۲	۱	۰

مطبوعات : روز نامه هلمند سال تاسیس ۱۳۳۳ .

هیلمند : یکی از ولایات افغانستان مـی باشد در عصر اوستایی که از آن سه هزا ر سال میگذرد وروود خانه هیرمند به نا م هتو منت وشتهر معروف ایـن وادی زرنـج بنـام (زرنگاه) و زرنگ **یاد میشد که مـرکز تـمام** سیستان به‌شمار میرفت .

تسمیه در انجیان وانجیانا که از هما ن زرنگا نام قدیم اوستایی شهر زرنج بمیا ن آمده است واین همان علاقه ایست که به‌یك تعبیر کل سیستان وبه تعبیر دیگر علا قـــه

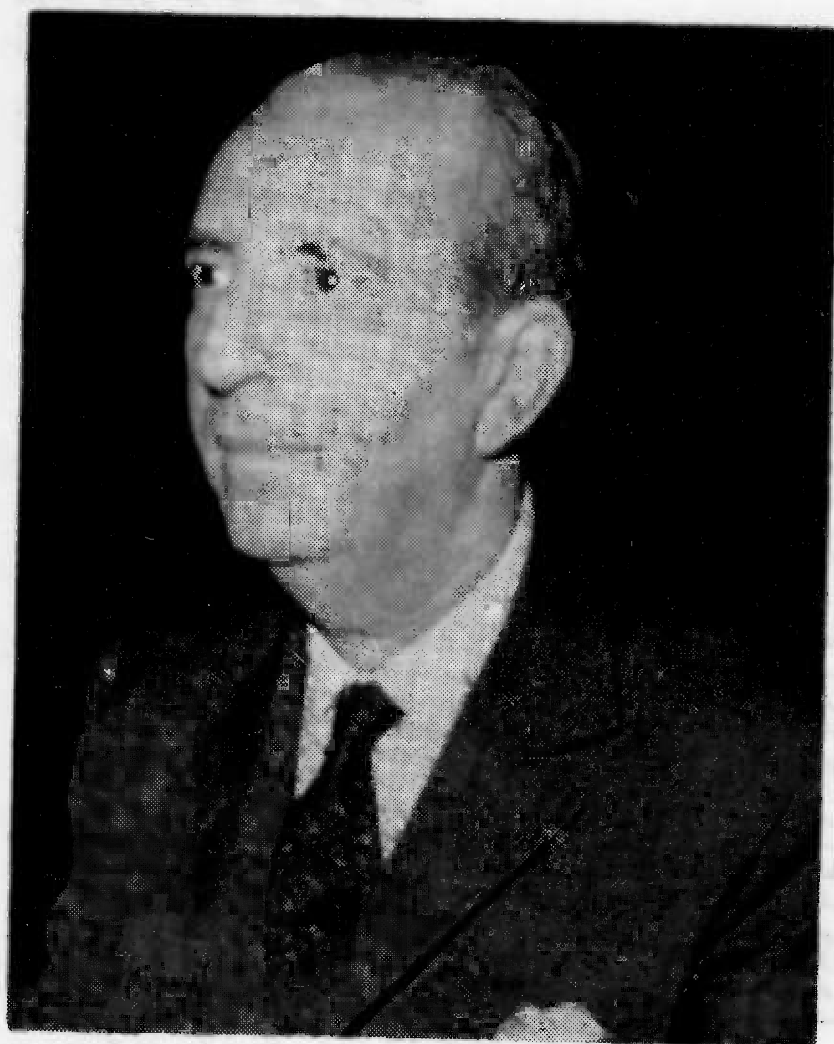
دبست تاریخی کمانه چه دغزنی دپاچاهانو په وخت کی جوړه شوی ده

نیمروز قرون وسطی رادر بر میگرفت سایر شهر های این ناحیه همه آب های فراوان و باغستان ونخلستان‌داشتند وبه شهادت حدودالعالم «کشس» شهری بود آبادان و با نعمت وآب فراوان‌وروان وهوای خوش پر کران رود هیرمند **با کشت** وبذر بسیار خوش شهری بود دارای آب‌های روان وکاریز ها وجای‌بانعمت بست که **هنوز** خرابه های بالا حصار وباره وبروج آن بر **لب رود هیرمند درمجاورت محل‌التصاق‌هیرمند** وارغنداب موجود است ،باغها ونخلستان وتاکستان نداشت وحاصل خیزی آن شهره آفاق بود وانگور وخرمای‌فراوان بار میداد شهر ودهکده های بسیار دیگر مثل قرنین زام شارستان ،طاق، رود بار پشاوران ، سروان وغیره درین نواحی‌افتاده وهر کدام آباد وشاداب سرسبز وخرم بودونعمت فراوان داشت معاملات **بازر گانی و تجارتی در هرکدام** رونقی به‌سزای پیدا کرده‌بود تحقیقات‌باستانی که‌از ۷ـالی‌۸سال‌باین‌طرف **درعلاقه‌بست‌شروع** شده است‌دریك فرسنگی شمال شرق‌بست سه کروهي ونه کیلو متری خرابه قصر باعظمتی را مکشوف ساخته است‌**که مؤرخین و شعرای** چکامه سرای افغانستان مانند استاد ابوالفضل بیهقی واستاد ملك الشعرا عنصری واستاد فرخی شاعر بزرگ وزیر **دست وبی نظیر** سیستانی به نامهای لشکر گاه وکوشك‌سلطنتی دشت لکان یادکرده اند وازیاد گارهای عصر باعظمت سلاطین مقتدر غزنوی محمود کبیر

زابلی وپسرش سلطان مسعود بود وازخود محوطه ها قصرها باغهای شکار کبو تر خانه مساجد ، **حمام ها داشت و مقر بزرگ نظامی** غزنویان بشمار میرفت واز جمله هزارو هفت صدو یادو هزارو فیل های سلطنتی عد ه بیشتر درهمین جا نگه داری میشد وتقرر سپاه **محتشم سلطانی درینجا خود به** سر سبز ی وشاد ابی وحاصل خیزی بست ولشکر گاه و اراضی مجاور آن حکم میکند .

تاریخ از بندهای نام میبرد که برای آ ب یاری شهر بسته شده بود مانند بندکند ك که روی دریای هیرمند بنا شده بود که ارا ضی دراطراف کدکوی بطرف شمـال شهر واقـع بوده آبیاری **میگردد ازین بند های دیگـــر** بنام بندریك وبند **مفسدآن یاد شده و شهـر** بزرگ زرنج دارای **دروازه های متعدد بود که** بناها ی درنو ،درکرکویه ،ورنشیك وورطعا م یاد میشد ودر **مقابل این درهاجوی هایی جاری** بود که به نام خود درها باسم **جوی ورگنه ، جوی** ورنووجوی **در طعام یاد میشدند وهمه آنهااز** رود خانه **هیلمند آب میگرفتند** .

....

جلالتمآب صدراعظم داکتر عبدالظاهر

د دکتور عبدالظاهر دحکومت‌لنډ جریانات

دصدراعظم ښاغلی نوراحمد اعتمادی استعفا:
صدر اعظم ښاغلی نور احمداعتمادی د ۱۳۵۰ کال دثور په ۲٦ نیته له‌غرمی نه وروسته په‌دری نیمو بجو دخپل حکومت استعفی دگلخانی په‌ماڼی کی دهمایونی معظم اعلیحضرت حضورته وړاندی کړه .
همایونی ذات داساسی قانون د۹ مادی دیو ولسمی فقری او د۹۱ مادی مطابق‌دحکومت استعفی ومنله .

داساسی قانون د۹۱ مادی دوروستی فقری مطابق دغه حکومت دنوی حکومت ترجوړیدو پوری خپلی وظیفی ته‌دوام‌ورکړ .

دصدر اعظم ښاغلی نور احمداعتمادی داستعفی دمعروضی متن :

دبښندوی او مهربانه خدای په‌نامه : د معظم همایونی اعلیحضرت مبارک حضورته !

په‌ډیر احترام عرض کوم کله چه‌شهریاری ذات دحکومت دتشکیلولو افتخار ماته راکړ دشاهانه ارادی اوامر په اجابت او له‌ولسی جرگی څخه داعتماد درایی په اخستلو سره گران وطن ته دخدمت کولو په یواځنی هیله می خپل چمتو والی ددی لو یی‌عهدی او ستر امانت دقبلولو لپاره څر گندکړ او دقانونی وجایبو اوصلاحیتونو اومکلفیتونو په درك کولو اواحترام سره په‌هیله منزړه اوپوره صمیمیت دو ظائفو دترسره کولو او دهیواد په‌ژوند کښی دبرخی اخستلو په لاره کی دهر ډول جاه طلبی اوشهرت غوښتلو نه پرته دگران وطن خدمت ته حاضر شوم او څه چه‌می په‌توان کښی وهغه می ددی مقدس مامول دترسره کولو په لاره کښی ونه سبمول .. په هغوموار دو کښی چه ددغه حکومت دوظایفو دوړاندی بیو لو او ترسره کولو دپاره دخدمت مصدر گرځیدلی دی زمادهمکارانو دحکومت دغړو اوهمد غه رنگه دهغو ملکی اونظامی مامورینو چه گران وطن ته خدمت یی په هر څه مقدم گڼلی دی په تیره بیادوطن پالونکو خوانانو دشپی او دورځی صادقانه‌کوښښونومؤثره‌برخه درلوده .

په‌اوسنی مرحله کښی جریانات دا ښیی چه زموږ دوطن وړاندی تگ ترهربل وخت زیات سیاسی استقرار او ثبات‌غواړی چه‌دحسن تفاهم اوهمکاری نه پرته‌مخصوصا دتقنینیه او اجرائیه قوی تر مینځ او تر هرڅه زیات دهمآهنگی دروحیی په‌رڼا کښی دیوه لوړ هدف دپاره چه‌په هغه کښی یواځی او یواځی دهیواد سلامتیا اوزموږ دتو لنی نیکمرغی مضمره ده په‌بل شی کی لټول کیدای نشی .

لدی امله چه ملی گټی اووجایب‌او دنن او سبا ورځی دژوندانه ایجابات په موږ حکم کوی پری نږدو. لدی رهگذره دوطن دوړاندی تگ سیر وروښی اودهیواد چارو ته کوم‌عایق متوجه وی تردی زیات پدی فر صت‌کښی‌ددی حکومت دکار دوام موثرنشم گڼلای او په ډیر احترام همایونی حضور ته ددی ستری وظیفی له دوام څخه خپل معذرت په‌عرض رسوم .

له ملو کانه حضورنه داجازی‌په‌اخستلو سره دشاهانه ذات دهغو تولو توجها تو اوقیمتداره لار ښودنو له‌امله چه‌موږ د خپل کار دتصدی په دوره کی همیشه له هغو څخه برخورد اره ؤ خپل اودحکومت د غړو دپوره سپاسگزاری مراتب په‌عرض رسوم او دتوانا خدای له بارگاه څخه دخپل‌محبوب پادشاه ترقیادت لاندی دگران افغانستان سر لوړی او دوطنوالو آرامی اوددیمو کراسی‌نظام دبریالیتوب هیله څرگندوم پدی شیبه کی زما دعا داده چه بی نیازه‌خدای دی‌اعلیحضرت ته په هغو آرزو گانو او املوکی چه‌دگران وطن دبختیاری دپاره یی لری‌همیشه‌بریالیتوب ورپه برخه کاندی دخدای وطن اوشاه په همیشگی شعار او دفدویت په‌عرض .

(نوراحمد اعتمادی)

دحکومت جریانات

د۱۳۵۰ کال دثور دمیاشتې د۲۶ نیټې د اعلامیې پەتعقیب معظم تولواك همایو نـــی اعلیحضرت دهمدی کال دجوزا په اتلسمه نیټه دغرمې په دوولس نیمو بجو پەایتالیه کښې افغانی لوی سفیر دکتور عبد الظا هـر دشاهی ارگ دگل خانې په ماڼۍ کښې‌خپل حضور تەومانه او دکابینې پەجوړ ولو یــی موظف کړ

دصدر اعظم دکتور عبدالظاهر لنډه سوانح

دکتور عبدالظاهر په۱۲۸۹کال کې پــه لغمان کې زیږیدلی‌دی او خپل‌لومړنی‌تعلیمات یې دکابل دعلی آباد پەطبې ښوونځی کې‌او منځنی تعلیمات یې په ۱۳۱۰ کال کـــی د بکلوریا تردرجې پورې دحبیبیې په لیسه کې پای ته رسولی دی . اوپه ۱۳۱٤ کال کـی یې داجتماعیاتو پەمسلك کې خپل لیسانس د کولمبیا ددار الفنـون شخه تـــر لا سـه کړ .

دکتور عبدالظاهر په ۱۳۱۸ کال کـی د کولمبیا دپوهنتون شخه دډاکترۍ د ډیپلو م اوپه ۱۳۲۱ کال کې یې دداخله ناروغیـو په شق کې دتخصص دیپـلوم لاس تـــه را وړ .

دوکتور عبدالظاهر هیواد ته دراستنید و شخه وروسته له ۱۳۲۲ کال شخه د۱۳۲۹کال دعقرب تر میاشتې پورې دکابل دښاروالـی درو غتو نونو دسر طبیب اود۱۳۲۹ کال‌شخه تر ۱۳۳۳ کال پورې دروغتیا دوزارت‌دمعین پەحیث خپله وظیفه اجراکوله.

دکتور عبدالظاهر د۱۳۳۳ کال شخه تــر ۱۳۳٤ کاله پورې دانز هاپکنز پەپوهنتون کی خپل تحصیل سرته رسو لی‌دی‌اودنوموړی پوهنتون شخه یې په ۱۳۳٤ کال کې‌داداری او احصاییې په څانگه کې خپل دیپلوم لاس ته راوړ . دەپه ۱۲۳۱ـ۱۳۳۳ـ او ۱۳۳٤کال کې **دژنیو آو مکسیکو په غونډوکې دافغانـــی** صحی هیأت درئیس پەحیث برخه اخستی‌ده او په ۱۳۳٤ کال کې‌دروغتیا دوزارت دکفیل پەحیث خپله وظیفه اجراکوله اوپه ۱۳۳۵ کال کې دافغانی صحی هیأت درئیس پەحیث شوروی اتحاد تەلاړ.

دکتور عبدالظاهر ته په ۱۳۳٦ کال کې دهمایونی معظم اعلیحضرت له حضوره دسردار عالی نښان ورکړه شو او په دغه کال‌کې په کراچی کې دافغانستان دلوی سفیر په حیث وټاکل شو اوپه عین حال **کې په کولمبو کښې** هم دهمایونی **اعلیحضرت مختاروزیر پەحیث** یې وظیفه اجراکوله.

دوکتور عبدالظاهر په ۱۳٤۰ کال کـــی دلوی سفارت **دوظیفـــی شخـه استعفا وکـړه** اوپه دغه کال کې دلغمان دخلکو لخوا دملی شورا په یوولسمه دوره کې دوکیل پــه حیـث انتخاب او وروسته بیاد ملت‌دوکیلانـو لخوا دملی شورا درئیس پەحیث **انتخـا** ب شونو موړی په ۱۳٤۰ ـ۱۳٤۲ـ او۱۳٤۳کلونو کې دافغا نستان دپارلمانی هیئت در ئیس په حیث شوروی اتحاد . امریکا متحده ایالتونو، بلغاریا ، یوگوسلاویا ، اوهند هیوادونو ته رسمی مسافر تونه کړیدی.

دوکتور عبدالظاهر په ۱۳٤۳ کال کـــی دنوی اساسی قانون دتصویب دپاره دلویـی جرگې درئیس **دنایب پەحیث وټاکل** شو .

اوددغه کال دمیزان په میاشت کـی د دکتور محمدیوسف صدراعظم‌په کابینه کـی دصدارت دمرستیال اودروغتیا دوزیر پەحیث مقررشو د ۱۳٤٤ کال پەدوبی کی‌دکتــور عبدالظاهر دصدارت دمرستیالی اودرو غتیا دوزارت له وظیفی شخه استعفا وکړه اودلغمان دولایت پەمرکز کې دولسی جرگې دو کالت دپاره کاندیدشو او **دوکیل پحیـــث‌دانتخابیدو** شخه وروسته دملت دوکیلانو لخوا دو لسی جرگې درئیس **پحیث انتخاب شواوددو لسمی** دوری ترپایه پورې یې دغه عهده پـەغاړه درلوده .

دکتور عبد الظاهر د۱۳٤۸ کال دقوس‌په میاشت کې‌پەروم کې‌دهمایونی‌معظم اعلیحضرت دلوی سفیر پەحیث مقرر شو اود۱۳۵۰ کال دجوزا تر ۱۳ نیټې پورې یې دغه و ظیفـــه اجرا کوله.

موظف حکومت دسرطان پەاوومه نیټـه ولسی جرگې ته دخپلی خط مشی‌دوړاند ی کولو دپاره چمتو والی **څرگندکړاو دسرطان‌په** ۱٤ نیټه دسهار په ۹ بجواولسو دقـیقو د ولسی جرگې پەعمومی غونډه کې‌گدون وکـړ اودخپل حکومت کړ نـلاره یې‌پەپښتواودری ژبو ولوستله .

د افغانستان کالنی

دمؤظف صدر اعظم دکتور عبدالـــظاهر دحکومت تگ لاره .

بسم الله الرحمن الرحیم

ښاغلـی رئیس او دملت محتـر مـو وکیلانو :

لکه څنگه چه تاسی ته معلو مه ده همایونی معظم اعلیحضرت دښاغلی نور احمداعتمادی دحکومت داستعفا دمنلو څخه ورو سته زه د کابینی په جوړ ولو مؤظف، وفرمایلم ما ددی لوی امانت قبلولو ته دوطن دربښتینی ا و سپیڅلی خدمت کولو دپاره په مشکلا تـو باندی دبری موند لو دتوفیـق په هیله په داسی حال کی چه تکیه می یوازی دلـوی څښتن په بی نهایته لطف اودهغه په کومـك ده دهغو لویو مسئولیتو نو دپاملرنی سره چه په دغه کارکی پراته دی دمعظم همایونی اعلیحضرت دارادی په اطاعت غاړه ایښی او دی مجلس ته چه دملت دهیلو ښکارند و ی دی داساسی قانون د(۸۹) مادی ددو یمـی فقری دحکم سره سم دحکومت دتگ لا ری اوغړ ودمعرفی کولو لپاره چه زماسره یی ددی لوی مسئولیت په منلو کی دملگر تیا تعهـــد کړی حاضرشوی یم.

زما دحکومت اجرا آت بهداسلام دسپیڅلی دین په اساساتو او داساسی قانون په نورو ارزښتو نو او احکامو ولاړ وی اودحکومت هد فونه به دد غو اصو لو په چـو کـات کښنی او ددولت دمالی طاقت او زمونـږ د بشری توان په اندازه دملت دغو ښتنو په ځای کولو ته متوجه وی .

دیودیموکراتیك نظام تامین چه په دوام دارو او تینگـو سیاسی ،اقتصادی اواجتماعی بنسټونو په یو داسی محیط کی چه هلته قانون حاکمیت ولری ولاړ وی ددی هیواد دټـو ل ولس هیله ده حکومت به ددی هیلی د ســـر ته رسولو لپاره دهر راز میسر وامکاناتو څخه کاروا خلی .

دی لوړهدف ته رسیدل ددولت ددری گونو ارگانو ، حکومت ،شوری او قضاء دربښتینی او سپیڅلی همکاری او دگړدو وطـــنوالو د فعالی برخی اخیستلو نه پرته لاس ته نه شی راتلی . حکومت آرزو لری چه ددولت دقواو دخپل منځی روابطو په برخه کښنی اوپه لومړی مرحله کی دشوری سره دروابطو په باره کی دی دمتقابلی همکاری او اعتماد تینـگ اساسات منځ ته راشی چه داحکومت اورا تلو نکـــی حکو متونه دسیاسی موسساتو دنیمگړ تیا او بی ثباتی اوهمدارنگه دهمکاری او مفاهمی د نیمگړ تیاله کبله دهغو نامطلوبو نتایجوسره مخامخ نشی چه ددیمو کراسی په راتلونکی سر نوشت منفی تاثیرلری.

کوم اقتصادی او اجتماعی مشکلات چـه داوخت مونږ ته پیښ دی دبیلو بیلوعواملو نه پیښـد ا شوی دی چــه ترټو لـــو مهـــم یی دادی :

۱ــ دمملکت دژوندانه په ځینو مهمـــو اړخـــونو کښی دمو ضـــوعـــه قـــو ا نینـــو نشتوالی .

۲ ــ پهاجتماعی عدالت باندی دبناشویو مالیاتو دلاس ته راوړلو دپاره د قـــوا نینو فقـــدان.

۳ــ هغه بی نظمی چه دناقصوتو جیهاتو نه راپورته کیږی او زمونږ دیموکراتیکه تړ لنه انارشی او بی نظمی ته راکاږی.

٤ــ دمملکت د اقتصادی ترقی سستی .

٥ــ دملی عاید ټیټوالی .

٦ــ دبا قیا تودتحصیل په لاره کی دمشکلاتو وجود .

۷ــ ددولتی عایداتو او مصارفو اوصادراتو اووارداتو په منځ کی دتوازن نشتوالی او له دی کبله دعمومی تادیاتو دبیلانس دمواز نی اوږد فقدان .

۸ــ دگڼو او متراکمو خارجی پورونو ا و دهغو دگتی دروندو الی چه په اوسنی حال کی زمونږ دعمومی صادراتو ډیره بـــر خـــه خوری .

۹ــ نیمگړ ی اداری سیستم .

۱۰ــ دجرایمو زیاتیدل مخصوصا قاچاق، اختلاس ، رشوت اواحتکار.

۱۱ــ ځینی نور طبیعی عوامل چه پر لـــه پسی وچکالی هم پکښی شاملی دی.

ماو زما ملگرو ددغو حقایقو لهپـــو ره پاملرنی سره پهلوی خدای باندی دتوکـــل اوایمان پهقوت دحکومت مسئولیت قبول کړی دی

دحکومت جریانات

اداري چارې :

داداري په برخه کې به دحکومت کوششونه داداري طرز او اداري تشکیلاتو سمون ته متوجه وي.

ديوې مؤثرې او سالمې اداري دجوړولـــو دپاره دهغــو ټولو نیمګړ تیاو سره چه په دغه لاره کې ورسره مخامخ یولازمه ده چه دځو مرحلو یو اساسي پلان جوړ شي اوددغـه پلان پهوسیله پهاوله مرحله کې عاجل او سمدلاسي اصلاحات په فوري تدابیر و منځ ته راشي او ورپسې مطلوبو اهدافو تهدرسیدوله پاره دیو طویل المدت پلان په چوکـات کې نور اصلاحات تجویز او تطبیـــق شي ا و حکومت ددغسې یوې سالمې اداري دطرز او عصري تشکیلاتو په کومك ملي اهدافـــو اودملت غوښتنو ته درسیدو دپاره مـوثـر خدمت وکړي شي .

اقتصادي او اجتماعي پلانونه هغه و خت ملي اهدافو ته درسیدو په لارکې په زړه پورې نتیجه ورکوی چهپه یوه ارامه او له بې سرې نهپه یوه پاکه فضا کې تطبیـق شي‌نو ځکه دبیسر یو قانون ماتو لـــو او بې نظمې سره چه مستقیم اثر یيدقانون د نظام‌ګډوډي ده مبارزه یو حتمي کار ګڼـــل کیږي .

نولهدې کبله بهحکومت چه داساسي قانون پهحکم دهیواد دامن اونظم یواځیني مر جـع ده چاته موقع ورنکړي چه دامنیت داخـلال موجبات راغونه کړي.

دغو پورتنیو اهدافو ته درسیدو لپـا ره بهیومنظم پروګرام جوړول دامنیت اوعدلي تعقیب دیوې موثرې دستګاه دمینځ تهراوړلو دپاره داصلاحاتو دیو اساسي ټکي بحیث په نظرکې ونیول شي.

دیو منظم پرو ګرام لاندې داداري اعمالو پلټنه دمامورینو مـراقبت او دتـخلفاتــو او جـر ا یمو سره مبـارزه به دحکومت د نظر لاندې وي .

دغسې اساسي اقدامات بههغه و خـت موثروې چه ددولت ددرې واړ و قواوترمنـځ دمرعیه قوانینو په چو کات کې دحسن‌اعتماد اوهمکاري په فضا کې‌عملي‌شي.

دامنیت او اداري تشکیلاتو په بـر خه کې اوهمدارنګه دمملکت پهنورو ټولو مهمـو شئونو کې دحکومت اساسي اجرا آت یـــو سلسله هغه قوانینو ته اړتیا لري چهدو لت يي پهوضع کولو باندې داساسي قانون پـه حکم مکلف‌دی‌لکه څنګه‌چه‌دملت‌محترمووکیلانوته معلومه ده داساسي قانون احکام کلي اصول دي او دمختلفو شئونو تنظیم يي په فرعي قوانینو پورې تړلي دي اوترڅوچه دغه قوانین جوړ نشي داساسي قانون ټولواهدافوتهرسیدل بهممکن نهوي .

لهبلې خوادخلکو حقوق او آزادي اودهغـې حدود اوهمدارنګه دیوبل پهمقابل کې‌ددو لت دارګانو پهمقابل کې او دافغاني جامعې پـه مقابل کې ددوی وجایب او مسئولیتو نه چه ملي وثیقې ټاکلي مخصو صا دهغو قوا نینو دتدوین دلارې چه داساسي قانون دمتن اوروح او داوسني عصر دغوښتنو سره انطباق‌ولري تنظیم کیږي.

ځینـې هغـه قوانیـن چـه په د ې برخه کـــې څـــه دشورا لـه لا ر ې او څـه هم داساسي قانون د(۷۷) مادې دتطبیق لـه لارې منځ تهراغلي دي داوسنیو احتیا جا تو یوه برخه‌يي رفـع کړي مګر دهغو تکمیل‌اود نیمګړ تیا ؤ لرې کول دځو کلني‌تجربې‌پهرنا کې داسې تعدیلاتوته ضرورت لري چـــه د اوسنیو احتیاجاتو سره برابروي.

دځینو داسې قوانینو جوړښت بهچـــه د مملکت دااقتصادي تر قي سره مرسته وکړي اوتر اوسه پورې لاجوړ شوي ندي داوسنیو اوضاعو اوراتلکو نکو اهدافو په ر ناکې د حکومت دنظر لاندې وي . دضروري قوانینو جوړو لو نهوروسته بهحکومت و کولا ی شي چه دقانون حاکمیت پهاصلي معنی او داساسي قانون په روحیه او متن مطابق سمبـا ل کړي .

دښووني اوروزني چارې :

دتعلیم او معارف پهبرخه کې څرنګهچـه دمملکت دمهمو امو رو پر مختګ پهمنو رو او تعلیمیافته ځوانانو پورې مستقیم ار تباط لري نو معارف تهتوجه دحکومت اساسي‌هدف ګڼل کیږي .

پەدی برخه کی بەکوشش و شی چه د معارف مخکښی تګ دافغانستان داوسنیو او را تلونکو احتیاجاتو سره سم دیو منظم پلان لەمخه عملی شی . په ټولو مراحلو کی دتعلیمی سویی داو چټـولو لپاره د تعلیماتو کیفیت تەپاملرنه یو ضرو ری کار ګڼل کیږی دا ځکه چەدمملکت پەراتلو نکی پرمختګ کی دمتخصصینو او کار وا لا نو علمی لیاقت اوکفایت مخصو صا دیو هنـی اوروزنی کیفیت ته دپاملرنی په وسیلەلاسته راتلی شی.

پەدی برخه کی دحکومت یو بل هد ف دلیك لوست پەزده کولو او په حرفـو ی تعلیماتو کی داسانتیا و برابرول دی ځکەچه هیواد په عام صورت اومحلات په خاص ډول دحرفوی مهارتو نو روزنی ته ضرورت لری نو دروزنی دغی برخی تەبه کافی اهمیـت ورکړ وچه په زراعتی ،حرفوی ، دکلیو د صنایعو ، دمالداری اودنورو حرفو پەبرخه کی ماهرو کار ګرانو ته دمملکت اړتیا اودکلیو ضرورت پەتدریج رفع شی .

حکومت به داساسی قانون د (۳۵) مادیدد تطبیق دپاره چه دملی ژبی پښتو پەانکشاف اوتقویی پوری اړه لر ی ځپل کوششو نـه پکار واچوی.

داطلاعاتو او کلتور چاری

داطلاعاتو اوکلتور پەبرخه کی دمملکت اجتماعی پرمختګ اودخـلکـو سیاسی او اجتماعی پوخوالی آزاد ومطبوعاتوتەداطلا عاتو دیوی ګټوری اوموثری مؤسسی تنـظـیم او پکار اچولو ته اودګردو وطنوالو د ثقافتـی استعداد و نو زیاتی روزنی ته ضر و ر ت لری .

دمطبوعاتو او اطلاعاتو دآزادی خو نـدی کول پورتنیو اهدافو ته درسیدلو په لا ره کښی داساسی قانون دارزښتونو او ددولت دنورو مربوطو قوانینو په حدودو کی دننـه اوهمدا رنګه دمختلفو اطلاعاتی ، مطبوعاتی او ثقافتی وسایلو زیات انکشاف بەدحکومت د توجه لاندی وی .

دروغتیا چاری

دروغتیا په برخه کی **څرنګه چه دټـو لنی د** افرادو جسمی او روحی سلامتیا یو څرګند عنصر ګڼل کیږی نوپه دی باب بەحکو مت دوقایوی طب او لګیدونکو ناروغیو اوملاریا سره چەدغه وروستی ناروغی له بده مر غه بیادخپریدو په حالت کی ده مـجادله او همدارنګه ددولت دمالی توان په اندازه د ښبنلو داوبو برابر ولوته پا ملـر نـه وکړی .

دتشخیص او هم دارنګه دوقایوی‌اومعالجوی طب کیفیت تەتوجه کو ل دتجهیزاتو برابرول اودرو غتیا دمرکزونو اورو غتونونو دپرسونل تکمیل دحکومت پـه پـروګرام کی شا مل دی .

اقتصادی چاری

دافغانستان اقتصادی و ضعیت لکه چەد ملت محترمو وکیلا نوته بەمعـلـومه وی د قناعت وړنه دی دهیواد داقتصادی و د ی ګرندی توب په سلو کی لەدریو څخه هـم کم‌دی.

خارجی قرضو نو اودهغو سو دلکه چـه پخوا موویل دتادیاتو په بیلانس تنګسـه راوستی اودمملکت داسعار و مهمه برخەدهغو پەبیرته ور کولو لګیږی .

دمالی منابعو نیمګړ تـیا دقر ضو نـو دروند والی دوارداتو اوصادراتو په منځ کی دعدم توازن لەکبله زمونږ داقتصادی مو قف کمزو رتیا داسعاری پانګو کموا لی دعصر ی اقتصادی اداری نشتوالی او دتولیدا تودعام معیار را ټیټیدل دهغو عواملو لەجملی څخه دی چەنه یوازی دهغو پـەمقابـل کښی د اقتصادی ودی سرعت لاپسی ګړندی کید لی نه شی **بلکه په مشکل کیدای شی چه دودی** دغەاوسنی سرعت وساتل شی .

دمملکت په پنځه کلنو پـلانو کی د انکشافی لګښتو نو دپانګی ډیره برخه پـه اقتصادی بنست یعنی هغو شتو نوبانـدی ولګیده چه حاصل یی زر لاسته نەرا تەمګر دقروضو دتادیاتو فشار یی دمملکت پربودجـه ډیر دروند کړ.

صدراعظم ډاکتر عبدالظاهر دخپلې کابينې سره دشورا په تالار کې کله چه دملـــــت دنمايندګانو څخه داعتماد رايه اخلي

دحکومت جریانات

دپورتینو حقایقو له پاملرنی سره بەدیو مختلط اقتصادی لار بنودل شوی سیاست په چوکات کی دخلورم پنخه کلن پلان یوه غوره برخه سریع الثمر و پروژو او هغو پروژوته متوجه شی چه مستقیما تولید کوی. او لـه هغو پروژو شخه بەچه اقتصاد اگټوری‌نه دی شان وسائل شی اوهغه پــوروته بــەچه د انکشافی لگښتونو لەپاره اخیستل کیـږ ی پەهغو پروژو ولگول شی چه اقتصاداگټوری دی .

خارجی تجارت :

دخارجی تجارت پەساحه کی بەدافغانستان د اقتصادی ودی دغوښتنو سره سم دتجارتی پالیسی او مقرراتو دبرابرو لو لپاره لا زم اقدامات وشی او دصادراتو دتشو یــق‌لپاره به لازم ته بـرونه غوره کړی شی .

هر کله چه ثابت مالی منابع دپانگی دپه کار اچولوله مهمو عواملو شخەدی او له دی وجهی نه داقتصادی ودی دگړندیتوب لــه ښکاره عواملو شخه گڼل کیږی نو شکه بــه حکومت دغی موضوع تەجدی پاملرنه وکړی. مگرلکه شنگه چه محترم نمایندگان پــو ره خبردی کەزمونږ مالی قوانین او مقــر را ت همدغسی بی تغییره پاتی شی دعوایــــد و اوسنی اندازه هغومره ده چه دمملکت پـــه عادی او انکشافی بودجه کی دیو لوی کمبود سبب کیږی . ددغسی کمبود ونو لەوجود سره نەیوازی پەنوو ساحو کی دپانگی اچو لــو مجال نەپیدا کیږی بلکه زمونږ عایدات بــه دعادی لگښتونو پوره کولو لەپاره هم کفایت ونه کړی شی .

برسیره پردی لەدی کبله چەداخلی عواید پەکافی اندازه نەدی زیات شوی زمونږ د پانگو داچو لو پەتمویل کی دداخلی منابـعو برخه کال پەکال کمیږی اوپه نتیجه کـــی د خارجی مرستو دراجلبولو او جـذبولو امکان هم دداخلی منابعو دلږوالی په سبب کــــم شو یدی .

ددی سختی حیاتی کشالی اواری داغواړی چەباید دمالیاتو دتحصیل اودمالیاتو دقوانینو دجو ړولو لەلاری دمالیاتو دعادلانه تنظیـــم ددولت په مصارفو کی حتی الامکان دبچت کولو اودمختلطو دولتی موسساتو او تصدیو دلاپسی ښه اداره کولو په وسیله دیو موثر پرو گرام لەمخی ځینی جدی اقدامات وکړی شـی .

دخصوصی پانگو پەکار اچول اوپه ملـی اقتصاد کښی دخلکو عملی برخه ا خیستل دمملکت داقتصادی رشد پەگړ ندیتوب کښی یولوی رکن گڼل کیږی. حکومت بەپه د ی برخه کی کوشش وکړی چه دزیاتی پانگی پکار اچولو لەپاره یوه ښه فضا برابرەشی اوهغه موانع چه دقوانینو دنه تطبیق یـــا نیمگړی تطبیق او داداری دبی تا ثیـــر ی نەراپیدا شوی او دداخلی اوخارجی خصوصی پانگی پەکار اچول یی دخنډو نو سرەمخامخ کړی له منځه یوړل شی اودپانگی په کـــار اچولو دتاثیر ز یاتو لو اوښه تنظیم لەپاره یو داسی پرو گرام جوړ کړی شی چەزیاتی پانگی په داسی برخو کی راغونډی شی چه دصادراتو دزیاتو الی او دوارداتو دکموا لی سبب شی .

صنایع

دصنایعو پەبرخه کی بەخلك تشویق شی چه خپلی پانگی پەعام ډول پەدغه خوا کی مخصو صا په هغو خواو کړ په کاروانچوی چه دصادراتی مالو نو دزیـا توالی یـــــا دوارداتو دځای نیولو موجب شی .

دکانو او صنایعو همدا رنگه دمعد نی‌منابعو مخصو صا نفتو او گاز دزیاتی لتو نی‌په لاره کښی به ددولت دپانگی په کار اچول دوام وکړی . پەدی برخه کښی به دولت دهغــو منابعو شخه چه استخراج یی جــاری‌دی د اقتصادی گټی اخیستلو کارته تو جه وکــړی همدارنگه دهغو کانو استخراج به چەسرویی پوره شوی او اقتصادا داستخراج وړ گڼل‌شوی دحکومت دنظر لاندی وی .

توریزم :

دتوریزم پەبرخه کښی بەحکومت کوشش وکړی چه دغه عنصر دهیواد دعایداتو د یوی منبع پەحیث دقوانینو په حدودو کښی‌دننــه تنظیم شی.

دکرنی اومالداری چار ی :

دزراعت اومالداری په‌برخه کښی په داسی حال کی چه‌زمونږ دخلکو بارز اکثریت پری په مستقیم یاغیر مستقیم ډول مشغول دی دنفوسو زیاتوالی متواتره وچکالی په طبیعی ذخایر و کی داوبو **دمقدار تدریجی** کموالی دکود دتولید ددستګاه ؤ **نشتوا لی** دزراعت په‌برخه کی دسالمی اقتصادی اداری فقدان اونور نامساعد عوامل داوسنیو غیر مساعد و حالاتو دمنځ راتلو اودتولیداتودعام کموالی سبب شوی‌دی .

په‌دی برخه کی به‌دحکومت توجه دامکان په‌اندازه دغنمو اودخوراك نورو ضرو ری‌موادو اوتر وسه وسه دوښو برابرولوته اوهمدارنګه دفی واحد تو لیداتو زیاتولو دکروند ګرو لارښوونی ددولتی اوخصو صی پانګو دپکار اچولو له‌لاری داوبو دمنابعو تامین اواصلاح دتخم دزیات ترویج له‌لاری دغلی دانی د تخم اصلاح له مځکی څخه دزیاتی او ښی ګټی اخیستلو په‌غرض دکود تعمیم او په خاص ډول دغنمو دتولیدزیاتوالی ته‌پاملر نه وکړی.

سالمه اقتصادی اداره دځنګلو نو اودورشو ساتنه داوبودمنابعو **عادلانه ویشنه اوتنظیم** اونور داسی تدبیرو نه چه‌دکرهنی دحا لت دعمومی ښیګڼی لپاره سمدستی ضرو ر ی وی یوسلسله قوانینو اومقرراتو ته‌ضرو رت لری چه حکومت اوشوری باید هریو دخپلو ورسپارل شویو قانونی صلا حیتو نوپه حدودو کښی دننه دهغو دمنځ ته‌راوړ لو دپاره اقدامات وکړی .

دملی دفاع:

ددی له‌پاره چه دهیواد داستقلال ا و د خاوری دتمامیت دساتنی سپیڅلی هدف‌خوندی وی اوددی لپاره چه افغانستان و کو لا ی شی چه داقتصادی او اجتماعی تر قی‌په لاره باندی په فارغ زړه روان اوسی‌ښا یی چه‌لازم عسکری قدرت ولری نو ځکه به حکومت ملی دفاع او دشاهانه اردو د حیثیت ساتلو ته توجه کوی.

دپښتونستان چا ری :

د پښتونستان د مسلی قضیی تعقیب د افغانستان دلویو جرګو دفیصلو سره سم ددی حکومت له مهمو اهدافو څخه ګڼل کیږی ترڅو چه‌زمونږ هغه ورونه چه د پښتونستان دخاوری اوسیدونکی دی اودخپل سر نوشت دټاکلو له‌حق څخه محر و م دی دخپلو ملی آرزو ګانو سره سم‌دبین‌المللی عدالت په اساس په سوله **آیزه‌لاره‌خپل دغه** مسلم حق تر لاسه کړی.

دافغانستان خارجی سیاست:

دخارجی سیاست په برخه کښی **حکو مت** په‌بین المللی ټولنه‌کښی **دافغانستان دمنابعو** او حیثیت ساتنه خپله پاکه ملی و ظیفه ګڼی .

دفعالی او مثبتی بیطرفی اوپه ډ لو تیلو پوری دځان نه‌تړ لوپه اصل ودریدل په سیاسی اونظامی ړرو جنبو کښی له ګیون څخه ځان ژغو رل په‌جهانی مسایلو کښی آزاد قضاوت دآزادی د حصول لپار ه داولسونو او ملتونو دمجادلی حمایت دملګرو ملتونو دمنشور اودهغه دجهانیت داصل اود هغی موسسی دهغو اقداماتو ملا تړ چه داستعمار دټولو **انواعو او اشکاو دفوری آلغا** اودنژادی توپیر دټولو **مظاهرو دمحو کو لو** لپاره ئی کوی **لکه دهمیش غوندی‌ددی حکومت** په‌نزدهم دافغانستان دخارجی سیاست تینګ بنسټ ګنل‌کیږی . مونږ ددولتو نو په‌منځ کښی دمساوات او متقابل احترام په‌اساس

په دوستی او همکاری اوددوی په منځ کی په روغه ګډ ژوندون اوله سوله ایزو لا ر و دبین المللی کشالو په حل کولو معتقد یو او دټولو هغو اقداماتو ملاتړ کووچه دکلی اوپوره بی‌وسلی کولو اودبین المللی امنیت دساتلو له‌پاره عملی شوی اوعملی کیږ ی همدارنګه عقیده لرو ددی لپاره چه‌په جهان کښی سوله دوام وکړی لازمه ده چه دمنځ په انکشافو هیوادو سره دژوندانه دسطحی دپورته کولو له پاره دمؤثری مرستی د برابرولو په‌غرض په‌بین‌المللی سویه‌کوششونه جاری شی.

دحکومت جريانات

دمنځي ختيځ دکشالې په باب چه دجهان په دې سيمې بوري اړه لري داحکومت لکه د بخوا غوندي دفلسطين دخلکو د حقو قــو ملاتړ کوي اوددې کشالې دحل دبـــا ر ه داسرائيلو دمتجاوزو قواؤ له خوا دعـر بو د اشغال شوو خاورو خوشې کول اودفلسطين دعربو دحقوقو بيرته ورکول اساسي شرط گـڼي .

ښاغلی رئيس اودملت محتر مو وکيلانو!
داوه زماد حکومت تګ لار چه دهيـــواد داقتصادي او اجتماعي او ضاعو دمطالعې نه وروسته جوړه شوې اودغه دې محترمې جرگې ته وړاندې شوه.

هغه کسان چه دتاريخي اوملي وجايبـود پاملرنې سره بهددې لوې مسئو ليت پــــه اخستلو کښې «په هغه صورت کښې چـــه د حکومت داعتماد راى حاصله کړي » دحکومت دغړو په حيث له ماسره ملګرتوب وکړي:
په لاندې ډول معرفي کيږي .

صدراعظم داکتر عبدالظاهر
دصدراعظم مرستيال
داکتر عبدالصمد حامد
دملي دفاع وزير
ستر جنرال خان محمد
دخارجه چارو وزير
ښاغلی محمد موسى‌شفيق
دداخله چارو وزير
ښاغلی امان الله منصوري
عدليه وزيـر
پوهندوى محمد انور ارغنديوال
دماليې وزير
داکتر غلام حيدر داور
دپوهنې وزير
ښاغلی حميدالله عنايت سراج
دتجارت وزير
پوهنوال محمد عارف غوثي
دفوايدعامې وزير
ښاغلی خوازك خان
داطلاعاتو اوکلتور وزير
ښاغلی محمدابراهيم عباسي
دمخابراتو وزيـر
انجنير نصرت‌الله ملکيار
دروغتيا وزير
پوهاند داکتر محمدابراهيم مجيدسراج
دکانو اوصنايعو وزير
انجنير محمديعقوب لعلي
دکرهنې اواوبولګو لو وزير
ښاغلی عبدالحکيم
دپلان وزيــر
داکتر عبدالواحد سرابي
مشاوره وزيره
ميرمن شفيقه ضيايي
مشاور وزير
داکتر عبدالوکيل
مشاور وزير
پوهندوى عبدالستار سيرت
دقبايلو مستقل رئيس
دقبايلو دمستقل رئيس ترتاکل کيدوپوري داکتر عبدالصمد حامد په‌مؤقت ډول ددغــه رياست چارې اجراء کوي .

داعتماد دراى داخيستلو په صورت کښې هيله لرم چه‌دخداى (ج) په‌توفيق داسلام د سپيڅلي دين داساساتو داساسي قـانون د نورو احکامو او ارزښتونو او غوښتنو سره سم دمعظم همايوني اعليحضرت دلار ښوونې په رنا کښې دافغان نجيب ملت دخدمت پــه لاره کښې خپل محوله وظايف په داسې ډول چه دلوى خداى (ج) درضاء موجب وي‌اجراء کــړ و .

دسرطان په ۱۷ نيټه دولسې جر گـــې وکيلانو دموظف حکومت په‌کړ نلاره باندې‌د نظريو څرګندول شروع کړل.

ولسي جرگې ددکتور عبدا لظاهر پـــه تګ لاره اودکابينې په‌غړو باندې د۱٦ ورځې اوږده بحث ، نطقو اووينا څخه وروسته د اساسي قانون د۸۹ مادې ددوهمې فقرې دحکم سره سم داسد په ٤ نيټه ترغرمې وروسته‌په په٦ بجو او ٤٠ دقيقو ددکتور عبدالظا هـــر حکومت ته دبا وررايه ورکړه .

د۱۹٥ تنو وکيلانو دجملې څخه چه‌دولسې جرګې په تالار کښې حاضر و ديو لسومخالفو اودوو ممتنع رايو په‌مقابل کې د۱۸۱ رايــو مطلق اکثريت باندې دوکيلانو دخوا تاييـد شوه. وروسته صدر اعظم دوکتور عبد الظاهر خپله بيانيه داسې ايرادکړه .

د افغانستان کالنی

بسم الله الرحمن الرحیم

جلالتمآب رئیس اودملت محترموو کیلانو:

اجازه غواړم چه په دغسی حساسه شیبه کښی چه ولسی جرگی حکومت ته داعتماد رایه ورکړی ده دخوښی او کور ودانی مراتب دخان اوخوا اودحکومت دغړو لخوا څرگند کړم .

دولسی جرگی ددی تصمیم له کبله تاسو یو دروند مسئولیت زما دحکومت په اوږو کیښود.

محترمو وکیلانو ! دولسی جرگی په تالار کښی دبیان او ارادی دکاملی آزادی په فضا کښی چه دهیواد ددموکراتیك نظام څخه یی نشئت کړی دی خوورځی پرله پسی جنونه وشول په دغسی آزاده دیمو کراتیکه فضا کښی زمونږ تگ لاره تایید شوه اوموظف حکومت دولسی جرگی داعتماد مورد وگرځید .

محترمو وکیلانو په خپلو دغو بحثونو کښی دهیواد مهم اجتماعی مسایل اوخپل سیمه تر مشکلات وڅیړل او زما دحکومت کا ملـــه پاملرنه ئی وروگرځوله .

محترمو وکیلانو ! څه رنگه چه مو ددی حکومت په تگ لارکښی ویلی دی دا وخـت زمونږ مملکت دمهمو اقتصادی او اجتماعـــی مسایلو او مشکلاتوسره مخامخ دی لکه چه داعتماد درایی دغونډو و په جریان کښی د محتر مو وکیلانو داکثریت احساس اواظهارات ددی واقعیت تایید او څرگند ونه وکـــړه چه ددغه مشکــلاتو له جملی څخه وچکالی او دخوراکی موادو او وښو بی ساری لږ والـی ددی حکومت تینگه او سمدلاسه پا ملر نـــه جلب کړی د ه.

حکومت چه دادی داعتماد درایی حاصلـــو لو توفیـــق یی موندلی دی ددی مسایلو او مشکلاتو دفهم اوپیژند نی له مخه یـــو ی ډیری ستو غی اومشکلی مرحـلـی ته وارد شویدی .

حکومت په دغسی مهمه موقـــع کښی د مملکتی مسایلو دحل کولو اودملی اوعمومی ارمانونو دپوره کولو دپاره ددولت دنـــورو ارگانو په تیره دمملکت دشوری او دغه راز دگردو هیواد والو ملگرتیاته اړتیا لری .

دحکومت په تگ لار کښی دورکړی وعدی په ځای کولو دپاره مونږ به خپل تول کوشش په کار واچو و .

مونږ خوشاله یو چه دمحترمو و کیـلا نو دوینا په اوریدو خپل اجراآت دحکومت دتگ لاری مطابق دیوی دموکراتیکی تولنی په سیر کښی چه تحول او سمبنست ته اړتیالــر ی په داسی ډول برابر کړ وچـــه پیښی شوی مشکلات دمملکت دلویو ښیگړو دغو ښتنـی مطابق دحل لاره ومومی .

زه اوزمادکابینی غړی دملت دمحتر مـــو وکیلانو ښه اعتماد دنمانځنی په اظهار داهیله لروچه لکه څرنگه مو دحکومت دچارو دمــــخ کښی تگ اولوړ تیا په لار کښی دخدمتگذاری دپاره دولسی جرگی اعتماد حاصل کــــړ د خدمت په موده کښی هم ستاسو ملگرتیا او اعتماد راسره وی .

ددی لویی اودرندی وظیفی دښی اجرا په برخه کښی زمونږ تکیه دلوی څښتن مرستی او هیله مو ددو لت دنورو ارگـــانو ا و دهیواد والو خویند و او ورونو ملگر تیـــاته د ه .

دلوی خدای له درباره التجا کوم چه دا حکومت دملت دار زو گانو دپوره کولـــو په لار کښی داسلام دسپیڅلی دین داساساتو اوداساسی قانون دنورو ارزښتونو پـــه پیروی دافغانستان دترقی غوښتونکی پا چا په لار ښودنه دتوفیـــق په لطف ونمانځی .

(امین)

اوورپسی داولسی جرگی ر ئیس پوهنوال دکتور محمد عمر وردك خپله وینا په لاندی توگه واوروله .

جلالتمآب صدر اعظم دکتور عبد الظاهر او دکابینی محتر مو غړو :

له هغه ځای څخه چه داساسی قانون دنهمی مـادی دیوولسمی فقری دحکم سره سم دسږ کال دثور په ۲٦ نیته دجلالتمآب صدراعظم ښاغلی نور احمد اعتمادی دحکومت استعفاد همایونی معظم اعلیحضرت له حضوره منظور اوورپسی داساسی قانون د۸۹ مادی دمصرحاتو سره سم دجوزا په ۱۸ نیـــته دشاهانه ذات دحضور څخـه ستاسو جناب دنوی کابینی په جوړولو وگمارل شوی اودسږ کال دسرطان په

۱۴ نیټه دی خپل تګ لاره اودکابینې غړی‌دی ولسي جرګې ته معرفي کړل اودملت د نمایندګانو څخه دی داعتماد درايي غوښتنه وکړه داساسي قانون د۸۹ مادی ددوهمی‌فقرې سره سم دمحترمو وکیلانو تربحث وروسته دباور درایو په اخیستلو بریالی‌شولی.

خوشحاله یم چه تاسو اوستا سو دکابینې غړو ته دولسي جرګې څخه داعتماد درایو اخستلو په‌مناسبت خپل دزړه له‌کومې مبارکی وایم.

په‌بشپړه یقین سره هیله کوم چه‌ستاسو دحکومت دوره دملت دهیلو سره سم په بریالي توب سره سرته ورسیږي څو دملت **اودهغو دنمایندګانو دمبارکی** ویلو مستحق وګرځي .

مونږ هم په‌دغه هیله کې صمیمانه‌ملګري یو اودلوی خدای له‌دربار څخه مو ر ښتنی بریالیتوب غواړم .

جلالتمآب صدراعظم !

داساسي قانون دتدوین او انفاذ اوپه افغانستان کې ددیمو کراسي دژوند تقریباً اووه کاله تیر شوی دی کوم وخت چه‌دغه لویه ملي وثیقه داساسي قانون دمشور تي کمیسیون دغړ واولویې جرګې ترمطالعې او بحث لاندې ؤ زیاتو خلکو داپیشبیني‌نشوای کولای چه داوو کالو په‌لنډه موده کی د ی دافغانستان ملت ددیمو کراسي دخصوصیاتو څخه پوه‌شي‌او ددغه **قانون‌دسترو ارزښتو نو** په‌تحقق ورکو لوکی دومره کوښښ وکړی دولسي جرګې وروستي جریاناتو کې دمحترمو وکیلانو اجتماعي اقتصادي انتقادي اواصلاحي ویناوو په ښرګند ډول وښودل چه دغه لرغوني هیواد دخپل اوږده تاریخ کی ډیری لوړی ژوری لیدلی دی او دفقر اوناتوانی سره سره بیاهم ددی قدرت لری چه هغه مسئولیتونه چه دتاریخ سیر یې **پردوی‌تړی** په‌میړانه سره قبول کړی اودهغه په‌سر ته رسولو کی کوښښ وکړی .

جلالتمآ ب صدراعظم !

تاسو چه هیواد کی ددیمو کراسي د منځ ته‌راتلو سره بشپړ آشنا یاست او ډیراوږده کلونه مو ددولت په لوړو مقاماتو کی په تیره بیادلویې جرګې نایبي اودنوی اساسي قانون ترانفاذ دمخه دملي شورا ر یاست او وربسی بیادولسي جرګې د۱۲ دوری‌در ئیس په حیث و ظیفه اجراکړی ده یقین لـــر م چه دشورا او **دحکومت‌تر منـځ په مودهمکاری** معنی پوره درك کړی وی اودهغه څخه به‌ښه هرکلي وکړی . یقین لرم چه‌دملت‌دوکیلا نو مفصل تو ضیحات چه‌داعتماد درایو ا خستلو په غونډ وکی موو اوریده **تحلیل اومطالعــه** کــړی .

هیله کیږی چه دخپلی کابینې د غـړ وپه ملګر تیا ددغوبیاناتو د ګټورو نتیجوداخستلو څخه وروسته دهغه په سرته رسولو کـی خپل درنی و ظیفی چه‌ستاسی په غاړه‌اینبودل شویدی ډیره استفاده وکړی .

جلالتمآ ب صدراعظم !

کله‌چه په‌یوه هیواد کښی ددیمو کراسي له نظام څخه خبری کوو ددری ګونو قواؤ د جلا کیدلو پرنسیب دهغی اساسي بنسټ ګڼـــو .

ددغه عمده پرنسیب قبول یوازی پــه الفاظو اوجملو کښی نشی عملي کیدای بلکه داساسي قانون له‌هدایت سره سم دمملکت ددری ګونو قواو دمربوطو افرادو او غــړیو ترمنځ دحیثیتو **نو اومتقابل احترام سا تنه** دهغی له مهمو ارکانو څخه‌ګڼل‌کیږی .

جلالتمآب صدراعظم ! تاسی په خپلــه کړنــلار کښی له‌یوه ډیر مهم او حساس‌مطلب سره تماس نیولی دی چه هغه ددولت ددری ګونو قواؤ په‌تیره بیا دحکومت او شوری تر منځ دنږدی اوصمیمي رابطې‌لزوم‌دی.

دپخوانیو حکومتو تجر بی په ښرګند ډول ښیي چه دتقنینیه او اجراییه قواؤ تر منـځ له قانون سره سم دښې رابطې ټینګیــدل ترکومې اندازی پوری دهیواد په ګټه ده او ددیموکراسي نظام بریالیتوب‌تر کومې اندازی پوره په هغې پوری اړه لری له همدی‌کبلـه دی چه معظم ټولواك همایوني اعلیحضر ت په‌بیلوبیلو مواقعو کښی په خپلو قیمتدارو ارشاداتو کښی ددری ګونو قواؤ سلیمـــی همکاری لزوم څرګند کړی‌دی.

مونږ دملت وکیلان چه ستاسی دتیروخت وظیفه پهغاړه لرو او ددغی عقیدی ښرګندول ستاسی له پخوانی تجربی څخه بو لـــو ستاسی او ستاسی **دملګرو دد غـــی کلکـــی** وعدی هرکلی کوو او هیله لرو چه د غـه ستر ملي مقصد ته درسیــــدو په لار کښی تاسی او ستاسی دحکومت غړی خپلهیڅډول کوښښ ونه سپموی .

ښینګه هیله لرو تاسی جناب اوستاسی ملګری له دیمو کراسی او پارلمانی ژوند سره سم دولسی جر ګی اودهغی دجـر ګه ګیو پهغونډو کښی ګډ ون وکـړی اوستاسی ګـډون داستجواب او استیضاح په غو نـډو پوری منحصر نهوی .

ښاغلی صدز اعظم ! پهدغه ځای کښــی خپله و ظیفه ګنم چه دشوری ددولسمیدوری له پخوانی تصویب سره سم چه قانونـــی مراحل یی هم تیرشوی دی دپوره صلاحیت دورکولو پهلحاظ دپارلمانی اداری دتقو یی پهباره کښی ستاسی جناب تو جه را ګرځوم او د شوری په احاطه کښی دهغی اداری دیوی **څانګی** جوړیدل دمحتر مو و کیــلا نو دمشکلا تو دلری کو لو پهغرض تاییدوم ځکه چه تاسی جناب پههغو تجربو سره چه دخپل وکالت په دورو کښی مو حاصلی کړ ید ی پوهیږی چه دملت و کیــلان دخپلو موکلینو دقانونی مشکـــلا تو دلری کولو په غرض د مراجعی کولو څخه چاره نهلری او دموکلینو اکثره مشکــلات څرنګه چهښایی په خپـــل وخت کښی نه اجرا کیږی مجبور دی چه علاقه لرونکو دایرو او څانګو ته مــراجعــه وکړی او دخپلو مو کلینو دکاراجرا کــو ل وغواړی اوهمدغه مراجعه ددایرودشکایتسبب کیږی او هم دقواو درابطی دخـــرابید و علت ګر ځی .

نوله همدی کبله هیله لرو چه ددغـــه مشکل لپاره **دحـــل دګتوری او دعمل لاړ ی** پیدا کیدو ته ستاسی **حکومت په لومړیمرحله** کی توجهوکړی .

همدغه راز بل هرډول عملی اوروا اقــدام چه دوکیلانو او داجرائیه قوی دمسئولینو تر منځ زیات تماس تهموقع ورکړی ډیر بـــه ګټور وی ترڅو نوموړو مسؤلین دهیواددمسئلو او دخلکو داړتیا ؤ په باره کی **ډیر معلـــومات** حاصل کاندی .

جلالتمآب صدر اعظم ! څرنګه چهتاسی ته معلوم دی دولسی جرګی رئیس پهلو مـړی مرحلهکی دنورو محترمو وکیــلا نو په څیر دملت نمایندګی کړیده او پهدو همه مرحلهکی دملت دمحترمو نمایندګانو داکـــثریت د نظریو او آرزو ګانو منعکس کوونکی دی چهپه دغه تالار کی غونډ شویدی **اودرئیسوظیفهدولسی** جرګی دداخلی وظایفو داصولو پهلسمه ماده کی چه هغه هم ستاسی دجلالتمآب دریاستپه دوره کی ددغی ستری ملی جرګی تصو یـــب تهرسیدلی ده په څرګند ډولیادونهشویــده داسی څر ګند وی چه **رئیس غــو نـــډ ی** پهدیموکرا تیکه اوبی طرفه رویه سرهاداره کوی اودوینا کوونکو تر منځ دنوبتمراعات کوی چه دداخلی وظایفو دغه اصولداساسی قانون دشپیتمی مادی دځلور می فقری پهحکم ترتیب شویده اوله هغه څخه زیات چهپهدغی اصولنامه کیدرج شویدی لهما څخه انتظا ر نهشی کیدای .

ددغه مطلب په څرګندولو اودولسیجرګی دنورو محترمو وکیلانو پهنمایندګی زه تاسو او ستاسو حکومتډاډ ورکوم کلهچه پهاساسی قانون پابند اوسی اودهغووظیفو په اجراکولو کی چهدا جرائیه قوی دمسؤل پهحیث موپه

غاړه اخیستی دی دهیواد خیر او صـــلاح په نظر کیولری اودلوی خدای (ج) پهاتکاء شاهاو هیواد ته پهوفا داری دملت دبیرته پاتی کیدو اودمشکـــلاتو دلری کولو پهلار کیکو ښښ وکړی دملت محترم نمایندګان به ستا ســـی ملاتړاو طرفدار وی .

دلوی خدای دربارته دهیلیپهوړاندی کولو سره دخپل دیندار اودیمو کرات پا چـــا معظم ټولواك همایونی اعلیحضرت د تر قی غوښتنی لارښوونو لاندی دافغان دنجیبملت دنیکمرغی لپاره دهغو سترو او سختو وظیفو پهسرته رسولو کی چهپه مخ کییلــر ی ستاسی دحکومت دبریالیتوب په هیله خپله وینا پای تهرسوم په تشکر .

صدراعظم دکتور عبدالظاهر دسر طان په ۱٤ نیته دباور درایو دغوښتلو په غــر ض خپل ټګ لاره اوغړییی دولسی جر ګی تـــه معرفیکړی ؤ .

دکتور عبد الصمد حامد

دصدارت مرستیال

دکتور عبدالصمد حامد په عمر ٤٢ کلن دی په ۱۳۲۸ کال دنجات دلیسی څخه فارغ التحصیل شوی عالی تحصیلات یی په سویس کی بشپړ کړی دی په ۱۳۳٦ کال دحقوقو په څانګه کی د دکتوری په اخستلو بریالی شوی دی. دکتور حامد په ۱۳۳٦ کال دقوس په ۱۵ نیټه په کابل پوهنتون کی دحقوقو اوسیاسی علومو دپوهنځی دتدریسی غړی په حیث ددولت په ماموریت لاس پوری کړی دی.

په ۱۳۳۷ دپوهنتون دښوونی او روزنی دلوی مدیر په حیث مقرر شو.

دصدارت مرستیال په ۱۳۳۹ کال کښی دقانونی تدریساتو دمرستیال په حیث اوبه ۱۳٤۰ کال دپوهنی دوزارت دقانونی تدریساتو درئیس په حیث خدمت کړی دی.

دکتور حامد په ۱۳٤۲ کال کی دپروان دوالی په حیث او په ۱۳٤۳ کال کی دپوهنتون درئیس په حیث وظیفه اجرا کړیده.

ښاغلی حامد په ۱۳٤٤ کال کی دپلان وزیر په حیث وټاکل شو وروسته بیا په ۱۳٤٦ کال دافغانی سری میاشتی دسکرتر جنرال په حیث مقرر شو چه په همدغه کال یی دسکرتر جنرالی دوظیفی په ساتنی سره دپلان دوزیر په حیث یوځل بیا وټاکل شو او د۱۳٤۸ کال د میزان تر۲۲ نیټی پوری ددغی وظیفی متکفل و

دملي دفاع وزير ستر جنرال

خان محمد

ستر جنرال خان محمد خپل تحصیلات د حبیبی په لیسه کی دبکلوریا تر درجی پوری رسولی او دلیسانس درجه یی دحربی پوهنتون څخه لاس ته راوړی ده .

سترجنرال خان محمد په ۱۳۱۳ کال د شاهی فرقی دسپرلیو په ټولی کی دټولی مشر په حیث مقرر او داخل شو . په ۱۳۱۷ کال دلوړ واو مسلکی زده کړو دپاره خارج ته ولاړ په ۱۳۲۱ کال دارکان حرب په حیث بیر ته وطن ته راستون شو . په همدغه کال دقطغن دفرقی دارکان درئیس په حیث مقرر شو .

ستر جنرال خان محمد په ۱۳۲۵ کال د مرکزی قواؤدقوماندانی دحربی قوماندانی رئیس او په ۱۳۲۷ کال دمرکزی قواؤداتمی فرقی ددوهمی لوادقوماندان په حیث أو په ۱۳۲۹ کال دمرکز دقواؤ داومی فرقی دقوماندان دکفیل په حیث

وظیفه اجراء کړی ده . نوموړی په ۱۳۳۲ کال دغزنی دفرقی دقوماندان په حیث او په ۱۳۳۳ کال دکندهار دقواؤ داقوماندانی په حیث مقرر شو . په ۱۳۳۸ کال دکندهار دقواو په قوماندانی سربیره دکندهار ددارالحکومت دکفیل په حیث وظیفه اجراکوله . په ۱۳٤۱ کال دملی دفاع دوزیر په حیث مقرر شو .

دملی دفاع وزیر په ۱۳٤۳ کال دسترجنرالی رتبی ته ترفیع کړی ده ستر جنرال خان محمد دافغانستان په شاهی اردو کی دخپلی وظیفی په دورو کی دهیواد دحضري لومړی درجه نښان او سردار عالي نښان به ورلو بریا لی شوی دی .

خارجه چارو وزیر ښاغلی

محمد موسی شفیق

په ۱۳۱۰ هـ.ش کال په کابل کې زیږیدلی دی

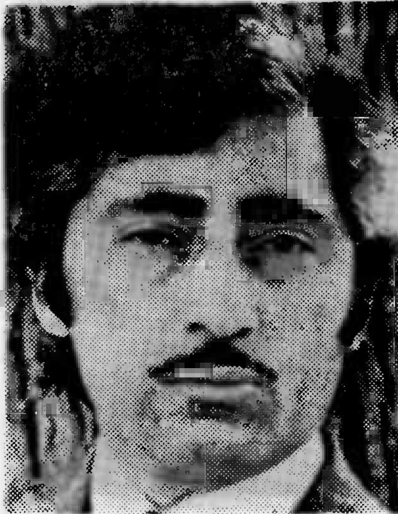
۱ـ په اسلامي حقوقو کې دقاهرې دالاز هر له پوهنتون څخه یې لیسانس اخستی دی .

۲ـ به قضایي علومو کې دلیسانس څخه جګه درجه ئې دقاهرې دالازهر له پوهنتون څخه لاس ته راوړیده .

۳ـ دنیویارک دکولمبیا دپوهنتون څخه دبین الدول په حقوقو کې دلیسانس څخه په بور ته درجه اخستلو بریالی شوی دی .

۴ـ په بین المللي مسایلو کې ئې دامریکا د هار وارد له پوهنتون څخه تصدیق اخیستی دی

ښاغلی شفیق دکابل پوهنتون دحقوقو او سیاسي علومو په پوهنځي کې داستاد په حیث، دعدلیې وزارت د قوانینو لوی مدیر ، دعدلي دوزارت دتقنین د چارو رئیس دعدلي دوزارت معین اوداساسي قانون دمطالعې دکمیټې غړی او منشي داساسي قانون دمشورتي کمیسیون غړی او منشي .

په ۱۳۴۳ کال کې دلویې جرګې عمومي منشي او غړی دخارجه چارو دوزارت مشاور وروسته بیا په قاهره بیروت خرطوم او اکرا کې دمعظم همایوني اعلیحضرت دلوی سفیر بحیث ښاغلی شفیق دا تن په ښارکې دحقوق دانانو او دغه راز په لاهور کې دمستشرقینو په جرګه کې دغړي په حیث برخه اخستې ده او ژنیو کې دا تومي وسلې لرونکو هیوادو په جرګه کې دافغاني هیئت مشر توب کړی دی .ښاغلی شفیق په پښتو دري عربي أنګلیسي او فرانسوي ژبو لیکي او خبرې کوي په بیلو بیلو سیاسي حقوقي او ادبي موضوعاتو کې دیوسل او شلو مقالو په خوا و شا کې ئې مضامین دهیواد په جریدو او مجلو کې خپاره شوي دي او دکتابونو په شکل یې دوه أثرونه چاپ شوي دي دبین الدول دحقوقو په مجله کې دخصوصي بین الدول دحقوقو دتاریخچې او دتابعیت د مسئلې په باب دوه مقالې خپرې شوي دي .

ښاغلی امان الله منصوری دلومړني او ثانوي تعليمونو دپای ته رسولو وروسته په ۱۳۲۵ کال دکابل پوهنتون دحقوقو اوسياسي علومو دپوهنځي څخه دليسانس په درجې اخستلو بريالی شو. او په همدغه کال دميزان په مياشت کې دحقوقو دپوهنځي دنشراتو دآمر او تدريسي اسيستانت په حيث مقررشو ښاغلي منصوري په عمر پنځوس کلن دی په ۱۳۲۶ کال دملي اقتصاد دوزارت دتحرير اتو دمدير په حيث اوپه ۱۳۲۷ کال دپطرولو دلو ی مدير په حيث وظيفه اجرا کړ ی ده په ۱۳۳۳ کال دپلخمري دنساجي دفابريکي درئيس په حيث مقرر شو.

داخله وزير د ۱۳۳۵ کال څخه تر ۱۳۴۱

داخلـه وزيـر ښاغلي

امان الله منصوري

پـــو ر ی د گلبهـا ر دنسا جي ددستگاه درئيس په حيث اوپه ۱۳۴۳ کال دنساجي د دمـو سسـی د عمو مـی رئيس پـه حيث وظيفه اجرا کړی ده د۱۳۴۴ کال په قوس کې دداخله وزارت دمعين په حيث او د۱۳۴۷ کال په حوت کې دکابل دوالي په حيث مقرر شو. ښاغلی منصوری دښاغلی اعتمادي په کابينه کښې په ۱۳۴۸ کال دکانو او صنايعو دوزير په حيث مقرر او وظيفه درلودله.

ښاغلي منصوری د ۱۳۲۷ کال څخه د۱۳۲۸ کال دسرطان پوری په واشنګتن کې داکسپورت امپورت دقرض داخستلو په مقصد دهيئت غړی او د۱۳۲۸ کال نه تر ۱۳۳۳ کال پورې دزده کړو ددوام او يو لـړ مسافر تونو دپاره په خارج کې و د۱۳۴۳ کال په نيمايي کې په لندن کې دافغانستان نيشنل بانك درئيس په حيث وظيفه اجراکړی ده. داخله وزير دخپلې وظيفې په موده کې دستور دلومړي درجې نښان په اخستلو بريالي شوی دی او دانګليسي او آلما ني ژبو سره آشنا دی.

دعدلي وزير پوهنوال محمد انور ارغنديوال

پوهندوی ارغنديوال دحبيبې دليسې شخه فارغ اودليسانس درجه يې دحقوقو او سياسي علومو په رشته کښې دکابل پوهنتون شخه لاس ته راوړی ښاغلي ارغنديوال دعامې اداری په برخه کې سرتيفيکيت دانقری دپوهنتون شخه او دغه راز دليسانس شخه پورته ديپلوم يې په همدغه رشته کښې دهمدغه پوهنتون شخه اودماستری مافوق ديپلوم يې دسياست او داداری په شانگه کې دلندن دپوهنتون شخه او دغه شان دملکي مامورينو دادارې په رشته کې يې خپل سرتيفيکيت دامريکې دمتحدو ايالتو دملکي مامورينو دمرکزی رياست شــخه لاس تـه راوړی دی. نوموړی په ۱۳۳۳ کال کې دصدارت په اداری پلټنې کې دغړی په حيث اوپه ۱۳۳٦ کال کښې دحقوقو او اقتصاد دپوهنځيو په علمي کدر کې داستاد په حيث دسياسي علومو دسياسی او اداری په رشته کې تر ۱۳۴۰ کاله پوری وظيفه اجراء کړې اووروسته دلوړوزده کړ وله پـاره ترکيې ته تللی نوموړی وطن ته دبيرته ستنيدو شخه وروسته په ۱۳۴۴ کال کې بيا دحقوقو

دپوهنځی داستاد په حيث مقرر شو او پــه ۱۳۳٦ کال کې دلوړې کدر په ساتلو دصدارت دملکي خدماتو درئيس په حيث مقرر اوتر اوسه پوری په دغه چوکې منسوب وو .

ښاغلي ارغنديوال چه ۴۳ کاله عمر لری د شپږ ويشتو مياشتو دپاره دترکيې دداخلـــه وزارت اداری پلټنې په رياست کې يو مياشت دانگلستان په محلي حکو متونو او دغه رازديوې مياشتې دپاره دانگلستان دملي ماموريتو په دله کې ستاژ اوخپلې کتنې اومطالعې سرته رسولي دی .دغه شان ښاغلي ارغنديوال ديوې مياشتې دپاره دنيويارك په ايالت کې اويو مياشت دامريکې دکلفورنيا په ايالت کې علمي کتنې کړيدی .

ښاغلي ارغنديوال دپوهنې دمدال پـــه اخستلو بريالي شويدی .

دمالیی وزیر دکتور غلام حیدر داور

دکتور غلام حیدر داور چه ٤٣ کاله عمر لری خپل مقدماتی تعلیمات یی دبکلوریا په سویه په ۱۳۲٦ کال کی دنجات پهلیسه کی پای ته رسولی او دلیسانس دیپلوم یی په ۱۳۳۰ کال کی دکابل دحقوقو اوسیاسی علومو دپوهنځی څخه لاس ته راوړی دی. دکتور داور په ۱۳۳۲ کال کی دمامور په حیث په ملی بانك کی مقرر او دعسکری خدمت دتیرولو نه وروسته په ۱۳۳۳ کال کی دمالیی په وزارت کی یی پهماموریت پیل وکړ دمالیی وزیر په ۱۳۳٦ کال کی دکابل دهوایی دګر دګمرك دمدیر پهحیث مقرر او په همدغه کال کی دلوړوزده کړوله پاره دالمان اتحادی جمهوریت ته لاړ نوموړی خپل لوړ تحصیلا ت ددکتورا تر درجی پوری د۱۳۳٦ کال نه د۱۳٤۰ پوری دالمان دکلن دښار داقتصاد او اجتماعی علومو په پوهنځی کی سرته رسولی او دیوه کال دپاره دعملی ستاژ دوره یی دالمان دمالیاتو او بانکی مؤسسو په ادارو کی سرته رسولی ده. نوموړی په ۱۳٤۱ کال کی وطن ته دبیر ته ستنیدو څخه وروسته دګمرکاتو د عمو مـی مدیریت دمرستیال په حیث او د۱۳٤۲ کا ل څخه تر ۱۳٤٤ کاله پوری دګمرکاتو دعمو می رئیس په حیث اوپه ۱۳٤٤ او ۱۳٤٥ کال کی دکابل دګمرك رئیس ؤ.

دکتور داور وروسته تر ۱۳٤۷ کاله پوری بیادګمرکاتو دعمو می رئیس په حیث مقرراو تر ۱۳٤۹ کا لـــه پوری ئی دالمان داتحادی جمهوریت دبن په پو هنتون کی دپوهانـــدی دتیزپه پشپړولو بریالی شو. نو موړی پهدغه موده کی دبن دښار دحقو قو اوسیا سی علومو په پو هنځی کی داستاد په حیث تدریس کړ ی اوبیا د۱۳٤۹ کال په اسد کی دګمرکاتو د عمومی رئیس په حیث مقرر شو.

دکتور داور د۱۳٤۱ نه تر ۱۳٤۷ پوری د ګمرکاتو دوظیفی په لرلو سره دکابل پوهنتون داقتصاد په پو هنځی کی هم تدریس کړیدی.

دپـو هني وزير ښاغلي حميدالله عنايت سراج

ښاغلي حميدالله عنايت سراج خپل تحصيلات دليسانس تر درجي پوري دانجنيرۍ په رشته کښي پای‌ته ورسولي په ۱۳۲۷ کال کښي د پوهني دوزارت دمسلکي تدريساتو درياست د ښوونې اوروزنې په‌مديريت کښي يې دغړی په صفت په‌ماموريت پيل کړی دی . ښاغلـــی عنايت سراج په ۱۳۲۸ کال کښي دپو هنـــی دوزارت دعمومي تدريساتو درياست دمرستيال دکفيل‌او دنوموړی وزارت دمامورينواو ښوونکو دلوی مدير په حيث اوپه ۱۳۳۰ کال کښي په په دغـو دوو وظيفو باندی سربيره دنجات د ليسي دچارو وظيفه هم په غاړه درلودلـه . د پوهني وزير په ۱۳۳۳ کال کښي دپـوهني د وزارت دثانوی تدريساتو درياست مرستيا ل او دښوو نـکـو او مـا مـورينـو د لـوی مديريت دکفيل په حيث اوپه عين حال کښي ئی دتجارت دليسي دآمريت تصدی په غـاړه درلودله .

ښاغلي عنايت سراج په ۱۳۳۵ کال کښي ددارالتاليف درياست دکفيل‌او دتجارت‌دليسي

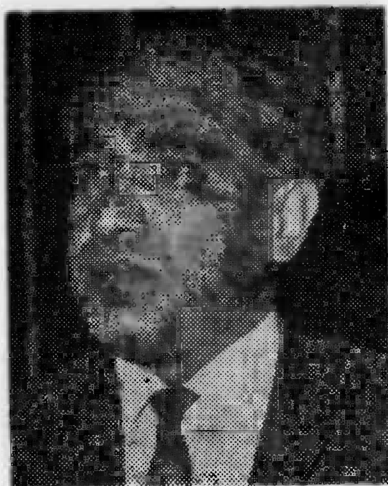

دمدير په حيث وظيفه اجراکړی ده .په ۱۳۴۲ کال کښي په‌واشنگټن‌کی دافغاني کلتوری‌رئيس په‌حيث مقرر شو .

دپوهني وزيرپه۱۳۴۴ کال‌کښي‌په‌مسکوکی دافغاني کلتوری رئيس په‌حيث او ددوو کالو څخه وروسته په ۱۳۴۶ کال کښي دپو هني د وزارت دلوموړی معين په حيث منسوب شو.

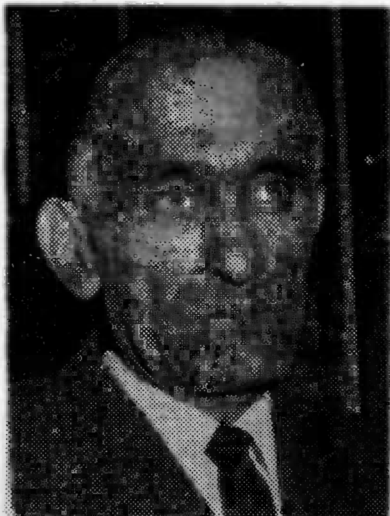
ښاغلي عنايت سراج په ۱۳۴۷ کال‌کښي دهرات دوالي په حيث وټاکل شو او د۱۳۵۰ کال په لومړيوختو کښي دخارجه چارودوزارت داداری معين په‌حيث مقرر شو .دپوهني وزير دپوهني ددريمي درجي نښان اودمينه پال‌نښان په‌اخستلو بريالي شوی‌دی اوهم دالمان‌داتحادی جمهوريت او جاپان دحکو متو څخه‌نښانونه‌لاس ته ورغلي دی .

دتجارت وزیر پوهنوال محمد عارف غوثی

پوهنوال محمد عارف غوثی په عمر ٤٥ کلن دی دلومړنیو او ثانوی زده کړو بشپړولو او په هیواد کی داقتصادی او سیاسی علومو په پوهنځی کښی دلیسانس داخستلو نه وروسته دخپلی ماسټری ډیپلوم داقتصاد په رشته کی دامریکی دمتحده ایالتو او داقتصادی اوانکشاف او پلان جوړولو په رشته کی خپل سندو نه دواشنګټن داقتصادی انکشاف دانستیتوت او د پاریس دښوونی او روزنی دپلان جوړولو د بین المللی انستیتوت څخه لاس ته راوړی دی.

پوهنوال غوثی په ۱۳۳۰ کال دملی بانک دکریډت په څانګه کښی اوپه ۱۳۳۱ کال د تجارت دوزارت دماشینی صنایعو په څانګه کښی اوپه ۱۳۳۳ کال دتجارت دوزارت دقلم مخصوص دمدیریت دکفیل په حیث مقرر شو. ښاغلی غوثی په ۱۳۳٤ کال دتجارت دوزارت داحصایی دمدیر په حیث او په ۱۳۳٦ کال دتجارت د وزارت څخه تبدیل او داقتصاد دپوهنځی په تدریسی کدرکی شامل شو. دتجارت وزیر دوولس کاله دکابل په پوهنتون کښی تدریس کړی دی دپوهنوالی علمی درجه یی لاس ته راوړی ده پوهنوال غوثی په ۱۳٤٥ کال د داستاذی دکرسی په ساتلو سر بیره دپوهنی دوزارت دپلان دریاست دکفیل په حیث او د ۱۳٤۷ کال په میزان کی دپوهنی دوزارت ددوهم معین په حیث مقرر شو. وروسته په ۱۳٤۹ کال تبدیلا دپلان دوزارت دمعین په حیث مقرر او دغه وظیفه یی اجرا کوله دتجارت وزیر په معارف کښی دخپل ماموریت په دوره کښی د پوهني دمډال په اخستلو بریالي شوی دی.

دفـوا يـد عـا مـې وزيـر

ښاغلي خوازك زلمی

جنرال خوازك زلمی په حربی ښوونځـــی کښې دلومړی اوثانوی تحصيلاتوله بشپړولونه وروستـه پــه ۱۳۲۲ کـا ل کښې له حربی پـو هنتـو ن نـــه فار غ التحصيـــل شـو

په همدغه کال دمرکز دقواؤ داستحکام دټولی په کفالت ددوهم بلوك مشر په حيث مقرر شو

تر۱۳۲۵ کال پوری‌نی دغی‌وظيفی ته‌دوام‌ورکړ جنرال خوازك زلمی په ۱۳۲۵ کال کښې هند ته لاړ او يو نيـــم کال يی په هغه هيوادکښې عالي مسلکي تحصيلات سرته ورسول پـــه

۱۳۲۶ کال کښې دحربی ښوونځی داداری هيئت په ډله کښې مقرر شو . تر ۱۳۲۷ کال پوری په همدغـه پوست کښې وظيفه اجراکوله جنرال

خوازك په ۱۳۲۸ کال کښې داستحکام دغونډ دټولی دقوماندان په حيث اوپه ۱۳۳۱ کال کښې

دعمومی حربی ارکان‌درياست دښوونی اوروزنی په مديريت مقرر شو .جنرال خوازك زلمی په ۱۳٤۰ کال کښې دکاردقواؤدعمومی قوماندانی دحرکاتو دمدير په‌حيث اوپه ۱۳۳۸ کال کښې دلومړی يونټ په قوماندانی مقرر شو .

جنرال خوازك زلمی په ۱۳٤۲ کال کښـی دکابل دهوايی ډګراو دکور جوړولو دفابريکـی دساختمانی آمرپه صفت اوپه همدغه کال‌کښې دکندهار هرات دسرك دلويديـځ‌لين دلوی آمر پحيث مقرر شو .

دفوايد عامه‌وزير په ۱۳٤۵ کال کښې دکار دقواو دلوی قوماندان په‌حيث مقرر شو په دغه پوست کښې وظيفه ترپايه پوری اجراکوله. جنراك خوازك زلمی دهمايونی معظم‌اعليحضرت له‌حضوره دريمه‌درجه‌نښان دوړتيامدال دستوری دوهمه درجه نښان رښتين مډال دستوری‌لومړی درجه نښان په‌اخستلو بريالی شوی دی .

ښاغلی محمد ابراهیم عباسی لوړی رتبه مامور په‌عمر ۴۵ کلن دحقوقو اوسیاستی علومو دلیسانس خاوند په ۱۳۲۲ کال په مطبوعاتو کښی دکاتب په حیث ددولت په‌ماموریت کی شامل شو دمطبوعاتو په بیلو څانګو کی د دلوړو ماموریتونو څخه وروسته په ۱۳۳۱ کال دنشراتو دلوړی څانګی دمدیر په حیث منسوب او په ۱۳۳۳ کال‌دپوهني ننداری دمدیر په‌حیث مقرر شو

ښاغلی عباسی په ۱۳۳۴ کال دنشراتو د لوی مدیر په حیث او به ۱۳۳۵ کال کښی د فرهنګی روابطو دمدیر په حیث وظیفه اجراکړی او په همدغه کال کښی دداخلی نشراتو دامر په‌حیث موظف شوی دی .

ښاغلی عباسی په ۱۳۳۶ کال کښی‌داصلاح دمؤسسی دآمر او دنوموړی ورځپانی دمسئول مدیر په حیث او په ۱۳۳۸ کال کښی دانیس دموسسی دآمر او دنوموړی ورځپانی دمسئول مدیر په حیث مقرر شو ۰ښا غلی عباسی د دریو کالو څخه وروسته په ۱۳۴۲ کال کښی بیا دانیس دنشراتی‌مؤسسی‌درئیس اودنوموړی ورځپانی دمسئول مدیر په حیث مقرر شو په ۱۳۴۳ کال کښی دانګلیسی ژبی دزده کړی دپاره استرالیا ته‌مسافرت وکړ دهمدغه کال په‌پای کښی وطن ته دبیرته راستنید و څخه وروسته دیو څه مودی دپاره دانیس د مؤسسی په ریاست کښی‌یی‌وظیفی ته دوا م ورکړ دافغانستان راډیو دنشراتو او تخنیکی

ریاستونو دائتلاف نه وروسته دافغانستان راډیو دعمومی رئیس په‌حیث مقرر شو نوموړی د ۱۳۴۴ کال په حوت کښی دمسئولو مقاماتو سره دنظر داختلاف په اثر دافغانستان‌راډیو ریاست له پوست څخه استعفا وکړه .

داطلاعاتو اوکلتور وزیر ښاغلی عباسی د هرات دوالی په حیث دخپل وروستی پوست

دمخه په ۱۳۴۵ کال کښی دور د ګود وا لی په حیث په ۱۳۴۸ کال کښی دفاریا ب دوا لی په حیث وظیفه اجرا کړی ده .

ښاغلی عباسی‌دخپل‌ماموریت په دوره‌کښی دمینه پال لوړی درجه نښان دستور دو همه درجه نښان‌آو دسروزرودرښتین‌نښان‌په‌اخستلو بریالی شوی دی .

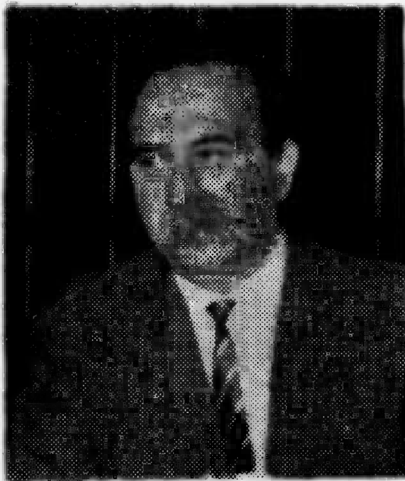
داطلاعاتو او کلتور وزیر

ښاغلی محمد ابراهیم عباسی

د مخابراتو وزیر
انجنیر نصرت الله ملکیار

انجنیر نصرت الله ملکیار په ۱۳۲۸ کال د حبیبیې د لیسې څخه فارغ التحصیل شوی د ۱۳۲۹ کال نه تر ۱۳۳۶ کال پورې د امریکې د متحده ایالاتو د جنوبي کلفورنیا په پوهنتون کښې خپل لوړ تحصیلات د برښنا او مخابراتو په رشته کښې بشپړ کړي دي .

ښاغلي ملکیار د برښنا په رشته کښې د ماسټرۍ درجه د نوموړي پوهنتون څخه لاس ته راوړې ده . وروسته د امریکې د ویسټرن الکټریک فیسفیک تیلفون او د فرانسې د اس اف آر په کمپنیو کښې خپلې علمي تجربې سر ته رسولي دي د نوموړي د خپل ماموریت په لومړي مرحله کښې په ۱۳۳۶ کال کښې د مخابراتو په وزارت کښې د ورکشاپ د مدیر په حیث او په ۱۳۴۰ کال کښې د نوموړي وزارت د سر انجنیر په حیث مقرر شو .

انجنیر ملکیار د ۱۳۴۰ کال په پای کښې د مخابراتو د وزارت د معین په حیث وټاکل شو . دغه وظیفه یې تر ۱۳۴۳ کال پورې په غاړه در لوله په همدغه کال کښې د عسکرۍ مقدس خدمت یې لاړ او دغه دوره ئې د احتیاط د ضابطانو په کورس کښې پای ته ورسوله ښاغلی ملکیار په ۱۳۴٦ کال کښې د بامیانو د والي په حیث مقرر شو وروسته یې وظیفه په ۱۳۴۸ کال کښې د کاپیسا د والي په حیث اجرا کړې ده .

د مخابراتو وزیر چه په عمر ٤۲ کلن دی د خپل ماموریت په دوره کې ئې د مینه پال د لومړۍ درجه نښان په اخستلو بریالی شوی دی

دروغتیا وزیر پو هاند دکتور محمدابراهم مجیدسراج

پوهاند مجیدسراج چه په عمر ۴۱ کلن‌دی په۱۳۲۶ کال داستقلال دلیسی څخه فارغ‌شو په۱۳۳۲ کال ئی دکابل پو هنتون د طب د پوهنځی څخه دفراغت سند حاصل کړدروغتیا وزیردکتور محمد ابراهیم مجید سراج‌د۱۳۳۴

کال څخه تر ۱۳۳۶ کال پوری دپاریس دطب په پوهنځی کښی اود۱۳۴۲ کال څخه تر۱۳۴۳ کال پوری دامریکی دبوستون دهارورد دطب

په‌پو هنتون کښی دتخصص مطالعی سر ته رسولی دی. ښاغلی مجید سراج په‌همدی کال کی‌وطن ته‌دبیر ته‌راستنیدو په‌و خت کښی‌د میر منودروغتون دسر طبیب په حیث د یو ی مودی دپاره خدمت کړی او په‌همدغه کال‌کی‌بیا دمعلوماتو دزیاتولو دپاره‌امریکی ته‌لاړ.د۱۳۴۶ کال پوری دامریکی دهارورد بو ستون دطب په‌پو هنځی کی دطب په څانگه کی خپلو زده کړو ته‌دوام ورکړ.

پوهاند مجیدسراج په ۱۳۴۷ کال کښی دکابل پو هنتون دطب دپو هنځی د رئیس په حیث‌وټاکل شو په‌همد غه کال کښی‌دمیر منو په‌روغتون کښی دولادی او نسا ئی سرو یس آمر او په غیر رسمی ډول دپلان په وزار ت کښی صحی مشاور هم ؤپو هاند مجیدسراج په۱۳۴۸ کال کښی دپلان په وزارت کښی د مشاورپه عهده لرلو سره د ښاغلی اعتما دی په‌کابینه کښی درو غتیا دوزیر په حیث مقرر او‌به دغه پوست کښی وظیفه اجرا کوله.

دروغتیا وزیر دپو هنی دمیال په‌اخستلو بریالی شویدی.

دکانو اوصنایعو وزیر انجنیر محمدیعقوب لعلی

انجنیر لعلی په ۱۳۲۵ کال کښې دحبیبې دلیسې څخه فارغ التحصیل شوی او دامر یکې دمتحدو ایالاتو دسکالر شپ نه په استفاد ې کولوسره په ۱۳۲۷ کال کښې دلوړو تحصیلاتو دپاره هغه هیواد ته تللی ؤ.

انجنیر لعلی په ۱۳۳۲ کال کې د بی. اس. سی. ای دیپلوم په اخستلو او په ۱۳۳۳ کا ل کښې دودانیو او ساختمانی انجنیری په څانګه کښې دنیو یارك دکارنل دپو هنتو ن څخه دام. اس. سی. دی دما ستری ددرجې په اخستلو بریالی شویدی.

انجنیر لعلی وطن ته دبیر ته راستنید لو نه وروسته په ۱۳۳٤ کال کښې دهیلمند دناوی دافغانی ساختمانی دستګاه درئیس په حیث او په ۱۳٤۱ کال کښې دهیلمند او ار غنداو د ناوی د پراختیا دلوی ریاست دتخنیکی مرستیال په حیث وظیفه اجراکو له. په ۱۳٤۵ کال کښې دهلمند او ارغنداو دناوی دلــوی ریا ســت دمرستیال په حیث مقرر شو. انجنیر لعلی د ۱۳٤۸ کال په قوس کښې دفواید عا مــې دوزیر په حیث مقرر شو د ۱۳۵۰ کال دسرطان تر ۱۵ نیټې پورې ئې دغه وظیفه اجراکولــه انجنیر لعلی په عمر ٤۵ کلن دی.

دکرهنی او اوبو لګو لو وزیر ښاغلی

عبدالحکیم

ښاغلی عبدالحکیم دکابل په دارالمعلمین کښی دبکلو ریاپه سویه د تحصیل دبشپړولو نه وروسته دلوړو تحصیلاتو د پاره دامریکی متحده ایالاتو ته تللی او دزراعتی اقتصاد په څانګه کښی دماستری ددرجی اخستلو نه وروسته په۱۳۳۲ کال کښی دمسلکی دارالمعلمین دښوونکی په‌صفت اوبیا په ۱۳۳۳ کال کښی دتدریسی مدیریت دمرستیال په حیث‌مقرر شو. دکرنی او اوبولګو وزیر په ۱۳۳٤ کال کښی دهیلمند او ارغنداو دناوی د لوی ریاست دزراعتی پراختیا دمدیر په حیث‌اوپه ۱۳٤۲ کال کښی دهیلمند دناوی دزراعتی‌مرستیال دکفیل په حیث وظیفه اجراکړی ده.

ښاغلی عبدالحکیم په ۱۳٤۵ کال کښی دننګرهار دناوی دپراختیا ریاست د کفیل په‌حیث مقرر شو وروسته بیاپه ۱۳٤۸ کال کی‌دښاغلی نوراحمد اعتمادی په‌کابینه کی د کرهنی او اوبو لګولو دوزیر په حیث مقررشو دکرهنی او اوبو لګو وزیر په عمر٤۵ کلن‌دی. دستوری لو مړی درجه نشان په اخستلو بریالی شویدی.

دپلان وزیر پوهاند دکتور عبدا لوا حد سرابی

دکتور عبدالواحد سرابی په ۱۳۲۷ کا ل دنجات دلیسی څخه فارغ‌التحصیل شو ی په ۱۳۲۸ کال کښې دتجارت په ښوو نځی‌کښې ددرسی ترجمان اوستاذ یر ښو ونکی‌په‌صفت موقتی وظیفه اجراکړی ده دکتور سرابی پـــه ۱۳۲۹ کال کی دپو هنی دوزارت له خوا د اقتصاداوښوونی او روزنی په څانگه کښې د

لوړوتحصیلاتو دپاره ارو پاته‌و لیږل شو . په همهغه کال کی دویانا په نیورستی کـــی شامل شو. ښاغلی سرابی په ۱۳۳۳ کا ل‌د اطریش دمرکز(ویانا) داقتصادی اوتجار تی علومو څخه فارغ التحصیل شوی‌اوددیپلوم د اخستلو نه‌وروسته دااقتصاد په څانگه کـــی ددکتورا داخستلو دپاره او دتحصیل په دغه وخت کښې یې داقتصادی‌مسلکی ښووونځی‌لپاره دښوونی او روزنی په څانگه کښې‌په‌تحصیل‌لاس پوری کړ. په ۱۳۳۵ کال کی‌ددکتوری‌په‌اخستلو بریالی شو ی دی.

دکتور سرابی داقتصادی ښوو نی‌اوروز نی عالی دیپلوم په ۱۳۳٦ کال اخستی‌اوپه‌همدغه کال‌کی دکابل پو هنتون د تدریسی غړ ی په صفت دااقتصاد په مؤسسه کې شامل اووظیفه اجراکوله.

نوموړی دکتور په ۱۳۳۹ کال کی دااقتصاد دپو هنځی رئیس او دهغه پو هنځی دااستاد په‌حیث اوپه ۱۳٤۲ کال کی دااستاذی د مقام په‌ساتلو سره دکابل پو هنتون دعلمـــــــی مرستیال‌په حیث وظیفه هم په غاړه در لودله.

دکتور سرابی د ۱۳٤٤ کال دجدی دمیاشتی څخه د۱۳٤٦ کال دعقرب‌ترمیاشتی‌پوری‌دااقتصاد دپوهنځی دریاست او استاذی وظیفه هـــــم آجراکوله .

نوموړی د۱۳٤٦ کال دعقرب په میاشت کښې مشاور وزیر او د۱۳٤۸ په قوس کښې‌دپلان

دوزیرپه‌حیث دښاغلی اعتمادی په کابینه‌کښې وظیفه در لوده. دپلان وزیر داساسی قانو ن

دتدوین په کمسیون اوپه لویه جر گه کی چه اساسی قانون پکی‌تصویب‌شوغړ یتو ب درلود

ښاغلی دکتور سرابی په عمر ٤٥کلن د ی دماموریت په دوره‌کی دپوهنی دمډال‌په‌اخستلو بریالی‌شو یدی.

مشاوره وزیره میرمن شفیقه ضیایی

میرمن شفیقه ضیا ئی‌دکابل دملالی‌په‌لیسه کی‌خپل ابتدائی اوثانوی تعلیمات سرتـــه رسولی دی‌دلیسا نس درجه یی دښـــخو د سیانس دپو هنځی څخه او دماسترۍدرجه ئی دریاضی په رشته کی دامریکی دمتحده‌ایالاتو دکولمبیا دپو هنتون څخه لاس ته راو ړی ده.

مشاوری وزیری دماموریت د شرو ع په دوره‌کښی دملالی په لیسه کی د ښوو نکی په حیث‌دښاری ښوو نځیو دنجونو دمفتشی پـــه حیث او وروسته ئی دزرغونی دلیسی دمدیری په‌صفت وظیفه اجراکړ ی ده مشاوری وزیری دماموریت زیاتی دوری په معارف کی‌سر ته

رسولی دیوی مودی دپاره دتألیف اوترجمی د ریاست دمرستیالی په‌حیث دنجونو دثانو ی تدریساتو دمر ستیالی په‌صفت اوپه پای‌کی دپو هنی دوزارت دتألیف او ترجمی درئیسی په‌حیث وظیفه ترسره کړیده

میر من‌ضیا ئی په۱۳٤۸ کال‌کی دمشاوری وزیری په‌حیث مقرره اوتر اوسه‌پوری‌په‌دغه پوست کی وظیفه اجراکړی ده .

مشاور وزیر پوهندوی عبدالستار

سیرت:

پوهندوی سیرت په عمر ۳۴ـ کلن دی د کابل پوهنتون دشرعیاتو دپوهنځی څخه فارغ التحصیل شوی دی په ۱۳۳۹ کال کښی دشرعیاتو دپوهنځی دریاست په تدریسی کدرکی دعلمی غړی په حیث مقرر شو.

پوهندوی سیرت په ۱۳۴۱ کال کښی د شرعیاتو دپوهنځی دمرستیال په حیث او

ورپسی د۱۳۴۴ کال نه د۱۳۴۷ کال پوری د شرعیاتو دپوهنځی درئیس په حیث وظیفه اجراکړی ده. د۱۳۴۸ کال په قوس کی دعدلیه وزیر په حیث مقرر شو.

اوس ددکتور عبدالظاهر په کابینه کښی دمشاور وزیر حیثیت لری.

پوهندوی سیرت داسلامی او عربی حقوقو څانګوکی داختصاصی څیړنو دپاره متحده عربی جمهوریت او بیا دامریکی متحده ایالاتو ته سفرکړی دی.

پوهندوی سیرت د خپل ماموریت په دوره کښی د پوهنی دمدال په اخستلو بریالی شوی دی.

مشاور وزیر

دکتور عبدالوکیل

دکتور عبدالوکیل په ۱۳۲۱ کال دغاز ي دلیسی نه‌فارغ التحصیل شوی لوړتحصیلا ت ئی‌دلائیلپور دکرنی په پو هنځی کی د ۱۳۲۱ کال‌نه تر۱۳۲۵ کال .پوری سر ته رسو لـــی دسیانس ددرجی په‌اخستلو بر یالی شوی دی ئوموړی مشاور وزیر وطن ته دراستنیدو نه وروسته د۱۳۲۵ کال نه تر۱۳۲۷ کال پوری په دارالمعلمین کی دزراعت د ښوو نکـی په حیث‌وظیفه اجراکړی په ۱۳۲۷ کال کـــی د سیانس نه‌پوړ ته تحصیلاتو دپاره آنگلستا ن ته تللي ؤ ولندن دپو هنتـون څخه دمیوو په خانگه‌کی‌ددکتوري له اخستلو نه وروسته پـه ۱۳۳۱ کال‌کی‌وطن ته راستون‌شوی‌دی‌دکرهنی درئیس په حیث اوبیا دزراعتی مر ستیا ل‌او بالاخره دهیلمند او ارغنداو دناوی دعمو مـــی رئیس آودهغه ولایت دوالی په حیث د ۱۳۴۴ کال‌پوري په وظیفه مشغول ؤ.

مشاور وزیر دکتور عبدا لو کیل په ۱۳۴۴ کال کښی دانتخابی سناتور په حیث‌مقرر شو تر ۱۳۴۹ کال‌پوری دغی وظیفی ته‌یی‌دوام‌ورکړ

دکتور وکیل دخپل ماموریت په دوره کی په۱۳۴۸ کال دپو هنی مډال په اخستلـــــو بریالی‌شویدی.

دحکومت‌جریانات

صدراعظم دکتور عبدالظاهر د خپل حکومت‌تګ لاره او د کا بینې غړي مشرانو جرګې ته ور معر فی کړل

صدراعظم دکتور عبدالظاهر د خپل‌حکومت دکابینې له غړو سره د اسد په ۷ دمشرانو دجرګې په غونډه کې ګډو ن وکړ اوداساسي قانون د ۸۹ مادي په اساس یې د خپل‌حکومت تګ لاره او غړي هغې جر ګې ته معر فی‌کړل.

غونډه د مشرانو دجرګې د رئیس سناتور عبدالهادي داوي په مشر ي جوړه شوې‌وه .

سنا تور عبدالهادي داوي د حکو مت دتګ لارې داوريد لو نه وروسته ديو ي وينابه‌ترڅ کې ويل :

جلالتماب دکتور عبدالظاهر صدراعظم !

نو ي عهده چه زمونږ ديمو کرا ت‌اوديانت شعاره پادشاه معظم همايو نی اعليحضر ت لخوا تاسو ته سپار ل شو ي او دولسي‌جرګې نه تاسو پخپله تګ لاره او دکابینې غړو په ښه بريالیتو ب سره دباور رايې مو لاس ته راوړې دمشرانو دجرګې د محترو مو غړولخوا او شخصا د خپل څان لخوا په صميمانه‌ډول سره تاسوته مبارکي وايم .

دغه بريالیتو ب اګر که تاسو جلالتما ب او ستا سود محترمو همکارا نو لپاره به‌دويارنی موجب وي خو په حقیقت کې د ډيرودرندو مسئولیتـو نو متضمـن به هم دي چه دننني عصر د غوښتني او دهيواد بحراني اوضاعو پرتاسو منلي دي خومونږ داډه يو چه تاسو جلالتما ب اوستا سو دکابینې محتر م غړي به دملـت دغوښتنو نه ښه پوه شوي و ي چه داساسي قانون داحکا مو په تطبيق سره به دخلکو دمشرو عو غوښتنو په سرته‌رسولو سره دامکان په صور ت کې زيار وباسي .

دمشرانو دجرګې عالي مجلس به د داخلي وظايفو د اصو لو د ٤٥ مادي دحکم په‌اساس ستاسو تګ لارې مسا عد فر صت سره تر مطالعې او مباحثې لاند ې ونيسي اودګډ ې نتیجې نه به رسما حکومت خبر کړي .

دفرصت په لر لوسره غواړم يو ځل بيا دمشرانو دجرګې دمحتر مو غړو او دخپل ځان لخوا دزړه له کومې مبارکي تاسو جلالتما ب او دحکو مت محتر مو غړو ته وړاندې کړم دپاك خـداى (ج) نه تاسـې‌ددغې‌درنې وظيفې په پر مخبيولو کې چه په غاړه يې لرئ‌بريالي اوموفق غواړم .

دغونډې په پای کې ښاغلي صدراعظـــم اودکابینې غړو دمشرانو دجرګې له تالارنه‌په داسې حال کې چه دهر يو غړ ي سره يې دصميميت په فضا کې مخه ښې کيد له‌ووتل.

................/........................ . . . . .

دصدراعظم دکتور عبدالظاهر پیغامونه

دهیواد دخپلواکۍ ددرې پنځوسمۍ کالیزې په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحیم

گرانو وطنوالو ! دگران هیواد دخپلواکۍ دبیرته اخیستلو ددرې پنځوسم جشن په مناسبت دافغانستان دخپلواکۍ دسا تند وی معظم همایونی اعلیحضرت علیاحضرتی معظمی ملکې حضور اوخپلو ټولووطنوالو خویند واو ورونو ته مبارکی ورکوم.

په‌دغه نیکمرغه فرصت کښې چه‌په ټو ل هیواد کې زمونږ وطنوال دخوشحالی اوښادی مراسم سرته رسوی له‌یوی خوا زمونږ د نیکونو دباارزښته فداکاریو او کارنامو دیادولو دلرغو نوعنعناتو سره سم‌دی چه دخپلو اکۍ په‌لاره کې یې‌په استعمار باندی دبری دپاره خپل سرونه ښندلی دی اوله بلې‌خوادخپلواکۍ دساتلو اودملی شئونو دارتقاله پاره دهیواد دټولو افرادو دمجاهدت دحس دتبارز دپاره‌دی. دآزادی دلاری دفدایانو دباارزښته قربانیو یادونه چه‌زمونږ دلرغونی ویاړ ډك تار یخ صفحی تشکیلوی زمونږ دآینده دپاره مهم سر مشق گڼل کیږی ځکه هما غسی دور ورگلوی تساند او اتفاق په‌فضا کې‌دملت دټولو طبقو فعالی برخې اخیستل دډیر مهم ارزښت یعنی دخپلوا کۍ دبیرته اخیستلو موجب شو همد غه رنگه په اوسنیو ډول ډول مشکلاتوباندی‌دډلا‌ایزبری‌په لاره‌کې‌دټولو وطنوالو گډون او فعاله برخه اخیستل چه‌په اقتصادی او اجتماعی ساحه کښې مونږورسره مخامخ شوی یوعاجل ضرورت دی چه دهغو تحقق به‌زمونږ دوطن‌په‌تاریخ‌کې له افتخاره ډکه بله صفحه پرانیزی دزمانی په تیریدو او داوسنی عصر په ایجاباتو سره دملی ستر مسئولیت په مقابل کښې زمونږ و جیبه تـل پسې درندیږی نومونږ تر هروخت زیات‌بایدپه دقت سره دخپلو وظیفو دوام داره او ژښت ته پاملرنه ولرو . زمونږ ننی د ر یـځ‌غواړی چه‌زمونږ‌خلك دمسئولیت دخطر اولوی وا لی دډار ځخه پرته دوطن پالنی اوفداکاری په احساس سره مسئو لیت ومنو. دهـیواد د سیاسی خپلوا کی دساتلو په مقابل کې‌زمونږ ډیره مهمه وظیفه دعصر اوزمان دغوښتنو له مخی داصولو اوقواعدوپه حدودو کی‌داقتصادی او اجتماعی اساساتو په ټینگیدو پوری اړه لری چه داساسی قانون ارزښتونه اوزمو نږ دژوندانـــه او سنیو ایجابا تـو ته ضرور ی گڼل کیږی.

په‌دغه اصول کی‌دهیواد د اقتصادی ا و اجتماعی اساساتو ټینگښت دملت دټو لوافرادو زیار ایستلو ابتکار گـډی مرستی دمادی او معنوی یوالی سره مستقیمی اړیکی‌لری.

افغانستان دی تــه ضرورت لری چه‌داوسنی اقتصادی رکود سره دمقابلـی دپاره ټو لـی بشری قواوی او فردی استعدادونه اوپه تیره بیادملی تولیداتـو دلـډ والی‌سره‌دمبارزی‌دپاره چه زمونږ دژواندنه مهمه جبهه تشکیلوی پـه قوی ایمان او ټینگـه اراده یوه متحده جبهـه جوړه کړی .

دهیواد دمادی او ذهنی سطحی دلـوړو لـو په‌غرض په اقتصادی او اجتماعی ژوند کـــی ددولت آزاد و مشغـــو لیتو نودژوړ او ژلمی کار کوونکو او متصدیانو فعاله برخه اخیستل زمونـږ دمهمو او عاجلو اړتیا وو ځخه گڼل کیږی . لکه ځنگه چه دبشر دمدنیت تاریـخ شاهد دی هیوادو نـه دهغو دوگړو په واسطه ودان شوی اودهیواد ودملی حسن دابتکار او دعمـل د قدرت لـه سترو پانگــو ځخه گڼل کیږی .

دښاغلی صدراعظم پیغام

ګرانو وطنوالو ! په اوسنیو وختو کښې زمونـږ هیواد دوچکالی دمشکلا تو اودغلی او وښود کمبود سره مخامـخ دی حکومت دجوړیدوله وخت نه ددغـه مشکل حل ته خپله پاملرنـه اړولی ده اوسر بیره په دی دډاتلونکو کلودپاره دزراعتی تولیداتو دزیاتـو لو په برخه کـې اساسي پـرو ګرامو نـه طرحـه شوی دشوراد مجلسینو په همکاری دځینـو ضروری اړتیاوو دلیری کولو دپاره دځینو تدبیرونو په بـاب اقـدام شوی چه هیله لرو دهغـو نتیجـې ګټوری وی .

هغه کوښښ چه په دغه بلره کـې دشورا دهوایو جرګو له خوااوشو دملی ژوندانه په نورو چارو کی دمقننه او اجرائیه قواووډتیز دو فعالیتو نو په باب زمونـږ هیله زیا تــه کړی ده .

افغانستان دیوه مخ په انکشاف هیواد پـه حیث په اوسنیو شرایطو کی داوسنیو هیوا دو مـرستی تـه ضرو رت لــری ددوستو هیوادو او بیـن المللـی مـو سسو د مرستـو د راجلبولو دپاره موکوشش وکـړ او دهغـو هیوادو مرستوته چه زمونږ دغه غوڅه لی ځواب ورکړی دقدر په سترګو ګورو .

زمونږ دهیواد اوسنی شرایط له هر وخت نه زیات دا ایجابوی چه دهوسایی او تر قـی اودوطن دعومی مصالحو په لاره کی دفدا کاری حس په شخصی هوسایی باندی لوړ او دملت دټولو طبقاتو دنیکمرغـی او هوسایی او ددوی داړتیا وو دلـه منځه وړلو په غرض په فردی ګټو باندی دهیواد لـوړی عالی ګټی د هیواد دهر فرد دژوندانه سر مشق وګرځی .

حکومت هیله لری دهیوادافرادنه یوازی دهیواد په اقتصادی پـراختیا اوداجتماعـی مبا نـیو په ټینګښت کی په فعال ډول دبرخی اخستلـو له لاری خپلی ذهنی او مادی قواوی پـه کـار واچوی بلکه ددیمو کراتیـک نـظام دسلا متیا په مقصد قوانینو ته داحتـرام کولو له وی دقانون دحاکمیت په برخه کی لکه څنګه چـه دیوآزادو ینبښ هیواد دافرادو سره ښا یـې کوښښ وکړی .

په دغه برخه کی زمونږ اتکالوی خـدای او زموږ هیله په فعال او ثمر ښښو نکـی ډول زمونږ دوطنوالو برخه اخیستل دی تر څو چه ټول په ګډه سره دوروسته پاتی کیدو او مشکلاتو سره مبارزه وکړی .

ګرانو وطنوالو ! په دغه وخت کی چه مونږ دغه ورځ دهیواد دخپلواکی دبیر ته اخستلـو په حیث نمانځـو نشو هیرو لی چه زمونـږ پښتو نستانی وروڼو هم ددغه لوی موهبت څخه تراوسه پوری استفاده نده کړی .

هیله لروچه زمونږ پښتو نستانی ورو نـه دبشری عدالت په اساس او دملی هیلو پـه مطابق دخپـل سر نوشت دټاکلو دپاره پخپلو کوښښونو کی بریالی وی . افغانستان هیله لری چه په ټوله نـړی کی سوله او امنیـت ټینګ او دغه راز افغانستان دعربی وروڼـو دحقوقو اوداسرائیلو دتیری کوونکو قواو لـه خوا دعربو دنیول شوو سیمو دسمدستی تخلیه کولو غوښتونکی دی او لکه دپخـوا په شا ن دفلسطینی عربو دحقوقو داعاده کولو څـخه ملاتړ کوی اودغه راز دمنځی ختیځ دبـحران دوام چه داسرائیلو دپراختیا غوښتلو دسیاست نتیجه ده زمونږ دزیاتی اندیښنی مو جـب ګـرځی او هیله لروچـه دسوله دوستو هیوادو په همکاری او دملګروملتو دزیـات کـو ښښ په اثـر دغه بحران پای ته ورسیږی اودمنځنی ختیځ دعربی هیوادو دسولی او امـن څخـه برخورداره شی .

په پای کی دخپلواکی دمعرکی قهرمـا ن اعلیحضرت شهید سعید محمد نادر شاه غازی او هغو شهیدانو پاکواو سپیڅلـو ارواحوته چه خپل سرو نـه یی دخپل وطن دخپلوا کـی په لاره کی بایللی درودداو تحیات استوم .

داوی خدای(ج) له درباره څخـه هیله لرم چه دملت ټولو وګړو ته دافغانستان دخپلواکی دساتنی او هیواد دلوړتیا اوپر مختګ په لاره کی زمونږ دترقی غوښتو نکی پاچاالمتو کل علی الله محمد ظاهر شاه ترسیوری لانـد ی زیات توفیق ورکړی .

دنیکمرغه کمکی اختر په مناسبت

ګرانو وطن والو !

دروژې مبارکه میاشت چه‌په هغې کښې دنړۍ مسلمانان پخپل صیام اوقیام دلــوی خدای په دربار کښې داطاعت او بندګۍ‌مراتب تر هربل وخت نه‌زیات ترسره کـوی پا ی ته‌ورسیده .

دافغانستان دین دوسته ملت او دنړ ی مسلمانان دخدای (ج) داوامر دپر ځای کولـو اوددې لوی عبادت‌داداکو لوپه شکرانه کښې‌د کوچنی اختر مراسم په‌ځای‌کوی.

ضبط نفس باطنی تزکیه‌او ارادې تقـو یـه کول دلوی ذات داوامر و دپر ځای کو لوپه‌ترڅ کښې دروژې دمبارکې میاشتې له واجبا تـو څخه ګڼل کیږی .

اخوت او ورور ګلوی دوطنوالو ورو ڼـو او خویندو له حاله باخبرې دکډورتو نو لیری کول اودوطنوالو ترمینځ دحسنه روابطو نو ی کول او تقویه زمونږ ددینی ا ختر ونو لــه خصو صیاتو څخه دی . هیله لرو زمونـږ وطنوال دنړۍ له‌ټولو مسلما نانو سره یوځای داختر دروژې فلسفې په درک کولـو سر ه دور ور ګلـوی صفا یـی او صمیمیت‌اساس پخپلو منځو کی یو تر بل سره په روابطو کښې لاټینګ کړی اوهغه څه چه دخدای‌دمومن بنده سره بنایی پخپل اجتماعی ژ وند کښې ترسره کاندې .

ګرانو خویندو او وروڼو !

مونږ هیله لرو چه داختر دنیکمر غه‌ورځو په‌هرکلی سره دخدای (ج) دهغو رښتینـو بندګانو په ډله کښې شامل وګڼل شو چه زمونږ طاعات دهغه درضا موجب او داسلامی عقیدت ټینګتیا مودباهمی مرستی او تکیی په لاره کښې ددنیوی او اخروی فلاح سبب‌وګرځی اوپدې ډول داسلام دسپیڅلی دین داساساتو په‌پیروی کښې ثابت قدمه او مضبوط او سو څکه ددغو اساساتو دپیرو ی لــه لا ر ی

کولای شو داجتماعی ژوندله ښوشرایطو څخه دبرخې خاوندان شو.

پدې نیکمرغه شیبو کی چه دنړی ټو ل مسلمانان آوزمونږ متدین خلك د کوچنـــی نیکمرغه اختر هرکلی کوی ځپل پښتونستانی ورونه نشو هیرو لای چه دځپلـوحقوقو دلاس ته راوړ لو او ځان ته دځود ارادیت دحق دتر سره کولو لپاره هڅه کوی .

همدغه رنګه پدې مبارکو ور ځو کی‌زمونږ توجه هغو مسلمانانو عربو وروڼو ته اوښتی ده چه خاوری یی داسرائیلی متجاوزینـــو لخوا اشغال شوی او دهغو دځلا صو لودپاره ددوی جهد او کوښښ دوام لری.

هیله لرو الهی توفیقات ددینی آو ملی آرزو ګانو په ترسره کیدو کښې زمونږ ا و دټولی اسلامی نړی پرله پسی مجا هدت‌دمقصد پراوته درسیدو په لاره کښې ممد اوبریالی وګرزوی په‌دې خالصانه نیت سره دکو چنی نیکمرغه اختر په‌مناسبت دمعظم ټولـــوا ك همایونی اعلیحضرت علیاحضرتی معظمی ملکی حضور اوټولو وطنوالو ته مبارکی وایم اوله لوی خدای ج څخه ددیانت پالونکی پا چا همایونی اعلیحضرت ترلاربښوونی‌دوطن تر قی آوسرلوړی غواړم.

دلوی اختر په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحیم

گرانو وطنوالو !

داوخت چه ځینی گران وطنوال او دنړۍ مسلمانان دلوی اولا شریك پرور دګار په امر په ډیر ودرند ومراسمو داسلام یوه غوره ګڼ اداکوی دمعظم ټولواك همایونی اعلحضرت، علیا حضرتی معظمی ملکی حضور ،ټولوګرانو وطنوالو پښتنو نستا نیو وروڼو او دنړۍګردو مسلما نانو ته ددغو مبارکو ورځو په‌مناسبت مبارکی وړاندی کوم .

هغه مناسك چه په دی بختو رو ورځو کښی اداکیږی ،هغه مالونه چه دخدا ی په لار کښی لګیږی او هغه هیلی چه د نفس د سپیڅلتیا دپاره څرګندیږی دګردو تکیه په هغه حکمت ده چه دبشری ټولنو او په تیره بیا دنړۍ دمسلمانانو دنیك بختی‌په‌لاره کښی مونږ ته دسر ښندنی او پیر زو ینی صبر او زغم تینګار او پر هیز ګاری دشعایروتعلیم راکوی .

له‌دغه جذبی سره دخدای په کور باند ی زمونږ دوطنوالو را غونډ یدل چه دوی‌ټول بی له بیلتون بی‌تبعیضه په پاك زړه او بی له‌هر ډول‌ورځی او کینی دیوه‌پراوپه لوری روا ن دی زمونږ دهیواد داولس ترمنځه دیو وا لی اوټینګ تړون څرګنده نښانه ده .

دحج دفریضی دلو یو مقاصدو یوه غوره نتیجه داده چه‌هرکله اوهرچیری اوپه تیره بیا په دی بختوروشپو ورځو کښی هر مسلما ن له کرکی او کینی له، نفاق او شقاق اوبالاخره په یوبل باندی دبی باوری او بدګما نۍ‌څخه چه دټولنی نظام ګرزوی او دګډ ژوندو ن بنیاد نړوی خپل ځان لری وساتی .

دد ینی فرایضو دادا دپاره په کعبی مکرمی باندی دنړۍ دمسلما نا نو په غونډه کښی مونږ دوطنوا لو ګډون دا سلام په شریکه بین المللی فلسفه اومرسته‌باندی‌تکیه‌لری‌ددنیا دمسلما نانو ترمنځ دیو والی او تړ و ن نمونه او دوروری اوخوا خوږی‌دسپیڅلوروابطو څرګندوی بلل کیږی .

هیله لرم چه تاسو وطنوال داختر داورځی چه دزړو نودپیوند راوستلو داختلافونو دلری کولو او دبیوزلو اوتش لاسو کسانو دمرستی اوپوښتنی ورځی دی په خوشالی تیری کړی .

ددی بختورو شپو ورځو ددینی اوروحانی اهمیت په توسل دلوی خدای په دربار کښی دعاکوم چه زمونږ طاعتونه اوعبادتونه قبو ل کړی او ګران افغانستان دخپل دیندارا‌و ترقی خواه پاچا معظم ټولواك همایونی اعلیحضرت په سیوری کښی ددین او دنیا دنیك‌بختی لویو درجوته ورسوی .

آمیــــــــــن

قوه اجرائیه

وزارت معارف

در سال ۱۳۵۰ مانند سالهای گذشته در انکشاف وتوسعهٔ معارف کشور اقدامات و اجرآت ثمر بخش صورت گرفته است که خلاصهٔ آن قرار ذیل میباشد :

در حصهٔ تعمیم متوازن معارف موافق بـه روحیهٔ قانون اساسی و مقتضیات عصر وزمان یك تعداد زیاد مکاتب به مدارج مختلفهٔ تعلیمی در گوشه های دور ونزدیك کشور افتتاح شده است .

وزارت معارف برای انکشاف و توسعهٔ بیشتر مکاتب در مرکز وولایات منظوری لغو تدریجی لیلیه‌هارابا تحلیل اقتصادی آن از مقام صدارت عظمی اخذ ودر مقابل به افتتاح تاسیسات فرهنگی آتی اقدام نموده است :

موسسات تعلیمی :

تاسیسات جدیدیکه در سال ۱۳۵۰ با در نظر داشت توازن معارف و احتیاج ولایات بمیان آمده حسب ذیل است :

نوع موسسهٔ تعلیمی	تعداد
لیسه	۵۳
متوسطه	۸۰
ابتدایی جدید	۱۷
دهاتی جدید	۲٤٤
تعدیل دهاتی یك‌معلم به دومعلمه	۱۷۷
تعدیل دهاتی یك معلم به سه معلمه	۸٤
تعدیل دهاتی به اساسی	۷٦

تعلیمات مسلکی :

تخنیکم مزار شریف و دارالعلوم کندهار وهمچنان کورس‌های صنف (۱۳) در ولایت پروان ،بلخ، ننگرهار وهرات دایر گردیده است .

تاسیسات مکاتب دهاتی درسال ۱۳۵۰با مقایسه باتاسیسات ۱۳٤۹ ـ ۱۳ فیصدارتقا داده شده گویا از (۱۸۵۲) باب مکتب‌درسال ۱۳٤۹ به (۲۰۹٦) باب در سال۱۳۵۰ ـ ارتقا داده شده است .

همچنان مکاتب ابتدایی بایك‌فیصدافزایش درسال ۱۳۵۰ به ۱۲۱۳ باب اندیاد یافته‌است علت کمی این افزایش ارتقای مکاتب دهاتی به ابتدایی دومعلمه میباشد . همکذا در جریان این سال تعداد مکاتب متوسطه از (٤۰۹) به (٤۸۹) باب افزایش داده شده که باین ترتیب نسبت بسال ۱۳٤۹ ـ ۱۹ فیصد افزود گردیده . همچنان تعداد لیسه‌ها از (۱۳۳) باب به (۱۸٦) باب بالا رفته و (۳۹) فیصد لغزایش یافته است در اثر تاسیسات جدید تعداد مجموعی شاگردان‌مکاتب دهاتی از (۱۱۹٤٦٤) به (۱۲۹۲۲٤) نفر یعنی یك فیصد در سال ۱۳۵۰ بالا رفته‌است

تعداد شاگردان مکاتب ابتدایی نیز از ٤۲۱۲۲۱ به ٤۲۱۹۰۱ شاگرد رسیده که‌باین صورت یك فیصد افزایش یافته است شاگردان متوسطه از ۸۱٦۹۳ به ۸٤۹۹۳ نفر میرسد یعنی ٤ فیصد ازدیاد بعمل آمده وعدهٔ معلمین لیسه‌ها از ۲۵۹۱۰ به ۲۸۰۳۰ شاگرد یعنی فی‌صد هشت بلند رفته است .

معلمین :

در سال ۱۳۵۰ ـ از دارالمعلمین های‌عالی اساسی وکورس‌های اختصاصی‌بصورت‌مجموعی ۱۹۰٤ نفر بسویهٔ لیسانس فارغ و جدیداً به حیث معلم مقرر گردیده که باینصورت عدهٔ معلمین ده فیصد بالا رفته و جمله معلمین فعلی موسسات فرهنگی به ۲۰۹۵۲ نفرمیرسد.

توزیع کتب درسی :

از ابتدای سال ۱۳۵۰ تا قوس سالجاری ۳۵ نوع کتاب بتیراژ ۱۰۷ ملیون کاپی به

شاگردان دوره‌های مختلف مکاتب افغانستان توزیع شده است .

بودجهٔ انکشافی :

پروژهٔ ابتدایی	۲۵۲۸۸۹۰۱
پروژهٔ ثانوی	۲۴۴۰۰۰۰۰
پروژهٔ میسلکی	۲۶۹۵۸۰۰۰
پروژهٔ مرکز	۴۲۲۳۰۹۹
مجموع :	۸۰۰۰۰۰۰

تدریسات :

ابتدائی :

ریاست تدریسات ابتدایی عهده دارتعلیمات ابتدایی ، تعلیمات اساسی مکاتب جمعیت و پروگرامهای نصاب تعلیمی بوده که به‌تفصیل آتی خدمت خوانندگان گرامی تقدیم میشود :

الف ـ تعلیمات ابتدایی :

این پروژه مسئول بررسی امور مربوط باداره و تربیت مکاتب ابتدایی دهاتی یك معلمه ، دو معلمه وسه معلمه ذکور و اناث جمیع مکاتب کشور بوده وظایف آتی را د ظرف سال انجام داده است :

۱ ـ هیأت اداری و تربیتی مکاتب ذکور واناث مرکز را در بهبود وظایف محولهٔ شان مطابق با مقرری های تعلیمات تامهٔ کمك و رهنمونی نموده است .

۲ ـ در ارزیابی لایحوی بامکاتب نسوان مرکز همکاری مقتضی بعمل آورده است .

۳ ـ از جریان ونظم ونسق امتحانات‌سالانهٔ مکاتب ذکور و نسوان مرکز وارسی نموده است .

٤ ـ در تنظیم کورسها سوانح طلاب ـ کذا از صورت توزیع کتب ولوازم درسی چگونگی تعمیرات مکاتب وامور چاه های آب و اثاث‌ـ البیت آن وقتاً فوقتاً وارسی نموده است .

٥ ـ اعطای نشان‌ها بمعلمین مستحق مکاتب وبزرگداشت روز معلم را در سر تاسر کشور باقرائت پیام مبارك ذات شهریاری‌طی مراسم خاصی انجام داده است .

ب ـ تعلیمات اساسی ومکاتب جمعیت :

۱ ـ طی سالجاری پاره‌ای از مشکلات مسلکی مکاتب جمعیت باصدور هدایات رفع واز کورسهای حرفه‌ئی محلی مکاتب ولایات ومرکز وارسی شده است .

۲ ـ در سالجاری از ۷۸٤ باب کورس‌سواد خوانی درنقاط مختلف رسیدگی بعمل آمده است .

ج ـ پروژهٔ نصاب تعلیمی :

این پروژه که امور طرح پروگرام‌ها ی ابتدایی را بعهده دارد کتب آتی را به‌همکاری متخصصان داخلی وخارجی تالیف نموده‌است. تالیف کتب علوم دینیات از صنف اول الی صنف ششم تکمیل است از جملهٔ کتاب‌قرائت پښتوی صنف دوم تحت تجربیت بوده که عنقریب تکمیل خواهد شد .

تالیف کتب‌رهنمایی تدریس کارهای‌عملی صنف پنجم برای دختران وپسران ادامه‌دارد، تالیف کتاب اجتماعیات صنف پنجم نیزشروع وکارآن ادامه دارد . همچنان مقدمات تالیف کتاب ساینس صنف پنجم پی ریزی شده و نگارش آن عنقریب شروع خواهد شد .

ضمنا باید متذکر شد که یك عده کتب درسی که مراتب تالیف وتجربیت آن طی شده واکنون برای طبع آماده‌گردیده است عبارت است‌ازکتب‌تعلیمات‌دینی مکاتب‌ابتدایی، کتاب اول پښتو که مراحل تالیف وتجربیت خودرا درمکاتب‌گذرانیده‌وآماده چاپ است‌همچنان‌کتاب حساب اول ،کتب وکار ها ی علمی صنف چهارم برای مکاتب ذکور ونسوا ن و کـذا کتاب اجتما عیات صنف‌چهارم ازطرف‌کمیته‌های های تدقیق گزارش یافته که عنقریب آماد ه طبع خواهد شد .

کتاب ساینس صنف چهارم آماده مطا لعه بوده وکتاب معلومات صحی بزبان پښتو و دری توسط متخصصا نداخلی وخارجی تالیف وچاپ گردیده است .

تعلیمات ثانوی

به منظور تعمیم معارف متوازن وآرزو مندی حکومت ومردم افزایش قابل ملاحظه درسا حه تعلیمات ثانوی بعمل آمده که از جمله تاسیس مکاتب ذیل قابل ذکر است.

درولایت کابل .

۱ـ تعداد متوسطه ها.	هفت با ب
۲ـ تعداد لیسه‌ها	سه‌باب

ولا یت لغمان

۱ـ تعداد متوسطه ها	دوباب
تعداد لیسه ها دوباب	

ولایت پکتیا .

۱ـ تعداد متوسطه ها	چهارپا ب
۲ـ تعداد لیسه ها	چهارباب

ولایت کاپیسا

۱ ـ تعداد متوسطه ها	دو باب
۲ـ تعداد لیسه ها	سه‌باب

ولایت جوزجان

۱ـ تعداد متوسطه ها	دو باب

ولایت غورا ت

۱ـ تعداد متوسطه ها	دو باب
۲ـ تعداد لیسه ها	یك با ب

ولایت فاریاب

۱ـ تعداد متوسطه ها	دو باب
۲ ـ تعداد لیسه ها	یك باب

ولایت سمنگان

۱ـ تعداد متوسطه ها	دو باب .
۲ـ تعداد لیسه‌ها	یك باب

ولایت هیلمند .

۱ـ تعداد متوسطه ها	یك باب
۲ـ تعداد لیسه ها	یك با ب

ولایت کندهار

۱ـ تعداد متوسطه ها	دو با ب
۲ـ تعداد لیسه ها	دو با ب

ولایت نیمروز

۱ـ تعداد متوسطه ها	یك با ب
۲ـ تعداد لیسه ها	یك با ب

ولایت ننگرهار

۱ـ تعداد متوسطه ها	دو با ب
۲ـ تعداد لیسه ها	سه با ب

ولایت تخار

۱ـ تعداد متوسطه ها	سه با ب
۲ـ تعداد لیسه ها	یك باب

ولایت وردك

۱ـ تعداد متوسطه ها	یك با ب
۲ـ تعداد لیسه ها	دو با ب

ولایت بامیان

۱ـ تعداد متوسطه ها	دو باب
۲ـ تعداد لیسه ها	یك با ب

ولایت کنرها

۱ـ تعداد متوسطه ها	چهار باب
۲ـ تعداد لیسه ها	دو با ب

ولایت پروان

۱ـ تعداد متوسطه ها	سه باب
۲ـ تعداد لیسه‌ها	دو باب

ولایت زابل

۱ـ تعداد متوسطه ها	دو با ب
۲ـ تعداد لیسه ها	یك باب

ولایت کند ز

۱ـ تعداد متوسطه ها	سه باب
۲ـ تعداد لیسه ها	سه با ب

ولایت هرات

۱ـ تعداد متوسطه‌ها	پنج باب
۲ـ تعداد لیسه ها	دو باب

ولایت غزنی

۱ـ تعداد متوسطه ها	چهار باب
۲ـ تعداد لیسه ها	دوبا ب

ولایت لوگر

۱ـتعداد متوسطه ها	یك باب
۲ـ تعداد لیسه ها	یك با ب

ولایت بادغیس

۱ـ تعداد متوسطه ها	یك با ب
۲ـتعداد لیسه ها	یك باب

ولایت ارزگان

تعداد متوسطه ها	چهار باب
۲ـ تعداد لیسه ها	یك با ب

ولایت بغلان

۱ـ تعداد متوسطه ها	چهارباب
۲ـ تعداد لیسه ها	دوبا ب

ولایت فراه

۱ـ تعداد متوسطه ها	دو با ب
۲ـ تعداد لیسه ها	یك با ب

ولایت بدخشان

۱ـ تعداد متوسطه ها	سه باب
۲ـ تعداد لیسه ها	دوباب

ولایت بلــــخ

۱ـتعداد متوسطه ها	چهارباب
۲ـ تعداد لیسه‌ها	سه با ب

مرکز کابل

تعداد لیسه	دو با ب

تعلیمات مسلکی

موسسه تدریسا ت‌مسلکی متکفل تر بیت پرسونل فني ومسلکی مورد نیاز موسسا ت دولتی وانفرادی بوده در عین حال نظا ر ت ومراقبت پروگرام کورسها ومکاتب‌مسلکی‌سایر وزارت خانه ها را نیز به عهد ه دارد مکاتب مسلکی که موسسه تدریسات مسلکی متکفـل تربیت مشمولین آن میباشد عبارت اند از

انستیتوت اداره صنعت ،لیسه تجارت ، لیسه اداره عامه ،لیسه شاهدخت بلقیس ، تخنیك ثانوی ،میخانیکی کابل ،صنایع کابل ، میخانیکی کندهار ، میخانیکی خوست ،صنا یع فراه ،لیسه زراعت هلمند ،لیسه زراعت بغلان مکتب هوتل داری دشبی لیسه و تخنیکم مزار شریف که یك تعداد آن لیلیه ویك تعـداد آن نهاری‌میباشد در سا ل ۱۳۵۰ تعداد شاگردان مکاتب مسلکی فوق الذکر بصور ت مجمو عی چار هزار وششصدو هفتادو شش شاگرد و تعداد استادان آن بصورت مجموعی ٤٦٤ نفر میباشد .

باید گفت که ازجمله ۹۹۵ فار غ سا ل سال ۱۳٤۹ موسسات مسلکی درسال ۱۳۵۰ ۲۱٤ نفر آن جهت تعلیمات عالی به پوهنتو ن و۵۹۳ نفر آن غرض اشغال وظیفه به وزا ر ت پلان معرفی‌شده‌اند.

موسسه تدریسات مسلکی‌در نظر دارد پرو گرام های دوره ثانوی کلیه مکاتب میخانیکی وصنایع در آینده بسویه صنایع ثانوی‌ارتقـا داده شود ضمنا موسسه مذکور میکوشد بـــا تاسیس کتابخانه های مسلکی در مکا تـــب ودایر ساختن سیمینار ها برمعلومات‌استادان مربوطه بیفزاید

مرکز مواد درسی یاواحد طباعتی .

این مرکز در سال ۱۳۵۰ موفق به چا پ پنجاه‌و هشت هزارو نهصدو نودونه جلدکتاب مختلف النوع برای پروژه نصاب تعلیـــمی ابتدایی تدریسات مسلکی ثانوی پلا ن‌نظارت وارزیابی تالیف وترجمه سمعی وبصر ی‌مبارزه بابی سوادی مو فـــق گردیده است .

تربیه معلم

موسسات تعلیمی اختصاصی که تحت‌اداره ریاست تربیه معلم درسال پنجاه فعالیت‌نموده اند عبارت اند از

الفـ دارلمعلمین های اساسی‌برای‌مکا تب ابتدایی .

تاپایان سال ۱۳٤۹ نه موسسه دارلمعلمین اساسی در کابل کندهار ،هرات ،ننگرها ر،

بلخ ،پروان پکتیا ،کندز واکادمی دارلمعلمین به کابل علی الترتیب بصورت حوزه ای تاسیس شده که دران از نقاط مختلف ولایات شاگرد پذیرفته شده وتعداد دا خله عمومی آن فعلا بر ۲۵۱٦ شاگرد بالغ میشود .

باید گفت که در اثر تجاویز جدید پروگرام قبلی صنوف دهم الی دوازدهم آن مورد لغو تدریجی قرار داده شده وصرف به پروگرام یکساله مسلکی که هم اقتصادی وهم موثر میباشد اکتفاء بعمل آمده است .

ب-دارلمعلمین‌های عالی برای مکاتب متوسط .

دارلمعلمین های عالی نیز به صورت حوزه ای تاسیس شد وبا دارلمعلمین عالی ننگرهار که در هذا سنه تاسیس گردیده ودر دو شعبه ساینس واجتماعیات آن یکصدو چهل نفر مشغول دوس است جمله چهار موسسه میشود که تعداد داخله عمومی آن به ۸۰۸نفر میرسند .

ج-اکادمی تربیه معلم .

برای کسب معلومات ضروری ومسلکی‌در امور تربیت معلمین رویکار آمده درین اکادمی سالانه عده زیاد فارغان پوهنتون به خصوص کسانیکه تجارب وسابقه معلمی داشته باشد پذیرفته میشوند فعلا درین موسسه یکصدو هشتادو هشت شاگرد مشغول فراگرفتن درس میباشند .

د- پروژه تعلیمات رادیو یی .

این پروژه به‌منظور کمك بامعلمین در چوکات موسسه تربیت معلم سه سال قبل تاسیس شده و پروگرام رادیویی‌آن درسنبله ۱۳۵۰ افتتاح گردید .وظیفه این موسسه‌تهیه مطالب تازه است به‌غرض تقویه معلومات عمومی ومسلکی معلمین وشاگردان مکاتب ومدارس این پروگرام فعلا هفته دو روزیعنی یکروز به زبان پښتو وروز دیگر به زبان دری از کابل را دیو برود کاست میشود .

ه -تعلیمات داخل خدمت .

ریاست تربیت معلم از طریق کورسهای داخل خدمت سعی نموده زمینه تحصیلات لازمه رابرای آن معلمانیکه نتوانسته اند تحصیلات خودرا تکمیل کنند مساعد سازد درین کورس ها عده زیادمعلمین در حالیکه شامل خدمت معلمی اند در اوقات‌فراغت در دارلمعلمین ها تحت تعلیم گرفته شده اند .

و- تعلیمات دینی .

فعلابه تعداد نه موسسه تعلیمات دینی در مرکز وولایات کشور موجود است که منظور ازتاسیس اینگونه موسسات تربیت معلمین علوم دینی برای مکاتب میباشد .

ز- پروگرام‌ها

پروگرام دارلمعلمین عالی پس از یك‌سلسله تجارب در سال جاری مورد تعدیل قرار گرفته ونظر به‌سابق بیشتر اختصاصی شده است .

پرو گرام کورس های مسلکی یکساله که بشکل تجربوی آن در دارالمعلمین هامورد تطبیق قرار داده میشود در سال جاری‌سعی به عمل‌آمد تامطالبی تدریس گردد که‌معلمین رابوظایف آینده شان بیشتر مجهز و آماده ساخته بتواند.

ح- ورکشاپ ها وسیمینار های تعلیمی و اداری .

موسسه تدریسات مسلکی ضمن اجراآت وفعالیت های متذکره خود در سال جاری موفق به دایر ساختن سیمینار ها در مرکز وولایات کشور گردیده‌تا معلمین از آن‌استفاده شایان نمایند .

ریاست تالیف وترجمه

ریاست تالیف وترجمه که‌تصدی امور چاپ ونشر کتب درسی وممد درسی مکاتب ومدارس میباشد در طی سال ۱۳۵۰ امورا تی را انجام داده است.

۱ــ ازجمله دوصدو بیست نوع کتاب مروج درسی دوره های مختلف مکاتب در سال ۱۳۵۰ چهل وسه نوع آن برای **ضرورت یکدوره سه ساله** تعلیمی آینده پس از تجدید نظر جهت چاپ به مطبعه تسلیم داده شده است که باسی وچار نوع کتاب باقیمانده فرمایش سال گذشته مقدار آن به هفتادو هفت نوع میرسد بایدگفت ازین جمله که سی وهفت نوع آن مربوط مناطق پښتو زبان وچهل نوع آن مربوط مناطق دری زبان میباشد.

۲ــ کتب درسی (کیمیا ــ فزیك وریاضی) دوره ثانوی مکاتب مورد تدقیق ومطالعه متخصصان قرار داده شده است که عنقریب کتب مذکور پس از تجدید نظر واصلاحات مقتضی مرکز ساینس گردیده به چاپ ارسال خواهد شد .

۳ــ برای کتب صرف ونحو عربی موافق با ایجابات زبان پښتو ودری کمیسیونی مرکب ازاستادان لیسه های مرکز موظف گردیده تا متون صرف مکاتب راباحتیاج زبان رسمی پښتو ودری کشور هم آهنك سازند .

٤ــ کتاب دینیات به زبانهای دری وپښتو برای صنف نهم تعلیمات **صحی صنف پنجم** و جغرافیه دری صنف **دوازده بچاپ تسلیم داده** شده است .

٥ــ **تاسیس پروژه طبع ونشرمواد خواندنی** برای اطفال به سرمایه ابتدایی چهار صدو پنجاه هزار افغانی .

٦ــ طرح پروژه دو صد کتابخانه را به **همکاری موسسه ایشیافوندیشن فرانکلن کابل و** سایر موسسات فرهنگی بین المللی درمکاتب ومدارس روی دست گرفته شده که عنقریب کتب لازم ووسایل ضروری آن تکمیل شده وکتاب خانه ها تاسیس خواهد شد باید علاوه کرد که نشرات موقوته ذیل **نیز تحت نظر ریاست تالیف** وترجمه نشرمیشود

الف ــ مجله عرفان	ماهانه
ب ــ مجله بخوانو بدانن	ماهانه
ج ــ جریده عرفانی خبرونه	پانزده روزه
د ــ اخبار جغرافیات	ماهانه

هـ ــ کتابخانه مرکزی معارف ومکاتب :

وزارت معارف دراین اواخر موفق به افتتاح یك کتابخانه مرکزی در خود وزارت معارف گردیده است که فعلا این کتابخانه دارای شش هزار جلد کتب مختلف النوع میباشند .**مکذا** این وزارت باکمك مالی وهمکاری موسسات فرهنگی موفق گردیده پروژه پنجاه کتاب خانه را در مکاتب مرکز وولایات مورد تطبیق قرار دهد .

رهنمای مسلکی تعلیمی انفرادی شاگردان:

مدیریت عمومی رهنمایی شاگردان وظایف آتی رادر سال ۱۳۵۰ اجرا **نموده است** .

۱ــ اداره رهنمایی در ظرف سال توانسته است صنوف ۱۰ ، ۱۱ و۱۲ **لیسه های حبیبیه** استقلال ،عایشه درانی ،شاهدخت مریم زرغونه ،ملالی ،خوشحالخان ،رحمان بابا رابعه بلخی ،شاهدخت بلقیس ،دارلمعلمین کابل وتخنیك ثانوی راتحت پروژه رهنمایی خود قرار دهد .

۲ــ این اداره یك کورس شانزده نفری معلمان مجرب وحایزدرجه لیسانس **مکاتب** را به پوهنتون کابل دایر نموده که باین حساب تعداد معلمان رهنمایی مسلکی درسی در مکاتب به سی و چهار نفر خواهد رسید .

۳ــ دایر نمودن ورکشاپها ی هفته وار به غرض انسجام بهتر پروگرام های رهنمایی .

٤ــ بمقصد شناسایی اصول وروش رهنمایی نقش آن در تربیت برای بار اول سیمیناری در ماه میزان ۱۳۵۰ در ولایت پروان دایر شد که در آن مفتشان معلمان ،موسسات تعلیمی و ولایت مذکور اشتراك نمودند

٥ــ این اداره موفق به طرح یك سلسله تست ها گردیده تا باستفاده از آن تفاوت تعیین نتایج **امتحانات ذکا وامتحانات اکتسابی تثبیت** گردد .

تعلیمات عالی :

مدیریت روابط فرهنگی به منظور بلندبردن سطح دانش منسوبین وزارت معارف کوشیده است

تا زمینه تعلیمات عالي رادر ممالك مختلف فراهم گرداند ۰این اداره در سال ۱۳۵۰ به تعداد هفتاد نفر ازمنسوبین موسسا ت مختلف راغرض تحصیلات عالی به ممالك آلمان ،اتحاد شوروی ،هند ،امریکا ،فرانسه ،ایرا ن ،چین پولیند وبلغاریه اعزام نموده است .

هکذا به تعداد هفده نفر از متعلمین لیسه های مرکز وولایات به‌استفاده از پرو گرام امریکن فیلد سرویس از طریق این ادا ره به امریکا اعزام شده‌اند باید خاطر نشا ن کرد که طرح پرو گرام‌های‌کلتوری معرفی کاندیدها به وزارت پلان ارسا ل پامفلت هاو کتب به موسسات فرهنگی خارجی وغیره از جمله وظایف مدیریت روابط فرهنگی میباشد

مؤسسه حفظ الصحه شاگردان معارف :

این موسسه خدما ت آتی رادر ظر فسال ۱۳۵۰ انجام داده است .

الف ـ تداوی مصابین امراض مختلف :

۱ـدر سرویس های کلینیك داخله جراحی گوش وگلو دندان لابراتوار پالسمان و ختنه به احوال بیست وچهار هزارو نهصدو هشتادو چار شاگرد مریض رسیدگی شده است .

۲ـ همچنان یکصده شاگردا ن به نادر شا ه روغنتون کتنخی مرکزی وموسسه تو بر کلوز معرفی شده اند .

۳ـبرای رسیدگی به تداوی مریضا ن مزمن در سرویس های داخله جراحی‌وقرانطین چهل بستر در مرکز صحی وزار ت تا سیس گردیده که در آن چهل ویکهزارو شصت‌وسه نفر بستری وتداوی شد ه‌اند .

٤ـدر کلینیك های بیست‌و یك‌لیسه مرکز وولایات کشور جمعا چهل ودو هزارو شصت وهفت نفر معاینه وتداوی گردیده اند .

ب ـ تجهیز سامان و پرسونل فنی :

۱ـتهیه ۱۵٦۰ قلم ادویه وارسا ل آن به شفاخانه های مرکز وولایات .

۲ـتهیه یك پایه ماشین اکسریز .

۳ـ تورید وبکار اندا ختن یك پایه‌ماشین دندان .

٤ـ تهیه یك پایه ماشین اکسریز جدید مخصوص رادیو گرافی وبکار اندا ختن آن .

۵ـ تهیه یك پایه ماشین وسامان آلات جراحی .

٦ـخریداری یکعراده موتر آمبولا نس .

۷ـ نظارت ومراقبت صحی از کانتین لیسه ها .

تربیت بدنی :

درسال ۱۳۵۰ اقداما ت مقتضی درسا حه های‌مختلف ورزشی به عمل آمده است .

۱ـ موازی باتمرینات سپورتی والیبا ل تورنمنت به‌سیستم لیك به دو بخش در تمام مکاتب ابتدایی شهر برگزار گردیده است ۰ همچنان دو هزار شاگرد از مکاتب ابتدا یی شهر تحت پروگرام مرتبه یومیه دو ساعت‌در رشته جمناستیك تربیت شده .

۲ـ یك تیم ترانه از شاگردا ن‌بااستعداد تربیت گردیده .

۳ـ یك گروپ یکصدو شصت نفرازشاگردان دررشته چوب بازی تربیت گردیده .

٤ـ آماده ساختن یك تعداد شاگردا ن‌مکاتب ابتدایی برای پهلوانی.

۵ـ تهیه‌و تکمیل سامان لوازم ورزشی . همچنان ریاست تربیت بدنی معارف در طو ل سالجاری در تعمیم وگسترش سپور ت اقدامات موثری نموده که از جمله نکا تذیل قابل تذ کر است .

۱ ـ آغاز نمودن تورنمنت مسابقات‌پهلوانی

۲ـ تشکیل یکتیم منتخبه .

۳ـ افتتاح مجدد سپورت پنك پانك .

٤ـاحیای مجدد ریسمان کشی وبایسکل دوانی .

هکذا ریاست تربیت بدنی تیمها ی پنك پانك وفتبال ومعارف راغرض اجرای یك سلسله مسابقات بنابه دعوت ممالك چین و روسیه به آن کشور هااعزام‌نموده است .

صنایع تجارتی معارف :

صنایع تجارتی معارف که متکفل تهیه انواع میز چوکی وملبوسا ت شاگردا نلیلیه مکاتب ومستخدمین میباشد در سال ۱۳۵۰ وظایف آتی را انجام داده است .

برای حفاظت مواد خام از قبیل چو بو وغیره شصت جریب زمین رادر حوزه صناعتی پل چرخی برای احداث یك عمارت عصر ی به صورت پخته کاری احاطه نموده است .

در موسسه صنایع معارف که متشکل ا ز شعبات تجارتی کاشی ،سازی ،بسته کار ی خیاطی وتباشیر سازی میباشد سه صد نفرکار گر فنی شامل خدمت میباشند.

شعبات فنی‌این موسسه مواد آتی را در ظرف سال تولید نموده است .

شعبهٔ موبل
۲۲۹۲ ـ تکه
شعبه خیاطی
۸۹۳۱ ـ پارچه
شعبه تباشیر سازی
یکملیون وششصد هزار قلم

خارندوی ښولنه :

دافغانستان **خارندوی ټولنه‌طبق مواد پلان** پنجساله خویش **که برای سال ۱۳۵۰ طرح** شده بود در راه‌هدف‌اساسی **این ریاست که** عبارت از توسعه وتعمیم **خارندوی در تما م** افغانستان است سعی **ومجاهدا ت لازم‌بعمل** آورده است که ذیلا بصورت بسیار خلص‌یاد آوری میگردد .

تعداد عمومی خارندو یان پسرو دختر در مرکز وولایات افغانستان بالغ به پانزده‌هزار نفر میرسد .

۱ـ برگذاری کمپنگها این کمپنك ها به صورت عمومی‌درفاصله های‌نسبتادوراز‌شهردایر گردیده‌ویك تعدادزیاد پسران‌ودختران‌خارندوی توانستند ازین کمپنگها استفاده **اعظمی نمایند**

۲ـ افتتاح کورسها در طول همین سال یك سلسله کورسها ی تعلیمات **مسلکی‌غرض** معلومات مزید معلمین ومعلمان لیدرا ن و مربیون وآمرین خارندوی در مرکز وولا یا ت افتتاح گردیده است این‌کورسها عبارت اند از کورسهای رهنمای ترافیك کورسهای‌موسیقی کورسهای مسلکی پالنجویی هاو همچنا ن کورسهای مبارزه بابیسوادی .

۳ـ مسافرت ها ـ این ریاست یك سلسله سفر های **استاف خارندوی ومنسوبین آن به** داخل وخارج مملکت به‌منظوراحیای فعالیت های سکوتی وشرکت در دعوتها ومحا فـــل بین المللی بود وهم پذیرایی یکتعداد مهمانان خارجی توسط این جمعیت

٤ـ تجلیل هفته های هنری،برعلاوه سایر فعالیت های مسلکی اجرای یکسلسله برنامه های هـنـری **نـیـز تـو سط محصـلا ت** پوهنتون وپولی تخنیك برگزار گردید که‌واقعا ابتکاری بود .

٥ـ خدمات‌اجتماعی ،این جمعیت توا نسته بعضی فعالیت های صحی از قبیل توزیع‌ادویه بصورت رایگان زرق ادویه وواکسیناسیو ن کولرا ومحرقه چیچك پانسمان وهمکار ی در توزیع شکر و کنترول آن **در بازار رابه عهده بگیرد .**

هکذا انجمن همکارا ن خارندوی که به‌تاریخ ده حوت ۱۳٤۸ باشرکت بیست‌و **هشت عضو** ابتکار جوانان پالندوی تشکیل گردید **همیشه** کوشیده تابر مشکلات‌عدیده ایکه سر را . فعالیت ها ،پیشرفت هاو ترقیا ت وطن‌عزیز قرار دارد از بین برود .

این‌انجمن که از اشخاص اهل خبره‌دانشور عاقل تشکیل شده سعی دارد **تایك جمعیت** منور بادرد نیرو مند توانابوجود آیند .

این انجمن که ریاست آنرا ښاغلی‌محمدنسیم رئیس مسئول **دافغانستان خارندوی ټولنه به** عهده دارند **دارای چندین کمیته بوده که هر** کدام به نوبه خودبرای‌اعتلای مملکت کوشا ن اند .

کمیته های مذکور عبارت اند از کمیتـــه خدمات‌اجتماعی کمیته کاریابی کمیته مبارز . بابیسوادی کمیته تبلیغات **کمیته مدار ك‌وعواید** کمیته تهیه سامان ولوازم کمیته سیرو سیاحت

کمیته فعالیت های مسلکی وکمیته تدقیق عضویت .

این انجمن توانست درد ومین جلسه خود ده نفر از اعضای برجسته خودرا موظف نماید تا اساسنامه برای انجمن طرح وترتیب نماید . اساسنامه مذکور بعد از غور وتدقیق زیاد در مجلس عمومی به تاریخ هفده حوت چهل و هشت تصویب گردید وبعد به امضای جلالتمآب داکتر عبدالقیوم وزیر معارف ومعاو ن دو م صدارت وقت رسید .

اساسنامه مذکور دارای دو فصل ویازد ه ماده میباشد .

انجمن مذکور که تاکنون چندین جلسه را تشکیل داده واعضای آن روبه ازدیاد است ناگفته نماند که انجمن مذکور دارای یك بورداجرائیه نیز میباشد که وقتافوقتا تشکیل جلسه داده وهمه امور مربوط راباز رسی نموده وراپور خویشرا به جلسه عمومی ارایه مینمایند

تعمیرات :

۱ ـ اداره تعمیرا ت متکفل تهیه محل رهایش تعلیمی شاگردان وتامین صیانت روحی آنان میباشد در سال یکهز روسیصدو پنجا ه ازعموم عمارات فرهنگی در مرکز وولایا ت مراقبت فنی نموده واز جمله در یکصد وسی محل تاسیسات خورد وبزرگ جدید عمرانی رابه میان آورده همچنان چهل وهفت قطعه نقشه جدید رابرای اعمار الحاقیه های موسسا ت تعلیمی تهیه کرده که دوصدو بیست وچار قطعه نقشهٔ تاسیسات مشابه عمرانی راجهت تطبیق بمرکز وولایات گسیل داشته است هکذا این اداره هیات های فنی وانجنیران را به ولایات بلخ ، پروان غزنی وپکتیا جهت مشور ه های فنی وعمرانی فرستاده است .

پښتو ټولنه

دپښتو ټولنې دریاست دمر بو طو څانګو دکارونو راپور دپنځوسم کال دحمل له او ل څخه دقوس دمیاشتې ترپایه پورې:

دتالیف او ترجمې مدیریت:

۱ـ ددولتي دایرو او څینو موسسو رالیږل شوی لایحې جداولونه او عنا وین په پښتو ترجمه تصحیح او کتل شوی او خپلومراجعیو ته لیږل شوی دی.

۲ـ دسیرت النبی «ص» لومړی ټو ك چه په (۸۰۳) مخو نو کی دی په پښتو تر جمه او دچاپ دپاره دپوهنی مطبعی ته لیږل شوی دی.

۳ـ دپښتو اصطلا حات او محاوری کتا ب په نوی ډول په ۳ ټو کو نو کښی ترتیب شوی دی.

ددابیاتو مدیریت :

۱ـ درحمان بابا قلمی دیوان چه په اوسنی لیك دود ۳۵۳ مخه نقل شوی او مقابله شوی دی.

۲ـ دداخلی مشاهیرو پر کتاب باندی نوی نظر شوی دی.

۳ـ دخوشحال خټك دقطعا تو دنقلو لو کار دکامل او ارمغان له چاپی نسخو څخه داوسنی رسم الخط او لیك دود سره په ۴۲۱ مخونو کی پای ته رسیدلی دی.

٤ـ دخوشحال خټك دقصا یدو دنقلو لوکار دچاپی نسخو څخه ۱۳۰ مخه په او سنی لیك دود نقل شوی دی.

۵ـ دپښتو دیو پخوانی شاعر واصل اشعار دیوی قلمی نسخی څخه داوسنی لیك ذودسره سم نقل شوی دی .

٦ـ درحمان بابا او پښتو نستان دمشا عرو ترتیب اوله رادیو څخه نشترول.

۷ـ دپښتانه شعرا دذخیری دپاره دپنځلسو شاعرانو سوانح ترتیب شوی دی.

۸ـ دکو چنیانو دشفاهی ادب یوڅو غو ره نمونی غونډی شوی دی.

دلغاتو او ډکشنری څانګه:

۱ـ په دی څانګه کی د تې دردینې او یـو او وی دردیف ټول لغتو نه له انګلیسی څخه په پښتو ترجمه او دکارت په صورت تیپ شوی دی او اوس په دبلیو ردیف پیل شویدی او ۱۰۰ کلمی تر جمه شوی دی. بنایی چه دسږ کال تر پایه پوری دانګریزی په پښتو قاموس ټول کار پای ته ورسیږی.

۲ـ دپښتو فارسي جيبي قاموس چه تقريبا ۵۰۰ لغتونه لري دنورو قامو سو نو سر ه مقابله شويدي او لغات يې له او سنی ليك دود سره‌سم په جيبي قاموس کې‌داخل شويدي.

۳ـ دروسي پښتو قاموس په باب هم ځيني اجراآت شوي دي.

٤ـ دپښتو ژبې داحصائيوي قامو س‌يوويشت زره مختلف لغتو نه چه په شوروي اتحاد کې دضرورت له مخې دالکتروني محا سبوي‌ماشين په واسطه چاپ شوي ؤله دوی څخه هغه‌لغات

چه مطلقه احصائيه يې‌له دريو لږه نه و ه دپښتو په الفبا را واړول شول او هم په دی ترڅ کې لغات ډوله په لغاتو تبديل کړی‌شول.

دکابل دمجلې مديريت:

ددی مديريت له خوا په هره مياشت کې دکابل مجله په مرتب ډول يو زر ټوکه چاپ شوی او توزيع شويدي .

دپښتو دتدريساتو مديريت :

۱ـ دکابل په مرکز کښې ۵۲۰ کورسونه‌او په ولا ياتو کې ۹۰۰ کورسو نه په رسمي‌او ملي دايرو کې جريان‌لري رسمي ښوونکي په مرکز کې په بيلو بيلو رتبو ۵۲ تنه او پـه ولا ياتو کې ۶۰ تنه رسمي‌او قراردادي‌ښوونکي دي.

۲ـ دپښتو تدريساتو دهيئت له خوا د وزارتخانو له ۳۲ کورسو نو څخه امتحانونه اخيستل شويدي.

۳ـ دثور او جوزا په مياشتو کې دپښتو تدريساتو دممتحنه هيئت له خوا دبغلان کندز تخار او بدخشان دولايا تو دپنځمو اوشپږمو سمسترو نو له ۵۰۰ تنو څخه امتحا نونـه اخيستل شويدي.

دزيرې مديريت:

ددی مديريت له خوا دزيری جريده‌خپريږي.

چاپ شوی کتابونه:

۱ـ دتوريالي پښتون کتاب په ۲۸۸مخونو کې.

۲ـدسيرت‌النبی صلی الله عليه‌وسلم لمړی ټوك په ۸۰۰ مخو نو کې دچاپ دپاره دپوهني مطبعې ته استول شويدي چه زر به چاپ‌شي.

دکتابخانې مديريت:

۱ـ دامديريت ځيني قلمي نسخې اخيستې دی او په کتابخانه کښې دخلکو داستفا د ی دپاره ايښې دی .

۲ـ ددی مديريت له خوا ۸۱ ټوکه مختلف کتا بونه په قيمت اخيستل شوی او ۴۱ټوکه يې‌په وړ يا ډول لاس ته راوړی اوپه‌کتابخانه کې دخلکو داستفادی دپاره ايښودل شويدي.

۳ـ ددی مديريت له خوا داناتومی دکتاب چه دښاغلي داکتر بها تاليف دی د جملو د سمولو او صحيح کو لو کار سر ته رسيدلی دی.

٤ـ دښوونځيو او نورو ځا يونو دنومو نو په باره کې لازم معلو مات راټول شوی او مجلس ته وړاندی شويدي.

۵ـ دپښتو ټولنې دکتابخانې دپاره ۴۳۰۰ قطعې کار تونه دپوهنې له مطبعې نه په و ړ ياډول لاس ته راغلي او دکار تونو سيستم‌په کار اچول شوی دی.

متفرقه چاری:

۱ـ ښوونځيو موسسو او نورو ځا يو۲۸ نوی تاريخي نومونه په پښتو ايښودل شوی دی.

۲ـ له خارجي موسسو او علمي کسا نو سره ارتباط ساتل شوی او ۱۲۰ ټوگه علمي آثار راليږل شويدي.

۳ـ پښتو ټولنې دپښتو تعميم او انکشاف په‌غرض دمرکز او ولايا تو د ليسو منځنيـو اولومړنيو دښوونځيو کتابونو داستفادی دپاره ۶۸۹ ټوگه مختلف کتابونه ليږل دی.

په ۱۷ دپښتو ټولنې درئيس له‌خوامعلومات ورکړ شويدي.

سمعی وبصری :

موسسهٔ سمعی وبصری دارای سه شعبهٔ فعال فنی میباشند که در سالجاری مصدر خدمات آتی گردیده است :

۱ – شعبهٔ تهیه وتدقیق لوازم درسی :

این شعبه که شامل ورکشاپهای کوچک فلزکاری ، نجاری ، رنگمالی و قالب گیری میباشد به تهیهٔ پروجکتور آفتابی ، نقشه‌های جغرافیایی بروی تکه مدل ساینس پرونتو گراف (آلهٔ بسیط طباعتی برای تمام مکاتب) اقدام نموده است . باید گفت که در آینده ورکشاپهای پلاستیك سازی ، شیشه سازی، برق به آن نیز ضمیمه خواهد شد .

الف – موادیکه تحت ریسرچ و تدقیق قرار گرفته عبارت اند از :

کره‌های مجسمه مواد بیالوجی ماشین‌کانتك نقشهٔ جدید افغانستان ومدل های بیالوجی .

ب – لوازم توزیع شده :

مدلها بیالوجی نقشه های جغرافیایی مدل نظام شمسی ماشین‌های پرنتو گراف چارتهای مختلف وغیره برای ۱۳۶ باب لیسه ومتوسطه ولایت توزیع گردیده است .

ج – مواد تهیه شده که آمادهٔ توزیع میباشد :

۱– اسکلیت انسان از قطعه مقوا یکهزار قطعه .

۲ – ماشین پرنتو گراف یك صد عدد

۳ – نقشه های جغرافیایی براعظم اروپا وافریقا سه هزار بساط .

٤ – مدل‌نظام شمسی پنجاه عدد .

٥ – مدلهای مختلف بیالوجی چهار صد عدد .

٦ – چارتهای مختلف شمسی هزار قطعه .

د – لوازمیکه در آینده تولید میگردد :

۱ – نقشهٔ براعظم امریکای شمالی وجنوبی.

۲ – نقشهٔ براعظم استرالیا .

۳ – نقشهٔ براعظم آسیا .

٤ – پروجکتور های آفتابی .

٥ – نقشهٔ براعظم امریکا .

٦ – جیب‌های اعداد برای تمام مکاتب ابتدایی .

۷ – تختهٔ سیاه برای عموم مکاتب ازتختهٔ میسنهایت .

۸– پرونتو گراف برای عموم مکاتب

۹ – لوازم هندسی از چوب

۱۰– چرخه تعیین گروپهای خون .

۱۱– چارت جمع اعداد برای مکاتب‌ابتدایی.

۱۲– چارت اعداد مصور برای مکاتب ابتدایی .

۱۳– چارتهای کرم زمینی .

۲ – شعبهٔ فلم و نمایشات :

این شعبه فلم‌های مختلف را دردارالمعلمین کابل – لیسهٔ رابعهٔ بلخی – لیسهٔ زرغونه اکادمی تربیهٔ معلم ، لیسهٔ خوشحالخان لیسهٔغازی، خالصه‌سکول ، شفاخانهٔ ابن‌سینا، مکتب نرسنگ و مرستون نمایش داده است . هکذا این شعبه یك تعداد فلم های مختلف را در لیسه‌ها ومکاتب ولایات مثل لیسهٔ پروان ، خان‌آباد – دارالمعلمین‌گردیز دارالمعلمین بلخ – هرات – ننگرهار پروان وکندهار نمایش داده است .

همچنان یك تعداد فلم های صحی وزراعتی در ولایت کابل – وردك – لوگر – غزنی ، پروان – کاپیسا – بغلان – سمنگان – کندز بلخ وبامیان نمایش داده شده است .

دکابل پوهنتون

۱ـ دیپارتمنت پتالوژی :

تدریس نظری وعملی صنوف اول دو م و سنوم طبق پروگرام امور تدریسی یکتعداد زیاد معاینه ونتیجه آنرابه مرجع آنها فرستاده‌است شفاخانه ها ی نادر شاه مینه روغتون ،میر منو روغتون ،شفاخانه ابن سینا وزیر اکبر خا ن روغتون وشفاخانه اردو وشفاخانه زایشگا ه‌را معاینه ونتیجه آنرابه مرجع آنها فرستاد ه‌است

۲ـ دیپارتمنت بیوشیمی :

این لابراتوار به علاوه تدریس علمی ونظری در صنوف اول ودو م طب وفارمستی وپی ،سی بی‌ومکاتب نرسنگ یکتعداد زیاد معا ینا ت مختلف بیوشیمیك رانیز اجرا نموده است .

۳ـ دیپارتمنت اناتومی :

موفقیت تدریس پروگرام های درسی صنف اول ودوم پوهنځی طب کابل صنف‌اول ودوم پوهنځی طب ننگرهار ومکاتب نرسنك تکمیل شده وهمچنین تقریبا صد فیصد نوت های درسی راتکمیل وطرف استفاده قرارداده اند .

٤ـ دیپارتمنت فارمکو لوژی :

برعلاوه تدریس عملی ونظری صنو ف چهارم وپنجم طب وصنف‌سوم فارمسی و پوهنځی طب ننگرهار یك تعداد معاینات‌خارج پوهنځی به غرض کمك به شعبات مربوطه اجرا گردیده استت .

٥ـ دیپارتمنت فیزیولوژی :

علاوه از تدریس صنف اول ودوم طب‌کابل وننگرهار تحقیقات وتتبعات در رشته های مختلف صورت گرفته وبر علاوه یکتعداد معاینات از قبیل میتا بولیزم الکترو کار دیو گرام وغیره نیز اجرا گردیده است .

٦ـ دیپارتمنت طب عدلی :

در سال جاری معاینات زیاد راز نقطه‌ابراز نظر یه در باره صغارت وکبارت وغیره‌واقعات ترافیکی اشخا ص ومعاینات او تو پسی اجراو تتایج‌آنرا به شعبات مربوطه ارسال نموده است

۷ـ دیپارتمنت طب وقایوی :

برعلاوه درس های نظری صنوف مربوطـه پوهنځی طب و مکاتب نرسنگ وتطبیقات‌های عملی شاگردان دوکتوران ستاژ یر در پروژه های دهکده اجرا گردیده است .

۸ـ لابراتوار باکتر یولوژی پرازیتولوژی:

این شعبه‌نیز برعلاوه تطبیق در س های نظری وعملی در دوران سال یکتعداد زیـاد معاینات لابراتواری را اجرا نموده ونتا یـج آنرابه شعبات مربوط سبرده اند .

فعالیت لابراتوار های فارمسی :

لابراتوار نباتات طبی دوا سازی این شعبه برای پیشنبرد امور تدریسی محصلا ن یکتعداد نباتات طبی را از مناطق مختلف افغانستا ن جمع آوری وبه شکل یك کلکسیو ن ترتیب نموده وهمچنین برای آشنا سا ختـن درس نباتات توانسته اند که‌از برگهای‌نباتات فامیل های مختلف کلکسیو ن دیگری نیز تهیه نمایند . همچنین در تهیه نوتهای درسی این مضمون اقدامات شده تابعد از طبع بـه دسترس شاگردان بگذارند.

لابراتوار کیمیاوی تحلیلی فارمسی :

تطبیقات تحلیلی توصیفی ومقدار را توسط خود شاگردان انجام داده‌اند وهمچنین دروس نظری وعملی این مضمون بالای شاگردا ن‌پی سی بی نیز اجرا وتطبیق گردیده استت .

لابراتوار فزیك :

در این لابراتوار میتواند یك محصل‌تطبیقات رااجرا نماید تطبیقات مهم این شعبه راتطبیقات برق میخانیك حرارت اپتیك ومیخانیك معاینات تشکیل میدهد .وبرای سهولت وفهمید ن محصلین کتابچه های تطبیقات تهیه گردید ه استت .

لابراتوار پرازیتو لوژی :

برعلاوه تدریس نظری وعملی فعالیت های این شعبه بالا ی‌معاینات روز مره مریضا ن شفاخانه های مربوطه پوهنتو ن استناد میکند وهم در این لابراتوار معاینات مختلفه محصلان پوهنتون صورت میگیرد .

لابراتوار کیمیای عضوی :-

برای تهیه وسایل تطبیقاتی این شعبه ا ز موادی استفاده به عمل آمده که تماما داغمه بوده ونظر به پشت کار اسیتانت واستادا ن این شعبه سامان مذکور مورد استفاده شایا ن قرار گرفت

مدیریت نشرات :-

وظیفه این شعبه را تهیه مواد درسی ، محصلین ولابراتوار های مربوطه وشعبا تاداری تشکیل داده که **در طول سال یکهزارو سیصدو پنجاه یك تعداد زیادکتب اوراق و** نوتهای درسی **چاپ و گستتنر نموده است .**

الف - نرسنك زنانه :

برای بهتر شدن وضع درسی این مکتب در تمام ساحه ها یك سلسله تجدید نظر وتغییرات در پروگرام وارد گردید .

ب- مکتب نرسنك مردانه :

برای بلند بردن سویه علمی شاگردا ناین مکتب جدیت به خرج داده شد تاکتب مسلکی مورد نیاز شان تهیه وطبع گردد .

فعلا در شعبات مختلف پوهنخی ادبیا ت به تعداد **یکهزارو شصتو چهار محصل مصروف** تحصیل میباشد همچنان درسال ۱۳۵۰ بتعداد یکصدو چهل ونه محصل وسی و دومحصله ازین پوهنخی فارغ شده اند .

یکی از فعالیت های دیگر یکه درسال یکهز ارو سیصدو پنجاه درین پوهنخی صورت گرفته است نشر وطبع بعضی از کتب استادا ناین پوهنخی میباشد چنانکه از کتاب نظری بـه تجارت خارجی افغانستان تالیف پوهنمل حمید **الله امین واز کتاب بیدل شناسی تالیف پوهاند** مجددی میتوان یاد آور شد برعلاوه یك تعداد کتب دیگر درسی نیز در پوهنخی ادبیا ت گستتنر **وچاپ شده است .**

پوهنخی ادبیات وعلوم بشری فعلا سه مجله بنام های ادب، جغرافیه، ووژمه دارد که به صورت **منظم وبا معیار علمی بهچاپ میرسد** درسال ۱۳۵۰ به تعداد **دوازده نفر در کدر** تدریسی دیپارتمنت های مختلف این پوهنخی مقرر شده اند ونیز در حدود شانزده نفر از استادان شعبات مختلف پوهنخی ادبیا تجهت تحصیلات عالی ویا به غرض مطالعه وتحقیق در زمینه های **گوناگون بهخارج اعزام گردیده** اند .

درسال ۱۳۵۰ در دیپارتمنت محصلان خارجی این پوهنخی به تعداد سیزده محصل خار جی مشغول آموزش زبان های پشتو ودر ی میباشد

ترتیب **یك اساسنامه برای پوهنخی اقتصاد**

تنظیم یك پلان طویل المد ت برای پوهنخی

پلان تشکیلات پوهنخی نظر به سیستم دیپارتمنت **ها .**

دایر نمودن سیمینار **ها** توسط پرو فیسنر های مهمان برای اسیستانت های در موردمالیه ونظریات انکشاف ورشند

اعزا م سه پروفیسر مهمان در پوهنخی های بن ، بوخوم جهت تتبع وسخنرا نی در سیمینار .

اشتراك رئیس **پوهنخی اقتصاد درکنفرانس** بین المللی **احصائیه در واشنگتن .**

اعزام دو نفر استادان جهت اشترا ك د ر سیمینار بین المللی **مارکیتینك** در پوهنتو ن **هارورد .**

ادامه پروگرام مشترك ریسرج راجع به تاثیر **تعلیم وتربیه اقتصاد دانهای پوهنتو ن** کابل بالای انکشاف اقتصادی و اجتماعی ، افغانستان **بااشتراك استادان واسیستانت های** افغانی وآلمانی .

تقرر چار نفر اسیستانت های جدیددرفاکولته **اقتصاد .**

سپردن **قسمتی از امور کتابخانه پو هنخی** اقتصاد بدست کارکنان افغانی .

ترتیب **یك پلان متوسط المده پرسونـل**

اعزام دو نفر فارغ التحصیلان پوهنخی اقتصاد به آلمان ویکنفر به هاوایی .

تراجم یکتعداد کتب به لسان دری .

فارغ التحصیلان :

پوهنخی تعلیم وتربیه سال ۱۳۵۰ بهتعداد ۱۱۶ نفر فارغ التحصیل بهجامعهتقدیم نموده است که از جملهآنها سیو هفت نفر معلمان مسلکی ساینس ۳۹ نفرمعلمات مسلکی تاریخ و جغرافیه و سی ونه نفر معلما ن مسلکی انگلیسی میباشند در بین فار غا ن امسا ل به تعداد هفده نفر از معلما نمتجربی هم بود وبرعلاوه **پو هنخی تعلیم و تربیه**

توانسته است در سیمینار ها وکنفرانس هــا منعقده ممالك خارج شرکت نموده وهم درطی همین مدت سی وپنج نشریه مختلف بر علاوه مجله تربیتی نیز نشر کند .

اعزام استادان جهت تحصیلات عالی به‌خارج :

در طی همین سال ۱۳۵۰ یازده نفراستادان پوهنخی به منظور تحصیلات بیشتر به خار ج اعزام گردیده عده بیشتر آنها به ایا لا ت متحده امریکا مصروف تحصیل اند .

امسال دو استاد با دیپلوم ماستری‌به وطن عودت کرده اند .

تقرر استادان جدید :

طی سال ۱۳۵۰ در تعداد استادان قبلی سی‌و شش نفر افزایش بعمل آمده ودرتقرر و انتخاب استادان جدید از ارزیابی وامتحا ن کانکور به اسلوب علمی تر استفاده گردیده است .

نشریات

در طی مدت یکسال نشر کتب درسیـــ برای پوهنخی که بالغ برسی وپنج نو ع در شقوق مختلف میگردد شماره اول ودوم مجله علمی ومسلکی تربیت نیزطبع ونشر گردیده است .

فعالیت های که درطول سال‌جاری‌پوهنخی زراعت اجرا نموده است مختصرا توضیــح میگردد نتیجه امتحان سمستر دوم سال‌تعلیمی ۴۹ ـ ۵۰

تعداد مشمولین امتحان	۶۳۰ـ نفر
کامیاب	۶۱۵ ـ رر
ناکام	۱۵ـ رر
فارغ التحصیل به‌سویه‌لیسانس	**۷۱ ـ رر**

احصائیه محصلان درسال تعلیمی ۵۰ـ۵۱

بالغ بر ۷۵۲ ـ نفر میرسند .

احصائیه استادان درسال ۱۳۵۰

۱ـ پوهاند	۲ـ نفر
۲ـ پوهنوا ل	۱ ـ رر
۳ـ پوهندوی	۲ـ رر
۴ـ پوهنمل	۱۰ ـ رر
۵ـ پوهنیار	۱۸ـ رر
۶ـ پوهیالی	۵ ـ رر
۷ـ نامزد پوهیالی	۵ ـ رر

احصائیه تحصیلات عالی استادان درسال جاری در خارج

الف ـ

مراجعت بعد از تحصیلات عالی از خار ج .

درجه دکتور ا از اضلاع متحده امریکا ـ ۲ـ نفر

رر ماستری رر رر رر ـ۱ـ رر

ب ـ

عزیمت جهت تحصیلات عالی به خارج

به اضلاع متحده امریکا ۲ـ نفر ودرجه ماستری ـ۱ـ نفر

درجه ماستری به اضلاع متحده‌امریکا ـ۱ نفر وتحصیلات ۱ ـ نفر

درجه ماستری به بیروت ـ۲ـ رر وتحصیلات **۲ ـ نفر**

ج ـ

تحقیقات علمی فیلوشپ در خارج

در رشته حشرات در ایران ۱ـ نفر

در رشته زولوجی هالیند ۱ـ رر

کتبیکه درسال جاری از طرف استادا ن **پوهنخی تالیف وترجمه گردیده‌قرار ذیل‌است**

۱ـ فرهنك نباتات به دری

۲ـ زولوجی قسمت حیوانات فقاریه بدری مولف پوهنیار عبدالله اکبری

۳ـ **حجره نباتی به دری مولف** غلام محمد صاحبی

٤ـ رهنمای لابراتوار نباتات به دری مولف فهیمه احمد نثار

۵ـ رهنمای لابراتوار میوه جات به لسا ن انگلیسی مو لـــف **باز محمد شیر زاد .**

۷ـ پوهنخی شرعیات درسال‌تعلیمی چهل ونه وپنجاه به تعداد پنجاه وشش فارغ‌التحصیل به سویه لیسانسه به جامعه تقدیم نموده‌است. وبه تعداد **پنجاه و شش‌نفر ازفارغ‌التحصیلان** صنوف دوازده مدارس دینی کشور در صنف اول این **پوهنخی پذیرفته شده است درنظر** است یك مرکز تحقیقات اسلامی در چوکا ت **پوهنخی شرعیات تاسیس گردید بناءاً پوهنخی** شرعیات یکتعداد استادان خودرا برای گرد آوری معلوما ت به کشور های اسلا می‌عربستان سعودی پاکستان والمغرب اعزام نموده و از

مراکز اسلامی آن کشور باز دید به عمل آوردند راپور مشاهدات خودرا به اداره پوهنځی تقدیم نمود وپوهنځی شرعیات توانسته است بیست هزار جلد کتب مسلکی رابرای کتاب خانه پوهنځی از ایران ،لبنان وجمهوریت عربی مصر خریداری نماید .

پوهنځی شرعیات به نشر مجله ماهانه دینی اجتماعی وفلسفی بنام شرعیات نیز موفق گردیده است .

پولی تخنیک در سال ۱۳۵۰ بتعداد سیصد و شصت و یك محصل جدید الشمول راپذیرفته است که تعداد مجموعی فعلی محصلان به نهصد وهفتاد و دو نفر میرسد اما عده محصلانیکه در لیلیه های مربوطه پولی تخنیک اعاشه واباته میشوند بالغ به یکهزارو ششصدو بیست و دو نفر میشود که منجمله یکهزار نفر آن از جمله محصلان پوهنځی های مختلفه پوهنتون کابل اند که در لیلیه های پولی تخنیک اعاشه و اباته میشوند .

انستیتوت پولی تخنیک احتیاج مبرم فعلی مملکت رامدنظر گرفته وسعی به خرج میدهد تابه اقتضای ضرورت فنی وتخنیکی اشخاص ورزیده و تعلیم یافته رابه جامعه تقدیم نماید روی این منظور درسال جاری دیپارتمنت های تکنالوژی کیمیاوی وتفحص نفت وگاز جدیدا افتتاح شده اند اما دیپارتمنت رشته تکنالوژی تصفیه نفت وگاز برشته تکنالوژی کیمیاوی تبدیل گردیده است .

انستیتوت پولی تخنیک نه تنها پلان درسی وپروگرام یکساله رامد نظر نگرفته بلکه دوره پنجساله تحصیل پلانگذاری وحتی تعداد ساعات تعلیمی هر مضمون وموضوع لکچر ها را نیز پیش از پیش تثبیت نموده است وپلانهای مذکور از طرف شورای پوهنتون کابل نیز تایید گردیده است .

درسال جاری شش اسیستانت چار ده محصل پولی تخنیک به خارج اعزام گردیده اند از جانب دیگر یکعده محصلانیکه پس ازختم تحصیلات عالی در خارج واپس به وطن عودت نموده اند جهت پیشبرد امور تدریسی در پولی تخنیک کابل پذیرفته شده اند که تعداد این چنین اشخاص تعلیم یافته در سال جاری به سویه دوکتورا وماستری بالغ به ده نفر میشود .

شعبه طباعتی پولی تخنیک که مجهز با ماشین های طباعتی گستنر کیستو فکس افست رومایور وماشین گراف برقی استند در طبع لوایح نوت های درسی و آثار علمی استادان سهم فعال دارد چنانچه درشش ماه اول سال جاری به تعداد دو هزار نسخه کتب و آثار علمی رابه طبع رسانیده است .

وهمچنان کلنیک صحی پولی تخنیک باادویه مورد ضرورت در کمك های اولیه مجهز بوده به تعداد تقریبا پنجصد نفر در کلنیک صحی پولی تخنیک تداوی وپانسمان شده اند.

مجموع جدید الشمولان سال ۱۳۵۰ــ ملکی وپشتونستانی ۸٦ ــ نفر
فارغان سال ۱۳۵۰ **عسکری ۱۷ــ نفرملکی و ۱۰ نفر عسکری .**
جمله ۲۷ــ نفر
تعداد بستر شده گان
۱۳۱۳٦ ــ
مــرد
۱۱۲٤۲ ــ
زن
۱۸۰۹ ــ
شفاء
۱۱۰۹ ــ
مریض
۹۸ ــ
فوت
۱۷ــ
میزان

موسسه تعلیم وتربیه باموجودیت دیپارتمنت هــای مختلف در طرف سال ۱۳۵۰ مصدر خدماتی آتی گردیده اند .

الف دیپارتمنت امتحانات :

این شعبه درسال تعلیمی ۱۳۵۰ ــ ۱۳۵۱ از ٤٦۲۹ ــ نفر فارغان اناث وذکور مرکز وولایات صنوف شانزده لیسه ها و مکاتب معادل لیسه امتحان عمومی اخذ واز آن جمله ۱۵٦۱ ــ نفر به پوهنځی های مختلفه پوهنتون شامل شده اند کمترین نمره که حق امتحان شمول به پوهنتون

راپیدا نموده است دو صدو پنجاه و نه نمر . میباشد برعلاوه امتحا ن عمومی سیصدو چهل و هشت نفر از شاگردا ن مکاتب مسلکی مانند تخنیك ثانوی ،زراعت ،مکاتب دینی وغیره هم امتحانات اختصاصی اخذ گردیده وآنها به پوهنځی های چون انجنیری ،زراعت وشرعیات شامل گردیده اند .

ب ـ دیپارتمنت انگلیسی :

این دیپارتمنت که یکی از دیپار تمنت های فعال موسسه بوده وهمیشه همکا ر ی درقسمت تدریس انگلیسی بامعارف وپوهنتو ن دارد .

۱ـ تهیه وترتیب وطبع سوالات امتحا ن ذکور واناث .

۲ـ کمك به آن عده معلمانیکه مکا تبشان تاهنوز به صورت رسمی تحت اثر این شعبه نیست .

۳ـ دایر نمودن سیمینار های هفته وار .
٤ـ نظارت تدریسی انگلیسی .
٥ـ تهیه مواد برای تدریس انگلیسی .

ج ـ دیپارتمنت ساینس :

این دیپارتمنت متشکل از چار شعبه می باشند از قبیل شعبه فزیك ،بیالوجی ،کیمیا و شعبه ریاضی .

د ـ شعبه طباعتی :

باوجود آنکه ساحه فعالیت موسسه به پیمانه وسیع مانند سابق نیست باز هم در ظرف سال جاری در شعبه طباعتی موسسه تعلیم و تربیه یکسلسله کتب وموادیکه واقعا ممد درسی شاگردان میباشد به طبع رسیده است.

وزارت تجارت

وزارت تجارت در قسمت انکشاف وتوسعه صادرات امتعه افغانی در حوزه آزاد بار تر حوزه هند اجراآت ذیل بعمل آورده است .

اجراآت وفعالیت ـ

اداره تشویق وانکشاف صادرات در مورد اشتهارات مطالعه ومارکیت ها وسع تعرفه هاوچگونگی اجراآت بانکها مطالعات عادی راجمع آوری نموده بمنظور جستجو مارکیت برای امتعه افغانی وزارت تجارت در سال یکهزارو سیصدو پنجاه درنمایش های بین المللی عادی اشتراك نموده است .

١ـ اشتراك افغانستان در نمایش بین المللی پاریس .

٢ـ اشتراك افغانستان درنمایش بین المللی پاریس ،ایتالیا ،برای مذاکره ومفاهمه غرض صادرات افغانستان بمملکت مذکور .

٣ـ اشتراك افغانستان در نمایش بین المللی برلین غربی .

٤ـ اشتراك افغانستان در نمایش بین المللی بغداد .

در سال جاری هیئت های تجارتی افغانی مذاکرات مقدماتی خودرا غرض قرار داد های تجارتی وپروتو کول ها برای سال یکهزارو نهصدو هفتادو دو به ممالك آتی شروع نموده است.

الف ـ اتحاد جماهیر شوروی .

ب ـ جمهوریت هندوستان .

ج ـ باجمهوریت مردم چین .

همچنان جهت صادرات گوشت وگوسفند بهخارج اداره بهنام صادرات گوشت درتشکیل وزارت تجارت تاسیس وبه فعالیت شروع نموده است طبق پروتو کولها ی تجارتی مربوط به حوزه بارتری به اساس لسته های اموال صادراتی پروتوکول های مذکور ، صادرات امتعه افغانی درسال یکهزاروسیصدو پنجاه به ممالك مذکور صورت گرفته است که این صادرات شامل اقلام کشمش ،چهار مغز ، پشم ،پوست پخته ،پوست بز ی وگوسفندی پخته انار ،میوه جات سیتروس ،شکر پاره، بادام ،روده، زغر کنجد وگاز طبیعی میباشد در مقابل اموال وارداتی از ممالك حوزه بار تر شامل اقلام ماشین آلات عراده جات پرزه جات ،بطرول ،دیزل ،تیل خاکروغنیات متنوع قیر ،آهن باب ،تیرو تیوب سامان تعمیراتی، کاغذ چای ،شکر ،رخت باب کلوش گوگرد ، سامان ،خرده فروشی وغیره مواد استهلاکی میباشد .

همچنان در حوزه هند مقدار بیست و هفت هزار تن میوه بارتر به آن مملکت صادر شد درسال یکهزارو سیصدو پنجاه در سه لیلام لندن یك ملیون وچار صد هزار جلد پوست قره قل به فروش رسیده است که قیمت آن در حدود پانزده ملیون وچار صدو نود هزار دالر میباشد وقرار است که چار صد هزار پوست قره قل در لیلام فبروری یکهزارو نه صدو هفتادو دو که این لیلام نیزشامل یکهزار وسیصد و پنجاه شمسی میباشد علاوتا درنه ماه یکهزارو سیصدو پنجاه مقدار سیصدوسی وچار هزارو شش صدو چهل ویك متر مربع قالین به ممالك ،سویزر لیند ،آلمان غرب انگلستان ،ایتالیا ،امریکا ،فرانسه ،جده شریف ،بیروت ،اطریش ،دنمارك هالندوایران صادر گردیده .

همچنان در سال ١٣٥٠ صادرات بعضی اقلام مصنوعات دستی جدیدکه درسال های آخیر رونق گرفته بهتر شده وبه پیمانه زیاد تر صادرات آن صورت گرفته که این اقلام عبارت اند از البسه پوستی ،زیورات ،نقره وفلزی گلیم سامان ساخته شده از سنگ ،رخام ،واونکس سامان وظروف استالفی اصلحه قدیمی وغیره بهاساس قانون سرمایه گذاری درسال ١٣٥٠ پروژه های آتی رامنظور نموده اند .

١ـ پروژه توسعوی منابع افغان ٤٠ فیصد سرمایه افغانی و شصت فیصد خارجی بسرمایه مجموعی شصت و سه ملیون افغانی و تعداد کارگر پیش بینی شده سهصدو بیست و یك نفر بتاریخی ٢٧ ـ٦ ـ١٣٥٠ منظور گردید .

٢ـ پروژه کارتن یوسف وشرکاء .

این پروژه به ظرفیت یك ملیون وهشتصد هزارو هشتصد کارتن باتوسعه ده فیصد در سنال منظور گردیده که مجموعی سرمایه آن شش ملیون وششصدو هشتاد هزار افغانی وتعداد کارگر پیش بینی شده پنجاهو پنج نفر میباشد .

٣ـ پروژه بطری سازی آریانا:ـ

این پروژه برای تولید بطری های جدید برای موتر ها صد فیصد به سرمایه دا خلی نه ملیون ونهصدو هفتادو پنج هزار افغانی.

٤- پروژه میهن فلز -

این پروژه باسرمایه گذاری صد فیصدداخلی بسرمایه مجموعی نوزده ملیون افغانی بتعداد کارگر پیش بینی شده پنجاه‌ویك نفر منظور گردیده است .

٥- پروژه تولید ظروف المونیم (انورانشان المونیم کمپنی) .-

این پروژه به سرمایه داخلی مجمو عی یك ملیون وسیصدو شصت‌و دو هزار افغا نی ظرفیت تولیدی سالانه ١٦٥ -تن میباشد .

٦- پروژه زنبور داری وعسل روکـــی :

این پروژه نیز به سرمایه داخلی مجموعی ٩٢٥٠٠٠ افغانی وتعداد کار گر پیش بینی شده چهل وپنج نفر میباشد .

٧- پروژه عرب فلز :

که ظروف وسامان المونیم را تولید میکند بسرمایه گذاری داخلی مجمو عی ٥٧٠٠٠٠٠ افغانی وتعداد کارگر پیش بینی شده چهل‌و یك نفر میباشد .

٨- پروژه گوگرد سازی :

این پروژه بسرمایه مجمو عی ٢٥٦٦٧٢٠٠٠ افغانی وتعداد کارگر پیش بینی شده سیصدو پانزده نفر میباشد .

٩- پروژه حفر چاه های عمیق :

این پروژه بسرمایه مجمو عی ٤٦٢٧٠٠٠٠- افغانی‌و تعداد کارگر پیش بینی شده سیزد ه نفر داخلی منظور گردید .

١٠- پروژه بوت دوزی‌صداقت :

این پروژه به سرمایه ٢٧٤٣٠٠٠ - افغانی وتعداد کارگر پیش بینی شده بیست نفر به وجود آمده است .

١١- دافغانستان دهد وکوسهای شرکت (میده نمودن استخوان) :

این‌پروژه بسرمایه مجمو عی پنج ملیو ن پنجصد هزار افغانی وتعداد کارگر چهل ویك نفر داخلی ودو نفر خارجی منظور گردیده است

١٢- دستگاه تیل کشی ماکول :

این پروژه به ظرفیت تولیدی در بیست‌و چار ساعت پنج تن روغن مایع به سرمایـــه مجموعی هفده ملیون افغانی منظور گردید .

١٣- دکوچی غرمنو فابریکه :

به‌منظور آش‌دادن چرم وپاك کـــرد ن رود ه های گوسفند تاسیس گردیده که بسرمایه مجموعی ٣٠٣٨٥٧٧ -افغانی منظورگردیده .

شرکت در سیمنار ها وکنفرانس های‌خارجی

١- جلسه‌بیست وهفتمین‌کمیسیون‌اقتصادی ملل متحد برای آسیا وشرق دور در تایلند پروبلم های مخصوص ممالك محاط به خشکه پروبلم های مشخص در ساحه تجارت وانکشاف بسلسله پروبلم های انکشافی ملل متحد مبلغ چهار ده هزارو نهصد دالر رادر مورد مصارف پروژه (استفاده از تصمیم ترجیحات که‌عبارت از بدست آوردن مشاورین واستفاده ازسیمنار ها مربوط میباشند موافقه حکومت افغانستا ن‌را مطالبـه نموده بودند که به تاسی آن حکومت افغانستان موافقت خودرا جهت استفاده‌درین پروژه به U.N.O.P. اطلاع داده‌است .

هکذا به‌اساس مذاکرات وتماس‌ها قالین‌های افغانی که بسویدن صادر میشود بر علاو ه حقوق گمرکی که قبلا معاف قرار داده شد ه بود از تادیه محصول فروش نیز معاف شده است .

٢- اشتراك نماینده افغانستان در جلسه وزراء گروه هفتادو هفت درشهر یماپایتخت پیرو در ین کنفرانس وزیر تجارت شخصا از افغانستان نمایندگی نموده هد ف این‌کنفرانس راطرح یك ستراتیژی مشترك برای مو قـف کشور های کم انکشاف در مقابل کشور های پیشرفته صنعتی در جلسه سو م‌کنفرانس ملل متحد برای تجارت وانکشاف که‌در سانتیا گو پایتخت چلی در سال ١٩٧٢ دایر خواهدشد تشکیل میداد .

آمدن یك هیئت ایکافی(کمیسیون‌ملل‌متحد برای آسیا وشرق دور)به افغانستان تاپروبلم های خاص ممالك محاط به خشکه آسیایی را مطالعه نماید .

برای بهتر ساختن سویه علمی یك عده مامورین وتجار افغانی در سا ل ١٣٥٠ سیمنار انکشاف تجارت بـا پشتیبانی ملل متحد در افغانستان دایر گردید .وآین سمینار مد ت شانزده روز در کابل دوام نمود .

وزارت تجارت در ظرف همین سال یکتعداد زیاد از مامورین وحتی تجار انفرادی راموقع داده است تابا کمك ومساعدت‌مؤسسات بین المللی به‌خارج رفته‌وبرمعلومات خود بیفزاید

اجراآت وزارت فواید عامه

۱- پروژه ساختمان وقیر ریز ی شا هراه پلخمری ،مزار شریف وشبرغا ن .

ایـــن پـــروژ ه بز ر ك دا را ی۳ر۳۲۰ کیلـــو متـــر طـو ل میباشد از جملـــه شاهراهای درجه اول مملکت به شمار رفتـه کار ساختمانی آن به‌تاریخ هفت عقرب۱۳۴۳ توسط قوماندانی عمومی قوایکار به کمك مالی وتخنیکی همسایه دوست ما اتحاد شورو ی شروع ودر برج میزان سالجاری به پایه‌تکمیل رسید .

درین شاهراه دوازده ملیون وچار صد و چهل مترمکعب خامه کاری به تعداد هشتصدو پنجاه وهفت عدد پل وپلچك به سایز ها ی مختلف شانزده عددمعبر سیصدو بیست‌اعشاریه سه کیلو متر قیر ریزی به طبقا ت مختلف طبق پروژ ه به تعداد سیزده هزار متر مکعب دیوار استنادی وغیره با تاسیسا ت مصنوعی اعمار گردیده است .

علاوه برآن ساختمان وقیر ریزی شاهرا ه ایبك بطول یك اعشاریه شش کیلو متر وقیر ریزی شاه‌راه اقچه بطول هفت اعشاریه یك کیلو متر تکمیل گردیده این دو قسمت‌شهر های ایبك وآقچه رابا شاهراه عمومی پلخمری مزار شریف شبرغان وصل مینماید .

قیر ریزی سرکهای داخل شهر ها

۱- شهر مزار ۱۵ -کیلو متر
۲- شهر ایبك ۱ر۲ -کیلو متر
۳-شهر شبرغان ۲ر٦ -کیلو متر
٤- میدان مسجد در شهر شبرغان ۷۰۰۰- متر مربع .
۵ -آقچـــــــــه ۲ر۱ -کیلو متر
٦-شهر پلخمری ۲۰۰ - متر
۷-جغل اندازی از سرك عمومی الی مرکزچهار بولك درولایت بلغ بطول ٦ر٤ -کیلو متر
۸ -پنجاه فیصد تکمیل قیر ریزی سر کهای داخل شهر خلم.
۹-ساختمان مکتب غوری در ولایت بغلا ن
۱۰- ساختمان مکتب مزار شریف درولایت‌بلغ.
۱۱- ساخمان دو تعمیر رهایش در شهرپلخمری ،مزار شریف .
۱۲- ساختمان هوتل ایبك که دارا ی‌بیست‌وپنج بستر است در ولایت سمنگا ن .
۱۳-ساختمان پل در باهودر ولایت تخار
۱٤- ساختمان پل دولت آباد در ولایـت‌فاریاب .

حجم کاریکه در سالجاری در شاهرا ه‌پل‌خمری ،مزار شریف وشبرغان به عمل آمد ه قرار ذیل است .

۱- خامه کاری . ۸۳- هزار متر مکعب .
۲ -قیر ریزی ٤٤- کیلو متر

اجراآت وزارت فوایدعامه

ساختمان وقیر ریزی سرک کابل،گرد یـــز وخوست .

ا ین سرک که بطو ل دوصدو چهل وچا ر کیلومتر میباشد مجموعادرسال جــــــا ر ی ۹۰۲ ز ٤۰ کیلـــو متر هـــم سا ختما ن شده وهم به سیستم پروپیتکا قیر ریزیصورت گرفته است .

ساختمان وقیر ریزی شاهراه نایب آباد، حیرتان

این پروژه که دارای پنجاه‌و پنج‌اعشاریه‌شش کیلو متر طول است کار ساختمانی آن درسال ۱۳٤۹ توسط قوماندانی عمومی قوایکار وبه‌کمک مالی وتخنیکی بلاعوض اتحاد شورو ی‌وبودجه دولت شروع گردیده است که از کیلو متری یکصدو شصت‌و سه شاهراه پلخمری ،مـــزار شریف شروع وبه بیست‌و پنج کیلو متری‌طرف شرق تاش گذر در محلیکه که مسمی به حیر تان است انجام‌میابد.

عرض بدنه سرک ده متر وعرض قیر ریزی آن شش متر میباشد. فعلا درین سرک پنجاه‌و پنج کیلو متر خامه‌کاری تمام شده وچهل و شش کیلـــو متر سرک ۱۲۰ قیر ریزی آماده است .

امور قیرریزی چهل وچار کیلو متر بـــــا ساختمان سی‌و هفت عدد پلچك پیشرفته است

شاهراه جلا ل آباد واسعد آباد

این شاهراه که‌دارای نودوپنج کیلو متـــر طول است در آن به حسب ذیل یك تعـــداد ساختمانها وکار هاصورت گرفته است

۱ـ **حصة شگی عبدالخیل به‌حجم ده‌اعشاریه** پنج هزارمتر مکعب پرکاری وبه حجم‌ده‌اعشاریه **پنج هزار متر مکعب پرکاری وبه حـــجم ده عشاریه پنج‌هزار مکعب کندن‌کاری‌صورت‌گرفته** است وهمچنان درناحیه شیوه وشگی یك‌اندازه **پرکاری نیز به عمل آمده است‌هکذا ساختمان** پــــل میا قلعـــــه به طـــول ۹ ر۱٦ متر و عرض نه متراز کانکریت آهن دار تحت کار است ونیز ساختمان هزده عدد پلچك به‌قطر ٦۰ ر۱ و۰۰ر۲ متـــر به سا یـــــز ها ی مختلف ساخته شده است ودر کیلو متر ی پنجاه‌ودو بطول هشتاد متر دیوار استناد ی نیز اعمار گردیده وهم ساختمان پل باد ل بطول سی‌و پنج متر وعرض هشت متر ا ز کانکریت آهن دارتحت اعمار است .

شاهراه فراه رود فراه .

این شاهراه که دارای طول شصت‌و هشت اعشاریه هشت کیلو متر است پخته کار ی آن در سالجاری تکمیل ومورد استفاده ترافیك قرار گرفت .

سرك گردن دیوار ،پنجاب

این سرك که در قسمت های مر کز ی **مملکت واقع ودارای تقریبا دو صدو پانـــزده** کیلو متر طول است اصلاح وساختما نسی کیلو متر سرك تکمیل گردیده است وهـــم چنان ساختمان یك پایه پل بطول نه متر وعرض هفت متر وساختمان شصت عددپلچك به‌سایز **های مختلف باکندن کاری ۳۰۰ر٦۲** متر مکعب وهموار کاری یکصدو دوازد ه‌هزار متر مربع صورت گرفته است

پروژه اعمار بعضی پلها وسرکهای‌فرعی مرکز وولایات

ساختمان پل‌ماکوله وپل ترکمن ولسوالی سرخ پارسا **وهمچـــنان یك پل کمانلا ر بـــه** اندازه ده متـــر **از کانکریت‌و ودو طرف پول** مــــ کـــور دوعدد **پلچـــك به قطر پنجاه‌وپنج** سا نتـــی **متر اعمار وقابل استاده ترا فیـــك** گردیده است .

پل پیاده روبریکوت ولایت کنرها به طول چهل وهشت متر وعر ض ۱۰ ر۱ متـــــــــر بصورت یك پل معلق از آهن سیخ گول‌گادر وهمچنان بالای دریای تنگی بامیان یك پـــل بطول پانزده متر ساخته شده ومورد استفاده ترافیك قرار گرفته است .

پل هاییکه‌درحال ساختمان است .

۱ـ پل عبدالله برج در ولایت کاپیســـا به طول صد متر ازگادرآهنی وپایه ها ی‌کان

کریت در حال اعماربوده وتا الحال نود وپنج فیصد کار آن انجام شده است .

ساختمان پل حصارك در ولایت ننگرها ر پل مذکور به قسم کماندا ر از کانکریت آهندار بطول پنجاه مترساخته میشود وتاالحال پنجاه فیصد کار آن تکمیل گردیده است

اعمار پل نجیبی شنوار در ولایت ننگرهار **این پل کهبه واحه سی متر از کانکریت آهن دار ساخته شده در حدود ۹۰ فیصدکار های ساختمانی آن انجام شده .**

پل دایه چوپان بالای دریای ارغنداب در ولایت زابل .

این پل بواحه ۷۰ متر از کانکریت آهن دار تحت کار بودهوتا الحال ۱۵ فیصد آ ن انجام شده است .

سرکهای فرعی

۱- ترمیم وکار سرك پنجشیر در ولایت کاپیسا

درین سرك یك پایه پل واحه ۳٤ متر تحت ساختمان بوده و۳۵ فیصد کار آنتکمیل گردیده وعلاوه برآن در خود سرك نیزاصلاحات نقاط مهمه آن در طول هشتاد کیلو متر تما م گردیده.

۲-سرك ازپلکامه الی سرگانی به طول ۱ر۷۹ **کیلو متر در ولایت ننگرهار**

۳- سرك بین شیوه در علاقه داری در ه نور درولایت ننگرها جغل انداز ی گردید ه .

٤-سرك پل کامه ،نوآباد ،سنگر سرا یدر ولایت ننگرهار جغل اندا ز ی شد ه ودرحصه نوآباد سنگر سرا بهتعداد ۲۲ پلچك نیز اعمار شده است .

٥- سرك انار دره در ولایت فراه اینسرك نیز تحت کار گرفته شده .

٦- ترمیم وجغله اندا زی سرك کوتل شیخجلا ل نور ولایت بغلان به طول بیستودو کیلومتر انجام گردیده .

۷- جغله اندازی دایه چوپان در ولایتزابل بطول ٥ر٤ کیلومتر خاتمه یافته .

سروی وپروژه سازی دو انجام شاهرا ه کابل -هرات (ازراه ولایات مر کزی).

سروی دو انجام این شاهراه از دو راهی میدان الی بامیان ۱٤۸ کیلو متر و ا ز هرات الی چشتشریف ۱۵۲ کیلو متر توسط کمپنی ایتال کانسولت وبه کمك بلا عو ض ملل متحد در سال ۱۳٤۷ شرو عودر اواخر سال ۱۳٤۸ تکمیل گردید وپروژه سا ز یآن نیز توسط کمپنی مزکور تکمیل ورسما بـه وزارت فواید عامه تسلیم داده شده .

سروی وپروژه سازی شاهرا ه شبر غان میمنه ،هرات وسروی وپروژه سا ز یشاهراه کندز ،خان آباد ،**تالقان وفیض آباد .**

۱-سروی این شاهراه که طبق قرا ر داد ازطرف انجنیرانتخنو اکسپورت شورروی درسال ۱۳٤۹ شروع گردیده بود اخیرا بـه حسب آتی به پایه تکمیل رسیده است .

۲-سروی وپروژه سازی سرك شبرغا ن ،میمنه ،اندخوی بطول دو صد کیلو مترتکمیل واسنادو نقشه های آن ازطرف دولت شورروی به **وزارت فواید عامه سپرده شده وامـو ر** مقدماتی کار ساختمان این سرك آغاز گردیده است .

۳- سروی شاهراه میمنه قلعه نو هرات بطول ٤٥۰ کیلو متر وسروی شاهرا ه کندز خان آباد تالقان فیض آباد بطول ۲۵۳ کیلومتر نیز انجامگردیده وبعد از تکمیل پروژهساز ی در نیمه سال ۱۳۵۱ به وزار ت تسلیـم داده خواهد شد .

پروژه حفظ ومراقبت شاهراه های منطقهاول

این پروژه که توسط قرضه بانك جهانی وقسما کمك بلاعوض ملل متحد روی دست گرفته شده است آمریت پروژه مذکورموفق گردیده تاجائیکه مقدور بود کار ها ی آتیرا به دوره امسا لانجام دهند .

۱-ساختمان یك معبر کانکریتی بهعر ض ده متر وبهطول دو صد متر د رحصه موشکی غزنی .

اجراآت وزارت فواید عامه

۲ـ اصلاحات وجغله‌اندا زی سر کولسوالی جغتو به **طول چهل وشش کیلو متر .**

۳ـ تسطیح کاری سرك کتواز ووازه خواه

٤ـ ترمیمات قیرریزی بین کابل وغز نی.

٥ـ پس کردن هزاران‌متر مکعب جغل‌ریزی پلها وابروها ودر حدودهشتصد متر قیرریزی نیز صورت گرفته است .

٦ـ ترمیم قیر ریزی بین کابل **دهن تنگی.**

۷ ـازبین، بردن ریك در اسلام **قلعه که‌به** اثر طوفانهای موسمی به هزارا ن مترمکعب بالای سرك هموار گردیده بود

۸ـاصلاح وترمیم شاهراه قرغه وپغـما ن وهمچنان اصلاحات سرك بین پل **متك وغور** بندکه به طو ل تقریبا پنجاه کیلو مترتسطیح کاری وعریض ساختن آن ادامه دارد .

تسطیح وجغله‌انداز ی‌سرك استا لـــف وغیره از قبیل اصلاحات سرك ریشخور ،دار الامان پل سرخکان لغمان‌سرك غنی خیل وغیره صورت گرفته است

۹ـسروی ترافیکی بالای شاهراه هـــای افغانستان در همین سا ل صور ت گرفت

۱۰ـ ساختمان قسمت دوم میدان هوا یی بگرام .

امور بندو نهر .

تکمیل‌ساختمان‌بند آب گردان **هود خیـــل** درولایت‌کابل ،مشاهدات‌اجرا ی **گوره بندی** های چغانسور **مشاهدات در محل دوبند** ی‌در ولایت لوگر مشاهدا ت‌بند **مجلغو** در ولایت پکتیکا ،ترمیم وال بندسرا ج وترمیم وا ل بند زنخان **در ولایت غزنی صورت گرفته‌است**

تهیه وسایط میخانیکی

ریاست میخانیکی وزارت **فواید عامه‌مطابق** گراف کار در سالجاری موفق به ترمیم ۷٦۹ وسایط ووسایل ثقیله سرك سازی **شد ه‌این** شعبه علاوه به **وظایف محوله شاروا لی‌کابل** وتهیه غله وغیره وهمچنان برای قیر ریز ی سرکهای داخل شهر **کندها** ر،هرا ت درارسال وسایـــط ، **وسایـل و پرسونل فنی کمك‌ها** شایانی نموده است

دستگاه ساختمانی افغانی

دستگاه ساختمانی افغانی در سال ۱۳۴٤ به داشتن حقوق تصدی دولتی و حق‌رقابت‌آزاد باکمپنی های خارجی در کابل تاسیس شده وتوانسته است باحفظ پالیسی رقابت ازفعالیت‌های کمپنی های خارجی و انکشاف بیشتر آنها در مملکت جلوگیری نماید دستگاه‌افغانی در طول مدت تاسیس ۸۲ پـروژه ذیل را باستاندارد بین‌المللی مستقیماً و یا بصورت اتحادیه اعمار نموده است :

۱ ـ چاه‌های‌عمیق در نواحی کابل ۱٤ حلقه

۲ ـ پروژه‌های کمتر از یك ملیـــون افغانی ۳٤ پروژه .

۳ ـ پروژه‌ها ی بالاتر از یك ملیون الی پنج ملیون افغانی ۱۳ پروژه

٤ ـ پروژه های بالاتر از پنج ملیون لی ده ملیون افغانی ٤ پروژه .

٥ ـ پروژه های بالاتر از ده ملیـــون افغانی ۱۰ پروژه .

٦ ـ پروژه‌هائیکه بصورت اتحادیه‌باکمپنی های خارجی اعمار شده‌ویا تحت ساختمان است ۷ پروژه .

جمله : ۸۲ پروژه .

پروژه‌های بزرگ که دستگاه ساختمانی به سویهٔ عالی وبا تجهیزات عصری آباد نموده قرارذیل است :

۱ ـ عمارت مطبعهٔ دولتی و تمام ملحقات‌آن.

۲ ـ مدرسهٔ ابو حنیفه در بگرامی .

۳ ـ کلوپ سپورت قرغهٔ .

٤ ـ افغان فلم .

٥ ـ سه باب مکاتب ابتدایی در شهرا‌[illegible] میرویس میدان وکارته سوم .

٦ ـ قصر وزارت دفاع ملی .

۷ ـ عمارت وزارت داخله .

۸ ـ تعمیر گمرك جدید .

۹ ـ شهری خانگه دافغانستان بانك در محوطهٔ گمرك .

۱۰ـ فابریکهٔ کشمش پاکی .

۱۱ـ فابریکهٔ بایسکل سازی .

۱۲ ـ فابریکهٔ روغن نباتی هلمند .

۱۳ـ تعمیر سیلوی دوم بظرفیت ســـی هزار تن .

۱٤ـ آسیاب سیلوی دوم .

۱٥ـ اطاقهای درسی پوهنتون .

پروژه هائیکه به شکل اتحادیه ساختـــه شده :

۱ ـ فابریکهٔ پشمینه بافی کابل .

۲ ـ هوتل انتر کانتی ننتال .

۳ ـ فابریکهٔ دواسازی .

٤ ـ سفارت ایران .

٥ ـ مکتب عالی نجات .

هرچند وضع مالی موسسه همواره نظر به عدم رعایت موادقراردادازطرف‌فرمایش‌دهندگان عدم تادیهٔ سرمایه معینه دستگاه قناعت بخش نبوده ولی دستگاه توانسته است از عوایـد ومنافع خود یك کمپ هفتاد جریبی در ساحهٔ منطقهٔ صنعتی کابل برای اعمار فابریکـــات حجاری و نجاری مواد کانکریتی شاپ ترمیم ماشین آلات خریداری وفابریکات مذکور را که فعلا فعال هستند از خارج وارد و بکـار بیندازد این‌فابریکات علاوه براینکه ممـــد فعالیتهای ساختمانی خود موسسه میباشد .

سنگهای تزئیناتی برای انکشاف صنایـع ساختمانی فرنیچر مدرن و زیبا برای دوایر موسسات واشخاص کتاره بلاك پایپ های کانکریتی تولید نموده به بازار آزاد مناسب تر ازقیمت کمپنی های‌خارجی عرضه نمایند.

همچنان دستگاه ساختمانی افغانی ابتکـار تشکیل اتحادیه های ساختمانی را در اعمار بناهای اختصاصی مانند فابریکهٔ پشمینه‌بافی هوتل انترکانتی ننتال فابریکهٔ دواسازی ،

شفاخانهٔ نور وساختمانهائیکه از کریدت دول متحابه ذریعهٔ کمپنی های خود شان اعمار میگردد بدست بگیرد وازین‌راه حرکت انتفاعی خودرا حفظ نموده و برای کسب تجربهٔ های عملی وتخنیکی تحت نظر متخصصین خارجی برای پرسونل افغان طرقی تربیوی جستجو نماید .

پروژه‌هائیکه در سال ۱۳۵۰ رویدست می باشد یکی اطاقهای درسی پوهنتون کابل‌است که شامل احجام ذیل میباشد :

۱ ـ ساحهٔ پروژه ۵٤٦۰ متر مربع .
۲ ـ حجم پروژه ٤۱۷۱۰ متر مکعب .
۳ ـ دوبال دوطبقه دوبال یك طبقه دارای چهل اطاق درسی.

٤ ـ هفتادو دو اطاق برای استادان .
۵ ـ سه باب اطاقهای رؤسای پوهنځی‌ها
٦ ـ یك سالون لکچر به گنجایش سه‌صد نفر و سه سالون لکچر هریك به گنجایش یکصدو پنجاه چوکی .

تمام اطاقها به سیستم مرکز گرمی بــا تشنابهای عصری مجهز بوده دارای محــل تفریحات وقفوی میباشد .

مقادیر کار ساختمانی که درین پــروژه صورت گرفته عبارت است :

از ٤٦۷۰ متر مکعب کانکریت سیخدار .
۱٦۵۰ متر مکعب سنگ کاری .
۵۰۰۰ متر مکعب خشت‌کاری دیوارها .
٤۱۰۰ متر مربع پیاده روهای کانکریتی .
۱۸۰۰ متر مربع پیاده‌رو اسفالت شده .

نودفیصد کار این پروژه تا اخیر قوس ۱۳۵۰ تکمیل شده متباقی بشدت جریان‌دارد. هکذا شفا خانــهٔ زیژنتون در شهرارا وات تحت ساختمان است . این تعمیر نیز بــا وسایل عصری از قبیل مرکز گرمی و غیره مجهز میشود . ناگفته نماند که دستگــاه ساختمانی افغانی اولین موسسهٔ افغانی‌میباشد که امور مرکز گرمی تهویه و تسخین را در عمارات وپروژه های مربوط خود دست اول بصورت مستقیم وحفظ رقابت با کمپنی های خارجی وارد نموده وتوسط تکنیشن های‌افغان باتمام خصوصیات فنی و تخنیکی آن مونتاژ میکند ازین ناحیه علاوه برمفادیکه خودموسسه حاصل کرده مبالغ زیادی نیز از درك‌داوطلبی نظر به‌عرضهٔ کمپنی های خارجی صرفه جوئی گردیده است .

دستگاه ساختمانی مواد لوازم مرکز گرمی رابرای قصر دارالامان فرمایش داده و ازمرکز تربیوی مخابرات در یکه‌توت نیز وارد گردیده وامور مونتاژ آن رویدست میباشد .

وزارت اطلاعات وکلتور

مطبوعات به حیث مرکز اطلاع وتنویر مرجع فراهم آوری وسایل سلیم تفریحی ،تنظیم کننده فعالیت های مربوط به کاوشهای تاریخی مجاهده در طریق غنای کلتور ملی ،مشو ق تشبثات کشورورهنمائی جامعه بحیات معاصر بادر نظر داشت خصوصیا ت افغانی کوشید ه است ازطریق موسسات مربوط نشراتی وظیفه خویش راپیش برد .

وزارت اطلاعات وکلتور بادر نظر داشت ، وظایف اساسی مطبوعات سعی نمود درخلال یك سال گذشته نه تنها تشبثات قبلی درزمینه دوام کند بلکه کوشید تاساحه فعالیت مطبوعا ت کشور در خلال امکانات گسترش یابد. توسعه فعالیت های مطبوعاتی خصوصا طی ماهها ی اخیر با تنظیم مجدد صورت فعالیت موسسا ت نشراتی ظهور نشریه های جدید توسعه پروگرامهای رادیویی انکشافی تازه در صورت نشرات روزنامه هااقدام در زمینه انکشاف وفعالیت های طباعتی وتوجه مزید در حصه نمایشا ت هنری وانکشاف این تشبثات رونما گردید .

مطبوعات کشور درحالیکه در جریان شش ماه اول سال جریان عادی خودرا می پیموددر خلال شش ماه اخیر سال باآغاز کار کابینه جدیدو تفویض شدن امور وزارت اطلاعات و کلتور به عهده بناغلی محمد ابراهیم عباسی معروض تحولات نوین گردید دوکتور عبدالظاهر صدر اعظم جدید روز چارشنبه هفت اسد اظهار داشت که هیچ روز نامه ،جریده ، مجله ویا نشریه که دارای امتیاز وجواز قانونی باشد سانسور نمی گردد وهر افغان حق دارد باساس احکام قانون مطالب خودرا بدون رویت به مراجع دولتی چا پ ونشر کند .بااین تذکرا ت آزادی مطبوعات در روشنی قانون باساس خط مشی حکومت جدید تضمین گردید در عین حا ل بناغلی محمد ابراهیم عباسی وزیر اطلاعا ت وکلتور بامدیران مسوول روزنامه ها وجراید غیر حکو متی کلوپ مطبوعات ملاقات نمود و روی امکانات کمك در چاپ ونشر این نشریه ها باایشان مذاکره کرد ووعده هرگونه همکاری رادر زمینه برای انکشاف سلیم مطبوعات داد.

برای بار اول ضمن اقدام در تنظیم مجدد امور موسسات ودوایر مربوط تشکیل ریاست نشرات در چوکات وزارت اطلاعات و کلتور عملی گردید این ریاست به حیث مرجع فراهم آوری تسهیلات برای موسسات نشراتی همکاری در نشر سالنامه افغانستا ن ، مجلا ت ژندون ولمروتنظیم امورفرهنگی به فعالیت آغاز کرد .

در تنظیم مجدد تشکیل این وزارت مدیریت پلان جای ریاست تدقیق وپلان راگرفت و هم برای جلوگیری از مصارف وتنظیم بودجه ، تدابیری اتخاذ گردیدتاامور محوله با مصرف کمتر از سابق پیش برده شود چنانچه تعقیب ایــن روش در بودجه وزارت اطلاعات وکلتور اثر مثبتی داشت در حالیکه امور محوله با انتظام تمام پیش برده شد مصتار ف سا ل ۱۳۵۰ مجله ماهوار لمر مجله هفتگی ژندو ن مدیریت عمومی تبلیغات که در بود جه تخصیص برای آن وجود نداشت ومصارف پیشبرد امور آن در جــریـــا ن سا ل بـــــه ۵۴۱۲۳۳۰ افغانی بالغ گردید از داخل بود جه منظورشده کار سازی شد . در عیـن حال چارو نیــم ملیون افغانی مصارف اضافی برای پیشبرد ، پروگرامها ی جدید رادیو افغانستان وسایر موسسات مربو ط از داخل بودجه منظــور شده وزارت تمویل گردید که به اینصو رت در حدود ده ملیون افغانی در بودجه این سا ل وزارت اطـلاعات و کلتور باساس محا سبه شعبات حسابی که باید بیشتر مصرف میشـد صرفــه جویی به عمل آمد درعین حــا ل برای انکشاف مطبوعات کشوربه تاریخ بیست وپنج اسد امتیاز نشر چار جریده هفته وار افغان ملت ،صاعقه وندای حق دو مجله دریاواسلام ویك مطبعه بنام دکابل صنعتی موسسه ازطرف

وزارت اطـلا عات و کلتور صادر گردیـــد که پسانترامتیاز تدویرمطبعه برای‌چاپ‌نشریه سنبا هم ازطرف این وزارت صادر گردید .

تحولات نوین در ساحه مطبوعات به‌استثنای نشرات رادیویی درسایر اورگان های‌نشراتی بیشتر یك تحول کیفی بود اما در نشرا ت رادیویی از ناحیه افزایش پروگرامها وچگونگی آن تحولات تازه وارد آمد . به منظور بهبود نشرات روزنامه های مرکز وسهمگیری مستقیم ژورنالیستان و نویسندگان در مسایل نشراتی کشور هیا ت های تحریر برای روز نامه های اصلاح ، انیس، هیوادوکابل تایمز تعیین‌گردید تاهیات تحریر درتحریر سرمقاله ها وسایر موضو عـا ت نشراتی روز نامه همـــکا ر ی مستقیم کنند وبرای مطالعه امکانا ت‌بهبود ، نشرات روز نامه‌هادر مواقع معینه مجا لسی

تشکیل دهند.این‌موضوع فرصت‌آنرابرای‌اداره روز نامه‌هامیسر گردانیدتابه‌استفاده‌ازهمکاری و مشوره های دایمی هیات تحریر در حصـه صحافت وثقافت نشریه خویش اهتمام‌بیشتر به خرج دهند. اساس تاسیس‌موسسه‌هنر ستا ن هرات نیز به‌تاریخ ۲۰ـاسد پیریزی‌شد واین موسسه برای احیای‌هنر های باستانی‌وصنایع نفیسه وپرورش استعدادهـا شروع بکـا ر کرد .

مساعی در زمینه انکشاف زبان پشتـــو دروزارت اطلاعات وکلتور درخلا ل‌شش ماه اخیرسال بدو طریق جریان داشت، طر یق اولی تحریر صد فیصد مکاتیب شعبـــا ت

مربوط وزارت به لسان پشتو وانجام ا مور پنجاه فیصد درین لسان ملی بود . طریـــق دومی مطالعه امکانات تعمیم وانکشاف پشتو بود. بتاریخ (۱۰) سنبله دوکتور عبدالظا هر صدراعظم به‌شاغلی محمد ابرا هیم عباسی وزیراطلاعات‌و کلتور هدایت داد تا در مورد انکشاف لسان ملی پشتو مطا لعاتی انجا م داده راپور مکمل تمام مساعی ومطالعا تـــی راکه‌تاحال ازطریق وزارت های معار ف و اطلاعات وکلتور درین زمینه صور ت گرفته است تهیه نماید.

راپور کار سه هفته مطالعات ر یاست انکشاف پشتونیز بتاریخ ۱۲سنبله‌نشر شدو وظایف‌این ریاست در زمینه انکشا ف و تعمیم لسان پشتو ازطرف وزارت اطلا عا ت وکلتور قرارآتی توضیح‌و تثبیت گردید :

۱ـتوسعه منابع علمی لسان ملی پشتو توسط کارکنان واعضای این ریاست .

۲ـارتباط وتماس با مو سسات علمـــی زبانشناسی جهان واستفاده‌ازتجارب آنها در راه انکشاف وتعمیم لسان ملی پشتو .

۳ـ توجه و مساعی‌لازم‌در توحید رسم‌الخط لسان مـلی پشتو و ترویـــج لهجه هـــــا ی موزون آن.

٤ـ جمع آوری مواد دلچسپ و مفید در لسان‌ملی پشتو و تر جمه مطالب خواند نی وموردعلاقه اززبا نهای خارجی برای استفاده رادیو افغانستان ،روز نامه‌هاو جراید دولتی وغیر دولتی.

۵ـ بمنظور آشنایی فوری مامورین دولت به‌لسان ملی پشتو تهیه مواد درسی بر ای کورسهـــا ی سه ماهه و شش ماهه ونشـــر اعلانات برای جلب توشجه دوایر در زمینه‌به میان‌آوردن وبکار انداختن یك مرکز آموزش لسان‌ملی پشتو.

٦ـتهیه‌و ترتیب تیپ‌های در سی بـــر ای آموزش لسان ملی پشتو.

۷ـ تهیه و ترتیب درامهای دلچسپ وقابل نمایش توسط نو یسند گان پشتو و هـــم ترجمه اینگونه درامها از السنه خـــارجـــی و سپردن آنها بموسسات هنری‌برای انکشا ف وتعمیم لسان پشتو.

۸ـ تحریر سنا ریو ها به لسان ملـــی پشتو وسپردن آن بموسسه افغان فلم .

۹ـترویج اصطلا حات علمی در لسان‌ملی پشتووعام ساختن آن ازطریق دبا ختـــر آژانس وسا یر مو سسات نشر ا تـــی کشور.

۱۰ـ همکاری عملی کارکنان این‌ریا ست درقدم‌اول باشعب مربوط وزارت اطلا عا ت

وکلتور در زمینه تحریر مکاتیب شان بلسان ملـی پشتو ودر قدم دوم همکاری با سایر دوایریکه نیازمند چنین مساعدت میباشند.

۱۱ـ تحریر شعار های در مورد موضوعات ملی بزبان ملی پشتو ونصب آن درمواضع عمومی بعد مطالعه ازطرف وزارت اطلاعات وکلتور .

۱۲ـ تعیین جوایز و جمع آوری آثار پشتو از طریق تشویق وتقدیر .

وزارت اطلاعات و کلتور در اواسط مـــاه سنبله تجویز نمود علما ، محققین و زبـا ن شناسان کشور نظریات شانرا در بار ه انکشاف وتعمیم لسان پشتو ازطریق مطبوعات کشور نشر نمایند تابرویت آن تطبیق پلان جامعـــی درین زمینه روی دســت گر فتـــه شود. همان بودکه آراء همو طنان درمطبوعات کشور نشر گردید. درعین حال باسا ســـ همین تشبث اولین درام پشتو بنـــــا م (حویلی در مکرو رویان) روی ستیج آمـــد وسناریوی فلمی بنام (آدم خان و در خانی) تهیه شد.

علاوه بر آن ریاست انکشا ف پشتو در جریان سال مجموعه آثار شعراونو یسندگا ن پشتوودری راکه در مراسم گل نارنج درجلال آبادسهم گرفته بودند تحت عنوان(دنارنـــج گل)والرو ترجمه مو لوی صالح محمد رابنام (دپشتو مثنوی) چاپ کرد. برویت فو تـــو کاپی اثرقلمی تاریخ مر صع بـــرای چاپ آماده گردیدوهم کلمات نادر و فرا مو شـــ شده آن تشریح گردید. اثر(کـــشور ها ی روبانکشاف) که از انگلیسی توسط میر من معصومه وردك به پشتو ترجمه شده بود بعد ملاحظه مجدد برای چاپ آماده گردید کتا ب ادبی تحفه شهنامه ظاهر شاهی اثرناظـــم تصحیح وبرای چاپ آماده شد.

درعین حال ریاست انکشاف پشتو لـــه تنهابرای مطبو عات کشور مقالاتی بـــر ای نشرتهیه کرده است بلکه همیشه در حصـــه انکشاف وتعمیم لسان ملی پشتو نظر یا ت خود را نیز ارائه داشته است . حین مطالعه کمیت وکیفیت مضامین نشر شده مطبوعا ت کشور ایـــن ریاست مضا میـــن چـــاپ شده پشتورانیز جمع آوری کرد هاست ضمنـــا بعضی مضامین را از دری به پشتو تر جمه کرده ونسخه های خطی آثار پشتو را کـــه بجوایز مختلف مطبوعاتی نایل آمده اماتاحال چاپ نشده است از شعبات مربوط جمع آوری وآماده چاپ ساخته است . همچنان شعبا ت مربوط وزارت اطلاعات وکلتور را حیـــن مراجعه درتحریر مکاتب پشتو کمك کر ده و کلمات واصطلاحات این لسان رابرای اشخا ص ومراجع که تفسیر آنرا خواسته اند، توضیح نموده است.

ریاست انکشاف پشتو با مطالعه مقالا ت ونظریات محققین علما وزبا نشنا سان درمورد انکشاف و تعمیم پشتو ، راپور مفصلـــی در (۲۵) صفحه ترتیب و برای ارائه بمقامات مربوط آماده ساخته است. باین اسا ســـ در پرنسب برای انکشاف لسان پشتووجستجوی طرق نیل باین هدف در جریان سال اقدا مات موثری صورت گرفت که با تعقیب این روش نتایج مطلوبی ازآن بدست خواهد آمد .

تحول تازه ایکه درحصه چاپ روز نا مه انیس بمیان آمد این بودکه بار اول ایـــن روزنامه ابتدا بچاپ دو صفحه و متعا قبآن بهچاپ چارصفحه خودبحروف خورد (۱۰) پاینت شروع کرد. این موضوع امکانات آنرا میسر گردانید تامطالب بیشتر در خلال صفحا ت معین چاپ ونشر شود.

مجله لمر هم معروض تحول تازه گر دید باینصورت که این مجله تعداد صفحـــا ت خودرا ازصد صفحه کوچك به (۶۰) صفحـــه بزرگ پایین آورد وهم محتویات آن صر ف وقف معرفی زوایای مختلف حیات کلتو ر ی کشور گردید. درعین حال سعی بعمل آمدتا سایرنشرات مربوط در حصه نشر ات خود امکانات آوردن اصلاحات ضروری رامطا لعه کنندو درزمینه محتویات هر کدام تو جـــه لازم مبذول گردد.

نشرات رادیو افغانستان بحیث دستگاه بزرگ ارشاد وتبلیغ بادرنظر داشت معتقدات

دینی وخصایص ملی نیز درجریان‌شش ماه اخیرسال راه انکشاف پیمود .در پهلو ی نشرات عادی دینی ، تنویری ، اطلا عی وتفریحی رادیو افغانستان وپرو گرا مها ی معینه آن،برای بار اول نشر پرو گرا م ـ یك‌ونیم‌ساعته لسانهای محلی از بکـــی، پشه‌یی وبلوجی سراز دهم‌میزان از طریق رادیو افغانستان آغازیافت. در یـــن پروگرام برای ۱۵دقیقه پرو گرام پشه یی ٤٥ دقیـقـه پـرو گرا م ازبکـی ، ترکمنی

وبرای پانزده دقیقه پـروگرام بلـو چـی از ساعت پنج وچهل وپنج دقیقه‌تاساعت هفت شام روی‌امواج کوتاه هشتادو هشت مترو‌موج متوسط چارصدوپنجاه‌وچارعشاریه پنج‌مترباچار صد وچهل وچار بندنشر میگردد.همچنان بـه منظور استفاده معلمین ومنسوبین معار ف‌کشور برای اولین بار به تاریخ ده عقرب پرو گرام نیم ساعته عرفانی رادیویی روز های یکشنبه وچار شنبه از ساعت‌یازده وسی‌دقیقه تا دوا-زده ظهر روی امواج متوسط چار صدو پنجا ه چارمتر وموج کوتاه چهل‌ویك مترآغاز یافت .

در عین حال پروگرامهای عادی رادیو در یك چینل ، چار ساعت افزایش یافت‌که‌به‌این صورت پروگرامهای عادی آن در روز های ، عادی از ساعت شش وسی دقیقه صبح آغـاز یافته وبعد از دونیم ساعت وقفه از ساعت‌یازده وسی‌دقیقه‌قبل‌از ظهرتانصف‌شب‌دوام‌میکند. در پلهوی پـروگرامهای عادی روز مره رادیـــو افغانستان ضمناً پروگرامهای جدیدی هنری پروگرامهای خاص دینی خصوصا در روزهای وشنب های جمعه ،ساز هاوآواز ها ،زن وزندگی امـروز ـ دیروز امروز وفردا ، مصاحبه های تیلفونی‌وآهنگ های‌فرمایشی به‌شکل‌جدید آن پروگرام دکلمه اشعاروآواز باکمپوز‌ـنامه‌های وارده‌وپروگرام نیم‌ساعته‌بذوق شمابه میان‌آمد وهم در جمع آوری آهنگهای فولکلور ی کـــه سال گذشته آغاز یافته بودولبت پارچه های جدید توجـــه به عمل آمد کـــه این تشبث آرشیـف موسیقی رادیو را ازناحیه داشتن پارچه های فولکلوری غنی ساخته است اکنون در آرشیف موسیقی رادیو افغانستان بیش از ده هزار آهنك ونغمه افغانی ،اضافه از یکصد وده پارچه فولکلوری وهزار ها پارچه هـای خارجی وجود دارد ·

باوصف افـزودی پروگرامهای رادیـــو افغانستان وبه میان آمدن پروگرام یك ونیم ساعته زبان های محلی‌وهم‌افزایش وقت نشر آن که قیمت ساعات شبکاری رادر رادیـــو بالا برد وپیشبردن این پروگرام ها مصتار ف اضافی نیم ملیون افغانی دیگر رادر پهلو ی بودجه عادی رادیو آیجاب میکرد اما این همه تشبثات درجوکات بودجه معینه قبلی تعقیب شد وافزایش این پروگرامها صرف یك‌مصرف اضافی را‌که در حدود شصت‌و هفت هزارافغانی تخمین میشود در بودجه رادیو وارد آورد .

درعین حا ل وارداتاعلانات یازد ه‌ما ه امسال رادیو افغانستان بالغ برده ملیو ن‌افغانی شد که‌با اینصورت‌باوجود منع اعلانات‌سگرت از ماه قوس یك ملیون افغانی در واردا ت آن نسبت به یازده ماه سال گذشته افزایش به‌عمل آمده است .

با ختر آژانس به حیث یك موسسه اخذ و مخابره خبر خصوصا طی ماههای اخیرسال‌راه انکشاف پیموده است .این موسسه نشرا تی از یکطرف برای استفاده موسسا ت نشرا تی کشور به مخابره سرویس های جدید خبری اخبار ذوقی ،اخبار هنری ،حوادث واتفاقا ت، اخبار مربوط به جهان زن وسرویس اختصاصی در آیینـه مطبوعات جهان‌درخلال ماههای‌اخیر آغاز نموده واز جانب دیگر بعد عیار ساختن مجدد سیستم مخابراتی‌خودبه مخابره تـازه ترین اخبار داخلی وخارجی برای‌موسسا ت نشراتی کشورآغاز نموده است اخبارسرویس پشتوی‌دباختر‌آژانس نسبت‌به‌پیش‌چارچندشده‌و تبصره برحوادث داخلی‌ومخابره وقایع‌دلچسپ دو سرویس دیگر دباختر آژانس است کـــه برای انیس از ماه عقرب امسال آغاز یافته‌است با خـتـر آژانس طـی ماهها ی اخیـر فعالیت هـــا ی خویش رابه شکلی عیارنموده تاتازه ترین حوادث وموضوعات جهانـی در خلال چند دقیقه از طریق رادیوافغانستا ن‌نشر ومورد استفاده موسسات نشراتی قرار گیرد

تهیه ومخابره جریانات روز مره جهان بااین سرعت این امکانات رابرای رادیو افغانستا ن میسر گردانیده تادر آغاز هر ساعت خبر های تازه داخلی وخارجی رانشر نماید .

برای استفاده موسسات نشرا تی ساحه و فعالیت باختر آژانس در حصه تهیه راپور تاژ ها نیز گسترش یافته است ودر اکثر مواردااین راپور تاژ ها به صورت مصور تهیه وبعد در روزنامه ها نشر میگردد .خدما ت شعبه‌عکاسی آژانس باختر نیز دو چند گردیده وطی ما ه های اخیر عـــلاوه به تهیه عکسهای‌اخباری عکسهای مربوط به پروژه هانیز تهیه میگردد.

روش نشراتی دباختر آژانس باپیرو ی ا ز سیاست مثبت و فعال بیطرفی کشور ایـــن امکانات رابرای این موسسه نشرا تی میسر گردانیده تااخبار مربوط به‌تمام‌جریانات بین‌المللی بدون تبعیض از طرف آن موسسه‌تهیه ومخابـــره گردد وبایـــن صورت هموطنان‌مادر جریان کامل بین المللی گذاشته شوند .این روش جهان شمول وواقع بینانه موقف باختر آژانس رابه حیث موسسه بااعتبار وبی طرف خبری در مسایل‌جهانی بیشترتثبیت واستحکام بخشیده است .

ریاست مطابع دولتی علاوه بر نشر روز‌نامه‌ها،جراید، مجلات ،کتب وسایر احتیاجات طباعتی‌موسسات رسمی وخصوصی درماه های اخیر کار طبع تفسیر شریف پشتو را نیـز پیش برده وبرای استفاده هموطنا ن‌پاره های قرآن مجید رانیز بصورت‌جداگانه به خطخوانا ازطریق بیهقی کتاب خبرونه موسسه خویش آغاز نموده است چنانچه تااخیر سال پاره‌های اول ،دوم ،سوم وچارم آن طبع ومورداستفاد ه هموطنان قرار گرفته است .

درعین حال برای تحول کمی و کیفی نشرات کشور مطابع دولتی به تورید یك دستگا ه ماشینری سوپر کاستر ومونو تایپ‌اقدام‌نموده که قسما سامان این دوماشین وارد شد ه‌است خصوصیات این ماشین های طباعتی‌این است که حروف عناوین ومتن رااز ده تاپنجاه و چار پاینت وهم جداول وخط کش های طرف ضرورت راکه در زیبایی صفحات از آن استفاد ه میشود باسرع وقت تهیه میدارد .

در حصه تجهیز مطابع ولایات نیزاقدامات به عمل آمده است به این صورت که .در ما ه های اخیر تجویز گرفته شد تادر وهله اول مطابع پنج ولایت کندهار ،هرات ، ننگرها ر بلخ وبغلان بادستگاه لینو تایپ ،آفستیت و زنکوگرافی مجهز گردد .

درجمله امور عادی مطابع دولتی مر کزعلاوه برطبع نشرآت قبلی‌نشرات‌غیر حکو متی‌که‌بعد از ماه سنبله طبق قانون مطبوعا ت از طر ف وزارت اطلاعات وکلتور امتیاز نشر آن صادر شد نیز چاپ میشوداین جراید عبارت است افغان ملت،شوخك ،افکار نو،پیکار ،ندای‌حق واسلام .

برای تنظیم فعالیت هاوچاپ بهتر آریانـا دایرة المعارف‌برای بار اول کمیسیون‌مشورتی برای آن تعیین شد تامواد موردضرورت آن بصورت جامع وموثق ازطرف علما تهیه وبه نشر سپرده شود اکنون کمسیو ن مشور تی درزمینه اقداما ت لازم کرده وبرای تهیه مواد وچاپ بهتر آن مشوره های لازم داده‌است که کار تدوین وچاپ‌آریانا دایرة المعارف درحال حاضر به همین اساس‌پیش میرود .

انجمن تاریخ در عین حالیکه تحقیقا ت و تتبعات خودرادرحصه تاریخ‌افغانستان‌بهمکاری اعضای‌مسلکی خویش‌پیش بردبه نشر مجلات افغانستا ن وآریانا نیز دوام داد وبـه ایـــن صورت سلسله تحقیقات تاریخی وروشـــــن ساختن زوایای مختلف حیات گذشته افغانستان دوام کرد .

برای استفاده مزید اهل مطالعه وتنظـــیم بتهر کتاب خانه های عامه ،وزار ت اطلاعا ت وکلتور از یکطرف اقدام به توسعه کتاب‌خانه های قبلی وافتتاح کتاب خانه های‌جدید در کشور نمود واز طرف دیگر باتدویر کمسیون های مشورتی به شمول علما و دانشمندا ن خواست لوایح جامعی در حصه فعالیت کتا ب خانه ها وتنظیم آن به شکل نوین طر ح و تدوین نماید لذا درخلال چار ماه اخیر سال اولتر از همه یك انجمن مشورتـــی دوازده

عضوی از علما ودانشمندا ن،محققین امورکتاب خانه واشخاص باتجربه تشکیل کردتاامکانا ت انکشاف کتاب خانه هارا در کشور مطالعه‌نماید این انجمن اولین جلسه خودرا به تاریخ بیست‌و هفت میزان دایر کرده وکمیته های به منظـور انکشاف وتوسعه کتاب خانه تعین نمود کمیته مشورتی طی چند جلسه خود لایحه حفظ و نگهداری نسخ‌خطی درکشور،لایحه‌آرشیف‌ملی‌و لایحه‌انکشاف وتنظیم‌کتاب‌خانه‌هارا‌تدوین‌نموده برای طی مراحل قانونی به‌وزارت اطلاعا ت وکلتور سپرد لایحه تنظیم وانکشا ف کتا ب خانه هادر چار فصل وبیست‌و یك ماده ترتیب شده ودر آن ترتیب کتاب خانه ها وظایف ، کمسیون ها ،شرایط استخدا م‌ومقررا ت کتاب خانه تشریح شده است .

درعین حال به‌منظور انسجام‌بهتر کتاب خانه های ولایات شمال کشور وتنظیم کتاب خانه هابه سیستم بین المللی یك هیا ت مسلکی واداری به ولایات بغلان ،جوزجان ،فاریا ب ، بلخ وبدخشان اعزام گردید .با این هیات دو هزار جلد کتاب نیز برای تقویه کتاب خانه های این ولایات فرستاده شد .

تاسیس یك کتاب خانه عامه در غزنی مطالعه شده در قدم اول ښاروالی غز نی‌حاضر شد یك هزارو دو صد جلدکتاب‌وسایرتجهیزات کتاب خانه ښاروالی آنجارا باختیار کتاب خانه عامه غزنی قرار دهد وهم یك نمره زمین رابرای اعمار کتاب خانه جدید به اختیار ریاست‌کتاب خانه هاگذاشت ۰بالاخره بعد از تهیه مقدمات کتاب خانه عامه به نام البیرونی دانشمند بزرك کشور در ماه جدی در غزنی افتتاح گردید و اکنون اهالی غزنی باعلاقمند ی تمام برا ی افتتاح شعبه نسخخطی در آنجا آثار خطی دست داشه شانرا در اختیار کتاب خانه البیرونی میگذارند .

درعین حال برای‌افتتاح کتاب‌خانه های عامه در ولایات کندز وتخار مطالعا ت لازم صور ت گرفت .ښاروالی تالقان در تشبثات مقدماتی برای افتتاح کتاب خانه در آنجا یك نمر ه زمین تخصیص داده وعجالتا یك تعمیر برا ی افتتاح کتاب خانه بامبلغ پنجاه هزار افغا نی به‌اختیار ریاست کتاب‌خانه های عـــا مـه، گذاشته است وضمنا سالیانه مبلغ یکصد هزار افغانی‌رابرای تقویه کتاب خانه آنجادر تخصیصه سالیانه خود پیش بینی می‌نماید .

در کندز نیز علاوه برعمارت کتاب خانه ۰ ښاروالی وکتب آن چهل هزار افغانی برا ی تهیه تجهیزات کتاب خانه نیز از طرف‌ښاروالی کندز در اختیار کتاب خانه های عامه گذاشته شد وهم ښاروالی کندز یك صدو پنجاه هزار افغانی‌رابرای‌انکشاف مزیدکتاب‌خانه‌های‌مربوطه سالیانه در بودجه خود تخصیص میدهد .

اکنون وزارت اطلاعات وکلتور درین زمینه داخل اقدام میباشد تا یکتعداد کتب مورد نیاز برا ی کتاب خانه های عامه کشور تهیه و ، خریداری نماید ضمنا روی این مو ضو ع ، مطالعات لازم صورت گرفته است تا فهرست کتاب های خطی راچاپ واز پشتی وصفحا ت کتاب های بی نظیر خطی کارت های رنگه‌تهیه ومورد استفاده قرار دهد در عینحال درما ه های اخیر سال موضوع تدویر کتابخانه های سیار وکتاب خانه‌های اطفال در چند گو شه شهر مطالعه گردید تا بعد تهیه وسا یل وکتب مورد نیاز عملی گردد .

درساحه تشبثات هنری اقداما ت‌وزار ت اطلاعات وکلتور ازطریق ریاست ثقافت‌و هنر به شکلی بوده است تا ازیك طرف هنرمندان تشویق ونمایشات هنری بهبود یابد واز ، جانب دیگر مراکز نمایشی کشورچون‌سینماها وننداره ها اصلاح گردد ریاست ثقافت وهنر پس از مطالعات لازم در خلال تشبثا ت‌جدید خویش ازهمه اولتر به تقریب میلاد مسعود ، پادشاه محبوب به تدویر فستیوال آهنك های ملی و محلی اقدام‌کرد علاوه برتازگی تدویـر این فستیوال در استحکام بنیان وحد ت‌ملی ، معرفی هنر ملی وچهره های هنری ولایا ت‌دور دست کشور نقش ارزنده را به جا گذاشت .

درین فستیوال جمعا پنجاه وسته نفرسراینده ونوازنده ازپانزده ولایات کشورسهم گرفتند همچنان بارعایت عـلاقمندی هنر دو ستـان درام خشو مجددا روی پره آمده برای اولین بار دریکی از ولایات کشور یعنی کند ز به معرض نمایش قرار گرفت وهم این کمیدی‌در

جمهوریت های‌آسیایی شوروی ازطرف‌هنر مندآن افغانی نمایش داده شد که جلب توجه علاقمندان به نمایش آن نماینده توانایی‌هنر مندان افغانی در هنر تمثیل میباشد .درقسمت تهیه آثار هنری در قدم اول کمیدی حو یلی درمکروریان به زبان ملی پشتو درکابل ــ ننداری به معرض نمایش قرار گرفت که در آن چهره های جدید هنری سهم داشتند هم چنان‌مقدمات تدویر کنسرتی توسط‌چهره‌های‌تازه هنری فراهم گردید تابعد از ین سلسله آ ن دوام کند در عین حال هنر مندان ثقافت وهنر مقدمات تهیه آثار هنری از گچ‌رانیز فـرا هم نموده اند که به زودی آثاری ازین قبیل‌عرضه خواهد شد

برای رهنمای هنرمندان ننداره ها ی‌شخصی وزارت اطلاعات وکلتور ریژیسور ان ثقافت‌و هنر راموظف ساخته است‌تاهمیشه ازفعالیت های آنان وارسی کرده ودر زمینه بهبود ، موضوعات نمایشات سلیم هنری آنانرا رهنمایی وکمك کنند ضمنا برای تثبیت اندا ز ه‌لیاقت واستعداد هنر مندان امتحان اندا زه لیاقت‌آنان توسط هیات موظف از ماه عقرب آغاز یافته وبعد تثبیت لیاقت واستعداد هنر مندا ن‌برای یکصدو ده هنرمند کشور جواز نامه ها ی‌هنری از یك تاده درجه به تاریخ اول جدی داده شد

مراقبت دایمی ننداره ها وسینماها خصوصا در ماه های اخیر ازطرف هیاتها ی مو ظـف وزارت اطلاعات وکلتور آغاز یافت هد ف از این اقدام وزارت اطلاعات وکلتور این بود تا از یکطرف نمایشات هنری در کشور به‌شکل سلیم آن انکشاف یابد واز جانب دیگر مراکز نمایشی برعایت مقررات نمایش وفراهم‌آوری تسهیلات لازم وضرورتی نمایشات خوددابهتر دایرکند همان بود که بعدازبررسی هیا ت موظف نقایص سینما هاوننداره های مرکـز در قدم اول به مدیران مسئول ومراجع مربوط آن ابلاغ گردید تادر خلال یك مد ت معیــن نواقص سینماو ننداره مربوط را رفع‌نمایند . سینما های که توانستند باساس ایـن‌اطلاع برفع‌نواقص ضروری خود بپردازند وبایـن صورت دوام نمایش آن نسبت نداشتن شرایط ضروری یك مرکز نمایش ممکن نبود مسدود گردید این سینما ها درمرکز عبارت بودازسینمای ملی ،سینمای عزیز ،وسینمای میرویس و در ولایات سینمای مزار شریف ،سینمای منز ل باغ کندهار ،سینمای چاریکار وسینمای‌پل خمری ــدر عینحال فعالیت ننداره های‌شخصی که‌شرایط نمایش را دارا نبودند متو قـف ساخته شد البته این سینماها وننداره ها تازمانی مسدود می مانند که شرایط یك‌سینما وننداره لااقل درجه سه راپیدا کنند.

درعینحال به منظور فراهم آوری وسنا یـل سرگرمی مردم وتفریح‌برای‌مردم،وزارت‌اطلاعات وکلتور تدویر سینماهای جدید آریو بننداری وتیمور شاهی‌رادر کابل وسینما ی‌تالقان در مرکز ولایت فرخار اجاره داد سینمای پا میر هم دوباره در ماه جدی از مدت های تعطیـل بنمایش شروع کرد .

اجراآت افغان فلم درطول سا ل متو جـه انجام وظایف درسه طریق بود ،تشبثـا ت تولیدی ،تهیه وتوزیع فلمهای هنری برای ، سینماها ی کشور وفعالیت های نمایشی در طول سال علاوه بر اینکه این موسسه به‌تهیه وتولید فلمهای شانزده وسی‌و پنج میلی متری اخباری ازجریانات مهم کشور پرداخته است واین فلمها رادر چندین کاپی به زبا ن های پشتو ودری در داخل وخارج به معرض نمایش گذاشته مقدمات تهیه فلمهای هنری ودو بله آنرا نیز فراهم نموده است از تشبثا ت‌عمد ه افغان فلم در طول سال یکی هم تهیه فلمـی به فرمایش انجمـن رهنمای خانواده است که‌به‌نام راز خوشبختی ازطرف کار کنا ن‌این موسسه در استودیوی افغان فلم تهیه‌گردید کار تهیه فلم راز خوشبختی در ماه سرطا ن آغاز یافت وبعداز تکمیل آن در خلال‌دوما ه چون تهیه این فلم به وجود کمی وسایل و نبودن تجربه موفقانه پایان یافته بود لـــذا اکنون موضوع تهیه کاپی های متعدد آن به لسانها ی پشتو دری وانگلیستی در میا ن‌است

وزارت اطلاعات وکلتور در عینحال درشش ماه اخیر سال تهیه یك فلم هنری راتوســط کارکنان افغان فلم وبااستفاده از امکانـا ت این موسسه هدایت داد همان بود که سناریوی

فلمی به نام آدم **خان ودرخانی تهیه وبرای معلوم** ساختن نظریات هموطنان در حصه تهیه شد ن بهتر آن این سناریو در روزنامه هیواد نشر گردید که بعد از اخذ نظریات علاقمندا ن و مطالعه امکانات افغان فلم تهیه این فلم در کشور آغاز خواهد شد .

همچنان در نیمه دوم سال وزارت اطلاعا ت وکلتور تصمیم گرفت فلمهای هنری خارجی از طریق افغان فلم دوبله شود همان بود که بعد از مطالعات لازم وبررسی امکانا ت تولید و قیمت آن فلمی به نام گلها دیر شگفتند برای دوبله انتخاب گردید کار دوبله این فلم که از روی آثار دوره جوانی چخوف در ستودیو ی فلمبرداری موسفلم شوروی تهیه شده درستود یوی افغان فلم در اواسط ماه دلو پایا ن یافت دوبله این فلم در واقع به حیث اساسی برای کار آینده کارکنان افغانفلم در دوبله فلمها ی هنری خارجی قبو لشده میتواند .

در عینحال وزارت اطلاعات وکلتور طی ماه های اخیر سال مطالعات لازم در حصه چگونگی فلمهای تورید شده هنری انجام داد ومساعی لازم به خرج رفت تا فلمها ی مناسب هنری که در عینحال جنبه تربیوی نیز داشته باشد بکشور وارد وبه معرض نمایش قرار گیرد .

موسسه افغانفلم تهیه و توزیع فلمها ی هنری خارجی رانیز در طول سال تنظیم بخشیده است از آغاز سال یکهزارو سیصدو پنجا ه تااخیر ماه جدی **یکصدو نود فلم هنری برای نمایش در سینماهای کشور واردگردیده که از** این جمله در خلال ده ماه سال نودو پنج حلقه آن هندی ،شصت و یك حلقه آن امریکای ی و اروپایی ،بیست و هشت آن ایرانی وچار حلقه باقیمانده آن پاکستانی بوده است .

افغان فلم در عین حا ل **باهیات های فلم** برداری خارجی نیز همکار ی های لازم درزمینه فراهم آوری تسهیلات لازمه نموده است چنانچه در طول سال باهیات های فلمبرداری بی بی سی جاپان ،اتحاد شوروی ،ایالات متحده امریکا و جمهوریت اتحادی آلمان مساعد ت های لازم صورت گرفته است .

کابل ننداری بحیث مرکز نمایشا ت افغا ن فلم در طول سال نه تنها به حیث یك منبـــع عایداتی برای تقویه بنیه **مالی این موسسه فلم** های متعددی رادر **معرض نمایش گذاشته بلکه** باداشتن همه وسایل ضروری نمایش تمـــام کنسرتها ودرامهای ریاست ثقافت وهنر رادیو افغانستان وکنسرت **های هنرمندان خارجی در** آنجا به معرض نمایشی قرار گرفته است .

در زمینه حفریات ودریافت آثار باستا نی نیز فعالیت های باستانی در کشور دوام داشته و تااخیر ماه جدی ۷۶۵۷ نفر از آثار **تاریخـــی** موزیم کابل دیدن کرده است همچنان آثـــار تاریخی موزیمها ی غزنی ،کندهار ، **هرا ت ،** فاریاب ،بلخ وکاپیسا را **هزاران نفر علاقـــه** مندان داخلی وخارجی در طول سال دیده است در عینحال در مدیریت **عمومی موزیمها** درطول سال مطالعه هفتصد **اثرمربوط حفریات خم** زرگر وآثار مکشوفه **حفریات سرخکوتل شترك** تپه خزانه وفندقستان **پایان یافته است .** **مجسمه هرمس مکشوفه آی خانم نیز ترمیم و** وبرای نمایش آماده گردید .آثار دور ه سنگ قدیم وجدید مکشوفه قره کمر که تعداد آ ن بدو صد **پارچه** میرسد **تحت مطالعه قرار دارد** درعین حال (۴۰) **پارچه آثار دوره غزنویان برا ی** **موزیم** هرات وهفتاد اثر تاریخی برای **مو زیم** غزنی خریداری شده است ضمنا ده دانه مهر وعقیق وفرامین متعدد دیك هفت جوش دو ره غزنویان بایکتعداد مسکوکا ت دوره ها ی مختلف **مجسمه هاوکتب تاریخی نایاب برای موزیم** ، کابل خریداری شده است .

وزارت اطلاعات وکلتور همچنان برای راحت وآسایش شهریان به منظور **فعالیت بهتر کلب** مطبوعات لایحه وضع نمود که باسال آن صورت انعقاد ومحافل عروسی ودعوتها در آن کلب با وقت دوام **مراسم تنظیم یافته است همچنان** برای اولین بار لایحه برای به کار انداختن موتر عروسی وتدویر آرایشگا ه در **کلـــب** **مطبوعات** ترتیب گردید .کانتین مطابع دو لتی نیز به حیث یك کانتین **مجهز ازطرف کلب مطبوعات** ازسه ماه اخیر سال **به اینطرف به فعالیت** آغاز نموده ومقرراتی برای ترتیب **دعو ت های** چار تاپنجاه نفری در آنجا تنظیم شد .

موسسه اعلانات نیز فعالیت خودرا در جمع آوری اعلانات ونشر آن از طریق مطبوعا ت کشور ونصب آعلانا ت لوحه یی پیشبرد .
وارادات این موسسه در خلال ده ما هسا ل.۱۳۵ بالغ بر ۵۵۱۳٦٤۷ افغانی گردید که این‌رقم مبلغ ۱۲۸۸٤.۷ افغانی بیشتر از مجمو ع ، عایدات ده ماه اول سال گذشته آن میباشد .
واردات ده ماه اول سال گذشته این موسسه به ٤۳۲۵۳٤. افغانی رسیده بود .

ازجمله واردات سا ل جاری این موسسه تا اخیر ماه جدی ٤۹۹۳٤۷۰ افغانی آن‌به حساب موسسات نشراتی انتقال یافته و..۵۳۳ افغانی دیگر مفاد خالص موسسه بوده است .از در ك اعلانات سگرت ٤٤٦۷۱۱ افغانی تاوقت قطع اعلانات آن بدست آمده بود .

در خلال اجراآت خویش‌این موسسه به‌قبول ونصب اعلانات لوحه یی دوام داده شعبــه تولید آن فعال ساخته شد این شعبه اعلانا ت رادیو ،روزنامه ها واعلانات لوحه یی‌راترکیب ودیزاین مینماید .در عینحال طرح تشکیــل شعبه‌تدقیق‌ومطالعات هم‌درموسسه‌اعلانات‌مطالعه گردید این شعبه حجــم حقیقی عرضــه و اندازه تقاضارادر بازار مطالعه میکند وهم‌برای نشر اعلانات نشریه مناسب راپیشبینی مــی نماید قرار است این شعبه بارسید ندو نفر متخصصین مربوط شروع به کار نماید .

درعینحال مطالعات دوحصه تدویر دستگا ه نیون واعلانات پلاستیکی دنبال شده عنقریب بتورید ونصب آن در کشور اقدام خواهدشد باپکار افتادن این فابریکه نه‌تنها اعلانا ت به شکل موزون وهنری برای موسسا ت ومراجع عـلاقمند تهیه خواهد گردید بلکه این اقدا م در زیبایی شهر خصوصا از طرف شب اثـر خاص دارد علاوه برنمایندگی های مو جود ەدر ولایات کندهار ،ننگرهار ،وهرات این، موسسه درحصه‌فعال ساختن نمایندگی‌های‌خوددرسایر ولایات نیز داخل اقدام میباشد .

از اقدامات موثر واساسی ایکه به منظور وقایه صحت مردم وجلوگیری از وسعت اعتیاد به سگرت از طرف وزارت اطلاعات و کلتور صورت گرفت منع‌اعلانات سگرت از طریــق رادیو افغانستان بود .در مجلسی که به‌ریاست ښاغلی محمد ابراهیم عباسی وزیر اطلاعا ت وکلتور عصر روز چارده قوس باشترا ك‌بعضی از روسای موسسات نشراتی واراکین ریاست رادیو افغانستان در سالون رادیو انعقاد یافت به منظور جلوگیری خطرات سگرت در بیــن طبقات مختلف مردم خصوصا جوانا ن وحفـظ صحت وسلامت هموطنان تجویز گردید تــا اعلانات سگرت از طریق رادیو افغانستا ن‌قطع گردد متعاقب آن مجلس عالی‌وزرا اعــلانا ت سگرت رااز‌طریق مطبوعات کشور و هم بــه شکل لوحه وغیره یکسره ممنو ع قرار داد وبه اینصورت خدمت اساسی در زمینه تامین‌صحت مردم وجلو گیری ازاعتیاد مزید آن بین هم‌ـ وطنان انجام یافت گرچه اعلانات سگر ت یـك قلم‌درشت واردات رادیو ونشرات کشور را تشکیل میداد اما ازین عایدات برای خدمت‌در تامین صحت مردم صرف نظر گردید .
همچنان روز دوشنبه ۱۹دلو مجلس‌مسلکی وزارت اطلاعات وکلتور تبلیغات خار جی را خصوصا از طریق سفارت ها بشکل مقا لات تصاویر در بدل پول به‌شکل اعلان غیرمحسوس صورت میگرفت .
در مطبوعا ت کشور قدغن نمود وزار ت ، اطلاعات وکلتور بادر نظر داشت آرزو ها و تمنیات مردم وخدمت مطبوعا ت کشور درین زمینه باساس فقره دوم وچار م ماده او ل‌قانون مطبوعات وارزشها ی قانون اساسی برای‌مجادله باتبلیغات خارجی که‌به صورت مضا میــ ن مقالات تصاویر وغیره نشر گرد د درمطبوعا ت کشور منع قرار داد در ین مجلس ضمنا تجویز گردید تابرای تجلیل از روز های مــلــی و سالگره امضای معاهدا ت دوستی باکشور های دوست در مطبوعات کشور لایحه جداگانه تنظیم گردد .

وزارت مخابرات

سرویس‌های پست ، تیلفون و تلگراف وزارت مخابرات در دوران هشت‌ماه اول سال ۱۳۵۰ خدمات آتی را انجام داده است :

۱ ـ قسمت تیلفون و تلگراف :

ازدیاد نفوس تعداد روز افزون عمرانات توسعهٔ مناسبات تجارتی وغیره در شهر کابل ایجاب می‌نماید تا بصورت دوام دار دستگاه های تیلفون وشبکه هایی مربوطهٔ آن دراین شهر توسعه وانکشاف بیابد که این نوع توسعه مستلزم قدرت مالی وبودجهٔ مکفی میباشد . وزارت مخابرات در چوکات توان مالی وتشکیل محدود تخنیکی خود در طی چندماه گذشته توانسته است یك شبکهٔ جدید کیبل را در وزیر اکبرخان مینه و یك شبکهٔ دیگر را درنادرشاه مینه احداث و بـرای استفاده آماده بسازد . شبکهٔ وزیر اکبر خان مینه ظرفیت پنجصد لین را داشته وشبکـهٔ نادرشاه مینه بایك کیبل صد لینه که قبلا تمدید شده بود جمعاً ششصد نفر مشترکین تیلفون را پـذیرفته خواهد توانست . هکذا یك سوچبورد بیست لینه در خیرخانه مینه ویك سوچبورد دیگر از همین نوع در سینه نورمحمد شاه مینه که هرکدام توسط دولین ارتباطی با دستگاه های مرکزی وصل است برای رفع نیازمندی عاجل ساکنین این‌دوپره‌ٔ‌ده نصب وبکار انداخته شده است . علاوتاً نظر به ازدیاد نمرات تیلفون ـ کتاب رهنمایی‌جدید تیلفون که حاوی نمبرهای مرکزی شیر شاه مینه وشهرنو است طبع وبدسترس مشترکین تیلفون قرار داده شده است .

دستگاه تیلفون اتومات شهر مزار شریف که دارای ظرفیت (۱۵۰۰) لین است در برج سنبله سال جاری به فعالیت آغاز نموده که فعالیت این دستگاه نه تنها تسهیلاتی را در مخابره داخلی شهر مزار شریف بلکـه در ارتباط ولایت بلخ باسایر ولایات کشور از طریق دستگاه های چینل نیز فراهم نمـوده است .

ازین دستگاه تاکنون در حدود یکهزارلین طرف استفاده قرار دارد . یکتعداد سوچبورد های تیلفون به ولایات کشور فرستاده شده که قسماً سوچبورد های کهنه ومستعمل را تعویض وقسماً بصورت جدید در ولایات‌نصب شده است در پهلوی نصـب دستگاه هـا و سوچبوردها یك مقدار سامان و لوازم لیـن تیلفون نیز به ولایات ارسال شده تادر ترمیم لین‌های موجوده و تمدید لین های جدید از آن استفاده بعمل بیاید . بطور مثال یك لین تیلفون جدید ازحصهٔ اول بهسود الی‌ولسوالی قول‌بخش تمدید شده وهم لین های تیلفون بلخ وشورتیپه از همین سامان ترمیم شده است .

هکذا دوجوره لین اساسی چینل از گردیز به استقامت خوست به فاصلهٔ پنجاو چهار کیلومتر تمدید شده است .

ترمیم اساسی یك‌جوره لین آهنی ازبهسود الی پنجاب واز پنجاب الی یکاولنگ و از یکاولنگ بطرف بامیان و ازبهسود به سمت میدان جمعاً بەفاصلهٔ دوصد ونودو شش کیلو متر صورت گرفته است . لین چینل کابل پلخمری به فاصلهٔ یکصدو سی‌و دو کیلومتر ترمیم وتکمیل گردیده است . وزارت‌مخابرات برای اینکه تسهیلات بیشتر را برای مراجعین فراهم کرده باشد وقت‌کارارتباطات بین‌المللی تلگراف و تیلفون را تمدید داده است . در گذشته ارتباط رادیو تیلفونی باخارج ازطریق پاریس صرف از ساعت ۱۲½ ـ الی ٤½ بعد از ظهر برقرار بود که این تقسیم اوقـات خاصتاً برای مراجعین امریکا نسبت تفاوت وقت مشکلات زیاد را پیش مینمود . برای رفع این معضله وفراهم آوری امکانات بیشتر

ارتباط تیلفونی بامالك جهان تصمیم گرفته شد تاوقت مخابره از ساعت ۱۱½ قبل ازظهر الی ۹½ بعد از ظهر در دوران هفته بشمول ایام تعطیل عمومی تمدید داده شود که همین اکنون مراجعین به اساس تقسیم اوقات جدید استفاده می‌نمایند همچنین وقت کار تلگراف نیز تمدید یافته است . ارتباط تلگراف کابل، فرانکفورت از ساعت ۹ بعد از ظهر شروع میشود .

البته در صورت مراجعهٔ تلگرامها ازطریق فرانکفورت به‌تمام کشورهای جهان به نرخ معینه پذیرفته میشود .

بهمین منظور غرفهٔ تحصیلی تیلفون و تلگراف برای پذیرفتن تلگرامها و اخذ تکت مخابره تیلفونی الی ساعت ۸ر٤٥ بعد ازظهر مفتوح میباشد .

وزارت مخابرات در پهلوی دیگر اصلاحات به تعداد بیست نفر اپریتر تیلفون را درمرکز تربیوی تحت تربیه قرارداده که اکنون همه اپریترها در سوچبورد مرکزی فعالیت می نمایند . به اپریترهای مذکور طرز استفادهٔ اعظمی ازوقت حسن مراجعه ومراوده با مراجعین (صفر) معلومات وولایات تدریس شده .

مجموع عوایدیکه از مدرك خدمات تیلفون وتلگراف داخله وخارجه در شش ماه اول‌سال جاری بدست آمده بالغ بر (۵۳۸۵۸۱۰۲) افغانی میشود .

۲ ـ قسمت پستی :

وزارت مخابرات در هشت ماه گذشته توانسته است (۵۵۵۱٦۱۲) مراسلات رسمی وشخصی مراسلات سرویسی نمونه مال‌التجاره اوراق کار ، جراید مطبوع ، پست کارد ، پارسلات پستی و پسته‌های کوچك رابا‌خارج تبادله وپسته‌های وارده را توزیع نماید ضمناً به تعداد (۲٦۵۲۳) خریطه را ازممالك مختلف که وزن مجموعی آن بالغ‌بر (۵۰۳۰۳۷) کیلوگرام میشود به شکل عبوری به اتحاد جماهیر شوروی واز اتحاد شوروی را به‌ممالك دیگر انتقال داده است . هکذا به تعداد (۱۰۰۵۳) پارسل به وزن مجموعی (٤۷۹٤۵) کیلو گرام ازممالك خارج وارد وبه مراجع مربوطه توزیع شده است . در داخل به‌تعداد مجموعی (۱٤۱۳٤۲٦) پاکت وارده را ازولایات بمرکز وبه تعداد (۱۸۷۲۲۲۳) پاکت را از مرکز به ولایات ارسال وتوزیع نموده است .

ادارهٔ فلاتیلی وزارت مخابرات در طول‌هشت ماه به تعداد مقدار هشت نوع تکت فوق‌العاده راکه مجموعی آن (۱،۲۵۵۰۵۵) میشود نشر نموده است که انواع و تاریخ نشر آن حسب آتی است :

۱ ـ به مناسبت روز اتحادیهٔ بین‌المللی تیلی کمونیکیشن تاریخ نشر ۲۷ر۲ر۱۳۵۰ .
۲ ـ پرندگان تاریخ نشر ۲۹ر۳ر۱۳۵۰
۳ ـ یونسکو تاریخ نشر ۵ر٤ر۱۳۵۰ .
٤ ـ تجلیل پنجاه‌و سومین سال استقلال افغانستان تاریخ نشر ۲ر٦ر۱۳۵۰ .

۵ ـ تجلیل جشن پښتونستان تاریخ نشر ۹ر٦ر۱۳۵۰ .

٦ ـ روز تولدی اعلیحضرت معظم همایونی تاریخ نشر ۲۲ر٦ر۱۳۵۰ .

۷ ـ سره میاشت تاریخ نشر ۲٤ر۷ر۱۳۵۰
۸ ـ روزملل‌متحد تاریخ نشر ۲ر۸ر۱۳۵۰

مجموع عواید خدمات پستی در شش ماه اول سال ۱۳۵۰ ـ از مدرك محصول مراسلات شخصی ورسمی محصول پست بکس محصول مراسلات خارجی ، محصول پارسلات قیمت تکت که بصورت آزاد فروش شده محصول بیرنگ وغیره بالغ بر (۱،۵۷۳۵٦۷) افغانی شده است .

(پایان)

وزارت صحیه

الف ـ امور ساختمانی

۱ـ تعمیر دستگاه اکسریز شفاخانهٔ ابن‌سینا تکمیـــل وبتاریخ ۲۶ جوزا رسما افتتاح شـد .

۲ـ تعمیر دستگاه اکسریز کندهار تکمیل وبعداز نصب دستگاه بتا ریخ ۳۰ر۹ر۱۳۶۰ رسما افتتاح شد .

۳ـ تعمیر شفاخانهٔ ولایت فراه ۸۰ فیصد تکمیل‌شده .
۴ـ اصلاح تعمیر شفا خانهٔ جلال آباد ۶۰ فیصد تکمیل شده.
۵ـ استخوان بندی کارتعمیر ۲۵۰ بستر ابن‌سینا ۱۰۰ فیصد تکمیل شده .

۶ـ کارتعمیر هاستل نرسها وجای رهایش‌هندی هاجریان دارد.
۷ـ تعمیر شفاخانهٔ یکصدبستر اطفال ۱۰۰ فیصد تکمیل است .
۸ـ تعمیر شفاخانهٔ کاپیسا (محمودراقی) ۷۵ فیصد تکمیل است .
۹ـ تعمیر شفاخانه بادغیس قلعه نـــو صدفی صد تکمیل است .
۱۰ـ تعمیر شفاخانه لغمان (مترلام) ۹۰ فیصد تکمیل‌است .

۱۱ـ تعمیر شفاخانه کنرها (اسد آباد) ۸۰ فیصد تکمیل است .
۱۲ـ تعمیر شفاخانهٔ یکاولنگ بامیان ۱۰۰ فیصد تکمیل شده.
۱۳ ـ تعمیر شفاخانه خان‌آباد ۷۸ فیصد تکمیل گردیده .
۱۴ـ تعمیر شفاخانه ارزگان(ترین‌کوت) ۹۰ فیصد تکمیل شده .
۱۵ـ تعمیر شفاخانه غورات(چغچران) ۳۵ فیصد تکمیل گردیده .

۱۶ـ تعمیرشفاخانه چمکنی ۶۵ فیصدتکمیل شده .
۱۷ـ تعمیر شفاخانهٔ سمنگان (ایبك) ۱۰۰ فیصد تکمیل میباشد .
۱۸ـ تعمیر شفاخانه ولسوالی دشت‌ارچی ۶۵ فیصد تکمیل است .
۱۹ـ تعمیرجای‌رهایش آمرصحت عامهٔ چخـانسور ۱۰۰ فیصد تکمیل‌شده.
۲۰ـ اصلاح تعمیر شفا خانهٔ جلال آباد ۶۰ فیصد تکمیل است .

ب ـ فعالیت های شفاخانهٔ وزیر اکبرخان درهشت ماه :

۱ـ درسرویس های داخله ، جراحـی ،اورتوپیدی ، جراحی گوش وگلون وسا ری بتعداد ۷۸۵۸ ـ نفر معاینه گردیده و بـرای ۱۰۷۰ـ نفر خط بستر داده شده‌است .

هکذا ضمن پروگرام های وقایوی بتعـداد ۱۷۹۴ ـ نفر واکسین چیچك شده است.
۲ـ فعالیت الکترو کار دیوگرام :

کاردیو گرام ۸٤ نفر
رادیو گرافی ۲۳۱٦نفر

۳- فعالیت فزیرترا پی احیای مجدد :

کامیس کرم	۳۱٦ نفر
نتوفوریز	۱۸۱ نفر
مساژ	۱۸۰نفر
الکتروسیون	۱۰٤ نفر
تکنیشن	۱٤٥ نفر
اکسریسا یز	۳۳۳ نفر
غسل پرافین	٦۹ نفر

٤- فعالیت سرویس لابراتوار :

معاینات خون، ادرار ، غایطه ومعاینات کیمیاوی خون (۱۱٤۸۱) نفر درین‌سرو یس تکمیل گردیده است .

ج- فعالیت کلنیك دندان سازی شعبة پروتیزه :

۱-سیت‌دندان مکمل	۲٤سیت
۲- ساخت نیم سیت	۷سیت
۳- ساخت سیت مکمل مجانی	۱٤سیت
٤- ساخت پارسیل دانگی	۲۹۷سیت
٥- ساخت‌پارسیل مجانی	۱٥ سیت
٦- ترمیم پلیت	۲۷دانه
۷- ترمیم مجانی	۱دانه
۸-کروشه	۱۲۷دانه
۹- ساخت پوش پلاستیکی	۳۷دانه
۱۰- گرون طلا	۲۹ دانه
۱۱- ساخت پیچ مکمل	۱۹دانه
۱۲- استرنمودن پلیت	۲ دانه
۱۳- ساخت انیلی طلا	۷سیت
۱٤- ساخت بی وی	۲سیت

باید گفت که در شعبهٔ جراحی به‌تعداد (٥۲) نفر عملیات گردیده وعواید یکه ا ز تداوی های متذکره بدست آمده بالغ به (۳۹٦۹۰٥) افغانی است .

د- اجرآت شفاخانه ابن سینا در هشت ماه :

۱-کلینیك صدری :

بصورت مجموعی تصویر خون معاینه ادرا ر ومواد غایطه در کلنیك صدری اجراء شده جمله ۹۸۹-نفر .

هکذا درکلینیك صدری مریضان به‌تر تیب آتی تداوی شده اند:

۱- تداوی شدگان	۳۳۰-نفر
۲- بسترشدگان	٥٤۳-نفر
۳- واقعات عاجل	۱۲۰نفر
٤- الکترو کاردیوگرام	۱۱۰نفر

۲- سرویس داخله :

مریضانیکه معاینه وتداوی شده اند ۷۹۰۰-نفر

تعداد مریضا ن سرویس جراحی ۳۸۳٥-نفر

تعدادمریضان گوش وگلو ٤۰۰٥- نفر

تعداد واکسین شدگان	۷۷٤۱-نفر
تعداد پانسمان شدگان	٤۲۳٦ نفر
تعداد مریضان داخل بستر	٦٤۸ نفر

تعداد داخل بستر جراحی عمومی‌اورتوپیدی ۸٦۰ - نفر

تعداد عملیات	۸٥۷-نفر
تعداد پانسمان شدگان	۸٦٤۲ -نفر
تعداد مریضان گوش وگلون	۲۲۱نفر
تعداد معاینات لا براتوار ی	۲۱۰٥۸نفر

سرویس وقایع عاجل :

تداوی شدگان	٦۳۹ نفر
مریضان عاجل وقایع‌ترافیکی	۷۹..نفر
پانسمان شدگان	٦۳۹۷ نفر
معاینه شدگان	۲۹۰۲نفر

۳ـ سرویس جراحی گوش و گلون:

بستر شدگان	۳۳۶ـ نفر
عملیاتی	۲۲۷ نفر

۴ـ سرویس جراحی :

بسترشدگان	۳۱۵ـ نفر

۵ ـ سرویس جراحی اورتوپیدی بستر شده‌گان .

واقعات عاجل	۱۰۵۸۰ نفر
اجرای الکترو کاردیو گرام	۱۰۹ نفر
رادیو گرافی	۴۰۷ نفر

۶ـ عملیات خانه :

عملیات جراحی عمومی	۱۰۸۸ـ نفر
عملیات سرویس اورتوپیدی	۵۱۲ نفر

۷ـ اکسریز :

رادیو گرافی	۳۷۴۳ نفر
رادیو سکوپی	۱۶۸۷۲ نفر
رادیوتراپی	۷۴۹ نفر
الکترو کاردیو گرام	۱۱۶۱ نفر

اجرا آت آمریت نرسنگ

این آمریت بمد یریت‌های نرسنگ شفاخانه ها غرض ترتیب وتهیه کتاب عملیهٔ نرسنگ وانسجام پرو گرام های تعلیمی مکـــا نب نرسنگ کمك نموده‌است .

هکذا این آمریت یك کورس چهار هفته‌ای رابرای بیست نفر در برج جوزا ویك کورس دیگر رابرای بیست‌و چهار نفر در بر ج‌دلو ۱۳۰۵ دایر نموده است .

همچنان مکتب معاون نرس که دوره آ ن هژده ماه بوده ومخصوص متعلمات ولایا ت‌می باشد بتاریغ بیست‌وسه قوس ۱۳۵۰ آزطرف این آمریت افتتاح گردیده است .

تعداد شاگردان این مکتب پنجاه نفر بوده وفارغان صنف نهم ولایات تخار ،ننگرها ر ، کندز ،جوزجان ،کندهار ،بدخشان ، پروا ن، کاپیسا ،لوگر ،کابل ،پغمان ومیربچه کو ت پکتیا وبغلان میباشند .

امور مربوطه به پلان گذاری وترتیـــب پروژه مکتب لیلیه نرس ،قابلگی سه سا له برای متعلمات ولایا ت ننگرهار ،کنر ولغما ن درولایت ننگرها ر نیز از طرف این آمر یت صورت گرفته اشت . ضمنا توحید وتعدیل پروگرام های درسی مکاتب نرسنگ ازوظایف آمریت نرسنگ میباشد .

شفاخانه های ولایا ت

بصورت مجموعی در ظرف هشت ما ه سال ۱۳۵۰ برای بیست‌و سه هزار و پنجصدو بیست وچهار نفر مریض کارت ادخال بستر شفاخا نه داد ه شده است .

ریاست روزنتون متشکل از شفاخا نه زایشگاه ،پولی کلنیکهای حمایه طفل وما در وکودکستان ها میباشد

الف :

شفاخانه زایشگاه

این شفاخانه دارا ی هفت پولی کلنیـك قبل الولاد ی میباشد که در نوا حی مختلف شهر پولی کلنیك های حمایه طفل وما د ر یکجا فعالیت مینمایند. علاوه برآن در جوار این شفاخانه یك شفاخانه دیگر که بشکـــل مدرن ومجهز که دارا ی‌نودو تا صد بستـــر خواهد بود عنقریب افتتاح وبکار آغاز مـــی نماید.

باوجود آمدن این موسسه در حدود دوصد بستر منظم برای مـا درآن تجهیز گردیـده واحتیاجات مادران حامله مرفوع خواهد شد .

همچنان به تعدادنودو دونفرنرس قابله یکصدوسی یك نفر معاونه نرس مجرب ولایق ازشفاخانه زایشگاه فارغ گردیده ودر خدمت مادر ا ن گماشته شده اند .

پولی کلینیك قبل‌الولادی معاینه خانـــهٔ مرکزی :

مریضهٔ جدید	مریضهٔ سابقه	آدمیشن خانه	آدمیشن شفاخانه
مجموع ۱۱۲۳	۴۶۱	۶۸۱	۳۱۲

پولی کلینیك قبل‌الولادی جاده میوند :

مریضهٔ جدید	مریضهٔ سابقه	آدمیشن خانه	آدمیشن شفاخانه
مجموع ۱۱۸۷	۷۰۴	۵۷۹	۳۹۵

پولی کلینیک قبل‌الولادی بی‌بی مهرو :

مریضهٔ جدید	مریضهٔ سابقه	ولادت خانگی	بچه	دختر	ویزت
مجموع ۱۴۲۲	۲۲۹۲	۹۵	۴۹	۴۷	۱۲۵

پولی کلینیک قبل‌الولادی شاه شهید (ع)

مریضهٔ جدید	مریضهٔ سابقه	آدمیشن خانه	آدمیشن شفاخانه
مجموعه ۹۱۸	۶۲۴	۳۸۷	۱۸۹

پولی کلینیک قبل الولادی میرویس میدان:

مریضهٔ جدید	مریضهٔ سابقه	آدمیشن خانه	آدمیشن شفاخانه
مجموعه ۱۱۸۰	۶۷۳	۵۰۹	۲۷۹

احصائیهٔ سال ۱۳۵۰ مریضان پولی‌کلینیک شفاخانهٔ زایشگاه :

مریض جدید	مریض سابقه	ولادت خانگی	بچه	دختر	ویزت
مجموعه ۱۳۷۹	۸۹۵	۷۴۵	۸۴۵	۴۳۵	۴۱۳

احصائیهٔ سال ۱۳۵۰ مریضان پولی‌کلینیک‌شفاخانهٔ زایشگاه :

مریض جدید	مریض سابقه	ولادت‌خانگی	ویزت	بچه	دختر
مجموعه ۱۷۳۹	۸۹۵	۷۴۵	۸۴۵	۴۳۵	۴۱۳

احصائیهٔ سال ۱۳۵۰ پولی کلینیک ژینکو لوژی :

مریض جدید	مریض سابقه	آدمیشن خانه	آدمیشن شفاخانه
مجموعه ۱۳۹۲	۴۳۵	۵۵۴	۴۴۸

مریضان نسائی شفاخانهٔ زایشگاه در سال ۱۳۵۰ :

داخل بستر	عملیات کبیر	عملیات‌صغیر	سقط	خونریزی	تداوی
مجموع ۱۰۸۵	۶۶	۱۹۷	۲۰۵	۱۹۳	۲۳۶

مریضان ولادی شفاخانهٔ زایشگاه :

مریضان داخل بستر	ولادت نورمال	عملیات بطنی	فورسپس‌اپیزیوتومی
مجموعه ۴۲۰۲	۳۷۱۱	۱۳۰	۹۳

اعتلان فیر طبیعی	احتباس پلاسنتا	درد کاذب	فوت‌مریضه	تعداد بچه
مجموعه ۱۸	۳۰	۲۳۵	۱۶	۲۰۳۹

تعداد دختر	دوگانگی	طفل‌قبل‌المیعاد	فوت طفل	طفل‌مرده تولد شده
مجموعه ۱۸۲۸	۵۰	۱۲۷	۹۸	۱۴۵

پولی کلینیک های حمایهٔ طفل ومادر

درین مراکز صحت اطفال سالم تحت مراقبت وکنترول گرفته میشود واطفال مریض و علیل تداوی ومعالجه میگردند . ضمناً با تطبیق واکسین های مختلف صحت آنها وقایه میگردد .

راپوریکه در طول ۸ ماه سال ۱۳۵۰ ـ فعالیت این پولی کلینیک ها بدست آمده قرار ذیل است :

پولی کلینیک	تعدادواکسین چیچك	واکسین بی‌سی‌جی	دی‌پی تی	تعداد تداوی‌شدگان	استفاده‌کنندگان شیروصابون
پولی کلینیک مرکزی	۷٤٥	۲۷٥	۹٤۰	۲۳٦۱	۸۳۲۰
پولی کلینیک شهرنو	٥۱٥	۱٤۰	۱۰٦۰	۲٤۰۰	۱٤۰۱۲
پولی کلینیک جاده‌میوند	۸٥٤	۹۷٦	۱۲۳٥	۱۹۸۳	۱۳۷۲۰
پولی کلینیک شاه‌شهید	۹۳٤	٦۳۷	۷۱٤	۲۲٤٦	۱۲۹۷٥
پولی کلینیک علاؤالدین	۳۷٥۰	۱۰۰۰	۲۷۱۷	۳۹۱۷	۱۳٥٥۰
پولیکلینیک میرویس‌میدان	۲٥٦۷	۱۱٤۰	۲۷۱۸	۲۸٤٤	۱۲٦٤۱
پولی کلینیک بی‌بی‌مهرو	۸۹۸	۱۷٤٦	۸۷۳	۲۱۲۰	۱۰۳۷۹

ج ـ کودکستانهای روزنتون :

فعلا پنج کودکستان در شهر کابل تحت اثر ریاست روزنتون بوده و در حدود ۲۰۰ طفل تحت تربیه وپرورش قرار دارند . تطبیق پروگرام‌های تربیتی وصحی از طرف کارکنان کودکستان در مورد اطفال نتایج بس مفیدی داده واین مسئله سبب شده است که در تعداد مراجعین به کودکستان ازدیاد بعمل آید .

در سال ۱۳۵۰ ـ از جملهٔ اطفال شامل کودکستان تعداد آتی بمکاتب معرفی‌شده‌اند :

۱ ـ کودکستان نازو ۹۸ طفل.
۲ ـ کودکستان حمید ۵۲ طفل ،
۳ ـ کودکستان میرویس ۵۳ طفل .
٤ ـ کودکستان حلیمه ۷۳ طفل
٥ ـ کودکستان مهری ۲٦ طفل .

در قسمت کودکستان های دیگر ولایات مملکت نیز ریاست روزنتون باکمك تیم رضاکاران آلمانی مقیم کابل داخل اقدام گردیده و کودکستان‌های ذیل را تاسیس نموده است :

۱ ـ کودکستان ملکهٔ حمیرا در قندهار .
۲ ـ کودکستان خاتول در بست هلمند .
۳ ـ کودکستان خوست .
٤ ـ کودکستان پروان در چاریکار .
٥ ـ کودکستان ولایت بغلان پلخمری

ریاست روزنتون کوشیده است تابا کمك رضا کاران آلمانی کورس های لسان و کورس های تربیوی معلمات کودکستان ها دایر نماید . معلمات کودکستانها ازین کورس ها تجارب مفید حاصل مینمایند . همچنان برای بلند بردن سویه تعلیمی معلمه ها بورس های تدریسی از تیم مذکور حاصل ویك تعداد معلمات کودکستان به آلمان اعزام شدند چنانچه درسال ۱۳٤۹ سه نفر ودر سال ۱۳۵۰ نیز سه نفر معلمه کودکستان ازبورس های مذکور استفاده نمودند .

طب وقایوی:

بمنظور جلو گیری ز شیوع امرا ض سیك تعدا دمراکز کنترول توبرکلوز در ولسوا لیهای شاه جوی ،دایه چوپان ،ارغندا ب ،او به ، ادرسکن، کوهستان ،گلران ،دشت ار چی ، رستاق چاه یاب ،ینگی قلعه خواجه‌غار،فرخار آقچه و مراکز ولایات زابل ، تاخر جوزجان ولغمان دایر گردیده است .

هکذا درسا ل جاری به تعداد دو صدو شصت‌و یکهزار و سیصدو چهل وهفت نفر تطبیق واکسین بی سی جی وبه تعداد چار هزارو یکصدو پنجاه نفر مریضا ن سل تحت تداوی گرفته شده است وهمچنان به تعداد نود وپنج هزار نفر طلاب معارف ولایت کابل ومربوطات آن توسط تیم سیار موسسه

توبر کلوز معاینه وتطبیق بی سی جی گردیده وبه تعداد بیست‌و پنج هزار نفر در خود موسسه توبر کلوز واکسین بی‌سی جی شده است .

ضمنا باید خاطر نشان کرد که در طرف سال جاری منابع آب مشرو ب مناطق مختلف کشور تحت کنترول گرفته شده ودر اکثـــر آن تطبیق کلورین صورت گرفته است .

اجرات مدیریت حفظ الصحه وکنترول مواد غذایی

الف ـافتتاح دو کورس تربیو ی ،صحی، که سی‌و هفت نفر کاریگرا ن مواد غذا یی از آن فارغ شده اند .

ب- به تعداد ۱۳۵۰ هوتل ورستورا ن در مرکز وولایات کشور از نظر حفظ الصحه ـــ اصلاح شده است .

ج- اصلاح یك کشتار گاه حیوانا ت در مرکز ولایات کاپیسا .

د- بررسی از یکتعداد اماکن مواد غذا یی شهر کابل .

هـ ترتیب فورمه ریکارد بررسی اما کـن مواد غذایی .

و- ترتیب سکیج مودل یك رستوران صحی واستفاده از آن برای اماکن مواد غذایی .

ز-سروی لانس کالرا عندالمو قع در تمام اماکن مواد غذایی

ح- افتتاح یك کورس توجهی پانزده‌روزه به منظور رهنمایی بهتر روغتیاپالهای‌شاروالی برای امور حفظ الصحه شهری .

اجرات مدیریت دفع کثافا ت وفضلا ت .

۱- اعمار واصلا حات یکصدو پنجا ه‌باب بیت الخلا .

۲- اعماردو هزار کمبوست غرض استفاده دهاقین .

۳ـاعمار یك تعداد صندو قهای کانکریتی تنظیفات .

٤ـتهیه پنجصدو چهل وهفت عـــــدد صندوق وبیلر تنظیفات که در ولایا ت مورد استفاده قرار گرفته است .

٥- سروی لانس نالرا بامدیریت تنظیفات شاروالی کابل غرض صفایی شهر و جمـــع آوری کثافات .

٦ـتهیه وچاپ فورمه های سرو ی‌مراقبت پمپ‌های چاه .

۷- اعمار واصلاح مبرز ها ویك‌تعدادسرای ها تحت نظر هیت صحی .

مدیریت ارتباط .

مدیریت ارتباط ریاست طب وقایـــوی در مورد تطبیق واکسین های‌لازمه وارایه ســـر تفیکت برای مراجعینیکه عازم ممالك خار ج گردیده اند همکاری لازمه نموده است که به این ترتیب به تعداد شش‌هزار جلد کتا ب چه سر تفیکت صحی برای مراجعین داده شده است همچنان به تعداد پنج هزارو نهصد و هشتادوپنج نفر واکسین کولرا و به تعد اد سه هزارو هشتصدو نودو پنج نفر واکسیـــن های مختلفه وبه تعداد پنج هزارو هفتصد و شصت‌و پنج نفر واکسین ضد چیچك شده است .

آمریت پروگرام امحای چیچك .

در طرف سال به تعداد سه ملیون وپنج صد هزار نفر از طرف حوزه ها ی‌چها ر گانه مربوط ریاست طب وقایوی در ولایا ت‌مختلفه کشور واکسین چیچك شده است .

وقایه امراض کولرا .

درمرکز وولایات به تعداد ۱٦۱۸۱۷٥ نفر واکسین ضد کولرا تطبیق گردیده .

راپور فعالیت هشت ماهه واقعا ت عاجل دیفتری سال ۱۳۵۰ که کانتکت های شان وارسی وتطبیق اناتو کسی دیفتر ی وسیروم انتی توکسی دیفتری گردیده است قرار ذیل است .

تعداد مصابین	۳۲ ـنفر
تعداد وفیات	۷ ـنفر
تعداد کانتکت های وارسی شده	٤۲٦ـنفر

پروگرام امحای کلب یعنی واکسین سگ دیوانه

وزارت صحیه

الف ـ درمرکز وولایات درسا ل ۱۳۵۰ به‌تعداد نو صدو بیست نفر واکسین سگـــک دیوانه شده است .

ب ـ واکسین هاییکه در خود موسسه تهیه‌وتولید گردیده است حسب آتی است .

۱ـ اتوواکستین	۳۰۰ ـ سی سی
۲ـ واکسین ضد سك دیوانه حیوانی	۱٦۰۰ ـ سی سی
۳ـ واکسین ضد انسانی	۱۱٦۸۰۰ ـ سی سی
٤ـ واکسین ضد کولرا	٤٦۰۰۰ ـ سی سی
٥ـ واکسین ضد محرقه	۳٤٥۰۰۰ ـ سی سی

موسسه سناتوریم نسوان

۸ـ مریضان تدآوی شده بلغم	۱۲۰۱ ـ نفر
۲ـ معاینات خو ن	۲٥۸ ـ نفر
۳ـ مریضان داخل بستـــر	۲۳۱ ـ نفـــر
٤ـ معاینات ادرار	۲٤۱ ـ نفـــــر
٥ـ معاینات مواد فاضله	۲۳۰ نـفـــــر
٦ـ رادیوگر افی	۳٥۰ ـ نفـــــر
۷ـ را دیو سکوپی	۱۲۰ ـ نفـــــر

مدیریت عمومی حفظ الصحه محیطی .

او ل مدیریت تهیه آب مشرو ب صحی .

الف شبکه های آبرسا نی که تکمیل شده

۱ـ ولایت پکتیا سه شبکه

۲ـ ولایت کابل یك شبکه .

۳ ـ بغلان یك شبکـــــــه

ب ـ تعداد چاهاییکه حفر وپمپ در آن نصب گردیده حسب آتی است .

۱ـ ولایت پکتیا	بیست‌حلقه
۲ـ ولایت وردك	ده حلقـــــه
۳ـ ولایت فـــــراه	ده‌حلقه
٤ـ ولایت بغـــلان	بیست‌وسه‌حلقه

ج ـ شبکه های آبرسانی که ا ز پمپـــه های نصب شده تمدید داده شده هفت شبکه.

د ـ ترمیم وفعال ساختن سه صد پایه‌پمپه

هـ ـ تطبیق کلورین در بیست وشش شبکه آبرسا نـــــــی

و ـ تطبیق کلورین شش هزارو دو صدو نودوچهار حلقه چاه .

ریاست مجادله ملاریا .

۱ـ دواپاشی دی دی تی هفتادو پنج فیصد در ده هزارو هفتصدو هفت قریه که شا مـل پنجصد شصت و هشـــت هزارو هشتصد وشصت‌و چهار حویلی وپنجصد هزارو دوصد وشانزده اطاق میباشد .

ضمنا برعلا وه دواپا شی و تحت کنترول آوردن خندق ها ،زابرها ،وآب‌ها ی‌استاده ،ودر حدود دو ملیون نفر توسط واقعه یابی فعال وغیر فعال محافظه وکنترول شد ه‌اند .

۲ـ فعالیت واقعه یابی در طول هشت ماه سالجاری از هشت هزارو چار صدو نود وپنج واقعه تب دار ومشکوك ملاریا سلاید خو ن اخذ وتداوی احتمالی گردیده که در نتیجـــه پنجاه و نه هزارو هشتصدو هشتادو یـــك واقعه مثبت ملاریا ظاهر وتمام واقعا ت‌مذکور تحت تداوی جزری قراز داده شده‌اند .

۳ـ فعالیت انتو مولوژی .در سالجا ر ی تیمهای انتیمو لوژی بر علاوه کار ها ی‌روتین روزمره تست های حساسیت پشـــه ها ی ناقل ومشکوك رابه مقابل دی دی تی و د ی الدین در کندز ،ننگرهار ،کنرها ،لغما ن ، خوست و غزنی نیز اجرا نموده است .

برعلاوه فعالیت های فو ق‌در صفحا ت شمال مملکت در تربیه وتکثر ماهی کمبوز یا اقدامات جدی به عمل آمده ودر حدود یـــك ملیون ماهی از اتحاد جماهیر شوروی وا رد وبه ماهی کمبوزیا ی‌داخلی در جاها ی مناسب جهت تربیه وتکثیر گذاشته شده .

ریاست دیپوی عمومی ادویه .

ریاست مذکور در ظرف سال پنج قلم ذیل راتولید نموده .

۱ـ **تابلیت ودراژ های مختلف النوع**	۳۳۷۰۶۷۰ ـ	عدد .
۲ ـ محلولات زرقی	۴۳۱۱۸۰۰ ـ	سی سی .
۳ـ تینچر وسیروپ	۴۱۵۱۰۰۰ ـ	**سی‌سی**
۴ـ آب مقطر	۴۷.۸۰۰..	ـ سی سی
۵ـ سه نوع الکول ۷۰ ـ۸۰ ـ ۹۰ درجه	۷.۸۰.	ـ لیتر

ریاست تفتیش

۱ـ افتتاح پنجاه‌وپنج باب درملتون درمرکزوولایات کشور .

۲ـ اکمال دوسیه های **متقلبین ادویه‌وارجاع** آن به خارنوالی .

ـ۳یك تعداد درملتون‌هایی که **اضافه‌ستانی** نموده‌اند ویادر شب نوکری درملتون ها مسدود بوده به جریمه‌نقدی و اخطار محکوم‌شده اند.

ریاست اکسریز های ابن سینا .

۱ـ فلم ۳۵ر۳۵ ـ	**۱۲۵۰۸ ـ عدد**	قیمت ـ۸۸۶۸۷۸	ـ افغا نی.
۲ـ فلم ۳۰ ر۴۰ ـ	۱.۹۶۱. ـعدد	قیمت ـ۷۴۷۹۶۶	ـ افغا نی .
۳ـ فلم ۳۰ر۲۴ ـ	۱۰۹۶۱. ـعدد	قیمت ـ ۴۳۸۲۸۳	ـ افغانی .
۴ـ فلم ۱۸ ر۲۴ ـ	۱.۷۹۹ ـعدد	قیمت ـ۶۸۵۶۵	ـ افغانی .
۵ـفلم ۱۳ ر۱۸ ـ	۱۱۱ ـ عدد	قیمت ـ۱۱۱.	ـ افغانی .
۶ـ فلم سکوپی ـ	۱۶۸۷۲ ـ عدد	قیمت ۱۶۱۸۰	ـافغانی .
۷ ـفلم سکوپی معده	ـ۱۲۰۶ ـعدد	قیمت ۳۶۱۸۰	ـ افغانی .
۸ـ فلم ترایی ـ	**۷۴۹ ـ عدد**	قیمت ـ۳۷۳۹۰	ـ افغانی .
۹ـ الکترو کاردیو گرام ـ	۱۱۶۱ ـعدد	قیمت ـ۸۲۵۹۲	ـ افغا نی .

مراکز صحی .

وزارت‌صحیه ضمن پرو گرام صحی دست داشته خود به اعمار یکسلسله مراکز صحی درمرکز وولایات کشور پرداخته است که‌کار ساختمان **یك تعداد آن آغاز ویك تعداد آن از دو الی نود فیصد تکمیل ویك تعداد آن صد فیصد تکمیل گردیده است .**

این مراکز صحی در ولسوالی های دره صوف ،روی دوآب ، دولت آباد ، **شور تیپه** شولگره ، **سنگچارك ، قرقین ، شکر دره، بگرام** سیاگرد ،سرخپارسا،کوهستان، **قره‌باغ،اندرآب** خوست وفرنگ ،چاه آب‌ینگی **قلعه ،اشکمش** قلعه زال ، دره کش ، بور که ، **نهرین** تگاب ، پنجشیر ،نجراب،قره‌باغ غزنی ،جغتو ،جاغوری ،ناهور ،شرن ،شنکی ،حصهٔ او ل بهسود ،حصه دوم بهسود ،لعل سر جنگل ، ازرو ، بره‌کی ،حصارك ،**شاهی‌کوت،شیوه‌کی** کجه ،قرغه یی لغمان ،علیشنك ،**چوکی هاستل** هوس ،دره پیچ، **کامدیش، بریکوت ، سید** کرم ، مالستان ،جرم بدخشان، جدرا نکشم شاه‌جوی، میوند ،ارغستان ،**پنجوایی ، سپین** بولدك ،خاکریز، موسی قلعه ،نوزاد ،دا یکندی دهراود ،ارجستان ،ارزگان ،خاص ،شهر ستان ،اصل چخانسور ،لاش جوین ،چار برجك ، شیندند ، **گلستان پر چمن ، انار** دره ،تیوره ،تولك ،شهرك ،شفاخانه چغچران پسابند،اوبه گلران ، کوهستان ، **ادرسکن** کرخ ، پښتون زرغون ،**اسلام قلعه،قادس،جوند** بالا مرغاب ،غرماج ،درزاب ،اندخو ی، قیصار دولت آباد ، **بلچراغ ،ورث بامیان وزلمه‌جان**

باید متذکر شد **که در طول شش ماه اول** سال ۱۳۵۰ ـ اجرآت ذیل در **مراکز صحی** ۲۸ ولایت کشور **صورت گرفته است :**

۱ ـ واکسین چیچك **۵۷۰۸۴۶ نفر**

۲ – واکسیناسیون بی‌سی‌جی ۱۶۹۶۰۱ نفر
۳ – غیره ۴۸۷۰۱۶ نفر
۴ – تعداد مراجعین حمایهٔ طفل و مادر .
الف یکساله ۷۶۴۱ نفر
ب – از یك تا ٤ ساله ۹٦٤۳ نفر
ج – مراجعین قبل ازولادت ٤۹۹۷ نفر
د – مراجعین بعد ازولادت ۱۸۳۸ نفر
۵ ولادت :
الف – در خانه ۵۰٦ نفر .
ب – درمرکز صحی ۵۸٦ نفر
٦ – مراجعین پولیکلینیك ۵۲۱۵۹۷ نفر

موسسهٔ صحت عامه :

این موسسه خدمات ذیل را انجام داده است :

فعالیت های تعلیمی :

بر اساس پروگرام های سیستماتیك تدریسی مضامین صحی در کورس های صحت عامه بر حسب ذیل تعقیب گردیده است :

۱ – صنف اول مکتب روغتیاپال هفتهٔ سه ساعت .

۲ – صنف دوم مکتب روغتیا پال هفتهٔ چهارساعت .

۳ – صنف اول تکنالوژی هفتهٔ یك‌ساعت.

فعالیت های تبلیغی :

۱ – بمنظور وقایه از امراض ساری وبهبود حفظ الصحهٔ محیطی هیات های منظم تبلیغات صحی مجهز بافلم های صحی و مواد تبلیغی درولایات بلخ ، کندز ، خان‌آباد ، تالقان ، کابل و ولسوالی‌های بگرامی ، ده سبز و غیره اعزام گردیده است .

۲ – نمایش فلم های صحی و توزیع مواد تبلیغاتی در ایام جشن استقلال کشور .

تهیهٔ مواد تعلیمی :

۱ – تهیه وچاپ پوستر وقایه مرض چیچك ۵۰۰ قطعه .

۲ – تهیه وچاپ پوستر وقایهٔ مرض سل ۵۰۰ قطعة .

۳ – تهیه و چاپ پوستر دی پی تی ۵۰۰ قطعه .

٤ – تهیه وچاپ پامفلیت چیچك ۲۰۰۰قطعه
۵ – تهیه‌وچاپ پامفلیت آب ۲۰۰۰ قطعه
٦ – تهیه وچاپ پامفلیت تراخم ۲۰۰۰قطعه
۷ – تهیه‌وچاپ پامفلیت‌دی پی تی ۲۰۰۰قطعه
۸ – تهیه‌وچاپ پامفلیت‌کنترول مگس ۲۰۰۰ قطعه .

۹ – تهیه وچاپ لیف لت سالدانه ۲۰۰۰ قطعه .

مدیریت حفظ الصحة محیطی :

فعالیت های این اداره که هدف و مرام آن تربیهٔ پرسونل مسلکی خصوصاً روغتیاپال ها میباشد حسب ذیل است :

۱ – تعلیم و تربیه مکتب روغتیاپال که قبلا شاگردان فارغ صنف نهم را برای مدت سه‌سال تعلیمی قبول وتحت تربیه میگرفت از سال ۱۳٤۹ به این طرف فارغان صنوف دوازده را پذیرفته و دورهٔ آن برای مدت دو سال میباشد چنانچه فعلا ۱۳ نفر در صنف دوم و ۱۵ نفر در صنف اول مکتب عالی‌روغتیا پال مصروف تحصیل میباشند قسمت اعظم تدریس مضامین مسلکی مکتب عالی مذکور از طرف اعضاء فنی مدیریت حفظ الصحهٔ محیطی پیش برده میشود برعلاوه مساعدتهای عملی برای شاگردان‌آن‌مهیاگردیده تاازموسسات‌صنعتی مواد غذایی وغیره که ارتباط مستقیم باوظایف بازدید ها دارد دیدن نمایند مواضع که موارد بازدید متعلمین مذکور تاکنون قرار گرفته عبارتند از شبکه آبرسانی‌علاؤالدین ، کارخانهٔ کوکاکولا ، مسلخ ، میدان هوائی بین‌المللی کابل ، فابریکهٔ نساجی گلبهار و نساجی بگرامی ، فابریکهٔ کشمش پاکی ، سیلوی‌مرکز یکتعداد هوتلها ورستورانت های شهرکابل ، شبکهٔ آبرسانی و دفع فضلات پروژه های خیرخانه مینه ، سیدنور محمد شاه مینه ، نادرشاه مینه ، فابریکات جنگلك ، فابریکهٔ موزائیك ومیخانیکی ، قوایکار ، باغ وحش و باغ‌بابر .

کورس مواد غذایی و هوتل داری :

از شروع سال جاری به این طرف یك تعداد شاگردان رستوران ها و هوتل های

شهرکابل از نواحی ده‌گانهٔ به همکاری ریاست حفظ الصحهٔ ښاروالی کابل توسط مدیریت حفظ الصحه محیطی تحت تربیه گرفته شده و اساسات حفظ الصحه شخصی مواد غذایی محیطی طوری عملی ونظری برای شاملین کورس سردورهٔ آن قلیل‌المدت میباشد تدریس ودر ختم هرکورس برای اشخاص مستحق تصدیق نامهٔ توزیع گردیده است تاحال تعداد فارغان آن به چهل نفر میرسد .وپروگرام مذکور تا هنوز ادامه دارد .

کتاب رهنمای حفظ الصحهٔ محیطی که قبلا طبع شده بود باردیگر طبع گردیده برای به کار بردن وسایل وقایوی وطرق استفاده از آن درمرکز تربیه‌یی صحی شیوه‌کی اقدامات لازمه بعمل آمده‌فعالیت‌های که توسط‌محصلین مکاتب واعضای این مدیریت در مرکز تربیوی مذکور صورت گرفته عبارتند از تنظیم امور ورکشاپ های‌نجاری، بسته کاری‌وسایرکارهای مسلکی ،ساختن قالب سلب های کانکر یتی ،چاه، و مبرز با انواع وسایز ها ی مختلف، قطع کردن وچوری کشیدن نلها ،بسته کردن سیخگو ل ،نصب پمپ های دستی آبکشی و ترمیم آن ،بررسی از شبکه ها ی آبرسا نی در قراء ومکاتب مربوطه ساحه شیوکی ، تعقیم وکلرینیشن چاه ها ودیگر منابع آ ب مشروب . پروگرام اصلاح مبرز ها ی‌وطنی وغیره .

فعالیت های‌ساحوی ومسلکی مدیریت حفظ الصحه محیطی .

کلرینیشن بعضی مخاز ن ومنا بع آب ، مشروب در نقاط مختلفه شهر ونوا حی‌کابل نمونه گیری از منابع آب های آشامید نی‌عامه مساجد ،وچاه های شخصی نقاط مختلفه شهر بشمول پروژه های خیرخانه مینه و سید نور محمد شاه مینه جهت معاینات لابراتوار ی سروی حمام های نواحی ده گانهٔ شهر کا بل برزسی وتفتیش یکتعداد فابر یکات تولید ی نساجی ،گلبهار ،بگرامی ،میدا ن هوا یی بین المللی کابل ،مسلخ ـفابریکه های رود ه‌پاکی وغیره وبعضی موسسات دیگر مانند ریا ست تهیه ارزاق آمریت زیژنتون بعضی از قشله های عسکری ، ریاست‌شهر سازی که بنا بر در خواست دوایر مربوطهٔ شان نمونه آب از منابع آب های شان اخذ وبعد از نتیجه‌معاینات لابر تواری با ابراز نظر در زمینه همکار ی های ممکنه صورت گرفته است .

آمریت بانك خون ریاست صحت عامه .

ازماه جدی سال ۱۳۴۹ الی اخیرقوس ۱۳۵۰ فعالیت های ذیل در آمریت بانك خو ن‌صورت گرفته ،

۱ـ در قسمت تجهیزا ت .الف ـ کشید ن يك دروازه جدید در داخل دهلیز به منظور پیوست ساختن اطاق خو ن گیری بالا برا نوار . ب‌ـساختن ده پایه دراز چوکی غرض استفاده مراجعین وخون دهنده ها ..

ج‌ـ ساختن يك پیزاره سنگی به ار تفاع سنگی بارتفاع یکمتر در دهلیز انتظار .

دـ ساختن يك پیزاره سنك کاشی در اطاق خون .

۲ـ در قسمت کارتولیك ـالف ـتهیه و ترتیب کار های جدید تاخو ن دهند گا ن‌برای مدت پنجسا ل از آن استفاده نمایند .

بـ تهیه وترتیب تعهد نامه ها وفور مه های مخصوصی غرض معاینات عدلی .

ج‌ـتهیه وترتیب کتاب پروتو کل .

دـ ترتیب فورمه های مخصوص‌ترانیسفوزیون.

هـ ترتیب کارت های گروپ خون .

۳ـ در قسمت **معاینات لابراتواری**

الف :

نشخیص وتفریق انتی کور .

بـ تهیه وکرایوات شسته شده و پلازمای مایع وتکمیل معاینات آن از نظر معقم‌بودن

معاینات خون دهند گان .

معاینات همتولوژ ی در پهلو ی دیگـر معاینات فورمول نومار سیو ن زید منتا سیون وتعداد لوکوسیت وایر تسیت ـ به صور ت منظم اجراء گردیده وعلاوتا معاینا ت کلینیکی خون دهنده نیز صورت گرفته است .

کمك های خارجی به بانك خون .

اعضای سی بوتی انتی سیرا از طـر ف انستیتوت مرکزی همبورك.

تولیدات مواد دربانك خون :

آمریت بانك ازنیمه سال ۱۳۴۹ به بعد موفق شده که سه نوع سیرم تست به مقادیر کافی تولید نماید .

این سیرم های تست عبارت اند از انتی بی انتی ،ای بی که تاحال به تعداد چار صدو بیست و پنج بوتل پنج ستی سی تولید و مورد استفاده کارهای روز مره قرار آگرفته است وضمنا باید علاوه کرد که تعداد کانز رو های خون که از هر یك پنجصد سی سی اخـــذ گردیده از اول سال ۱۳۵۰ الی اخیر قوس بالغ به سه هزارو یکصد بوتل میرسد .

شعبهٔ اپید یمیا لوژی .

عبارت از تحقیق وریسرچ اسباب ونوعیت اپیدیمی هایی است که یك کتله اشخا ص رابه امراض ساری وغیر ساری مبتلا بسازد. شعبه اپیدیمیا لوژی که در چوکا ت موسسه صحت عامه در سال ۱۳۴۲ به میان آمـــد ه است . درسال ۱۳۵۰ فعالیت ها ی آتی راانجام داده است .

سروی عمومی امراض طرق تنفسی .

این سروی از آغاز سال جاری بدیـــن طرف درپولی کلینیك **حمایـــه طفل وما در** درچنداول، شاه شهیدع، شهر نو،مرکز صحی شیوکی ،فابریکه نساجی ،بگرامی ، قریه‌شینه قلعچه ،قشله عسکری ،قرغه ،لیسه ملا لی لیسه حبیبیه مکتب ابتداییه سردار جانخا ن مکتب مستوری غوری ، ادامه دارد .

سروی مرض سالدانه ، لشمانیا ،

این سروی در کارته خیرخانه به شمو ل مکاتب دکانها وناحیه هزاره بغل صور ت

سروی تسمم مواد غذایی .

این سروی درنواحی سروی‌انجام وتداوی لازمه صورت گرفته است .

سرویلانس امراض معدی و معایی

سرویلانس امراض معدی ومعایی از عرصه دوسال است که تحت پر و گرام منظم د ر مناطق ذیل جریان دارد .

الف ـ سرویلانس ولایت کندز ،چاه آب بغلان ،رستاق .

ب ـ سرویـلانس امراض معدی ومعا یـی رادر نواحی کابل لوگر ،گلبهار قره دشمن و شکر دره .

ج ـ کنترو ل آبهای مشتبه .

تحلیل وتجزیه راپور وکارت های اپیدیمیالوژ

الف ـ تحلیل وتجزیه سروی زنا ن حامله وبار دار از نگاه سن ،جنس ،شغل ، مقدا ر هموگلو بین وغیره ،

ب ـ تحلیل وتجزیه واقعات قی واسها ل مناطق کندز وبغلان .

ج ـ ترسیم چارت وگراف های فعالیت های مراکز صحی شیوکی .

سروی انفلونزا .

این سروی دربین‌گر وپ سن وجنسـس مختلفه در پولیکلینیك مرکز ی ،بیمه صحی مامورین فابریکه نساجی، بگرامی ، لیلیـــه پوهنتون صورت گرفته است .

سروی **فیصدی تلفات اطفال از پنـــج** الی یکساله وسقط جنین .

شعبهٔ رسپشن .

مدیریت تدریسات ،اجراآت این اداً ر ه را در ظرف سا ل ۱۳۵۰ عبارت استاز ..

۱ـ اخذ امتحان کانکور از جدید الشمو لان.

۲ـ تقسیمات ستاژ یران مکاتب مربو طه‌به مراکز مختلفه .

۳ـ دایر نمودن مجالس مشورتی .

٤ـ غور ومطالعه‌در باره پرو گرام مکتب نرسنك وپرو گرام قابله‌نرس ولایات .

٥ـ فرستادن راجستر کتب و مجلات .

٦ـ بر گذاری هفته مخصوص سره میاشت.

۷ـ ترتیب وتنظیم نوت ،لکچر ها یاستادان وتوزیع آن به شاگردا ن .

۸ـ ترتیب وتنظیم تصدیق نامه ها ي شاگردان کورس و سیمنار ها .

۹ـ وارسی از احوا ل شاگردا ن .

۱۰ـ ترتیب وتوزیع شهادتنامه های‌فارغان

برعلاوه اجراآت وفعالیت های متذکره خا طـر نشان میگردد که در چوکا ت موسسه صحت عامه شعبات آتی نیز در چوکات کارشان‌خدماتی را انجام داده است .

شعبهٔ کیمیای حیاتی .

شعبهٔ همیتولوژ ی .

شعبه‌کنترول ادویه .

شعبه ویرولوژی .

شعبه کنترول مواد غذایی .

شعبهٔ توکسیمکو لوژ ی .

شعبهٔ انتمو لوژی .

شعبهٔ پرازیتو لوژی .

شعبهٔ باکتر لوژی .

شعبهٔ توبرکلوز .

شعبهٔ طرق تنفسی .

شعبه حمایه طفل ومادر .

انجمن رهنمای خانواده

در پنجاه سال اخیر یك ازدیاد بی سابقه وسرسام آوری‌در نفوس دنیا رخداد ه کـــه باعث تشویش ممالك خورد وبزرك روبه‌انکشاف گردیده است .زیرا خرابی صحت مادرا ن و اطفال قلت جای وخانه ،غذا ولباس وارسی ، صحی ،ترانسپورت ،تعلیم وتربیه ومحدودیت های اقتصادی همه مسولیت حکومــــــت و موسسا ت‌بین المللی رابه مراتب زیادگردانیده واگر هنوز هم بطور اوسط دو فیصد سالا نه این ازدیاد دوام نمایند ودر اخیر قرن بیست یا سنه دو هزار عیسو ی که نفوس فعلیه‌سه اعشاریه هفت بلیون به هفت بلیون برسنـــد نه‌تنها قلت کار از بین رفتن منابع طبیعی‌عدم موجودیت وسایل تعلیم وتربیه ومشک لات اقتصاد وغذایی روی کار خواهد آمدبلکه هرج ومرج سیاسی را نیز بار خواهد آورد درحالی که هشتادو پنج فیصد این نفوس دنیادرممالك روبه انکشاف آسیا وافریقا وامریکای لاتین زیست داشته ودارند وتولدا ت بین اینها از همه زیاد تر ووضع اقتصادی شان به هیچوجه تکذفوی رسیدگی بااحوال صحی تربیوی‌خوراك ومسکن شانرا نمی نماید .

در وطن عزیز مااین مفکوره به نو عی از فعالیت های صحی‌برای‌وارسی صحت‌مادرانیکه پیهم ولادت مینمایند ونگاه داشت صـــحت اطفال وکمك‌به اقتصاد فامیلها در نظر گر فته شده وتحت نظر مقلم وزارت در اوایل سا ل ۱۳۴۷ مورد غور قرار گرفته شد.چنانچه‌اساس نامه آن تدوین وبعد از طی مراتب قانو نی به توشیح حضور ملوکانه رسید .از طر ف دیگر فدراسیون بین المللی پلانـــــگذ اری خانوادگی مقیم لندن برای مدرك پولی بودجوی وبرای تهیه‌سامان‌ولوازم ترانسپورت‌وفیلوشپ های تربیوی این انجمن از طرف دایره هیت انکشاف بین المللی امریکا در کابل لبیـــك گفته شد وانجمن رهنمای خانواده به تمـــام همکاری های مقام وزارت صحیه به تاریـــخ ۳۱ سرطان مطابق ۲۲ جولای ۱۹۶۱ تاسیس گردید انجمن رهنمای خانواده موفق گردید که باسرع وقت اولین کلینیك خودرا در جوار کلینیك حمایه مادر وطفل‌درشهرارا در محوطه زایشگاه بکار اندازد .

دراین کلینیك نه‌تنها به مادرا نیکه ا ز ولادت ها ی پیهم‌به تکلیف بودند مجاناوارسی وبه فواصل بین حمل ها توجه میگردید بلکه به بعضی مادرانیکه از نداشتن اولاد هم‌شکایت داشتند حتی القدور کمك های لازمه‌وهدایات طبی داده میشد .در اثر حسن استقبا ل مردم ازخدمات انجمن درسا ل ۱۳۴۸ در شهر کابل پنج کلینیك (مرکز شهرارا ،کلینیك بی‌بی مهرو ،کلینیك کارته سه ،کلینیك شاه شهید وکلینیك شیوکی) بکار انداخته شد .

برای اینکه چطور این کلینیك باپرسونل مجهز گردد به کمکهای اداره انکشا ف بین المللی امریکا پروفیسری در این رشته وارد کابل گردیده وبه همکاری دیگر متخصصیـــن ولادی که‌در این رشته معلوما ت داشتند یك تعداد قابله ها تحت تربیه گرفته شد وبـــه کار گماشته شدند .از طرف دیگر چندکتور خانم بـــرای فیلو شپ های قصیر المدت بـــه لندن ویوگوسلاویا فرستاده شد ومجمو عـــا نو نفر دراین‌سال جهت اشتراك درسیمینار ها وکورس های تربیوی به خارج کشور سفـــر نمودند .

تبلیغات انجمن همدوش وهم زمان شروع به فعالیت نموده وابتدا شش‌نفر پیغله های‌فارغ التحصیل صنوف دوازده رابه حیث مبلغیـــن استخدام وبعد یك دوره کوتاه تریننك به‌کمك وسایل سمعی‌و بصری به تبلیغ وپخشــــ معلومات رهنمایی خانواده بکار اندا ختەشدند درعین حال یك تعداد پوستر ها ،پامفلت ها ، فلش کارتها ،برشیت ها وغیره تهیه وبدست رس مردم گذاشته میشد .

در سال ٤۹ نظر بانکشاف کار انجمن و خواهشات مردم‌از بعضی ولایات انجمن موفق

گردید که پنج کلینیك دیگر را در ولایا ت هلمند ،هرات ،مزار شریف ،پروان وجلا ل آباد افتتاح وبکار اندازد .

در عین حال یك تعداد دیگر پرسو نـــل انجمن جهت معلومات در رشته اداره تبلیغات وامور تخنیکی برای تدویر کلینیك های انجمن به کمك اداره بین‌المللی امریکا به امریکـــا فرستاده شد که همه موفقانه به وطن عودت

وبه پیشبرد فعالیت های انجمن سهم فعا ل دارند .همچنان بیك گروپ شش نفری قابله وقابله‌نرس ها ویك نفر مبلغ جهت مز یـــد معلومات بمصرف موسسه مذکور برای ســـه ماه به ایران فرستاده شد .در این سا لدر پهلوی بدست آوردن پرسو نل فنی ایـــن

انجمن به فکر پیدا نمودن دیگر همـــکارا ن افتاده وسه دسته سه‌و چهار نفری خانمها ی رضا کار به مصرف اداره همکاری امریکا به خارج فرستاده شد تااز طرز کار وهمکا ری موسسا ت‌رضا کار باانجمن ها بلدیت پیداو در مواقع لازمه همکار انجمن شوند همچنا ن دونفر از علمای دینی جید وطن رابه کمـــك

پولی‌این‌موسسه به‌ممالك مصر ،ترکیه ،ایرا ن فرستاد تابعد از باز گشت شان انجمن ا ر نظریات ونقاط نظر اسلامی ودر رهنما یـــی خانواده همکار های صحیح داشته باشد.

در سال ۱۳۵۰ علاوه بر ده کلینیك فوق الذکر چهار کلینیك دیگر در میر بچه کو ت وبغلان ودوی دیگر در کندز وغز نی افتتا ح ودر چند روز قریب‌سه کلینیك رهنمایــــی خانواده به همکاری پروگرامها ی‌کمك های طبی امریکا در مرکز هزاره جات افتتاح ویك‌کلینیك در مرکز معاینه خانه مرکزی به همکاری ـــ موسسا ت صحی پوهنتو ن‌بکار اندا خته‌خواهد شد که همه تدارکا ت‌آن مهیا وآماد ه‌افتتاح است .

در کنیك های مربوطه در مرکز وولا یا ت فعالیت ها دوام داشته در اکثر کلنیك هاپر سونل دایمی ویا در بعضی جاها پـــا رت تایم به فعالیت مبهاشد.

قرار احصاییه انجمن رهنمای خانواده ازبدو تاسیس تااخیر سا ل ۱۳۵۰ به تعداد نه‌هزار ویکصدو پنجاه ویك نفر به کلنیك ها ازلوپ ۲۸۷۷۳ نـــفر از تابلیت ۱۱٤٦۹ نفر ازکاندم استفاده برده است‌که این ارقام روز بروز اضافه شده میرود.

تبلیغات‌وارتباطا ت انجمن نیز به عین‌صورت درخارج وداخل کلنیك هابه فعالیت بود ه‌نشان دادن فلمها ووزت های خانگی دوام دارد .

چنانچه تنها از ماه‌اسد ۱۳٤۹ تاما ه جدی یکهزارو سه صدو پنجاه بتعدادهفده‌هزاروبیست وهشت نفر از فلم های رهنمای خانواد ه و فلم های صحی دیدن نموده و۹۰۰۰ خانه در مرکز وه‌وهزار خانه‌درولایا ت متذ کره وزت گردید ورهنمایی های صحی ورهنمایی‌خانواده به فامیلها رسانیده شده است .

نشریا ت انجمن‌نیز بانشر پوستر ها ــ پامفلت های مزید به اعطاء معلوما ت‌رهنمایی خانواده فعالیت نموده است برای تربیه پر سونل میدیکال وپر امیدیکا ل در سا ل۱۳۵۰ انجمن یك گروپ هشت نفری قابله هارا برای

مرکز وولایات بیك کورس سه ماهه ویك‌گروپ بیست وپنج نفر ی رهنمایان خانواده رابرای مرکز وولایا ت‌بیك کورس یك ماهه تحت‌تربیه گرفته وکورس ها موفقانـــه انجلم پذیر فتـــه است .

درسال یکهزارو سیصدو چهل‌ونه الی یك هزارو سیصدو پنجاه یك تعداد وزیتور های خارجی ازمرکزپلا نگذاری خانواد گی بیـــن المللی ودیگر موسسا ت‌بین المللی ازانجمن رهنمای خانواده افغان دیدن نموده ویك‌تعداد ازآمرین انجمن در کنفرانس های بین‌المللی شرکت ورزیده است .

قابل یاد آوریست که‌در ماه سپتمبر یك هزارو نهصدو هفتادو یك درکونسل‌منطقو ی‌که نماینده افغانستا ن اشترا ك‌ورزید افغانستان به حیث عضو (ا ــبی ــبی ــپی اف) قبو ل ومربوط‌منطقه‌شرق میانه گردید .

وزارت معادن و صنایع

اجراآت عمده فابریکات کود وبرق درسال ۱۳۵۰.

فابریکه کود کیمیاوی :

کارساختمانی ومونتاژ شعبات هشت گانه به شدت جریان داشته واز جمله کار ساختمانی ومونتاژ ورکشاپ اساسی مربوطه هردوفابریکه به پایه تکمیل رسیده ودر حال بهره برداری میباشد .

فابریکه برق حرارتی :

کار دستگاه تصفیه کیمیاوی آب که دارای قدرت تصفیه هفتادو پنج تن آب فی ساعت میباشد صد فیصد تکمیل وزمینه رابرای به کار انداختن توربین های مربوطه آماده ساخته فابریکه برق حرارتی دارای سه توربین هریك بقدرت ۱۲۰۰۰ـ کیلو وات برق در فی ساعت میباشد که توربین اول به فعالیت آغاز و از انرژی برق آن استفاده به عمل میاید .

کار توربین دوم تقریبا نودو هشت فیصد تکمیل وکندنکاری تهداب توربین سوم جریان دارد .

وهم جهت بهره برداری از فابریکه برق یك کورس فنی تاسیس وتعداد چهل نفر از آن فارغ گردیده .

درساحه رهایش

کار دوازده تعمیر نوع سوم تکمیل و مورد استفاده متخصصین خارجی و داخلی قرارگرفته است وکار ساختمانی شانزده تعمیر دیگر ۸۵ فیصد انجام یافته امور عمرانی شفاخانه بیست بستری وتعمیر لیلیه که گنجایش ۱۱۶ نفررادارد جریان وهم تعمیرسینماوکلوپ درشرف تکمیل میباشد ساحه استحصالی فابریکات کود وبرق که دارای شعبات گاز بتون ومخلوط مساله گادر بندی حلبی سازی ور کشاپ نجاری وفابریکه تولید آکسیجن است بایك لابراتوار تجزیه مواد ساختمانی مجهز میباشد آکسیجن مؤلده برعلاوه آنکه نیاز مندی هردو فابریکه کود کیمیاوی وبرق حرارتی را رفع می نماید درپهلوی آن آکسیجن مورد ضرورت موسسات تفحصات پترول استخراج گازشبرغان قوای کار قوماندانی هوایی دهدادی تخنیکم نساجی بلخ وغیره نیز تامین مینماید .

کارتو گرافی

درقسمت کارتو گرافی

الف ـ پلاتنك اتـــــا

نگولیشن هوای فوتو های شهر مزار شریف توسط اله های مربوطه وامور پلاتننك چهل و شش معدن از نقشه های ۱ـ ۵۰۰۰ پروژه مزار شریف به نقشه تحویل واجرا گردیده و هم ترانگولشن هشت معدن از نقشه های شهر غزنی نیز صورت گرفته همچنین دو شیت از نقشه های ساحه مزار شریف توسط اله کوار دینانتو گراف نقطه گذاری شده ورویز یون پانزده قطعه از نقشه های ۱ـ۵۰۰۰ ساحه قندهار اجراآت شده است .

ب ـ توپو ویز یون ـ منحنیان ودره ها سه قطعه از نقشه های یك برپنج هزار ، افغانستان شیت های پلاستیکی ترسیم گردیده همچنان امور لیول وترانگو لیشن وغیره بعضی وزارت خانه هاو موسسات شده است .

ج ـ فوتو لابراتوار ـ به تعداد نه هزار و نهصدو هشت قلطعه فوتو گراف فـــو تـــو ، انلاج منت نظر بفرمایش موسسات به طبع رسیده وهم هفتاد قطعه دای پارنیف شیشه یی جهت امور مربوطه خود موسسه چاپ شده است

دـ فوتواندکس :ازیکصدو ده قطعه فوتـو های یك برده هزار شهر کابل بعداز یکسلسله عملیات یکقطعه فوتو موزاییك یك بر پنـج هزار که سلیز سه ضرب چار متر میباشد ، تکمیل وفعلا قابل استفاده میباشد همچنان یکهزارو دوصدو قطعه توسط طیاره از منا طق بلخ کندز گورگان چار در ه گرفته شده است در قسمت جیو دیزی به منظور بلند برد نسویه علمی وتخنیکی پرسونل فنی از برج حمل به این طرف یك کورس نظری در داخل موسسه ونظر به بعضی معاذیر پرسونل بوقفه های

مختلف ادامه داده شده است وهمچنا ن به منظور بلندبردن سویه تخنیکی پرسو نل‌فنی یك کورس دیگر به نام عیار ستاف های نیولمان درجه اول دایر گردیده که بعداز اخذ معلومات کافی عملی ونظری در برج اسد ختم گردیده است .

پلرتی کارکنان فنی داپلر واقع قلعه احمد خان غرض اجرا بعضی امور داپیلر عازم هرات گردیده وبعد از انجام وظیفه به کابل آمد ه وکار های داپیلر در افغانستان تکمیل گردیده است .

درقسمت ریپرود کشن :

مطبعه بـه تعداد **۱۰۵۱٤۱ـ قطعه نقشه و** وغیره به مقیاسات مختلف رنگه وسیاه وسفید توسط ماشین آفستیت نظر به فرمایش موسسات به‌طبع رسیده است **وهمچنا ن توسط ماشیـن فوق یکصدو نود وشش جلددانستنیهای‌اساسات** فن‌کارتو **گرافی بدفتر اساس نیز به‌طبق‌رسیده است به تعداد ۹ هـزارو یـکـصدو بیـست** سـه قـطعـه نـقـشـه و غـیـر ه توسط ماشین اوزالید **به** مقیاس **های مختلـف** نظر به فرمایش موسسات به طبع رسیده‌است وبه تعداد هشتصدو پنجاه‌و چار فلم پازتیف ونگتیف وفوتو توسط شعبه عکاسی چاپ شده است توسط ماشین طبع‌اسماء **به‌تعداد ۲٦٤۷؟** قطعه نام های جغرافیایی کارت وغیره **طبـع** شده است وهم به تعداد **۳۳.۵ نام جغرافیایی** وغیره توسط ماشین جدید هدیکو پازتیف و نگتیف اخذ گردیده است وهمچنان پنجاه شش جلد کتاب اساسات کارتو **گرافی وغیره‌توسط** شعبه صحافی **وپنج قطعه نقشه توسطاله پا تو** گراف کار شده است .

مؤسسه ذغال سنگ شمال :

مؤسسه مذکور در سال **۱۳۵۰ بشکل‌تصدی** دولتی باساس سرمایه بیست‌و پنج ملیو ن افغانی شروع به فعالیت نمود پلان استخراجی **مؤسسه ذغال سنگ شمال ازسه معادن کرکر** اشپشته ودره صوف مجموعا **۱.٤۰۰ ـتن و** مقدار استخراج حقیقی‌آن به ۱.۱۹۹۱ ـتن میرسد **یعنی مقدار دو هزارو نه تـــــن از** اصل پلان استخراجی کمتر استخرا ج شده

است علت آن اینست که زغال کافی با لا ی معادن مربوطه **متراکم وذخیره بودبنابرآن نظر** به تطبیق پلان در برج‌میزان عقرب وقوس در **امورانکشافی معادن زیادتر کارشده است‌اندازه** تادیات‌مجموعی هرسه معادن به ۸٦٤۳٤ ـ تن میرسد **همچنان امور انکشافی معادن زغال‌سنگ** به اندازه دو صدو پانزده متر نقلیه جدید و وغیره امور متفرقه به شمو ل صوف های‌زغال **سنگ سه هزارو هشتصد ونود وهشت متـر** اجرا شده است .

تصدی پنبه وروغن نباتی هیلمند :

مؤسسه پنبه وروغن نباتی هیلمند به‌مقداریك **هزارو پنجصد تن پنبه محلوج به بازار های** اروپا وشرق دور صادر نموده وعواید اسعاری آنرابدسترس افغانستا ن بانك گذاشته است **چون موسسه سرمایه دورانی ندأردخریداری** مواد خام آن از قرضه های دافغانستا ن بانك تحویل میگردد وبه این نسبت مبلغ ٤٦ ملیون افغانی به منظور خریداری **پنبه ازدافغانستان** بانك **قرضدار میباشد .**

همچنان موسسه مقدار چار صد تن کنجاره به انگلستان صادر واز مدرك فروش آن مبلغ **چهل‌هزار پوند‌استرلنگ‌عواید بدست‌آمده‌است‌از** آنجاییکه موسسه به کمی مواد خام موا جه **است فعالیت وی نسبت عدم موجودیت مقدار** کافی مواد خام نمی تواند اقتصادی باشد ازین روکوشش **هیات عامل این است تامقداربیشتر** مواد خامرا برای موسسه تهیه بدارند .

درسا ل جاری مقدار دو هزار **تن پنبه‌دانه** خریداری شده در حالیکه ظرفیت تولید ی آن **درحدود چارده هزار تن پنبه‌دانه میباشد .**

فابریکه تاکنون در حدود پنجصدو نود تـن روغن جامد تولید کرده وهمچنان مقدار ۱۵۹۰ر ۸۲۷ ـ قالب صابو ن ودر حدود سه هزارو یکصدو هشت تن کنجاره تولید کرده است راجع به انکشاف زرع پنبه درودای **هیلمند و** ارغنداب فعالیت های دامنه دا ری **ازطرف** فابریکه وبه کمك **متخصصین پلان‌کولمبوبه‌عمل** آمده است وموسسه **توانسته است درحدود** نهصدو دوازده تن کود کیمیاوی را طورتقاوی برای زارعین **پخته توزیع نماید وهمچنا ن** مقدار لازم ادویه ضد حشره را

توسط عمله فابریکه بدسترس دهاقین قرار دهد ضمناً رهنمایی های فنی وتخنیکی درمورد زرع پنبه توسط متخصصین انگلیس وهمکار ی مامورین موظف زرع وجمع آوری پنبه مربوط فابریکه پنبه وروغن نباتی هیلمند وقتاً فوقتاً صورت گرفته است .

تخنیکم جنگلك که درسمت جنوب شهر کابل در دامنه کوه علی ملنك واقع گردیده ساختمان های آن بیست هزار هکتار زمین را احتوا میکند .درتخنیکم جنگلك هزار متعلم که ا ز آنجمله هفتصدو بیست نفر طور نها ر ی و دو صدو هشتاد نفریه قسم لیلیه پیشبینی گردیده است وتحصیلات رادر شقوق مختلف از قبل ترمیم موتر ساختن پرزه جات مو تر و امور برق فابریکات فراخوا هند گرفت علاوتاً دو صد نفر کارگر در شقوق بسته کاری ترمیم موتر، خرادی، فرزکاری وبرق مصرو ف کا ر خواهند شد .

تفحصات پترول :

به مساحه یکهزارو سی و شش کیلو متر مربع در نواحی سنگچارك سروی نقشه برداری به مقیاس ۵۰۰۰۰ ــ۱ انجام یافته ودر ضمن دو صدو سیزده وت کرات تشریح گردیده است همچنان سروی ساحه مذکور به مقیاس ۱۰۰۰۰ ــ۱ به امتداد سی و پنج کیلو متر صور ت گرفته وتحلیل خریطه های توپو گرا فــی ۳۵۰۰۰ ــ۱ وشفر گذاری ابتدایی نقشه فوتو گرافی هوایی باپنجاه وشش خط سیر پرو فیل اجرا گردیده است علاوه برآن یك خــط السیر اکتشافی در مناطق سنگچارك وعر ب بای انجلم وبه مساحه بیست و سه کیلو متر مربع مقطع تشریح گردیده است .

سروی توپوجیودیزی :

توسط گروپ توپو جیو دیزی محاسبه و اندازه گیری موقعیت نقاط در روی زمین تعین وتثبیت شده که در امور تفحصاتی از آنها استفاده مطلو ب بعمل می آید درسال ۱۳۵۰ توسط سروی توپو جیودیزی امور ذیل صورت گرفته است .

۱ــ تعین نقاط پروفیل سایز میکی جمعاً در حدود

۵ر۳٤۱ــ کیلو متر

۲ــ مشاهدات وتاسیس نقاط ترانگو لیشــن درجه ٤ جمعاً

۶۳ر. ــ نقطه ۰۳۰ر

۳ــ محاسبه کوردینات وتعین نقا ط چا ه از نقشه به زمین

۶۳ر. ــحلقه چاه

٤ــ تعین و اتصال نقاط پروفیل های سایز میکی جمعاً

۵۹ر. ــ نقطــه

۵ــ تعین وارتباط نقاط چاه ها

۶۱ر. ــ حلقه چــاه

۶ــ ساختن پرامیدها

۱ر. ــ نقطه ــ

۷ــ محاسبه کوردینات وارتفاعا ت پروفیل های سایز میکی جمعاً در حدود

۵ر۳۶۸ ــکیلو متر

۸ ــانتخا ب ساحوی پروفیل های سایزمیکی

۳۲ر. ــکیلو متــــر

۹ــنقشه خط امتدادلین مخابرات بین ریاست تفحصات پترول وفابریکه کود برق

۲۵ر. ــ کیلو متــــر

باثر مطالعات سابقه ونظریات متخصصین خارجی وداخلی درساحه های جرقدوق جمه اسك یتیم تاق وخواجه گوگردك قرار ذیل برمه کاری صورت گرفته

الف ــ برمه کاری اکتشافی در سیزد ه حلقه جمعاً در حدود ۵۳.ق ــمتر

بــبرمه کاری استخراجی در دو حلقه چاه جمعاً در حدود ۲.۵۳ ــ رر

علاوه برآن برای دریافت منابع آن شیرین ، تحت الارضی در ولایت جوزجان در پنج حلقه چاه جمعاً ۵.۵ متر برمه کاری صور ت گرفته است همچنان غرض پیشبرد امور برمه کاری به طور نار مل بعضی امور دیگر از قبیل ریم کاری چاه هاوپایان کردن گیستنگها در چاه هاو سمنت ریزی آنها و نسبت آنها ونسبت معلوم نمودن طبقات برمه امور جیوفزیکی (کروه تلاژ)نیز انجام یافته است .

سایز میکی امور جیوفزیکی :
برای رهنمایی غرض دریافت ساحه نفت‌دار وگاز دار مدفون ذیلا سروی صورت‌گرفته است .
الف- سایز میکی موف ریکارد لاك ها ی امواج انعکاسی جمعا در حدود یکصدو هشتاد کیلو متر
ب- سایز میکی ك ا پ .وی ریکارد دلاك های امواج انکساری جمعادرحدود ٤٩٤ر ـرررر
اجرای امور فوق برای ریاست تفحصا ت پترول غرض کشف ساحه های جدید نفت‌دار وگاز دار نوید زیاد تری داده است .

جیولوجی عمومی :

طرز تشکیل احجار ژاسه را از نقطه نظر تفحص نفت‌وگاز مورد مطالعه قرار میدهد مطالعات ساختمان جیولوجی ساحه های نفت و گاز دار شمال افغانستان باتحلیل مدا ر ك برمه کاری ها وامتحان چاه ها ادامه یافت هـم چنان تحلیل ومطالعه مدارکی اصلی برای حساب ذخایر گاز در رسوبا ت جوراستیك‌ساحه خواجه‌گوگرد ك ودر طبقات کتریف ساحه جر قدوق یتیم تاق ادامه داشت‌تحلیل نقشه‌های توپو گرافی هوایی شمال افغانستا ن ومطالعه ساحه فرورفتگی دولت آباد اجرا گردیده است
ترتیب جداول خواص فزیکی وکیمیاو ی‌گاز جوراسیك وجداول معلوماتی وتحقیقاتی جیو فزیکی وترتیب جداول‌امتحان طبقات‌جوراستیك‌و تباشیر بامطالعات تکتونیکی وارزیابی دارابودن نفت‌وگاز در ترسبات جور استیك مورد مطالعه قرار گرفته است .

امور لابراتواری :
توسط شعبات لابراتوار مرکز ی‌تدقیقا ت علمی تشخیص وتجزیه وتحلیل نمونه هاییکه ازطرف متخصصین جیولوجی وبرمه کاری وجیو فیزیك که از ساحه های مختلف جمع و بـه لابراتوار سپرده‌شده به عمل آمده وهمچنا ن ترتیب گرافها ونقشه های ساحات تفحصا تی وتجزیه آب وخاك ونفت وگاز وغیره امورعلمی وفنی اجرا گردیده است .

برعلاوه پیشبرد کار های فنی وتخنیکی ، ریاست وسایر موسسات در حدود دو هزار بوتل به ظرفیت چهل لیتر وفشار یکصدوپنجاه اتموسفیر تولید گردیده وهمچنین حجم‌انتقالات سامان ومواد که توسط ترانسپورت تفحصات پترول از بنادر بساحات مطلوب واز یك نقطه به نقطه دیگر داده شده‌بیش از هفتادو سه هزار تن میباشد .
هکذ ا غرض ترمیمات عراده جات دستگا ه های برمه کاری ودیگر سامان ثقیله توسـط دستگاه ورکشاپ تفحصات در حدود ٣٤٢٦ ـ عراده جات ترمیم شده اند .

ازطرف مدیریت عمومی صحیه این ریاست درسال جاری در تداوی بیش از دو هـزا ر نفر متخصصین داخلی‌و خارجی وکار مندا ن افغانی اقدا م به عمل آمده است که در کلنیك های مختلفه تداوی‌شده‌اند .

سروی معادن وجیالوجی .

از آغاز سال ١٣٥٠ به این طرف نزد ه‌گروپ اکتشافی مواد معدنی جامد وگروپ ها ی‌نقشه برداری به مقیاس یك بر پنجاه هزار در ساحه های مختلف کشور شروع به فعالیت نموده‌اند وطبق اساسات پروگرام خویش به‌مطالعا ت جیولوجیکی ادامه داده اند .
درجریان اول سال ١٣٥٠ گروپ های دای چوپان ،انگوری هرات وهلمند نتایج سا ل یکهزارو سیصدو چهل ونه خویشرا تکمیل نموده وهمچنان گروپ هرات وهلمند راپو ر سالها ی ٤٧ و٤٨ وچهل ونه خودرا طی‌راپور عمومی ومفصل که عبارت از نقشه های جیو لوجیکی ونقشه مواد معینه معدنی قسمت‌مرکزی افغانستان میباشند .
درساحه دو صد هزار کیلو متر مربع تکمیل کرد .

همچنان کارهای اکتشافی وانکشافی قلعی درساحه های کاریز رسول تورمالین، وشیندند واز سیماب در نواحی پسابند وتیوره مربو ط ولایت غور ونیز امور سروی ومعاد ن‌مس در چندین نقاط کشور رویدست گرفته شد کار‌ه های نقشه برداری به مقیاس یك بر پنجاه هزار ویك بر ده هزار طبق پلان پیش بینی‌شده تکمیل گردیده است .

نمونه گیری‌های مواد تجزیه های کیمیاو ی برمه کاری وغیره نیز به عمل آمده است در ربع دوم سال گروپ دیگری در منطقه نایك ولایت زابل به مقصد تشبیت وتجسس زخایر مس وطلای مذکور انجام داده است .

گروپ های مواد معدنی غیر فلزی

دوگروپ غیر فلزی برای تفحص و قیمت گذا ری معاد ن ابر ك بیریل و اسبست در منطقه نجراب‌وبگرا م وهمچنان اموراکتشافی ابرك‌وبیریل در دره چغانیان نجرا ب آنجا م یافت از شروع سالها ی اخیر برج قوس در حدود هشتاد تن ابرك‌خام استخراج شده است

گروپ طلای رسوبی نورا به به فعالیت اکتشافی وانکشافی در کنار دریای پنج ومنطقه سمتی ولایت تخار ونمونه گیری در چندین نقاط در معبر دریا وحفر چاهای اکتشافی و سرکسازی ویکسلسله کار های جیوفزیکی و توپو گرافی بالای پروفیلها ی معدود انجا داده است .

گروپ هایدرو جیو لوجی غرض تحقیقا ت آب های تحت الارضی وحفر چاه های عمیق به‌منظور تهیه‌نمودن آب آشامیدنی‌وغیره‌درشهر تالقان وهمچنان کار های سروی هایدرو جیو لوجیکی به مقیاس ۵۰۰۰۰ر۱ درساحه دو صد کیلو گروپ‌فزیك به‌اموراتحقیقات کار های جیوفزیکی طلای رسوبی ناحیه سمتی کنار دریای پنج وساحه چنار قندهار وقلات پرداخت

گروپ توپو گرافی جهت پیشنبرد ومعاونت کارهای اکتشافی طلای رسوبی ناحیه سمتی درساحه یازده کیلومتر مربع را به مقیاس یك بر پنجاه هزار وشش کیلو متر مربع به‌مقیاس ۱۰۰۰۰ ر۱ از نظر پلان تیبل سروی نمود ه است همچنان گروپ های‌نقشه بردا ر ی در ساحات هلمندهرات کابل جنوب میمنه وقسمت های تلخ پنجشیرنورستان را به مقیاس ۵۰۰۰۰ر۱ نقشه برداری نموده است .

کارهاییکه از آغازسال‌الی اخیر برج قوس ۱۳۵۰ در لابراتوار مرکز اجرا گردید است ، عبارتند از تجزیه های کیمیاوی منرالوجی پترو گرافی سپکترال تجزیه طلا وسلاید سا ز ی کریندنك وغیره رادر مد ت مذکور ۱۰۴۳۲۲ – تجزیه صورت گرفته است .

دافغانستان دبرښنا مؤسسه

۱– تکمیل مونتاژ وبه کار افتاد نشش‌باب برج برق.

۲– تمدید لین پانزده هزارو لت هوایی ۱۵۰ –متر

۳– تمدید لین ۴۰۰ ولت هوایی ۳۰۰۰ متر سیم فولادی

۸۰۴۲۰ – متر در ۵۹۹ پایه های مختلف

۴–تمدید لین کیبلی پانزده هزار ولت .
۷۱ –متر

۵– تمدید لین کیبلی ۴۰۰ ولت
۸۸۸۲ –متر

۶– تمدید کیبل لین های مصر ف وغیره
۱۰۴۸۵ –متر

۷– تمدید نصب صندوقها ی فلزی میتر
۴۲۲ –متر

۸– میتر های که از منازل خارج شد ه ۶۰۱ عدد

۹– اجرای تنویر جدید به شمول خیرخانه ۱۵۰۷ – استحقاق

۱۰– کشف سرقت برق وقطع لین ۳۴۳ ، مشترك برق در اثر راپور هاومشاهدات‌هیئت فنی وتفتیش .

۱۱– مجموع کیلوات هاوفروش شده دوره‌اول ودوم .

۴۷۱۴۶۳۵۸ –کیلوات ساعت
۱۲ –محصول دو دوره واردا ت برق
۴۵۱۶.۳۰۹ –افغا نی
۱۳– ح ق‌الامتیاز واجرت ها
۱.۸.۷۲۶ –افغانی

وزارت معادن وصنایع

درولایت هرات :

۱ـپایه فلزی سیو هفت عدد
۲ـ براکت هفتادو هفت دانه
۳ـ سلیتر دو صد وچهل شش دانه
٤ـسیم مختلف هشت هزارو شش صدمتر
٥ـپایه ناجوچهل عدد

درولایت بادغیس :

۱ـیك پایه جنریتر هفتادو پنج کیلوا ت امپیر
۲ـ سوییچ بورد مکمل به قدرت چهار صد امیر یك پایه
۳ـ سیم المونیم سیو شش میلی یكرول
٤ـ سیم المونیم پنجاه میلی دو رو ل
٥ـ سیم المونیم شانزده میلییك رول
٦ـ سیم استیك دو صد میتر
۷ـ پایه سوچبورد یکصد اصله
۸ـدنده کج در صد دانه
۹ ـسلیتر یکصد دانه
۱۰ـ براکت چار صد ولت ده دانـــــــه
۱۱ـ طول لین چهار صد ولت ششکیلومتر

د رولایت فراه :

۱ـ یك پایه جنریتر یکصدو پنجاه کیلوات امپیر
۲ـ رر رر هفتادو پنجکیلوا ت امپیر

۳ـترانسفر مر ٦٠٠٠ر٤٠٠ یکصد ولتامپیر
٤ـرر ٦٠٠٠ر٤٠٠ یکصد ولت امپیر
٥ـ رر ۲۰۰ رر رر
٦ـ سوچبود مکمل به ضرورت استیشن چارصد امپیر یکدانه
۷ـ پایه آهنی پنجاه پایه
۸ـپایه ناجو پنجاه عدد
۹ـ سیم المونیم شتانزده میلی یك رول
۱۰ سیم المونیم پنجاه میلی دو رول
۱۱ـ سیم استیك دو صد متر
۱۲ـ سیم مغز فولادی پنجصد متر
۱۳ـ براکت شش هزار ولت سی دانه
۱٤ـ سیلتر شش هزار ولت سه صدوچهل وسه دانه
۱٥ ـدنده کج سه صدو ده دانه
۱٦ ـکلمپ دو صدپانزده دانه
۱۷ـ نت هشتاد و شش دانه
۱۸ـ کیبل مختلف النوع دو صدو چهل و هشت میتر
۱۹ـ کله گی گیبل سه دانه
۲۰ـ چینگك بیست دانه
۲۱ـ قلفك یکصد دانه
۲۲ـ برق گیر شش دانه
۲۳ـ کارتوس پنجاه میلی سی دانه
۲٤ـ طول لین شش هزار ولت یکنیم کیلو متر
۲٥ـ رر ررچهار صدولت شبکه چهار کیلو متر

کار خانه جات جنگلك

کارخانجات جنگلك متشکل از ده دستگا ه میباشد ازین جمله هشت دستگا ه تولید ی است ودو دستگاه کمکی میباشد .

دستگاه هـــا ی تولید ی قـرار ذیــل است .

الف ـ دستگاه ترمیم موتر :**این دستگاه** باماشین آلات مدرن تجهیز گردیده انجنیرا ن داخلی وخارجی وکارگران **آزمــوده دو آ ن** مشغول خدمت اند.

دستگاه قدرت ترمیم اساسی یکهزارو سه صد عراده موتر رادر سال دارا میباشد تعداد کار گران دستگاه مذکور به دو صدو سی و شش نفر میرسد دستگاه ترمیم مو تر شامل شعبات ذیل است .

۱ـ شعبه پارچه کاری .
۲ـ شیعبه انجن .
۳ـ شعبه اگریکات .
٤ـ شعبه کاربیتر .
٥ـ شعبه برق موتر .
٦ـ شعبه ترمیم ریدیتر .
۷ـ شعبه ترمیم بیتری موتر .
۸ـ شعبه ترمیم فریم .

۹ـشعبه ترمیم بادی .
۱۰ شعبه کپی کشی.
۱۱ـ شعبه بسته کاری .
۱۲ ـشعبه رنگمالی .

ب ـ دستگاه بادیساز ی

درین دستگاه یکصدو چهل وسه نفر کارگر کار میکند کار اختصا صی این دستگاه ساختن باد ی های فلزی سرویس وباد ی های چوبی موتر های بار بردار میباشد .

ج ـ دستگاه میخانیکی فلز

این دستگاه نیز باماشین آلات مد رن تجهیز شده است ،کار اختصاصی آن عبارت است از تولید پرزه جات موتر ها پرزه جات ماشین های نساجی چپرکت های نکلی ،پرزه جا ت باد ی سرویس ها انواع پرزه جات مو رد احتیاج پروژه های دولتی واتر پمپها ،میـــخ تعمیراتی ،به سایز های مختلف سنگها ی اوزان متریك ،برمه های سر میز ی بر مه ها کلان فرشی قلبه های زراعتی وغیره .

ظرفیت تولیدی این دستگاه سالا نه به هفتصدو پنجاه وشش تن مواد رنگه وسیا ه میرسد وتعداد کار گرانش به یکصدو چهل و هفت نفر میرسد این دستگاه شامل نه شعبه متفرق میباشد .

د ـ دستگاه ساختما نی فلز ی

درین دستگاه ساختن درواز ه ها ی آهنی دروازه های بنداب ،تانك های بزرك دیز ل و پطرول وآب تاظرفیت پنجاه هزار لیتر وبیشتر ازآن الماری فلزی هنگرها ی بزرك برا ی نگهداری مواد وغیره صورت میگیرد تعداد کارگران آن بشمول ماموران فنی بالغ به شصت و پنج نفر میباشد .

هـ ـ دستگاه ریخته گر ی

درین دستگاه ریخت فولاد چدن ،فلزا ت رنگه از قبیل المونیم برنج ،مس و غیر ه صورت میگیرد که کار گران آن بالغ به یکصدو دو نفر میرسد وتولید سالیانه آن در حدودسه صد تن بوده .

و ـ دستگاه ترمیم آلات برقی

درین دستگاه آلات برقی ترمیم میشود کار مندان آن ده نفر وشامل سه شق میباشد .

ز ـ دستگاه اکسیجن

درین دستگاه اکسیجن تولید میشود تعداد کار گران آن دوازده نفر وقدرت تولید آن د ر ظرف بیست و چار ساعت به تعداد یکصدو بیست بالون اکسیجن چهل لیتره بفشار یـك صدو پنجاه اتموسفیر میباشد .

دستگاه های کمکی

الف .دستگاه افزار سازی

این دستگاه ساختن تاپه ها وتجهیزا ت وکاند کتور هارا به عهد ه دارد کار گرا ن آن پنجاه نفر بوده وبدو گروپ تقسیم شده اند

گروپ الف :

سوهانکاری ،وگروپ ماشین کار ی وبه تعداد نوزده پایه ماشین در آن به کار افتاده است.

ب ـ دستگاه سرمیخانیکی :

وظیفه آن حفظ ومراقبت فعا ل نگهداشتن تمام دستگاه های تولیدی میباشد کار گرانش نودو هشت نفر بوده وشامل دو شعبه است.

تولیدات وفروشات مقایسوی

۱ـ تولید حقیقی سال ۱۳۴۷	۳۶ر۴۷۹ر۷۰۰ ـا ف .
۲ ـتولید حقیقی سال ۱۳۴۸	۷۱ر۸۸۵ر۹۰۰ ـ ا ف
۳ـتولید حقیقی سال ۱۳۴۹	۱۰۱ر۹۸۳ر۸۰۰ ـ ا ف
۴ـتولید پیش بینی شده سال ۱۳۵۰	۱۲۶ر۸۵۴ر۰.. ـاف

فعالیت عمده تولیدی درسال ۱۳۵۰

۱ ـتولید واترپمپ چهار ونیم انچ	۹۶۰ ـپایه .
۲ـ تولید چپرکت های یکنفری	۲۲۹۰ ـپایه
۳ـ تولید درواز ه تقسیم آب	۴۰۱۶ ـپایه
۴ـ تولید میخ تعمیرا تی .	۵۵ر۱ ـتن
۵ـ تولید طعام برالمو نیمی	۱۵۰۰۰ ـ دانه
۶ـ تانك بسایز مختلـــف .	۱۶ ـ دانـــــه .

وزارت معا: ن وصنایع

۷ـترمیم اساسی موتر های مختلف ۱۴۶ ـ عــــراد ه ۰

۸ـ ترمیم اساسی انجن‌های شوروی . ۹۲ ـپا یــــه

۹ـ تولید اکسیجن ۶۳۱۵ بالون چهل لیتره .

۱۰ـ ساختمان سرویس ۵۳ـ عــــراده

۱۱ـ ریخت اشیای چدنی ۳۸۴ ـ تـــــــــن

در دستگاه های کار خانجات جنگلك بـــه تعداد **یکهزارو پنجاه‌ونه نفربشمول‌یازده نفر** متخصصین وانجنیران خارجی مشغول کار مـــی باشند.

نساجی بگرا می

بتاریخ **یازده جدی ۱۳۵۰ مجلس عالی وزراء** درسرمایه نساجی بگرامی ده فیصد تز یید منظور کرد که مجموع ازدیاد فیصد ی آ ن **بالغ به چهل ملیون افغانی میرسد که بهاثر** این ازدیاد چهل فیصد در تولیدا ت منسوجات نساجی تزیید به عمل خواهد آمد .

نساجی بگرامی که ازجمله بزرگترین و عصری ترین نساجی در افغانستان بشمار می رود بطور مجموعی یکصد جریب زمین رااحتوا نموده که تعمیر اساسی آن چهل و دو جریب زمین اعمار گردیده به ظرفیت تو لیـــد ی درسال در صورت دو وقته کار دوازده ملیون متر تکه سفید، رنگه، چهار خانه ،خـط دار وغیره برعلاوه هشت صد تن نخ به منظو ررفع احتیاج صنعت گران کشور بتار یخ پنـج حمل ۱۳۴۹ بصورت اساسی به تولیدات‌خویش آغاز نمود .

در فابریکه نساجی بگرامی در شش ما ه اول سال ۱۳۵۰ نسبت به سال گذشتـــه صد فیصد افزایش قابل ملاحظه به عمل آمده است

فابریکه نساجی که نود فیصد مواد خا م خودرا در داخل کشور تهیه‌میکند در نظر دارد تاتولیدات خودرا به خارج صادر نماید .

درین باره‌بایك عده مشتریان ممالك خارج که تولیدا ت فابریکه را مشا هد ه کر د ه مذاکره به عمل آمد ه که شاید د ر سـا ل **۱۳۵۱ منسوجات نساجی بگرامی به خار ج** عرضه گردد .

احصایه پرسونل ومنسوبین ریاست نساجی بگرامی درسال پنجاه .

پرسونل تعداد نفر

۱ـ کارگران تولیدی ۱۳۱۶ ـ

۲ـ کارگران تخنیکی ۲۳۱ ـ

۳ـ کارگران **ترانسپورت ۵۵ ـ**

۴ـ مامورین اداری ۱۹۴ ـ

۵ـ متخصصین خارجی ۲۰ ـ

۶ـ مجموع ۱۸۱۶ ــ

تولیدات دستگاه نختابی به کیلو گرا م

۱۱۱۴۲۵۷ ـــ کیلو گرا م

۲ ـنــــــــخ بنـد لــی

۲۷۰۱۵ ـــ بندل

تولیدات دستگاه بافت

۱ـ ستان کوره

۹۰۳۹۹۴ ـــ متـــــــر

۲ـ چهار خانه و را دا ر

۲۶۸۶۲ ـــ متــــــــر

۳ـ گامسکو ت

۱۲۲۷۸ ـــ متـــــــر

۴ـ مجمـــو ع

۹۴۳۱۳۴ ـ متـــــــر

تولیدات دستگاه رنك آمیزی قشنك شد ه

۱ـ سان ســـــفید ۶۲۵۶۹۰ **ـ متر**

۲ـتافته ۶۲۵۶۹۰ **ـمتر**

۴ـچهارخانه ورادار ۱۹۷۷۰ ـمتر

۵ـ گامسکـــو ت ۶۱۵۰ ـــ متـــر

۶ـ مجمــــــو ع ۹۳۷۰۸۰ **ـ متـــــر**

قیمت فروش محصولات ریاست نسا جی **بگرامی**

۱۲۲۲۸۷۶۷ ـــ افغا نـــی

۲ـ قیمـــت نخ

۴۲۶۴۰۰ ـــ **افغا نـــی**

۳ـ قیمت پارچه ردی

۳۵۹۲۷ ـــ افغا نـــی

۴ـ مجمــــــوع

۱۲۶۹۱۰۹۴ ـافغانی

وزارت زراعت و آبیاری

پروژه تحقیق وخاکشناسی

تحقیق وتکثیر وبذر انواع مختلف تخم‌محلی وخارجی جواری پخته برنج اقسام سبزیجا ت ومیوه جات صورت گرفته است .

لابراتوار کیمیاوی زراعتی

تطبیق فوتو های هوای ساحه بند خروار ولایت لوگر وتعیین یونت های اراضی‌مذکور مع سروی فزیکی آن که سی وپنج هزارجریب زمین میباشد تکمیل گردیده است .

نمونه گیری از **قطعات تجربوی گندم در** ولایت کابل ،غزنی ، لوگر ، **میدان وکاپیسابه** تعداد بیست‌و چار قطعه تجربوی **پخته** درولایت کندز وبغلان بذر گردیده از ولایا ت آتی‌نمونه های‌خاك وآب‌آن‌**تحت تجزیه قرارگرفته شده .**

شعبه سروی والجنیری

از تفسیر عکس های هوایی در احصاییه ، گیری بعد از تکمیل نقشه های جنگلاتی به تفکیك ولایت نتایج آتی بدست آمد ه .

ولایت کنرها

ساحه عمومی‌موردمطالعه	۸۹۸۸۶۰ر۵**هکتار**
زمین زراعتی	**۲۷۱۳۷ر۵ هکتار**
زمین زراعتی	۲۷۱۳۷ر۵—
رر	۲.ر۳فیصد
ساحه جنگلها	**۴۵۶۲۳۴ر۰ هکتار**
رر	۷۶ ر. ۵فیصد
زمین بایر	**۴۱۵۴۸۹۱ر۰هکتار**
رر	۲۲ر۴۶فیصد

ولایت لغمان

ساحه عمومی‌موردمطالعه	**۴۸۹۸۶۲ر۵ هکتار**
زمین زراعتی	**۲۶۰۴۵ر۰ هکتار**
رر	**یعنی۷۳ر۴۴ فیصد**
ساحه جنگلها	**۲۱۹۱۷ر۵ هکتار**
رر	**ررر۷۳ر۴۴فیصد**
زمین بایر	**۲۴۴۷۰۰ر۰هکتار**
رر	**یعنی۵ر۹ر۴۹فیصد**

ولایت ننگرهار

ساحه عمومی‌مورد مطالعه	**۸۴۷۳۷ هکتار**
زمین زراعتی	**۸۹۲۶ر۵ هکتار**
یعنی	**۱۰ر۴۵ فیصد**
زمین بایر	**۵۲۴۳۷ر۵ هکتار**
یعنی	**۹۱ر۸۸ فیصد**

پروژه پسته سمنگا ن

بذر ۱۴ کیلوگ را م تخم پسته در سا حه دو هزارو هشتصد چقرك بعد از کنترو ل‌فنی وتعیین فیصدی نمو وبذر سیزده کیلو گرا م تخم پسته در آنها **و همچنان بذر هفت کیلو** گرام تخم پسته در سه‌هزارو پنجصد خریطه پلاستیکی درباغ حضرت سلطان (ع)

علفچرها

در فارم علی آباد در ساحه **۵۳۶۳مترمربع** مقدار بیست‌و دو **کیلو** گرام تخم فستو کار و یرا واز ساحه هشتصدو نودو نه متر مر بع مقـدار **ده کیلو گرام تخم پر تیل‌رای گراس** جمع آوری گردیده .

فارم‌بادام‌باغ

از ساحه یکهزارو نهصدو پنجاه متر مربع مقدار پنجاه ویك کیلو گرام تخم بدست‌آمده واز ساحه تکثیری **کرستت دیت گراس‌مقدار** چهل وچار کیلو گرام تخم بدست آمد ه .

سروی علفچر

وارسی **امور فنی وامور علفچر ها راجـــع** به تثبیت **تفکیك ساحات علفچر هاعلاوه بـر** هفت صدو **هشت قطعه نقشه ساحات صفحات** شمال کشور ودو صدو پنجاه وپنج قطعه نقشه **دیگر به‌مقیاس یك بر ۵۰۰۰۰ از ریاســـت،** کارتو گرافی برای تعیین ساحات علفچر نیز تهیه شده .

مجادله امراض حیوانی

بتعداد ۱۰۶۳۰۳۳ رأس حیوانات مختلفه‌به مقابل امراض واکستناسیو ن تداوی شده است استحصال با کتریا برای ستاك که **توســـط** ماشین خشتك گردیده همچنان ساختن وسط ها ارسال واکسین **هابه ولایات کشوربه‌عمل‌آمده.**

وزارت زراعت وآبیاری

شعب ویرو لوژی

واکسین اندریست برای محافظت ویروس پساژ گردیده ومقدار چار هزارو سه‌صد دوز واکسین استحصال شد

اجراآت پروژه پیله وری

از دوره اول ، دوم وسوم **کمپاین پیله‌وری** یك اندازه حاصلات بدست آمد ه وبرو ی‌دو صدو شصتت سه متر زمین تخم پاشی شده که تخمین **یازده هزار وپنجصد جعبه‌خواهد گردید**

تعداد ۱۰۱۶ـ تخته کاغذ **تخم‌مادری غرض** انکشاف سال ۱۳۵۱ أخذ **وتماما معاینـــــه** مکروسکوبی وسلکژن گردیده است .

اجراآت درقسمت القاح مصنو عی

استحصال اسپرم از **حیوانات تمـدیـد و** محافظت آن در لابراتوار **وهمچنان توســـط** استیشن های مربوط درولایات کشور جمعـــا به تعداد ۱۶۸۹۵ـ فردگا و وگوسفند معاینه و تلقیح گردید ه .

پروژه ماهی

۱ـ فعالیت درساحه بند **درو نتـــه**

مقدار ۵۶۷۸ کیلو گرام ماهی از بند درونته استحصال وبه قیمت فی کیلو هفده افغا نی به بازار کابل وجلال آباد عرضه شده است .

در ساحه بند نغلو وقرغه

چو چـــه ما هی ترو ت **از انکو با تور** کشیده وبداخل حوض های کـلان قرغه انداخته شده .

اجراآت پروژه مرغداری

الف ـفارم بگرامی به تعداد ۱۸۸۵۳۷ ـتخم مرغ و۲۸۳۷۱ ـعدد تخم مرغابی تولیدگردیده بتعداد نزده هزارو هشتصدو هشتادو پنج‌قطعه چوچه مرغ ودو هزارو بیستو هفت قطعه‌چوچه مرغابی استحصال گردیده .

ب ـ فارم بینی حصار تولید تخم مرغ به تعداد ۲۶۲۹۷ ـعدد تخم مرغ ودو صدوبیستو دو عدد تخم فیل مرغ تولید گردیده وهمچنان به تعداد پنجهزارو سه‌صدو **چهل ونه قطعـه** چوچه مرغ ویکصدو سی‌و پنج قطعه فیل‌مرغ استحصال گردیده است .

پروژه حفاظه نباتات وقرانطین

۱ـ مجادله علیه امراض وآفا ت اشتجا ر .
۲ـ مجادله علیه آفات وامرا ض گدامها .
۳ـ مجادله علیه ملخ های مضره
۴ـ توزیع مقدار ۴۶۶۸۷ـ **سیر گندم‌بذری**
۵ـ مجادله علیه **موشهای مضره دربعضی** از ولایات **بعمل آمده .**

پروژه احصاییه

ترتیب وتنظیم فورمها ی جدید ستالا نه‌جهت سروی معلومات **احصائیوی راجستر تولیدات** غله جات **سبزیجات ونباتات صنعتی .**

پروژه تنظیم آب

مطالعات راجع به وضع آبیاری زمین های زراعتی وباغی وتقسیم آب در ولسوا لی های ولایت کابل صورت گرفت

سروی عاجل آب های تحت الارضی ساحه فراه رود وهریرود .

هایدرالوجی

مطالعه واندازه گیری هایدار **الوجی‌درتمام ساحات کشور**

شعبات دیزاین وآبیاری

تکمیل دیزاین سر بند **نهر ارچی به ظرفیت** چهل متر مکعب فی ثانیه دیزاین امتداد نهر فیض آباد به طول یك کیلو متر دیزاین زابر های عمومی نهر قمارق بادو ساختما ن‌مربوط آن بطول **یازده ونیـم** کیلو **متر تکمیل شده** دیزاین وکنترول ساختمان دهنه جات ودر ك های انهار **چاریکار ،خلزای و بگرام مربو ط** ولایت پروان که تاحال سی‌و هفت عدد آ ن پخته کاری شده وهمچنان بعضی دیزاین در جوزجان چوکی ،لغمان وغورصتورت گرفته .

امور ساختمانی

امور ترمیم وساختمان بند سر حو ض‌هشت فیصدتکمیل گردیده ساختمان های نهر شیو ه وشگی ولایت ننگرهار **کنترول ساختمانی‌نهر** آب چکان ولایت لوگر وکنترو ل وسا ختما ن حوض ذخیره لبلبو فابریکه قند ساز ی‌جریا ن دارد . بند سرخاب **تکمیل گردید .**

امور سروی جیولوجی –

سروی جیو انجنیری موضع **بند سلمه** بالای دریای هریرود سروی جیولو جی بند ، اوشلان بند حسن تال .

سروی هایدرو جیالو جی وجیو فزیك آب های تحت الارضی

سروی تحقیقات هایدرو جیالوجی ساحه‌دشت بکوا ساحه رامك شیوه خاشرود ،بلخ نیمروز زنده‌جان تکمیل گردیده .

برمه کاری

چاه های عمیق در مطبعه معارف در دفتر ملل متحد چهل ستون سفارت ایران در ده قلندر سفارت جرمنی سیلوی کندها ر پوهنتون ننگرهار پشتنی تجارتی بانك پروژه کوهدامن کشیده شده

چاه های تحقیقاتی

چاه های تحقیقاتی در ساحه حسن‌تال‌کمك دولت آباد ،کتواز ،کاریز صفدر،فارم خلیل آباد، اکنجاك، شش گاو وشنکی کشیده شده .

فعالیت های جیوفزیك

سروی جیوفزیك ساحه فارم هده غا ز ی آباد وسروی جیو فزیك ساحه های شیخ میر پروفیل وراپور جیوفزیکی ساحه سیگانس پلسنوالی مقر باپروفیل های ساحا ت تمکی ، غــزنی سیاه گل‌تکمیل‌گردیده است‌چار پروفیل جدید درساحـــه بادام باغ و سیزده پروفیل مربوط ساحه کانال ننگرهار تکمیل گردیده .

فعالیت های سروی توپوگرافی

امور سروی توپوگرافی ساحه اوشلان بند ستگاش ساحه بندتمکی بندا میر سربند نور گل سربند شتکی بالای دریای کنر .

پروژه آبیاری کوچك ،سروی مشاهدا تی ومقدماتی سی ساحه تکمیل شده .

راپور فعالیت پروژه ترویج گرید ت و کوپراتیف

ماموریـن ترویج باچار هزارو شش صدو چهل ونه دهقان تحت ساحه پروژه وبا هشت صدوهشتادوشش نفر دهاقین خارج از ساحه ، پروژه ملاقات نموده ودر مورد استعما ل و تطبیق هار مون جبر لك اسید هدایات‌لازمه‌به دهاقین داده .

اولین‌مجموع کوپراتیف به تاریخ ۱۷اسد در میر بچه کوت به حضور شش صدو بیست وپنج نفر اعضا وتعداد زیاد باغدارا ن‌برگزا ر ومفاد سال یکهزارو سیصدو چهل و نه کــه حاوی مبلغ ۶۶۴۶۸٫۵۰ ـافغانی میباشد نظر به فیصله هیئت مدیر به پنجاه فیصد مفاد خالص به سرمایه‌کوپراتیف پنج فیصدسرمایه سهم داران وچهل وپنج فیصد به سهم داران توزیع گردید .

در مرکز انکشاف زراعتی بغلان

اعمار یك گدام به ظرفیت ۲۰۰ ـ۳۰۰ـتن کود وگندم .

اجراآت پروژه آبیاری ـ سربند گلبها ر، پرکاری سنگ کاری ،خشکه ، هنگاف کاری کانکریت ریزی، سنگ کاری‌بامساله، تهیه‌ریگ وجغل وکندن کاری‌لازمه انجام‌گردیده‌وهمچنان رنگ کاری ماشین ها ونصب نمودن گادر هاو کناره های قسمت فوقانی دروازه‌کانال باترمیم زینه وپل پیاده رو وزینه قسمت فوقا نی ، دروازه تحت کار گرفته شده است .

ودر کانال‌عمومی‌کندنکاری‌وپر کاری‌سنگ‌کاری کانکریت کاری ،سلوب کاری ،هنگاف کاری، وتپك کاری قیر ریزی ولاینگ بقدر ضرورت به پایان رسید . وهمچنان در امور سروی ، شبکه آبیاری پروژه پروان به طول ۱۹۵ کیلو متر لیونگ کراسکشن ها جهت تهیه نمودن مقطع کانالها ی مرعی اجراآت کرده است و امور جیالو جی دیزایــن یك‌قسمت‌ازکانالهای فرعی نیز توسط ماٌمورین فنی‌به رهنما یی ، متخصصین چینایی صورت گرفته است وبطول سی متر لیول کار شده است .

پروژه آب یاری سرده غزنی

ضروریات قسمت شبکه های‌آبیاری ازقبیل کندن کاری ،زمین سنگزار ،کندنکاری ،زمین، خاگزار کندنکاری ودو باره پرکاری هموا ر کاری اراضی ،تسطیح سلامی وعمق کانا ل توسط دست ، هموارکاری توسط نفر ،تهداب ازسنگهای خورد وفرش آن ،سنگ کــاری و هموار کاری ،سنك کاری معه مساله سممنت ، کانکریت آهندار وغرقه مواد کانکریتی آهن دار ،دیوار خشت خام ،دیوار خشت پخته ، قیرمالی ،پلستر کاری ،ونصب آهن با بمرتفع گردید .

وزارت زراعت وآبیاری

راپور سه ماه اول سال ۱۳۵۰ ترویج وتوزیع کودوتخم که بعداً در اثر فرمان صدارت عظمی مربوط انمقام گردیده '
بهاری آبی درولایات کابل، غزنی، پروان، کاپیسا بامیان ، کنرها، لغمان ، زابل، جوزجان، ارزگان غورات ، فراه ، نیمروز وبغلان قرار ذیل صورت گرفته است .

ترویج گندم توزیع تخم اصلاح شده گندم برای بلو

۱ـ لرمارهو پتیک مکسیپك وچوتی لرمارهو	۱۶۱۳۵ ـ کیلو گرام
۲ـ لرمارهو	۸۷۳۲۶ ـ کیلو گرام
۳ـ مکسیکو	۶۰۰۰ ـ کیلو گرام
٤ـ مکسیپك	۱۵۳۵۵ ـ کیلو گرام
۵ـ جستی	۵۱۸ ـ کیلو گرام

توزیع کود درولایات

ولایات	کود یوریا	دای امونیم فاسفیت	سوپرفاسفیت
کنرها	۱۲۱٤۶۶ ـ کیلوگرام	٤۶۱۲۲ ـ کیلوگرام	۲۲۵۰ـ کیلو گرام
بغلان	۱۲۷۸٤۹ ـ کیلوگرام	۹۷۳۸۱ ـ کیلوگرام	۵۹۱۳۵ـ کیلوگرام
نیمروز	۵۹۹۳ ـ کیلو گرام	۳۰۳٤ ـ کیلو گرام	ـــ ـــ ـــ
بلخ	۳۰۶٤۲٤ ـ کیلو گرام	ـــ ـــ ـــ	۲۸۸۸۶۰ـ کیلوگرام
بامیان	۱۲۸۳۱ ـ کیلو گرام	۶٤۲٤ ـ کیلو گرام	ـــ ـــ ـــ
فراه	۵۹٤۸ـ کیلو گرام	۸۳۰۰ ـ کیلو گرام	ـــ ـــ ـــ
غزنی	۳۷٤۷۸ـ کیلو گرام	۳۲۶۳۵ـ کیلو گرام	ـــ ـــ ـــ
پروان	۸۵۷۲۵۰ـ کیلو گرام	۱۰۲۵۰ ـ کیلو گرام	ـــ ـــ ـــ
لوگر	۱۹۰۱۵۰ ـ کیلو گرام	۷۷۶۵۰ ـ کیلوگرام	۲۸۰۰ـ کیلوگرام
کاپیسا	۱۸٤۲۵۸ـ کیلو گرام	۱٤۲۶ ـ کیلو گرام	ـــ ـــ ـــ
زابـــل	۱۳۵۰ ـ کیلو گرام	۱۰۰۰ ـ کیلو گرام	۲۰۰ـ کیلوگرام
ارزگان	۲۳۵۰٤ ـ کیلو گرام	۱۷۹۱۸ ـ کیلو گرام	ـــ ـــ ـــ
لغما ن	٤۷۵۰۰ ـ کیلو گرام	۱۲۵۰۰ ـ کیلو گرام	ـــ ـــ ـــ
مجموع	۱۹۲۲۰۰۱ـ کیلوگرام	٤۰٤۲۱٤ـ کیلوگرام	۳۵۳۲٤۵کیلوگرام

ترویج وتکثیر پخته

مقدار (۲۲۵۷۰۷۰۹) کیلو گرام تخم پخته به ترتیب ذیل بدهاقین ولایات توزیع گردید:

ولایات	نوع پخته	مقدار تخم	مساحه به هکتار
جوزجان	اکالا ٤٤۲	۱۶۵٫۹۲۰ ـ تن	۳۳۱۸ ـ هکتار
کاپیسا	محلی ۲۷ ـ ٤۷	۲۱۰۰۰ ـ تن	۳۳۰۰ ـ هکتار
		۱۶۰ ـ	۲٫۳
بلخ	٤٤۲	۶۲۶۱۶۶ ـ کیلو	۱۲۶۵٤ ـ هکتار
بغلان	۱۷ ـ ۱۵	٤۹۸۶۲۳ ـ کیلو	۱۷۰۳ـ هکتار
فراه	٤٤۲	۱۲۰ ـ تن	۲٤۰۰ ـ هکتار

هکذا تکثیر تخم اصلاح شده پخته دراستیشن ها وفارمها قرار ذیل صورت گرفته

ولایات	نوع پخته	ساحه تحت کشت
جوزجان	٤٤۲ـ	۵ـ هکتار
بلخ	٤٤۲ـ	۱۲ ـ هکتار
بغلان	۵۱۷ـ	۲٫٤ هکتار
	٤۸۲۷ـ	

همچنان تکثیر انواع پخته در ساحـــه (۷۵۳۸) هکتار در مزارع دهاقین صورت گرفته است .کذا مقدار ۱۲۲ تن تخم پخته زودرس درساحه ۳۸۲٤ـ هتکار تکثیر گردیده که درآن مقدار ۶۱۱۰ ـ کیلو گرام کود یـوریا و ٤۳۳۰ـ کیلو گرام کود دای امونیم فاسفیت استعمال گردیده است .

پروژهٔ صحت وتولیدات حیوانی که با کمـــك یك ملیون دالر ملل متحد تاسیس گردیده ساحه فعالیت آنرا تهیه وتطبیق واکسین های مختلفه أصلاح جنس قره قل القاح مصنوعی ، حیوانات احتوا می نماید ۰

این پروژه چهارسال قبل باصرف یك ملیون دالر تاسیس گردیده وانستیتو ت صحت و تولید حیوانی که قبلا در وزار ت زرا عت و ، آبیاری فعالیت داشت ودر آن چهار صدو پنجاه هزار دالر مصرف گردیده بود به این پروژه ضم گردید .

همچنان وزار ت زراعت وآبیاری سالا نه ۱٤ ملیون افغانی به این پروژهٔ تخصیص داده است لیسه وترنری به انستیتو ت که مد ت تحصیل آن دونیم سال است ارتقا داده شد ه وفعلا در آن بیست و دو نفر متعلم مصرو ف تحصیل میباشند انستیتو ت دارا ی کتبخانه لابراتوار های لیلیه بوده وفارغان صنف دوازدهم رابه أساس امتحان کانکور می پذیرد .

در حوزه زراعتی شمال شرق به منظور ، تشخیص امراض حیوانی ووقایه صحت حیوانات یك لابراتوار مجهز تاسیس گردیده است . همچنان دو قوطن به گنجایش یکهزارو ششش صد گوسفند چهارحوض غسل درمسیر رفـــت وآمد گوسفندان وتوسعه پروژه بایسقال که فعلا یکصدو دو هزار گوسفند از آن آب مینوشند تهیه نموده است .

علاوه براین در ولسوالی های دوشی پل ـ خمری بغلان امام صاحب قلعه ذال تنگی فرخار خواجه غار وغیره چهار مرکز حمایه حیوانا ت تاسیس گردید ه این مراکز علاوه بر کلینیك هایست که در مراکز ولایات دایر شده است.

در جریان چهار سال پیش از پنجاه هزار گاو اهالی در ولایت بغلان القاح مصنوعی و معاینه صحی شده است .

همچنان به منظور اصلاح جنس قره قـل پروژهٔ تاکنون بیش ازسه صدو هفتادقـــچ اصلاح شده قره‌قل یکتعداد گاوهای نسلی ، خروس های نسلی برای أصلاح نسل گاو و مرغ به مالداران حوزه شمال توزیع گردیده است .

ازشروع فعالیت پروژه تاکنون بیشتر ا ز ۱۳ هزار گوسفند نسلی قره قل پروژه بایسقال القاح مصنوعی گردیده وفیصدی تولیدی آ ن سالیانه از یکصدو هشت فیصد تجاوزنمود ه است ۰همچنان تاکنون بیش از ده هزار مر غ واکسنین گردیده وبه یکصد هزار گوسفند مقابل امراض چیچك وانتراکس واکسین مقابل امراض چیچك وانتراکس واکسین تطبیق گردیده است .

درکلینیك های چهار ولایت واستیشـــن های فرعی پروژه پنجصد هزار گاو وحیوانات اهالی معالجه واز مراض حمایه گردیده است وهم در کمپاین طاعون گاو هفتصد هزار گاو در چهار ولایت واکسنین گردیده وبیش ازسه صدو پنجاه هزار گوسفند بز وقایه ازطفیلی ها ی مرضی باادویه لازمه غسل داده شده‌است در لابراتوار پروژه واکسین های امرا ضـــ حیوانی تهیه میگردد که تولیدا ت آن سا لانه بیشش از سه ملیون دوز است .

لابراتوار تهیه واکسین از نگاه داشتـــن سامان ولوازم وآلات کاملا مجهز بوده ومقدار واکسین های امراض حیوانی تهیه میگردد که مزید برتهیه واکسین مامورین فنی نیز همه ساله تحت نظر متخصصین تربیه میگردد .

وزارت داخله

قوماندانی عمومی ژاندارم وپولیس :-
تأمین وامن ونظم عامه بررسی بروقایع بشکل وقایوی در رأس کار این اداره قرار دارد نظر باحساس ضرورت کورسهای اختصاصی در کانون تربیه گاه پولیس (اکادمی پولیس) دایر وهم عدهٔ از صاحب منصبان جهت کسب تحصیلات عالی وپیشرفت سویهٔ تعلیمی در شقوق مختلف به جمهوریت اتحادی المان دولت شاهی انگلستان دولت جمهوری فرانسه هندوستان - جاپان اعزام گردیده اند که رویهمرفته تعدادشان به ١٤ نفرمیرسدکه

باساس پلان مجادلوی با مجرمین روی کار آوردن سیستم مرکزی ارتقای سویه علمی و مسلکی صاحب منصبان و ترویج سیستم کارت گذاری و نشان انگشت کورس های مذکور برای صاحب منصبان مرکز وولایات از تاریخ ١٩ سرطان الی ٢٦ میزان دایر

گردید .

بیست نفر صاحب منصبان فارغ سال ١٣٤٩ اکادمی پولیس در جریان وظایف علمی باهمکاری متخصصان مربوط معلومات لازمه در شعب کمیا تثبیت هویت - عکاسی و گرافولوژی که در وظایف شان رول بسزایی دارد حاصل نموده اند .

اکادمی پولیس درظرف سال ١٣٥٠ در کورس تعبیه پولیس که شاملان آنرا صاحب منصبان ژاندارم برتبه های جکتورن وجگرن تشکیل میدهد جهت آماده شدن برای وظایف بزرگ امن ونظم عامه باشرایط تعبیوی به تعداد (٢٠) نفر شامل گردیده وبه تعداد (٣٦) نفر ازساتنمن های فارغ اکادمی پولیس جهت سوق واداره واحدهای کوچك درعملیات پولیس تحت تربیه قرار گرفته اند (٢٠) نفر از کمیساران فارغ التحصیل اکادمی درکورس بررسی حادثات ترافیکی شامل شده راجع بلند وبرداشت و مشاهدات واقعات ترافیکی باسکیچ وعکس برداری صاحب معلومات شده اند .

جهت آموختن طرز نجات مغروقین کورس شناوری بشمول (١٥) نفرساتنمن دایرگردیده است وهمچنان در کورس معاینات تخنیکی وسایط نقلیه ترافیکی به تعداد (٧) نفرجهت آموختن صورت تدقیق و معاینات تخنیکی وسایط نقلیه موتردار شامل شده اند .

در جمله فعالیت های عمرانی اعمار یك مسجد که گنجایش ٢٥٠ نفر نمازگذار رادارد واکمال میدان انداخت ومیدان عملیات جهت تمرینات عملی صنوف وکورسهای مختلفه اعمار اتاقهای رهایش وکانتین اکادمی پولیس قابل تذکر است .

اداره ترافیك مرکزی :
مسوده قانون ترافیك جاده از طرف متخصصین مسلکی بادر نظر داشت شرایط محیطی وقواعد بین المللی ترتیب گردیده است .

جهت کنترول ومراقبت شاهراه هفت عراده وسیله نقلیه موتردار جهت بر رسی

برحادثات ترافیکی ٤ عراده موتر امبولانس عصری مجهزبا وسایل امداد اولیه تهیه بکار انداخته شده است .

ریاست تدقیق وپلان:
برای ارتقایی سویه دانش مامورین راپور های راجع بهعلم اداره تتبع وتهیه گردیده که برای استفاده مهیا میباشد .

برای انکشاف و توسعه پروگرام کنار ښاروالیها روش واجراآت ښاروالیهای ممالك مختلف تحت مطالعه قرارداده شده ومجموعه به لسان انگلیسی ودری ازطرف این ریاست تهیه گردیده است .

ریاست تدقیق وپلان به تهیه کروکی ونقشهای ولایات کهقبلا فاقد آن بودند اقدام نموده ونقشه های مذکور راجهت استفاده ولایات بدسترس شان گذارده است .

این شعبه برای فراگرفتن تحصیلات عالی عده ازمامورین رابه ممالك جمهوریت اتحادی المان - فرانسه - هالیند ،انگلستان وجاپان اعزام گردیده .

به منظور ایجاد تسهیلات درامور اداری انفکاك قراء تجك اسحق زایی خواجه احمدو گاوخور والحاق آن به مرکز ولایت فراه .
انفکاك قراء قشغر وخواجه بانو ازولسوالی پشتون زرغون والحاق آن به ولسوالی اوبه ولایت هرات .

الحاق مجدد یك تعداد قراءبه‌ولسوالیهای نورستان وعلیشنگ وقریه ننگراج کماکا ن بحیث مرکز نورستان .

انفکاك قراء کنگجر لایقه ـ کاکل ـ دشت قلعه از ولسوالی ینگی قلعه والحاق آن بـه ولسوالی خواجه غار .

انفکاك علاقه داری بهسود ازو لسوالـی سرخرود والحاق‌آن به مرکز ولایت‌ننگرهار .
برعلاوه جهت تشویق بیشتر مردم باخذ فومر های ثبت سجل احوال وفورمه های مربوط تولدات وهم ازبین بردن قیمت‌وازدواج موفق گردیده است .

در اوایل ۱۳۵۰ به تعداد (۱۷۰) نفر از صنف دوازدهم مکتب سروی بـکار گماشته شدند .
تأسیس هشت مدیریت منطقوی در موزه های کابل لوگر ،پروان ،کاپیسا ، کندهار، زابل ،ارزگان ،هرمند ، نیمروز وفراه ،هرات غور وبادغیس،بلخ ،سمنگان ،جوزجان‌وفاریاب کندز، بغلان، تخار وبدخشان ،غزنی ، پکتیا وردك وبامیان ،ننگرهار ، لغمان وکنرهامنظور وپرسونل آن بکار گماشته شد .

سروی اراضی :

فعالیت های سروی اراضی تحت دو پروگرام مشخص روی کادستر وسروی عاجل درولایات ذیل صورت گرفته است .
کابل ـ ۲۶۰٤۱۲ جریب
کندهار ـ ۱٦٤٤٤٤ جریب
پروان ـ ۵۵۱۱۹ جریب
ننگرهار ـ ۳۰۲۰۰ جریب
وردك ـ ۱٤۵٦۵ جریب
هیرمند ـ ۱٦۵۳۰۰ جریب
لوگر ـ ۱۲۰۰۰ جریب
بغلان ـ ۳۱٤٤۳ جریب
فاریاب ٦۸۰۰۰ جریب
کندز ۲۲۳۵۹۲ جریب
زابل ـ ۳۵٤۱۸ جریب
هرات ـ ۱۲۵۹۵۳۰ جریب

در ولایت هرات برعلاوه رقم متذکره کـه سروی املاك‌زراعتی‌رانشان میدهد(۱۰۰۷۲۵۳) جریب درولسوالی های کشك و گلران‌اراضی مالچر نیز سروی نقشه برداری گردیده‌است.

برای اخذ مالیه مـوقـت ازاراضی مـازاد استحقاق بعمل آیدوهمچنان اراضی ایکه‌بدون پرداخت مالیه به تصرف اشخاص بوده تحت پرداخت مالیه قرارداده شود توزیع اظهارنامه های املاکی صورت گرفت وجمع آوری گردید
درظرف‌همین سال(۱۳۵۲۵۷۰) قطعه اظهارنامه توزیع گردید وبه تعداد (۱۱۰۸۰٤٦) قطعه‌بعد ازخانه پوری جمع آوری شده است .

اراضی ایکه باین حساب تابع پرداخـت مالیه موقت قرارداده شده است در حـدو د (۱۳۹٦۰۳۳) جریب بالغ میشود که‌درویهمرفته مبلغ (٤۸۰٦٦۲۰۳) افغانی‌مالیه‌مازاداستحقاق تحصیل شده است .

همچنان اراضی ایکه تحت ساحه پروژه های آبیاری وعمرانی واقع وبه منظور تصفیه آن ازلحاظ ملکیت و تفکیك حقوق ووقـت تحت اجراآت قرارداده شده برحسب ذیـل است .

الف : اصل استحـقـاق ۱۱ر۱۸ر۸۵۸۳ جریب .
ب: مازاد استحقاق متعلق به‌خود مالـك ۱۷ر۱۸ر۵٤۹۸ جریب .

ج : مازاد متعلق به دولـت ٦ر۲ر٦۳٤۹ جریب .
ونیز توسط مساحین مربوط باندازه ۱۵۰۷۳۳ جریب به‌قید مساحت آمده است . به منظور اسکان کوچی های زراعت پیشه و بی زمین اقدامات لازمه‌بعمل‌آمده که ذیلا خلاصه‌میشود.

۱ـ بولایات‌هرمند، کندهار ،بلخ،سمنگان کندز وتخار (۲۰٦۹) خانوار معرفی شده‌است. بصورت عمومی درین‌سال برای (۱۷۲)خانوار در ولایات زمین بقسم ناقلیت توزیع شـده است همچنان برای (٦۲) خانوار زمین‌تثبیت گردیده که مراحل توزیع آن‌تحت دوران‌است.

وزارت مالیه

ازینکه فعالیت اساسی وزارت مالیه را پیش بینی وتحصیل عواید وتثبیت مصارف عادی وانکشافی دولت تشکیل می‌نماید .

وزارت مالیه تصمیم گرفت بافعال ساختن واحد های اصلی اداری خویش از قبیل ریاست عواید ،گمرکات ،وتصدی های دولت طریقه بهتر جمع کردن مالیه ومحصول را که متکی به شرایط سالم میباشد در چوکات قوانین وتعلیمات نامه تدوین وبدین وسیله توانست امور حسابی واداری آنرا با فعالیت بهتر ریاست های محاسبات اداری وخزاین مرکزی به شکل محاسبه عصری ومجهز ترتیب وتنظیم نمود ،وتوسط ریاست های تفتیش بعدی واداری وتنظیم اجراآت به‌وارسی حسابی واداری در تطبیق قواعد وتعلیمات نامه های موضوعه بر رسی وانسجام بخشد .

وزارت مالیه به تاسی از اهداف مصارف عادی وانکشافی سال ۱۳۵۰ دولت را با ارقام ۸۱۷۵ ملیون افغانی به مقابل‌رقم۸۱۷۵ ملیون افغانی عواید پیش بینی شده به شکلی توزین بخشد که منجمله ۱.۲۶ ملیون افغانی ازمدرك مالیه مستقیم و۲۸۵۷ ملیون افغانی مالیه غیر مستقیم ومبلغ ۲۳۸۷ ملیون افغانی استقراض از منابع داخلی وعواید وتشبثات دولت وسایر عواید ومبلغ ۱۹.۵ ملیون افغانی از در کقرضه وکمك های خارجی موازنه نماید این توازن بودجه راپس از تصویب حکومت غرض غور پارلمان تقدیم مجلسین نمود درین بودجه مرتبا سعی به عمل آمده است تااز یك طرف سرمایه گذاری دولت به ساحات تولیدی یعنی پروژه های انکشافی وتشویق صادرات بیشتر گردد ودرساحات مصرفی حتی‌الامکان صرفه جویی بعمل آورده وانکشاف عواید ازمدرك سالم از قبیل مالیات مستقیم در نظر بگیرد .

توام باتقدیم بودجه حساب قطعیه سال ۱۳۴۸ دولت رانیزترتیب وبه پارلمان تفویض‌گردیده است نظر به وضع خشك سالی مملکت واین که حاصلات سال ۵۰ مخصوصا حاصل‌للمسی اطمینان بخش نبود وهکذا حمایه مالدا رودهقان ازین رهگذر لازم وضروری شناخته شد تا حکومت یك پروگرام عاجل توزیع گندم وکود کیمیاوی راسر دست بگیرد که البته باتشخیص ضرورت معاونت به این طبقه برای تطبیق پروگرام مذکور به همکاری سایر وزارتخانه ها مبلغی در حدود صد ملیون افغانی از سر جمع بودجه عمومی هروزارت وضع‌وجهت‌تطبیق پروگرام مزبور تخصیص داده به این صورت درطرح وتطبیق پروگرام عاجل که بسرعت ممکنه به مرحله تطبیق در آمد وزارت مالیه سهم گیری باارزش نمود که امید است ثمر آندر حاصلات سال آینده مشهود گردد .وزارت مالیه وضع بادرك‌خشك سالی در مملکت و رهنمایی حکومت توانست از مساعدت های دول دوست وموسسات بین المللی استفاده نموده درحدود دوصدو هفتاد دوهزارتن گندم ویك مقدار کود کیمیاوی بصورت قرضه وکمك بلاعوض بدست آورده جهت حل وفصل طلبات ماضی دولت پروگرام اساسی تحت مطالعه وزارت مالیه بوده وجانبی هم تحصیل آن توسط گروپ های عامل وموظف به صورت جدی جاري است .

از آنجا یکه یك تعداد موسسات دولتی تحت تصفیه قرار دارد که‌با تحمیل بودجه گزاف بصورت اجرای وظیفه میدارند و جانبی هم یك مقدار اموال این موسسات که از مدت هابه صورت بلاتکلیف وراکد درتحویلخانه ها در حال ضایع شدن باقی مانده است .

وزارت مالیه تصمیم گرفت تازیر یك پروگرام مطالعه شده اموال این موسسات را بصورت فروش ولیلام عرضه نموده‌واز مدرك فروش آنها یك قسمت بودجه دولت راتامین وجانبی باتوحید و متمرکز نمودن تصفیه شان تحت نظرمستقیم‌وزارت مالیه ازتشکیل وانجام وظایف بصورت تکراری جلو گیری وازتصرف بودجه صرفه جوئی بعمل آید .

مامورین متقاعد دولت که‌عمر شان را به خدمت دردستگاه های مختلف سپری واکنون اندوخته‌ئی جزمعاش تقاعد جهت امرار حیات ندارند به‌اثر تجویز اخیر دولت وارزش های قانون جدید درمعاشات‌شان افزودی پیش‌بینی گردیده بود ولی به علت عدم موجودیت تخصیص دربودجه تقاعد معاشات شان معطل میگردید وزارت مالیه بادرك واقعیت ازمدرك احتیاطی مبلغ درحدود (۷۰) ملیون افغانی‌که تکافوی قسمتی ازمکلفیت های خزینه تقاعد رابه‌شمول اجرای معاشات افزودی کرده‌بتواند بصورت کمك به‌خزینه تقاعد کار سازی و مشکل مامورین‌متقاعدراازاین‌ناحیه‌مرتفع ساخت.

وزارت عدلیه

وزارت عدلیه دارای شعبات مختلف اداری ومسلکی است اورگان های مسلکی آن عبارت است از اداره عالی مدعی العموم ،خارنوالی ریاست تقنین، ریاست قضایای حکومت، ریاست ثبت اسناد ووثایق ،اداره حقوق وهمچنان اداره عالی اوقاف .

اول- اداره عالی خارنوالی :

اداره عالی خارنوالی شامل سه نیابت تحریرات وعرایض کشف وتحقیق وتعقیب قضایی میباشد :

۱- نیابت تحریرات وعرایض که به تمام خلا های موضوعات جزایی هنگام تحقیق وبعد ازآن وارسی نموده احکام مقتضی قانونی برای رفع شکایات وتامین عدالت وکشف حقایق صادر مینماید . البته در تدقیق دوسیه‌های جزایی که یکی از طرفین دعوی باکدام منبع دیگر به اکمال حقیقی آن قانع نبوده و شکایت مستدل باشد نیز رسیدگی نموده اوامر لازمه اعطاء میکند . چنانچه درسال ۱۳۵۰ به تعداد ۲۳۰۵ دوسیه جزایی ازطرف این اداره تحت بررسی واجراآت قانونی صورت گرفته برای رهنمایی امور خارنوالی های ولایات و ولسوالی ها وقتا فوقتا متحد المال های لازم نیز توسط این نیابت صادر میشود .

۲- نیابت کشف وتحقیق که وظیفه اساسی آنرا کشف وبمیدان آوردن حقایق در اثنای تحقیق تشکیل میدهد توسط مدیریت های عمومی کشف جرایم وتفتیش خویش همدوش سایر مقامات تعقیب سری جرایم و تحقیقاتی مراقب اوضاع جرمی بوده ودر کشف وبه میدان کشیدن متخلفین مجرمین فعالانه اقدام میکند فعالیت کشف جرایم دراین شش ماه گذشته حکومت جدید قضایای متعددی را که شامل گرفتاری موضوع تذکره های جعلی قاچاقی اموال واجناس ممنوعه احتکاروتقلب علافان ، مجادله بارشوت وتعقیب تخلفات مطبوعاتی است .

همچنان فعالیت دیگر این شعبه تفتیش خارنوالی های ولایات بدخشان ، هلمند جوزجان ،هرات ،غزنی ،کاپیسا وغیره میباشد که به صورت مجموعی فعالیت نیابت کشف و تحقیق شعبه متذکره به ۱۸۲ دوسیه میرسد.

۳- نیابت تعقیب قضایی که اساس وظیفه آنرا تعقیب دوسیه های تکمیل شده جزایی در محاکم تشکیل میدهد . مشتمل برسه خارنوالی بسویه مدیریت های عمومی است که عبارت اند از خارنوالی ابتدائیه مامورین مرکز خارنوالی استیناف وخارنوالی تمیز. این سه خارنوالی جمعاً ۴۹۲۲ دوسیه جزایی رادر محاکم سه گانه مربوط تعقیب واخذ فیصله گرده که موضوعات ترافیکی نیز شامل آن می باشد .

دوم ریاست تقنین :

ریاست تقنین در سال ۱۳۵۰ وظایف آتی را انجام داده :

الف:- در ساحه قانون گذاری : قانو ن جزاء قانون کلو ،قانون استملاك، قانون تحصیل دین ،قانون انجمن های تعاونی ،کو پراتیف قانون شهر سازی، قانون محاکمات تجار تی تعدیل مواد ۹۲ و۹۵ ،قانون جزای مامورین وجرایم علیه امنیت عامه ماده واحد قانون درباره اخذ محصول ده یکه ، ضمیمه ، قانون مالیات برعایدات تعدیل ماده ٤۰۰ قانو ن اجراآت جزایی ، تعدیل مواد ۲۹۰ و۳۲۰ اصول محاکمات تجارتی و تعدیل بعضی از مواد قانون انتخابات شورا که باثر یاد داشت مجلس عالی وزراء باثر تغیر حکومت برای تجدید نظر وزارت عدلیه اعاده شده بود مطالعه و مجدداً جهت طی مراتب به حکومت تقدیم شدبر علاوه مسوده قانون پولیس و قانون جنگل ها تکمیل وبه حکومت تقدیم گردید.

ب- درساحه مقررات : مقررات تا سیس در ملتون ها، تاسیس مرکز احصائیه افغانستان مقررات مشورتی وپلان سازی تعمیرا تی و مقررات ضمیمه معاش هنر مندان افغان فلم تسوید این مقررات بعدازتدقیق نهایی به حکومت سپرده شده است .

ج- در ساحه میثاق های بین الدول: میثاق جلو گیری از تصرف غیر قانونی طیارات و ربودن و منحرف ساختن آن میثاق بین المللی امحای همه اشکال تبعیض نژادی و میثاق شماره ۸۷ در باره آزادی جمعیت ها واتحادیه ها وحمایت از حقوق‌تشکیل‌که باثر یادداشت دارالانشاو مجلس وزراء جهت ابراز نظراعاده شده بود بعد مطالعه مجدداً جهت طی مراتب تقدیم شد.

د- اساسنامه ها: اساسنامه ساز مان جهانی توریزم، اساسنامه موسسه نشرا تی اصلاح، اساسنامه موسسه نشراتی هیواددیگر موسسات نشراتی اساس نامه شرکت سهامی صادرات گوشت واساس نامه انجمن رهنمای خانواده بعد مطالعه مجدداً جهت طی مرا حل تقدیم شد. ونا گفته نباید گذاشت که تسوید وطرح پروژه یك قسمت عمده دیگر اقوانین بشمول مسوده قانون مدنی، قانون دهقانی، قانون اجاره اراضی، قانون پترول تحت‌مطالعه وتسوید است. این مسوده البته بعد تکمیل به‌حکومت تقدیم میشود.

سوم ریاست قضایای حکومت:

این ریاست در منازعات واختلافات مؤلده حقوقی ومؤسسات عامه با افراد و مؤسسات خصوصی درمحاکم دفاع میکند.

همچنان ریاست اقضایا جواز نامه های وکلای مدافع را به تطبیق احکام قانون تنظیم امور مدافعین به اشخاص مستحق توزیع‌میکند وسایر امور وکلای مدافع را از قبیل اخذ راپور وغیره تحت مراقبت قرار میدهد.

بادر نظر داشتن ایفای وظایف فوق الذکر وبا وجود نداشتن پرسونل کافی ریاست موصوف درسال ۱۳۵۰ به تعداد ۷۲ دو سیه راتحت اجراء و دوران قرار داده وبه تعداد تخمیناً ۳٤ دوسیه های حقوقی را توسط محاکم ثلاثه حل وفصل داشته وهمچنان به تعداد ۶۷ دوسیه را تحت دوران محکمه ابتدائیه قرارداده وبه تعداد ۵۰ دوسیه رابه تصامیم خودبه منظوری مقام‌باصلاحیت قطعیت داده وبه تعداد ۳۷ دوسیه را در محکمه استیناف یا محاکمه مماثـل جهت غور ودوران اصولی سپاریده ونیز به تعداد ۱۲ شدوسیه‌را جهت طی دوران قانونی به محکمه تمیزتحویل داده وبه تعداد ۴۹ جلد دوسیه مراحل‌قانونی خودرا بکلی طی نموده است.

چارم ریاست وثایق وثبت اسناد:

ریاست وثایق وثبت اسناد که در سال ۱۳۵۰ از مدیریت عمومی به‌ریاست‌ارتقا یافته فعلادر ۲۵ ولایت کشورنمایندگی دارد. آمریت های وثایق وثبت اسناد وظیفه دارند تا اسناد مربوطه به‌عقد ومعاملات مردم‌رااز قبیل بیع و شرا - هبه، إجاره، حجت، وکالت تقسیم، ضمانت، نکاح، طلاق وغیره‌اسنادی که محتوی کدام منازعه نباشد ومتعا قدین به ترتیب آن رضایت داشته باشند ثبت مینماید.

پنجم اداره مرکزی حقوق:

مدیریت عمومی حقوق مرکز برای آمریت هاو حقوق ولایات هدایات لازم حقوقی را اعطا میکند که در هذا سنه بأندازه ۴۳۷قطعه عرایض را هدایات‌حقوقی‌به‌مراجع‌مربوطه داده است.

ششم اداره عالی اوقاف:

اداره عالی اوقاف که درین اواخر تأسیس وبه وزارت عدلیه تعلق گرفته در خصوص حفظ و صیانت اماکن متبرکه واملاك وقفی فعالیت دارد. علاوتاً تنظیم امور محوله حجاج بدوش این اداره میباشد.

اجراآت اداره عالی څارنوالی

وزیر عدلیه ولوی څارنوال درطول سال ۱۳۵۰ از ده ولایت کشور بازدید نموده که عبارت از ولایات کابل، غزنی، کاپیسا، کندز تخار، میدان، وردك، لوگر، ولسوالی خان آباد وولایت پروان.

بازدید امور څارنوالی، محابس وتوقیف خانه های ذکور اناث ولایات متذکره هرکدام ازیك تاپنج روز رادر بر گرفته که داخل پروگرام معینه اجمالی به امور هر څارنوالی اندا‌خته شده و متعاقبا بوضع حیاتی، صحی اعاشه، ونفقه محبوسین و محبوسات مبذول گردیده.

علاوتاً در محابس وتوقیف خانه ها تعداد داخله آنها باکتاب متوقفین مطابقت داده‌شدو ایام حبس سپری کردگی شان با معیاد اصلی حبس آنها که‌به‌حکم محاکم ثلاثه تثبیت‌شده بودکنترول گردید . در ولایات ۹ گانه کشور بیش از چهل نفر محبوسین ومحبوسات که حبس شان قبلا پوره شده بود یا واجدشرایط رهایی مشروط بودند یعنی که سه‌ربع هرسال حبس نهایی خویش راتکمیل کرده بودند و رویه وسلوك خوب درزندان داشتند ومر تکب کدام جرم داخل محبس نشده بودند پس از تصدیق آمرین محبس قوماندان امنیه ووالی منطقه درفورمه هابه حکم ماده ۴۱۸ قانون اجراآت جزایی رهایی شان منظور وبلا معطلی

رها گردید وفورمه های متذکره غرض‌اجراآت بعدی وطی مراتب به‌وزارت داخله کسیل شد همچنان یك تعداد محبوسین و محبو سات‌که

مدت کمی برهایی شان مانده بود داخل لست خیراتی گرفته شدند تا امر عفو آنهااز حضور ذات ملوکانه اخذ گردد .

محبوسین خورد سال نیز ازسایر محبوسین جدا ساخته شده وآنهایکه نهایت خورد سال بودند به دارالتادیب فرستاده شدند .

از طرف وزارت عدلیه‌به تمام ولایات‌هدایت داده شده تاتابلو های شهرت مکلمه‌محبوسین ومحبوسات بافوتو ونوع جرم تاریخ توقیفی وایام معیاد حبس شان‌با احکام محاکم سه‌گانه درخارج زندان تعلیق شود که‌این عمل یك مراقبت وآگاهی رابرای مامورین موظف اینکار

مفتشین نماینده های اخبار ، اقارب وسایر علاقه مندان محبوسین و محبوسات بارمی‌آورد اینکار برای تعین‌سر نوشت زندانیان‌بوضاحت مفید وکسی بدون سر نوشت وبدون حکم قانونی درزندان نمیماند .

وزارت عدلیه توسط نیابت کشف وتحقیق جرایم اداره عالی څارنوالی راپور واقعات

را ازتمامی ولایات‌کشور اخذمیکند واین‌راپور حتی‌ازدورترین نقطه مملکت‌درظرف۲۴ساعت‌می رسد که‌جریان قضیه را مختصراً تشریح‌میکند ودر زمینه ازطرف شعبات مربوطه وزارت‌عدلیه وقتاً فوقتاً بذرایع مختلفه چون مکاتیب‌تیلفون وتعقیبات صورت میگیرد مفیدیت آن اینست که وزارت عدلیه از حدوث واقعه باخبر بوده وکنترول میکند که‌آیا موضوع از حدوث واقعه تاآنوقت به‌چه حد رسیده ونتیجه اجراآت قانونی درباره بکدام مرحله میباشد .

وهم از جانب وزارت عدلیه به صورت‌متحد المآل بتمام ولایات ابلاغ شده‌است‌تادوسیه های جزایی رابداخل معیاد معینه اکمال ودر مراجع مربوطه تعقیب‌نمایندمثلا برای قضایای جنایی حد اعظمی دو ماه برای مو ضوعات جنحوی یکماه وبرای قباحتی یك هفته معیاد تعین گردیده که احیانا اگر موانعی دراجراآت شان پیدا شود بمرکز اطلاع دهند که‌پس از

علم آوری درباره احکام قطعی داده شود .

علاوتاً از توضیحات فوق وزارت عدلیه در نظر داردتا درآینده کورس های مسلکی برای

تربیه څارنوال ها دایر کند که پس‌از فراغ از آنجا بتوانند درساحه عمل به‌تمام عملیات قانونی خویش آگاه ودر اجراآت محوله دچار مخمصه وبندش نشوند .

تهیه یونیفورم څارنوالان هنگام اجرای وظیفه واشتراك در جلسات‌محاکم زیر مطالعه است بموقع تحت اجرا گرفته میشود .

علاوتاً در نظر است تادر پهلوی‌دارالتادیب موجود دارالتادیب دخترانه نظر به ایجاب آن تاسیس گردد .

تدابیر لازمه غرض ازبین بردن ارتشاء تحت مطالعه قراردارد چنانچه درباره عملانیز اقداماتی شده که‌جزوآن هادر جراید ورادیو قبلا نشر گردیده است .

ریاست‌عمومی شهر سازی وخانه سازی

الف ـ ریاست پلان شهر سازی

ریاست پلانسازی که در ساحات طرح‌پلان های شهر سازی وخانه‌سازی سروی و خط اندازی وانکشاف ساحه های شهر ی‌ساختما ن های شهر ی امور اجتماعی واقتصاد ی آزنگاه شهر سازی وامثال آن مصروف کاروفعالیت است در سال ۱۳۵۰ **به انجام اموراتی توفیق** یافته است .

۱ـ در قسمت شهر سازی

در ولایت کابل

۱ـ در پلان مقدماتی ساحه کلوله پشته .

۲ ـپلان مقدماتی یکه توت

۳ ـپلان تفصیلی ساحه بینی نیزار .

٤ـ پلان قسمت الف خیرخانه مینه .

٥ ـپلان قسمت شرقی خیرخانه مینه .

٦ ـپلان شرق نادر شاه مینه .

۷ ـپلان اصلاحی کارته ولی

۸ـ پلان تفصیلی خوشحال خان مینه . تکمیل واز مجلس عالی وزراء گزار ش‌یافته جهت تطبیق آماده شده وهمچنان تصفیه زمین های تحت پروژه که ملکیت اهالی بـود ، صورت گرفته .

۹ـ پلان ساحه جنوبی پارك استقلا ل .

۱۰ـ اصلاح وضع موجوده شهر قدیم کابل رابه صورت یك پروژ ەنمونه یی ترتیب‌نموده وآنرا به مجلس عالی وزراء تقدیم ومنظـو ر گردید وبرای مصارف مقدماتی آن مبلـــغ

پنج ملیون افغانی در نظر گرفته شد ، که ریاست عمومي شهر سازی وخانه سا ز ی عجالتا مبلغ سه ملیو ن‌افغانی آنرا به ریاست

شاروالی کابل تادیه نموده تاپرو ژه نمونه‌وی اصلاحی شهر را تدریجا مورد تطبیق قراردهد

بـ ولایات

۱ـ پلان شهر جبل السراج وبر علا وه سروی **وخط اندازی شهر سرخپارسا .**

۲ـ پلان شهری‌سروی ولایت لوگروتطبیق نقشه آن شروع شده .

۳ ـدر ولایت وردك پلان مقدما تی شهـر های شرن ،شنکی ،جاغوری وبر علاو ەدرشهر های جغتو واندر سرو ی وخط اندا ز ی نیز صورت گرفته.

٥ ـدرولایت سمنگا ن‌پلان انکشافی شهر های خلم وبرعلاوه درەصو فـدوشـــی دوا ب حضر ت‌سلطان ویکاولنك نیز سروی به‌عمل آمد ہ .

٦ ـدرولایت بلخ پلانها وسرو ی شهر چمتال چار بولك .

۷ـ درولایت‌فاریاب پلان شهر هـــا ی دولت آباد وبرعلاوه در قیصار شیرین تگا ب اسمار وبلچراغ سروی نیز صور ت گر فته

است وهکذا در ولایت زابل پلان شهر صفا ودر ولایت ارزگان پلان شهر ی تیرین کوت ودرولایت‌کندز پلان اق تیپه وشهر چار د ره خط اندازی شده‌ودرولایت بغلان پلا ن‌خوست وفرنك ودر ولایت پکتیکا پلان‌وخط اندا زی شهر سیدکرم وسرو ی‌شهر ارگو ن ودرولایت

تخار پلان شهری خواجه غار ودر ولایت جوز جان پلان شهری منگجك سرو ی وترتیـــب

شده است وهمچنا ن‌در ولایت بامیا ن‌شهـــر ورث ولایت غزنی اندړ ولایت فاریا ب‌خواجه غار ودر ولایت وردك شهر بهسود خطانداز ی شده است .

ج ـقسمت خانه ساز ی

درولایت کابل .

۱ ـتکمیل یکتمداد از نقشه های فامیلـی بصورت تیپك که برای حدود ومسا حت‌زمین های ثابت مربوطه پروژه های خیرخانه مینه‌و سید نورمحمد شاه مینه .

۲ـ تکمیل نقشه هندسی مسجد جامع کارته پروان که گنجایش سیصدو پنجاه نماز گزار رادر داخل هال وششصد نماز گزار رادر خارج دارد .

۳ـ تکمیل نقشه مسجد خیرخانه مینه که گنجایش یکصدو بیست نماز گزار رادر داخل وسیصد نماز گزار رادر صحن مسجد دارد .

٤ ـ نقشه مقدماتی ساحه بین جاده ولایت کابل ووزارت معارف .

٥ـ مفکوره مقدماتی چهار چته کابل .

٦ ـ نقشه ایستگاه های سرویس شهر کابل .

۷ـ نقشه پارک تفریحی پروژه وزیر اکبر خان مینه .

هکذا مفکوره های مقدماتی برای مراکز اداری بازار تجارتی وخانه های رهایش شهر جدید ولایت بامیان وهمچنان در ولایت سمنگان نقشه تیپیك وترتیب گلخانه ،چایخانه به صورت سرباز غرفه های فروش کتب ونقشه تعمیر رهایش مستوفیت ولایت سمنگان به صورت یك طبقه یی تکمیل پلان های مهندسی ودیتایل سینمای ولایت سمنگان که برای سیصدو پنجاه نفر نقشه شده .

ترتیب مرکز منطقهٔ بصورت تیپیك .

شعبه خانه سازی ترتیب مرکز منطقه به صورت تیپیك بمنظور فراهم شدن تقاضا وخواهشات مراجع مربوط ولایات کشور باین امر پرداخته شده که در ترتیب مرکز مذکور برای رفع احتیاج بیست هزار نفر اهالی هر ولایت قرار ذیل پیش بینی گردیده است .

این پلان در یك ساحه یکصدو پنجاه والی دو صد متر ترتیب شده و در آن ساحات کلتوری ،تجارتی ،اداری ،مذهبی وتفریحی هریك بصورت مشخص در نظر گرفته شده است .

۱ـ قسمت کلتوری آن شامل موزیم کتاب خانه هال کنفرانس سینما (ادیتوریوم)است

۲ ـ قسمت تجارتی که شامل بازارهای سرپوشیده ومارکیت های تجارتی وآپارتمانها بوده ودر آن به صورت مفصل بازار های صنایع مختلفه گنجانیده شده است

۳ـ مرکز اداری شامل محل اداره مامورین پولیس ناحیه کلنیك صحیه وبانك میباشد .

٤ـ مرکز مذهبی دارای مسجد ومدرسه مذهبی میباشد .

٥ـ حمام عمومی که اطراف آن بامارکیت تجارتی احاطه گردیده وضمنا تشناب عمومی بغرض رفع ضرورت عامه نیز در آنجا پیش‌بینی شده است .

٦ ـ ساحه تفریحی سینما رستورانت و هوتل جمنازیوم هال سپورت میدانهای سپورت تینس حوض آب بازی وچایخانه است

۷ـ ساحه آزاد داخل منطقه که به صورت میدان بزرك ترتیب شده وشامل خیابانها گوشه ها وبیشه ها برای نشستن وتفریح میباشد .

۸ـ هکذا درین پلان پارکنك ها برای موتر ها در قسمت های لازمه پیشبینی شده و همچنان ساحه های آزاد برای پارك اطفال و منطقه سبز در نظر گرفته شده است .

سروی وخطاندازی .

در ولایت کابل.

۱ـ سروی وخط اندازی پروژهٔ چهارم سیاه سنك (رحمن مینه)

۲ـ خط اندازی پروژه خیرخانه مینه (زمین های لطیف خان)

۳ـ سروی سیاه سنك (عقب فابریکه قیر ونقلیه)

٤ـ سروی و خطاندازی زمین های ورثه محمد سرور خان (نادر شاه مینه)

٥ ـ سروی وخط اندازی باغ صدارت عظمی

چهارم در قسمت امور اقتصادی واجتماعی

شعبه امور اقتصادی واجتماعی در سال **یکهزارو سیصدو پنجاه سروی اقتصادی و** اجتماعی منطقه شهر کهنه کابل صرف از منطقه شور بازار صورت گرفته واین سروی بشکل نمونه بوده که منظور از آن بدست آوردن یك سلسله معلومات درباره نوعیت وچگونگی خانه ها از نقطه نظر ساختمان طرز رهایش فامیل ها تعداد فامیل ها در یك خانه سایز اطاق ها مجموع فامیل باسن وسال شان وعواید ماهوار فامیل وهمچنان نظریات

مسکونین منطقه در باره شرایط بهتر ومشکلات موجود آنها از نقطه نظر صفایی وپاکی منطقه وکوچه وترتیب داد ن یك سیستم درست آب رسانی وغیره میباشد .

ریاست خانه‌سازی

۱ ـتکمیل ساختما نحصه تعمیر یك و دو نادر شاه مینه .
۲ ـمنتاژ کاری تهدا ب تعمیر های تیپ سه وپنج .
۳ ـاکما ل مونتاژ تهداب تعمیر تیپ دو .
۴ـ **مونتاژ قسمت های زیر زمینی تعمیرات** تیپ چار وپنج.
۵ـ منتاژ دومنز ل تعمیر تیب دو و پنج
۶ ـمونتاژ راه روها بین تعمیرا تادا ری .
۷ـ تزیینات تعمیرا ت
۸ ـمونتاژ کاریها ی حصه شرقی‌تعمیرا ت
۹ـ مونتاژ امور نل دوانی عمارا ت .
۱۰ ـنصب بخاریها ی سیستم مرکزگرمی
۱۱ ـنقشه کشی شاولها .
۱۲ـ احداث سرکها ی عمومی .
۱۳ـ ساختن شبکه مرکز گرمی
۱۴ ـاکمال ساختما ن شبکه لین آب به طول یکهزار متر .

۱۵ ـاکمال شبکه کانالزاسیو ن (بدرفت)
۱۶ کبکاری به منظور سرسبزی چمنها .
۱۷ـمونتاژ استیشن ترانسفار مر وتمدید کیبل ولتج بلند .
۱۸ـاکمال ساختمان جویچه هادر سا حه مکروریانها بغرض آبیاری چمن ها .
۱۹ـأعمار واحداث میدانها ی‌سپور ت و بازیچه های اطفال .

هـ ساختمانهای متفرقه باساس قرارداد وغیره آن .

۱ـ ساختمان پل جدید وکانکر یتی بزرك به مصرف نه ملیون افغانی بالای دریا ی‌کابل در حصه شمالی مکروریانها .

۲ ـاعمار یك مسجد بزرك در سا حه **تعمیر فابریکه خانه‌سازی .**

۳ـ تجدید ساختمان دفتر فابریکه .
۴ـاعمار ساختمان جدید استیشن بر ق سیاه سنك .

۵ـساختمان سرکهای کانکریتی در منطقه وزیر اکبرخان مینه باسا ختن جویها ی‌کا نکریتی .

۶ـ ساختمان سرکهای کانکریتی در تربو نها وحصه شرکت ممتاز ترانسپور ت .
۷ـساختمان پلچه ها روی جویها ی سرکهای مذکور .

۸ـ ساختمان استیشن واتر پمپ درمنطقه پل آرتن .
۹ـ ساختمانها ی حوض جویهای کانکریت آهن دار وغیره در پارك استقلا ل .

۱۰ـاعمار ساختما نحوض بالا حصارکابل
۱۱ـ اعمار ساختما ن تجهیزا تآب خیرخانه مینه .

موضوع توزیع آپارتمانها در مکرور یانها.

بمنظور اینکه مامورین مستحق از آپارتمان های عصری مکروریانها استفاده کرده بتوانند وتسهیلاتی ازلحاظ شرایط فروش موعد تاد یه قسط قیمت های معینه برای **مامورین محتاج** فراهم گردد پیشنهاد ی مبنی بر تعد یلات وتقلیل در قسمت شرایط توزیع آپارتما نها به مقاما ت صالحه تقدیم گردید که در نتیجه مورد قبول مجلس عالی وزراء قرار گرفته و به صحه حضور ملوکانه رسید که به غر ض تقلیل وتخفیف قیمت منظور شد تایك قسمت از مصارف **مثل مصرف احداث سرکها میدان** های سپورت پارکها وغیره که در موعد تادیه اقساط از ده سال به بیستو پنج سا ل و تقلیل‌بیست فیصد پول پیشکی به ده فیصد منظور شده **وباین اساس در سال ۱۳۴۹ و ۱۳۵۰ مستحقان بیخانه داده شد .**

مصارف موعد اقساط سابقه باقیمت مصارف وموعد اقساط موجود ه آن به صور تمقایسه قرار ذیل است .

د افغانستان کالنی

نوع اپارتمان	قیمت سابقه	حفظ ومراقبت	اقساط	قیمت موجوده	حفظ ومراقبت موجوده	واقساط
٥ اطاقه	٤٥٥٥٧٢	١٢٢٤	٠٤٩٠،	٣٥١٢٩٣	١١٢٤	١١٦٦
٤ اطاقه	٣٥٨٧٩٨	٨٤٣	١١٢٠	٢٧٦٦٧٠		٨٩٤
٣ اطاقه	٣١٣٢٥٨	٦٧٧	١٠٦٥	٢١٠٢٣٨		٧٦٦
٢ اطاقه	٢٥٣٢٠٦	٤٩٠	٨٦١	١٦٨٢٢٩	٤٩٠	٦١٣

ب ـ فیصدی پیشکی سابقه به افغانی		فیصدی پیشکی تخفیف یافته به افغانی .	
٥ اطاقه	٩١١١٤	٣٥١٣٠	افغانی
٤ اطاقه	٧١٧٦٠	٢٧٦٦٧	افغانی .
٣ اطاقه	٦٢٦٥٢	٢٧٠٩٨	افغانی .
٢ اطاقه	٥٠٦٤١	١٨٤٨٥	افغانی .

ریاست آبرسانی .

١ ـ در پروژه سید نور محمد شاه مینه .

ریاست آبرسانی موفق شد کار پرو ژه آب رسانـــی سید نـور محمد شاه مینه وا کـــه شـا مـل تـمـا م مسا یل وسامان تخنیکی بوده به پایه تکمیل رسانیده وافتتاح نماید وآب کافی رابرای یك تعـداد زیاد باشند گان منطقه مذکور توزیع نماید و هکذا به نصب برج برقو ترانسفرمر دو صد کیلواته در جوار خانه ها وواتر پمپ ها اقدام کند .

٢ـ درپروژه خیرخانه مینه .

دراواخر سا ل یکهزارو سیصدو چهل و نه کار ساختمان پروژه آبرسا نی خیرخانه مینه برای یکتعداد خانه های ارزان قیمت که از طرف شهر سازی درخیرخانه مینه ساختهشده است شروع شده ودر اوایل سال یکهزاروسه صدو پنجاه ساختمان مذکور تکمیل و تمدید لین در مناز ل متذکره صور ت گرفت .

وهمچنان در قسمت فوقانی پروژهخیرخانهازکاریز سابقه واقع کوتل خیرخانه استفاده شده کار ساختمان آنرابه شمول مخزن تکمیل نمود ه و در بعضی منازل از آن استفاده بعمل آمد و هکذا در سرکهای عمومی باتمدید لین ها نیز اقدام شده وبا نصب شیر دهن پروژه افشا ر تسهیلاتی برای اهالی فراهم گردید .پروژ ه آبرسانی به منظور تهیه آب آشامید نی به طرح وترتیب پروژه افشار پرداخته که این پروژه قسما از قرضه آلمان تمویل میشود و متباقی مدرك پولی آن از طریق بود جهانکشافی تدارك میشود کهدر ماه میزان یکهزارو سیصدو وپنجاه توسط کمپنی راین رور آلما ن که در زمینه یك سلسله فعالیت واقداما ت لا ز م صور ت گرفتهاست.

باعملی شدن این پروژه حد اقل سی هزار متر مکعب آب باحفر ده چاه عمیق در سا حه مذکور بدست می‌آیدکه پروژه مذکور نیز شامل پلانهای مخزن دستگاه تصفیه استیشن تمدید خط نل میباشد واین آب علاوه از شبکهموجوده کابل سایر نقاط شهر راکه فاقد آب مشروب صحی باشد آب داده میتواند .

٣ـ کانالیزاسیو ن شهر کابل .

به اثر در خواست ریاست شهر ساز ی وطرح این پروژه از طرف فند انکشاف ملل متحد به صورت کمك بلاعوض قبو ل گردید ودر این اواخر یکی ازکمپنی ها یمشور تی خارجی برای اجرایاین کار از طرف که اجنسی اجرا کنند ه پروژه میباشد قبو ل شده وپلان وپرو گرام کار این پرو ژ هنیز از طرف نماینده مللمتحد که به همین منظور بکابل آمده ترتیب یافتهاست انتظار میرود در ختم سال یکهزارو سیصدو پنجا هماستـــر پلان پروژه کانالیزاسیو نآبرسا نی وپرو ژه تفصیلی شبکه آبرسا نی خیرخانه مینه وپروژه تفصیلی بدر رفت یك قسمت از شهر بـــه صورت مکمل در ظرف دو سال تکمیل گردد .

ح- در ولایات.

۱ -پروژه آبرسا نی چهار شهر عمـــده افغانستان هرات ،کندهار ،مزار شریف وجلال آباد که علاوه ازسهمیه افغانستان بااستفاد ه از هفتصدو بیست ملیو ن‌ین جا پانی قرضه جاپان تکمیل میگردد ساما ن ولوازم کار آمد پروژه‌های مذکور که بعد از طی یك سلسله

که بعد از طی یك سلسله مراتب قرار است در ماه جنوری اموال از جاپان حمل ودر اوایل سال یکهزارو سیصدو پنجاه‌ویك افغانستا ن مواصلت نموده وکار ساختمان آغاز گردد .

۲- پروژه آبرسانی شهر غزنی .

این پروژ ه که ساختمان مخزن آب شامل استیشن پمپ تصفیه شبکه آبرسا نی مکمل ومنظم تکمیل وآخیراً افتتـاح وازآن استفاده به عمل می آید قرار سنجش حجم مخز ن پنج هزار مترمکعب آب‌آن برای سی هزار نفـر کفایت میکند .

۳- پروژه آبرسا نی شهر ایبك .

پروژه دوم این شهر که عبارت از استفاده از آب دریای سمنگان‌با اعمار یك مخز ن‌در، تصفیه در نزدیکی تخت‌رستم است واز طرف انجنیران مربوط مطالعه وسرو ی شد ه‌است برای شهر خلم به اساس مطالعا ت دقیقیکه درسال یکهزارو سیصدو پنجاه از طـرف انجنیران صورت گرفته چشمه چتگری تعیـن شده است زیرا آب این، چشمه کاملا صحی وکافی بوده ایجاب نصب‌پمپ ودیگر وسایل میخانیکی رانمی نماید .

٤- پروژه آبرسانی شهر کلات .

کار ساختمانی این پروژه درســال ۱۳۵۰ تکمیل وآماده بهره برداری گردیده است .

٥-پروژه آبرسانی شهر میمنه که نقشه و دیزاین شبکه آب آن درسا ل۱۳٤۹ تکمیـل شده ودر اواسط سال‌مذکور کار ساختما ن‌آن آغاز گردیده بود اخیرا کار آن تکمیل ومردم از آب صحی آن‌استفاده‌می نمایند .

٦- پروژه آبرسانی شهر چاریکار .

دیزاین وترتیب نقشه‌های‌پروژه‌های‌آب‌شهرچار یکار تکمیل وبدسترس ښاروالی آن گذاشته شده که به اساس نقشه های مرتبه شرو ع‌به کار نموده وساختمان مخزن آن به حجم هزار متر مکعب پیش بینی شده است .

۷-پروژه آبرسانی شهر فیض آباد .

سروی ومطالعات مقدماتی پروژه آبرمانی شهر فیض آباد با قسمتی از دیزاین ها ی آن مثل مخزن وفلتر آب تکمیل گردیده که‌با تکمیل اعمار یك فلتر ریگی آب مشرو ب‌از دریای کوکچه برای اهالی‌تهیه میشود .

۸ -پروژه آبرسانی قلعه نو .

پلان ودیزاین پروژه آبرسانی شهرقلعه نو تکمیل وبه شاروالی بادغیس تسلیم داد ه شده در این پروژه‌برای ده هزار نفــر آب مشروب در نظر گرفته شده است .

۹ -شبکه آب میدان شهر .

همچنان در میدان‌شهر نیز برای تخمیــن بیست هزار نفر تهیه آب مشروب صحی و کافی پیش بینی شده‌است.

ریاست ساختمانی بنایی

پلان انکشافی وتوسعه وی آن ریاست را از نظر اقتصادی ومالی بادر نظر گرفتن ــ شرایط فنی کار ساختمانی وعمرانا ت طر ح نماید .تعداد انجنیران داخلی وخارجی ایـن دستگاه رادر وحله اول هفده نفر تشکیل می داد ضمنا دستگاه برای پیشرفت‌کار خوداقدا م بتاسیس دستگاه ها ی‌اتی نمود .

۱- دستگاه راگرشتی برای مخلو طاکرد ن ریك وجغله وشستن وپاك کرد ن آن .

۲-تاسیس ورکشاب نلدوانی .

۳- تاسیس ورکشاپ آهنگری .

٤ -ورکشاپ نجاری .

٥-ورکشاپ برقی در فابریکه جهت‌ترمیم آلات برقی ترمیم وسایط برقی وير نك‌کاری لیـن دوانی برق تعمیرات وغیره میباشـد

٦ -اصلاح وانکشاف ورکشاپ های موتر .

این ورکشاپ به دو گرو پ دیزلی وپطرولی مجهز شده که بصورت منظم از عهده ترمیم کاری عراده جات برآمده میتواند .

۷ــ ورکشاپ ساختمانی بلول ساز ی نیز در ساختن بلولها ی سمنتی استفاده میشود .
۸ــدستگاه تولید سنك ،درین دستگا ه تراس و موزاییك بصورت خشت وبلا کصورت گرفته که ماشین هاو دستگاه مذکور میتواند در دو شف کار روزانه یکهزارو هشتصد تراسو سی الی سی سانتی به سویه بسیار عالی و مرغوب تولید نماید .

امور ساختمانی

دستگاه بنایی که عموما تعمیرات مربو طبه دوایر وموسسات دولتی رابصور ت قرار داد های دواطلبی به شرایط بسیار سهل ومناسب انجام میدهد در سال ۱۳۴۹ و۱۳۵۰ به اعمار یك سلسله تعمیرات ازقبیل عمارات محاکم ، مکتب مخابرات ،ترمیم قصر دارالاما ن ،تعمیر اکسریز ابن سینا تعمیر الحاقه شفاخا نه نادرشاه روغتون ،اصلاح وترمیم قصر صدارت ساختمان تعمیرات شفاخانه ،مکاتیب درمواضع مختلف ولایت پکتیا مشغول بوده که بعضی از ساختمانها تمام یافته وبرخی از آن مطا بق قرار داد منعقده درسال ۱۳۵۱ خاتمه خواهد یافت .

ریاست ساختما نی بنایی با اقداما ت و تشبثات اخیره موف ق شده است عوامل انکشاف سریع موسسه را فراهم آورده ودر اکـــثر ازپروژه های عمرانی دولت حصه بگیرد ودر مقابل اضافه ستانیهای شرکتها ی تعمیرا تی مخصوصا کمپنی های خارجی داوطلبانه مبارزه نماید.

ریاست اداری ومالی

استملاك وتوزیع زمین در خیر خانه مینه نور محمد شاه مینه ودرپروژ ه رخمن مینـــه صورت گرفته است .

فعالیت های کابل ښار والی درنه ماه اول سال ۱۳۵۰

امور ساختمانی

الف ـ فابریکه جدید قیر . کابل ښاروا لی به خریداری یك فابریکه‌جدید مخلوط قیر از اتحاد شوروی اقدام نمود در سال جا ری‌امور تسطیح محل فابریکه جدید در جوار فابریکه سابق انجام یافته نصب وبسته‌کاری آن‌توسط پرسونل ریاست کار وساختما ن‌تکمیل‌گردیده است

ازمواد تولیدی فابریکه جدید قیر در قیر ریزی جاده ها ،سرکها ،پارکها ی شهـــــر استفاده خواهد شد واز فابریکه سا بقه در قیر ریزی محوطهٔ موسسات شخصی کارگرفته میشود .

ب ـ باغ بابر .

ترمیم کلوب ملی اعمار حوضـــ های‌عصری شنا نهال‌شانی واحیای مجدد باغ بابر شاهو ترمیـــم تعمیر آن برای استفاده عموم بصورت یك پارك مرکزی‌صورت اساسی ترمیم‌گردیده است که محافل، دعوتها شیرینی خوری‌هادر آن ودر تابستان حوض های عصری مجهز آن برای شهریان آماده است ریك وجغله اندازی سرکهای سالنك و۱۱ ترمیم تعمیر مقبر ه‌خواجه اسحق ریك اندازی وپخته کاری سرکها ی کلوله پشته تسطیح سرکها ی کارته‌مامورین، شش درك تایمنی واټ شروع کار سالو ن فاتحه خوانی ریك اندا ز ی‌سرکها ی‌کار ته پروان وشا ه‌شهید ع وتخریب تعداد زیاد ی از پیش برآمده گی‌دوکاکین ومناز ل که خود سرانه اعمار گردیده بود.

قیر ریزی .

در قسمت‌قیرریزی سرکها ی خامه شهر کابل ښاروالی بیك سلسله فعالیت ها ی‌دوام داری دست زده است که‌ازآن جمله در نه‌ماه سال جاری قیر ریزی جاده سالنك واټ ا ز سرك کلوله پشته به طول پنجصد وعر ضیك صدو یازده متر قیر ریزی شیر علی خا ن‌واټ الی‌وزیر اکبرخان مینه‌واز باغ بالا تاایستگا ه سرویس کارته پروان قیر ریزی سر کها ی شش درك قیرریزی تایمنی وات به‌طول هشت صد متر وعرض هفت متر قیر ریزی سر ك های فرعی سرای‌غزنی وجمال مینه و قیرریزی سرك های خیرخانه مینه به طول دو هزارو دو صد متر وعرض‌هفت متر وترمیمات تمام‌جاد ه های قیر شهر کابل انجام‌یافته است .

مخزن آب : اعمار یك مخزن آب مشروب برای اهالی‌کارته‌پروا ن نواحی با غ‌با لا وشهر نو طور اساسی وپخته کاری در گردنه باغ‌بالا شروع کار آن خاتمه پذیرفته است علاوتاجر کنی برای نلدوانی آن‌نیز از زیر بند قر غه الی باغ بالابه‌پایه‌اکما ل رسیده است ایـــن مخزن دارای گنجایش یکهزارو دو صد متـــــر مکعب آب بوده واز عصری ترین مخازن آب مشرو ب‌به شمار میرود .

حفظ الصحه

۱ حفظ الصحه محیطی . ده نفر روغتیا پال های ریاست حفظ الصحه کابل ښاروا لی د ر نواحی ده گانه‌شهرکابل مصرو ف کنترو ل‌دکان های مواد غذا فروشی ،حمام ها ،سلما نی هاو سرای ها ازنگاه حفظ الصحه‌محیطی میباشند. که دو صدو نودو هشت نفر دکانداً را ن از طرف‌روغتیاپال‌های مذکور جریمه و مبلـــغ ۱۲۰۷۵۵ـ افغانی‌پول جرایم‌آن‌تحصیل گردیده است‌وسه‌نفر هیئت‌امحای‌کلب‌های پله کرد در حدود ۲۳۹٤ قلاده کلب راز نوا حی ده گانه شهر از بین‌برده اند همچنان روغتیا پالها ی کابل ښاروالی در سر ویلانس علیه کولرا با هیات داخلی وخارجی وزارت صحیه ســـهم گرفته ودر حصهٔ تطبیق واکسناسیو ن‌امرا ض ساری نیز فعالیت نموده اندعلاوتا سی‌و سه

دسلطنت دمقام والاحضرت شهزاده احمدشاه کله چه دشورا ددیارلسمی دوری ددوهم کال لمړی اجلاس پرانیزی

پوهنوال داکتر محمد عمر وردک رئیس ولسی جرگه

دوکتور وردک بعد از اخذ دکتورای طب در شق جراحی و استخوان به پست های آتی اجرای وظیفه نموده .

ماموریت درسال ۱۳۲۵ معاون سر طبیب نادرشاه روغتون ، درسال ۱۳۳۱ کفیل معاون کمیسار و سرطبیب شفاخانه علی آباد، و در سال ۱۳۳۲ سرطبیب معاینه خانه مرکزی و کفیل ریاست صحی ښاروالی .

درسال ۱۳۳٤ کفیل معاون ریاست مؤسسات صحی پوهنتون ورئیس څارندوی ، درسال ۱۳۳۷ بحیث معاون اداری ریاست پوهنتون

ودر سال ۱۳٤۲ معین اداری وزارت معارف، در سال ۱۳٤۳ کفیل والی ننگرهار ، درسال ۱۳٤٤ والی کابل وشاروال سرپرست ودرسال ۱۳٤٦ بحیث وزیر امور داخله .

در انتخابات ۱۳٤۸ دورهٔ ۱۳ ولسی جرگه از جانب اهالی چک وردک به سمت وکالت انتخاب و از مجلس عمومی وکلا دورهٔ ۱۳ بحیث رئیس ولسی جرگه انتخاب شده .

قوه تقنینیه

به تاریخ ۲۲ حوت ۱۳۴۹ جلسه اول سال دوم بابیانیه دکتور محمد عمر وردك رئیس ولسی جرگه درتالار ولسی جرگه افتتاح گردید:

الف ـ درجلسهٔ ۳۰ حمل ۱۳۵۰ جلسهٔ اول اجلاس دوم سال دوم پنج نفروکلابانجمن هاتعیین گردیدند.

ب ـ هکذا درجلسهٔ ۳۰ حمل تصویب شد که حاضری گرفته شود بعد از حاضری وکیل صاحبانیکه بمجلس حاضر نشده اند برا دیو اعلان شود .

ج ـ درجلسهٔ ۵ ثور ۵۰ تصویب بعمل آمد که اسمای وکلای غیر حاضر برادیواعلان وهم حاضری وکلا بروز های مجلس عمو می ازساعت ۸شروع وتا ۹ خاتمه پیداکند.

همچنین درین جلسه فیصله بعمل آمد تاطبق حکم مادهٔ ۲۹ قانون اساسی حکومت ساعت ۲ بعد از ظهر روز سه شنبه برای استیضاح به ولسی جرگه حاضر شود .

د ـ بجلسه ٦ ثور ۱۳۵۰ فیصله شد باثر پیشنهاد وتصویب وکلای محترم تقاضای جلسه استیضاح موافق مادهٔ ٦٦ قانون اساسی صورت عام داشته وبه موضوع خاصی که قضیه وکیل صاحب ناوه بارکزایی با شد تنها تعلق نمیگیرد .

همچنان درین جلسه فیصله به عمل آمد که حکومت منفرد ا بسوالات استیضاح هر وکیل ازطرف شخص صدر اعظم ویایکی از اعضای شان جواب گفته شود.

هکذ ا در جلسهٔ همین روز تصویب شد تادربارهٔ شکایت بناغلی نورعلم مظلو م وکیل مردم میدان که به دارالانشاء تقدیم گردیده که دران تقاضای تعیین ده نفر از وکلا برای انجمن تحقیق فیصله شد که والی سابق میدان که فعلا در فاریاب است به مر کز احضار شود تاهیئت هفت نفری ولسی جر گه ازتمام اجرا آت واعمال اودر میدان تحقیق نموده ونتایج رابه مراجع قانونی تقد یم کنند .

هـ ـ درجلسهٔ ۷ ثور ۱۳۵۰ ـ ازجملهٔ ۲٦ نفر کاندید های هیئت تحقیق و ا لسی سابق وردك ومیدان در اثر رایگیری سر ی هفت تن تایید وتعیین گردیدند .

و ـ درجلسهٔ بعد ازظهر روز ۷ ثـو ر ۱۳۵۰ مکتوب روابط پارلمانی صدارت مبـنی بر دایرشدن جلسهٔ استیضاح از حکومت متعلق به بناغلی وکیل محترم ناوه بارکزایی وهم درپایان جلسات استیضاح حکو مت توضیحات تقدیم دارد ازطرف مجلس عمو می باتفاق آرا ردگردید.

ز ـ جلسهٔ ۲۷ ثـور ۵۰ پروسیژوانجمن تحقیق وموقت بانك زراعتی قرائت گردید.

ح ـ درجلسهٔ ۲۸ ثور ۵۰ طرز العمل انجمن تحقیق اجراآت بناغلی عبد القا د ر قاضی والـی سابق میدان تقدیم و قرا ئت شـد .

این طرز العمل دارای (۱۲) مـاده بـوده وجلسه تحت ریاست پوهنوال داکتر محمد عمر وردگ تشکیل شده بود.

هکذا درین جلسه عضویت ۸ نفر وکـلا بانجمن هاتعیین وتاییدگردیدند.

ط ـ درجلسهٔ ۳ جوزا ۵۰ باثر پیشنهـا د یك عده وکلا ۲۹ وکیل بعضویت انجمـن

مراقبت غله وعلوفه تا ئید و تصو یب گر د ید .

ی ـ درجلسهٔ ۹ جوزا پیشنهاد ۹ نقره انجمن موقت موضوع غله بعد از غور و مذاکره تایید و تصویب شد.

ك ـ بجلسهٔ روز ۱٦ جوزا ۵۰ پیشنها د یکی ازوکلا درمورد نرسیدن بودجه عا د ی وهم استجواب ازوزیر مالیه در جلسهٔ بعد ظهر روز مذکور ازوزیر مالیه باکثریت تایید وتصویب شد.

همچنین درین جلسه نمایندگان محترم ولایات موقت غله وعلوفه تعیین شدند.

ل ـ درجلسهٔ پانزدهم اولسی جر گه هیئت اداری انجمن های امور روابط بین المللی وانجمن مراقبت غله و علو فه تعیین وتصویب گردید .

م ـ درجلسهٔ ۱۸ جوزا ۵۰ یك پیشنهاد توحید شده در مورد نشر ابلاغیه ولسی‌جرگه راجع به‌نرسیدن بودجه سال ۱۳۵۰ دولت قرائت وباکثریت آراء تایید شد.

ن ـ درجلسهٔ دو شنبه ۲٤ جوزا ۱۳۵۰ استعفی ښاغلی سید رسول فکور از عضویت انجمن مختلط شورا وعوض اوښاغلی روح‌الله حبیب وکیل رودات بعضویت انجمن مختلط تعیین وتایید شد.

ص ـ بجلسهٔ عمومی ۳۰ جوزا ۱۳۵۰بحث برموضوع پیشنهاد یه یك عده وکلا راجع به منع کشت برنج درمناطق تخار ، کندز خان آباد وبغلان مورد بحث قرار گر فت در نتیجه فیصله شد که به مناطق مذ کور کشت برنج رامنع نکند.

ع ـ درجلسهٔ ۸ سرطان ۵۰ پیشنهاد وکلای انجمن دفاع ملی در مورد انتخاب معاون و منشی انجمن بحث صورت گرفت .

ف ـ درجلسهٔ۱۳ سرطان ۵۰ مکتوب روابط پارلمانی صدارت که بتاسی‌ازهدایت فقرهٔ دوم‌مادهٔ ۸۹ قانون‌اساسی‌آماده‌گی‌حکومت موظف رابه مجلس رای اعتماد قرائت وپیشنها د راجع به‌ارائه رای اعتماد برحکومت موظف وشکل آن بداخل ۹ماده باکثریت آراء تائید وتصویب شد.

ث ـ بجلسهٔ عمومی روزدوشنبه ٤ـاسد ۱۳۵۰ رای اعتماد حکومت ښاغلی دکتو ر عبدالظاهر صدر اعظم موظف خط مشی و اعضای کابینه که‌از ۱۱ سرطان ۵۰ جلسه بیست وششم اولسی جرگه آغاز شده بود پس ازسخنرانی ۲۰۳ ـ تن از وکلای‌محترم که درطی جلسات ۱۷ روزهٔ درحالیکه (۱۹۵) تن ازوکلا حاضربودند باکثریت مطلق۱۸۱ رای موافق و۱۱ رای مخالف‌و۲رای ممتنع‌موردتایید اعضای حاضر اولسی جرگه قرارگرفت .

ق ـ درجلسهٔ ۱۱ـاسد ۵۰ اولسی‌جرگه مکتوب ریاست روابط پارلمانی وپیشنها د وزارت زراعت وآبیاری وسواد تصویب مجلس عالی وزراء درمورد تعلیل ماده (۲۹)اصولنامه گمرکات راجع‌به صدور وفروش بزو گوسفند درمجلس قرائت وبه اکثریت آراء تا یید شد .

ر ـ درجلسه روزیك شنبه ۱۷ـاسد ۵۰ نظربه تقاضای فوریت حکومت و طرح‌پیشنهاد ضمیمهٔ ماده (۲۹)اصولنامهٔ گمرکات‌وبعد از غور انجمن های روابط بین المللی تعیین‌وامور عدلی وزراعت آبیاری و لسی جرگه طر ح ضمیمه ماده ۲۹ اصولنامه گمرکات پیشنهاد شده حکو مت در مورد صدوو فروش بز و گوسفند باکثریت آراء تاییدگردید.

ش ـ بتاریخ ۱۰ـاسد به‌نطق اختتامیهٔ پوهنوال دکتور محمد عمرورد‌ك رئیس اولسی جرگه اجلاس دوم‌سال دوم‌دورهٔ سیزدهم‌اولسی جرگه خاتمه‌یافت وکلا بعد از خدا حا فظی مرخص شدند .

ساعت ۱۰ قبل ازظهر روز ۲۲ میزان ۵۰ اجلاس اول سال‌سوم شورا را والا حضر ت شهزاده احمدشاه وکیل مقام سلطنت به‌نطق شان بعد از تلاوت چند آیهٔ قرآن کریم که از طرف ښاغلی قاری فاخر قرائت گردیدافتتاح فرمودند .

متن بیانیه والاحضرت شهزاده احمد شاه وکیل مقام سلطنت

خرسندم .در پایان دورهٔ تعطیل‌شما ودر آغاز سومین اجلاس سالانه دورهٔ سیزدهم شـورا باشما ملاقات می‌نمایم .

ازآنجا که دراین ایام مرخصی، جریانا ت حوزه های خودرا باتوجه مجد د مطا لعـه نموده احتیاجات ونظریات مـؤکلین خـود را بهتـر شنا ختـه ا ید یقیـن دارم این مطالعات اکـثریت شما موجب تایید ایـن حقیقت می‌باشد که توجه به جنبه های‌اقتصادی واجتماعی پیشرفت کشور ا همیت عمـده دارد .

بااظهار امیدواری براینکه مسوولیت هـای قوای ثلاثه ولزوم همکاری مؤثری بین آنهـا در احوال کنونی تحول کشور بطور روزافزون ادراك شود متوقعام شورای افـغانستان در انتخاب موضو عات مورد بحـث خویش‌اولیت رابه فقراتـی قایـل شود که‌اهمیت‌و تاثیـر واقعی در رفع احتیاجات وبهبود احـو ا ل کشور داشته‌باشد .

ازدرگاه خداوند توانا نیازمندم این‌اجلاس سالیانه درراه تامین اهداف عالیه قـا نو ن اساسی بشمول تقویت د یمو کـراسی ، پیشرفت اقتـصاد کشور ، اصلاح او ضاع اداری وتوسعه عـلایق افغانستان با کشور های دوست موفقیت مساعی آن درراه صلـح وهمکاری بین المللی مؤثـر و سود مـنـد با شد .

باطلب توفیق ازبارگاه الهی و بنـا م پاك وبرگزیده وی سومین اجلاس سالیا نه دورهٔ سیزده شورای افغانستان رابو کا لت از اعلیحضرت معظم‌همـایونـی ا فتتا ح میکنم .

اجلاس اول دوره سیزدهم

اول- دراولین جلسه اجلاس‌اول سال دورهٔ سیزدهم اولسی جرگه‌که بتاریخ۲عقرب۱۳۵۰ دایر گردید باثر پیشنهاد یکتن از و کـلا انجمن سمع شکایات باکـثریت آراء از بیـن رفت ودر عوض عرایض واصله بانجمنها ی مربوط ارسال گردد .

دوم ـ در دومین جلسه که روز ۹عقـرب ۱۳۵۰ باکثریت آراء تصویب و فیصله شد که‌حکومت روز سه‌شنبه ساعت ۱۰ بجه‌بجلسه استجواب اولسی جرگه حاضر گردیده و در مو ضوع تهیه وتوزیع‌غله وتهیه مواد خوراکه حیوانی به‌سوالات وکلا جواب بگوید.

هکـذا درین جلسه فیصله بعمل آمد که در انجمن ها ازهـرولایت بیش ازیك نفـس پذیرفته نشود .

همچنین درین جلسه عضویت یکعـد ه ازوکلای محترم بانجمن های ذیل تا یـیـد و تصویب شد .

الف-درانجمن بودجه مالی ۲۰نفر

ب : درانجمن تقنین وامور عدلی ۷ نفر.

ج- درانجمن امورداخله‌واداره محلی ۱۶نفر

د ـ درانجمن امور دفاع‌ملی ٦نفر

هـ ـ درانجمن امور زراعت ٤نفر

انجمن‌امور صحیه درجلسهٔ روز ۱۰ عقرب ۱۳۵۰ ـ۱۸ نفر ازنمایندگان محترم ملت در انجمن امور صحیه تعیین نمودند.

همچنان درهمین جلسه اعضای انجمنها ی تجار ت روابط بین المللی انجمن تقنین و باقیماندهٔ انجمن امورداخله‌و غیره انجمن‌هـا تعیین شدند .

هکـذا درجلسهٔ روز هجدهٔ عقرب و هفت قوس ۱۳۵۰ مابقی اعضای انجمنها تعیین و تصویب شد.

و- درجلسهٔ روز ۸ قوس ۱۳۵۰ با ثـر پیشنهاد فوری و ضروری تصویب شد کـه بجلسهٔ روز سه شنبه حکـومت بـرا ی استیضاح به‌اولسی‌جرگه بیاید .

ز- درجلسهٔ روز ۱۵ قوس ۵۰ راجع به تعیین هیئت های اداری **بعضی انجمنها مورد** بحث قرار داده شده وباکثریت **تصو یـب** وفیصله بعمل آمد.

ح- درجلسهٔ عمومی ۲۱ قوس ۵۰ اولسی جرگه بودجه عادی وانکشافی دولت **به‌تصویب** رسید .

ط ـ بتاریـخ ۲۲ قوس **پوهنوال دکتور** محمد عمر وردگ **رئیس ولسی جرگه پس از** قرائت چندآیه از قرآن کریم که‌توسط مولوی حفیظ الله وکیل سرو بی قرا ئت گردید به نطـق خود ختم اجلاس اول‌سال **سوم دورهٔ** سیزدهم **را اعلام نمود .**

ښاغلی عبدالهادی داوي رئیس مشرانو جرگه

د افغانستان کالنۍ

عبدالهادي داوي

ښاغلی داوي دمر حوم عبدالا حد خا ن زوی اصلا دکندهاردی او د۱۳۱۳ ه ق (۱۲۷۲ ه ـ ش) کال دجمادی الاول دمیاشتی په شوار لسمه نیټه دکابل په باغ علیمردان کښی زیږیدلی‌دی. دتحصیل دوره یی دحبیبیې په لیسه کښی پای ته رسولی‌ده دی‌په ترکی اردو او عربی ژبو پو هیږی اودانګریزی نه‌هم استفاده کولای شی .
کارونه:

په۱۲۹۰ هـ ـش کښی د(سراج الا خبار الافغانیه) محرراوپه ۱۲۹۶کی‌د(امان‌افغان داخبار دپخوانی سراج الاخبار)مدیرو و په ۱۳۰۰کښی دنظارت (امور خارجیه (دخارجه چارو وزار ت) دهند او اروپا دڅانګی مدیر وو .

په۱۳۰۱ کښی دخارجه چارو د وزار ت لومړی مستشار په ۱۳۰۲ کښی دافغا نستان دحکومت له‌خوا (دبخارا د خپلو اکی دفو ق العاده سفیر د۱۹۲۰ ع په‌پای کښی چه انګریزانو له‌خوا یوه جرګه کابل ته راغلی‌وه نو دافغانستان له‌خوا دښاغلی محمود طرزی په‌ریاست یوه جرګه‌وټاکل شوه چه ښا غلی داوی دهغی جرګی غړی وو

په ۱۳۰۲ کال کی په‌لندن کښی دافغانستا ن لومړنی مختار وزیر په ۱۳۰۵ هـ ش کی د افغانستان دتجارت وزیر .

اوپه ۱۳۰۸ کال کی په جرمنی کښی دافغانستان دمختار وزیر په حیث‌وټاکل شو. په ۱۳۱۱ کښی د(انجمن ادبی افتخاری غړ ی وټاکل شو .

په۱۳۲۷ کښی دمعظم همایونی اعلیحضرت دحضور سر منشی مقرر شو په ۱۳۲۸ کښی د(ده‌سبز) دخلکو له‌خوا دملی شورا دو کیل په‌حیث انتخاب اوبیا په‌شورا کښی د رئیس په‌حیث‌وټاکل شو. په۱۳۳۲ هجری شمسی‌کښی په قا هره کښی دافغانستان لو ی سفیرو په۱۳۳٤ کښی په اندونیز یا کښی دافغانستان لوی سفیر و په۱۳٤٤ کښی‌دکابل دخلکو له‌خوا د مشرانو دجر ګی دسنا تور په حیث انتخاب او بیادمشرانو جرګی درئیس په‌حیث وټاکل شو .

په ۱۳٤۸ کال کښی دکابل دخلکو لخوا دسناتور په‌حیث انتخاب اوبیا درئیس په‌حیث وټاکل شو .

مشرانو جرگه

الف قوانین وموافقت نامه های که د ر دوران سال ۱۳۵۰ ازطرف مجلس عمو می مشرانو جرگه به تصویب رسیده ازین قرار است .

۱ـ انتخاب هیئت اداری مشرانو جرگه

ښاغلی محمد کریم کوهی ستناتور ولایت ، فاریاب باکثریت ۱۷رای‌به‌حیث نایب اول ، ښاغلی محمد شریف امینی سناتور ولایت ، جوزجان به اکثریت نزده‌رای‌به‌صفت‌نایب دوم ښاغلی حبیب الله هلمند سناتور ولایت هلمند در مقابل بیست‌و هشتت رای موافق به صفت منشی وښاغلی محمد إبراهیم ارزگانی سناتور ولایت بلخ به إکثریت ۳۲ رای موافق به‌حیث نایب منشی مشرانو جرگه .

انجمن های هشت گانه :

۱ـ انجمن بودجه وامور مالی پلان گمرکات انحصارات ریاستت تفتیش صدارت عظمی .
۲ـ انجمن امور داخله و شاروا لیها .
۳ـ اعضای انجمن امور خارجه وبین‌المللی تجارت وپشتونستان .
٤ـ اعضای‌انجمن امور عدلی وقوانین وستره محکمه .
٥ـاعضای‌انجمن امور معارف واطلاعا ت‌و کلتور صحیه وآلمپیك .

٦ـ اعضای انجمن، معادن وصنایع مخابرا ت زراعت هوایی ملکی وترانسپورت عمومی .
۷ـ اعضای انجمن امور دفاع ملی فوایدعامه وقبایل .
۸ـ انجمن سمع وشکایات کاروکارگروامور اجتماعی .

۲ـ تعیین اعضای مشرانو جرگه برای ، عضویت انجمن مختلط شوری .
۳ـ تعین کمبود اعضای انجمنها .
٤ـ تصویب پیشنهاد سناتور حاجی شیر محمد نیمروز مبنی برچاره جویی از قلت آب دریای هلمند جهت رفع مشکلات‌زارعین ولایت نیمروز که حکومت در باره اقدام فوری بـــه عمل آورد .
٥ـ تعین کمبود اعضای انجمن های مربوطه.
٦ـ ارجاع پیشنهاد سناتور غـلام‌حضرت إبراهیمی عاید به فوریت موضو ع علفچر و حفاظه جنگلات طبیعی وسررشته آب آشامیدنی ولایت‌بادغیس غرض غورومداقه‌انجمن مربوطه .
۷ـ ارسال متن پیشنهاد یکی از اعضا ی مجلس عمومی مشرانو جرگه عاید به تکمیل کمبود أعضای ولایت جرگه به حکومت .
۸ـ موافقتنامه‌فرهنگی حاوی ۱۱ماده‌منعقده مورخـه بیست حمل چهل و هشت مطابـــق نزده اپریل ۱۹٦۹ فیمابین دولتین شا هی ، افغانستان وامپراطوری جاپان به منظور تقویه وتوسعه روابط فرهنگی واقتصادی .

۹ـ تعیین أعضای کمبود انجمن، های مربوطه
۱۰ـ تعین ذوات به‌عضویت‌هیئت مختلط ، شوری .
۱۱ـ مزافقت نامه تجارتی منعقد ه فیما بین دولتین شاهی افغانستان و جمهوریت مـردم چکوسلواکیا .

۱۲ ـأرجاع مجدد تصویب مور خه بیست‌ونه سه، یکهزاروسه‌صدو چهل‌ونه انجمن زراعت عاید به جلوگیری از اتلاف جنگلا ت وعلفچرها به أنجمن مذکور غرض غور مزید .
۱۳ـ تعین یك کمیته فرعی نسبت ر فـــع مشکلات مجلو بین عسکری .

۱٤ـ تعیین اعضای کمبود انجمن ها .
۱٥ ـموضوع تعدیل أسم وزارت زراعت به نام وزارت زراعت وآبیاری که تازمان وصول قانون تشکیلات إساسی به‌ش ءوری رد گردید .
۱٦ ـتایید از فیصله ولسی جرگه دایر بر انفکاك ریاست غله وستیلو وریاست امـلا ك به شمول کادستر ازوزارت مالیه و انفکا ك مدیریت ناقلین از وزارت داخله وارتبا طبندر والی به وزارت تجارت وواحد اداری به نا م ارزاق واحتیاجات عامه وإملاك واسکا ن .

۱۷ـ تعیین یك کمیته فرعی به‌منظور غورو مطالعات عمیق برمسئله کانکور پوهنتون و در نظر گرفتن سویه تعلیمی شاگردا ن لیسه‌های ولایات ودادن چانس تحصیلات عالی در خار ج به ایشان .

۱۸ـ تایید از فیصله نامه شورای ملـی جمهوریت عربی متحده منعقده فبروری ۱۹۷۰ قاهره مبنی بر سرپیچی های استراییل ازفیصله **های شورای امنیت ملل‌متحده وراپورکنفرانس** پارلمانتر ها در قاهره مرتبه سناتور محمد ، هاشم مجددی ووکیل عنایت الله ابلاغ .

۱۹ـ ارجاع اوراق مربوط به‌ناسامانی بس های شهری ومشکلات روز افزون مرد م ازآن ناحیه به انجمن داخله وشاروالیها .

۲۰ـ ارجاع پیشنهاد بناغلی سناتور غلا م **حضرت ابراهیمی به انجمن زراعت محتـو ی** احساس قلت غله در ولایت وانتقال فور ی‌یك مقدار غله کافی به مناطق مذکور .

۲۱ ـتعیین اعضای کمبود انجمن های‌مربوطه
۲۲ـ پروژه قانون بانکهای صنعتی حاوی ، ٤ فصل وبیست وشش ماده .
۲۳ـ بودجه عادی وانکشافی سال ۱۳۵۰. دولت .

۲٤ـ تصویب پیشنهاد محمد کریم کو هی سناتور ولایت فاریا ب دایربر اقدام فور ی حکومت در باره رفع قلت غله در فاریا ب و سایر ولایات ومعافی مالیه ستنو ی ارا ضـی و اتخاذ تدابیر لازمه برای حفظ .مواشی

۲۵ـ تایید نظریه انجمن تقنین مشرانـو جرگه عاید بر ورود هی ،پی ها به افغانستان وارسال نظریه مذکور باتما م سوابق آن به حکومت که باتجدید نظر در اصولنامه سیاحت واقامت اتباع خارجی در افغانستا ن‌اقدا ما ت مقتضی نمایند .
۲۶ ـتعین اعضای کمبود انجمن های مربوطه
۲۷ ـ تجدید نظر برلایحه وظایف داخلی، مشرانو جرگه از طرف‌انجمن تقنین .
۲۸ قبول پیشنهاد سناتور حبیب الله ، الرحمن ناصری مبنی به وارسی از عرایض مراجعین به روز هـــای دوشنبه برعلاوه ایام شنبه سه شنبه وپنجشنبه .

۲۹ـ تعیین روز پنجشنبه هفت اسد ۱۳۵۰. غرض معرفی خط مشی حکو مت دکتورعبدالظاهر صدراعظم .
۳۰ـ تعیین کمیته شش نفری به منظورتوحید انسجام نظرات سناتوران پیرامون خط مشی حکومت .
۳۱ ـتدارك محل رهایش برای سناتورا ن در مکرو یان وانتظام بیمه صحی به منظــور وقایه صحت آنها وفامیل های ایشان که بـه هیت اداری وظیفه داده شده که طریقه عملی وامکانات تدارك تطبیقی آنرا جستجو نمود ه نظریات خودرا به مجلس عمومی تقدیم دارند.

۳۲ـ قبول پیشنهاد سناتور حبیب الرحمن ناصری عاید به ادامه کار انجمن های مربوطه تااول سنبله ۱۳۵۰ .

۳۳ـ تایید از تصویب مور خه هفده اسد ۱۳۵۰. ولسی جرگه در مورد طرح ضمیمه‌ماده بیست ونه اصولنامه گمرکات در حصه صدور فروش بز وگوسفند .

۳٤ـ ارسال فشرده نظرات سناتورا ن بعد از توحید وانسجام از طرف کمیته شش‌نفری به حکومت که محتوی شش ماده بوده وتایید پیشنهاد سه فقره یی واقدامات فور ی‌حکومت در مـورد چرا گاه های سر حدی ولایـت نمیروز واخراج حیوانات ایرانی مینمود .

۳۵ ـتعیین یك کمیته فرعی راجع به چاره جویی کمبود وقلت غله‌و مشکـلات مردم ازآن ناحیه .
۳٦ـ ارجاع پیشنهاد یکی از سنا توران عاید به چاره جویی عاجل در مورد محصو ل عراده‌جات جدید ومستعمل لیلا می به‌انجمن ، مربوطه آن .
۳۷ـ اعطای یك روزه معاش به صندو ق اعانه ملی به‌خاطر خشکسالی از طرف‌سناتوران و آنهاییکـــه خوا سته باشند بیشتر اعانـــه دهند برای تشویق وترغیب مردم شایع‌گردد.

۳۸ـ انتخاب هیئت اداری مشرانو جرگـه، برای دوره سوم سال دوم .

۳۹ـ تعیین انجمن های هشتگانه بـــرای انجمن امور بودجه ومالی انجمن امور خار جه وبین المللی انجمن معارف وصحیه انجمن ، وزارت زراعت وصنایع انجمن دفاع ملی انجمن سمع شکایات انجمن داخله وشاروالیها .

۴۰ـ توضیح اجراآت حکومت از طرف شاغلو دکتور عبدالوکیل وپوهندوی عبدالستار سیرت وزرای مشاور در با ره توزیع غله وتخم بذری بمردمان بی بضاعت ولایات و هکذا مسله کمی وقلت غله ازطرف شاغلی وزیر مالیه بهمجلس عمومی مشرانو جرگه مورخه پنج عقرب ۱۳۵۰ .

۴۱ ـ تعیین چار عضو دیگر نیز در زمره اعضای کمیته فرعی غله غرض مطالعه و غور مزید در باره توزیع غله وانتقال آن به مردمان بی وسیله که با حکومت تماس حاصل ونتیجه مستحصله رابا نظر یات خود به مجلس عمومی ارا یه نمایند .

۴۲ـ ارجاع نظریه مرتبه یکتـن از اعضای در باره توزیع غله وتخم بذری به مردما ن نیازمند به انجمن مربوطه وبه تماس آمد ن انجمن در ین زمینه باحکومت .

۴۳ـ ارجاع پیشنهاد عاجل یکعده سناتوران عاید بوخامت اوضاع درناحیه اشتعال دوره جنگ وادامه زدوخورد درسرحدات پاکستان وهندو تأثیرات ناگوارآن درساحه اقتصاد و تجارت افغانستان وسایر مسایل مربوطه به انجمـن خارجه وامور بین المللی .

ب ـ قوانین وبرخی موضوعاتیکه طی مراحل آن تحت دوران است .

۱ـ قانون تیلفون .
۲ـ قانون ازدیاد محصول تیلفون .

قاضی القضات پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی

خلص سوانح پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضات

پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضات پسر مرحوم سردار عزیز الله خان قتیل در بیست و چار سنبله ۱۲۹٤ هـ ش در کابل متولد گردیده تحصیلات خودرا در لیسه استقلال به درجه عالی الاعلی به پایان رسانیده وسپس غرض تحصیلات عالی عازم توکیو گردیده در سال ۱۳۲۰ تحصیلات خودرا به درجه ماستری وتخصص ودر سال ۱۳۳۳ در رشته فلسفه و اجتماعیات به پایان رسانیده به اخذ دیپلوم دکتورا دولت فرانس از دارلفنون سوربن موفق گردیده .

پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی از فراغ تحصیلات به بعد به تعلیمات عالی ومسلکی ، معارف اجرای وظیفه نموده سپس به حیث رئیس پوهنځی حقوق رئیس تدریسات ثانوی، مشاور علمی وزارت معارف رئیس پوهنځی اقتصاد ، معاون علمی پو هنتون ، مجدداً رئیس پوهنځی حقوق و علوم سیاسی ،رئیس پوهنه پلان معارف ،ومعین تدریسی وزارت معارف به ایفای وظیفه خدمات قابل قدری نایل آمده است متعاقبا از ده قوس ۱۳٤٤ تا ٤ اسد ۱۳٤٦ به حیث وزیر پلان در امور پلانگذاری خاصه پلان سوم سهم بارز داشته وهکذا از بیست و دوی میزان ۱۳٤٦ به بعد به حیث قاضی القضات افغانستان تا اینندم اجرای وظیفه می نماید .

پوهاند ضیایی در ادوار خدمات عرفانی به درجه نهایی پوهاند موفق گردیده وهمچنین به اخذ جایزه مکافات ونشانهای ذیل فایق آمده است .

درسال ۱۳۱۳ به اخذ جایزه انجمن ادبی کابل درسال ۱۳۳۹ به اخذ تقدیر نامه درجه سوم در ۱۳۳۷ به اخذ نشان درجه سوم معارف درسال ۱۳٤۱ به اخذ نشان استور درجه سوم نایل آمده .

دکتور عبدالحکیم ضیایی به زبان های خارجی فرانسوی ،جاپانی ،انگلیسی وعربی مهارت وآشنایی دارند .

آثار ومولفات دکتور ضیایی

۱ـ مجموعه اشعار به نام سرشکهای جوانی وگلهای سرشك .

۲ـ رساله ماستری به جاپانی اجتماعیات دورکهایم ۱۳۲۱ .

۳ـ انکشاف معارف درافغانستان ۱۹٤۵ الی ۱۹۵۱ .

٤ـ رساله دکتوری به فرانسوی ودری .

۵ـ بازی عشق وقضاء به زبان های دری وفرانسوی.

٦ـ تعلیم وتربیه از نظر دورکهایم به فرانسوی

۷ـ وحدت وتنوع فرهنك ها .

۸ـ ترقیات عمومی افغانستان ندوه علیه اسلامی به انگلیسی ودری .

۹ـ برخورد افکار جدید وارزش های متداول

۱۰ـ تشکیلات معارف ومکاتیب افغانستان به زبان فرانسوی .

۱۱ـ نقش تعلیم وتربیه در تامین ،حقوق بشر به متون دری فرانسوی وانگلیسی

۱۲ـ لوازم تامین هماهنگی ثقافتی مضاف درممالك روبه انکشاف .

۱۳ـ اهداف أساسی معارف افغانستان در شصت سال اخیر .

۱٤ ـ ترتیب دهنده راپور مفصل پلان پنج ساله اول معارف و پوهنتون .

۱۵ـ مرتب متن پلان پنجساله دوم معارف و پوهنتون .

۱٦ـ طرح قانون جدید معارف

۱۷ـ تقریظ تذکر والنقاد بر بعضی آثار مولفین .

قوهٔ قضائیه

شورای عالی قوه قضائیه که مرکب از قضات محکمه محکمه بوده وتحت ریاست قاضی القضات تشکیل جلسه داده مطابق هدایت ماده نه وماده سیزده قانون تشکیلا ت وصلا حیت قضایی ولایحه وظایف داخلی اجرا آ ت می نماید تفستیر وتوضیح قوانین تبدیل محکمه در موضوعات حقوقی وجزایی مطابق باحکا م قانون تشکیلات وصلاحیت قضایی استنکا ف از تطبیـق قوانینی که مغایر احکام قانو ن اساسی باشد صدور فـــرا مینی بـــر اعاده مجرمین ممالك خارج بروفق احکا م قانون تدوین پروژه های قانون در سا حه تنظیم امور قضایی متکی به ماده هفتاد قانون اساسی تعدیل وتایید رویه های قضایی عندالایجا ب غور درباره مسایل اداری وعمومی قوه قضائیه بشمول تصویب بودجه پیشنهاد تقرر روسای عالی رتبه قوه قضاییه تماما مسایلی است که در شورا ی عالی تحت غورو مدا قه قرار میگیرد .

بناء فهرست اجراآت شورای عالی قو ه قضائیه از آغاز سال یکهزارو سیصدو پنجا ه الی اواخر ماه قوس جاری شامل موضوعا ت آتی است که ذیلا باایجاز واختصار تذ کر دا ده میشود .

۱ ـ تصاویب مربوط به تبدیلی محکمه چهل ودو فقره .

۲ـ صدور قرارداد در مورد تبدیلی محکمه نسبت فقدان دلایل قانونی یکصدو پانزده فقره

۳ـ اتخاذ قرار طی یاد داشت ها وتصاویب درسایر موضوعا ت متفرقه در حدود دو صدو هشتاد فقره .

٤ـ اصدار متحدالمال های مربوط به توجیه وتفسیر قوانین شامل چهل موضو ع .

۵ـ موضوعاتیکه به احکام مقام آمریت عمومی ادا ری اتمام پذ یرفته حاوی شصت و هفت فقره .

همچنان بایست متذکر شد که موضوعا ت عمومی و تصاویب عمده توسط متحدالمال ها بعموم مراجع مربوط ابلاغ شده که در مجله قضا ء نیز به صورت مسلسل به نشر رسیده است.

فوامین انسلاك به مسلك قضاء وتعینا ت بیست و چار تن، فارغان دوره سو م مر کز ستاژ ومطالعات قضایی به اتکای منظو ر ی اعلیحضرت معظم همایونی بروز چهار شنبه دوم سرطان بساعت سه ونیم بعد از ظهر در مقر ستره محکمه در حضور پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضا ت قضا ت ستره محکمه وروسای دوایر مرکزی توسط آمر عمومی اداری قوه قضائیه برای سومیــــن دوره فارغان مرکز ستاژ ومطالعا ت قضایی توزیع گردید .

متعاقبا قضات تازه وارد به مسلك قضا ء مطابق به حکم ماده هشتادو هشت قانو ن ـ صلاحیت وتشکیلات قضایی سوگند یا دنمودند

متن بیانیه پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضا ت که به مناسبت آنروز ایراد گردیده است .

نخست فراغت توام باموفقیت وانسلا ك شما رابه سلك قضاء که از حضور اعلیحضر ت معظم همایونی منظور گردیده تبریك گفته و توفیق شمارا در حسن انجام وظایف محوله از بارگاه پروردگار توانا مسئلت مینماییم درجریان ستاژ به شما معلوم شده خواهد بود که وظیفه قضاء یك وظیفه مشکل وپر مسولیت است مخصوصا قانون اساسی از رهگذر حفظ موازین عدالت وحقوق مسئولیت این وظیفه رانسبت به سابق سنگین ترساخته است ایجابات عصر جدید تامین عدالت و مساوات مواجهه باعقا ید سیاسی واقتصادی

واجتماعی واقتصادی مختلف عواملی میباشند کهممکن است وظیفه قضاء را ازهر رهگــــذر دشوار سازد .

بنابر آنمراعاتاصل بیطرفی در قبال این ملاحظات یکی از اصول ضروریه قضاوت ، پنداشته میشود .

تجارب چندسال پیش نشان میدهد که فی صدی ضایعات پرسونل قضایی یک رقــم قابل ملاحظه را تشکیل میداد این ضایعات ناشی از نارسایی وعدمتناسب فهم عملی و تطبیقی قوانین واساسات شرعی باشرایط وایجابات عصر در احاطهاحکام قانون اساسی ومقتضیات متکی به آن بوده است .

بنابر آن لازمدیدهشد تدابیری اتخاذ گردد که فیصدی این ضایعات کاهش یابد از ینرو بادر نظر داشت شرایط نوین در جامعه و مشکلاتیکه بااین تحول توام بوده است مرکز ستاژ ومطالعات قضایی در چوکات تشکیلات ستره محکمه تاسیس گردید تا تازه واردان راقبل از توظیف بوظایف قضایی در چوکات پروگرام عملی وتطبیقی بکار انداخته وطوری آنها را مجهز سازد کهبتوانند در مرحله واقعی وظایف خطیرخویش را موفقانه ایفاء نمایند .

گرچه تشکیلاتقوه قضائیه به اساسآقتضاات مالی آن بیشتر ازین اجازه نمی داد تادوره تجربه وستاژ عملی ونظری ازیکسال زیاد تر قبول گردد اما شرایط همینیکسال تجربه ، طوری در نظر گرفته شد که حداعظماستفاده از آن متصور باشد .

اثرات مثبت این پروگرام از یکسال تا بسال دیگر محسوسومشهودبوده است درین پروگرام سعی به عمل میاید تا قضات ستاژیر خودرا در تمام ساحات عملی ونظری قضایی آشنا سازند. برعلاوهصفات مبتنیبرشایستگی وبرازندگی قاضی ونقش موثری در تامین عدالت نیز باآنها تفهیم وتدریس میشود .

بااینهمه موفقیت شما در وظایف قضایی تنها بفهم نظری قوانین واساسات شرعی وتعقیب پروگرام های عملی دوره ستاژ میسر شدهنمی تواند بلکه شما به افزایش معلومات و تجارب عملی درطولسالهای آینده دراحاطه وظایف محوله خویش نیز احتیاج مبرم دارید.

در مرحله عمل دیده شده است کهقضاوت هر چند مجهز به سلاح علم ودانش باشد باز هم در طیمراحلسه گانه دقیقانهموردرسیدگی واقع شده ونارسایی های قضاتموشگافانه وارسی میشود کــــه بالاثر قاضی را در صورتتخلف وسهو واشتباه به آسانی تحت الزام قرار داده میتواند .

پس برایموفقیتشمادانش نظری وفهــم عملی وتطبیقی قوانین واساسات شرعی و فقهی باطرز اجراآت ورویه قضایی خیلی مهم ومفید تلقی میشود .

لازم میدانم این نکته راهم گوشزد نمایمکه قضات جوان مانباید باطرز وفکر وسلیقهقضات پیشین رویه معاندانه رادر پیش گیرند بلکه باید سعی ورزند تادرروشنایی تجارب حاصله آنها معلومات تازه خودرا وفق بخشند وباحسن اعتمادی که لازم است اطمینان شان را حاصل نمایند .

به این ترتیبممکن است که به اصلاح نواقص همدیگر پرداخته ونقش بارز تری را درتامین عدالت هنگام قضاوت بازی نمایند .

در تعینات وتقرر شما حتی الوسع سعی گردیده تااز محیط ومناطق مسکونه خویش به دور نباشید پس متوجهبایدبود که تحتتاثیر توقعات همبستگان ونزدیکان خویش واقع نشده وبیطرفانه قضایا را مورد رسیدگی قرار داده در اتخاذ تصامیم خویش مطابق به موازین عدالت پایدار ومصمم باشید .

برای حفظ حیثیت ومقام قضاء عزتنفس برده باری وپاك نفسی رادر خویشتن انکشاف دهید ودر برابر قضایای وارده از ابرازعکس العمل احساساتی اجتناب ورزیده باید عکس العمل تان بادقت وامعاندر نظر در حدود قانون مقید باشد انکشاف این صفات در شخصیت شما موجب استحکام موقف تان در جامعه و در پیشگاه قانون وشریعتخواهد گردید .

ارتباط شما باقوه اجرائیه به موجبارزش های قانون اساسی وقوانین منسلك وفرمایشات اعلیحضرت معظــم همایونی کههنگام افتتاح ستره محکمه ودر مواقع دیگر درین زمینه .

ارشاد فرمودند باید مؤید اصل همکاری و تعاون متقابل برای تامین نظم وعدالت درجامعه وتحکیم اصول دیمو کراسی گردد اگرمشکلاتی سد راه تان گردد ورسید ن به این آما ل را برای‌تان دشوارسازدبه هر جاییکه باشید می توانید به صورت مستقیم وغیر مستقیم ما را در جریان قرار دهید.

درپایان یکبار دیگرازبار گاه پرور دگار توانا توفیق خدمت رابرایتان مسئلت مـی نماییم .

مراودت و مسافرتهانـ

پوهاند دکتور عبدالحکیم‌ضیایی قاضی ا. لقضات به تاریخ بیست‌و شش سر طا ن‌پنجاه جهت اشتراك در کنفرانس‌انجمن جها نی‌قضات که در بلگراد دایر گردیده بود عازم یو گو سلاویا گردیدند .

کنفرانس‌بتاریخ اول اسد سیصدو پنجا ه‌در بلگراد آغاز و تا شش اسد دوام داشت در کنفرانس انجمن‌جهانی قضات نمایندگا ن‌اکثر ممالك به سویه قاضی القضات قضا ت‌محاکم علیا ـوزرای عدلیه ومتخصصین حقو ق شرکت نموده بودند

در جلسات این‌انجمن موضوعا ت تربیه پر سونل قضایی انتخاب قضات وساد ه ساختن اجراآت محاکم استعمال وسایل تکتیکی برا ی تسهیلات کار در محاکم وحقو ق متهم در مراحل مختلف تحقیق وبعد از آن از نکا ه قوانین هر کشور مورد بحث قرار گرفت .

نشرا ت مفصلی که‌از طرف ستر ه‌محکمه افغانستان به لسان انگلیسی در زمینه موضوعات مورد بحث کنفرانس به منظو ر معرفی قوانین وسیستم اجرا آت ادا ری و قضایی افغانی قبلا ترتیب‌وتهیه شده بود به دارلانشای انجمن سپرده شد تادر رساله کنفرانس نشر گردد .

اقدامات ستره محکمه افغانستان درزمینه مقررات در زمینه اجراآت محاکم وحقوق‌متهم د ر مرا حـــل مختلف تحقیق در افغانستان مورد دلچسپی اعضا ی کنفرانس واقع شد .

پوهندوی غلام علی کریمی قاضی ستره محکمه به تاریخشانزد ه ثور یکهزارو سیصدو پنجاه بنابدعوت اداره امداد تخنیکی دو لت جمهوری ترکیه برای مدت‌ده روز جهت بازدید از مقامات قضایی آنکشور مسافرتی به آ ن مملکت نمودند .

شاغلی کریمی در طول اقامت شا ن در ترکیه از مقامات قضایی‌آن مملکت که عبارت اند از شورای عالی اساسی ،شورا ی عالی قضایی ،محکمه عالی تمیز ،شورا ی دو لتی محکمه تنازع صلاحیت واداره مد عی‌العمومیت دیدن نموده وبا شخصیت های عالی مقا م حقوقی وقضایی آنکشور ملاقات ومذا کراتی بعمل آورد.

شاغلی‌کریمی‌برعلاوه اینکه در قبا ل این ملاقات ها وباز دید ها بانظا م قضایی ترکیه آشنایی حاصل کرده‌اند ودر معرفی سیستم قضایی افغانستان به حقوق دانان آنکشور نیز سعی بعمل آوردند .

مقرری ها وتبدلات عمده ایکه در ستر ه محکمه بعمل آمده است‌قرار آتی است . ـ

به اتکای ماده هفت‌قانون صلا حیت و ، تشکیلات قضایی تقرر شاغلی دکتور ولید حقوقی قاضی ستر محکمه ورئیس دیـوا ن عالی تنازع وصلاحیت به حیث آمر عمو می اداری قوه قضائیه پیشنهاد ومنظور ی‌آن‌از حضور مبارك ملوکانه طی فرمان ۱۰۱۳ـ۳۲۰۱ عنوانی ستره محکمه صاد ر گردیده است .

همچنان شاغلی غلام علی کریمی قاضی ستره محکمه وآمر عمومی اداری قوه قضائیه بحیث دیوان عالی تنازع صلاحیت شاغلی ، محمد موسی اشعری رئیس محکمه استیناف عالی مرکزی باساس احکام فقره قانو ن‌اساسی (۱۳) ماده (۹) قرار فرمـان ۱۰۱۷ ـ ۵۲۰۵ ۱۱ر۰۰ر۱۰۵۳ بحیث عضو سترمحکمه‌ورئیس دیوان عالی تمیز تجارتی و شاغلی مو لوی فضل الرحمن رئیس محاکم ولایت کابل قرار فرمان ۱۰۱۸ ـ ۳۰۲۵ بحیث عضوسترمحکمه ورئیس محکمه عالی قضات عز تقرر نمودند . ونیز نظر به ملاحظهٔ ورقه عرض مقام منبـع ستره محکمه و مصوبه ۲۶ر۱۵ر۱۳۵۰ شورای عالی قوه قضائیه ازحضور مبارك اعلیحضر ت همایونی طی فرمان۱۰۵۹ ـ ۳۲۸۹ـ۱۰۱۵ر۵۰ شاغـــلی محمد انـــور وا حدی بحیث‌رئیس

استیناف عالی مرکز تعین ومقرر گردیده اند.

آمریت عمومی اداری قوه قضائیه رادوکتور ولید حقوقی بعهده دارند اداره تدقیق ومطالعات تفتیش قضایی ریاست اداری ، ریاست ذاتیه ،ریاست تحریرات ومراقبت وآمریت ، دارالانشاء شورای عالی قوه قضائیه ویکعده شعبات دیگر تحت راهنمایی این ادا رهایفای وظیفه میدارند .

پلان انکشافی :

ستره محکمه‌از بدو تاسیس نظر به پلا ن های انکشافی اینکه روی‌دست‌دارد در مر حله اول به اعمار محاکم آبرو مند ودر قدم دو م به منظور حفظ شئون قضاء وحیثیت قضا ت و کارکنان‌قوه قضائیه در مراکز وولایا ت و ولسوالیها به تعمیر محل رهایش قضا ت و کارکنان قوه قضائیه اقدا م ورزیده است ، چنانچه قسمیکه در راپور سال گذشته نیز تذکره داده شده‌بوداز‌جمله یکصدوشصت ونه تعمیری که برای‌محاکم ومنازل قضا ت بناء گردیده بود حصه زیاد آن تکمیل وبدسترس استفاده کارکنان قوه قضائیه قرار گرفتـــه است .

ازجمله‌تعمیرات‌اجمالاآنچه را می توا ن یادآور شد همانا تعمیر موجوده ریاستت محکمه‌ولایت کابل است که کار آن قبل از تاسیس ستره محکمه آغاز وفعلادرجمله تعمیرا ت مکمـــل بدسترس استفاده ستره محکمه قرار داردتعمیر جدید ریاست محکمه کابل که کار آن در سال یکهزارو سیصدو چهل ونه آغاز وتقریبا هفتاد فیصد آن تکمیل گردیده است همچنان ساختمان تعمیرا ت محاکم چار دهی بگرا می ده سبز قره باغ که در اخیر سال چهل و هشت آغاز یافته وفعلا نودو پنج فیصد کـار ساختمانی آن تکمیل است .

همچنان ریاست تعمیرات ریاست های‌محاکم کنرها وولایت لغمان ومحکمه‌ابتدائیه ولسوالی علینگار ،علیشنك وقرغه یی بامنازل رهایش قضات محاکم مذکور که کار آن در سال‌چهل وهفت وچهل‌و هشت ، چهـل ونــه آغاز یافته بود تماما تکمیل وتحت استفاده محاکـم وکار کنان آن قرار دار: .

تعمیر ریاست محکمه‌ولایت کاپیسا وولایت تخار نود وپنج فیصد کار آن تکمیل و مورد، استفاده ریاست های محاکم آن قرار گرفته‌است ونیز تعمیر ریاست محکمه ولایت پروا ن‌باسه تعمیر منازل اعضا ی آن ریاست که کار آ ن‌از سال یکهزارو سیصدو چهل و هفت شرو ع گردیده بود تا اخیر سال چهل وهشت تکمیل وفعلا طرف استفاده قضات آن ولاء قرارگرفته است .

روی همرفته ولایات بلغ ،بدخشا ن ،وسمنگان نودوپنج فیصد عمرانات آن تکمیل‌گردید ه ، است وبه همین ترتیب تعمیرا ت سایرولایات کشور از قبیل ریاست محکمه جوز جا ،ن - فاریاب ،هرات ،غورا ت ،فرا ه‌ونیمروز و هلمند ،قندهار ،زابل ،غزنی ورد ك اورزگان بادغیس پکتیا ،ننگرهار ،بایکتعداد تعمیرا ت لوی ولسوالی ها ی خوست اور گو ن‌که‌تقریبا ازسالها ی چهل وهفت الی چهل وهشت و چهل ونه به تعمیر آن اقدا م گردیده بود وتا کنون نود الی نودوپنج فیصد آن تکمیـــل وبدسترس استفاده قضات وروسا ی محاکم آن قرار دارد .

سیمینار روسای محاکم

روز پنجشنبه «۱۵» میزان دومین سمینار رؤسای محاکم توسط جلالتمآب پوهاند دکتو ر عبدالحکیم ضیائی قاضی القضات در قصـــر دارالامان در حالیکه قضات ستره محکمه و رؤسای دوایر مرکزی حضور بهمر سا نید ه بودند افتتاح گردید هدف از دایر ساختن‌این سیمینار اصلاح مزید طرز اجراآت محاکم در توحید مرافق قضایی وپیدا کردن راه ها ی حل عمومی برای مشکلات اساسی قضات که‌در ساحهٔ تطبیقات به‌آن مواجه میباشند بود ه‌است جلالتمآب پوهاند ضیائی طی بیانیهٔ مبسو طی که در افتتاح این سیمینار ایراد فرموده اند اهداف سیمینار را چنین واضح گردانیدند.

بسم الله الرحمن الرحیم

حضار محترم!

جای مسرت است که یکبار دیگر تمام‌رؤسای محاکم کشور وسایر اشتراك کنند گان ایـن محفل غرض تبادل نظر در موضو عا ت‌اساسی مربوط به قضا وتحلیل تجارب گذشته بمنظور استفاده ازآن در بهبود بخشیدن وضع عمومی قضاء توفیق میابیم دومین سیمینار رؤ سای

پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی حینیکه بیانیه خودرا ایراد می فرماید ٭

محاکم را دایر نماییم. اهداف مادرین سیمینار ومطالعه امکانات بیشتر برای توحید مرا فق قضایی محاکم افغانستان طوریکه قانون‌اساسی حکم نموده است میباشد. همچنان مطا لعهٔ تجارب سه ساله بمنظور اصلاح مزید طر ز اجراآت محاکم بروشنی تجارب مذکور و با درنظر داشت مقتضیات عصر وزما ن وهکذا پیدا کردن راه های حل عمومی برای مشکلات اساسی که قضات محاکم در عملیات قضایی باآن مواجه میباشند نیز اهداف این سیمینار راتشکیل میدهد. اهداف فوق الذکرحین‌تاسیس ستره محکمه وبار دیگر ضمن پیام مبارک‌تاریخی ۲۲ میزان ۱۳٤۷ اعلیحضرت معظم هما یونی ارشاد گردیده واز آن تاریخ به بعد ستره‌محکمه بصورت متداوم بذل مساعی نموده تا در راه صیانت حقوق افراد دولت در راه تامین‌عدالت در راه تحقیقات ومطالعات مزید بمنظوراصلاح وبهبود وضع قضایی وتطبیق قوانین واحکا م شرعی اقدامات مؤثری نموده باشد.

در مرحلهٔ او لقوه قضائیه متوجه موقعیت قاضی در جامعه گردید زیرا صلا حیت هایی‌را که قانون اساسی وفقه حنفی وسایر قوانین بقضات مفوض نموده به پیمانهٔ بزرگ وخطیر است که متصدی باید واجد آن او صاف‌حمیده باشدکه احکام مقدس شریعت غرای محمدی «ص» وقوانین مملکت متقاضی آنست چه قاضی در حقیقت مسند نشین حضرت سید نا محمد مصطفی «ص» ونایب سلطان در امور قضایی حوزه مربوط بوظیفه خود میباشد.

برای اینکه قضات وظیفهٔ مقدس و خطیر قضایی را طوریکه شایسته این مقام خجسته است بدرستی مقدور وبیطرفی کامل انجام‌داده بتوانند ستره محکمه متوجه او ضاع ماد ی و معنوی قضات گردیده یك سلسله تدابیری‌دربن ساحه اتخاذ نمود که تدابیر مذکور در ساحهٔ عمل طوریکه مستحضر اند موثر واقع گردیده‌و تطبیق تدابیر مذکور ادامه خواهد یافت.

درساحهٔ تامین عملی استقلال قضاء طوریکه فصل هفتم قانون اساسی وسایر احکام حکم نموده اقدامات دوجانبه بعمل آمد تااز یکطرف قضات دربرابر سائر قوای دولت وازجانب دیگر درصدور فیصله های خود دربرابرارگان مرکزی ستره محکمه مستقل بوده ودرصدور فیصله های خود تحت تاثیر عنصر دیگری‌بجز از احکام شرعی قوانین نیایند.

نظریات مشورتی ادارهٔ تدقیق و مطالعات درمورد مشکلات عمومی قضاء بصورت یك‌کل شکل عمومی داشته‌وبقضیه خاصیکه درپیشگاه محکمه اقامه شده منحصر نمیباشند وهدف‌آن توجیه قاضی درقضاوت قضیه مورد نظر نبوده بلکه قاضی مطابق باحکام شرع وقانون در داخل حدود وظایف خود آزادانه بصدور حکم میپردازد .همچنین احکامیکه توسط عرایض ارجاع میگردد صرف توجه قاضی رابه تطبیق احکام قانون وشریعت یکبار دیگر معطوف میسازد وهدف آن ارشادقاضی در قضیه معین نیست .

اما طوریکه درخطابه های‌گذشته نیزمتذکر شده بودم استقلال‌قضاء چنین معنی ندارد که قاضی حسب رائی وعقیده‌خود طوریکه بخواهد اجراآت نماید بلکه استقلال قضاء هنوز هم وظیفه قضات را درموضوع تامین عدالت و پیروی از احکام قوانین ومقررات سنگین تر میسازد .از آنجاست که مجهز شدن قضات به مسائل علمی وعملی قضائی باساس اهداف فوق درنظر گرفته شده است وباین ملحوظاز یکطرف تفتیش قضائی بیشتر ازینکه ماهیت وارسی ادار ی داشته باشد هدف آموزنده دارد که قضات رادرفهم‌وتطبیق‌صحیح قانون واحکام فقه وقواعد ومقررات مربوط متوجه میسازد و از جانب دیگر برای تقویه سویه علمی وعملی قضاتیکه جدیدا شامل مسلك قضا میگردندقبل از انسلاك کورس ستاژ قضایی برای مد ت یکسال دایرگردید که نتایج آن روی همرفته مطلوب بنظر میرسد .

همچنین در ساحه تنظیم مجدد وظا یف تاسیس دیوان های ریاست های محاکم‌ولایات بمنظور سهولت در اجرای امور وپیروی از اصل تقدم تخصص تغیر شکل فیصله ها ی بعض دیوان های محاکم ،تنظیم امور ادا ری محاکم ازطریق وضع‌مقررات تنظیم مجدد‌ادارات مرکزی ازطریق وضع مقررا ت ،تاسیس محاکم

تجارت واطفال به موجب قواعد علیحده عبارت از اقداماتی بود که طی سالها ی گذشته‌اتخاذ گردیده است ونتایج آن تاکنون قناعت بخش است .البته بعضی مشکلات عملی ناشی از آن درین سیمینار غرض بهبود و اصلاح مزید نیز طرح شده میتواند .

اما طوریکه فوقا گفته شد در سیمینار موجوده اولین هدف مابا پیروی از ماده یکصد وچار قانون اساسی مطالعه امکانا ت سلسله اصولی است که توحید مرافق قضیی افغانستان راتامین نموده بتواند .

در حال حاضر بااصلاحاتی که به عمل‌آمده ویاتوحید فهم در تعبیر قانون که ازاهدا ف سیمینار سال یکهزارو سیصدو چهل وهفت بود هنوز هم رویه های محاکم افغانستا ن متناسب بهم نبوده واختلافات نظر قابل‌ملاحظه در اجراآت واحکام محاکم مشهود است دروضع موجود توحید رویه ها عموما درقضایائیکه به آن راجع میگردد در تمیز میسر استت و آن کافی نیست زیرا پیروی از اصل مرکزیت اداره ضرورت اصل اعتماد بقضاء تطبیق‌صحیح قانون وفقه در نتیجه تامین عدالت بو جه‌احسن مستلزم آنستت که اجراآت وفیصله های‌محاکم افغانستان در حوال وقضایا یی مشابه ماهیت شبیه هم باشد .

برای نیل به ا ین منظور ستره محکمه درک نموده که لزوم وحدت ماخذ معتبرو مکمل ، فقهی وقواعد کلی فقه حنفی به زبانها ی‌رسمی واستفاده مردم ومحکمه از عین ماخذ یکی از وسایل مهم توحید مرافق قضایی بشمار می رود ومحکمه ومردم راااز مراجعه به آرا ی‌متعدد فقهای حنفی در مصادر مختلف که تشخیص‌رای راجع ومفتی به رااز غیر آن دشوار میسازد تا حدی بی‌نیاز ساخته وسهولت رابه مردم‌محکمه بوجود می آورد .

به تعقیب این هدف در مسایل حقو قی که میتوان برای نیل بهدف مذکور مفید وجامع دانست برخی از ماخذ هم اکنون ترجمه وطبع گردیده که عبارت است از ترجمه هدایه ، وتالیف رهنمای معاملات متکی به مبحثه الا حکام اهم ادله الثبات در اسلام جلد او ل و ششم شرح الاقاسی مجلته الاحکا م چهارجلد متباقی تااوایل سال آینده طبع وترجمه‌خواهد شد .

درساحه رسیدگی به قضایای جزایی تدو ین قواعد کلی‌فقه‌وعلم حقوق‌بحیث رهنما درمسایل جزایی ضروری میرسد تابافهم کلیات مسا یـل جزایی در صدور احکام هماهنگی‌تامین گردد ، مسوده رهنمای قواعد جزایی بتاسی از حکـم ماده شصت‌و نه ویکصدو دو قانون اساسی که چنین مشعر است .

ماده شصت‌و نه باستثنای حالاتیکه برای‌آن طرزالعمل خاصی درین قانو ن‌اساسی تصریح گردیده قانون عبارت است از مصوبه موا فق هردو جرگه که به توشیح پادشاه رسیده‌باشد در ساحه که چنین مصوبه مو جود نباشد . قانون عبارت است از احکام فقه حنفی‌شریعت اسلام .

ماده یکصدو دو «محاکم درقضایای‌مورد رسیدگی خود احکام این قانون اساسی وقوانین دولت را تطبیق میکنند هر گاه برای قضیه‌ای از قضایای مورد رسیدگی در قانون اساسی وقوانین دولت حکمی موجود نباشد محاکم به پیروی از اساسات کلی فقه حنفی شریعت ، اسلام در داخل حدودیکه این قانو ن‌اساسی وضع‌نموده ودرچنین‌احوال‌حکمی‌صادرمیکنند که‌در نظر شان عدالت رابه بهترین صورت ممکن ، تامین نماید .»

تنظیم گردیده است که در صورت مطالعه وتایید آن توسط سیمینار مورد استفاد ه‌قرار میگیرد البته در سایر موارد مشخصی که‌توحید مسایل کلی فقه حنفی وتهیهٔ آن مورد نیا ز است سیمنار روی آن بحث وتجویز مقتضی خواهد گرفت باتذ کر مختصر اهدافیکه سیمنار بان‌منظور دایر میگرد د ازبارگاه خداوند استدعا دارم که این سیمنار در حدود احکام قانو ن اساسی وسایر قوانین وفقه حنفی شریعت‌اسلام در حل مشاکل اساسی که موجب تشویش‌مردم واشکال محاکم میگردد بوجهیکه عدالت را با سرعت عمل در بیشتر وسهولت ممکن تامین‌نماید توقـع درام دراین سیمینار قدم مثبتی‌در راه تعقیب اهدافی که به‌حیث یك امانت بزرگـه اعلیحضرت معظـم همایونی ضمن پیام‌مورخه

ارشاد فرموده وعناوین اهداف این سمینار را تشکیل میدهد باموفقیت بردارد .

بااین استدعا وتوقع بنام خداوند بزرگ این سیمینار را افتتاح مینمایم .

سیمینار که تقریبا مدت دو هفته رادربر گرفت بداخل دو کمیته اساسی که عبارت بودند از کمیته فقه وقانون کمیته حقوق عامه واسناد فقرات وموضوعات بس مهمی راطرف غور ومداقه قرار داده که نتایج مطلوبی از آن بدست آمد. راجع به تمامی مقررا ت ومصوباتی که در این سیمنار مطرح بحث قرار گرفته است به شعبه نشرات ستره محکمه هدایت داده شده است تاآنها رابداخل رساله علیحده ومفصل بطبع برسانند مطالعین وعلاقمندا نی که باین ــــ مصوبات سیمنار سترو کار دارند میتوا نندبعد ازطبع نشریه سیمنار از آن استفاده نمایند .

خلاصه اجراآت دیوان عالی تمیز معاملات وجزاء در سال یکهزارو سیصدو پنجا ه

الف دیوان جزاء ــ

تائید	**۱۰۵۰ــ فقره**
تخفیف	۷۰۰ رر
تزئید	**٤۰۰ ــرر**
نسبت نواقص مسترد شد ه	۸۵۰ــرر
جمله شد	۳۰۰ــرر

مکاتیب وارده که به مرجعش جوا ب گفته شده ۲۰۰۰ قطعه .

بدیوان معاملات ــ

نقض شده	۲۷ــفقره
تائیدمرافعه	**۷٤ ــ رر**
تائید محاکم دوگانه	**۷۷ــ رر**
تائید محکمه ابتدائیه	**۱ ــ رر**
انقضای میعا د	**۳ ۷ــرر**
نسبت نواقص مسترد شده	**۲٤٤ــرر**

جمله شد ٤۹٦ ــ فقره

مکاتیب وارده که به مر جعش جوا ب گفته شده ٥۲٤ قطعه

خلاصه اجراآت دیوان حقوق عامه مقام عالی تمیز از آغاز سال یکهزارو سیصدوپنجاه

۱ــ محاکماتی از قبیل رشوت اختلاس و اتلاف مال دو لت	٥۳
۲ــ ترافیکی	۱۳٥
۳ــ قاچاق	۱۸
٤ــ املاکی	٥
٥ــ مظاهره	۹
٦ــ تمرد	٥
۷ــافترا	۲۳
۸ ــنوت جعلی	۱٥
۹ ــفریبکاری	۱۰
۱۰ــ متفرقه از قبیل لت وکوب افرادامنیه اخفای جرم وسرقه مال دولت	۱٤
۱۱ ــجعلکاری در عریضه تذکره وغیره	۱٤
۱۲ ــتقلب	۱
۱۳ــ فرار از محبس	٦
۱٤ ــخرید وفروش چرس	۱
میزان کل	۳۱۸

خلاصه اجراآت دیوان عالی تمیز تجارتی از آغاز سال یکهزارو سیصدو پنجاه

الف ــ تعداد قضایای وارده از بیست و سه میزان چهل ونه الی اخیر عقرب یکهزاروسیصد وپنجاه ۱۲

ب ــ تعداد فقراتیکه به محکمه مماثل قرار قضایی جهت تجدید نظر واصلاح فرستاده شده

ج ــ فقراتیکه به فیصله رسید ۱ــفقره

د ــ تعداد فقراتیکه آماده مجلس میباشد ۸ــرر

دوم عواید محکمه ــ

۱ــ محصول صورت حال ..ر..۳۰افغانی

۲ــ محصول فیصتله خط ــ

۳ــ قیمت وثیقه خط ..ر٦٥ ۱رر

اداره تفتیش قضایی ــ

مقررات محاکم که به اتکای حکم مندر ج

ماده **یکصدو هفت قانون اساسی وهدایت** مندرج قسمت ماده سیزده قانون تشکیلا ت وصلاحیت قضایی وبه تائید حکم ماده یکصدو بیست و یك قانون مذکور بعد از تصویب ، مورخ ۷ ر۷ ر۱۳٤۸ شورای عالی قوه قضاییه تحت احکام نمبر یکهزارو پنجصدو چهل ویك تاریخی ۱۹ر۷ر۱۳٤۸ از حضورمبارک همایونی منظور گردید .

وفق احکام مندرجه وروحیه مقررا ت تفتیش وتدقیق دوسیه ها وقضایا تفتیش عبارت از ، مشاهده بررسی وتحقیق اجرآت قضایی اعضا مقررات واداری محاکم قضایی است که از بدو نوع انسجام می باید تفتیش عادی وتفتیـــــش ومفتشین هر کد ام مرکب از اشخاص رسیده ومجرب میباشند .

که از عهده امور تفتیش بخوبی برآمد ه‌می بتوانند .

گروپ های تفتیش قوه قضاییه عندالاقتضا در محاکم مرکزی وولایات اعزام میگردند و حسب ماده چارده مقررات متذکره مد ت‌تفتیش عادی یك محکمه بیست روز واز تفتیش ، اقتضایی هفت روز میباشد که در موا ضع دور دست وبعیده استیذان امتداد میعاد تفتیش ذریعه مخابره هم صورت گرفته میتواند .

هیات های مزبور دوسیه های مکملی ومرتبه رابعد از اکمال تفتیش بانتایج ونظریا ت‌مفصل خویش بدفتر تحریرات ریاست تفتیش‌سپرده ودر صورت بعد فاصله وموظف بودن به‌تفتیش دیگر منطقه دوسیه هارا طور محفوظ ذریعه‌پسته راجستری نموده عنوانی ریاست ارسا ل می نمایند .

چنانچه طبق احکام مندرجه ماده سی‌و پنج که چنین مشعر است مفتشین قضایی مکلف اندحین بررسی از **خصوصیات اجراآت عمومی** وقضایی واداری محاکم معلوما ت مکفی بدست آورده حین اکمال تفتیش مشاهدا ت ونظریه قضایی خودرا در مورد اجراآت قضایی واداری قضات وکارکنان اداری محکمه بطور صریـح **ومدلل تحریر داشته نتیجه ونظریه خودهارا** مستند به اوراق وحقایق مکشوفه ارایه‌نمایند.

ناگفته نباید گذاشت که هدف از تفتیش ، مفتشین تنها وتنها تخویف وتهدید کارکنان **قوه قضائیه نبوده بلکه تفتیش جنبه اصلا ح** وتشویقی راهم دربر دارد به‌عبارت دیگرهمان متخلفین رابرفتار ستوء اشتباهات شان متو جه میگردانند ویا آنهاراً تحت الزام وکیفر قـرار میدهد بالمقابل از کسانی که در امور قضایی حسن اجراآت شان به ثبوت میرسند تمجید وتشویق میگرد د وبااینترتیب دوسیه هابعد از تفتیش مورد تدقیق هم قرار داده میشود . چنا نچه ماده چهل وسه این مقررا ت چنین تصریح میدارد .

هیات های تدقیق موظف است تابدا خـل چوکات قانون واین مقررات واقعیات مندر جه اوراق راغور وکنترو ل عمومی نموده نظریات **خودرا مبنی بر مسئولیت وبایرایت مشمولین** دوسیه ابراز بدارند .

اجراآت ریاست تفتیش قضایی از ابتدای سا ل یکهزارو سیصدو پنجاه الی اخیر برج عقرب یکهزارو سیصدو وپنجا ه قرار آتی توضیح میگردد .

هیات مفتشین محاکم مربوط ولایت پروا ن

محاکم پروان راتفتیش وپنج دوسیه را بـه ریاست تفتیش ارسال داشته اند که تحت ، دوران است .

۲ـ هیات مفتشین محاکم مربوط ولایت‌وردك که آن ولایت را تفتیش **وتعداد** ۸ دوسیه رابه ریاست تفتیش تفویض نموده اند که دوسیه های آن تحت دوران قرار دارد.

۳ ـهیات مفتشین محاکم مربوط ولا یت‌لوگر که آن ولایت راتفتیش وچار دوسیه را بریاست تفتیش تفویض نموده اند که دوسیه های‌مذکور تحت دوران قرار دارد .

٤ـ هیات های تفتیش سه نفری قرارمکتوب یکهزارو سیصدو چهل وشش ۲۱ ر٤ر۱۳۵۰ محاکم مربوط ولایت زابلرا را تفتیش وسیزده دوسیه را بریاست تفتیش تفویض نمود ه‌که منجمله دو دوسیه حفظ ومتباقی یازده‌دوسیه‌آن تحت دوران قرار دارد .

٥ـ هیات تفتیش سه نفری که قرار مکتوب شش صدو هفتادو هفت ۲۹ ر۳ ر۱۳۵۰ ریاست محاکم مربوط ولایت کابلرا تفتیش وبیست و یك دوسیه بریاست تفتیش تفویض نموده اند که منجمله هشت دوسیه آن حفظ وسیزد ه دوسیه آن تحت دوران است .

٦ـ هیات تفتیش محاکم مربوط ولایت کندهار راتفتیش وسه دوسیه را بریاست تفتیش‌ارسال داشته اند که دوسیه مذکور تحت دوران است

۷ ـهیات تفتیش محاکم ولایت ارز گا نرا تفتیش وتعداد چارده دوسیه را بریاست ، تفتیش ارسا ل داشته اند وتحت دورا ن می **باشند .**

تفتیش سایر محاکم دوام دارد و هیا ت های تفتیش یکی بعد دیگری به بررسی وتفتیش امور **قضایی محاکم می پردازند .**

اداره تدقیق ومطالعا ت

این اداره در امور علمی ومسلکی مربوط به قضاء تتبع وتدقیق لازم بعمل آورده ودرحدود امکانات سعی می ورزد تاروش های نو یـن ومفیدی رادر راه انکشاف مسایل قضایی و اداری محاکم انجام دهد .

ریاست تدقیق ومطالعات برای انکشا ف ذهنی وارتقای سویه مسلکی قضات وفق نیاز مندی های خاص قوه قضائیه **به طرح تطبیق** پروگرام های تربیوی قبل یابعد از شمو ل به خدمت اهتمام ورزیده وبرای توسعه معلومات فقهی وحقوقی قضات واعضای مسلکی قوه قضائیه نشرات مفید وارزنده رابه شکل کتب ومجلات تهیه وتدارك مینماید همچنان ریاست تدقیق ومطالعات عهده دار تدقیق دوسیه های مرتبه اداره تفتیش قضایی واداری ستره محکمه بوده وباین منظور کلیه اوراق نتایج ونظریا ت ، مندرج دوسیه را به غرض تثبیت وتفکیك ، مسئولیت تفتیش شده گان از رهگذر شد ت درجه تخلفات قضایی واداری غور نمود ه به مسئولیت های تادیبی محاکماتی ویادرصورت عدم وجود دلایل کافی ومستند به برائـــت مشمولین دوسیه ها نظر یه قایم مینماید .

از آغاز سال یکهزارو سیصدو چهل وهفت به اینطرف در چوکات ریاست تدقیق ومطالعات یك پروگرام ستاژ برای پرسونل تازه وارد قضایی به اساس ایجابات نوین وپلا ن های اصلاحی وانکشافی جدید قوه قضایی درمر کز استاژ ومطالعات قضایی به منصه عمل گذاشته شده است مطابق به این پروگرام هرسا ل یکعده فارغان پوهنځی های شرعیا ت ورشتــه قضایی قبل از اشتغال وظیفه قضایی درمحاکم ازیکطرف به جزئیات وکلیات امور جاریـــه قضایی عملا آشنایی حاصل نموده واز طرف دیگر فارغان پوهنځی شرعیات در رشته حقوق وفارغان پوهنځی حقو قدر مسایل فقهی تاآنجا که جهاز قضایی امروزه کشور ایجاب میکند رهنمایی عملی ونظری گردیده وعلاوه بر آ ن هردو رشته فارغان که احتیاج مبر م به آشنایی وفراگرفتن قوانین ،اصولنامه ها ،تعلیما ت نامه های مورد استفاده قضایی دارند در ین دوره به صورت عملی و نظری به آنها تدریس میشود .

همچنان از آغاز سال یکهزارو سیصدو پنجاه مقررات مربوطبه ستاژ محررین که به اتکا ی حکم مندرج ماده یکصدو هفت قانون اساسی وماده سیزده قانون تشکیلات وصلا حیت قضایی ومصوبه تاریخی ۲۰ ر ۲ ر ۱۳۵۰ شورای عالی قوه قضائیه تحت احکام نمبر یکصدو نودو پنـج مورخـــه ۲۹ر۲ر۱۳۵۰حضور ملوکانه منظور گردید .

مقررات مربوط به ستاژ محررین شامل شانزده ماده بروفق نیازمندیها ی خا ص قوه قضایه بوجود آمده است چه اصلاحات اداری بدو ن شك در بهترین ساختن عملیات قضایی موثر بوده وروی این ضرورت ستره محکمه نیز از آغاز سا ل پنجاه در چوکات مرکز ستاژ و مطالعات قضایی ریاست تدقیق ومطالعات کورسی را به نا م کورس محررین برای مدت دوازد ه ماهه یکسال افتتاح گردانید از تاسیس این کورس همانا تربیه محررین کار فهم ولایق است که موازی به پروگرام های تربیوی در چوکا ت پلانهای انکشافی واصلاحی قضایی در نظـر گرفته شده است برای شمو ل به کادر ـ محرری از فارغ التحصیلان پو هنځی هـاویا مدارس دینی ویا اشخاصیکه امتحا ن قناعت رانزد ستره محکمه گذشتانده بتواند انتخا ب میگردد در پهلوی آن از یکتعداد محررین ، موجوده محاکم جهت آشناساختن شان باصول فنی جدید تحریر وتایپستی نیز استفاد ه می گردد البته امتیازاتی راکه ستره محکمه مطابق مقررات به یکتعداد ستاژ یران کدر قضا بعد از سپری ساختن دوره ستاژ آنها قایل شده است برای محررین نیز طبق مقررا ت موضوعه آن مساعدت های را نظیر آن امتیازا ت فراهم آورده است چنانچه مواد سوم وپنجم مقررات مربوط به ستاژ محررین در اینجا صراحت دارد پروگرام تعلیمی محررین همه ساله ازطرف کمیته مندرج ماده نهم مقررا ت مربوط به مر کـــز ستاژ ومطالعات قضایی تهیه و بعد ازمنظوری قاضی القضات مورد تطبیق قرار میگیرد واین پروگرام شامل قسمت های ذیل آست ـ

۱ ـ تدریس مضامین مسلکی وفنی وتشریح قوانین ،مقررات ومتحد المالها ومباد ی حقوق وقوانین کشوری .

۲ـ آموختن تایپ

۳ـ کسب معلــومات عملــی در محا کم

که باین ترتیب از مدت یکسال دوره کورس نه ماه آن معلومات نظری وعملی وسه ما ه آن خدمت در محاکم به منظور تمرین برای ،

اهداف این کورس تخصیص داده شده است .
همچنان قسمیکه در راپور سا ل گذ شته تذکر رفته است مدیریت نشرا ت ستره‌محکمه تاحال بنشر یکتعداد کتب معتنابه علمی حقوقی وفقهی اقدام ورزیده است که تعداد انتشارا ت وفهرست این نوع کتب رااز سال یکهزارو سیصدو چهل وهشت به این طرف طوریکه نشان دادیم از ده جلد بیشتر گردیده بود اینك به تعقیب این نوع کتب مفیده درسا ل یکهزارو سیصدو پنجاه مدیریت نشرا ت‌ستره محکمه به نشر دوجلد کتاب علمی وفقهی دیگر پرداخته است که یکی آن عبارت از شر ح مجلته الاحکام به زبان دری ودیگرآن دتولنو په تنظیم دحدود واغیزه به زبان پشتومیباشد علاوتا این مدیریت وظیفه نشر مجله قضا ء را برعهده دارد که در هر ماه باعناوین و مضامین قضایی وحقوقی وعلمی از طبع خارج میگردد .

نظر به راپور ریاست محکمه عالی قضا ت دوسیه های تادیبی ومحاکماتی یکتعداد قضاتی که به محاکمه سوق داده شده اند قرار آتی است :-

دوسیه های تادیبی	۱۶ دوسیه
دوسیه های محاکماتی قضاتی که محکوم گردیده‌اند .	۱٦ رر
جمله	۳۲ رر

مصور خبرونه

همایونی معظم اعلیحضرت کله‌چه‌په شبرغان‌کی‌دګاز لوړی نمبر څاه افتتاح‌کوی دحمل۲۵

بناغلي کني ناګاو دجاپان لوی سفیر کله‌چه خپله‌اعتماد نامه دمعظم همایونی‌اعلیحضرت
حضورته تقدیموی دحمل ۳۱

معظم همایونی اعلیحضرت دهیواد دبیلو بیلو سیمو دانکشافاتو دلیدلو په سفر کی د مزار شریف په هوائی ډګرکی دالوتکی څخه
دراښکته کیدو وروسته لیدل کیږی

همایونی معظم اعلیحضرت کله چه دپکتیا دولایت یو فارم گوری   دثور ٦

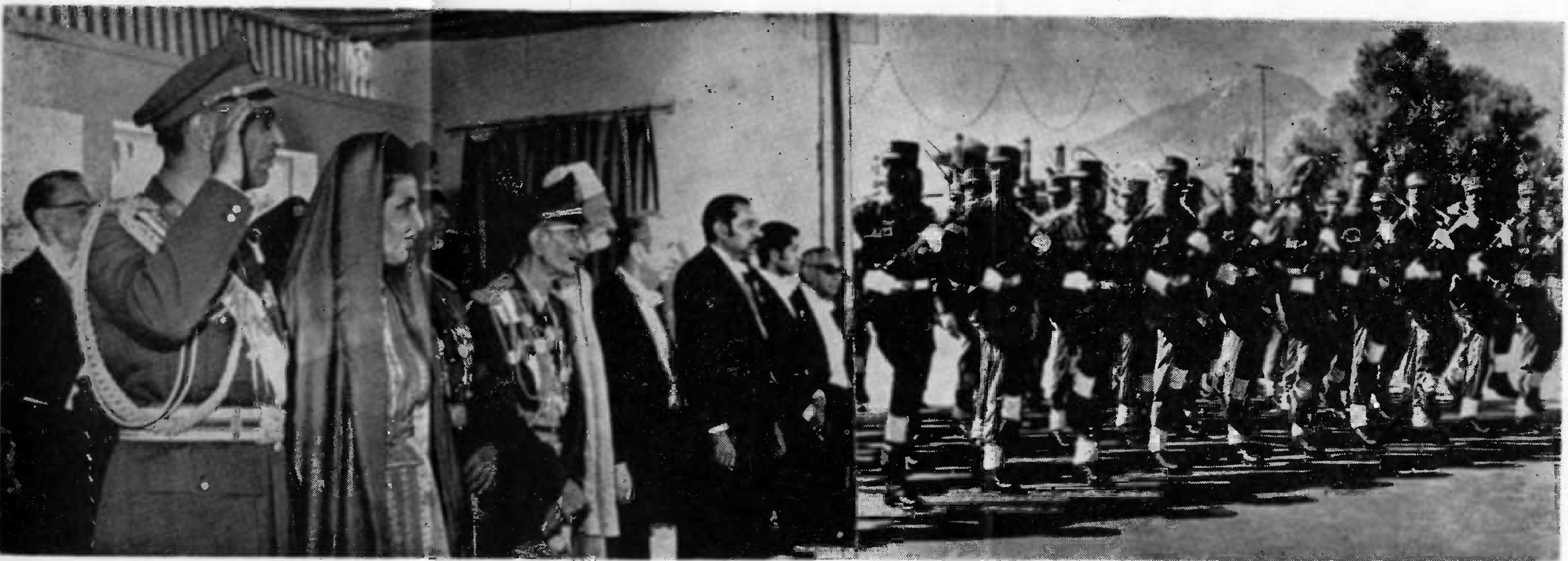

زمونږ معظم ټولواک دالمغرب دلوی سفیر اعتماد لیک مني   دثور ۱

دعلیا حضرتی معظمی‌ملکی په حضوردکال‌ممتازی میندی او هغه‌لیکوال چه‌په دی‌مناسبت

پی اثر دتقدیر وړگرزیدلی دي   دجوزا ۲۴

همایونی معظم اعلیحضرت او معظمه‌ملکه کله چه دهیواد دخپلواکـــی دجشن ددری پنځوسمی کالیزی په مناسبت دشاهانه اردو درسم گذشت احترام منی

اعلیحضرت معظم همایونی اوعلیاحضر ته‌معظمه ملکه کله چه دجاپان ولیعهداکی هیتو
او دده محترمه میرمن میچیکو خپـل حضور تـه منی دجوزا ۱۶

همایونی معظم اعلیحضرت کله چه‌دکندهارداردو دنوی قشلی نقشه گوری

همایونی معظم اعلیحضرت او دانگلستا نملکه دوهمه الیزابته هغه دعوت ته دتلوپه‌حال
کښې چه دهمایونی ذات له‌خوا ددی په ویاړ ترتیب شوی ؤ دقوس ۲۶

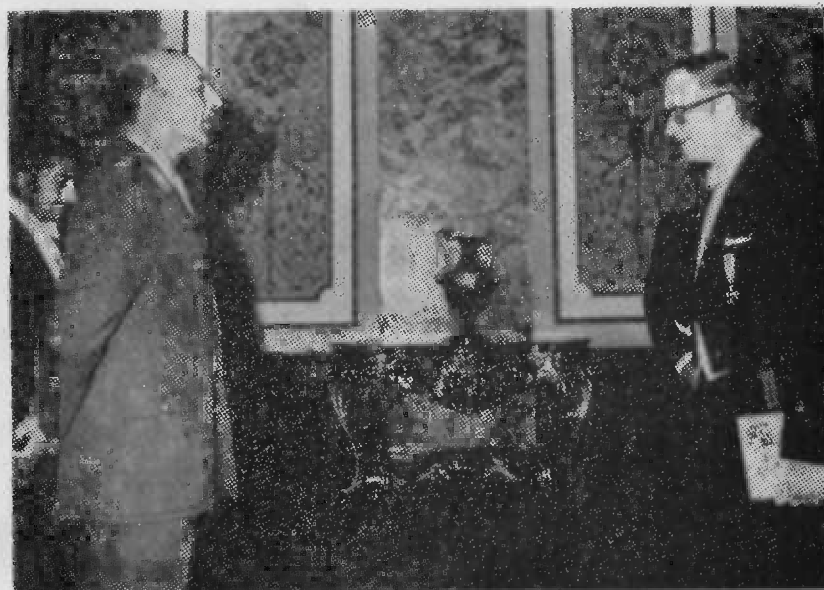

همایونی معظم اعلیحضرت کله‌چه‌دجلالتماب پودگورنی لخوا دماسکو په هوایی ډگر کښې

استقبالیږی   دسنبلې ۲۲

معظم همایونی ټولواک دپاکستان دجمهوررئیس جلالتماب بوټو سره په داسی حال کی
چه دخارجه چارو وزیر ښاغلی (شفیق) هم حاضر دی . دجدی ۲۰

دپولیند لوی سفیر هغه وخت چه خپل اعتماد لیک دمعظم ټولواک همایوني اعلیحضرت
حضورته وړاندی کوی .

زمونږ دیندار پاچا همایونی معظم اعلیحضرت؛روسته داختر دنمانځه داداکولو څخه د(عقرب۸)

همایونی معظم اعلیحضرت هغه وخت چه دترکیی لوی سفیر خپل حضور ته منی
دحوت ٤

دهمایونی معظم اعلیحضرت دانگلستان دمسافرت له مناظرو څخه   دقوس ۲۵

والاحضرت شهزاده احمد شاه اووالاحضرت شهزادۍ بلقیس دوالاحضرت دجاپان دولیعهد
سره دچهل ستون دماڼی په میلمستیاکی   دجوزا ۲۰

دسلطنت دمقام وکیل والاحضرت شهزاده احمد شاه او والاحضرته خاتول چه دمعظـــم همایونی اعلیحضرت دزیږیدودنیکمرغه کالیزی
په مناسبت دبزکشی دتیمونی تر منځ دستروالوبو ننداره کوی دمیزان ۲۳

دسلطنت دمقام وکیل والاحضرت شهزاده‌احمد شاه له‌خوا دیوتن چاپ انداز په سینه
مډل ځړول کیږی   دمیزان ۷

والاحضرته شهزادی مریمه کله چه‌دمرکز په یوه روغتون کی دسری‌میاشتی امدادی‌کالی
اونور ضروریات بی بضاعته‌ناروغانو ته‌ورکوی

والاحضرته شهزادۍ مریم دخارنجونـــوافتخارۍ رئیسه لمړی نیالگیداستقلال پهپارك
کښې کښینوی دحمل لمړی

دوالاحضرتی شهزادی مریم په حضور یومعیوب بوډا کله چه دسری میاشتی امدادی
تریسایکل وربخښل کیږی امتنان وړاندیکوی دمیزان ۲۷

والاحضرت مارشال شاه ولیخان غازی دکابل فاتح دعلاج وروسته کوم وخت چــه
کابل ته راستون شبو او دوالاحضرت سردارعبدالولی او دملیدفاع دوزیرلخوا استقبالیږی
دمیزان ۱۷

دهند دنمایندگانو دمجلس رئیس ښاغلی‌دهلون ددکتور عبدالظاهر صدراعظم‌سره‌وینی داسد ۳۰

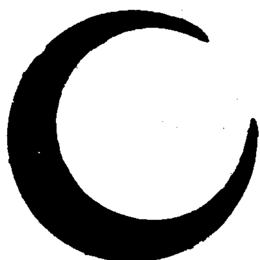
داکتر عبدالظاهر صدراعظم کله چه دهنری‌فستیوال په هنر مندانو باندی مهربانی کوی دمیزان ۲٤

دروغتیا وزیر ښاغلی مجید سراج کـــوم وخت چه دغابنونو دطب مرکز پرانیزی
دحمل ۲٤

دپوهنی وزیر ښاغلی حمیدالله عنایـــت سراج کله چه دنجات دلیسی تـعـمیر ددری
رنګه نوار په پریکولو سره پرانیزی   دقوس ۲

جمعیت عالی افغانی سره میاشت

جمعیت افغانی سره میاشت تحت‌حما یت هماپایه اعلیحضرت معظم همایونی پاد شاه محبوب رعیت پرور دوست افغانستان و رهنماییهای ارزنده وقابل قدروالا حضر ت شهزاده احمدشاه رئیس عالی جمعیت افغانی سره میاشت خدمات بشری ونوع‌خوا هی خودرامتناسب به امکانات قوای بشری‌وسویه بنیه مادی در حدود توان درساحات‌خد مات صحی واجتماعی خویش روز بروزگستر ش میدهد وباامداد متنوع‌مادی‌و معنوی به نیاز مندان‌و مصیبت رسیدگان در حالات حدو ث وقایع ناگوار واسف انگیز رسیدگی و کمک مینماید .

فعالیت های نشراتی وتبلیغاتی

افغانی‌سره میاشت در پهلوی دیگرکمک هاوفعالیت های خود توانسته است وقتافوقتا نشریه ویا مفلیت های مفیدی نشر نموده ودر دسترس عام قرار داده است تا مردم رادر راه‌کمک بایکدیگر هر چه بیشترتشویق وترغیب نماید .

نشریه‌ها :

۱ـجمعیت افغانی سره میاشت درخدمت بشر:متن این نشریه برپیام والا حضر ت گرامی وکمك های که درداخل مملکت‌صورت گرفته محتوی است.

۲ـ چگونه باطفل معیوب خودبایدکمك کرد رهنما ایـــست برای فامیلها ی کـــــه دارای اطفال معیو ب اند در ٤۳ صفحه .
تمام مواد آنرا موضوعات پیرامون‌کمك به اطفال نشان میدهد .

۳ـرهنمایی کمکهای اولیه: این نشر یه به‌کمك‌ورهنمای بناغلی دکتور عبدالا حـــد بارکزوی تحت رهنمایی تبلیغات سره میاشت طبع ونشر گردیده است مواد آن تقریبا٦٤ صفحه رادر بر میگیرد موضوعات آنرا تماما طرزآموختن اصول کمکهای اولیه وابتدا یی‌و آشنایی به‌طرق ووسایل که‌به مجرو حیـــن ومریضان عاجل قبل از رسیدن طبیب اجرا میگردد تشکیل میدهد.

٤ـ صحت شما صحت همسایه‌شماست:نشریه دیگر یست که ازمزایای صحت واینکه‌صحت بزرگترین نعمت برای بشر است صحبـــت کرده‌می نویسد صحت وسلا مت‌شما صحت‌و سلامت همسایه شماست که‌البته نظیر این گونه‌مو ضو عاتی دیگری رانیز طبع ونشر کرده است.

۵ـحریق بلای خانما نسوز: نشریه که راه تدابیر جلو گیری وتدافعی ازحریق را نشان‌میدهد ومی نویسد یکی ازطرق کمك‌به جامعه انسانی همانا رهنمائـی های علمی و حیاتی است که‌ازطریق نشر بعضی رسا له هاو‌پامفلیت هابه منظور جلو گیری ازوقایع وحوادث ناگوار مانند حریق های‌غیرمتر قبه حوادث عاجل دیگر از قبیل تسمم غذایی و انواع حوادثیکه در منزل، جاده کوچه ویادر محیط مکتب ویا محل کار وو ظیفه رخ‌میدهد وقتافوقتا خد متگذاری مفیدی را انجـــا م مینماید.

مصارف برج حمل الی اخیر برج جدی سال۱۳۵۰ جمعیت:

الف- مصارف عادی:

جمله : ۹۳ر۲۱٦۵۵۵۵-افغانی

ب-کمك هاییکه بداخل مملکت صورت گرفته است:

۱-به۱٦٤ نفر معیوبین ترای سایکل کمك شده
۵۷٦۰۰ - افغانی
۲-اجرت بستر ٦۵ نفر مریض بی بضاعت ۵۷٦۰۰- افغانی
۳-قیمت خون ۱۱۰ نفر مریض‌بی‌بضاعت
۱۱۳۹۰۰ - افغانی
٤-قیمت ادویه ۱۸۰ نفر بی بضاعت
۷۵ر۷۷۷٦ - افغانی
۵-بودجه مر ستون کمك شده
۵۰۷٤۱۲۱ - افغانی
٦-بصورت مختلف بغربا
۷۲ر۸۰۳٦۸۲ - افغانی

به‌متعلمین بی بضاعت مکاتب کمك شده

۱-صحن سیاه ۲۰۰۰ متر
۲۵۰۰۰ - افغانی
۲-ململ سفید ۵۰۰ متر
٤۰۰۰ - افغانی
۳- جراب سیاه ۳۰۰- جوره
۱٤۷٦۰ - افغانی
٤- بالاپوش ۷۸۵ ثوب
۷۸۵۰۰ - افغانی
۵-جاکت دامن ۷۸۵- جوره
٦-پطلون دخترانه ۵۰۰-ثوب
۷-جاکت دخترانه ۵۰۰-ثوب
۸-کرتی بچه گانه ۱۵۰-ثوب
۹-جمپر بچه گانه ۱۵۰-ثوب
۱۰-پطلون بچه گانه ۳۰۰- ثوب

به محابس مرکز:

۱- صحن رنگه ۳٦۰۰- متر
٤۵۰۰۰ - افغانی

۲-بالاپوش ۱۵۰-ثوب
۱۵۰۰۰ - افغانی

به اساس هدایت والاحضرت شهزاده احمدشاه رئیس جمعیت افغانی‌سره میاشت به‌غربا مستحق غله ذیل بحکومت امداد شده:

۱- گندم ۱۰۰۰۰ - تن
۱۱٤۲۸۵٦۸۰ - افغانی
۲-جواری ۳۵٤ر۲۹٦٤-تن
۱۷۷۸٦۱۲٤ - افغانی
جمعا مبلغ
۷۵ر۱۳۷۰٦۹۵۵ - افغانی

به مصدومین سیلاب باجگاه :

۱-گندم ۱۷۰۰-سیر
۹۳٤۵۰ - افغانی
۲- نقد ۳۰۰۰۰ - افغانی
۳-صحن رنگه ۳۰۰۰-متر
۳۷۵۰۰ - افغانی
٤- ململ ۲۰۰متر
۱٦۰۰ - افغانی
۵-کمپل ۲٦۸ -تخته
۵۲٦۲۹ - افغانی
٦- بالاپوش مردانه وزنانه ۳۰۰ ثوب
۳۰۰۰۰ - افغانی
۷- پیراهن زنانه ۲۰۰ ثوب
٦۰۰۰ - افغانی
۸-چای بوره وغیره
۵۹۱٦ - افغانی
۹- ادویه جمعا ٤۹۹۸- بوتل

کمك به غربای ولایت بغلان:

۱-صحن رنگه نساجی ٤۰۰۰ - متر
۵۰۰۰۰ - افغانی
۲-بالاپوش ۲۵۰-ثوب
۲۵۰۰۰- افغانی
۳- شیر مایع ٤۰۰ قطی
٤- ادویه جمعا
هفت قلم ۳٦۰۰۰-تابلیت

بغربای علی شنگ‌ولایت لغمان:

۱-صحن رنگه ٤۰۰۰ - متر
۵۰۰۰۰ - افغانی

جمعیت افغانی سره میاشت

دسری میاشتی دټولنی دمرستی دتوزیع یوه منظره چه دباجگاه دخلکو سره ئی کوی

۲ـکمپل ۲۹۰ـتخته
۱۵٦۰۰۰ ـ افغانی
۳ـشیر مایع ۳۹۸ـ قطی
٤ـهفت قلم ۲٦۰۰۰ـتابلیت

بغر بای‌ولایت فراه:

۱ـچیت ۱۰۰۰ـمتر
۱۲۵۰۰ ـ افغانی
۲ـ صحن رنگه ۱۰۰ متر
۱۱۹۹۱ ـ افغانی
۳ـ کمپل ۳ تخته
۱۲۰۰۰ ـ افغانی

٤ـبالاپوش ٤۰۰ـثوب
٤۰۰۰۰ ـ افغانی
۵ـپیراهن وتنبان ۱۲۰ـجوره
٦۰۰۰ـ افغانی
٦ـشیر مایع ۲۰۰ـ قطی

به غربای ولایت کنرها نقد:
۷۰۰۰۰ ـ افغانی
به‌غربای ولایت پکتیا نقد:
۳۰۰۰۰۰ـ افغانی
به‌غر بای‌ولایت مزار شریف:
۱ـصحن رنگه ۲۰۰۰ـمتر
۲۵۰۰۰ افغانی

۲ـ کرتی ۲۰۰ ـ لوپ
۱۱۱۳۷ ـ افغانی
۳ـ بالاپوش ۳۳٦ـ لوپ
۳۳٦۰۰ ـ افغانی
٤ـ جاکت دامن ۳۳٦ـ جوره
کمک به محبو سین و محبو سات ولایت جوزجان البسه دو خته
۱۰۸۳۹ر۷۵ ـ افغانی
کمک به محبو سین و محبو سات ولا یت ننگرهار البسه دوخته
۲۰۰٤٦ ـ افغانی

کمک به محبو سین و محبو سات ۰ ٥۳ نفر ولایت هرات البسه دوخته
٤۲٦۳٥ ـ افغانی

به سه نفر مصدو مین حریق و لا یـت پروان
۱٦۰۰۰ ـ افغانی

کمک به محبو سین و محبو سات ولایت کندهار البسه دوخته
۲۲٥۰۰ ـ افغانی

کمک به مصد و مین سیلاب ولایت کندز
۲۰۰۰۰ ـ افغانی
کمک به مصدو مین سیلاب بامیان
۱۰٥۰۰ افغانی

کمک به محبو سین و محبو سات ولا یت غزنی ۲۰۰ نفر البسه دوخته
۱٤۱۷٥ ـ افغانی

کمک برای سه نفر مصدو مین حر یـق ولایت پکتیا
۱۱۷۰۰ ـ افغانی
کمک به محبو سین و محبو سا ت ولایت تخار ۱۱۰ نفر البسه دوخته
۵۸۰۰ـ افغانی
کمک به محبوسین ولایـت فراه نـقـدآ
۱۰۰۰۰ ـ افغانی
جمله کمک ها بداخل مملکت :
۱۳۸۹۵۹٤۷٤ر۵۰ ـ افغانی

ج ـ کمک به خارج :

۱ـ به مصدومین زلزله ترکیه ۵۰۰۰ دالر معادل ۲۳۰۰۹۹ر۷٤ ـ افغانی
۲ـ به مصدومین بنگال شرقی پاکستا ن ۱۰۰۰۰ دالر معادل ٤۵٥٦۷ر۵۰ ـ افغانی
۳ـ حق العضویت سال ۱۹۷۱ به مجامع صلیب احمرها ۸۸۲۰ فرانک معادل ۱۹۱۸۱۱۰۳ افغانی
٤ـ برای آسیب دیدگان سیلاب و لغـزش زمین به الجزایر ۱۰۰۰۰ ـ دالر
جمع کمک ها بداخل مملکت وخارج مملکت مجموعاً : ۱۳۹۸۳٥۲۷٦ر۱۳ ـ افغانی
جمله شد مصـارف عادی جمعـیـت : ۲۱٦٥٥٥٥ر۹۳ ـ افغانی
جمعاً مصارف داخل وخارج
۱٤۲۰۰۰۸۳۲۰٦ ـ افغانی

عواید جمعیت از اول حمل الی اخیر برج جدی ۱۳٥۰ :

الف ـ عواید داخلی :
جمله :
۱۷٥۱۹۳٤۷ر۲۳ ـ افغانی
مجموعه میزان کمک های داخلی :
۱۷٥۱۹۳٤۷ر۲۳ ـ افغانی
مفاد خالص از پنج سلسله لاتری :
۱۷۱٦۳٦۷ر۲۰ ـ افغانی
جمعاً عواید مذکور :
۱٦٦۷۰۵۲۱۸ر۰۷ ـ افغانی

ب ـ عواید یکه از خارج رسیده قرار آتی است :

۱ـ درك نمایش کلتوری سفارت هند
۳٦۰۰۰ ـ افغانی
۲ـ پرداخت کمپنی تجارتی انگلو افغان
۱٥۰۰۰ـ افغانی
۳ـ پرداخت سفارت اندونیزیاً
۱۰۰۰۰ ـ افغانی
٤ـ پرداخت صلیب احمر کانادا ۲۹٤۳ر۸٦ دالر معادل ۱۳۳۱۱٦ ـ افغانی
۵ـ پرداخت صلیب احمر برتانیه ۲۰۰ دالر امریکایی معادل ۵٤٦۰۰ـ افغانی

جمعیت افغانی سره میاشت

٦ـ پرداخت آغای خان
٤٠٠٠ دالر معادل ١٨١٢٠٠٠ ـ افغانی
٧ـ پرداخت شیر وخورشید سرخ ایران
١٠٠٠٠ دالر معادل ٤٥٣٠٠٠ ـ افغانی
٨ـ کمك هلال احمرعراق
٢٧٦٦٧ دالر معادل ١٢٥٣٣٤٣ر٦٤ـ افغانی
٩ـ کمك هلال کویت
٢٥٠ پوند معادل ٥٠٠٠٠ ـ افغانی
١٠ـ کمك عبدالرحمن متخصص ملل متحد
٥٠٠٠ ـ افغانی

کمك مردم‌چین :

١ـ گندم ٩٤٥ر٣٨٥ر١٠٨٤٠ـ تن
معادل ١٢٣٧٧٥٨٤٠ ـ افغانی
٢ـ جواری ٣٥٤ر٢٩٦٤ـ تن
معادل ١٧٧٨٦١٢٤ـ افغانی
٣ـ بوری خالی ١٤٢٣٠٨ تخته
١٤٢٣٠٨٠ ـ افغانی
٤ـ کمپل ٤٩٩٦ تخته
معادل ١٩٩٤٠٠ ـ افغانی
٥ـ ادویه ٤٦٤ ـ صندوق

کمك صلیب احمر پاکستان:

١ـ کمپل ٥٣٤ تخته
٢ـ خیمه ٥٠ باب
٢٥٤٨٠٠ ـ افغانی

کمك صلیب احمر سویدن :

١ـ خیمه ٤٠ باب
٤٠٠٠٠ ـ افغانی

کمك صلیب احمر بلغاریا :

١ـ تتراسلکین ٨٤٦٠٠٠ ـ تابلیت
٢ـ بنیان وجاکت وسلتراج ٥٩٠ـ توپ

کمك حکومت جاپان :

موتر امبولانس تویوتا ٢ عراده

کمك صلیب احمر روسیه :

١ـ شیر مایع ٢٩٢٩ قطی
٢ـ ادویه ٨ صندوق
٣ـ کمپل ٥٠٠ تخته
جمعاً جمله کمك های خارجی :
١٤٧٤٦٩٥٠٣ر٦٤ـ افغانی

عواید یکماهه برج دلو ١٣٥٠

الف :ـ

١ـ صلیب احمر کانادا ٥٠٠٠ دالر
٢ـ صلیب احمر سویدن ٢٠٠٠ دالر
٣ـ کنفدراسیون سو یس
٢٥٠٠٠ دالر
١ـ درك اعانه جات داخلی
٥٥٠٠٠ افغانی

ب :ـ

٢ـ درك مفاد بیلانس
٢٠٠٠٠٠ رر
٣ـ درك فروش رساله حریق
٩٠٠٠ رر
٤ـ درك دوفیصدی ساختمانی افغان و وزارت مالیه
٧٨٨٧٣ رر
٥ـ عواید صحی
٢٣٥٠ رر

مصارف یکماهه‌همه برج دلو :

١ـ کمك نقدی برای غربا
١٨٢٦٣ رر
٢ـ کمك فوق العاده داخل مملکت
٤٦٥١١ رر
٣ـ معاش مامورین و مستخدمین
٣٤٣٦٣ رر
٤ـ ماکولات مامورین و مستخدمین
٧٥٦٨ رر
٥ـ مصارف متفرقه
١٩٠٥٧ رر
٦ـ مصارف قرطاسیه
١٨١٤ رر
٧ـ مصارف روغنیات
٨٤٨٥ رر
٨ـ مصارف اضافه کاری بعد ازوقت
٢٨١٩٤ رر
مصارف ترمیم موترها :
٦٦٨٨ رر
١٠ـ اجرت بستر مریضان
٤٦١٦ رر

۱۱ـ مصارف قیمت خون برای مریضان
۱۲ـ مصارف صحی
۱۱۲۰۰ـ افغانی
۵۰٤ ـ افغانی
۱۳ـ مصارف ملبوسات
۵۷۰ ـ افغانی
۱٤ـ برای مرستون درك سهمیه چا رم طور کمك داده شد
۹۲٦٤۰۷ ـ افغانی

۱۵ـ بەخارج مملکت به الجزایر
۱۰۰۰ دالر
۱٦ـ کمك به ولایت فراه داده شد
۱۰۰۰۰۰ افغانی

مداد که به جمعیت صورت گرفته :

الف : نساجی افغان
۱ـ رخت ۵۰۰۰ متر
۲ـ ململ ۲۰۰۰ متر
۳ـ تافته ۸٤۰۰ متر

ب: نساجی بگرامی
۱ـ چیت گلدار به رنگهای مختلف
۲۰٤۰۰ متر

۲ـ چیت گلدار به رنگهای مختلف
٤۸۰۰ متر
ج: آقای حمیدی رخت ۸۰۰۰ متر
د: امداد نساجی امید کتان
۱۰۰۰ متر

کمك های انفرادی جمعیت

۱ـ کمپل ایرانی بمرستون کابل
۳۵۰ تخته
۲ـ کمپل روسی به مرستون قندها ر
۳۳۲ تخته
شیر ۸۰۰ قطی

۳ـ کمپل روسی‌به وزیر اکبر خان‌روغتون
۲۰۰ تخته
٤ـ کمپل چینایی به ابن سینا رو غتون
۲۰۰ تخته

۵ـ کمپل چینایی به‌زایشگاه ۲۰۰ تخته
٦ـ تری سایکل بولایات ارسال شده
۲۵ عراده

۷ـ تری سایکل بمرکزبه‌غربای ومعیوبین امداد شده ۲۰ عراده

۸ـ رخت به نمایندگی قندهار
۱۰۰۰۰ ـ متر

امداد جمعیت به ولایت لغمان

۱ـ شیر مایع	٤۰۰	قطی
۲ـکمپل پاکستانی	٤۰۰	تخته
۳ـ مالتا ویتامین	۱۰۰۰۰	دانه
٤ـ اسپرین کلان	۵۰۰۰	دانه
۵ـ اسپرین خورد	۵۰۰۰	دانه
٦ـ سلفاتیازول	۵۰۰۰	دانه
۷ـ تتراسکلین	٤۰۰۰	دانه
۸ـ سودامنت	۵۰۰۰	دانه
۹ـ لگفراتیف	۲۰۰۰	دانه

امداد جمعیت به مصدومین باچگاه‌خنجان:

۱ـ بالاپوش زنانه	٤۰۰	لوپ
۲ـ پیراهن زنانه	۲۰۰	لوپ
۳ـ شیرمایع	٤۰۰	قطی
٤ـ مالتاویتامین	۱۰۰۰۰	دانه
۵ـ اسپرین‌اطفال	۵۰۰۰	دانه
٦ـ اسپرین کلان	۵۰۰۰	دانه
۷ـ سلفاتیازول	۵۰۰۰	دانه
۸ـ تتراسکلین	٤۰۰۰	دانه
۹ـ سودامنت	۵۰۰۰	دانه
۱۰ـ لگفراتیف	۲۰۰۰	دانه

امداد جمعیت به ولایت مزار شریف :

۱ـ رخت مختلف	۲۰۰۰	متر
۲ـ جاکت دامن	۳۳٦	جوره
۳ـ بالاپوش زنانه	۳۳٦	لوب
٤ـ کرتی	۲۰۰	رو
۵ـ بارجامه	٤٤	تخته

امداد جمعیت به ولایت تخار، بدخشان:

١ـ رخت مختلف ٢٦٠٠ متر
٢ـ ململ سفید ٥٠٠ رر
٣ـ پیراهن زنانه ١٠٠ ثوب
٤ـ خریطه پلاستیکی ٥٠٠ دانه
٥ـ بار جامه ١١ تخته

الفـ امداد بمصدومین سیلاب فراه

١ـ کمپل چینایی ٢٨٠٠ تخته
٢ـ رخت مختلفه ١٦٠٠٠ متر
٣ـ بالاپوش مردانه ١٧٠ ثوب
٤ـ بالاپوش زنانه ٨٣٠ ثوب
٥ـ پیراهن وتنبان راهدار ١٢٠ جوره
٦ـ پیراهن زنانه ٤٠٠ ثوب
٧ـ شیر مایع ٨٠٠ قطی
٨ـ خیمه پاکستانی ٥٠ باب
٩ـ میخ پاکستانی ٤٠٠ دانه
١٠ـ بارجامه بوری‌خالی ١٣١ تخته

١١ـ پنسلین ٥٠٠ فلاکین
١٢ـ تتراسکلین ٢٠٠٠ دانه
١٣ سلفاتیازمل ٥٠٠ دانه
١٤ـ اسپرین کلان ١٠٠٠٠ دانه
١٥ـ اسپرین خورد ٥٠٠٠ دانه
١٦ـ ویتامین سی ٢٠٠٠ دانه
١٧ـ پولی ویتامین ١٠٠٠٠ دانه
١٨ـ امپول کارویامین ١٢٦ ـ امپول

١٩ـ تابلیت میمتال ١٧٥٠ دانه
٢٠ـ ارکول ١٢٥٠ گرام
٢١ـ کاتن هایدروفیل ١٠ رول
٢٢ـ تینچر ١٢٥٠ گرام
٢٣ـ بنداژ ٣٠ رول

٢٤ـ بوت پلاستیکی زنانه ٧٠ جوره
٢٥ـ بوت پلاستیکی بچگانه ٩٦ جوره
٢٦ـ صحن رنگه ٣٥٤ متر
٢٧ـ لحاف ٢١ دانه

دمیرمنو تولنه

دمیرمنو تولنه که‌دارای شخصیت حقوقی علیحده است تحت سر پرستی علیاحضرت ملکه‌معظمه بتاریخ ۲۴جوزای ۱۳۴۵ درمرکز کابل تاسیس گردیده است .

این موسسه جامعه نسوان کشور را از طریق همکاری درتطبیق پروگرام های اصلاحی ومترقی دولت از قبیل مجادله ضد جهل‌فقروم‌رض وتامین وحدت ملی وحقوق بشر تشویق ورهنمایی میکند .

در سالهای اخیر دمیر منو تولنه مصدر ابتکارات بزرگی درساحه بهبود اجتماعی زنان‌کشور گردیده است مثلا تاسیس صندوق مادرو تاسیس صندوق مبارزه با بیسوادی پیشنهاد تاسیس دارالتادیب برای اطفال مجرم پیشنهاد تشکیل موزیم برای صنایع دستی .پیشنهاد راجع بــه تاسیس سالون فاتحه گیری زنانه در نقاط مختلف شهر وهمچنان تاسیس مرکز حمایه طفل‌ومادر ومراکز خدمات اجتماعی تاسیس انجمن میر من‌های رضا کار کمیته مبارزه بابیسوادی وانجمن زنان دیپلو مه‌ازابتکارات دمیر منوتولنه میباشد که خوشبختانه جامه عمل پو شیده است .

علاوتاً درین اواخر اساسنامه و مرامنامه‌انجمن اولیاومر بیان وانجمن زنان حقوق دان انجمن حمایه‌خانواده تهیه وتدوین گردیده وتماس انجمن های‌فوق بمقامات ذیصلاح پیشنهاد شده‌است.

مدیریت تدریسات :

این‌مدیریت برای زنان شو هر دار ویا دخترانیکه سن شان از مرحله‌شمول‌بمکاتب رسمی‌گذشته وسایل فرا گرفتن تعلیمات عصری رامهیا میسازد وشاگردان را در رشتهای خد مات اجتماعی و معلمی کود کستانها ومعلمه های تدبیر منزل‌وخانمهای دفتر دار رابسویه بکلور یا تر بیه مــی کند.

علاوتا نظر بسالهای گذشته در تعداد متعلمین ده فیصد افزایش بعمل آ مــد ه است.

فارغ التحصیلات سال ۱۳۵۰ بیست و شش نفر در رشته تربیه معلمات کودکستانها و۵۷نفر ازمدد گاوان اجتماع‌بجامعه تقد یم شده اندوهوچنین دوره فارغ التحصیــلا ت که‌لسان فرانسوی را آموختـه اند نیزبسویه بکلوریا درسال ۱۳۵۰ از این لیسه فراغت حاصل کرده اندکه‌فارغان‌درکود کستا نها به بمدیریت تنویر افکار وبعضی دفاتروشعبات شامل خدمت شده اند.

مدیریت مجله میر من:

مجله میر من یگانه مجله ایست که‌هدف آن‌تنویر ورهنمایی زنان کشور بز نده گی نووسهم گیری آنها رادرساختمان‌افغانستان فردا احتوا میکند.

مطالب حقوقی ،تاریخی ،تر بیتی افا قی صحی، تدبیر منزل ،مود مشوره‌باخوانندگان ونویسنده‌گان وامثال آن صفحات‌عمده‌همیشگی مجله راتشکیل میدهد.

برعلاوه تبصره بالای مو ضو عات روزو فعالیت‌های مختلف زنان در رشته هـــای گوناگون(چه‌در داخل وچه در خارج‌کشور)در پهلوی اخبار وراپور تاژ هاو معر فی زنان بزرگ داخلی وخارجی وهمچنان دخترا ن وزنان فعال وممتاز ازوظایف عادی آن‌بشمار میرود.

این‌مجله ماهوار در۶۰صفحه نشر شده تیراژ آن ۲۰ فیصد افزایش یافته است .

مدیریت مر کز حمایه طفل‌ومادر :

مدیریت مرکز حمایه طفل‌ومادر را که شامـل کودکستان شیر خوار گاه و مر کز حمایه‌طفل‌و مادر میباشد بتاریخ۷سرطــــان ۱۳۵۰ توسط علیا حضرت ملکه معظمه افتتاح گردیده وشروع‌به‌کار نمود. درین مر کـز شیر خوارگاه و کودکستان به منظور تربیه نگهداری اطفال ازسن سه ماهگی الی سن شمول بمکاتب روی کار آمده ویا در نــظــر داشت انکشاف ذهنی‌وقایه صحت اطفا لو مساعدت بما درانیکه خارج از منزل‌بخدمات اجتماعی اشتغال دارند فعالیت میکند .

ویزیت مادران حامله توسط مدد گارا ن اجتماع:

رادیو گرافی ورادیو سکوپی عاجل وغیر عاجل که ازطرف دکتور اطفال و متخصصین ولادی در خواست میشود در دستگاه ا ین مرکزصورت میگیرد مادران درین مر کز به صورت‌نظری وعملی درباره نگهدا شت‌تغذی حفظ‌الصحه خودشان در زمان حمل و تربیه اطفال شان رهنمایی وتنویر میشو ند و فلمهای تربیوی بمادران باردار نیز درین مرکز نمایش داده میشود.

شعبه اطفال:

بعداز پذیرفتن اطفال هر طفل تو سط دکتور موظف واقتا فوقتا معاینه و تـداوی میشود وبرعلاوه درباره رژیم غذایی اطفا ل مذاکره باوالدین اطفال درباره حفظ الصحه وطرز نگهداشت طفل طرز پو شانیدن لباس استحمام واستراحت هدایت داده میشود و نیز توزیع شیر ادویه ویتا مین ها وبعضی ادویه برای مادران بی‌بضاعت تو زیـع گردیده.

تطبیق‌واکسین های‌ووقایوی بی سی جی چیچك دفتری تیتانوس سیاه سر فه نیز بالای اطفال صورت گرفته است .

شعبه ولادی:

بعداز پذیرفتن مادران حا مله‌ازابتدا ی اخذحمل الی زمان ولادت تحت نظردکتوران ولادی‌بوده درابتدای مراجعه خویش معا ینه مکمل از قبیل وزن کنترول ، فشار خـون تشکیل ازیماتعین مدت حمل معاینه خون‌معاینه ادرارو معاینه صحی ازسر تا پا گردیده ونظر به‌مدت حمل وحالت عمو می ما در تاریخ باز گشت به کلینك تعیین میگردد. مادران بی بضاعت که احتیاج اخذ شیر و ویتامین هاکلسیوم آهن دارند به شعبـه خدمات اجتماعی برای کمك رجعـت داده میشود.

شعبه دندان:

معاینه ابتدایی دندانهای ۲۳۰ طفـل کودکستان دندانهای اطفالیکه مصاب‌به افت دندان بودند. پذیرفتن مراجعین خار ج موسسه و معاینه ابتدایی دندانهای شا ن توسط دکتور موظف این شعبه وار سی شده است.

شعبه اکسریز :

درین شعبه رادیو گرافی اطفال بنا به هدایت دکتور اطفال صور ت گرفته نتیجه‌آن درج‌کارت مشاهده اطفال میگردد. همچنان یکتعداد متخصصین مجرب نسایی دندا ن و اکسریز جمنا ستیك طبیی وریتمیك و یك نفر تخنیکر برق ویك نفر تر جمان شوروی برای‌مدت دوسال طور مساعدت به ایـن مؤسسه همکاری می نماید . همچنان حکومت اتحادشوروی یك عراده اتوبوس ویکعر اده جیپ‌را برای حمل ونقل‌اطفال شیر خوار گاه وکودکستان و متخصصین و مؤ ظفین مر کز حمایه طفل ومادر بهایـن مؤسسه مسا عـدت نموده است.

درسال جاری در شیر خوار گاه‌به‌هفتاد طفل‌ازسه ماه هگی تاسه ساله‌ودرکودکستان دوصد شانزده طفل ازسن سه ساله‌تاشش ساله شا مل بوده است یکتعدادمحدودازاین اطفال طور مجانی نیز پذیرفته شده است.

مدیریت تنویر افکار:

خدمات اجتماعی مدد گاران اجتماع در طول‌سال ۱۳۵۰ از۸۸۰ خانه مادران بـی بضاعت که‌یك عده آنها ازصندوق ما در معاش میگیرند ویزت به‌عمل آورده و بطور مجموعی برای یکهزار نفر از افراد فا میل هایشان لباس غذا ادویه وپول نقدازصندوق مادرکمك شده است.وهم برای‌صدنفراطفا ل بی‌بضاعت تذکره هویت اخذ وبه مکا تـب شامل شده وهکذابرای ۹۰ـاطفال‌شیر خوار بی‌بضاعت‌شیر مورد ضرور ت تهیه و طور رایگان ماهوار باوشان توزیع گردیده است وهم در محبس اناثیه ولایت کابل‌سه‌مراتبه ویزت‌صورت گرفته‌و برای مر یضان ادویه لازمه داده میشود. برای اطفال‌کودکستا ن شیرینان شکرو لباس وغیره اجنا س با زی داده میشود.

مدیریت تنویر افکار یك تعداد میر من ها وپیغله های بیکار رابه مؤسسات شخصی ودولتی معرفی کرده ومصروف کار ساخته است ونیز راجع به موضوعات مختلفه کنفرانس هادایر نموده وروز جهانی سره میاشت هفته مخصوص سره میاشت روز مبارك مولودشریف ودیگر روز های تخصیصیه مدیریت تنویر افکار تجلیل نموده اند.

بتعداد بیست هزار قطعه و جیزه روز جشن استرداد استقلال وطن وده هزارقطعه وجیزه به روزبین المللی سواد وپا نزده هزار قطعه شعار به روز مادر از طرف مدیریت تنویر افکارترتیب و توزیع شده است.

فعالیت انجمن میر منهای رضا کار :

انجمن میر منهای رضا کار بر یاست افتخاری والاحضرت شاهدخت بلقیس هفته یك مراتبه روی موضوعات مربوط بحث وترتیبات لازم اتخاذ میگردد .

کمك میرمنهای رضا کار :

برای سی نفر مستحق ازپنجصدالی هشت هزار کمك ومعاونت صورت گرفته است وهکذا برای محبوسین محبس انائیه ولایت کابل مقدار ۳۸۰ سیرذغال چای و۲٦سیر بوره روزانه صد قرص نان سیلو برای سه ماه کمك شده است واز بدوتاسیس انجمن الی حال درحدود یك صد وسی عراده تری سایکل ازطرف انجمن میر منهای رضا کارتهیه وبرای معیوبین مستحق توزیع نموده اند وهم بمناسبت روز مادر برای مریضان مستحق شفاخانه مستورات یك اندازه لباس توزیع گردید . ونیز در سال ۱۳۵۰ معادل ..ر..۹٦ـ افغانی تکه نساجی افغانی بهولایت بدخشان جلال آباد نیمروز وفراه ارسال وتوسط اعضای انجمن میر من های رضا کار به مستحق محبس وغیره توزیع نمودند وبه ولایات قند هار مزار شریف هرات و یکاندازه ادویه و شیر برای مستحقین توزیع گردیده بر علاوه مبلغ چهل هزارافغانی به مؤسسه یعنی موسسه (ساختن دست وپای مصنوعی) برای معیوبین کمك گردیده درسال ۱۳۵۰ در حدود چهار نمایش مختلف درکلوپ مطبوعات و هوتل کابل وتالار موسسه صحت عامه اجرا شد. همچنان مبلغ ده هزار افغانی برای تاسیس کودکستان لیسه شاهدخت مریم که دربودجه معارف تخصیصیه ندارند انجمن میر منهای رضا کار مساعدت نموده است .

مبارزه بابیسوادی

درسال ۱۳۵۰ تعدادسی نفر معلمه و معلم رضاکار در بیست و هفت کورس مشغول تدریس میباشند.

۱ـوزارت مالیه یك کورس
۲ـوزارت اطلاعات وکلتور یك کورس
۳ـریاست دمیر منوله تولنه سه کورس
٤ـریاست مستقل قبایل دوکورس
٥ـبانك رهنی و تعمیراتی یك کورس
٦ـریاست پو هنتون کابل دو کورس
۷ـمحبس انائیه ولایت کابل یك کورس
۸ـریاست کو پراتیف ما مورین یك کورس
۹ـناحیه بناروالی کابل یك کورس
۱۰ـ مستخدمین لیسه شاهدخت بلقیس یك کورس
۱۱ـپشتنی تجارتی بانك سه کورس
۱۲ـ دستگاه ساختمانی افغان یك کورس
۱۳ـدارالتادیب یك کورس

وهمچنان درولایت بیست وپنج کورس بهسویه های صنف اول ودوم تاسیس گردیده است اعانهها ییکه ازطرف موسسات و اشخاص بهحسابات صندوق مادر در سال ۱۳۵۰ تحویل داده شده است قرار ذیل است:

عواید انجمن میر منهای رضا کار درسال ۱۳۵۰ بالغ به ۱۱۷۳٦۵۵ ـ افغانی میشود . میشود.

جمعاکمکها ومعاونت ها بامردمان علیل محبوسین وغیره مصارف سال ۱۳۵۰ مبلغ ..ر.۲۹۱۱۹ـ افغانی باقیمانده به حساب ۸٦٦۱ صندوق انجمن میر منهای رضا کار

مبلغ پنجاهو چهار هزار و هفت صدو شصت وهشت افغانی میباشد.

مدیریت عمو می صناعتی:

عواید امساله قرار ذیل‌ل است :

این‌مد یریت برای معرفی صنایع دستی وسوزندوزی ملیو باستانی افغا نستان در نمایشات ملیو بین المللی وخیریه‌وهدایای مهمانان رسمی دولت سهم بارزدارد.مدیریت مذکوردرسال ۱۳۵۰ به‌تعداد ۸۰۰ تکه سوز ن دوزی های مختلف النوع ازقبیل سرمیزی دستمال، سیت چای خوری ،میوه خـوری ، لباس های مودروز،سوزن‌دوزی،شال ،بالاتنه‌و غیره‌راتهیه نموده.

عواید سال ۵۰ :

۱ـعواید ازدرك فرو شات اموال پخته که‌تحویل بانك گردیده ۷۶ قلم مبلـــغ ۲٦۸۹٦۹ـ افغانی.

۲ـعواید از درك اعطای اموال پخته‌که‌به مهمانان‌رسمی دولت هدیه داده شده که‌جمعا مبلغ۳٤۸۷٦۹ـ افغانی.

مدیریت قرار داد :

این مدیریت ازیکطرف عده زیادی از زنان‌محتاج رابکار وفعالیت گماشته وازطرف احتیاجات دوخت البسه وزارت خانه‌هادوایر رسمی پو هنتون مکاتب لیلیه مـؤسسات و شفاخانه هارا مرفوع میگرداند . همچنان در تقویه بنیه مالی موسسه رول خـوبی رادارا میباشد .

چنانچه درسال ۱۳۵۰ دو ختن ۰۰۸۵ ۱ دست لباس معارف رابه مقابل پرداخت مبلغ ٦۳٦۰۸۹ر۷۰ـ قرار داد نموده بود که ازآن جمله مبلغ ۳۹٦۸٦۸ر۰۰ـ افغانی برای‌اجراآت کار گران پرداخته شده‌و مبلغ ۲۳۹۲۲۱ر۰۰ افغانی مفاد مؤسسه گردیده است .

مدیریت تدبیر منزل:

این‌مد یریت روی هدف تربیه واشنایی زنان بامور منزل تغذیه طبخ‌اقتصاد خانـه دیکو راسیون تربیه طفل واداب معاشر ت بافت‌دوختن وبرش کاری زنان وبهبود وضع اقتصادی خا نواده ها با تاسیس کورسها ی متعدد حرفوی درفعالیت میباشد .

علاوتا این مدیریت به ترتیب د عو ت هاانتظام کانتین وتهیه غذای روزانه‌مامورین و مستخدمین و کار گران مؤظف میباشد .

این کورسها درسال ۱۳۵۰ دو دسته‌جوانان رابه تعداد ۹۰نفرتحت تربیه گرفته ازجمله ٦۸نفرتایپ دری و۲۲نفر به تایپ انگلیسی بعد از فراغت واخذ تصدیـق نامه مؤ فـق گردیده اند.

کورسهای بافت‌وخیاطی طفلانه :

درین شعبه میر من‌ها ودو شیز گا ن تحت‌نظر معلمان ورزیده به دوخت برش‌بافت مصروف اندشا گردان بعد از فراغت کورس (بافت وخیاطی) برای اطفال فا میل‌ویاعرضه نمودن‌بازار برای تقویه بنیه مالی خویش استفاده نمایند این شعبه علاوه‌بر تربیـــه شاگردان یك منبع عایداتی دمیرمنو تو لنه بوده از رهگذر فرو شات بنیه مالی مؤ سسه نیزتقویه میگردد.

ناگفته نماندکه‌عواید نه ماهه ۱۳۵۰ مبلغ ۲۲۹۳۲ر۰۰ـ افغانی تخمین میشود .

آرایشگاه:

این‌شعبه زیر نظر پرسونل ورز یده‌کمك دیگری رابرای دو شیز گان و میر من‌هاباز نموده تابعد از فراغـت کورس‌آرایش پیرایش موکه مدت یکسال دوره آن میباشدباتصدیق نامه که در دست دارند به هر آرا یشگاه رسمی وشخصی داخل کار شده بتوانند .

همچنان آرایشگاه مشتریان خار جی وداخلی بنیه‌مالی دمیر منوتولنه را تقویه نموده‌است که‌عایدات امساله آن مبلغ ٤۹۰۱ر۰۰ـافغانی تخمین شده است.

کورس تزیین منزل:

این کورس برای شش هفته تحت‌نظـر یك‌پیسکو را امریکایی برای‌میر من هـــاو دوشیزگان توسط سلاید وطرز فلم تز ییـن منازل‌و مغازه وغیره نشا نداده شد.

شعبه برش وخیاطی:

این شعبه جنبه تربیوی وعایدا تی داشته که‌عده میرمن هاو پیغله‌ها رابه دوخـــت و برش بصورت جدید برای مانکن و مود های

تازه‌وپدیده های اروپا یی آشنا میسا زدو وعایدات قابل توجه آن ازمدرک دو ختن لباس های‌مشتریان خار جی ودا خلی بد ســت میآید.

مدیریت نمایشات عر فانی :

این مدیریت در پیشبرد امور عر فانی تربیوی هنری واجملعی ونمایشلت عر فانی توسطفلم هاوغیره درفعالیت میباشد.مدیریت نمایشات عرفانی برای احیای هنرلقا فـت وکلتور عنعنوی بادرنظر داشت جنبه ها ی اصلاحی وبهبود وضع اجتماعی وا صلا ح امورحیاتی دارای یک‌امر یت صحنه و تیاتر نیزمیباشد که نمایشات فلم هاو تیاتردرراه تنویر ذوق واذهان مردم مؤثر بوده و هدف تربیوی آن در ردیف اول قرار داردنمایش فلم‌های تربیوی ومعلو ماتی برای اطفا ل هفته‌یکمراتبه بصورت رایگان نشان داده میشود نمایش فلم هاکه یك منبع عایداتی مؤسسه میباشد درسال ۱۳۵۰ عایدات زینب ننداری ازنمایش فلم ها مبلغ ۰۰.۰۰ ۳۱۷۰۸ افغانی میباشد.

ارتباط دمیرمنو تولنه بـه‌ممالك خـار ج وتبادل هیات ها:

برای شناسایی و تحکیم دوستی ملـل مخصوصا در تنویر افکار مردم و کســب تجارب اجتماعی وعلمی مفیدثابت شده‌است ازینروبنمایندہ های زنان افغان مطابق‌موقف بین‌المللی در دعوتهای رسمی‌وکنفرانسهای بین‌المللی اشتراك ممالك دوست راپذ یرفته است‌وهم درراه انکشاف فضای حسن‌تفا هم وشناسایی بیشر زنان بهم دیگر وتحصیل مشکلات ومسایل جهانی سهم گر فتــــه اند.

همچنان باز دید رسمی یك تعدادذوا ت بزرگ‌و محترم خارجی از افغا نستا ن ود میرمنوتولنه قبول عضو یت افخاری ایـــن مؤسسه ازجانب آنها چنانچه در سال ۱۳۵۰ قرارذیل این روابط توضیح میگردد.

بورس‌های تحصیلی که ازطرف مما لك محتابه درطول سال ۱۳۵۰ به دمیر منوتولنه اعطا شده‌به تعداد۱۹ بورس میرسدهمچنان مدیریت روابط فر هنگی مساعدت‌وهمکار ی وامداد اقتصادی مؤ سسات بین‌المللی خارجی وداخلی رابرای تقویه بنیه مالی دمیر منو تولنه(صندوق مادر صندو ق مبارزه بـــا بیسوادی) وغیره جلب نموده است .

دمیرمنو تولنه نظر باپجابات بـه منظـور بهبود وضع زندگی مادران وزنان بی ســر پرست‌وتثبیت حقوق شان درقامیل رو ی هدف‌امداد به‌مادران‌وزنان بی‌بضاعت‌بیوه‌وعلیل مریض وبی سر پرست من حیث وظیفه شان درمقابل مراجعت کمك‌های اقتصادی‌صحی‌وغیره نموده وبرای رفع مشکلات خانواده‌گی شان به‌شعبات ودوایر مربوطه تماس گر فته‌چاره سازی مینما ید.

ریاست هوائی ملکی

امروز به همه هویداست که **خدمات هوا** شناسی در ارتقای اقتصاد نقش بارزی دارد ، به همین منظور ریاست **هوایی ملکی بااحیای** انستیتوت هوا **شناسی اقدام مؤثری درانکشاف** سریع هواشناسی آغاز نمود هوا شناسی کـه **سابق به منظور هوا نوردی بمیان آمده بود ،**

امروز فعالیت های خویش را در رشته ها ی میترولوژی زراعتی **هیادر و میترولو ژی در** کدر استیتوت شروع ویا تولید شبکه منظم اقلیمی ومیترو لوژی زراعتی آب وهوای مملکت رانه تنها در میدان های هوایی بلکه در نقاط مختلف کشور ثبت وتحقیقات عملی تحـــت **نظارت متخصصان داخلی وخارجی بنیان گذاری** شده است .

درسال ۱۳۵۰ اجراآت آتی **صورت گرفته است**

تعمیرات

الف ـ تعمیر مرکزی انستیتوت هواشناسی برای جمع آوری مشاهدات چهار صدوپنجاه وسه استیشن هواشناسی مندر جه پلان عملیاتی پروژه انستیتوت کنترول ونتیجه گیری واحیای شبکه های **تحقیقات مترو لوژی زراعتی هایدرو** مترلوژی اقلیمی ،مترو لوژی ستنیاپتیك تعمیر مرکزی مورد نظر گرفته شد تافعالیت ها ی مـــورد نظـر در **آنجـــا صور ت بـگیـرد ،** روی این مجبوریت واقعی نقشه ترتیب وبعد از منظوری وزارت جلیلیه فواید عامه امور ، ساختمانی آن درجریان امسال شروع گردید و قرار بودتاختم امسال **امور ساختمانی آن تکمیل** گردد .**امور ساختمانی بعدازطی مراحل قانونی** **بیکـــی از کمپنی ها سپرده شد وتا اخیـــر** **عقرب پنجاه هشتاد فیصد آن تکمیل گردیدهو** بنابر سردی **هوا وعدم ویرنگ بـر ق لــل** دوانی امور پلستر کاری داخل تعم یر معطـل وقرار داد آن تااخیر برج ثور ۵۱ تمدید گردید این تعمیر کهدردو طبقه اعمار گردیده دارا ی سطح عمومی ۷۷۵ مترمربع میباشد وچهل اطاق آن به ابعاد مختلف برای اخذ فوتو **های قمر** **مصنوعی هوا شناسی ماشین های محاسبا ت،** الکترو میخانیکی چاپ خانه وشعبات اداری و **تحقیقاتی علمی تخصیص داده شده است .**

ب ـ تعمیر استیشن هواشناسی ترینکو ت امور ساختمانی آن که در **ابتدای سالجاری** شروع گردیده بود به ماه سنبله تکمیل و استیشن هواشناسی به تاریخ ۱۵دیسا مبـر ۱۹۷۱ افتتاح گردید.**تعمیرات ترینکوت مشتمل بر** ترمینل دفاتر **هواشناسی وفامیلی حوض میباشد** که جمعا از بودجه انستیتوت اعمار گردید ه است .

ج ـ تعمیر هوا شناسي اورگون

امور تعمیراتی آن صد **فیصد عیـن نقشه** ترینکوت تکمیل واستیشن هوا شناسی آن به تاریخ نوامبر ۱۹۷۱ **افتتاح** گردید .

۲ـ استیشن ها

الف ـ استیشن های سیناپتیك

استیشن های مشاهدات ستیناپتیك درترین کوت وارگون **افتتاح گردید وباتمام ساما ن** آلات هواشناسی سیناپتیك مجهز شد .

ب ـ استیشن های مترولوژی زراعتی

در خـــلال سال **پنجاه استیشنهای مترولوژی** زراعتی فارم **بولان ولایت هلمند ،میربچه کوت** کوهدامن ،فار م شیشم باغ جلال آباد ،فارم زراعتی بغلان ،افتتاح گردید ودر ایناستیشن ها علاوه بر سامان آلات استیشن های مترو ، لوژی سینا پتیك سامان آلات برای اندا ز ه گیری تبخیر وهمچنان اندازه گیری حرار ت های عمقانی ،سطحی زمین ،اکتی نومبتر به منظور اندازه گیری تشعشع آفتاب نیز نصب گردیده است این استیشنها که در خلا ل سال آینده دنبال خواهد **شد نظر بهدر خوا ست** وزارت زراعت مجهز گردیده است .

ج ـ استیشن های اقلیمی

استیشنهای اقلیمی مشتمل به اندازه گیری حرارت های اعظمی واصغری ومقدار بارند گی یومیه نصب میگردد واین استیشنها ایجا ب استخدا م مامورین فنی هواشناسی رانمیکند ازین رو باوزارت جلیله معارف در تماس شدیم وبعد از چندین مذاکره توافق به عمل آمد که برویت آن معلمین صاحبان مکاتب مشاهدات ،

این استیشن هارابعد از کسب هدأیا تمتقبل ومبلغ سه صدو پنجاه افغانی ماهوار از طرف مدیریت انستیتوت به سلسله أدارات حسابی برایشان فرستاده میشوددر سال‌جاری‌استیشن های أقلیمی به نقاط ذیل کشور نصب گردیده است .

۱ ـولایت وردك ـجمعیت میدا ن شش‌قلعه راقول بهسود ، ۲ـ ولایت پکتیا، جاجی‌میدان زرورکوت .۳ـ ولایت غزنی ـشرن زرغون ، شهر ، ناوه کـلان ،قره باغ واز خوا ،٤ ولایت کندز امام صاحب ،اق تپه، الچین‌علی آباد ،خان آباد ،۵ـ ولایت تخار ـفرخا ر ، کلفگان ،حاجی پهلوان، ٦ـ ولایت بغـلان‌پل خمری ،دوشی ۷ـولایت بامیان ـکهمرد ،شبر یکاولنك ،۸ـ ولایت غورات ـکمنج ،سا غـر تولك یخن علیا ،دولتیار ،۹ ـولایت سمنگا ن خلم ،در ەصوف ،سار باغ ودر ولایت بلخ ـ دولت آباد .

د ـ استیشنهای بارندگی

این استیشنها باآله اندازه گیری بارندگی مجهز و توسط معلمین صاحبان بعد از عـــقد قرار داد مشاهده میگردد این استیشنها درنقاط ذیل در ولایت پکتیا نصب گردیده است . جانی خیل ،لیسه لکن ،لندر ،المره با ك ،

۳ـ تهیه سامان آلات هواشناسی :

سامان آلات هواشناسی که برای مجهز ، ساختن پنج استیشن متر لوژی ستینا پتیك ، دوازده أستیشن مترولوژی زراعتی ،سه صــد استیشن بارندگی ،صد استیشن اقلیمی‌ضرورت بود .بعد از چندین مذاکره با هیئت تخنیکی، افغانی ومتخصصین خارجی لستی ترتیب و بـــه سازمان هوا شناسی‌جهانی فرستاده‌شده‌قسمت عمده سامان فنی هواشناسی از طریق شیرخان بندر به کابل مواصلت نموده است ۰

٤ـ استیشن اخـذه فوتو های‌اقمارمصنوعی هوا شناسی

بعد ازیکسله مطالعات عمیـق در اداره انستیتوت تصمیم خویش رابه سازما ن هوا شناسی بین المللی تحریر داشته تا بەعوض دو استیشن اتومات یك استیشن اخذ ەفوتو های أرسالی اقمار مصوعی را متقبل بەافغانستان خریداری شود .بنابر دلایل فنی ارایه شد ه سازمان هواشناسی جهان موضوع را متقبـــل وقرار است در طول سال ۵۱ به کابل مواصلت ودو نفر افغان قبـل ازنصب دستگاه به این منظور در خارج تحت تربیه گرفته شوند .

۵ـ ماشین های احصائیه گیری بمنظـور . فعالیت و مطالعات اقلیمی :

بدیهیست که محاسبەفکتور های عنا صـر اقلیمی باسیستم فعلی عملیه دستی‌و خیلـی ابتدایی‌میباشد وهنگامیکه چار صد وپنجا ەونو استیشن هواشناسی مربوط پروژه انستیتوت فعال گردد محاسبه فکتور های اقلیمی باعملیه دستی کاملا ناممکن است روی این‌مجبوریت درخلال سال جاری موضوع رابا سازمان هـوا شناسی جهانی مطرح نمودیم چون از طرف ، ریاست محتر م آریانا ونساجی وبانك ملـی افغان ستیستم أی ،بی ایم برای محا سبات ، الکترونیکی قبول گردیده بود برا ی توحید ، سامان در افغانستن اداره‌انستیتوت هــــوا شناسی هم ماشین پرفریتر و ویریفیکا تور ، قستم ای .بی .ایم برای پروژه انستیتو تەوا شناسی به سازمان هواشناسی بین المللـــی جهانی مشوره داد تاحفظ ومراقبت سامانها با عین موسسه که ماشینها ی ای ،بی ایم مربوط موسسات فوق الذکر راکرنتی مینماید ماشین های محاسبه الکترو میخانیکی هوا شناسی را نیز تحت نظارت داشته باشند .

موضوع باسازمان هواشناسی جها نی‌فیصله گردیده وقرار است درخلال ۵۱ مشین هـــا بکابل مواصلت‌وبه تعمیرمرکزی انستیتوت‌هوا شناسی نصب گردد .

٦ـ ماشینهای چاپ :

برای نشر یات مطالعات هوا شناسی چاپ خانه مد نظر گرفته شد تابه مصرف سازما ن هواشناسی جهانی ماشین های افسیت .۱۲۵۰، Multilth کامره Xerox واقلام مورد ضرورت چاپ خانه خریدا ری‌شود در ابتدای سال ۵۱ هنگا میکه تعمیر انستیتوت تکمیل گردید ماشیـن آلات مربوطه امـو ر طباعتی نیز نصب خواهد شد ۰

۷ـ تربیه پرسونل :

برای نشریات وتربیه پرسونل چون در پروگرا م انستیتوت أستیشن های زراعتی درج میباشد مشاهدات صنفی‌رادر مدیریت تعلیم و تربیه ریاست دایر وتوسط متخصصین خارجی و

داخلی انستیتوت در دو سال به اینطرف تحت تربیه میباشد درسال ۵۱ **بسویه بکلوریا فارغ** خواهند شد همچنان صنفی به منظور تخنیک هوا شناسی **دوسال قبل تحت نظارت انستیتوت** دایر ودر عقرب سال جاری **۱٦ نفر تخنیکر** هوا شناسی به سویه **بکلوریا فارغ گردیدند.** شعبه تخنیك انستیتو ت موظف گردیدند .

۸ـ امور تحقیقاتی هوا شناسی :

در خلال سال پنجاه متخصصین داخلی و ، خارجی به موضوعات مختلف مطالعا ت خودرا ، ادامه ونتایج خوبی اخذ گردیده است که‌آماده چاپ بوده وقسمتی از آن گستنرشده است . تهاجم هوای **موسمی هند در افغانستا ن**

متخصصین مترولوژی سیناپتیك باهمکاری ، متخصصان افغانی تحت عنوان مطالعا ت‌سینا پتیك اقلیمی هوای موسمی آسیا درافغانستان **مطالعات خویشرا ادامه داده وتمامی مشاهدات** مربوط به **ارتفاعات بلند فضای کابل درخلال** ماه های جون ،جولای ،اگست ،ستمبر ۱۹۷۱ـ ۱۹٦٦ مطالعه وآن قسمتیکه تاثیر هوا ی‌موسمی **رانشان میدهد بالای دیاگرام ها تحلیل نموده** اند مشاهدات سمت وسرعت باد در سطو ح **فوقانی قندهار ومزار شریف جهت دریافت** سیستم جریانات عمومی **در هنگام تها جم** **هوای موسمی** هندنیز مطالعه ونتایج آن تحت رساله **عنقریب برای اهل فن ،نشر خواهدشد**

۹ـ خواص عمده ابرهاییکه درفضای کابل ، پدید میگردد

عنوان رساله ایسنت که شاغلی تیتو ف منیجر پروژه انستیتوت هواشناسی **مطا لعه ،** نموده است این تتبع بلسان روسنی وبه‌لسان فرانسوی ترجمه گردیده است وبعد از اینکه مفاد علمی آن به نزد اداره **انستیتو ت هوا** شناسی هویدا گردید البته‌به لسانها ی‌دری و فرانسوی نشر خواهد شد .

۱۰ـ اقلیم افغانستا ن

مطالعات داکتر شتیز قبلا بلسان **انگلیسی** نشر شده بود وچند نسخه محدودآن دسترس انستیتوت **بودوچون یك‌اثرگرانبهامیباشدبناءا** اداره انستیتوت تصنمیم گرفت **تاآنرا به‌لسا ن** فرانسوی ترجمه کند .چه اکثر این رساله از طرف ممالك فرانسوی لسان **از ما تقاضا می** گردید این نشریه در **خلال سال‌جاری‌از طرف** انستیتوت طبع ونشر گردید که عبارت از نشریه نمبر ۱ انستیتوت **میباشدنشریه دوم** انستیتوت که‌تحت عنوان **عناصرجوی‌افغانستان** تحریر شد توسط **دوکتور حرمان‌آقای زیلهار** د ولاند مطالعه واوراق‌آن تحت چاپ است ، نشریه سوم راجع **به‌عناصر جوی ممالك هم** جوار وتاثیر آن بالای افغانستا ن تحت‌مطالعه میباشد که توسط دوکتور حرمان ـآقای‌زیلهار دو لاند ترتیب میگردد در خلال سال جار ی ارتباطی بین انستیتوت فرش نباتی وزار ت زراعت وانستیتوت **هوا شناسی‌ریاست هوایی** ملکی قایم گردید و **متخصصان این دو اداره** بااشتراك دوکتور حرمان ـلاند وزیلهارد ـــ موضوعات مختلف مطالعه گردید.

۱۱ـ امور متفرقه

در خلال سال پنجاه عده از ادارا ت‌حکومتی متخصصین خارجی باروی پلانگذاری های‌خویش جهت اخذ معلوما ت اقلیمی به ادا ره‌انستیتوت مراجعه نمودند که مطالعات دست داشته برای آنها داده‌شده است **چون بیشتر از دو ما ه** به اختتام سال **پنجاه مانده وقرار است در،** خلال مدت مذکور استیشتن های مترو لوژ ی **زراعتی** سرده غزنی **کوکران قندهاروده‌استیشن** اقلیمی دیگر ازطرف اداره انستیتو ت نصب شود فرنیچر ده استیشتن مترو لوژی زرآعتی وسیناپتیك تهیه گردید وفرنیچر تعمیر مرکزی انستیتوت تحت دوران است .

۱ـ میدان سازی

الف میادینیکه تکمیل وقابل استفاده شده‌اند

۱ـ اجرستان

۲ـ ماروف کندهار .

۳ـ شغنان

٤ـ لعل وسرجنل **(شصت فیصد کار آن** تکمیل شده است .)

٥ـ اورگون

٦ـ تیرین کوت ارزگان

بـ میادینیکه تکمیل وغرض پروا زطیارا ت **یاك ٤۰ وغیره توسعه یافته اند**

۱ـ جغچران

۲ـ میمنه

۳ـ فیض آبـــاد
٤ـ بامیان

میدان هوایی سرپل ،میدان هوایی بین‌المللی لوگر سروي ونقشه آن از طرف مدیریت میدان سازي تحت اجرا است .

۲ـ انجنیری و تخنیک

اخذهٔ نو ۹۰ G. P. R. در برج مراقبت میدان هوایی کابل نصب وعیار گردیده .

دوپایه دستگاه SSB کانز در میدا ن هوایی بگرام ومیدآن هوایی ملکی کابل نصب وعیار شده است .

پلان بر ق تیلفون مرکزگرمی انستیتو ت هوا شناسی ریاست هوایی ملکی سی فیصد تکمیل گردیده است .

سب استیشن برق میدان هوایی بین‌المللی کابل چهل فیصد تکمیل گردیده .

نصب وبکارانداختن دستگاه‌های تیلی تایپ ازطریق چینل سیستم بین میدا ن هوایی کابل وکندهار وهمچنان نصب یك پایه دستگاه SSB باملحقات آن به منظور مخابره هوا نور دی وهواشناسی در میدان هوایی هرات صور ت گرفته است .

نصب یك پایه دستگاه VHF درمیدان هوایی میمنه ونیز یك پایه جنریتر ۷٫۵ کیلو واته در آن میدان نصب گردیده .

نصب تاورهای انتن وهکذا نصب یك پایـــه جنریتر ٤٫٥ کیلو واته در میدا ن هوایی ، خوست پلانگذاری ونصب یك پایه دستگا ه مخابره SSB ویك پایه جنریتر ۱٫۰ کیلو واته جهت مخابره هوانوردی وهواشناسی در میدان هوایی اورگو ن .

۳ـ اقلیم شناسی ـ

مدیریت عمومی هواشناسی دارا ی ٤۱ ـ استیشن سیناپتیك زراعتی بشمول رادیوساند میــدا ن هوایی کـابـل در نـقاط مختلـــف افغانستان میباشد که تا اخیر ماه می ۱۱۷۱، مالك سی‌و هفت استیشن بوده وبعدا درطول ماه های جون اکتبر ونوامبر سه استیشن دیگر نیز افتتاح وبه کار شروع نموده اند که جمله به چهل ویك استیشن سیناپتیکی وزراعتـی بالغ میگردد علاوه برآن در طول سا ل جاری سی وسه استیشن اقلیمی درتمام مـناطق ، افغانستان نصب و به منظور اقلیم هر منطقه فراهم گردیده است .

شعبه محاسبه وآمار

تابلوی مذکور راآمار گیری کرد ه ونتایـج آنرادر ستون های معینه درج می‌نماید که بعداز آن نتایج حاصله دیتاها ی اوضاع جوی سینا پتیکی زراعتی معه رادیو ساند در نشریه ، ماهوار هوا شناسی که به‌نام بولیتین یـاد می شود درج میگردد .

آرشیف اقلیم شناسی

مدیریت اقلیم شناسی در هرماه بو لیتین ، های هواشناسی رابه سی‌و هفت مملکت خارجی وبیست وپنج مؤسسه ووزارت خانه‌های داخل کشور ارسال میدارد که در طول سال جار ی تقریباً نهصد جلد بولیتین هواشناسی جهت استفاده ممالك خارجی وامور دولتی داخل کشور ارسال گردیده است .

٤ـ ساختمانها

امور تعمیرات وساختمانهای ذیل صدفیصد تکمیل گردیده است

امور باقیماند ه تعمیر ترمینل میدا ن هوایی ارگون .

امور باقیماند ه تعمیر جنریتر میدا ن هوایی ارگون .

امور باقیماندهٔ تعمیر تحویلخانه میدا ن هوایی ارگون .

دوعمارت فامیلی میدان ارگون بااحاطه ودو عمارت دیگر فامیلی میدا ن ارگو ن.

تعمیر ترمینل میدان هوایی تیرین کوت .

تعمیر جنریتر میدان هوایی تیرین کوت .

تعمیر جنریتر میدان هوایی تیرین کوت .

دو عمارت فامیلی بادیوار احا طه و د و عمارت دیگر فامیلی تیرین کوت .

تعمیر جنریتر میدان هوایی چغچرا ن و تعمیر تحویلخانه میدان چغچران .

دوباب تعمیر فامیلی میدان هوایی چغچران داغگیری ورنگمالی تعمیر ترمینل میدا ن هوایی چغچران .

پښتو نستان

دپښتونستان مسئله په‌اصل کی‌دیو قو م دحق‌خود ارادیت سوال دی‌او دغه سوال د ملگرو ملتو دمنشور په‌لومړی پنځه پنځوسمه اوشپږ اویا یمه‌مادوکی دبین المللی حقوقو داصولو په جمله کی یو ثابت اصل منل‌شوی دی په تطبیق ئی دنړی ټول‌هیوادونه‌او ملتونه مکلف دی.

داستعماری بقایا و دمنځه وړلو په لارکی دملگروملتونو توجه ودی‌خواته پوره شته چه دولسو نـو دحق خود ارادیت په‌رڼاکی‌دآزادی اوخپلواکی حق ورحاصل شی، داحقیقت‌بیخی منکر نه لری چه تر څو داستعمار کمبله‌زموږ له نړی څخه نه‌وی ټوله‌سوی‌تر هغودکلی امن اوبین المللی خاطر آرامی له پاره به‌پچوړن کی هلی ځلی کیږی همداوجه ده‌چی دجهانی امن په منظور دحق خود ارادیت اصل تـه د بین‌المللی حقوقو داصولو په‌ککره کی ځای ورکول سوی دی.

دپښتونستان مسئله دیو ثابت ،تاریـخ لرونکـی اودکلتـور دټولو مـشخصاتو ا و خصوصیاتو درلونکی ولس له تمنیانو څخه راپورته سوی اودحق خود ارادیت داصل په څخه دخپلو حقوقو داحقاق دپاره ددغه ولس زاړه اوواړه، نر او ښځی په‌مبارزه کی‌ولاړ دی دی‌مبارزی دیوه ملی جهاد حیثیت غوره کړی دی‌اوتر هغوپوری به‌دوام کوی ترڅوحق د حقدار ته‌ورسیږی.

کوم ولس چی‌نن دخپل حق دپاره دټولو بین المللی مناشیرو او اعلامیو په‌پیروی‌مبارزه کوی دهغوتاریخ‌سراسر دنه‌تماسیدونکی‌مبارزی تاریـخ دی چـه همیشه دپردیو تجاوزکونکو پرضد دافتخاره ډکو واقعاتو څخه مالا مـال دی.

دلویدیځ استعمار دمنځه اوهم ددغه‌استعمار وروسته دپښتو نستان ملـت دهند دنیمـی قاری دمبارزینو په‌اړخ کی دخپلی آزادی د پاره ډیری‌تاریخی هلی‌ځلی اوفداکاری‌کړی‌دی چه دختیځ ملتونو دخپلواکی دمبارزوپه‌تاریخ کی لوړ مقام لری .

کله‌چه دوهمه عمومی جگړه پای ته‌ورسیده اوداستعمار منگولی څه سستی سوی او پـه ختیځ کی‌داستعمار له‌فشار اوتسلط څخه یو شمیرهیوادونه فارغه‌سوه اودوی‌ته دبین‌الدول اوبشری حقوقو له‌مخه دخود ارادیت حـق وسپارل سو ددغو جریاناتو په توځ کی یو شمیر داسی معضلات هم پاتی شوه‌چه هغه‌د فوری‌حل مستلزم وو خودنامشروعو ـداخلواو دحقوقی فضا دمکدریدو چل اوفریب په‌اثرنه یواځی تراوسه حل شوی نه دی بلکه ډو ل ډول سیاسی مشکلاتوسره‌هم مخامخ‌شوی‌دی‌په دغوسیاسی لانجو کی‌یوه دپښتونستان‌مسئله ده.

افغانستان چه دپښتو نستان له مو ضوع سره کومه اړه اواړیکی لری په هغه ټو ل بین‌المللی مقامات اوحقوقی مؤسسی خبر دی دافغانستان خلك دپښتو نستان دملت سره هر ډول نژادی ، لسانی ،مذهبی،کلتوری او تاریخی علایق لری دغه‌ملتونه په‌ښادی اوغم کی دتاریخ په ټول مسیر کی سره شریك‌دی اویو دبل دحاله بی‌خبر نه‌شی پاته کیدلا ی دهمدغه کبله دی‌چه دافغانستان دحکومت او ملت خواخوږی، روا داری، ورور گلـوی اخـلاقی مرستی هر کله زموږ دوروراو راتیر ملت پښتونستان سره یوځای دی هیڅ‌قو ت او هیڅ لام موږ یودبله بیلولای نه شی دغی ادعاپه مصداق ۱۳۲٤ کال دافـغانستان او پښتونستان دعلایقو په تاریخ کی یوداسی کال‌دی چه‌په هغه کـی دافغانستان دملـت نمایندگان په‌لویـه‌جرگه‌کی‌سره راټول‌سوه‌اود پښتو نستان دحـق خـود ارادیت پـــــه خصوص کی‌یی دټولو بین المللی روابطـو اومقرراتو مطابق یوه تاریخی فیصله صادره کړه.

ددغی‌فیصلی نه وروسته دافغانستان ټولو حکومتونو دپښتو نستان دملت دخود ارادیت دحق په‌احقاق په‌لازمو مواقعو کی څرنگه چه ښائی تعقیب کړی اوپه بین المللی سویه‌ئی دجهانیانو غوږو اوگڼو اعلامیو ته‌رسولی دی ددغـه تاریـخی اوقومـی اصل په‌پیـروی د **افغانستان پاچا معظم همایونی اعلیحضر تد سږ کال دخپلواکی ددری پنځوسمی کالیزی په مناسبت دپښتو نستانی ملت په خصو ص کی داسی ارشادو فرمایه :ـ**

دافغانستان خلکو دخپلو پښتو نستا نـی ورونو سر نوشت سره دعلاقی پیدا کو لـو تاریخی وظیفه تل درك کړی اوکوی‌یی ،دولت به‌ددی دپاره چه دپښتو نستانی خلك خـپلو

پوره حقوقو ته ورسیږي دهمدي تاریخي وظیفي په اساس اودافغانستان دلویو جرگو دفیصلو په پیروي سره خپل کوښښ جاري وساتي .
همداشانی ډاکتر عبدالظاهر کله چه خپله کړ عداره دافغانستان ولسي جرگي ته دحکومت داعتماد درایو اخستلو پهموقع کي وړاند ي کړه دپښتونستان په خصو ص کییي داسي ویلي دي: (دپښتونستان دملي قضیي تعقیب دافغانستان دلویو جرگو دفیصلو سره سم ددی حکومت له مهمو اهدافو څخه گڼل کیږي تر څو چه زموږ هغه وړونه چه دپښتو نستا ن دخاوري اوسیدونکی دي او دخپل سر نوشت دټاکلو څخه محروم دي دخپلو ملي آرزو گانو سره سم دبین المللی عدالت په اساس په سوله ایزه لاره خپل دغه قامي حق ترلاسه کړي.)

څرنگه چه دسنبلي (۹) دپښتو نستان دورځي دتجلیل دپاره ټاکل شوی دهنو سږ کال هم ددغه جشن په مراسمو او دپښتو نستا ن په وات کي دکابل ښاروالی لهخوا دپښتونستان دبیرغ داوچتولو په مراسمو کي دافغا نستان دحکومت اوملت ستر کسان اوپه کابل کي یوزیات شمیر پښتو نستاني میلمانه حاضر وهپدغه وخت کي کابل ښاروال ښاغلي محمد کبیر نورستاني پــــه خپلــه بیانیه کـــي دپښتو نستان په خصوص کي داسي وویله: (دپښتو نستان مسئله دپښتونستان د خلکو دژوند او سر نوشت مسئله دهاو څرنگه چه ددوی ژوند او سر نوشت پهدوی پوره اړه

لري نوددغي مسئلي حل هم دپښتو نستان د خلکو په آزاد قناعت پوري تړلي دي دافغانستان خلك اوحکو مت دپښتو نستاني ورونو سره دهرډول کلتوري او تاریخي گډو علایقو لرو په ددوی سره هر ډول وجداني او اخـــلاقي خواخوږي لري ملي او قومي هیلي یي تاییدوی اوپه درنه سترگه ورته گوري .

دپښتونستان دورځيپه مناسبت همداشان دپښتونستان ستر مشر خان عبدا لغفارخان په غازي ستډیم کي پښتو نستاني او نور و پښتنوته داسي خطاب وکړ (ای پښتنو پــه موږکي دانگر یـــز دزاړه استعمارالرات لا هغه شاني پاته دي په موږکي دقا مولي وطـــن پرستي ،ورورولي احساس او دخدمت قد ر نشته قبایلي تعصبات خود غر ضي پیسه دوستي اوبیگانه پرستي راکښي مو جوددي پهموږکي څوك اول دخدمت خلك نهپیدا کیږي اوکوم چه پیدا سي موږورور ته وایو دا کافـــر دی وهابي دی غدار دی اولایي ددی ملك نهپه مخه کړو په قو مونو کيچه دخد مت قدرنهوی

هلته دخدمت دپاره څوك نهپیدا کیږي موږ په دیچه پښتون بهادر دی اوغیرتي دیغولیږ و خپل ورور عزیز ته خوبهادران او غیرتیان وا یوخودقام اوملك غلیم ته مو هیڅ ایمان نشته پاچا خـــا ن وفرما یله دا به مـو هــــم لیدلي وی چه حاکمانو اورجعت پسند واوبی لاري عناصرو دناپاك اتحاد په حیث په د ی انتخاباتو کي دوطن پرستي اوترقي پسندی د نشنل عوامی پارتي خلاف څو مره نار وامد اخلي وکړي او تاسي یي پرینښو دلاست چـه خپل نماینده جماعت په هغه اکثریت کامیا به کړی لکه بنگال او بلو چستان چه خپـــــل نماینده جماعتو نهکامیابه کړل.

دپښتو نستان ستر مشر خان عبدا لغفار خان پښتونستاني ملت ته وویل :په قام مینو ځوانانو تهپه کار دی چه ملا وتړلي او پښتو ن قام داستعمار ددغو بدو اثراتو څخه خلاص کړي موصوف ښاغلي دخپلي بیانیه پهپای کي دمعظم تولواك همایوني اعلیحضر ت اود افغانستان دحکو مت او ملت څخه دا ســـی شکرگذاري وکړه: په آخرکيزه دافغانستا ن

معـــظـــم همایوني په لار ښوونه دافغا نستا ن دپرترقي غواړم دغهشان زه دافغا نستا ن دولسي جرگي څخه مشکوریم چه زموږملاتړیي کړيدی او دافـــغـــا نستان د حـــکو مــــــت څخه تشکر کوم چه ماتهیي موقع راکړه دخپلو خیالاتو اظهار وکړم دغه شان دافغانستان دهغو ټولو قام پرستو او وطن دوستو کسانو او اخبارونو څخه تشکر کوم چه زمونږ مرستهیي کړي ده اوله تاسو خلکو څخه ډیر ډیرتشکر چه زما خبری مو په ډیره مینه او محبـــت واوریدلي.

مو ضوع خشکسا لی وکمک‌های‌دول خارجی به افغانستان

رشد سریع جمعیت مملکت وهجر تروز افزون ومنطقی ساکنین دها ت قـرا ء و روستایی هابه شهر ها وقلت میکانیز ه‌بودن زراعت نسبت‌و تناسب یگانه مواداولیه‌غله‌جات ناموزون رانا موزونتر کرده و مختصرمسئله‌کم بود مواد غـذایی کشور را حاد وحاد تـر گردانید .تااینکه خشکسالی های دو ستا ل اخیر کشور مزید بوعلل سابقه‌شدوزنگ‌خطر رابه صدا در آورد ه اولیای امور رابه یك باره گی متوجه عواقب وخیم این قحطی‌ساخته باوسواس واضطراب ازعواقب نا گوار دست اندر کار شدند خسارا‌تی ناشی از خشکسالی وبی رحمی طبیعت راهر چه بلند تر از ورای رادیو به سمع‌دول‌خارجی رسانید ه وحس و نوع پروری ابنای بشررا تحریك واینك‌راپور کمکها ی ممالك ذیعلاقه برای مزید معلومات تقدیم است .

اضلاع متحده امریکا: حکو مت اضـ لاع متحده مبلغ شش ملیو نویکصد هزار دالر را غرض خریدا ری تقریبا یکصد هزار تـن گند م تحت شرایطسهل مساعد ت نمود ه‌هم چنین مبلغ بیست‌و پنج هزار دالر دیگر را نیز برای تهیه وخریدار ی علوفه مواشی بطور کمك بلا عوض باختیار افغانستا ن ، گـذاشت . علاوه بر آن مقدار یکصد هـزار تـن گندم راتحت امداد بلاعوض که‌پول آن بالغ به شش ملیون‌دالر میشودنیز بدسترس افغانستا ن قرار داده وهم مبلغ سه ملیو ن دالر را غرض‌حمل‌ونقل آن تابندر کرا چی‌به اختیار گذاشته که جمله کمك نقد وجنس ، کشور امریکا را می‌توان‌بالغ به پانزد ه‌ملیون ویکصدو بیست وپنـج هزار دالر قلمداد کرد

اتحاد جماهـیر شوروی : کشو ر شوروی مقدار دو هزار تن تخم گند م اصلاح شد ه بذری پنج هزار تن علوفه مواشی پنج هزار تن کنجاره همچنین غرض بهر مند گردانید ن مبداء عمده تولیدات زمین مقدارده هزار تن‌کود یوریا به افغانستا ن‌مساعد ت نمود ه که‌می توان مساعدتها ی کشورشوروی‌را بیشتر از هفتصد هزار دالر وانمود کرد.وهم کمك‌برای استفاده از آب های تحت الارضی وحفر چاه های عمیق تحت یك پروگرا م طویل المد ت نیز ادامه داشته تابرای رفع خشکسا لی در نقاط مختلف کشور صنور ت گیرد .

دولت جاپان : کشور جـاپان معادل دو صد هزار دالر راغرض خریدا ر ی وا تر پمپ وبرمه برای‌حفرچاه های عمیق بطورکمك عاجل وبلاعوض نموده همچنین معاد ل د و ملیون دالر تحت کریدت طویل المد ت با شرایط مساعد ت‌غرض بکار اندا ختن واستفاده از آبها ی زیر زمینی رانیز قبولدا ر شد ه است .

دولت انگلستان : حـکومت انگلستان در حدود یکصد هزار پوند سترلینك برای تهیه لوازم وتجهیزات‌زراعتی بشمول خریداری وتـدارك وا تر پـمـپ تهیه و استفـادە‌از آب هـا ی تـحـت ا لا ر ضی حـفـظ و نگهداشت گوسفندا ن قره قل ومطالعا ت‌آب شناسی در سایر حصص ومنا طق افغانستان باساس وعده کمك در پروگرام طویل المدت بدسترس حکومت افغانستا ن قرار داده‌است

جمهوریت فدرالی آلمان : کشور آلما ن مبلغ هشتصد هزار مارك را برای تهیـــه تجهیزات زراعتی وعلوفه‌مواشی و همچنین ، کشور مذکور مقدار بیست هزار تن گند م راز طریق بازار مشترك اروپایی باختیا ر حکومت افغانستا ن گذاشته است طبق‌فیصله وتجدید حکومت مبلغ امداد ی مذکور را بـه

دسترس کار خانجات جنگلك قــرار داده تاازین پول در خریداری و تهیه و تدا رك انجنهای دیزلی برای تکمیل واترپمپ استفاده بعمل آید .

جمهوریت متحد لیبیا : حکومت لیبیا مبلغ یکصد هزار دینار لیبیایی که معادل دو صد وهشتاد هزار دالــر میشود طور اعانه برای رفع خسارات ناشی از خشکسالی مستقیمــاً عنوانی حکومت افغانستان انتقال داده است.

جمهوریت مردم چین : کشور چیــن مقدار پانزده هزار تن گندم ومقدا ر سه هزار تــن جواری تحت کمکهای عاجل وفور ی غرض رفع نتایج ناگوار به افغانستا ن کمك کرده است

دولت کویت : حکومت کویت مقدار پانزده هزار تن کود کیمیا وی تحت شرایط قرضه مساعد کمك کرده باآن هم تماسهابین مملکتین جریان داشته تاکشور مذکور مقدار پانزد ه هزار تن کود کیمیاوی دیگرنیز به عین شرایط کمك اولی به افغانستان مساعدت نماید .

کشور عراق : دولت عراق نیــز در صدور پنجاه وششش هزار دالر برای ملت افغانستان معاونت نموده است .

کــانــادا : حکومت کانادا مقدار هفــت هزار تن گندم رسانیده بندر کرا چی بدولت افغانستان مساعد ت کرده است .

دولت شاهنشاهی ایران : حکومت ایــران معادل بیست ملیو ن ریال ایرا نی وعد ه کمك داده در نظر دارد تااز مبلغ مذکور کودکیمیاوی تهیه و ارسال نماید.

جمهوریت هند: کشور هند بیست و پنج پایه واتر پمپ بدولت افغانستا ن مساعد ت کرده است .

جمهوریت پاکستان : دو لــت پــاکستا ن معادل پنج ملیون روپیه پاکستا نی کمــك کرده است .

جمهوریت تر کیه : حکومت ترکیه نیز در حدود پنجهزار تن گندم بطور مجا نی وبلاعوض بدولت افغانستان کمك نموده است .

جمهوریت اندونیزیا : دولت اندونیز یــا تقریبا سه ملیون روپیه اندو نیزیایی بحکومت افغانستا ن مساعد ت ورزیده است .

کشور مجارستان : دولت مــجا رستان معادل یك ملیون وپنجاه لك فارنیتو مجارستانی

ودر حدود یکصدو دوازد ه هزار وهفتصد ونود روبل برای تهیه و تدارك واتر پمپ ها وغیره تجهیزات بطور مجانی کمك نموده است .

جمهوریت فرانسه : حکومت فرانسه تحت پروگرام مواد خوراکی مقدار هفت هزار تــن گندم به طور کمك بلاعوض مساعد ت نمود ه همچنین هنگام مسافرت بناغلی ژان شابل رئیس روابط اقتصادی وزارت اقتصاد ومالیه آنکشور به افغانستا ن وعده کمك مقدار هشت هزا ر تن گندم رابه شکل مجانی داد .

موسسه مواد غــذایی وزراعت جهان : موسسه مــذ کــور مقدار بیست هزار تــن گندم که معادل دو ملیون ودو صدو هزاردالر میشود .

بحکومت افغانستان کمك مینماید سر منشی ملل متحد شاغلی اوتانت در یکی ازجلسا ت عمومی آن موسسه فیصله نمود تا مبلغ بیست

هزار دالر وهشت هزار استرلینك پوند را ، برای رفع تاثیرات ناگوار ناشی از خشکسالی

های دوسال اخیر به حکومت افغا نستا ن ، تخصیص داده مساعد ت نماید .

اشتراک هیات ها ونمایندگان افغانی در کنفرانس های بین المللی

بیست و هفتمین دوره اجلاسیه سا لانه کمسیون اقتصادی آسیاوشرق دور (ایکافی) درمانیلا دایر گردیده و ریاست هیئت افغانی رادرین کنفرانس ښاغلی دو کتور عبدالحکیم طبیبی به عهده داشته ښاغلی عظیم الصابر کاظمی وښاغلی غلام فاروق فضلی بحیث اعضاء در جلسه مذکور اشتراک نموده اند .

درین جلسه که برای ده روز دوام نمود موضوعات و فیصله نامه های مهم ذیل مطرح بحث قرار گرفته .

مطالب مربوط انکشاف اقتصادی و پلان گذاری در منطقه ایکافی .

موضوع مربوط انستیتوت انکشاف اقتصادی وپلان گذاری ایکافی .

فعالیت ها وپیشرفت امور بانك انکشاف آسیایی .

انکشاف تجارت در حوزه ایکافی .

انکشاف حمل ونقل در حوزه ایکافی .

انکشاف منابع آب در حوزه ایکافی .

انکشاف احصائیه گیری در حوزه ایکافی.

جوانب اجتماعی انکشاف در حوزه ایکافی.

موضوع نفوس .

انکشاف زراعت در حوزه ایکافی .

موضوع امداد های تخنیکی پرو گرام انکشافی ملل متحد U-N-D-P وغیر ه فعالیت های مربوطه .

هیئت افغانی اهمیت انکشاف تجارت و انکشاف صنایع رادر حوزه ایکافی بیان نموده ویك ریزولوشن را در باره تاسیس یك کمیته دایمی جهت تطبیق اعلامیه کابل تشکیل در مورد ممالك بی بحرونیز تطبیق کنوا نسیون ۱۹٦۵ پیشنهاد نمود که این فیصله نامه با دفاع شدید هیئت افغانی به تصویب رسید و کمیته دایمی برای تطبیق اعلامیه کابل تشکیل شد .

همچنین درمورد پروژه های سه گانه کلیرنگ یونیین ـ بانك ریزرو وتوسعه تجارت مذاکرات و پیشنهاد هایی صورت گرفت چنانچه ۱۱ کشور حاضر گردیدند کلیرنگ پولی راقبول کنند ، که مراتب امضای آن در بنکاك گرفته میشود هیئت افغانی درین زمینه تقاضا نمود که چون دراعلامیه کابل هرسه پروژه گنجانیده شده است لذاباید دو پروژه دیگر نیز بزودی تحت اجرا گرفته شود تاتمام محتویات اعلامیه کابل عملی گردد .

اجتماع جده

اجتماع مطالعه مسوده اساسنامه دارالانشاء اسلامی به تاریخ ۳۱ جوزای ۱۳۵۰ درشهر جده دایر گردیده والی دوم سرطان ۱۳۵۰ دوام نمود . وبه تعقیب آن کنفرانس دیگری در مورد مسایل مالی مربوط به تمویل مصارف دارالانشاء اسلامی درجده دایر گردیده که الی تاریخ پنجم سرطان ۱۳۵۰ دوام نمود .

درهردو کنفرانس ریاست هیئت افغانی راښاغلی سیدتاج الدین سفیر کبیر افغانی در جده بعهده داشته و ښاغلی غلام فاروق فضلی معاون مدیریت روابط بین المللی و ملل متحد وزارت امور خارجه بحیث عضو در جلسا ت مذکور سهم گرفته است .

هئیت افغانی در هردو کنفرانس سهم فعال گرفته و موقف افغانستان رادر کنفرانس اولی روی مسوده اساسنامه دارالانشا اسلامی که از طرف سکرتر جنرال کنفرانس و حکومت عربستان سعودی به جلسه تقدیم گردید اظهار نموده وبه اساس پیشنهاد هیئت افغانی یك کمیته فرعی برای مطالعه مسوده های ارائه شده تشکیل و کمیته متشکله هردو مسوده را مورد مطالعه قرار داده ویك اساسنامه واحد رابه جلسه کامله تقدیم کرد .

جلسه کامله آنرا مطالعه و تصویب نموده وفیصله کرد که مسوده اساسنامه اخیر جهت تصویب نهایی به سومین کنفرانس وزرا ی خارجه کشور های اسلامی تقدیم گردد .

همچنین در کنفرانس مالی نیز هیئت افغانی موقف افغانستان را در زمره کشور هائیکه عایدات فی نفر ایشان اندك است مدنظر گرفته شود ، بیان نمود . هیئت افغانی

در کنفرانس مذکور اظهار داشت برای اینکه سهم گیری مالی براساس عدالت مراعات شود باید ازمعیار های که در موسسه ملل متحد ودیگر موسسات بین المللی موجوداست استفاده شود .

درین کنفرانس یکعده کشورها که دارای عایدات محدود بودند بشمول افغانستان طرفدار این بودند تااندازه سهم گیری مالی ایشان به اساس عایدات فی نفر ایشان تثبیت گردد . بعضی از کشور ها فورمول ملل متحد راکه‌عبارت (٤٪فی هزار)می باشد برای کشور های فقیر غیر عادلانه‌خواندند .

بالاخره بعد از مذاکرات و مباحثات زیاد کشور های مشمول کنفرانس رابه سه‌کتگوری تقسیم نموده‌و برای کشورهای غریب که دارای عایدات محدود بودند بشمول‌افغانستان سالانه (١١٥٠٠) دالر سهمیه تعیین گردید . موضوع به سومین‌کنفرانس وزرای خارجه اسلامی تقدیم میشود .

مجمع عمومی بیست و ششم سازمان ملل متحد به تاریخ ٢١ سپتامبر آغاز و به تاریخ ٢٢ دسامبر ١٩٧١ خاتمه یافت. ریاست‌هیئت افغانستان رادرین مجمع ښاغلی محمد موسی شفیق بعهده داشتند. اعضای هیئت‌افغانستان عبارت بود از:

ښاغلی پژواك سفیر کبیر ونماینده دایمی افغانستان در ملل متحد .
ښاغلی محمد صدیق فرهنگ .
ښاغلی عبدالصمد غوث .
ښاغلی محمد حکیم آریوبی .
ښاغلی محمد فاروق فرهنگ .
ښاغلی عبدالاحد ناصر ضیایی .
ښاغلی محمد یحیی پشتون معروفی .
ښاغلی فرهاد میرزا .

بتاریخ ١٢ـ اکتوبر وزیر امور خارجه افغانستان بیانیه عمومی را در جلسه کامله ایراد نمودند . مشارالیه نظر افغانستان راروی مسایل بین المللی بیان نمودند . همچنان بطور خاص موقف افغانستان رادر برابر قضیه ملي مهم پشتونستان تذکردادند.

در باره عضویت جمهوریت مردم چین در ملل متحد افغانستان به تاسی از پالیسی شناخت همیشگی به طرفداری شمولیت جمهوریت مردم چین واخراج جمهوریت‌تایوان از سازمان ملل متحد بیانات مفصل داده و مطابق به‌همین مواقف ابراز رای نمود . طی مجمع عمومی ٢٦ جمهوریت مردم چین به ملل متحدداخل گردیدوچین چیانگ کایی‌شیک از آن سازمان اخراج شد .

در موضوع شرق میانه افغانستان مطابق به موقف عنعنوی خویش بیانیه مفصلي ایراد وهمچنان فیصله نامه‌ای راکه‌طی آن تقاضا گردیده بودتا اسرائیل سرزمین های تحت اشغال عربی راتخلیه نماید سپانسر نمود . این تصویب نامه به اکثریت آراء ازطرف مجمع عمومی تصویب شد .

در موضوع بنگال‌شرقی بعداز اینکه موضوع‌عقب کشیدن قوای هند وپاکستان ومتارکه‌بین‌این‌دو کشور در شورای امنیت در اثر ویتوی‌بعضی کشورهاناکام شد موضوع به مجمع عمومی رویت یافته وفیصله نامه‌ای حاوی این مطلب به اکثریت آراء به تصویب رسید .

افغانستان روی‌این تصویب نامه رای‌ممتنع داد .

در اثر سفارش شورای امنیت آقای دوکتور کورت‌والدهایم نماینده دایمی اطریش در ملل متحد به اتفاق آراء بحیث منشی عمومی سازمان ملل متحد تعیین گردید . دوکتور عبدالحکیم طبیبی مجدداً بحیث عضو کمیسیون حقوق بین الدول سازمان ملل‌متحد انتخاب گردیدند .

از موضوعاتیکه مخصوصا طرف دلچسپی افغانستان قرارداشت یکی مطرح شدن مسئله دوخشکسالی متواتر الخیر افغانستان بود .این مسئله از طرف افغانستان با تسوید یک فیصله نامه به مجمع عمومی ارائه گردید .این فیصله نامه به‌اتفاق آراء طرف تائید کشور های عضو ملل متحد قرار گرفت. براساس این فیصله نامه مجمع عمومی ملل متحد‌ازحکومات عضو و موسسات اختصاصی تقاضا میکند تا ترتیبات عملی رابرای امداد مقتضی به افغانستان اتخاذ نمایند .

موضوع کشور های کمتر انکشاف یافته در جمله کشور های درحال رشد یعنی مستحق ترین ایشان بحصول امداد هم طرف دلچسپی خاص افغانستان قرارداشت . در اثرمساعی هیئت افغانستان بایکعده کشورهای در راه انکشاف ، بیست وپنج کشور بشمول افغانستان بحیث کشور های کمتر انکشا ف یافته در راه انکشاف تعیین وتثبیت شدند . برای این کشور هایك سلسله تدابیر وکمك های خاص ومهم که نسبت به تدابیر وکمك ها به کشور های در راه انکشاف فرق دارد اتخاذ خواهد شد .برای مثال یکی ازیـــن تدابیر که تاحال اتخاذ شده عبارت از بین رفتن مصارف محلی پروگرام انکشافی ملل متحددر افغانستان برای سال ۱۹۷۱ میباشد.

در مورد ادویه مخدره افغانستان فیصله نامه‌را چنین متوازن ساخت که‌برای مجادلـه موثر درازبین بودن تولید غیر مشروع وقاچاق تریاك مقامات بین‌المللی و کشورها ممالك فقیر تولید کننده راچنان کمك کنند که کشور های مذکور بتوانند بادریافت امداد تخنیکی و مالی مجادله عملی را درساحه مجادله با زرع غیر مشروع‌و قاچاق مخدرات پیش ببرند . چهل وششمین اجلاس کنفرانس بین المللی کار برای مدت سه هفته (جون ۱۹۷۱) درژنیو دایر گردید .

هیئت افغانی مشتمل بر دو کتور علی‌محمد زکریا و بناغلی عبدالاحمد ثامر درایـــن کنفرانس سهم گرفت .

هیئت افغانی راجع به انکشاف امـو ر اقتصادی واجتماعی وامور مربوط بـه‌کار و روابط کار فرمایان وکاگران باالتگا به‌ماده ۳۷ قانون اساسی واقداماتیکه باساس آن‌رویدست است توضیحات لازم ارائه نمود .

طی این کنفرانس مقاوله نامه وسفارشنامه رامربوط به(حمایت در برابر خطرات ناشی از بنزین) به تصویب رسانید .

مقاوله نامه مربوطه در مورد همه فعالیت های که کارگران رابا C6H6 وسایر موادیکه ازیك اندازه معین حجم بنزین بیشتر داشته باشد وبتماس میباشند تطبیق میشود . بـه اساس این مقاوله نامه کار هائیکه در آن استمال بنزین ممنوع قرارداده میشود توسط قوانین و مقررات ملی کشور های عضو تعیین خواهد شد. کار گرانیکه با ترکیبات بنزیـن سروکار دارندواین ترکیبات بیشی از یـك فیصد بنزین داشته باشد این کارگران تحت معاینات صحی عمیق قبل از شروع بکار قرار داده خواهد شده وبعداً معاینات ایشان وقتا فوقتا ازنگاه بیولوژیك ادامه خواهد یافت . خانمهای حامله بعد از وضع حمل تا مدتیکه به‌اطفال خود شیر میدهند وهمچنین آنها ئیکه کمتر از ۱۸ سال عمر دارند هیچگاه بـسـا ترکیبات دارای بنزین بکار گماشته شـــده نمیتوانند .

سفارشنامه مربوط این موضوع حـاوی مقـررات مکمله مقاوله نامه بالا خص راجـع به حمایه فنی وطبی وتربیه کار گرا ن در زمینه مکلف به تطبیق قوانین ملی دریـــن ساحه خواهندبودمیباشدردرین کنفرانس‌همچنین مقاولـــه نامه وسفارش نامه دیگری راجـع به(حمایه نماینده‌هـــای کارگران در تشبسگاه هاو تسهیلا تیکه برایشان فراهم گـــردد) تصویب شد .

باساس مقاوله نامه مصوبه نماینده‌های‌کارگران از حمایه مؤثر در برابر هرنوع اقدام زیا ن آور مستفید میشوند وبرای ایفای موثرومریع امور مربوطه شان باید تسهیلات لازمه فراهم گردد .

سفارشنامه مصوبه در زمینه صورت ایـن حمایه رادر موقعی که روابط مسلکی از هـم بپاشد تعریف کرده وتسهیلاتی راکه بـرای نماینده های کارگران‌مهیاگرددتوضیح میدارد. کمیسیون رزولو شنهای کنفرانس‌تصمیم‌نامه هایی را، راجع به‌تقویه تریپارتیزم درفعالیت های موسسهٔ بین المللی کار- آپرتائیـــدو سهمگیری موسسه بین‌المللی کار برای سال بین المللی مجادله علیه همهٔ انواع تبعیض نژادی وچند تصمیم نامه دیگر را نیز تصویب نمود .

هفتمین کنفرانس بین‌المللی کار برای منطقه آسیا برای مدت دو هفته (دسا میسر ۱۹۷۱) در تهران بشمول ۱۷۲ نفر نماینده‌و مشاورکشور های‌منطقه‌دایر گردید. کشورهای انگلستان وپرتگال دراین کنفرانس بشکل مشاهد سهم گرفتند .هشت سازمان بین‌المللی حکومتی وشش موسسه بین المللی غیر حکومتی نیزدر کنفرانس نماینده داشتند .

هیئت افغانی مشتمل برانجنیر عبدالقدوس مجید و دوکتور علی محمد زکریا و دو نفر مشاور ښاغلی رحمت الله مهر وښاغلی عبدالاحمد ثامر دراین کنفرانس اشتراک کردند .

باساس پیشنهاد نماینده ایران وتائیدنماینده اتحاد نماینده اتحاد شوروی دوکتور علی‌محمد زکریا باتفاق آراء بحیث نائب اول گروپ نماینده های حکومات انتخاب گردید .

از جمله موضوعات‌عمده که دراین‌کنفرانس مطرح گردیداجرای پروگرام آسیایی قوای بشری بود . کنفرانس پس از بحث وتبادل نظردراین باره وباتوجه به لزوم توسعه امکانات اشتغال واینکه تحقق هدفهای دهه دوم انکشافی ملل متحد توسط بهره برداری منطقی ومولد ازمنابع قوای انسانی میسراست وبادر نظر گرفتن اینکه ازجمله عوامل اصلی بیکاری در آسیا افزایش سریع نفوس میباشد تصامیمی اتخاذ نمود .

موضوع دیگر این کنفرانس اهمیت‌همکاری سه جانبه حکومات ـ کارفرمایان وکارگران و رول موسسات کارفرمایی وکارگری درانکشف اقتصادی واجتماعی بود .

نتیجه تبادل نظرهای کنفرانس بصورت قطعنامه ودیگر اسناد تنظیم گردید تابه شورای اداری موسسه بین المللی کار تقدیم گردد .

کنفرانس همچنین دو قطعنامه راجع به انکشاف موسسات کارگران زراعتی و تقویت خصوصیت سه‌جانبه موسسه بین المللی کار رابه تصویب رسانید .

کنفرانس نمایندگان دول اسلامی در رباط راجع به مطالعه موضوع تاسیس و تقویه مراکز کلتوری اسلامی

این کنفرانس نیز به اساس فیصله‌دومین کنفرانس وزرای خارجه کشور های اسلامی منعقده کراچی (۲٦ ـ۲۸ دسمبر ۱۹۷۰مطابق ۵ـ۸ جدی ۱۳٤۹) واظهار آمادگی دولت المغرب از تاریخ ۱ـ الی ۳جون ۱۹۷۱مطابق ۱۱ـ الی ۱۳ جوزا ۱۳۵۰ در شهر رباط مرکز المغرب دایر گردید .

ښاغلی عبدالصمد غوث مدیر روابط بین المللی و ملل متحد وزارت‌امور خارجه دراین اجتماع از افغانستان نمایندگی نمود .

هدف تشکیل اجتماع رباط این بود تا امکانات تاسیس مراکز کلتوری اسلامی رادر کشور های غیر اسلامی مطالعه نموده طرق ووسایل تقویه مزید مراکز کلتوری موجوده اسلامی‌را جستجو نماید تااین مراکز بتوانند در چوکات فعالیت مفید خویش مزایا واصول های عالی دین مقدس اسلام رادر کشور های غیر مسلمان معرفی نموده‌و نیزمراکز مذکور سبب تقویت رشته های معنوی بین کشور های‌مسلمان گردند .

نماینده افغانی موقف هیأت افغانستان را درین زمینه طی نکات آتی بتوجه کنفرانس رباط رسانید :

جهت تقویه مراکز فرهنگی اسلامی باید بین کشور های مسلمان همکاری های مفید وسالم صورت گیرد .

هرگونه تبلیغ اسلامی باید متوجه عمومیات وارشادات اساسی اسلام بوده از تدریس وترویج افکار خاص وسکترین فرقه‌وی جلو گیری شود .

مصارفی که جهت تقویه مراکزفرهنگی موجوده ویا تاسیس مراکز جدید بعمل می آید نباید بعهده دارالانشای اسلامی می باشد وازین رهگذر بر دارالانشای اسلامی و کشور های کم عاید مصارفی واقع نگردد و مصارف مذکور ازراه تادیات خوش برضاء تمویل شود .

برای تقویه مراکز فر هنگی مو جوده ویاتاسیس مراکز جدید فرهنگـی در کشور های غیر مسلمان مساعدت مالی جمعیت ها و اقلیت های مسلمان جستجو و تشویق‌گردد .

کنفرانس رباط طی اعلامیه‌نهایی موضوعات آتی را درزمینه برای اتخاذ تصمیم نهایی به سومین کنفرانس وزرای خارجه دول اسـلامی پیشنهاد نمود :

تشکیل یك دپارتمنت جداگانه در داخل تشکیل دارالانشای اسلامی بمنظور مطا لعـه اساسی موضوع مراکز فرهنگی اسلامی .

تشکیل یك کمیته مشورتی متشکل از رضاکاران .

تهیه یك راپوردر مورد وضع مسلمانان در کشور های غیر مسلمان .

تاسیس یك یونیورستی اسلامی که در آن تمام دسلپین های‌اسلامی تدریس گردیده وبروی همه‌باز باشد .

هیأت افغانی از پرنسیپ تاسیس چنیـن یونیورستی اسلامی طرفداری نمود .

اجتماع نمایندگان و متخصصین کشور های اسلامی راجع به مطالعه موضـــو ع تاسیس آژانس خبر رسانی اسلامی منعقده تهران

این کنفرانس به‌اساس فیصله دو میـن کنفرانس وزرای خارجه کشور های اسـلامی منعقده کراچی (۲۶ـ۲۸ دسمبر ۱۹۷۰مطابق ۵ـ۸ جدی ۱۳۴۹) از تاریخ ۲۰ـ الی ۲۲ـ اپریل ۱۹۷۱ مطابق ۳۰ حمل الی ۲ ثـــور ۱۳۵۰ در تهران دایر گردیده ویك هیئـــت افغانی متشکل از ذوات آتی درآن اشترا ك نمود :

۱ـ ښاغلی عبدالحمید مبارز

۲ـ ښاغلی محمد صدیق سلجوقی .

۳ـ ښاغلی سید خلیل .

٤ـ ښاغلی رحمت الله مهر

درین کنفرانس روی مسایل تدویر آژانس های اسلامی و موضوعات تخنیکی آنها مسایل مالی وکمك به کشورهای که هنوز درین راه تجربه کافی ندارند بحث ومذاکره صـــور ت گرفت .

منظور از تشکیل آژانس خبر رسانی اسلامی ارتباط مستقیم خبر رسانی بین کشور هـای اسلامی ومنعکس ساختن خواسته های کشور های مذکور بوده‌است .

کنفرانس تهرآن بعد از دوروز مبا حثـــه طرحی رادر مورد تاسیس یك (انجمن آژانس های ملی اسلامی) بحیث نخستین قدم در راه رسیدن بمنظور نهایی‌که عبارت از تاسیس‌یك (آژانس بین المللی خبر رسانی اسلامی) می باشد به تصویب رسانید وتهران بحیث‌مرکز این انجمن آژانس‌های خبر رسانی پـذ یرفته شد .

هیأت افغانی از مفکـوره تاسیس آژانس خبر رسانی اسلامی از روی‌پرنسیپ طرفداری نموده در مورد همکاری باانجمن آژانس هـای خبر رسانی اسلامی اظهار آمادگی نمود .

هیأت افغانی از تهران بحیث قرار گـاه انجمن مذکور ازنقطه نظر موقعیت پشتیبانـی نمود طرح کنفرانس تهران درمورد تـاسیس انجمن آژانس های خبر رسانی اسلامی در سومین کنفرانس وزرای خارجـه کشور های اسلامی بغرض اتخاذ تصمیم نهایی مورد بحث قرار خواهد گرفت .

انستیتوت قره قل

انستیتوت قره قل از سال ۱۳۴۵ــ به این طرف جهت بهبود وضع صناعت وانکشا ف تجارت قره قل افغانستان تاسیس وشرو ع به کار نموده است . در خلال چند سا ل گذشته مؤسسه موفق شدتا تجدید نــظــر قابل ملاحظه رادر حصه‌سورت ، پیکنگ‌ودسته بندي اشي و ارسال قره قل بوقت وزمان معینه آن به‌لیلام های لندن ونیویورك بنماید که در زمینه موفق بوده است . در سابق خریداران اکثرا از تنوع وعدم دقت سورت قره قل‌شکایت داشتند همچنان پیکنگ و دسته بندی قره‌قل بصورت ستاندارد نبوده وأش قره قل که اکثرا دارای گردو خاك بود خریداران را در موقع ملاحظه عدل هاي‌نمونه وقیمت گذا ری آن اذیت میکرد که البته این امر بالا ی قیمت قره قل مانیز تاثیر میکرد هکذا قره قل ما بعد از سورت همیشه بعد از سپری شد ن لیلامهای مهم پاییزی وزمستانی که از مهمترین لیلامهای قره‌قل بشمار میرودبه لندن‌ونیویارك مواصلت میکرد که در نتیجه اموال تالیلامهای آینده در گدام کمپنی های لیلام کننده باقی مانده وحین عرضه در جمله اموال کهنه و سابقه فروخته میشد لیکن مؤسسه به ایــن نکات توجه کرده ودر أثر مساعی خویش‌تمام أین نو اقص را مرفوع ساخت ،اکنو ن قره‌قل افغانی را سورت بهتــر ، وعرضه حد اکــثر حاصلات هر سال در لیلامها ی سپتمبر ونومبر که مهمترین وبهترین لیلامهای قره‌قل به شمار میرود تشکیل میدهد واین‌امر سبب شده‌است تاهر تعداد خریداران قره قل افغانی که در سابق از صدنفر کمتر بود افزایش رخدهد وفعلا بیشتر از سه صد نفر در لیلام هــا اشتراك میورزند .

گذشته ازسایر فعالیت هاو دلچسپی هاییکه مؤسسه در حصه بهبود آش قره قــل و در آوردن آن بشکل عصری وتدویر یك‌علف چر موردن ،تهیه آب آشامیدنی پناگاهها ی زمستانی وتولید وتکثیر جنس‌های بهتر قره قل درنظر دارد حداکثر مساعی مؤسسه را اعــلانات و تبلیغات درحصه قره قل افغانی ومعرفی بیشتر وخوبتر آن به ممالك مستهلك قره قل و هم چنان عرضه هرچه بیشتر قره قل در لیلا م ها وبدســت آورد ن نرخهای بهتر و بیشتــر احتوا مینماید. امسال‌مانند دوسه‌سال گذشته موفق شدیم تاتعداد ششصد هزار جلد پوست قر ه قل رادر لیلام سپتمبر لندن وتعداد هفت صدو پنجاه هزار جلد رادر لیلام نومبر لندن عرضه نماییم .قابل تذکر میدانیم توضیح‌نماییم که از سال ۱۳۴۵ به پیش یعنی قبل ازینکه انستیتوت قره قل به میان آید هرگز قره‌قل افغانی در لیلامهای سپتمبر عرضه نشده‌است.

برای اینکه اهمیت لیلامها ومبالغی را که‌از این‌مدرك بدست آمده است خوبتر توضیــح شود اینك نتایج چند لیلامی‌راکه در ظــرف سال ۱۳۵۰ درلند ن دأیر گردیده است‌توضیح مینماییم :

در لیلام قره قل که‌به تاریخ ٦ می‌مطابــق ١٦ــ ثور ۱۳۵۰ در لندن دایر گردید بیشتر مشتریان از اروپا شرکت داشتند . لیلام به طور بی سابقه بسیار خوب بود وگفته مــی توانیم که این لیلام در ظرف چندین سا ل‌در ماه می به‌این خوبی رخ نداده است زیرا در لیلام ماه می هر سال معمو لا پوستت ها ی باقیمانده لیلام های سپتمبر ، نومبر فروری وهمچنان آنعده پوست هاییکه أزچند ین سال قبل باقیماند ه است عرضه میگردد درین‌لیلام تعداد ۹۱۰۰۰ جلد پوست‌به مبلغ ۷۳۰۰۰۰ دالربفروش رسید پوست‌های‌سیاه‌وکبود درین لیلام صد فیصد فروخته شده واوسط نرخ قره قل ۷دالر ونودو پنج سنت میباشد .

در لیلامیکه‌به تاریخ ۱۸ و۱۹ سنبله‌۱۳۵۰ برج سپتمبر ۱۹۷۱ در لندن دأیر گردید از جمله ۵۷۲۰۰۰ جلدپوست‌تعداد ۵۵۳۰۰۰جلد به قیمت شش ملیون وبیست‌و پنج هزار دالر به فروش رسید نرخ وسطی فروش ده دالر ونود سنت میباشد .

در لیلام نومبر ۱۹۷۰ لندن که از جمله بهترین لیلامهای سال گذشته بود نرخ‌اوسط فروش هشت دالرو شصت‌و چار سنت بوده که بامقایسه آن در لیلام هذا دو دالرو سی‌و چار سنت در هر جلد پوست تزیید رخداد ه است واین یکی از بهترین لیلامهای قره قل است که در عرصه چند سال صورت گر فته

است ویکتعداد خریداران مخصوص برای خرید قره قل افغانی در لیلام اشتراك نموده بودند نرخ اوسط کبود درجه اول یازده دالروبیست وشش سنت، پوست سیاه درجه‌اول ۸دالرو نودو هشت سنت وپوست شتری نه دالرو شصت‌و پنج سنت تقر کبود در جه او ل۱۷دالرو پنجاه دو سنت تقرسیاه درجه اول ۱۳ دالرو چهل وچار سنت بود . است .

لیلام ۲۸ و۲۹ عقرب ۱۳۵۰ ماه نومبر۱۹۷۱ پوست قره قل در لند ن یکی از بهترین‌وبی سابقه ترین لیلامهای است که در عرصه‌چند سال اخیر رخداده است **خریداران بزرگ‌دراین** لیلام آلمانها وایطالوی ها بودند .

از جمله ۷۵۷۰۰۰ جلد پوست تعداد۷۰٤۰۰۰ جلد به قیمت ۷۸۵۹۰۰۰ دالر به فروش رسیده ومجموع فروشات ماتا حال در ظرف سا ل بالغ بر۱٤۸۰۰۰۰۰ **ـ دالر میشود .**

پوست کبود در جه اول به نرخ ۱۱ دالرو نودوشش سنت فی‌جلد **پوست‌سیاه درجه‌اول** نه دالرو چهل وسه سنت وپوست شتر ی ۱۵ دالر ونزده سنت **پوست تقر کبود درجه** اول نزده دالرو بیست‌و هشت سنت پوست تقر سیاه درجه اول ۱۵ دالرو شصت‌و پنج سنت‌فی جلد نرخ آورده است .

اوسط مجموع فروش یازد ه دالرو شانزده **سنت فی جلد میباشد ونسبت به لیلام‌گذشته** **لندن ازده تا ۱۵ فیصد بیشتر نرخ‌گرفته‌است**

دراخیر فروشات پوست قره‌قل را باما حصل دالری که ازآن بدست آمده است در ظرف نه ماه سال جاری حسب آتی خلاصه میںماٸیم :

الف :

فروشات قره‌قل در لیلام ماه می ۱۹۷۱ لندن تعداد ۹۱۰۰۰ ـ جلد

فروشات قره قل در لیلام سپتمبر ۱۹۷۱ لندن تعداد ۵۵۳۰۰۰ جلد

فروشات قره‌قل در لیلام ماه نومبر۱۹۷۱ لندن تعداد ۷۰٤۰۰۰ جلد

فروشات قره قل قسم پرایوت در ظرف نه ماه تعداد ٤۳۰۰۰ جلد

جمله فروشات ۱۳۹۱۰۰۰ جلد

ب:

ماحصل فروش لیلام ماه ۱۹۷۱ **لندن‌مبلغ ۷۳۰۰۰۰ر۰۰ ـ دالر**

ماحصل فروش‌لیلام ماه سپتمبر **۱۹۷۱لندن** مبلغ ۶۰۲۵۰۰۰ر۰۰ **ـ دالر**

ماحصل فروش لیلام ماه نومبر **۱۹۷۱لندن** مبلغ ۷۸۵۹۰۰۰ر۰۰ **ـ دالر**

ماحصل فروشات قره‌قل قسم پرایوت در ظرف نه‌ماه ٤۳٤۰۰۰ر۰۰ ـ دالر

مجموع ماحصل ۱۵۰٤۸۰۰۰ر۰۰ ـ دالر

بیش از یك ملیون وششصدو بیست هزار پوند سترلنگ از **مدرك لیلام پوست قره قل** افغانی در لندن بدست آمده است .

این لیلام به تاریخ ۲۱ و ۲۲ دلو درلندن صورت گرفت وبه تعداد چهار صد هزارو چار صدو هفتادو چار جلد پوست قره قل افغانی عرضه گردیده وسه صدو شصت ود هزارو هفتادو چار جلد آن به مبلغ یك ملیو نوشش صدو بیست ودو هزار وچهل ونو پوند بـــه فروش رسیده است

ازجمله پوست های عرضه شده پوست کبود درجه اول نودو هشت فیصد پوست‌کبود درجه دوم نودو دو فیصد پوست سیاه درجه اول ودرجه **دوم هریك صد فیصد و پوست** های تقرو کبود درجه اول نودو شش فیصدتقر کبود درجه دوم ۸۱ فیصد تقرسیاه در جه‌اول ۸۱ فیصدو تقرسیاه درجه دو م بیست‌و چا ر فیصد بفروش رسیده است .

پوست کبود درجه‌ا ول به قیمت فی جلد ٤ر۹۸ پوند وکبود درجه دو م به قیمت فی‌جلد ۷۹ ر۲ پوند پوست سیاه درجه اول فی‌جلد ٤ر۳۳ پوند **پوست‌سیاه درجه‌دوم‌فی جلد۲ر٤۹** پوند تقر کبود درجه اول فی جلد ۷ر۶۹ پوند تقر کبود درجه دوم فی جلد ۳ر۷۱ پوند تقر سیاه درجه اول فی جلد ٤ر۷۹ پوند تقرسیاه دوم ۲ر۲۲ پوند وپوست شتری فی جلد ۳ر۸۱ پوند ، دراین لیلام ، **فروش شده است .**

رقابت در این **لیلام قوی بوده ویك تعداد** زیاد پوست ها بصورت ت یك آنده یی نیــز فروخته شده است .

باغ وحش کابل

فاکولته علوم مدت ها قبل از تاسیس کابل زو دارای انستیتوتی بود که در آن جابعضی حیوانات وحشی نگهداری میشید که محدودبود ودر یده بوری کابل موقیعت داشت .

درسال یکهزارو نهصدو شصت وشش مطابق ۱۳٤٤ انستیتوت زولوژی فاکولته علوم انکشاف نمود وبه نام باغ وحش کابل در دهمزنك تاسیس شدواز آنجاییکه انستیتوت زولوژی پوهنځی علوم باپوهنتون بن در جمهوریت اتحادی آلمان توامیت داشت در تکامل وپیشبرد باغ وحش نیز آن ارتباط و توامیت راحفظ **نمودند که تابحال ادامه دارد.**

باغ وحش دارای ساحه دو نیم هکتار می باشد قفس ها ومحل بودو باش در آنجا بـه صورت فنی ساخته شده واحتیاجا ت حیوانات رادر نظر گرفته اند که در ایام برف وبارا ن میتوانند از جاهای مصون مستفید شوند .

سی نوع حیوان پستاندا ر ویکصدوپنجاه **نوع پرندگان جمع وحوش این باغ بوده که** عبارت از ببرپلنك شیر کفتار گوزن انوا ع آهو گوسفند کوهی گرگ خوك وحشی نوتر یا قا ز حسینی قاز خاکی قطان قوهای سیاه وسفید ، **کلنك انواع** مرغ آبی ومرغها ی دشتی **انواع** ماهی **خوراك** .

موزیم باغ وحش کابل تحت بنا ختما ن است که درهمین **نزدیکی ها افتتاح خواهد** شد .

حیوانات در دست داشته باغ وحش ازداخل کشور واز جمهوریت اتحادی آلمان بدست آورده شده ویگانه کشوری که باکابل زوکمك نمود جمهوریت **اتحادی آلمان میباشد .و** حیوانات توسط کمیته ای زولوژی باغ وحش قیمت گذاری میشودکه قیمت حیوانا ت کم یاب زیاد میباشد حیواناتیکه در باغ وحش وجود دارد اکثرا در زمانها ی سابق در افغانستا ن موجود بود اما فعلا بعضی آنها پیدا نمیشود واز اتحادی آلمان به اینجا آورده اند .

سه نفر خارجی هفت نفر پرستار سه نفر پرکار پرسونل فنی **باغ وحش را تشکیل می** دهد وبرای تربیه پرسونل فنی ازجمله کار کنان باغ وحش را جهت **تحصیل بهجمهوریت** اتحادی آلمان نیز می فرستند .

دکابل زویو پرانگ چه دیر ښه او صحت مند ساتلی شوی دی

معلومات عمومی

مهمترین ادیان عالم

دین	پیروان آن به‌ملیون نفر
اسلام باتمام فرقه های آن	۴۳۰ر۰ ـ
رومن کاتولیك	۵۳۸ر۰
پروتستانت	۲۶۳ر۷ ـ
ارتودوکس	.ر۹۷ـ ۲ـ
سایر فرقه های مسیحی	.ر۱۷ ـ
کنفوسیون چین ـ تاوییست ها	.ر.۴۰۰
بودایی های چین	۱۰ر۰ـ
آیین بودا مهایانا ـ نی مایانا	.ر۳۶۵ـ
لامایزم خارج کشور چین	۷ر۵ـ
هندو ـ سیك	.ر۳ ـ
چایینا ـ شینتو	۵ر.۵
زردشت	.ر۱

یهود مجموع جمعیت یهودی ها باستثنای ، آنانیکه به یهودیت اعتقاد ندارند **۱۲ر۸**

پیروان سایر ادیان و کلتور های ابتدایی ۱۲.ر۰

سایر ارقام نفوسیکه خارج ازین سنجش ، قرار میگیرد بامعتقد به ادیان کوچك هستند ویا اصلا بکدام دینی اعتقاد ندارند .

یك یارد مکعب ـ۲۷ فوت مکعب یك فوت مکعب ۱۷۲۸ ـ انج مکعب ـ۲۸ر۳۲ دیسی متر مکعب یك یارد مکعب ـ۲۷ فت مکعب ـ۷۶٤٦ ر. متر مکعب . یك فت مکعب ـ۳۸۳۲ . ر . متر مکعب یك متر مکعب ـ۳۱۷ ر۳۵ فت مکعب . یك متر مکعب ـ ۱۰۰۰ دیسی متر مکعب ـ۱۰۰۰۰۰۰ سانتی متر مکعب ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰ میلی متر مکعب **میلی متر مکعب ـ یك امپریال باشل ـ۳۶۳۴۹ر۰ یك** هکتو لیتر ـ۲ر۷۵۱۱ ـ امپریال باشل یك لیتر ـ یك دیسی مترمکعب ـ.۱ر۷۶ پینت انگلیسی ـ ۲ر۱ ۴۴ ـ لیپنت امریکایی یك هکتو لیتر ـ ۱۰۰ **لیتر ۲۱ر۹۹۷ گیلن انگلیسی = ۴۱ر** ۲۶ گیلن امریکایی

مقیاس مایعات

یك گیلن انگلیسی ـ۱۴۲ ر. لیتر یك ، گالون امریکایی ـ ۴ کورات ـ ۳ر۷۸۷ لیتر یك گیلن امریکایی ـ۱۱۸ ر. لیتر یك بیر ل ، **۳۱ر۵ گالون = ۲ر۱۶۹ لیتر واحد انگلیسی** امریکا یك پینت انگلیسی ـ **۴ گیلن ۵۶۸ر۰ لیتر یك بیرل نفت = ۴۳ گالون ۸ر ۱۵** لیتر واحد انگلیسی **وامریکایی یك پینت** انگلیسی = چار گیلن **۴۷۳ز۰ لیتر یك** کوارت انگلیسی ۲ **پینت = ۱ر۱۳۶ لیتر یك** گالون انگلیسی = ۲۷۴ ـ ۲۷۷ ـ **انج مکعب** یك کوارت امریکایی ـ ۲ **پینت = ۹۴۶ر۰** لیتر یك گالون امریکایی = **۰ر۲۳۱ـ انج** مکعب **یك گالون انگلیسی = ۴ کوارت =** ۴ر۵۴۶ لیتر

ابحار اعظم

اسم	سطح
بحرالکاهل یاپاسفیک	۱۷۹۶۷۹ ـ کیلو متر مربع
بحراتلس	۱۰۶۴۶۳۰۰ ـ رر رر
بحرالهند	۷۱۹۱۷۰۰ رر

مهمترین اعماق ابحار که تاکنو ن شناخته‌شده است ـ

بحرالکاهل وابحار جانبی وفرعی آن

حفره های سماندویچ جنوبی اعماق میتیتور

حفره های پورتوریکو اعماق میلواوکی و

رومانجرین

	۹۲۱۹ ـ متر
حوضهای بحر وسطی امریکا	۸۲۴ ـ رر
حفره های جایمن	۷۷۲۸ ـ رر
حوضهای کاناری	۷۲۳۸ ـ رر
حوضهای قطب جنوبی ـ هندو اتلانتیك	۶۲۹۲ ـ رر
حوضهای ارکتیس ـ حوضهای انگارا	۵۸۷۲ ـ رر
حوضهای بحر وسطی اروپا	۵۴۴۹ ـ رر
حوضهای ایونیك	۵۰۱۳ ـ رر
بحیره شمالی	۷۲۵ ـ متر

کمك های یو نسکو درسالهای ۱۹۷۱- الی ۱۹۷۲

۱- یك متخصص برای سه ماه جهت مطالعه ومشوره سیستم امتحان برای مکاتب ابتدایی.
۲- یك فیلوشپ در رشته تعلیمات دایمی .
۳- یك فیلوشپ در رشته تعلیمات زراعتی.
٤- یك فیلوشپ در رشته کتابداری .

سوم- کمك های که از طرف دارالانشاء کمیسیون ملی یونسکو در افغانستان صورت گرفته درسالهای ۱۹۷۱ -۱۹۷۲

۱- ۳۰۰۰ - دالربرای ترجمه وچاپ یکی از کتب ساینس که توسط یونسکو چاپ شده است .

۲- خریداری کتبیکه توسط یونسکو چاپ شده به قیمت یك هزار دالر .

الف - سه متخصص هریك برای چار و نیم ماه برای مطالعه جهت ترمیم وحفظ آثار بامیان .

ب- یك فیلو شپ .

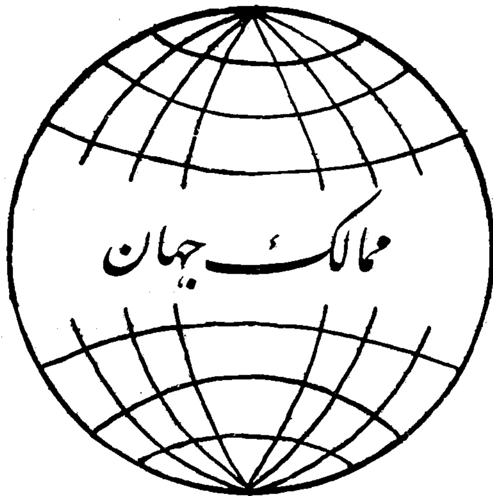
ج- دوهزار دالر تجهیزات برای پروژه بامیان .

علاوه براین کمك های یونسکو درحدودبیست هزار دالر تجهیزات در امور باستان شناسی برای مدیریت عمومی باستا نشنا سی تهیه کرده است .

کتابی هم به مصرف یونسکو در باره تمدن وارد دورهٔ کوشانی توسط مرکز کابل به اشتراك علمای بین المللی ارت وتاریخ تاآخر سال ۱۹۷٤ به چاپ خواهد رسید .

مؤسسه یونسکو درسابق تنها به مدیریت عمومی موزیمها به شکل متخصصین مسکوکات قطی ها کار آمد نمایش مسکوکات وفیلوشپها و سکالر شپها تربیوی برای مامورین ومتخصصین موزیم کمك نموده است اما درسال ها ی اخیر

این معاونت درساحه باستان شناسی نیز به عمل آمده است چندسال قبل یك سیمینار بین المللی کتب خطی به همکاری یونسکو درکابل دایر گردید وریاست کتاب خانه های عامه به حیث مرکز بین المللی آثار خطی شناخته شد برعلاوه آن بعد از تاسیس پروژه بین المللی تحقیق ومطالعه مدنیت‌های مردما ن آسیا ی مرکزی مدیریت عمومی باستان شناسی درکابل بحیث مرکز تحقیق درباره ارت و هنر وثقافت دوره کوشانی تعیین گردید وبرای تدویر این مرکز مبلغ هشت هزار دالر از طرف یونسکو کمك به عمل آمده است سازما ن یونسکواکنون درساحه ترمیم وحفاظت آثار فرهنگی وباستانی نیز سهم میگیرد .چنانچه جهت ترمیم وحفاظت باستانی در ه بامیان وشهر هرات تحت پروگرام انکشاف توریزم کلتوری یك پلان طویل المدت که پنج سال رادر برخواهد گرفت به مصرف تخمینا سه صد هزار دالر دایر میشود چنانچه یك هیئت دونفری متخصصین یونسکو به همین مقصد چند هفته قبل به افغانستان آمد ه وراپور نهایی خودرا ترتیب داده است برعلاوه آن موسسه یونسکو به همکاری وزار ت اطلاعات وکلتور ووزارت معارف یك پروگرام تعلیمی را در رادیو افغانستان دایرنموده‌اند که موفقانه پیش میرود ۰درشانزده مین کنفرانس عمو می یونسکو منعقده پاریس مسئله ترمیم آبدا ت تاریخی افغانستان بحیث یك پروژه رسمی بین المللی قبول گردیدچون این کار مبالغ هنگفتی رابه شمار دارد بنابر آن مؤسسه یونسکو مکلف گردیده است که برای بدست آوردن پول مطلوبه چه بوسیله تامین صندوق بین المللی وترمیم آبدات وچه غیر از آن به یکسلسله اقدامات متوسل گردند یونسکو به وزارت اطلاعات وکلتور در رشته ترمیم آثا ر باستانی اطلاعات ورادیو نیز وقتا فوقتا فیلوشپ های داده است اما نظر به محدودیت بودجه این سازمان بین المللی کمکهای آن تنها به شکل متخصصین وخدمات حاصل شده میشود .

ارجنتاین :

پایتخت : بو ینس ایرس .
پراخولی:۱۰۹،۵۲۰ مربع میل .
نفوس : دملکرو ملتو د ۱۹۶۹ کال‌دا تکل له مخه ۲۳۹۸۳۰۰۰ تنه .

بیر غ : آبی ، سپین او افقی آبی‌توتی ، په سپینه تاباندی دلمر څر ك نښه.

پیسی : پیسو (۸ پیسو د یوی افغانــــی انیول.)

شر ج : د ارجنتا ین جمهوریت د(بولیویا) نه تر (هارن) د دما غی پوری ۲۳۰۰ میل او د اندیز نه تر جنوبی اتلانتیك پور ی‌اوږدوالی لری. دشمال نه دبولیو یا او دشمال ختیځ نه دپرا گوی ، برازیل ،یورو گوی او دختیځ نه دجنوبی بحر الکاهل اودلو یدیز نه دچلی له‌خوا احاطه شوی‌دی څلور مشخص غروزـه لری .

اکانکاگو وایا دلوید یزی نیمی کر ی‌جکه څوکه یی‌د۲۲۸۳٤فته جگوالی لری .

جنوبی اندیز دکبانو جهیلو نه او واړه سندونه لری د اندیز په ختیځ کښی اوا ری سطحی دی چه شمالی برخه یی دځنګلو نو څخه ډکه‌ده او جنوبی برخه یی پراخه دغنمو کروندی اودڅارویو څړ ځایونه تشکیلوی .

ریو دوله پلا تا دهغه ځای دلویو سیندونو څخه دی چه دری مهم ښاروته یعنی بوینس ایرس ، لاپلاتا ، ارجنتاین مونتو یډ او یورو گوی دهغه په غاړه واقع دی .

بوینس آیرس دلاتینی امریکی‌دلویوښارونو څخه مشهور ښار دی .

منابع اوصنایع : د ارجنتاین غـــرونه د ډیرو سکر و ، سربو ، جستو و سپنی ، گوګړو، سپینو اوسرو زرو او دمسو ذخایر لـــری .

تیل یی دحکو مت او هم دشخصی‌کمپنیو له خوا ایستل کیږی .

دتیلو لویی ځاگانی‌یی **د(موکو دورا داریوادا** ویا) په شاو خوا کښی دی .

دارجنتاین ډیر لوی صناعتی ساختما ن‌په سان نیکو لاس کښی دفولاد وملی فابریکی‌دی.

په ارجنتاین کښی پنبه ، غنم ، وربشی ، وریجی ، زغر ، جو دراورشقه کرل لوی‌اهمیت لری.

دشکر و ، شرا بو اوپشبی صنعت پکښی ډیردی . لمر گلی ، تنباکو اولو بیا هم کرل

کیږی دمالدارانو لویه شتمنی پسونه ،غوایان اسونه ، وزی او خوګان دی . په کال ل کښی پهمینځنی توګه ٤٤ ملیونه غوا یان او ٤٥ ملیو نه پسونه روز ل کیږی .

په لوم ړ ی سرکی د سرو شوو غوښو پلور ل ډیر لوی صنعت تشکیلوی او وریسی دغنمو اوړه کول دوهمه درجهصنعت ګڼل کیږی.

د ارجنتاین عمده واردا ت توکر ، غوړی، کیمیاوی مواد، وسپنه دکرنی ماشینو نه ا ر نښینه باب دی .

تاریخ اوحکو مت:ارجنتاین په ١٥ ١٥ ــ ١٥١٦ کــی دهسپانوی کاشفینو له خــوا د (چوان دیاز دوسویس) په لارښودنه کشف شو. ارجنتاین ترهغه وخت پوری دهسپانیی تراثر لاندی ؤ خو چهپه ١٨١٠ کال کیدغه هیواد ولایاتو دیوه انقلاب په نتیجه کښـی یوآزاد جمهوریت تشکیل کړ. او په ١٨٥٣کال کښی یی خپل اساسی قانون تصویب کړ . اوسنی اساسی قانون یی په١٨٥٦ کال تصویب شوی دی .

ارجنتاین ٣٢ ولایتونه لری چه هر یــو یی ځان ته ولسوالی او ګو ښی قانو نــی سیستم لری .

په ١٩٤٤ کال د انتخاباتو څخه وروستــه (خوان پیرون) یونظامی سړی دارجنتا یــن جمهور رئیس شو په مملکت کښی یــــی دیمو کراسی سیستم په یو دکتاتوریسیستم بدل او مملکت ئی کلك پورورې کړ . پــه ١٩٥٥ کال کښی نظامیانو او ملکی کسانــو هغه له پښو وغور زاوه او وی شا ړه پــه همدی کال کښی یو موقتی حکومت جوړ او (هید روا در امبروئی) د جمهور رئیس بحیث وټاکل شو . ده انفرادی آزادی بیرته تامین او غصب شوی ملکو نه ئی بیرته مسترد او د پیرون ګوند ئی لغو کړ . د لومړنیو آزاد و انتخاباتو څخه وروسته (دکتور ارتوروفراند یزی) په ١٩٥٨ کال کښی د جمهور رئیس په حیث مقرر شو . په ١٩٦٢ کال کښی یوه کود تاچه خونړی نه وه (جوزمارياکیـدو) د مینځ ته راتلك سنببشوه.هغه بیرتهمملکتدنیمه دکتاتوری پهحال راو ګرځا وه. په ١٩٦٣ کال کښی دارجنتاین اړی دوړی د کابینی د استعفاسبب وګرځیدی چه په وروستنی انتخا باتو کښی دکتور ار تو روایلیا د جمهـو ر رئیس په حیث انتخاب شو . په ١٩٦٦ کال کښی پیرونستان په څوایالتی انتخاباتو کښی بریالی شول .

دهمدی کال دمی په میاشت کښی د پیسور بیی او وم تنزیل اعلان شو .

او د همدی کال د جو ن په میاشت کــی یو نظامی دری کسیزه ګروپ(ډاکتر ایلیای) بر طرف او متقاعد برید جنرال هوان کارتوسی او نګانیائی د جمهور رئیس په حیث اعلان کړ .

شورا له مینځ نه لاړه او سیاسی ګوندونه منع شول .

دهمدی کال د جون په میاشت کښـــــی ارجنتاین د تیلونوی قانون مینځ ته راووړچه د هغه له مخه له دری نیمو کلو څخه وروسته خصوصی کمپنوته بیرته اجازه ورکړل شوه چه د تیلو ایستلو کښی برخه واخلی .

ملی پوهنتونونه دلږ وخت د پاره وتړ شول .

ارجنتاین د ملګرو ملتو او د امریکایـــی مملکتو د مؤسسی غړی دی .

پوهنه او مذهب : په سلو کښی نـــوی وګړی رومن کاتولیك دی لومړنی تعلیماتوړیا او اجباری دی . په ارجنتاین کښی ډیر ملی پوهنتونونه شته .

د ارجنتاین وګړی دایتالو یانو او هسپانو یانو پاتی شو نکی دی . د دوی په منځکښی سو یسیان جر منیان او انګلسیان هم وجود لری .

دفاع : د ٢٠ کلنی نه تر ٤٥ کلنی پوری عسکری چوپړ اجباری دی .

استرا لیا

پایتخت :ــ کانبیراء
دځمکی پراخوالی :ــ ٢٩٦٧٩٠٩مربع میله
د نفوسو شمیرنی :ــ د ملګـــرو ملتو د ١٩٦٩ــ کال لهمخی
١٢٣٧١،٦٠٠ تنه
بیرغ یی په شنه تاباندی دانګلیس د بیر غ

نښه چه دستوری دپاسه یی اوه ضلعی نقش شوی پهجنوب کښی صلیبی‌نښه لګید لـــی ده .

پیسی : استرالیایی دالردی چه‌یو دالــر ددوه ځلوینښتو افغانیو اندول دی.

څرګندونه:

داسترالیابراعظم دیوی لوی جزیری‌پشان دآسیا په جنوب ختیځ کی داندونیزیادجزایر و لاندی چه هندی سمندر در باب یی پهجنوب لوید یځ کښی واقع دی ختیځ ته یی بحـــر الکاهل دی ددغو واړو در یا بونواوبه‌پهشمالی برخه کښتی د تیمور بحیری سره یوځا یشوی دی .

دکاسبو سکو غرو نه‌یی دختیځی غاړی‌په اوږ دوکښی ولاړ غرونه دی په جنوب کښی لوړ والی دوه زره فته ته رسیږی .

صادرات یی ـ

بوره ، شراب میوه ،سبزیجات ،غوښه،حبوبات معدنی تیږی دسربو اوتیلوپه ګډون لیږل کیږی.

مهم صنایع :

وسپنه ،پولاد رختونه ،دبرښنا سامان رادیـو ګانی ،درمل ،رنګونه ،ماشینونه فلزی اسبا ب موټری اودموټر وماشینو نه الوتکی اوبیړی هم تولیدوی .

پوهنه او مذهب یی ـ

پوهنه پکښی په وړیا ډول اجباري ده لس پوهنتو نونه لری زیات اوسیدونکی‌عیسویا ن دی.

دفاع ـ

ددفاع دپاره ځمکی ،هوایی اوبحری قوا ی لری‌چه‌پهعصری وسلو مجهز دی په همد غه ډول دنظا می‌دلوټپلو پهاساس پهسیټو ا و مشترك المنافع په چوکات کښی ګډدفا عی سیستم لری .

استر یا

پایتخت یی .ویانا ـ

دځمکی پراخوالی. ۳۲۳۳۷٤ مربع میله .

دنفسو شمیریی ـپه ۱۹٦۱ کال دملګروملتو داټکل‌له مخی ۷،۳۷۱۰۰۰.

پیسی ـ

شلنك چه۱۰۰ ګرو شن یوشلنګ دیوی‌نیمی افغانی سره برابر دی .

څرګندونه استر یادمر کزی‌اروپاکوهستانی هیواد وڅخه دی.

لوی‌سیندیی.ددانیوب سیند دی دلویدیځ‌شمال دبا واریانه په ختیځ کښی تر چکو سلواکیا پوری اوږ دوالی لری دراو ال ،او مور پهنو م یی دری نورسیند ونه دی چه دځینو څخه‌یی دبرښنا دتو لید اود زراعتی ځمکو په خړو بولوکښی استفادی کیږی .

منابع او صنایع :

استریا اومه وسپنه ،روغنیات ،الومو نیم ، سکاره سمنت ، تا مبـه او لرګی تولید وی ګرفیتی منابع هم لری دبر ښنا دتولیدقوه‌یی پهزړه پوری زیاته شوی ده.

مهم صنا یع یی‌نسا جی،دپو مبـــی‌او سنډو الیا فـــی ، کیمیاوی مواد مصنو عـی ځرمنی دی .

پوهنه او مذهب ـ

د استریا عمومی مذهب رومن کاتولیك‌دی اساسی تعلیمات یی دشپږ کلنی څخه تر۱٤ کلنی‌پوری‌پهوړیاډول اجباری دی څو پوهنتونو نه هم لری دخلکو داکثریت ژبه‌یي جرمنی ژبه ده .

دفاع ـ

دهغه موافقت نامی په اساس چه دنړی د لوی جنك نه وروسته لاسلیك شتوله استریانشی کولی چه اتومی یانوری مخربی وسلی ولری ځمکنی او هوایي لښکری ـ

٦٠٠٠ تنه دی په۱۹٥٥ کال ګیی ځپلـــه دایمی بی‌طرفی اعلان کړی ده.

ایرلند:

پایتخت یې :
دبلین .
دځمکې پراخوالی – ۲۷۱۳۶ مربع میله .
اودنفو سو شمیر یې ۲۹۳٤۰۰۰ دی .
بیرغ یې –
پهعمودي ډول شنې سپینې اونارنجي ټاګانې
دی .
پیسې: آیر لندی پونډ دی چه پونډ ددوه
سوه افغانی اټول دی.

دوربشو، منسوجات ،طباعتی ماشینو نه ، فلزات ،تمباکو، عراده جات بوټ اوکیمیاو ی مواد هم په ایرلیند کې**تولیدیږی. په آیرلیندکی** صناعتی پراختیا مخ‌په **چټکیادوام‌لری‌دبرښنا** اوبی برښنا ماشینو نه ،مصنوعی سری ،غوښو او فلزات یې دمهمو صنایعو څخه ګڼل کیږی

معارف او مـذهب :
دایرلند خلك پهسلو کښی ۹۰ رو مــــــ ن کاتولیك دی .

منابع او صنایع :
دایرلند هیواد یو زراعتی هیواد دی**دګروند** **وزیات پیداوار یې غنم ،جودر،او ربشی دی** **کچالو،ملی لبلبو اوپه همدی ډولدایرلنــد** **زیات پیداور غنم،جو در،او ور بشی د ی،** **ځمکنـــی اصلاحاتو دپروژه لا ند ی پـــه** **شو تیر وکلو نو کښی دری ملیونه‌جریبه‌ځمکه** **داوبو لګولو لاندی‌راغلی ده دصنایعولویه‌برخه** یې دخوراکی شیانو برابر ول دی .

اساسی تعلیمات یې –
وړیا دی په ایرلیند کښی تعلیمی موسسی **ډیری دی خوپه ټولو کښی ډیر مهم دایرلیند** **پوهنتون دی**

دفاع –
عسکری خدمت پهداوطلبانه ډول آزاد دی ځمکنی هوایی‌اودریایی **دایمی‌قوه۱۳۰۰۰ تنه‌او** احتیاطی قوه‌یی ۲۵۰۰۰ تنوپوری رسیږی بحری، قوه‌یی دکو چینو بیړیوڅخه **متشکل ده .**

آیسلینډ

پایتخت یې– **ریکجاویك** .
دځمکې پرخوالی –۷٦۸ ر۳۹ –مربع میله
بیر غ–دسره صلیب سره زرغون او ځنډی **سپینی دی.**
پیسی –کرونا یوه کرونا دیوی افغانی‌اندول ځرګندونه– دآیسلیند جمهوریت دیوی اورغور ځونکی جزیری څخه منځ ته راغلی دشما لی قطب دایپری ته نزدی موقعیت لری .

دګلف منریم ددریاب تاوده بهڅونه د هوا **اعتدال‌ساتی تودی‌معدنی‌چینی لری‌اواوسیدوتکی** به سلو کښی پنځه دیرش په کرهنه لګیادی کچالو ،ملی اونوره نباتی کرهنه کوی دما هی

نیولو صنعت پکښی زیات رواج لری .
پوهنه او مذهب–
دایسلیند دخلکو ژبه دنوروو ژبو څخه سو **چه‌پاتی شوی په دنمارکی او انګلیسی ژبـو** هم تدریس کیږی تراتوکا لو پوری **مقد ماتی** تعلیمات اجباری **دی بیسواد ی پکښـــــی** پاتی دلوتر آن په نو م مذهب لری مذ هبی آزادی پکښی په مطلق ډول حکمفرما ده .
دفاع–آ یسلیندخپل لښکربحری **قوه ،** جنګی قلعه ګانی نلری دناتو اساسی غړی‌هیواد دی نوددغه کبله یورا دار **هوایی میدان‌په‌کیفلا** نومی‌ځای کښی **لری .**

اتحاد جما هیر اشتراکیه شوروی

پایتخت –مسکو .
دځمکې پرخوالی – ۸٦٤۷۱۷۲ –مربع میله
اودنفوسو شمیریی ۲٤۱۷٤۸۰۰۰ تنه
بیرغ –چه‌سره تاباندی دلور او ځټکی نښه **لګیدلی پنځه اړخونه ته‌یی په زیر ،رنګ ځلاند** **طلایی ،ستوری نقش دی .**
پیسی –روبل –یوروبل ٤٥ ده –**افغانیو سره** **برابر دی .**

پوهنه اومذهب ـ

عمومي تعليمات اجباري دی دسلوژ بونه يکي په زياتو تدريس کيږي ديوه اته کلـن کورس نه وروسته دری کاله نور لازم دی چه زده کوونکي ثانوي شوونځي ددوری په پا ی کښې په علمي‌موسسو اويا پوهنتو ن کښې شا مل‌شي .

په۱۹٦٤ کال ۲۲۰ زره **مکتبونه‌مو جودو** شوروي خلك زياتو کم‌په سلوکي‌يو اعشاريه بی ستواده دی په ۱۹۱۸ کال کليسا او دو لت ديو بل نه بيل سو .په **شوروی اتحاد کښې‌يو** زيات شمير **مسلمانان** ،**يهوديان اوبو دايا** ن ميشته دی ودونه بايد په دفتر وکښتی ثبت شي طلاق پکښې نه خوښوي .

ميندی دخپلی دريمی زيږ يدنی‌وروسته‌دولتی حقوق اخلي .

اردن؛

پايتختيی :
عمان
دځمکي پرخوالي ـ۵۰۰ ر۳۷ مربع ميله .
داوسيدونکو شميريی په۱۹٦۷ **کال دملگوملتو داټکل له مخی ۲۰۳۹۰۰۰ تنه .**
بيرغ يی ـ**په افقي ډول دری توری سپيني اوشنی توتی دمثلثی‌سری تو تی سر يـی د سپيني توتی په څنډه يوستوری لگيدلی .**
پيسی ـاردنی دينار چه يوار دنی دينا ر **دوه سوه افغانيو سره انډول دی‌اردن يـو مشروط شا هـی ده چه په لويـځه آسياکښی پخوا دفلسطين دسلطی لاندی وو .**
دهاشميه اردن‌نوم‌د۱۹٤۹داپريل په ۲٦نيټه کيښو دل شو .
منابع او صنايع :
لويديځه برخه يی دکروندی **دپاره‌په‌زړه پوری** زراعتي امکانات لری ددغي سيمي حاصلا ت غنم وربشتی ،سبزيجات ،باتينگر ،زيتون ،انگور نارنج،**ليمو اوکيلی دی .**
دفاسفيت پوتاسو معادن هم لری داو بولگولو دکانالو دوه **سيستمو نه‌يی‌يوسل‌اوخلو يښت** جريبه ځمکه خړ وبوی دتمباکو کروند ی‌داو ړ وجوړولو تقطير **تعمراتي مواد دزيتـــو ن** تيل صابون ،صدف او منسوجا تو صنايـــع لری دتوريز م عايدات يی دصادراتي عوايد و څخه زيات دی .

پوهنه او مذهب ـ داردن اوسيدونکي پــــه عمومي ډول عرب او مسلمانان دی مسيحي‌عرب **پکښی يولك او اتيا زرو پوری اټکل شوی‌دی** تعليم په‌عربي ژبه دی **دانگليسی‌ژبی تدريس** هم پکښی کيږی .

مر کزی افريقه

پايتخت ـبانگی
دځمکي پراخوالي ـ ۲٦۳۲۹۳ **مربع ميله**
نفوس ـ

د۱۹٦۹ کال دملگرو ملتونو دا ټکل لـه مخی ۱۵۱۸۰۰۰ ـتنه

بيرغ يی ـپه افقي ډول زرغونه سپيني ، زرغون اوزيړی توتی سره په مرکزی بر خه کښی سره توته په کينه څنډه يی طلايـی ، ستوری لگيدلی دی .

پيسی ـفرانك پنځه نيم فرانکه ديو ی‌افغاني سره برابر دی .
دافريقي په استوا **کښی‌دفرانسی‌دپخوانيو** متصر **فاتو څخه.**
دهيواد اقتصادی اساس يی په پومبه او قهوه ولاړ دی دصادر اتو لو يه برخه يی‌پومبه ده‌معدني **پيداوار يی الماس او طـــلا د ی** غوښه دچاد څخه راوړی فرانسوی ژبه یی‌رسمي ژبه ده .
ددغه جمهوريت **څلور گونی نسلو نه پــــه** سنگهوژبه **هم پو هيږی .**

جنوبی افریقا:

پایتخت : پریتوریا اوکیپ تاون
دځمکی پرخوالی - ۴۷۲ر۳۵۹ مربع میله .
داټکل له مخی ...ر۶۱۸ر۱۹ تنه نفو س لری.
بیرغ یی -دری افقی نارنجی سپینی اوشنی تاګانی په‌تاباند ی دیونین جیك او ترانسوال ویرګلو زووا و دانژپخوانی‌خپلواك دو لت نښه لګیدلی.
پیسی-دراند په‌نوم لس شلنك دیو سلو شلوافغانیو انډول .
څرګندونه -دجنوبی افریقی‌پخوانی‌اتحادیه په ۱۹۶۱ جمهوریت اعلام‌کړاودمشترك‌المنافع هیوادو څخه ووت .

منابع او صنایع :

دکرهنی دکرند و پیداوار جوار ، پومبه د مړیتوس وری ،غنم تمباکو ګنی ،ستروس میوی دکوچ او پنیر پکښی په زړه پوری حاصلات دی .
پراخ اولوی درنګو نه‌یی دطلا الما س پلاتینم او انتیمو په تولید کښی د نړ ی‌د در نګو نونه وړاندی دی کروم یورانیوم سکاره او وسپنه هم ډیر دی دمعدنی موادوکلنی تولید یی‌یوه اعشاریه څلور ملیارده ډالره‌کیږی .
پوهنه او مذهب -
یونیور ستی لری لمری تعلیمات یی دځپلی ټولنی دتبعی دپاره آزاد او دسپین پوټکو د پاره جبری دی دهالند پرو ستانوکلیسا ګانی پکښی دنورو څخه ډیری دی.
انګلیس او افریقایی ژبی رسمی‌ژبی دی .

دفاع -
دهیواد دفاعی سستم یی‌دسپین پو ټکو هریو تبعه‌مکلف کوی‌چه دجګړی‌په‌وخت‌ددولس کلنی څخه ترشپیته کلنی پوری نظامی خدمت ته چمتو وی .
ددولس کلنی اوشپږو یشت‌کلنی ترمنځ خلك مکلف دی چه څلور کاله په نظا می سرویس کښی تیرکړی .
نفوس یی نیم ملیون دی یواز ی دری او یاڼزه تنه پکښی سپین پوټکی دی .
مهم تولیدات یی قره‌قل خاروی پنیر او کوچ دی او معدنی تولیدات یی‌الماس سر پ جست دی‌ما هیان اودما هیانو غوړی یی صادرات دی.

اکوادور

پایتخت‌یی -کینو
دځمکی پرخوالی ۱۱۶۲۷۰ -مربع میله -
داوسیدونکو شمیر یی په۱۹۶۹کال‌د ملګرو ملتو داټکل له مخی ۸۹۰،۰۰۰ره تنه دی .
بیرغ یی -دزیړی اوږدی ټوټی په سرباندی شنی‌سری نازکی ټوټی لګیدلی‌په منځ کښی جنګی نښه ده .
پیسی -دسوکر په نوم یوسنوکرد دو ه‌نیمو افغانو سره برابر دی .
اکوادور دملګروملتو اود امریکای هیوادو دشورا غړی دی .

پوهنه‌او مذهب‌یی

دزیاتو خلکو مذهب رومن کاتو لیك دی‌د خلکوژبه یی‌هسپانوی ده .
ابتدایی تعلیمات پکښی اجباری دی دبیر غ لاندی خدمت حتمی اوجبری دی .

البانیه

پایتخت -تیرانا
داوسیدونکو شمیر یی د۱۹۶۹ کال‌دملګرو ملتوداټکل له مخی ...ر۷۵ر۲-تنه .
بیرغ یی- سره ټوټه ،دوه سری مانښی نقش په زیړه څنډه یی سور ستوری لګیدلی وی.
پیسی -دلیك په‌نوم سل قنطاره یولیك د نهه‌افغا نیوسره انډول دی.
یوکمونیستی هیواددی .

منابع او صنایع :

ګټور منابع یې ځنګلونه او معدني فلزات هم دي. خو فلزي منابعو یې په زړه پورې انکشا ف نه دی کړی دهیواد ارز ښتنا ک تـــو لیـدا ت یې تمباکو ، لرګی وړی ، پوټکي پنیر لبنیات دماهي غوړي زیتون ، جوار، غوړي او طبیعي قیر څخه عبارت دی.

دولت کوشش کړی دی چه کرهنی او سپکو صنایعو ته ترقي ورکړي نوي سوکونه ئې ویستلي دبرښنا د تولید مرکز ونه یې ودان کړي دي چه معادن عصري کړي خلور دریابي بند رونه لري مشهور او مهم بندر یې دوراز و په نوم بندر دی .

پوهنه او مذهب ـ

داوسیدونکو زیات شمیر یې مسلما نان دي عیسویان اورتودوکس رومن کاتولیکان هم پکښې میشته دي .

ښوونځي پکښې لږ دي مګر داساسي قانون په اساس یې ابتدایي تعلیمات وړیا اواجباري دي دنژاد له پلوه شمالي البانیا دغیـک پـه نوم اوجنوبي دتاسک په نوم قامو نه دي .

دفاع

عسکري خدمت دشپاړ س کلنی تـــر منځ اجباري دی دالباني لښکر تر ۳۰،۰۰۰ تنه پورې رسیږي دولسي چین د جمهوریت پښتن یې خپل عسکري منصبونه اورتبې لهمنځه وړي ی دي.

الجزایر

پایتخت

پخپله دالجزایر ښار .

دځمکي پراخوالی ۹۱۹۵۹۱ مربع میلـــه

نـفـوس ئـي ۱۳،۳۴۹،۰۰۰ تنه دي .

پیسی ـ دینار یودیناریی دنه افغانوانډول

منابع او صنایع

دکرهنی تولیدات یې وربشي ، جودر جوار کچالو ، تمباکو ، کتان ، زیتون، تیل ، خوماناریال دي اولتیـــــ هم پکښـــی زیـــا ت د ی مالداري شتمني ده دوسپینې ، جستو سر ب ، آب ، تامه ، راکچه ، غاز او پترو لو دګي زخیري لري .

دالجزایر دصناعتی تولیداتوکلنی زیاتو کم ٤٤٥ملیونه ډالره اټکل شوی دی دوار دا تـو زیاته برخه یې نساجي تولیدا ت ماشین با ب موټري پترول بوره سکاره وسپنه پولا د حبوبات او قهوه دي .

صادرات یې شراب ، حبوبات ، پوټکي میوې ، وسپنه ، اومه جست ، دګوګړو ډبري کاڼک دعطر وبوټي ، تمباکو ، سبزیجات او پترلیسم دفرانسې سره عمده تجارت لري.

پوهنه اودین یې:

دالجزایر اصلي اوسیدونکي عـــرب 'و بربریان و په نوم مسلمانان دي. په الجزا یــر کښې یو پوهنتون موجود دی دمسلمانانو او فرانسې ابتدایي ښوونځي دیوبل سره ګډو دي د آزادی دمخه په الجزایر کښې تقریباً یوملیون اروپایي چه په سلو کښې اتیا په الجزایر کښې زیږیدلي میشته ؤ اوس دغـــه شمیر یو په لسه کم شوی دی .

السلو ادور:

پایتخت :

سان سلوادور .

دځمکي پراخوالی ۸،۲۶۰ مربع میله .

داوسیدونکو شمیر یې په ۱۹٦۸ کال دملګرو ملتونو داټکل له مخې ۳،۳۹۰،۰۰۰ تنه

بیرغ یې :

زرغون ، سپین پرافقي ډوله ، زرغونه برخې یې په سپینه ټوټه جنګي نښه لګیدلې ده.

پیسې :

کولون یوکولون د ۱۷ ـ افغانیو انډول .

خرګندونه :

دمرکزي امریکې د کوچنیو جمهوریتو څخه یو کوچیني جمهوریت دی چه دقهوې پـــه کرهنه کښې دنړۍ اوم هیواددی .

پومبه ، طلا او بوره یی صادرات دی په ۱۸۲۱ کال یی دهسپانی څخه آزادی گټلی خلکیی په سلو کښی شپیته تنه سوادلری تعلیمات پکښیپه و ړیا ډول اجباری دیژبهیی هسپانوی او مذهب یی رومن کاتولیك دی. جمهور رئیسیی د خلکو له خوا دپنځه کالو دپاره ټاکل کیږی دپارلمان دپاره هر سړی مجبور دی چه د ۱۸ کلنی اود هغه نه پورته رای ورکړی .

السلو ادور دملگرو ملتواودا مریکا یی هیوادو دشوراء غړی هیواد دی .

لویدیځ آلمان:

پایتخت :

دبن ښار .

د ځمکی پراخوالی :

دلویدیځ بر لین په گډون ۹۳۷ ، ۹۵ مربع میله دنفوسو شمیریی په ۱۹۶۹ کال کښی دملگروملتو داټکل له مخی ۷۷ر۹۳۸۰۰۰ تنهدی.

بیرغیی :

په افقی ډول توری سری او طلایی رنگ ټوټی دی .

پیسی :

دمارکپهنوم یو جر منی مارك د لسو افغانیو انډول دی .

څرگندونه :

آلمان په مرکزی اروپا کښی شامل درایی دسیند په سیمه کښی واقع دی .

د۱۹۵۵ کال دمی په ۵ نیټه دلویدیځآلمان جمهوریت بالکل آزاد شو .

منابع او صنایع :

د ۱۹۵۰ ـ او ۱۹۶۰ کال ترمنځ لویدیځ آلمان په زړه پوری اقتصادی ودی تهرسیدلی په ۱۹۵۰ کالیی ملی تولیدات ۲۳ بلیون‌ډالر په ۱۹۶۳ کال ۹٤ بیلون ته زیات شول . لویدیځ آلمان په اروپایی هیوادو کښی لوموړی پولا دتولیدونکی هیواد دی .

پوهنه او مذهب :

لویدیځ آلمان ۱۹ پوهنتونونه ۸ تخنیکی پوهنتونونه او شپږ څلویښت دعالیتعلیماتو موسسی ، موسیقی او مذهبی دایری لری د شپږ کلنی او پنځلس کلنی ترمنځ تعلیم اجباری دی داساسی قانونپهاعتبار په آلمان کښی دمذهبی آزادی مراعات کیږی .

دفاع :

دلویدیځ آلمان نظامی لښکری دملکیآمریتو د اداری لاندی دی د ۲۱ کلنو عسکری جلب د ۱۸ میاشتو دپاره معمول دی .

المغرب:

پایتخت یی :

درباط ښار .

د ځمکی پراخوالی :

۱۷۲ر۸۳٤ میله .

دنفوسو شمیر یی:

په ۱۹۶۹ کال دملگرو ملتو د اټکل لهمخی ۱۵ر۲۳۸ر۰۰۰ تنه .

بیرغیی :

په سره ټوټه باندی شین ستوری .

پیسی :

درهم د ۹ ـ افغانیو سره برابر دی .

منابع اوصنایع :

او سیدونکی کروندگر او مالدار دی .

دکر هنی پیداواریی ، وربشی ، غنم او جواردی ، ډیری میوی او تاکونه لری چهخرما پکښی گټور حاصل دی . صنعتی تولیداتیی قالین، څرمنی، وړی،وریښم دی.

شتمن درنگونهیی فاسفیټ ، تامبه، سرب دتیږو سکاره قلعی او پترول دی .

دنړۍ مملکتونه

صادرات یی خوراکی شیان تمباکو، میوی ماهی ، شراب ، سبزیجات او معدنی تولیدات دی. په کال کی زیاتو کم پنځه سوه زر ه سیلانیان تماشی ته ورځی ددغه لاری ځخه

بیله‌کومی تاکلی اندازی څخه زیاته گټه‌لاس ته ورځی .

پوهنه او مذهبیی : المغرب کـلـیوا ل اکثر بی سواده دی مگر تربیوی او زراعتی مسلـك یـی مـخ پـه انکشا ف دی مذهبی مدرسی او پوهنه نخی لری .دگیرو ین اسلامی پو هنتون په‌زړه پوری مشهـــــور پوهنتون د ی رسمی ژبه ئی عربی ژبه ده اوسیدونکی اهل سنت دی.

اندونیز یا،

پایتخت :
دجاګارتا ښار .
د ځمکی پراخوالی ۷۳۵۸٦٥ مربع میله .
داوسیدونکو شمیریی په ۱۹٦۹ کال‌دملګرو ملتو داټکل له مخی ۱۱٦،۰۰۰،۰۰۰ تنه دی.
بیرغ‌یی :
په افقی ډول دوه سری سپینی تاکانی
پیسی :
روپی د خلور نیمو افغانیو اندول :
جاګارتا دجاوا په جزیره کښی واقع ده چه‌پخوانی نوم یی(پاتاویا) دی.
منابع او صنایع :
د طبیعی ذخایرو له مخی اندونیزیا دنړی په هیوادو کښی غنی هیواد دی د ذخایرولوی درنګونه‌یی د قطی ، تیل ، دسکرو ډکه‌درنګونه دی او زیات ذخایریی منگانیز ، تامبه ، نکل سره‌زر ، اوسپین زر لری دتیلو کلنی تولید یی دوه سوه ملیونه تنه دی .
همدارنګه دعراق ، کویت او سارا‌واك ته تیل وار دوی اوهغه تصفیه کوی .
اندونیزیا دقلعی په تولید کښی د ملایا نه وروسته دوهمه درجه هیواد دی .
خلك یی په سلو کښی ۸۰ تنه په کرهنه لگیا دی وریجی ، جوار ، حبوبات ، تمباکو قهوه ، ربړ ، مرچ او نور لکه نارګیل ، چای بوره او تیل‌یی گټور تولیدات دی داندونیزیا حکومت کوپراتیفونه تشویق وی ، غواړی چه په پنځه کلنو پلانو دوریجو او دخوراك د اساسی شیانو او برینښنا قوت زیات کړی پواته کلن انکشافی پلان‌یی په ۱۹٦۱ کال شروع شوی دی .
معارف او مذهبیی :

د اندونیزیا او سیدونکی په سلو کښی ۹۰ مسلمانان دی او نورپاتی اوسیدونکـــی عیسوی هندو او بودایی دی .
ابتدایی تعلیمات‌یی د ٦ کلنی ځخه تر ۱۲کلنی پوری اجباری دی متوسطه اوعالی تعلیمات په منځنی درجه لری .
دجاګارتا او بانیدونك پوهنتونو نه‌پکښی مشهور دی داندونیزیا دباها سا دخلکو ژبـــه چه دملایایی ژبی نه مشتق ده رسمی‌ژبه‌ده .

اندورا

پایتخت‌یی داندورا ښار .
د ځمکی پراخوالی ۱۹۱ مربع میله .
د نفوس شمیر :
په ۱۹۷۰ کال د ملګرو ملتو د اټکل له مخی ۱۹،٥۰۰ تنه دی .
بیرغ‌یی په عمومی ډول شین ژیړ او سور دی .
پیسی :
فرانك د ۹ ـ افغانیو سره اندول دی .

دامریکی متحده ایالات

پایتخت یی :
دواشنګټن ښار
د ځمکی پراخوالی :
۳٦۱٥۲۱۰۱ مربع میله .
داوسیدونکو شمیریی :
په ۱۹٦۹ کال د حکومت د اټکل له‌مخی ۲،۰٤۱،۰۰۰،۰۰۰ تنه دی .

بیرغ‌یې :
په ملي نوم افقي بیرغ یې دیارلس تاګانې اوستوري اوه تلسرې شپږ تاسپینې کینې خنډې ته‌یې یوه شنه پورتنۍ برخه ترځلورمې سېرې تاپورې اوږد واليي لري .
دوه پنځوس سپین ستور پرې لګیدلي‌دي.
پیسې :
دالر دي یو دالر دپنځه څلویښت افغانیو اندول دی .
منابع او صنایع :
د امریکې د متحده اضلاعو هیواد دنړې دشتمنو هیوادو څخه وذان هیواد دی د امریکې هیواد دمعدني شتمنې له مخې د زراعتي کروندو په نظر او دصنایعو او فابریکو د انکشاف په لارکښې په نړی کښې لوی اهمیت‌لرونکې هیواد دی .

معارف او مذهب‌یې :

په امریکه کښې د زرونه زیات پوهنتونونه دي چه هرپوهنتون اختصاصي څانګې لري سربیره په دغه نور اختصاصي پوهنتونونه‌یې د ښوونځیو سره ډیر دي معارف پکښې په زیات اندازه پالل کیږي .

معلمان پکښې په مختلفو اختصاصي‌برخو کښې زیات دي ابتدایي تعلیمات پکښې په عام ډول زیات دي او موسسې او وړکتونونه پکښې دماشومانو دشمولیت دمځه رسیدګې کوي . عام دین‌یې عیسوي دین دی پروتستان پکښې اکثریت لري په متحده ایالاتو کښې کاتولیکان هم میشته دي سربیره په دغه په امریکه کښې پنځه ملیونه یهود هم میشته‌دي.

ایتالیا

پایتخت‌یې :
دروم ښار .
د ځمکې پراخوالي :
۱۱٦۳۰۳ مربع میله .
د اوسیدونکو شمیریې :
په ۱۹٦۹ کال ملګرو ملتو داټکل له‌مخې ۵۳٫۱۷۰٫۰۰۰ تنه دي .
بیرغ :
دري عمودي شین بخنې سپین او سرې تاګانې .
پیسې :
لیره داوه پولو سره اندول .
منابع او صنایع :
دکرهنې ګټور پیداواریې غنم ، لیمو ، کچالو ، جوار اوانګور دی . دایتالیا میوې او سبزیجات داروپا ګډ بازارته لیږل کیږي

انګور پکښې په لوړې درجه او بادام نارنج لیمو ، منې اوناك پکښې په زړه پوري زیات پیداکیږي په څینو سیمو کښې شونلي هم کیږي غوا ، میږې ، آسونه قچرې او بزې پکښې روزل کیږي په ایتالیا کښې په‌مختلف ډول‌رنګ په‌رنګ شراب ډیرډیر تو لیدیږې سپین اورنګین مر مرهم پکښې‌پیداکیږ ي.
معارف او مذهب :
د ایتالیا رسمي مذهب رومن کاتولیك‌دی، شپږ ویشت دولتي پوهنتونونه لري .
دفاع :

د ایتالیا دفاعي قوه په ناتو کښې دمخه هیواد د غربتوب سره زیاته منظمه او قوي شوې خورا نوې وسلې دراکتونو او نورو په شمول لري .

ایتو پیا (حبشه)

پایتخت :
دادیسه‌ابابا ښار
د ځمکې پراخوالي :
(۳۹۸۲۵۰) مربع میله دی .
د اوسیدونکو شمیریې :

په ۱۹٦۸ کال دملګرو ملتو داټکل‌له‌مخې ۲۴٫۷٦۰٫۰۰۰ تنه .
بیرغ :
دري شنې زیړې او سرې افقي تاګانې په زیړه تایې دزهرې نقش لګیدلي دي .

پیسی :
دحبشی ډالر یوډالر ۱۷ـافغانی اندو ل دی.

منابع او صنایع :
په سلو کښی نوی عایداتیی زراعتـی پیداوار دی . مګر مهمی صناعتی منابع هـم لری داوبو اوبریښنا دقوی نه‌هم استفـاده کیږی .

په حاصل خیزه کرونډو باندی‌اوربښتونه ددی باعث شویدی چه په کال کښی دوه‌فصله ورکړی . قهوه ، غنم ، وربشی ، می ، تمباکو اوګنی یی ګټور زراعتی پیداوار دی .
دکافا دولایت ګټوره قهوه نیمایی خارجی تجارت دپاره مهم صادرات دی .
غواګانی ، میږی ، قچری بزی پکښی روز ل کیږی‌دغاړویو پوټکی‌اودحیوناتو تیل‌صادروی.
ددرنګونو شخه یی پلاتین ، سره زر ، سپین‌زر منګانیز ، قلعی ، تامبه ، پوټاس ، ګوګړ اومالګه دسکرو او اوسپنی کانونه‌یی‌رابرسیره شوی دپټرولو تفحصات پکښی جریان لری راډیو او تیلفونی مخابری یی مخ په پراختیا دی .

معارف او مـذهب :
دحبشی کلتور دیونان اومصر دتاثیرلاندی راغلی نودعیسوی مذهب اکثریت پکښی ډیر دی دکلیسا سراسقف د امپراطور له خـوا ټاکل کیږی .

په پنځه ؤ کښی یوه برخه مسلمانان‌دی دادیسه‌ابابا دپوهنتون په شمول یو شمیر ښوونځی لری رسمی ژبه‌یی (امهاری) ژبه‌د..

دفاع :
امپراطوریی دځمکنیو ، هوایی او بحری قواؤ عمومی قوماندان دی .

ایران

پایتختیی :
دتهران ښار .

د ځمکی پراخوالی :
۶۲۷۰۰۰۰ مربع میله .
د اوسیدونکو شمیریی :
دملګرو ملتو داټکل له مخه ۲۷٬۸۹۲٬۰۰۰ تنه دی .

بیرغ :
په افقی ډول شنی سپینی او سری‌ټاګانی چه په سپینه ټوټه‌یی دزمری او لمر طلایـی نقش لګیدلی دی .
پیسی ریال ۷۶ ریاله یو امریکایی دالر سره برابروی.

منابع او صنایع:

په‌غر نیو لمنو کښی‌ځنګلی دی‌دتیلوسپینی سکرو، ګلک‌تامی ،سرب، منګانیز، نیکل، کرم، ګو ګرد دسپین مر مر سبیری او دکو با لت رنګونه لری.
ایران په ختیځ کښی دتیلو یوه لویه منبع ده. تیل‌ئی دلویو پنځه پایپ لاینو په ذریعه آبادان ته رسیدلی هلته تصفیه کیږی سربیره په دغه په تهران او کرمانشاه کښی هم‌تصفیه خانی لری ،کرهنه دایرانیا نو لومړنی کسب دی.
غنم وربشی، جوار، وریجی، میوی، وړی ، تماکو، اومه وریښم، ګنی او پومبه یی‌ګټو ر تولیدات دی.

دایران ځنی مشهور تولیدات چه دایرا ن‌په څو مهمو ښارو کښی لکه کاشان، کرما ن، همدان، قم اراک، تبریز، مشهد اصفهان ا و تهران کښی دغالیو اوبدل دی .

معارف او مذهبئی:

شیعه، جعفریه، او امامیه مذهب‌ئی داکثریت مذهب دی.
لمړنی تعلیمات اجباری دی عالی تعلیما ت ورته دتهران، شیراز، مشهد، اصفهان، تبریز، اهواز او رضائیه پوهنتو نو کښی حا صـل دی.

د ۱۹۶۲ کال په اکتوبر کښی عسکری‌پوهی زده کول منځ ته راغله چه دهغه په اسا س دکلیوالو دثانوی ښوونځیو فارغان پکښی په درس لوستلو ترهغه پوری لګیا وی چه د بیرغ لاندی خدمت پای ته رسوی.

بار بادوس

پایتخت یې :
برج تاون .
دځمکې پراخوالی ــ ۱٦٦ مربع میله

داوسیدونکو شمیر یې :
۲٦۰،۰۰۰ تنه
پیسې یې :

دغرب الهند دالر د ۳۰ ــ **افغانیو اندول.**

باربادوس چه دنړیوی او اغزنی په معنی دی لومړی ځل ددری تنو پرتګالی او هسپانوی لامبو وهونکو نه په **دغه سیمه اطلاق شو ی** خرنګه چه دبار بادوس **داغزنی انیخر و یره** **ګنی ونی لری نو په دی عقیده بنایی.**
ددی سیمی نوم دهمد **غه ځای شخه ود ه** **کړی وی.**

په ۱۹۰۵ کال دلمړی ځل دپاره دباربادوس جزیری ته یوه انګلیسی بیړی ورسیدله.

وروسته انګلیسی پناه ګزینان یو په بل پسی دغی جزیری ته ورمات شول دبار بادوس اکثر اوسیدونکی تور پوټکی دی چه ژبه یی انګلیسی ده خپله داخلی آزادی په ۱۹٦۱ کال **دانګریز شخه وکتله.**

بوره، پومبه، فندی، شیره، دګنی ګړبی د بار بادوس مهم زراعتی پیداوار ګڼل شی.

برازیل

پایتخت یی:
برازیلیا.
دځمکې پراخوالی ــ ۳۰۲۸٦ر٤۷۳ مر بع **میله.**
دنفوسو شمیر یی په ۱۹۷۰ کال دحکو مت داتکل له مخی ۹۳۷،۰۰۰،۰۰۰ تنه
۲٦۱،۹۸۰،۰۰۰ تنه

بیرغ یی، شین د ۲۲ سپینو ستو رو سره **دزرغونه دایری په منځ یی دصلیب شکل چه په** مرکزی برخه یی طلا یی الماسی نقش دی لری.
پیسې:
کر وزیرو د ۱۹ افغانی انډول.
منابع او صنایع:
په برازیل کښی درنګونه ډیر دی مګر لږو یکښی انکشاف کړی دی.
منګانیز، وسپنه او موازیت چه دتوریزم لویه منبع ده تولیدات یی هم ډیر دی.
تیل، نکل، ګووم، صنعتی الماس، تامبه ، ګوار ترز او تنګستن یکښی میندل کیږی .
معارف او مذ هب یی:

برازیل په عمومی ډول یوکا تولیکی هیواد دی مګر مذهبی آزادی پکښی تضمین شوی‌ده دوه ډیرش رسمی پوهنتو نونه دری کاتولیکی پوهنتو نونه ٤۸٦ عالی تعلیمی موسسی اونور **شوونځی لری.**
ابتدایی اجباری تعلیمات یی وړ یادی.
دفاع. دیو انتخابی سیستم لاندی ټول نارینه ددولس کلنی نه دپنځه څلویښت کلنی پو ری دبیرغ لاندی عسکری خدمت پای ته رسوی دخدمت موده یی یو کال او داحتیاط خد مت دپاره پنځه کاله موده تاکلی شتوی ده.

بحرین

پایتخت یی.

دمنامی ښار. او سیدونکی زیا تو کم‌دیرش زره تنه دی.
دځمکی پراخوالی.
دمنامی دښاری سیمی په ګډون ٤۰۰ مربع کیلو متره په شمال خلیج کښی دمحرق پــه **جزیره کی تقریبا شل زره تنه میشته دی.**
اوسیدونکی:
یولك اوشل زره تنه.

بیرغ یې:
سپینه مخکه دسو روتپلوسره .
پیسې:
دینار ددوه سوه افغانیو انډول.
منابع او صنایع:
بحرین دنفتو ډکې ذخیرې لري. او دورځې ۲۰۰۰۰ بیرل تیل تصفیه او صادروي.
زراعت:
پهبحرین کښې زراعتي ځمکې ډیرې لږدي.
معارف اومذهب ئې:
دبحرین خلك مسلمانان دوه ابتدایي او یو عالي مکتب لري.

برما

پایتختیې :
درنګون ښار.
دځمکنې پراخوالي.
۲٦۱۷۸۹ مربع میله.
دنفوسو شمیر دملګرو ملتو ۱۹٦۱
۰۰۰،۹۸۰، ۲٦۱ تنه
بیرغ یې سوربهشین بخنه برخهیې‌سپین ستوری پنځه ضلعې دهرې ضلع تر منځ یې د نورو کوچنیو ستورو نقش لګیدلی دی.
پیسې کیات یعنې سل پیاس ۹ افغانو سره برابره دی.
منابع او صنایع:
معدنې تیرې پکښې خورا زیاتې دي تیل ، سرب زر نونګستن،جست‌او معدنې‌پیداوارې‌لعل یاقوت پشم ډبره او نورېې ګټور مهم معد نې تولیدات دي.
دکرهنې ارزښتناك،پیداوارې ورېجې‌پومبه جوار او تماکو و مهم تولیدات‌دي دکرو ند و دښې ودانې داوبو دمنابعو معدنو برښنا اوحمل او نقل دښه کولو دپاره زیات لګښت لري .
معارف او مـذهب :
دبرما اوسیدونکي اُستاسا مغل دي چه‌خیرې تایلندیانو ، تبتانو ،ملائیانو چینایانو او د ختیځې آسیا نورو اوسیدونکو ته ورتـه دي دبرما اوسیدونکي **اکثربه‌برمایي‌ژبه خبرې** کوي درنګون ،ماندلي او نـورو پوهـنتونو ـ کښې ئې عالي تعلیمات موجودي په ۱۹٤۸ـ کال په برما کښې ددولتي ښوونځیو سیستـم جوړ شو رسمي مذهب **یې‌بودایي ملهب‌دی‌چه** په سلو کښې ۹۰ پیروان لري .
دفاع :په ۱۹۵۱ کال.

دسړو دپاره د۱۸ ـکلنې نه تر ٤٦ کـلنې پورې او دښځو دپــاره د۱۸ نه تر۳٦ پورې عسکري اجباري خدمت کول تصویب شو .
فني متخصصین باید د۱۸ ـ کلنې او ۵٦ـ کلنې عمر ترمنځ خپل عسکري خـدمت دوره تیره کړي .

بلجیم

پایتختیې :
ـ. برسلز
دځمکې پراخوالي :
۷۸۱ ر۱۱ مربع میله .
داوسیدونکو شمیر ئې .
په ۱۹٦۹ ـکال دملګرو ملتـو داټکل لـه‌مخې ۰۰۰ ر٦٤٦ ر۹ تنه .
بیرغ ئې ـــ په‌افقي ډول درې تورې زیړې اوسرې تاګانې .
پیسې‌یې :
فرانك . **د«نوي پولو» سره برابر .**
منابع او صنایع :
دبلجیم یوازنی مهم درنګ دتیږو دسکرو درنګ دی . بلجیم صنعتي مواد تولیدونکـي هیواد دی‌سره **ددغه‌کر هه‌او ځنګلي هـم پکښې اهمیت لري.**

غنم ،کچالو ،وربشې ،جوار او لبلوئي‌ګټور زراعتي پیدا واردي .

لوی صنائع .ئې دمعادنو په‌استخراج پولاد سازي غذائي موادو ، مشروباتو، ماهي نیولو، شیښبیي **دالماسو برش دنساجي‌اوکیمیا و ي** مواد تولیدوي .
دنړۍ دالماسو دتجارت لوی‌مرکز دانتورپ ښار دی .

معارف او مذهب :
دبلجیم خلك په دوه برخو دفلمنگانو او والون په نوم ویشل شی .
داکثریت مذهب ئی .رومن کاتولیك مذهب دی دکنشت لیژ ،برسل او لوین پهښاروکښی څو پوهنتونونه او دکرهنی ،تخنیك هنر او موسیقی ښوونځی لری .
پهجنوب کښی دبلجیم دخلکو رسمی ژبی فرانسوی او پهشمال کښی یوه ډنمارکیژبیته ورته فلمشی ژبه چه په بروکسل کښی دواړه ژبی دبلجمی ژبو تشکیل دی ویل کیږی :

دفاع .
بلجیم دشمالی اتلا نتیك **دنظامیتړونغړی** هیواد دی عسکری خدمت عام دیپه داوطلبانه ډول**د۱۷کلنی عمرڅخه شروع کیږی پنځه** کاله خدمت لازم دی داولسس کالنی نهپورتهاو داتلسس کالنی نه لږ څلور کاله او داتلسس کلنی نهزیات دری کاله عسکری خدمت پایته رسوی دخدمت لازمی ټاکلی موده ۱۲ میاشتی دی پهدغـه اصل کښی احتیاطی منصبداران شامل نهدی .

بلغاریا

پایتختیی :.
دصوفی ښار .
دځمکی پراخوالی .ــ ۲۹ ۴۲۷ ــمربعمیله .
دنفوسو شمیرئی .ــ د۱۹۶۹ ــ کالداټکل لهمخی ۸،۴۳۶،۰۰۰ تنه
بیرغ ئی .ــ دری سپینی ،شنی ،سریافقی ټاکانی پهمنځنی برخـه کښی دجنـگی نښی نقش دی .
منابع او صنایع :
دکرهنی زیات پیداواریی غنم ،وربشی او جوار دی کچالو او باټینگر هم پکښی کیږی **هیوادیی پهعمو میډول یو زرا عتـی هیواد** دی مگر دملی اقتصادی پلان لاندی صنعتیکیدو په لور روان دی دبرښنا په قوی ،سکرو ، ماشین ،باب، فلزا تو ،په نساجی ،ساختمانی موادو ،پوټکو څرمنی شیانو او تیلو باند ی

زیات زور لگولی شویدی**دتجارتلوپهبرخهیی** کری دکمونسیتی هیواد وسره جاری دهصادرات یی غنم ،سبزیجات ،کیمیاوی مواد ،سپین زر نساجی پوټکی فلزات ،سمت او ماشین بابدی

معارف او مذهب :
دخلکو ژبهیی **بلغاریایی ژبهده اساسیتعلمات** ییډ ۷کلنی نهتر ۴۱ کلنی پوری اجباری دی **یوو یشت پو هنتو نهاوعالی ښوو نځی لری** پهدغو کښی د صوفیه پوهنتون هم شاملدی مذهب یـی اوتو تـوداکس مـذهبدی پـه بلغاریا کښی داوه نیم سوه زرو څخه زیات مسلمانان هم **میشتهدی.**
دفاع ــ
داولسکلنی څخه ترپنځه شپیتهکلنیپوری ددوه کالو دپاره عسکری خدمت اجباری دی .

بوتسوانا

پایتختیی کابرون .
دځمکی پراخوالی ..... ر۲۷۵ ــمربع میله.
داوسیدونکو شمیرییی په ۱۹۶۹ کال دملگرو ملتو اټکل له مخی ...ر ۶۲۹ تنه .
بیرغـتك شین دیوی توری افقی پټی سره منځنی څنډه یی سپینه ده .
پیسی :
دجنوبی افریقی راند د.۶ افغانو سرهبرابر بوتسو اناد ۱۹۶۶ کال دسپتمبر په دیرشمه نیټه دبرطانی دتحت المایگی نهآزادهشوله .

بوروندی

پایتختیی :
بوجومبورا
دځمکی پراخوالی ــ۱۰۴۷ ــمربع میله
داوسیدونکو شمیریی په ۱۹۹۶ کال دملگرو ملتو داټکل له مخی **...ر۳،۲۷۵ تنه .**
بیرغیی :

دنړۍ مملکتونه

دوه سګښتي ستري تاپه‌سراولمن کښې شين اوښي لورته يي په‌سپينه مرکزي دايره کښې دطبل دپاسو دګيا وړي دي .

پيسې :
فرانك دپنځوسو پولو انډول .

بلجيم د ملګرو ملتو نه مرستي اخلي‌د ملګرو ملتو أودافريقايي هيواد دموسسي غړ هيواد دي نيمايي اوسيدونکي يي عيسو ي‌دي اونور خلك يي‌دا يمانا په‌نوم‌خداى پرست‌دي کوي کيروندي سواحلي او فرانسه ژبي پکښې معمول دي .

بوليويا

پايتختي‌يي :
ـسوکر .
لازيايي دحکومت‌مرکزدي .

دځمکي پراخوالي :
۴۲۴٫۹۶۳ ـمربع ميله .

داوسيدونکو شميريي
په‌۱۹۶۹ کال دملګرو ملتو داټکل له مخې ۴٫۸۰٫۴٫۰۰ تنه

بيرغ‌يي :
په أفقي ډول دري سري زيړي اوشني‌تاګاني.

پيسې :
پيسو دځلورو افغانو انډول .

منابع او صنايع :
په سلو کښې‌اويا تنه‌يي دکرهنې په چارو لګيا دي دکروند وتوليدات کاکاو بوره ،قهوه وربشې ،وريجې اوربې ،يي مهم پيداوار دي .

دصنايعو نه‌يي دمعادنو توليدات زيات مهـــم دي ګټوري شتمني ،زر ،تامبه ،سرب ، جست سره زر ،وسپينه ،اوچونه پکښې زيا ت دي د نړي دحلبي توليدات په بوليو ياکښې منيد ل شي .

پوهنه او مذهب

لومړني تعليمات‌يي وړيا او اجباري دي‌دلو يانو بيسواد ي پکښې چه‌په سلو کښې اته پنځوس اټکل کيد له مخ‌په‌کميدوده‌پوهنتونه لري عمومي مذهب يي رومن کاتوليك دي ، دينونونه پکښې آزاد دي رسمي ژبه‌يي‌هسپانوي ژبه ده .

دفاع

دعسکري‌خدمت‌دوره‌يي چه‌په پنځلس‌کلنې څخه شروع او تطبيق کيږي اجباري ده .

بهوتان

پايتختي‌يي :
تيمبو .

دځمکي پراخوالي :
۱۸٫۱۴۷ ـمربع ميله .

دنفوسو شميريي ـ
په ۱۹۷۰ ـکال دملګرو ملتو داټکل له‌مخې ۸۰۰٫۰۰۰ ـتنه

بيرغ‌يي :
مثلثه ټوټه بور تني برخه يي‌نارنجي او لاندې برخه يي زرغونه‌په يوه ټوټه يي دشين ښامار نقش دتاګانوتر منځ‌لګيدلی دی.

پيسې :
هندي روپۍ‌داته أفغانو سره برابر

پاراګوي؛

پايتختي‌يي :
اسونسيون .

دځمکي پراخوالي :
۱۵۷٫۴۷ ـمربع ميله

داوسيدونکو شميريي
په ۱۹۶۹ کال دملګرو ملتو داټکل له مخې ۲٫۳۰۳٫۰۰۰ ـتنه

بيرغ‌يي :

دری‌افقی سری سپینی زرغو نی تاگا نـی د سپینی‌تاپه یوه څنډه ‌یی جنګی‌نښه‌په بل لوری دیوی جملی‌سره‌دزمری نقش دی دغه‌بیرغ په نري یوازنی بیرغ دی چه دواړه خوا وی مختلفی‌دی .

پیسی :

دګوارانی ددیرش پولو سره انډول .

منابع او صنایع :

دودانی‌لرګی په‌کښی‌ډیر دی‌وسپنه میګانیزم اوتامبه پکښی ډیر زیات دی .مګر ویستـــل شوی‌نه دی‌په‌سلو کښی ۷۵ خلک پو ونده اومالداردی جوار، پو مبه ،لوبیا ،تمبا کو ، میوی ،نارنج ،توکی ،میوی پکښی زیاتی دی ګټور صادرات یی دغوا· ګانی غوښی او نور خوراکی شیان دی پومبه، سپنسی لرګی د خارو پوټکی او تماکو صادر وی .

معارف او مذهبی

عمومی مذهب یی رومن کاتولیك دی نور ، مذهبونه پکښی آزاد دی .

داوه کلنی څخه ترلس کلنی پوری ابتدایی تعلیم پکښی اجباری دی ·

ژبه یی‌هسپانوی ژبه مګر دګوار انی په‌نو م دسرو پوټکو پخوانی ژبه هم پکښی‌ویل‌کیږی

پاکستان

پایتخت‌یی :

اسلام آباد .

بیرغ‌یی

دشمین بخنی تاسره عمودی سپینی تاته‌نزدی میاشت اورستور وسره پنځه ضلعی لری .

پیسی :

پاکستانی روپی داته افغانو انډو ل .

پانامه

پایتخت‌یی :

پانامه .

دځمکی پراخوالی :

۲۹۲.۸ ــمربع میله .

داوسیدونکوشمیریی ــ

په ۱۹۶۹ ــ کال دملګرو ملتو اټکل له‌مخی ۰.. ر۴۱۷ ر۱ ــتنه

بیرغ‌یی ــ

څلور سپینی تاګانی دزرغونه ستور وسره په مستطیل ډول شین سپین دسرو ستورونقش پری لګیدلی دی .

پیسی ــ

بالبو اد ۴۵ افغانو انډول .

منابع او صنایع :

پانامه ګڼی ځنګلی لری دکاج لرګی ګټو ر صادرات دی یوازی نیمایی سیمه یی کروند ه اودکرهنی وړ د مالدا ری هم پکښی روز ل پکښی کیږی قهوه اووریجی مهم تولیدا تدی ارزښتناك صادرات یی کیله کاکا بوره اوسمت دی زیات تجارت دامریکی سره کوی .

معارف او مذهب

رومن کاتو لیکی مذ هب

پکښی مروج دی‌یوبل مذهب هم پکښی موجود وی داوه کلنی نه‌تر پنځلس کلنی‌پوری‌تعلیمات پکښی اجباری دی .

رسمی ژبه‌پکښی‌هسپانو ی ده چه استعمال یی اجـبـاری دی دپانامی پــه ښار کښی یوملی پوهنتون هم لری .

پرتګال

پایتخت‌یی :

دلزبن ښنار .

پایتخت‌یی :

۵۱۰ر۳۵ ــمربع میله

داوسیدونکو شمیریی ــ

په ۱۹۶۹ کال دملګرو ملتو داټکل له‌مخی ...ر ۵۶۰ر۹ تنه .

بیرغ‌یی :

په عمودی شنی سری تاګا نی په منځ‌کښی دسپر نقش لګیدلی دی .

پیسی :

ایسکو دیوی‌افغانی اوه پنځوس پولوانډول

منابع اوصنایع.

دکروند ومهم پیداوار یی غنم جوار او

وریجی دی‌باغی میوی انگور او شــــر ا ب
دی دښو نه تیل او نوری میوی پکښی زیا تی
پیداکیږی سیمه‌یی‌په سلو کښی پنځلس د
نښتر وځیږ واو کارك ځنګلو نیولی ده .
دمعادنو تولیدات دوبرو سکار ه ،سر ب ،
تامبه قلعی کاروین گوګړ ،لیتیم، اوتیتا نیم
دی گټور صناعتی تولیدات یی رختونه لوښی
کیمیاوی مواد کاغذ او ښیښی دی .
صادرات‌یی‌کارك، شراب ،په دبلو کښی‌بند
شوی ماهیان ،وځکی اونورو په گڼون تجار تی
ارزښت لری .

معارف او مذهب یی

دپرتگال اساسی مذهب یی رومن کاتولیك
دی مگر مذ هبی آزادی پکښی ده ابتدا یـی
تعلیمات پکښی اجباری دی څلور پو هنتو نو
هم‌لری مختلفی‌تعلیمی موسسی‌پکښی دفنی‌هنری
اوموسیقی ښونځیو په گڼون ډیر ی دی .
دفاع : عسکری خدمت پکښی دشل کلنـی
او پنځه څلویښت کلنی ترمنځ اجباری دی .

دپرتگال متصرفات

انگولا در زمینه اوږ دوالی دجنوبی کانگو در
یاب سره لگیدلی سرحد لری دیوه گورنر له
خواجه فوق العاده اختیارات لری اداره کیږی
یوه تقنینی ټاکلی شورا هم لری ده۵۷۵ کا لنه
وروسته دپر تگال متصرفه ده‌اوسید ونکوپی
۴٫۹۳۶ تنه دی .
په دغو کښی یوازی دوه‌لکه‌پنځوس زره‌تنه
اروپایی دی .
دلوند ا ښاریی پایتخت دی .
گټور پیداواریی قهوه ،الماس ،جوار ،ماهی
بوره‌تامبه غوړیږی‌دانی عاج، غوا ،تماکو اور
بړدی .
دهرډول شتمنی ډك درنگو نه لری سر ه‌زر
اوتیل هم پکښی کشف شوی دی .
الکول ، ،تاری رختونه ، کاغـذ بوت او نور
پکښی مهم تولیدات دی .

موزامبیق ــ

ددیلاکو دخولی نه‌په ختیځ‌افریقه کښی
ترجنوبی اتحادی افریقی پوری اوږ دوا لی‌لری
دځمکی پراخوالی ۲۹۷۷۳۱ ـمربع میله‌باندی
زیاتو کم اوه ملیونه تنه میشته دی .
پایتخت‌یی لورینکو مارکیس په نوم مرکزی
ښار دی مهم پیداوار سمت اوپره بور ه‌پومبه
کوپره ، اوموم دی‌دمعادنو تولیداتو یی سره‌زر
سپین زر اویورانیم دی .
شنی دماغی جزایر په پنځلس جزیری په
شمالی اطلس کښی دی توله سیمه یی د ،
۲.۱۵۴۹ ـمربع میله نه‌زیاته ده .
پیداواریی قهوه ،درمل ،پوټکی ،میوی او
حبوبا ت دی پرتگالی کینیا
دلوید یځی افریقی په ساحل کښی دسینگال
اوگایانا ترمنځ ۱۳۹۴۸ مربع میله پراخوا لی
لری ۶۳۹٫۰۰۰ تنو څخه زیات اوسیدونکی‌لری
مهم صادرات یی موم ،روغنیات ،عاج ا و
پوټکی دی دپیسو په‌نوم مهم بندر لری دسان
نوم اوپرنسیب په نوم جزایری دگینیا پــه
خلیج کښی دیوگو رنـر داداری لاندی زیاتو
کم څلور شپیته‌تنه اوسیدو نکی لری‌پیداواریی
کاکاو، قهوه کوپره، نباتی غوړی اوکنیـــن

ماکاو ــ

دچین دگانتون دسیندو په خوله کښی وا قع
ده دیوسل او پنځوس زره تنو څـخه زیا ت
اوسیدونکی لری زیات‌تجارت‌یی‌دچین‌سره دی.
دپرتگال تیمور ــ داستر الیا په شما ل‌کښی
دتیمور په نوم یوه کوچنی جزیره ده‌چه زیاتو
کم پنځه لکه اوسیدو نکی‌لری‌قهوه کوپره او
موم‌یی‌مهم صادرا ت‌دی .

پولند

پایتخت‌یی :
وارسا
دځمکی پراخوالی :
۱۲۰٦٦٤ ـمربع میله .
داوسیدونکو شمیریی ــ ۱۹۶۹ کال دملګرو
ملتو داټکل له مخی ... ر۵۵۵ ر۳۲ ـتنه
بیرغ‌یی :
دوه افقی سپینی‌اوسری تاگانی .

پیسی :
زلوتی څلور زلوتی دلسو افغانی انډول .

منابع او صنایع‌یی :ــ په سلو کښی ٤٥ــ
تنه‌کروند گردی‌دکرهنی‌پیداواریی غنم وربشی
کچالو ، لبلبو ،تماکو دی. صناعتی‌تولیدات‌یی
رختونه کیمیاوی موادلرگواسباب اوفلز ی
لوښی دی په‌نو صنایعو کښی موتو تراکتـور

درانه ماشینونه بیری اوالوتکی جوړیږی. لویی صناعتی فابریکی ملی دی ددااقتصادی پلان لاندی کار کوی.
دمعادنو شخه هم شتمن هیوا ددی ددیر و سکاره تیلی طبیعی گاز سرب ، گوگرد، پتاسی او نور ډیر شیان لری.
معارف او مذهب یی– تعلیمات یی وړیا او اجباری دی ٧٦ د عـالـی تعلیما تو موسسی لری مشهور پوهنتو نونه یی دوارساپوهنتون لودز ، تورن ،پزنان ، کراکو ، لوبین او واکلا پوهنتونونه دی لوی مذهب یکښی رومن کاتولیك مذهب دی.
دفاع دشل کلنی او پنځوس کالنی عمر تر منځ دعسکری خدمت موده تاکلی شوی ده ددوی گونی ځمکی . بحری او هوایی قوا وی لری.

پیرو

پایتخت یی :
دلیما ښار دی.
دځمکی پراخوالی – ٤٩٦٢٢٢ مربع میله.
دنفوسو شمیریی –... ر١٧٢ر١٣ – تنه.
بیرغ یی :
دری عمودی سری سپینی تاگانی په سپینه تا باندی سور یخن زیړ نقش لگیدلی دی.

منابع اوصنایع :
په سلو کښی دیو٥٨ تنو کسب یی دکر هنه او مالداری ده چه دپیرو په سلو کښی ٤٧ ، صادرات برابر دی.
په زراعتی تولیداتو کښی پومبه یی ښه پیداوار دی وړی پوټکی بوره ،قهوه ،وریجی کچالو وربشی او تمباکو دی جوار یی دبومیانو خوراکی پیداوار دی دماهی نیولـو صنعت ، پکښنی خورا زیات دی ددغه کبله پیرو په نړی کښی دغذای ماهیانو دتهیه کوونکو هیواد و شخه لومړی درجه هیواد دی غرنی درنکو نه یی دشتمنو ډك دی ویندم اوتا مبه پکښی ډیر ه پیداکیږی د پولادوصنایع پکښی مخ په انکشاف دی.
دصادراتو زیاته برخه یی پومبه ،ماهی اومه پترول اودهغه نه اخستل شتوی مواد ،بور ه تامبه اواوهه اوسپینه دی ماشین باب او عراده جات وارد وی رختونه کیمیاوی مواد او رنکونه یی هم وارداتی شیا ن دی.

معارف او مذهب یی :
دروِمن کاتولیك مذ هب حمایت پکښنی کیږی مگر مذهبی آزادی لری په سلو کښی ٤٧ تنه بومیان او نورسپین پوټکی دی په سلو کښی یونیم یی تور چینایان او جاپانیان دی.
د٧کلنی ده تر ١٤ کلنی پوری پکښی ابتدایی تعلیمات وړیا او اجباری دی.
دسان مارکوس پوهنتو ن پکښی دنیمی لویدیځی کری د پوهنتونو شخه پخوانی ، پوهنتون دی.
اته نور پوهنتونونه هم لری رسی ژبه یی هسپانوی ژبه ده.
دفاع –
دوه کاله کړندی عسکری خدمت پنځه کاله په لمړی احتیاط او پنځه کاله دوهم احتیاطاو شل کاله په ملی کاروکښنی خدمت اجبا ری دی هوایی او بحری دوه عصری قوا لری.

تانزانیا

پایتخت یی :
دارالسلام.
دځمکی مجموعی پراخوالی ...٠ ر٥٨مربع میله
داوسیدو نکو شمیریی – په ١٩٦٩ کال د ملگرو ملتو داټکل له مخی ... ر٩٢٦ ر١٢ تنه.
بیرغ یی :
دری شین بخنی توری او زرغونه دری تاگانی چه په زیړ ویټو دیوی بلی نه بیلی شوی دی.
پیسی :
دتانزانیا شلنك دشپړو نیمو افغانوانهول
خرگندو نه –
دتازانیا متحده جمهوریت په ١٩٦٤ کا ل جوړ شوی جولیوس نایو یری دتانگا نیکـا د

جمهور رییس په حیث او عبید عمانی دزمنیجار مرستیال په حیث وټاکل شول .

ددغه تړون په اساس دفاعی خارجه او اجتماعی خدمتو چاری ددارسلام دمرکزی حکوت په تعلق شوی مگر دواړه برخی دیوی بلی نه جدا پاتی شولی .

تانگانیکا په ۱۹۶۱ کال دمشترك المنا فع هیواد وپه چوکات کښی آزاده شوله .

دزنجبار ښار دزنجبار پایتخت دی .

دری لکه اوشل زره اوسیدو نکی لری ، دختیځی افریقی دسواحلو نه ۲۳ میله لیری یوه دجزیره ده چه دبرطانی داداری لاندی و.

تایلند

پایتختیی :

بنکاك .

دځمکی پراخوالی :

۲۰۰۱۴۸ مربع میله .

داوسیدونکو شمیریی :

په ۱۹۶۹ کال دملگرو ملتوداټکل له مخی ۳۴٫۷۳۸٫۰۰۰ تنه

بیرغیی :

سری سپینی زرغو نی افقی تاگانی په سپینی سره تایی د زرغونه تابلن والی په نورو یو په دوه دی.

پیسی :

بات ددوه افغانو او ۲۵ پولو انډول .

منابع او صنایع :

گڼی ځنگلی لری په سلو کښی ۹۱ تنه په کرهڼه لگادی دډیرو سکاره قلعی مینگا نیز تونگستن او سیماب پاره، پکښی مینډ ل شی وریجی پکښی دومره ډیری دی چه دتایلند دخلکو اساسی خوراك همدغه وریجی دی او صادرا ت یی په سلو کښی پنځوس خارجی اسعار دغه هیواد ته جلب کړی ده .

نورډیر حبوبات یی پیداور د ی هغه صنایع چه خارجی پانگی ځانته تشویقوی ، ډیری دی دوا جوړلو اوبرقی سامان صنا یع پکښی شته دی .

بودایی مذهب دی .

ترکیه

پایتختیی :

دانقری ښار

دځمکی پراخوالی :

۲۹۶۵۰۰ مربع میلــه

داوسیدونکو شمیریی – په ۱۹۶۹ کا لد ملگرو ملتو داټکل له مخی ۳۴٫۳۷۵٫۰۰۰ تنه.

بیرغیی :

په سور پخته تا باندی پنځه سپین ستوری او میاشت نقش شوی ده .

پیسی –سل پیاستر دپنځه افغانو انډول دی

منابع او صنایع :

اوسیدونکی په سلو ښی ۷۷ –تنه زرا عتی حاصل اخلی دکرهڼی پیداواریی تماکو حبوبات بومبه دښونه تیل وړی وریشم اینځرهردو ل میوی بوره او تریاك یی دطبی مقاصد ودیار ه گټور تولیدات دی دترکی ځلوینبت ملیو نــه جریبه سیمه گڼو ځنکلو نیوله ده .

دډیرو سکروو سپنی تامبی پترو ل او کروم لوی شتمنی لری .

معارف او مذهب یی

مذهب اودولت یی دیوبل نه بیل دی په سلو کښی د۹۸ په خواشا کښی ترکی مسلمانا ن دی تعلیم پکښی په اجباری ډول وړیا دی ، داستامبول انقری ازمیر او ارض روم پوهنتونونه دترکی مشهور پوهنتونه دی .

دفاع

عسکری خدمت پکښی اجباری دی ترکیه ، ډیری ځمکی لښکری داطلس تړون ته ورکوی د۱۹۵۳ – کال موافقتنامی په ډول ترکیه یونان او چکوسلواکیا دبالقان په نظا می تړو ن کښی برخه لری په ۱۹۵۹ کال یی دامریکایی سره یوبل دفاعی تړون هم کړی دی .

ترینیداد

پایتخت‌یی :
پورت آف سپین

دځمکی پراخوالی :
۱۹۷۹ مربع میله .
داوسیدونکی شمیریی ــ په ۱۹٦۹ کال د ملګرو ملتو داټکل له مخی ۱٫۰٤۰٫۰۰۰

بیرغ یی :
سره تادتوری پتی اوسپینی ژی سره دکښی خنډی نه دیو پور تنی ښی‌خنډی‌لاندی اوږدوالی لری .

پیسی :
دتر ییندادوتو باکو دالر دی‌یودالر یی د۲۵ افغانو انډول دی .

ابتدایی او ثانوی تعلیمات داولس کلنی پوری وړیادی یوه یونیورستی او تخنیکی انسټیتو ت لری .

ترینیداد دملګرو ملتو مشترك المنا فـع هیواد او دامریکایی هیوادو دموسسی غړی هیواد دی .

توګو،

پایتخت‌یی :
لـومه

دځمکی پراخوالی : ۵۸۰۰۰ مربع میله .
۲.٤.. مربع میـله

دنفوسو شمیریی
په ۱۹٦۹ کال دملګرو ملتو داټکل له مخی ۱٫۸۵۱٫۰۰۰ تنه دی .

بیرغ یی ــ
دمربع سوربخنی تاسره شنی زیړی افقـی تاګانی په منځ کښی دستوری خیره‌لګیدلی‌ده.

پیسی فرانکه
د۱۸ پولو سره انډول .

قهوه کاکاو کوپره او پومبه یی ګټور تولیدات دی .

تونس،

پایتخت‌یی ــ
تونـــس

دځمکی پراخوالی

داوسیدونکو شمیریی
په۱۹٦۹ کال دملګرو ملتو داټکل له مخی ۱٫۹۵۹ ... تنه دی

بیرغ‌یی :
سور په یوه سپینه دایره کښی‌دمیاشتی د شهره دیو سور ستوری سره لګیدلی ده .

پیسی :
دینار د۹۰ افغانو انډول

منابع او صنایع :
کرهنه پکښی‌عمومی کسب دی مالدا ری‌هم پکښی رواج دی دکرهنی وړ کروند وحاصلات یی غنم ، وربشی ، خرما ، وښبونه‌تیل،زردالو بادام ، انځـر ، شفتالو ،سبزیجات،شوتل‌اور شقه دی فوسفور وسپنه ،سرب او جست هم دیر لری .

دصنایعو مهم پیداوار یی دبلی جوړ ول د مصنوعی سری تولید قالین او بدل کمبلی ، بوتان او دساختمانی موادو تولیدا ت دی .

صادرا تی ګټور شیان یی دښونه تیل شراب اومه اوسپنه سرب ،ګوګرد او حبوبات دی‌لس کلن انکشافی پلان‌یی په ۱۹٦۲ کال شروع‌شو

معارف او مذهب ــ
داوسیدنکو اکثریت یی‌مسلمانان‌دی یو لك اوشل زره اروپایی اوه زره یهودی هم پـه تونس کی مشتر دی .

جاپان

پایتخت یې :
دتوکیوښار .
دځمکې پراخوالی :
۱٤۷۲٦ ـمربع میلــه
داوسیدونکو شمیرې ـ
په۱۹٦۹ کال‌کښې دملګرو ملتوداټکل له‌مخې ...ر۳۲۲ر۱۰۲ ـتنه دی.
بیرغ یې :
په سپینه تادلمر سری‌شغلې لګیدلې دی .
پیسې ـ
ین ددولس پولو انډول .

منابع او صنایع :
دکرهنې نیمایې برخې څخه زیاتې کروندې دشولو دکر هنې په مقصد چه دجاپانیانوزیات خوراك وریجې دی شالیزار دی .

نورزراعتې پیداوارېې ـغنم ،وربشې،کچالو لوبیا ،تماکــو ،چای ، شفتالــو ،ناك ، منې او انګور دی.
دسروز روسپینوز ر وتامبې ،سرب ،جست اکروم،سپین‌اسنګ‌سکاره ګوګردمالګه اوپترول یې معدنی تولیدات دی ډیر صناعتې تولیدات یې وسپنه‌اوپولاددی دحمل‌نقل‌وسایل،ماشینونه الکترونیك آلات ،بیړی جوړوی کیمیاوی‌مواد مصنوعی سری،تاریزوړیـن‌او وریښمین‌رختونه چینی لوښې ،دلرګی سامان دی او دبیړ یو جوړ ولو ۹۰ دستګا ه لری چه دنړی دمشهور و بیړی جوړو نکو څخه ګڼل شی په یوساعت ، کښې د۱۲٤ ـملیارد ه کلیو اټونه زیا ت‌برښنا تولید وی زیات صادرا تې شیان یې پوښاکی اجناس فلزی صنایع دلوبو شیان ،کیمیاوی سره ، بیړی دد فتــر ما شینــو لــه کمــری ،میکــرو سکــو بــو نــه دور بینونه او عــراده جــات د ی دسیــل منــبــع ته‌یی دسیلانیانو جلبول داسعارو ډیر ید ل تشکیلوی دجاپان صادراتې‌تولیدا ت په سلو ، کښې دشلونه تر دیرشس پوری دامریکې متحده ایالات خریدار دی .

معارف او مــذهب :
دوه لوی بودایې اوسنتو لیزم مذهبونه‌لری په همدغه ډول عیسوی کلیسا ګانی یې هم یکښې شته‌دی ابتدایې اومنځنی تعلیما ت تر ۹ ټولګی پوری اجباری دی.
د٤٥ ۲ پوری پوهنتونونه لری اساسی ژبه‌یې جاپانی ژبه ده انګلیسی تجارتی ژبه ده چه په عالی مکتبو کښې لوستل کیږی .

جمیکا

پایتخت یې :
کنګستن .
دځمکې پراخوالی :
٤٤۱۱ـ مربع میله .
اوسیدونکې :
د ۱۹٦۹ کال دملګرو ملتو دشمیر له مخې ۰۰۰ر٥۹ر۱ .
بیرغ یې :
شین تور صلیبی طلاته ورته لښه پـری لګیدلې ده .
پیسې :
پوند د۱۲٦ افغانیو انډول .

چــاد

پایتخت یې :
فورت‌لامی ـ
دځمکې پراخوالی :
٤۹٥۷٥۳ ـمربع میله .
اوسیدونکې : په ۱۹٦۹کال‌دحکومت‌داټکل له‌مخې ۰۰ ر۰۰۰ ٤ ـتنه
بیرغ یې :
زرغونه زیړی دسری عمودی تاګانی .
پیسې :
فرانك د۱۸ پولو انډو ل .

چکو سلواکیا

پایتخت‌یی :
پراګ .
دځمکی پراخوالی :
۴۹۳۷۰ ـ مربع میله .
اوسیدونکی :
د ۱۹۶۹ کال دملګرو ملتو دشمیر له‌مخی ۱۴٬۴۱۸٬۰۰۰ تنه .

بیرغ‌یی :
سپینی اوسری افقی تاګانی‌دیوی مثلثی‌زرغونه تاسیره دلمنی نه‌دبیرغ ترنیمای پوری اوږ د والی لری .
پیسی :
کورونا ـ سل هیلر دشپږو نیمو افغانو انډول

منابع او صنایع :
چکواسلواکیا دخپلو ګټور و طبیعی منابعو خاوند دی دمځکی دریمه برخه یی دلبلبو ګټور کر هنه لری دپلزن‌دښارنه‌یی دوربشو اوبه صادریږی‌سکاره وسپنه‌اوتیل‌یی دخپلو درنګونو تولیدات دی رادیم اوبورا نیم پکښی زیات مشهور دی جنګی وسلی هم‌پکښی جوړیږی دپولاد دجوړ ولو مرکزونه هم لر ی د ښیښو اوچینی لوښوجوړول پکښی زیات‌رواج لری بوټاناو الوتکی اونور تولید وی .
دفاع ـ
دشل کلنی نه‌ترپنځوس کلنی عمر پور ی دوه کاله عسکری خدمت اجباری‌دی سمبا ل شوی ځمکی او هوایی قوی لری .

چلی

پایتخت‌یی :
سانتیاګو
دځمکی پراخوالی :
۲۸۶۳۹۶ ـ مربع میله.

اوسیدونکی :
۹٬۵۶۶٬۰۰۰ ـ تنه .

بیرغ‌یی :
سپینی او سری افقی تاګانی په زرغو نه ځمکه یی‌پورتنی ښتی ډډی ته‌سپین ستو ری لګیدلی دی .
پیسی :
دسکو دو د۹افغانیو انډول.

منابع او صنایع :

ږچلی دشمالی برخوشاړ دښتونه ډیر درنګونه‌لری چه‌دچلی صادرات په‌سلو کښی تر۷۵ ـ پوری دهمدغه معادنو تولیدا ت دی ، نایتریت ایودین ، وسپنه سکاره ،سره زر ، سپین زر کوبالت ،جست، میکانیزه بورا ت سیماب ،تیل ،مالګه ،ګوګرد اومر مریی‌ګټوره معدني شتمني ده کرهڼه هم پکښی اهمیت ، لری او لـــوی باغونه پکښی ډیر دی غنم وریجی ،جوار اونورډیر زراعتی پیداواریی‌د خپلی کروندی حاصل دی دلبلبو کرهڼی عراده جاتو او نساجی پکښی انکشاف کړی دی د انګور وتاکو نه پکښی ډیر دی شراب یی‌یو ګټور صادراتی قلم دی غوښه،وربشی‌اومیوی ګټور صادراتی پیداوا ر دی .

ډیرهوایی‌میدانونه‌لری په ۱۹۶۱ کال ، حکومت داقتصادی انکشاف لس کلنه پلان دخلویښت ملیارد دالرو په لګښت اعلان‌کړ

منابع او صنایع :

داوه کلنی نه‌ترپنځلس کلنی پوری تعلیمات پکښی اجباری اووړ یا د ی .

سانتیاګو یوشمیر پوهنتونونه هم لر ی ژبه‌یی هسپانوی ژبه ده اودزیاتو خلکو مذهب رومن کاتولیك مذهب دی .

دفاع ـ
دشل کلنی عمر ترپنځه څلویښت کلنی‌عمر پوری عسکری خدمت اجباری دی.

دولسی چین جمهور یت

پایتخت‌یی :
پیکنګ

دځمکی پراخوالی :
۳۷٤٦٤٥۳ــ مربع میله اوسیدونکی‌په۱۹٦۹ کال دملګرو ملتو دا‌ټکل له مخی ۰۰ ر.۰۰ر.۷٤۰

بیرغ‌یی :
سره پنځه ستوری لګیدلی دی .

پیسی :
یوان داته لس افغانیو انډول .

منابع او صنایع :
چین داوسنی‌نوی‌رژیم دمخه په عمو می‌ډول یو زراعتی هیواد ؤ دکرهنی حاصلات یی غنم وربشی ــجوار ، می ،حبوبات ،لوبیا ،او نور یی دشمالی برخو مهم‌پیداوار دی دچین پــه جنوبی برخو کښی وریجی، بوره‌اونیل ګټور حاصل دی .

جوت اوپه دغه ډول نور ډیرو بوتی پکښی زرغونیږی دزیږ سیندسیمه یی‌دپومبی‌دکرهنی

دپاره ورسیمه ده په لویدیځ اوجنوب کښــی چای کرل شی چه ښه ګټور حاصل ورکوی په چین کی‌دوریښمو صنعت‌خلورزره‌کلن‌تاریخ‌لری غواء میږی پکښی ډیر روزل کیږی‌چینی‌لوښی اودښیښو تولیدات پکښی‌مروج‌کسب‌دی‌درنګو نو مهم پیداواریی سکاره دی دسپینی قلعی‌رنجو پترول تونګستن اومالګی درنګو نه هم لری .

معارف او مذهب ـ

دبیسوادی درفع‌دپاره کوښښ‌ئی‌موفق‌دی‌زیات‌او کم پنځلس پوهنتونونه او ٤٨ دانجنیری‌تعلیمی موسسی دیرش دکرهنی پوهنځی لری .

په چین کښی لوی مذهب بودایی مذ هب خورا‌ډیر پیروان‌لری کنفوسیو نیزم‌هم پکښی‌شته تااونزم پکښی یو بل دینی‌روش دی چه زیا ت یی تناسخ ارواح سره رابطه لری په ځینو ځایو کښی یی پیروان شته دی په چین کښی زیاتو کم پنځوس ملیونه مسلمانا نمیشته دی عیسوی پیروان هم‌پکښی شته‌دی.

داهو می

پایتخت‌یی :
پورتونو .

دځمکی پراخوالی :
٤۳٤٨۳ــ مربع میله

اوسیدونکی :
۰۰ ر.٦٤٠ر٢ ـتنه

بیرغ‌یی :
یوزرغونه عمودی تـاده زیـړی او سر ی افقی تاګانی دی .

پیسی ـ فرانك داتلس پولو انډول .

دنمارك

پایتخت‌یی :
کوپن هاګن.

دځمکی پراخوالی :
۱٦٦۱۹ــمربع‌میــــله

اوسیدونکی
فاروو ګرینلیند په ګډون ... ر.۱۹ ر٤۰ تنه

بیرغ‌یی :
په‌سره تاسپین صلیب لګیدلی دی .

پیسی :
کرون دشپږنیمو افغانیو انډول.

منابع او صنایع :
اوسیدونکی په‌سلوکښی۲۵ تنه کرو نده

ګردی کوچ‌اوپنیریی ګټور صادرات دی‌ماهی نیول هم‌په دنمارك کښی یو مهم کسب د ی

سنیلانیان ورته په‌ملی وارداتو کښی په زړ ه پوری برخه‌لری‌ځینی صادرا تی شیان یی ماشین آلات بیړی نساجی اثاث البیت او دوسټپنی او پولاد وسامانونه دی.

اکثراومه موادو اردوی په ۱۸٦٦ ــکال‌په دنمارك کښی دمستهلك کوپراتیفی‌سیستم دــ **موسسی په‌جوړولولاس‌پوری شوزیات‌وکم۲۰٦** تجارتی بیړی لری .

معارف او مذهب یی -

عیسوی مذهب آزادی هم‌لری.
دحـــر فوی تعلیماً تـو په گډون دتدریس شوپوهنتو نونه لری‌دیربنه **پوهنتون یی‌دکوپن** هاگن ارهوس او **تخنیکی‌پوهنتون دی روز نه** پکښی دشاگردی **په‌سیستم‌په‌مختلفوحرفوکښی**

قانونا رایـــج ده د ۱۵۲۷ **خخـه زیاتـی** کتابخانی تهیه کړی‌دی.

دفاع

عسکری خدمت دنولس کلنی او۲۵ کلنی عمر ترمنځ اجباری **دی ځمکنی‌هوایی اودریایی** قواوی لری او **امنیتی قوه‌ی دنرو او ښـــځو** په گډون ده.

دو مینکا

پایتخت‌یی :

سانتو او منگو .

دځمکی پراخوالی :

۱۸۸۱٦ ـمربع‌میله .

اوسیدونکی :

۴ ر۱۷۴...ـتنه .

بیرغ‌یی :

دسپین صلیب سره‌دسری او زرغو نه تاتر منځ څلور مربع تاگانی دی .

پیسی :

پیسو د٥٤ ـأفغانیو انډول .

منابع او صنایع :

ددومینکا سیمه یوه ودانه زرغونه سیمه‌ده کرهنه او **دځارو دروزنی دپـاره ښه ارزښت** لری بوره ،کاکاو،قهوه ، تماکو ،جوار او نور ددغی سیمی گټور پیداوار دی کیله یی ښه

صادراتی ارزښت لری غواگانو خوك ،آس او چـا **گانو یی ښه رونـــق بښلی دی .**

سره زر ،تامبه،وسپنه مالگه او **مرمریی** ، معدنی تولیدات دی بوره شراب‌سمت نباتی تیل چاکلیت ،تماکو نساجی اودلرگی سامان یی‌د لویو تولیداتو څخه دی دامریکی دمتحد ه‌ایالاتو سره **تجارتی رابط لری .**

معارف او مذهب یی -

دولتی‌مذهب پکښی نشته او مذهبی آزاد ی پکښی شته مگر زیات خلك یی کاتولیك دی تعلیمات یی وړیا او اجباری دی په ۱۵۳۸ - کـــا ل **دسانتو دو منگو پوهنتون جوړشوی** دی .

دفاع .

دیوکال پوری پکښی عسکری خدمت اجباری دی دریابی ځمکنی او هوایی متناسبی در ی گونی قوا وی لری.

روندا

پایتخت‌یی :

کیگالی .

دځمکی پراخوالی :

د۱۱زرو مربع میله زیاته ده.

اوسیدونکی :

په۱۹٦۹ کال‌کی دحکومت په‌اټکل۰۰ر۰۰ر۳٫۵

بیرغ‌یی :

زیږی اوشنی عمودی تاگانی په زیږه‌تاباندی **تورټپلی لگیدلی دی .**

پیسی :

فرانك دپنځوسو افغانو انډول .

دروندا جمهوریت د۱۹٦۲ کال دجو لای په لمړی نیټه خپلواکه شوله پخواله دغه روندا دبلجیم او ملگرو ملتو دحمایت سیمه و ه‌روندی چه اوس دبرند دسلطنت په نوم یادیږ ی دروندا سره یوځای آزاده شوی ده .

رو مانیه

پایتخت یې :
بخارست

دځمکې پراخوالی :
۹۱۶۹۹ ـ مربع میله

اوسیدونکی :
په ۱۹٦۹ کال دملګرو ملتو داټکل له مخې ... ر۰۱۰ ر۰ ۲۰ ـ تنه .

بیرغ یې :
دری‌عمود ی‌زرغونه زیړی سری تاګا نی په منځ کښې مخصوصه نښه ده .

پیسی :
لیبوداته افغانوانیول .

معارف او مذهب یې ـ
ابتدایی تعلیمات‌یی تراته کالو پورې اجباری دی شلور پوهنتونونه لری‌درومانیا ژبه لاتینی ریښې لری په رومانیا کښې فرانسوی ژبې یونانی ژبې سلاوی اوترکی ژبې اوسیدو نکی هم لیدل کیږی .
مذهبی آزادی پکښې رسما اعلام شوی ده کلیسا او دولت یې دیوبل‌نه بیل دی .

دفاع ـ
۲۱ کلنی او پنځوس کلنی تر منځ د عمومی نظام خدمت جبری دی دخدمت موده یې دوه کاله ده رومانیا دملګرو ملتو او دوارسار داتحاد غړی هیواد دی .

زمبیا

پایتخت یې :
لوساکا ـ

دځمکې پراخوالی :
۲.۵۸٦ ـ مربع میلـه ـ

اوسیدونکی :
د ۱۹٦۹ کال دملګرو داټکل له مخــــې
...ر۰۰۰ ر۲۸۰ ر٤ ـ تنه دی

بیرغ یې :
زرغون په سروتاګانو باندی دنارنجی‌عقاب نقش لاند نی ښتی خنډه یې توره او نارنجی‌ده

پیسی :
پوند د۱۲۰ افغانو انډول .

دعاج ساحل

پایتخت یې :
بیجان .

دځمکې پراخوالی ـ ۱۲۸۷۵۲۰ ـ مربع میله
اوسیدونـکی ـ په ۱۹٦۹ کال دملګرو ملتـو
داټکل له مخې ... ر۱۹۵ ر٤ ـ تنه

بیرغ یې :
نارنجی سپینی اوشنی عمودی تاګا نی .

پیسی :
فرانك د ۱۸ پولو انډول
په سلو کښې د۹۰ تنو کسبت کرها د ځنګلو نـه ښـاروی‌او ماهیان قهـوه کاکا و دحاره سیمر لرګی ،کیله ،پومبه وریجی او نباتی تیل یې ګټور تولیدات دی په سلوکښې شل تنه پکښې مسلمانا ن په سلو کښې اته لس عیسوی اونورمسیحی‌دی .

لویدیځه ساموا

پایتخت یې :
اپیا

دځمکې پراخوالی :
۱۱۳۷ ـ مربع میلـــه

اوسیدونکی :
په۱۹٦۹ کال ... ر۳۳ ـ زره تنه

بیرغ یې :
سور دکینی پورتنی شلور می برخی‌زرغونه

څنډی سره ددغی ربع په منځکښنی سپین ستوری

پیسی :
سیاموایی پوندچه **تقریباد شپیته افغانوانډول دی**

سان مارینو

دځمکی پراخوالی .
۲۳.۵ ـ مربع میله

اوسیدونکی ـ
دملګرو ملتو داټکل له مخی ۰۰. ر۱۹ زره تنه

بیرغ یی ـ
شینی اوسپینی افقی تاګانی .

سنګا پور

پایتخت یی :
دسنګاپور ښار .

دځمکی پراخوالی :
۳۲۵ ـ مربع میله

اوسیدونکی :
په ۱۹٦۹کال **دملګروملتو داټکل له مخی** ۰۰۰ر۳۳ر۲۰

بیرغ یی :
سری اوسپینی برابر افقی تاګا نی دسپینی تانقش اودسری تاپه ګینه نیمایی **خوایی پنځه** ستوری لګیدلی دی .

پیسی :
ملایایی دالر دپنځلس افغانو انډول .

صناعتی **تولیدات یی قلعی یلی کول ربـــــر** ونه ،دلرګو اسباب او بیړی جوړل ګڼهور تولید ګڼل شی **سنګاپور دمشترک المنافع هیواد وغړی** دی د۱۹٦۵ **کال په سپتامبر کښی دملګروملتو** غړی شنو.

سویس

پایتخت یی :
دبرن ښار

دځمکی پراخوالی :
۹٤۲ ـ ۱۵ مربع میله

اوسیدونکی :
په ۱۹٦۹ ـ کال دملګرو ملتو داټکل له مخی ۰۰۰ر٤۱ ـ تنه

بیرغ یی :
په سره تاباندی سپین صلیب

پیسی :
فرانک د۱۱ ـ افغانو انډول

منابع او صنایع :
دسویزرلیند شتمنی **داوبودبریښنا٤۳۱ فابریکی دساعـت جوړولـــو دفابریکه تولیـــد یـی** په سلو پنځوس دنړی دتولیدا ت سره برابر مهم تولیدات دی . ماشینونه او دقیق فلزی الات هم پکښی جوړ یږ ی تاریږ ی وړینی او وریښمنی **توتی وسپنه او پولاد دبریښنا سامان** کیمیاوی مواد عطر او **داور ګـا ن یی ګټور،** صادراتی تولید ات دی .

پنیرنور شیری محصولات غوښه میوه تماکو کچالو او شراب تولید وی .

سویزرلیند دنړی خورا ستر بانکی مر کز دی له دغه کبله **پکښی دفرانک قیمت په تاکلی** ارزښت **پکښی ساتلی شوی دی .**

معارف او مذهب یی ـ

د۱۸۷٤ کال راهیسی **پکښی ابتدایی تعلیمات** وړیا او اجباری دی او دپوهنتونونه لر ی د ۱٦ کانتونو اکثر **خلک یی په جرمنی پوهیږی** نوری فرانسوی ،ایتالوی ، رومانی ژبی هـم پکښی دی په سویس **کی دمطلقی مذهبی آزادی** نه وروسته پکښی په سلوکښی ۵۲ پروتستانت او په سلو کښی ٤۵ کاتولیک دی

دفاع ـ په ملی ملیشنه کښی خدمت اجبا ر ی دی د ۲۰ **کلنی شخه ترپنځوس کلنی پوری په** سویسانو **پوره کول کیږی دولس دیویزیونه** عسکری لری چه ټول اوه سوه زره تنه کیږی.

سودان

پایتخت یې :
خرطوم .
دځمکې پراخوالی :
۹٦۷۵۰۰ مربع میله

اوسیدونکې :
د ۱۹٦۹ـ **کال دملګرو ملتو داټکل له مخې**
۱۵ ر ۱۸٦ ر۰۰۰ .
بیرغ یې :
زرغونه زیړې اوشنې افقې تاګا نې .
پیسې :
سوداني پوند ۱۲۰ ـ **افغانو انیول .**
منابع او صنایع :
دسودان سیمه تامبه،سره زره ،وسپینه ، مالګه او نور پت درنګو نه‌لرې **لویه شتمنې یې عربې صمـغ دی غوښت‌پکښې ډیرکیږی‌دخلکو** دخوراکې شیانو شخه ګټل شی پومبه یی صادراتی ارزښت لری ډیر خورا کی شیا نهم لری .

معارف او مذهب یی ـ

دسودان اوسیدونکې عرب حبشی او نور خلـک دی عربی **او حبشـی ګـډ شوی نسل** دی عربان اونوبیایان‌مسلمانا ن دی دپو هنی سیستم یی دحکومت پلاس کښی دی په جنوبی برخو کښی پخوا تعلیم‌دمسیحیا نو په لاس کښی ؤ په خرطوم کښی‌یو پوهنتو ن لری عربی ژبه یی رسمی ژبه ده .

سوریه

پایتخت یې :
ددمشق ښار
دځمکې پراخوالی :
۷۲۲۳٤ ـمربع‌میله
اوسیدونکې :
په ۱۹٦۹ کال دملګرو ملتو داټکل له مخې ۵ ـ ر۸٦٦ر ۰۰۰ تنه
بیرغ یې :
دری سری سپینې او توری افقې تاګا نې په منځکښې دری شنه ستوری

پیسې :
دسوریې پوند ـ ده ۱۵ـافغانو انیول

منابع او صنایع :
درنګونه پکښی لږدی مګر تیل ډیر لر ی دشتمنیو شخه استفاده لـږ ده لیکن دعراق د پترو لو کمپنې ورته بندری **حق اوحق العبور** ورکوی کرهنه او مالدا ری دخلکو مهم کسنب دی .
پومبه غنم ،وربشی ،تماکو ،لیمونی ،دښونه تیل او **انګور وارد وی داوړ دتیلو دصابون،** منسوجات سمت دباغی ، ښیښې باب بور ه ، بوټان او نوروپه‌ګټون صناعتی تولیدا ت‌لری پومبه منسوجات او تماکویی مهم صادرا ت‌دی

معارف او مذهب ـ

زیات اوسیدونکی یی مسلمانا ن دی مګر یوزیات شمیر عیسویان هم پکښی میشته دی عربی ژبه یی رسمی ژبه ده **به‌دمشق‌کښی یو پوهنتون او په سلمیه اوبلګه کښی دکر ئی** عالی‌ښوونځی اوپه حلب کښی دانجنیری مکتب لری

سو مالیا

پایتخت یې :
دموګادیشو ښار
دځمکې پراخوالی :
۳٤٦۲۰ ـمربع‌میلـه

اوسیدونکې :

په ۱۹٦۹ کا ل دملګرو منتو داټکل له‌مخې ۳ر ۷۳۰ ر ... ـتنه

بیرغ یی :
زرغونه په منځکښی پنځه پری لرونکی سپین ستوری .
پیسی ـ
سومالی شلنګ شپږو افغانو انډول.

ګټور تولیدات یی خوزمکویی ،بور ،کیله جوار ،صمغ دخارو پوټکی دی درنګونه یی ویستل شتوی نه دی وسپنه قلعی بوسایت تایتیم او نوری شتمنی لری .

سویډن

پایتخت یی :
دستاکهولم ښار دی
دځمکی پراخوالی :
۱۷۳٦٥٤ ـمربع میله
اوسیدونکی :
په ۱۹۹٦ کال دملګرو ملتو داټکل له مخی ... ر۹۷۸ ر۷ ـتنه
بیرغ یی :
په نکه شته تاباندی ممتد زیړ صلیب .
پیسی :
کرونا جمع کرونر دنه افغانو انډول

منابع او صنایع :
که څه هم سویډن یو غرنی هیواددی مګر ښه کرهڼه لری په سلو کښی یی نه برخی کرهڼه کیږی اوپه سلو کښی ۵۸ ـسیمه یی ځنګلو نیولی ده زراعتی ګټور حاصلات یی غنم جودر کچالو بوره او غوړین بوتی او نور دمالدا ری پیداواری پنیر کوچ دغوا یی او خوک غوښی دی

دسویډن دصنایعو محصولات ځنګلونه وسپنه او داو بوبر ینبتنا یی په زړه پوری صنعت دی دوبری سکاره او پترول وارد وی په کښی لس دپترولو واردات دی په سلو کسی ٤٥ تنه په **صناعتی چارو کښی لګیادی او په سلو کښی دلسو** تنو کسب کرهڼه ده په ستوید ن کښی جو ړ شوی پولادافزاردجوړ ولو دپاره ښه شهر ت **لری په سلو کښی نه اویا اقتصاد هم آزاددی**

حکومت اورګاډی دپټلو ستره داوبو برښنا پخپل اختیار کښی لری په سلو کښی لـس تجارتی بیړی ددنیا **په سویډن کښی جوړ یږی** دغه هیواد خپله اومه وسپنه صادر وی تولید کوونکی مواد کاغذ دکاغذ لرګی او نور دی ځنګلی **محصولات** یی مهم صادرأتی شیان دی دغه ډول زیات محصولات یی پولاد دبیړی ډوله موټرونه الوتکی ،بال بیرنك ،منسوجا ت ،د برښنا سامان دپترولونه تولید شوی کیمیاوی مواد دی .

معارف او مذهب ـ
دسویډن اوسیدونکی ستراتژی یونسـل نژاد دی په سلو کښی ۹۵ تنه پکښی دلوتری مذهب **پیروان دی .**

تعلیم پکښی اجباری دی بیسوادی پکښی بالکل نشته .
په اپسالا ،لند ،ستاکهولم ،ګوتبرك ، او امیا کښی پوهنتونونه لری .
دفاع ـ

د ۱۹ کلنی او ٤۷ کلنی عمر تر منځ نظامی خدمت اجباری دی دوه میاشتنی لومړی تربیو ی دوره تیروی او بیایوه میاشتنی دری دور ی پوره **کوی عسکری شپیته زره تنه دی هوایی قوه یی** خوراً غښتلی قوه د ه دبم اتوم دپرو ف په احاطه کښی دننه متناسبه بحریه هم لری ساحلی توپونونه پکښی ځای ورکړی شوی دی .

سیلون

پایتخت یی :
کولمبو
دځمکی پراخوالی :
۲٥۳۳۲ ـمربع میله

اوسیدونکی :

په ۱۹٦۹ ـکا ل دملګرو ملتو داټکل له مخی ... ر۰ ٤ ۲ر۱۲ ـتنه دی .

بیرغ یی :
تکه سره تادزیړو غاړ وه ره په منځکښې د زمری نقش لګیدلی . په لمن یی دوه شنی او زرغونی عمودی ټوټی دی .
پیسی :
روپی د۸ ـ افغانو انډول
څرګندونه ـ
سیلون په مشترك المنافع هیوادو کښی آزاد هیواددی چه دهندی دریاب ، په یوه جزیره کښی واقع دی دهند په جنوبی لور دوروستنتی کوړ دماغه په ۳۱ـ میله فاصله کښی واقع دی ، مرکـزی جزیره یـی یوه غـرنی برخـه ده اقلیم یی لمدبل او نسبتا زیات تاوجن دی .
منابع او صنایع :
درنګو نه یی ګرافیت ګورت کانی دبریزه چونه وسپنه قیمتی تیږی لیشم بیه تیږی لری اولرګی ، شبشی ، کاشنی سمت ، کیمیاوی مواد منسوجات ، کمییاوی سری او نباتی تیل یی صناعتی تولیدات دی .
دکرهنی ګټور حاصل یی چای دی کلنی تولیدی ۴۵۰ ملیـونه پـاوه وی ربـړ کاکاو ، وریجی ، تماکو اوداسی نور ګټور تولیدات هم لری .

معارف او مذهب یی ـ
دسیلون معارف دوړکتون څخه ترپوهنتون پوری وړیادی داوسیدونکو اکثریت یـی سنهالیان بودا یی مذهب دی تاملیان هندوان یکښی دی .
سنهالی ژبه په ۱۹۶۱ ـ کال دسیلو ن د رسمی ژبی په حیث وپیژاندلی شوه مګـر تاملیان ورسره مخالف دی .
په ۱۹۶۹ کال حکومت تا ملیا نوته اجازه ورکړه چه خپلـه ژبه **دخپلی ساحی ژبه و بولی**

سینګال

پایتخت یی :
دکار
دځمکی پراخوالی :
۷۵٫۷۵۰ ـ مربع میله
اوسیدونکی :
په ۱۹۶۸ـ کال دملګرو ملتو داټکل له مخی ... ۷۸٫ ر۳ ـ تنه
بیرغ یی :
زرغونه ، طلایی سری عمودی تاګا نی پـه منځی طلا یی برخه کښی شین ستوری لګیدلی دی .
فرانك د۱۸ ـ پولو انډول .
پیسی :
لوی صنایع ـ یی کرهنه أو مالدا ری ده داکار بندر یی په کال کښی ۴۰۰۰ ـ بیړ ی سترویس کوی دالو منیا فاسفیت مهم زخایر لری مخپه پراختیا صنایع دبلی شوی خوراکی شیان کیمیاوی مواد اوسمت تهیه کوی .

سیرالیون

پایتخت یی :
فری تاون
دځمکی پراخوالی :
۲۷٫۶۹۹ ـ مربع میله
اوسیدونکی :
په ۱۹۶۹ ـ کال دملګرو ملتو داټکل له مخی ... ر٫ ۵۱ ر۲ ـ تنه
بیرغ یی :
شینی اوزرغونه أفقی تاګانی دی .
پیسی :
لیون د.۶ ـ أفغانو انډول

عراق

پایتخت یی :
دبغداد ښار
دځمکی پراخوالی :
۱۷۳۲۵۹ ـ مربع میله
اوسیدونکی :
دملګرو ملتو د ۶۹ کال له داټکل له مخی ... ۸٫۸۴۰٫۰۰۰ .
بیرغ یی :

د افغانستان کالنۍ

سری ،شینی او توری افقی تاگانی پەسپینه تایی دری شنه ستوری لگیدلی .

پیسی :

دینار د.۱۲ ـافغانو انهول .

منابع او صنایع :

دکرهنی گټور حاصلات یی **غنـــم ،وربشی وریجی غولیون ،او پو مبه دی دکردستان په** غرنیو برخو کښی تماکو او خرما کیږی .په شمالی برخو کښی میری زیاتی دی خرما او وربشی **په سلـــو کښی ۷۰ صادرات دی .**

عراق په نړی کښی یولوی پترول تولید ، کوونکی **هیواد دی په ۱۹۶۳ کالیی دپترولو تولید د ۵۵ ملیو نو ټخه زیات وو .**

معارف او مذهبیی –

ابتدایی او ثانوی تعلیمات پکښی په وړ یا ډول اجباری دی .

عربی **پکښی داکثریت ژبەده اوسیدونکی ټول** مسلمانان دی یوسنل او پنځوس زره عیسوی تابعین‌لری .

دفاع : د**۱۸ کلنی او ۲۵ کلنی عمر ترمنځ** نظامی خدمت أجباری دی .

دمصر متحد عربی جمهوریت

پایتخت‌یی :

دقاهری ښار

دځمکی پراخوالی :

۱۰۰ر۳۸٦ مربع میله

اوسیدونکی :

په ۱۹٦۹ کا ل دملگرو ملتو داټکل لەمخی ... ،۵.۱، ۳۲ ــتنه

بیرغ‌یی :

سری سپینی او توری افقی تاگانی

پیسی :

مصری پوند د.۱۲ ـافغانو انهول .

منابع او صنایع :

دقاهری پـه شمالی ډوه کښی دنیل دسیمی اودهغه جبه زار کنډ وسره حاصل خیز ی زراعتی سیمی دی دنیل سیندیی زیاتو کـــم دری زره مربع میله جبه زاره شاوه ځمکه د اوبو لاندی نیولی ۱۳ ــزره مربع سیمه یی دکرهنی لاندی غله ،سبزیجات ،پومبه او گنی کوی انگور ،خرما ،انجیر ،انار ،کیله ډولەمیوی دایشون تیل یی دکروند وگټور پیداوار دی **دمصر پەجنوب‌کښی داسوان‌لوی‌بند‌دمتحدعربی** جمهوریت زیاتو کم خلور ملیونه جریبه ځمکه **دکرهنی وړ نوی کرندوی خړوبه اوزیاتی‌کړی** درنگو نه یی فاسفیت، پترو ل، سره زر ، وسپنه تامبه ،بیریل ،هرانیت او سنلفر لری. دزمینداری نوی قانون یی په ۱۹٦۱ کال دیوه تن نه دخلور سوه جریبه ځمکی نه دیو ی کورنی **دپاره‌ددوه سوه جریبه پەخواوشاکښی** منظور کړی په **همدغه ډول یی‌په سلو کښی** ۹۰ صنایع ملی کړل.

متحد عربی جمهوریت داوبدلو فابریکی د سپنسو ماشینونه ،سمت ،دکیمیاو ی سری فابریکی اودفلم گبری صنعت لری **دعربی** ملکونو دپاره په عربی ژبه سینمایی فلمونه برابر وی .

دصادراتولویه برخه یی ،پومبه ،وریجی ، معدنی محصولات ،منسوجات ،یخچالونه دموتر تیرونه ،سمت اودبرښنا سامان دی .

معارف او مذهب –

دمتحد عربی جمهوریت نژادی عنا صر د پخوانو مالدار ومصر یانو گهی پشا عر بـی بدویانو اونوبیبا نو ټخه یوگډ **گروپ پەسلو** کښی **۹۱ ـ تنه مسلمانان دی په سلو کښی** اته عیسوی دی تعلیم د۷ کلنی نه دهر چـــا دپاره اجباری اوترپایی پوری وړیا دی .

دقاهری دالازهر پوهنتون ددینی علو م مشهور مرکز دی نور پوهنتونونه یی عبارت دی دقاهری پوهنتون ،داسکندری میلیو پ و لیس اوواسیوت پوهنتونونه دی .

عربی یی رسمی ژبه ده دقاهری اوامریکایی پوهنتون او نور دجنگو دپاره تر ځورلس‌کلنی پوری **ښوونځی او نور مکتبونه لری .**

سعو دی عر بستان

د۱۹٦۷ ـ کال په نومبر کښی برتانی آخو
دعدن اوجنوبی عربستان مستعمره دعفه خای
خلکوته پریښو وله اودنړی په ټولو هیواد
وکښی یوبل آزاد هیواد زیات شو .

پایتخت‌یی :
ریاض ښار

دځمکی پراخوالی :
۸۷۰۰۰۰ مربع میله

اوسیدونکی :
په ۱۹٦۸ ـ کال دملګرو ملتو داټکل له‌مخی
۰۰۰ر ۱۰۰ ر ۷ ـ تنه

بیرغ‌یی :
شین دتوحید دکلمی لاندی دسپین زمری نقش

پیسی :
ریال دلسو افغانیو انډول

منابع او صنایع :

سعودی عربستان دنړی دتیلو دخورا لویو
مخزنو خاوند دی اوس په نړی کښی کویت
دتیلو دتولید **لومړنی مقام نیولی دی .**

فرانس:

پایتخت‌یی :
پاریس

دځمکی پراخوالی :
۲۱۲۹۱۸ مربع میله

اوسیدونکی :
په ۱۹۹٦ ـ کال دملګرو ملتو داټکل له‌مخی
۰۰۰ر۳۳۰ر۵۰ ـ تنه

بیرغ‌یی :
دری زرغونه سپینی أوسری عمودی تاګانی.

پیسی :
فرانك دنه افغانیو انډول .

منابع او صنایع :

دفرانسی دکروند کروندی ۲٤۸ ـ ملیو نه
جریبه سیمه ده چه‌په سلوکښتی دشلو تنو
کسب کر هنه ده دکرهنی **دکلنی تولیدا تو**
قیمت یی ۱۱۳ ملیارد ډالر ته رسیږی ،
وربشی غنم ،جوار ، وریجی ،میـــــوی او ،
دځارو ساتنه دماهیانو روزنه اوخر څلا و
دځنګلو نو روزنه یی دخلکو په زړه پوری
کسب‌دی فرانسه **په نړی کښی دغوا ګانـــو**
خوک ،دغوښی څلور م تولید کونکی هیـــواد
اودپسانو وزوغوښی په تولید کښی اتم هیواد
دی .
چرګان هم پکښی زیات روزل کیږی ،
دفرانسی یونیم‌ملیونه **دهقانان‌په کوپراتیفولو**
پوری مربوطه دی **دهیواد مهم معدنی‌پیداواری**
دډبرو سکاره ووسپنه **تیل‌اسفالت‌مالګه‌اوپتاس**
دی دفرانسی دبرښنا قوه‌په‌کال **کښی زیاتو**
کـم ۹۰ ملیارده کیلوات **دی غازهم تولیدوی.**
۲۳ـ ملیونه متر یکی تنه پترول را باسی
فرانسه په لویدیځه اروپا کښی **دډیر ورانیم**
تولید کوونکی هیواد وی‌د۱۹٦۰کال‌نه **وروسته**
فرانسی یوځو اتومی چاودنی عملی کړی دی .
کیمیاوی مواد رینبم تاریز رختونه عطریات
موتری الوتکی بیړی او دبرښنا سامان صناعتی
تولیدات دی.

په ۱۹٦٦ کال جارج پامپیدو صدارت تـه
ورټاکل شو .

معارف او مذهب

ابتدایی منځنی أوثانوی تعلیما ت پکښی د
شپږ کلنی عمرنه تر ۱٦ کلنی عمر پوری وړیا
او اجباری دی ۱۷ پوهنتونونه لری خلك یی
رومن کاتولیك دی زیاتو کم یو ملیو نپرو
تستانت پکښی دی **دولت دملګ هم‌آزادی ملی**
ده کارفرمایان او کارګر هریو دلویانو دحمایی
صندوق ته پیسی ورکوی .

فرانسوی سومالی لینډ

دایتوپیا او سو مالیا تر منځ چه دباب
المندب سره دسعودی عربستان نه بیلی‌شوی
دی جیبوتی‌یی لوی ښار دی دعربستان‌نیمایی
باندنی دتجارت **همدغه جیبوتی دلاری کیږی**

فرانسی به ۱۹٦٦ کال اعلان وکړ چه په ۱۹٦۷ کال بهپه فرانسوی سومالی کښی د آزادی دپاره رایی واخستل شی .

ددغو رایو اخستلو په اثر سومالی لیند تصویب وکړ چه فرانسوی پاتی شی مګر نوم په انارسی اوایسیاس بدل کړی شتی ګوادیو پ په غرب الهند کښی دوه لویی جزیر ی د۱٦۳٤ کال نه فرانسی نیولی وی دوه تنو سناتورانو او دری تنو وکیلانو په ذریعهیی دفرانسی په پارلمان کښی نمایندګی کیږی .

اوسیدونکی ددری لکو تنو نه زیا ت دیمرکز یی باس تیر نومی ښار دی دتوریزم یی‌ګټوره شتمنیده .

مارتینیك :

دفرانسی دلاس لاندی په غرب الهند کښییوه جزیرهده په ۱۹٤٦ ـ کال کیدفرانسیدجزءپه حیث وګنل شوه سنا تورا ن او دری تنـــه وکیلان یی دفرانسیپه پارلمانکی نمایندکی کوی .

فرانسوی ګیل :

دجنوبی امریکی په شما لختیځ سا حل کښی دفرانسی دجمهوریت یوه څانګه ده د فرانسی په پارلمان کښی یوسناتور او یوتن وکیل یی نمایندکی کوی۳۵ زره‌تنه‌اوسیدونکی لری دګیانا په سلو کښی ۹۰ـ برخی ګڼو ، ځنګلو نو نیولی دی دسرو زرو مشهور درنك لری .

فرانسوی پولی نیشیا :

پهآرام جنوبی اوقیانوس کښی د۱۳۰ ـ نه زیاتی جزیری دی چه مشتهور ه جزیر هپکښی تاهستی جزیره ده چه ۹۰ زره جزایر ی اوسیدو نکـــی پکښی اداره کیږی دښځو ښا یســـت او دطبیعـــی منا ظر وښکلاییهومن ملو یل پول ګوګن چارلس داروین او رابر ت لو ی ستیونسن ستایلی دی نوی‌یوکاندومی ثیم د ۱۹۰٦ ـ کال راهیسی دفرانسی او برتا نی په ګډون اداره‌کیږی .

دغه یوولس لوی جزیری او ٦۹ ـکوچنی جزیری دکالید ونوی نیایی په شما ل ختیځ دفیجی په لویدیځ کښی واقع دی .

دوه اداری لری یوه فرانسو ی أدا ره ده اوبله انګلیسی اوسیدونکی اویا زره تنه دی.

فلپین :

پایتخت یی :

کیزان ستیتی لوزون

دځمکی پراخوالی :

۱۱۵۸.۷ ـمربع میله

اوسیدونکی :

په ۱۹۷۰ ـکا ل کښی دملګرو ملتو داټکل لهمخی ۰۰. ر۱۵۸ ۳۷. ـتنه

بیرغ یی :

زرغونه اوسری افقی تاګانی دسپینی غا ړی اولمر سره دری طلایی ستوری نقش دی .

خرګندونه ـ

دفلیپین جمهوریت په لویدیځ بحرالکا هل کښی دجزیرو مجموعه ده چه دأستاسیسا حل نه پنځه سوه میله لری والی لری .

دټولو جزیرو شمیریی ۷۱جزیری‌دی مخ‌په شمال او جنوب اوږد والی ۱۵۰ ـمیله او په ختیځ اولویدیځ اوږدوالی ٦۸۳ میله‌دی لوی جزیری پکښی لوزون منداناو ،سامار ،نګروس ، پالاوان ،پانی او نوری لوی جزیر ی دی .

دمانیلا خلیج د۷۷۰ مربع میله په پراخوالی دجنوبی ختیځی آسیا مهم بندر ونه تشکیلو ی دفلیپین هیواد تقریبا لس فعال آتش فشاڼه غرونه لری ګیزان ستییی مانیلا ته نژدیرسمی پایتختدی .

مګر څنګه چه پوره نه دی ودا ن شوی نو اکثره دولتی اداری په مانیلا کښی دی .

منابع او صنایع : دخلکو لوی کسب‌یـــی کرهنی مالداری درنګونه‌برسیره کول ،ځنګلونه اوماهی نیول دی په سلوکی شپیته‌برخی یی ځنګلونه او ضمځ ،بوتی غوړیږی .

نباتات دونو رنګین پوټکی طبی بوټـــی او نور تولید وی سره زر ، سپین زر ،سر ب ، جست ،تامبه ،وسپنه دډبرو سکاره‌پطرول او نور شیان لری .

دکرهنی ګټور پیداواریی شولی ګنی جوار اوتماکو دی .

معارف او مذهب ـ
ابتدایي او ثانوي تعلیم پکښې وړیا دی . خلور پوهنتونونه لري فلپیني ژبه یې رسمي ژبه ده چه دسکاك وك ملایي ژبې لهجې ته ورته ده انګلیسي هسپانو ی ژبې هم پکښې رسمي دي په حکومتي چارو او تجارت کښې کا ر اخستل کیږي دري اتیا تنه رومن کاتولیك وي لږ ډیر مسلمانان او بودایان هم پکښې دي.

فنلیند

پایتخت یې :
هلسنکي
دځمکې پراخوالي :
۳ر۵۷۲ ـمربع میله
اوسیدونکي :
په ۱۹٦۸ـکال **دحکومت داټکل له مخې ۰۰۰ر۴۷۰۰ ـ تنه**
بیرغ یې :
په سپینه تاباندی زرغونه صلیب لګیدلی دی
پیسې :
مارك د۱٤۵ ـافغانو انډول .
دالاند جزیرې **په داخلي آزادي لرلو سره په فنلیند پورې مربو طې دي او سیدو نکې** سویدنی دي دفنلیند **نه ۱۵ میله لیرې دي .**

منابع او صنایع :
ددوهم لوی جنك نه وروسته یې هیواد **په بیړه صنعتي شوی دی .**
کرهڼه پکښې تراوسه پورې حیاتي کسب دی .
پیداوارېې ، غنم ، وربشې ، کچالو او مې دي دلرګونه جوړ شوي شیان او دکاغذ تو لید پکښې په سلوکښې اویا صادرا ت دی نور صناعتي تولیدات یې بیړۍ جوړ ول ،فلزا ت، ماشینونه خوراکي شیان ،دځښلو شیا ن منسوجات خرمني سامان او کیمیاو ی موادد ی
معارف او مذهب ـ
دلوتران کلیسا دفنلیند لویه کلیسا د ه نور مذهبي آزادي پکښې شته دی په هیوادکښې بیسوادی نلري دفنلند ژبه دفننواو ګرا ی ژ بو دجملې نه ده سو یدنی **ژبه یې دوهمه ژبه ده** خلور پوهنتونونه لري .
دفاع ـ
د۱۷ ـکلنی او ٦۰ کلنی عمر تر منځ ، نظامي خدمت اجباري دی خلمی د۱۹ کلنی نه وروسته **نظا مـــی خدمت ته غوښتل شــی** دفنلند **دفاعي قوه دفنلند دموا فقــی پهالر** ددوهم لوی جنك نه وروسته د۱۹۰۰ ٤ تنوته محدو د شوی دی .
فنلند دملګرو ملتو غړی هیواد دی .

قبرس

پایتخت یې :
نکوسیا
دځمکې پراخوالي :
۳ر۵۷۲ ـمربع میله
اوسیدونکي :

په ۱۹٦۹ کال دملګرو ملتو داټکل لهمخې **۰۰۰ر٦۳۰ ـ تنه**
بیرغ یې :
په سپینه تاباند ی دقبرس طلایي نقشه او دښونه څانګې لګیدلی دی .
پیسې :
پونډ دسلو افغانو انډول .

څرګندونه
قبرس دبرطانې پخواني مستعمره د۱۹٦۰ ـکال داګست په ۱٦ نیټه دمشترك **المنافع هیوادو آزاد هیواد دجمهوریت پهحیث** اودملګرو ملتو اواروپایي شو راغړ ی شو . قبرس دمدیترانی دریمه لویه جزیر ه ده دترکی **دجنوب په ٤۰ میلی کښې دسوری دلویدیځ په ٦۰ میلی کښې او دکویت دختیځ ۳۵۰ میلی** کښې واقع دی .

خلور په پنځو کښې اوسیدونکی یونا نی **اتو دوکس دعیسوی مذهب پیروان دی .**
اونوریې تورکی مسلمانان دی .

منابع او صنایع -

قبرس یوزراعتی هیواد دی انگور ، شراب دنارنج فا میل ته ورته میوی، کچالو ،اودنبوته تیل یی مهم پیداوار دی ددغی جز یری ی په سلوکښی خلوینښت صادرا ت یی تشکیلوی معادن یی داقتصادی فقراتو ستنی دی مصنوعات یی دسپکوصنایعو په ګډون دی‌سمنت‌اودپترولو تصفیه یی دانکشاف په‌حال دی دهیوادواردات یی تقریبا دصادراتو دو چنده دی .

په اګست کښی دملګرو ملتو دسر منشی اوتانت دمداخلی په الرپه‌قبرس کښی شخړی زیاتی غلی شوی .

قطر

پایتختیی :
قطر
پراخ والی: ۱۵کیلو متره مربع
نفوس: ۱۵۰۰۰ تنه

بیرغ:سپینه ځمکه او دمغه‌مینځ کښی د قطرنوم په سره رنګ.
واحد پولی: دینار ددوه سوه افغانیوالندول.
صنایع: دپترو لوتصفیه خانی لری .
زراعت : دکښت تیاره ډیری لیږی ځمکی لری.
صادرات :تیل دلویو پیدا وارو په‌جمله کښی ده‌چه دورځی (۳۵۰۰۰) بیرل تیل صادر وی.
معارف اومذ هب یولمړی اویو رشته یه مکتبلری دقطر خلک مسلمانان دی.
قطر دیوی بیدیا په دول آبهوا لری ی په‌ژمی کښی یری بارانونه ور یږ یمګرپه په‌او ړی‌کښی‌تود اور طوبت لری . دقطر د اوسیدونکو شمیر یوسل اوپنځوس زره تنوته رسیږی اوسیدونکی اکثر عرب د ی لږډیر ایرانی پاکستانی هندی‌او انو پایی خلک هم پکښی میشته دی دقطر رسمی دین اسلام اورسمی ژبه یی‌عربی ژبه ده قطر پایتخت ۸۰زره اوسیدونکی لری . د ځمکی پراخوالی ۱۵- مربع کیلو متره دی.

کویت

پایتختیی :
دکویت ښار .
دځمکی پراخوالی :
۱۷۸ ر ٦- مربع میله
اوسیدونکی :
په ۱۹٦۹ -کا ل دملګرو ملتو داټکل له‌مخی ۵۷۰ر۰۰۰ تنه

بیرغیی :
شنی سپینی سری افقی تاګانی دخلور وتو رو ضلعو سره .
پیسی :
کویتی دینار د۲۰ر۱ افغانیو اندول .
خرګندونه :
دکویت کوچنی هیواد چه پخوا دبرتا نی د حمایی لاندی ؤ د۱۹٦۱ - کال دجون په ۱۹ نیټه خپلواک شو هیواد دعربستان دخلیج اودفارس دخلیج په ورستنی شمالی بر خه‌کښی واقع‌دی ،عراق ،سعودی عربستان ،او دعر بی کویت یوه بی طرفه سیمه تری چاپیرده .
دکویت ښار دعربستان دخلیج لوی بندردی

منابع او صنایع :
پترول چه په ۱۹٦۸ - کال پکښی کشف او په ۱۹٦۹ کال ویستل شوی دی دکویت داقتصادی شتمنی لویه منبع ده د دغه کبله کویت داوموتیلو دو هم صادرونکی او خلورم تولیدکوونکی هیواد دی دپترو لو ذخیره دشپیته بلیونو بیرلو څخه زیا ت‌اټکل شوی د ی .
ورځنی تولیدیی دوه ملیو نه او دملیو ن یو ربع بیرله ده .
دغر ځلا وکلنی عایدات یی‌دیو بلیون امریکایی ډالرونه زیات دی .

دنړۍ مملکتونه

حکومت او تاریخ یې :
دوېړی مودی نه سلیـم الصالح پرکویت حکمراني درلوده په ۱۸۹۹ کال دیوی‌موافقی په اساس یې خارجي روابطه برتاني ادا ره کول اودسیمی دتمامیت تضمین یې تر هغه پوری په غاړه وتر څوچه د ۱۹٦۱کال دجون‌په ۱۹ ـ نیټه کویت بشپړ خپلواک شو په هم دغه کال دعربی ټولنی غړی شو او په۱۹٦۳ کال دملګرو ملتو غړی شنو .

لمړنی اساسی قانون یې په ۱۹٦۳ کال ، منځ ته‌راغی ملی شورایی پنځوس غړی لر ی اوپه ۱۹٦٥ کال چه امیر عبدالله سلیم الصباح مړ شو دهغــه وررور جا بر احمد صدراعــظـم اونوی ولیعهد شو .

معارف او مذهب :

دکویت دپترولو دخرځلاونه حاصتل شو ی پیسی دهیواد دخلکو دپاره په وړیا ډول صحی وسایل تهیه شوی دی دسل ملیونی دینا ر یوصندوق یې هنور وعربی ملکونو سره‌مرسته کوی بی دګمرکی محصول مالیه په خلکونشته دپو هنی تعمیم پکښی کـړندی روا ن دی ۱٦٦ پنوونځی لری اسلام یې‌رسمی دین دی دکویت نظامی قوت ..۲٤ تنه دی .

کمرون:

پایتخت‌یې :
یاوندی
دځمکی پراخوالی :
۱۸۳ر٥۸۱ ـمربع میله
اوسیدونکی :
به ۱۹٦۸ـ کال دملګرو ملتو داټکل له‌مخی .. ر۲ ٥ر ٦۲ ـتنه

بیرغ‌یې :
شنی سری اوزیړی عمودی تاګانی په‌شنه تاباندی ددوه طلایی ستور ونقش .
پیسی :
فرانك ـ۸٥ ـپیوله انیول
منابع او صنایع :
کرهنه پکښی ډیره ده‌صادراتی شیان یې لرګی ربړ ،چای ،کیله پومبه ، محلوج،کاکاو قهوه خرما ، او خرمنی دی ،مالدا ر ی ،غوا اسونه ،خره ،خوګ، میږی ،اوبز ی دی چرګان هم لری تجارتی تولیدات یې دقلعی ګټورصنعت دی .

کانادا:

پایتخت‌یې :
اوتاوا .
دځمکی پراخوالی :
۳ر۸٥۱ر۸۰۹ مربعه میله ده .
اوسیدونکی :
په ۱۹۷. ـ کال دحکومت داټکل له مخـــی ۲۱ر۳۲٤ر۰۰۰ تنه
بیرغ‌یې :

په سور بخنه تاباندی دکاناډا دجنګی سبر نقش لګیدلی دبیرغ‌لاستی یې لومړی‌ربع‌ته‌نژدی یونین جیك دنبنی سره نبنتی دی .
پیسی :
ډالر ٤٥ ـافغانو انیول .

منابع او صنایع :

دهیواد لمړنی ګټور ابتدایی صنعت‌یې‌کرهنه ده ۰۰. ٥٤٤ ـجریبه سیمه یې یوا ز ی دخوراکی شیانو دپاره بیله کری چه غنم یې دپیستـــو دبیداکولو ګټور منبع ده په کال کښی دو ه ملیونه پاوه ماهیانو قیمت تقریبا دوه سو ه ملیونه ډالر لاس ته ورځی.

دکاناډا په سلو کښی ٤۸ـ سیمه ځنګلی ده دخامو مواد واو کاغذی‌صنعت تولیدات‌یې‌په کال کښتی ۱۳ ملیونو تنوته رسیږی دلرګو ، شیان خر څوی .
دمعادنو څخه یې یورانیم وسپنه نکل اومه

پترول اوطبیعی گاز گتور پیداوار دی دپلاتینم جستو اوکوبالت په تولید کی دنړۍ دوهم هیواد دی دمعدنی تولیداتو کلنی قیمت یی دری ملیار د وامریکایی ډالرو څخه زیات دی.
داوبو څخه دبریښنا دانرژی په تولید کښی دنړۍ دریم هیوا د گڼل کیږی .
په کال کښی د۱۳۰ ملیارد ساعتی کلیوا تو بریښنا داتومی بریښنا فابریکه یی د دو سوه کلیواتو په قوه په کار اچولی ده .

معارف او مذهب یی —
کانادا رسما دوه ژبه هیواد دی .
انگلیسی او فرانسوی ژبی پکښی ویـــل کیږی .

تعلیمی موسسات یی دایالتی ښوونځیو خصوصی مکتبو پوهنتو نو او دو مینونیٔهندی مکتبو په څیر زیات دی اوسیدونکی دوړ من کاتولیک مذهب پیروان دی

کانگو:

پایتخت یی :
لیوپولد ویل
دځمکی پراخوالی :
۹۰۵۶۳ — مربع میله
نفوس یی :

د۱۹۶۹ — کال دملگروملتوداحصایی له مخی ۰۰۰ر۱۰۰ر۱۷ تنه

بیرغ یی :
ستری طلایی بخنی او طلایی رنگی تاگانی په نیمایی خواچپه دوه یی طلا یی ستوری نقش دی .
پیسی :
فر انک د۲۵ —پولو انډول .

منابع او صنایع —

په کانگو کښی ډیر معدنی منابع او زیاته تامبه شبته دی سر بیره په دغه کوبالت ستره

زر ،سپین زر قلعی ،جست ،وسپنه یورانیــم اوریدیم ،اوصنعتی الماس لری دحاره سیمو ځنی ځنگلی ونی تر دوه سوه فټه پور ی جگی دی په هغو سیمو کښی چه مچان او مچی ډوله حشری کمی وی مالدا ری هم لری قهو ی ربړ ونه اوناریال پکښی زیات دی دکانگو ډیر ، زراعتی صادرات روغنیا ت نباتی لرگی قهوه پومبه ربړ او کیله دی .

معارف او مذهب :

دکانگو او سیدونکی په اصل کښی پښتومی تورپوتکی دی .

په کانگو کښی ددوه ته ډیری قبیلـــی موجود دی سوایلی او نیکالاژبی لوی ژ بی دی پنځه ملیونه عیسوی مذهبی افریقاییا ن لری چه رومن کاتولیک دی .
اکثر ښوونځی دمسیحیان نو دکلیساله‌خوا اداره کیږی .

دبرا زا ویل کانگو

دبرازیل (جمهوریت) کانگو
پایتخت یی —
برازاویل
دځمکی پراخوالی :
۲۳۲۰۴۶ — مربع میله
اوسیدونکی :
په ۱۹۶۹ — کال دملگرو ملتو داتگل له مخی ۰۰۰ر۸۸۲۰ — تنه

بیرغ یی :
یوه سرپټی دلاندنی گینی ډډی په پورتنی **ښی طرف باندی ترخندی غوریدلی چه په‌کیڼ طرف یی شنه مثلثه تاواوپه ښی طرفی یی‌سره** تاده

پیسی :
فرانک —د۱۸ —پولو انډول .

کمبوديا

پايتختيي :
پنوم پن ــ
دخمکې پراخوالی :
۶۶ر۸۹۸۰ ــ مربع ميله
اوسيدونکي ــ په ۱۹۶۸ ــ کال دملګرو ملتو داټکل له مخی ۰۰۰ر۵۵۷ر۶ تنه
بيرغيي :
زرغون ،سری زرغونه افقی تاګانی دسپينی نښنی سره .
پيسی :
ريل ديوی افغانی ۲۵ پولو انډول .
منابع او صنايع :
هيواد يي لږ غوندی انکشاف کړی په‌سلو کښي‌پنځوس برخي‌ځنګلونه دی ځنګلونو يي لاس‌نه‌دی خوړلی دخلکو لوی کسب يي‌ځنګلی لرګی ماهی نيول‌اوکرهنه ده .
شنولی پکښي دهر شه نه ډيری کرل‌کيږی. ربړ ،جوار ،مرچ ،بوره ،خرما ،تماکو ،پومبه اوريښم نباتی تيل ،لرګی ،وسپنه ،تامبه ،منګا نيز اوسره يي معدنی پيداوار دی‌درختولسو کانو او کاغذ ونو صنايع دانکشاف په حال کښي دی .
معارف او مذهب :
کمبوديا يي ياخمير ژبه‌يي ملی ژبه ده ډير خلک‌ئی په‌فرانسوی ژبه هم پوهيږ ی . انګليسی پکښي لوستل کيږی زياتو کم‌ځلور ښوونځی اوعلمی موسسی لری بوداېت يي‌رسمی مذهب دی .

کوريا

پايتختيي :
سيول
دجنوبی کوريا دځمکی پراخوالی ۰۰۴ر۳۸ ــ مربع ميله دواړه کوريا وی ۸۵۲۸۵ ــمربع ميله
اوسيدونکي :
په ۱۹۶۹ ــکال دملګرو ملتو داټکل له مخی ۳۱،۱۳۰،۰۰۰ ــتنه
بيرغيي :
سپين دسرو زرغونه نښتو سره په منځ دهر ی ربع سره توری کرښي دی.
پيسی :
وان د۱۶ پولو انډول .
معارف او مذهب يي ــ
لوی مذهبونه يي کونفيوشيزم ، بوديزم عيسويت اوچوندوګيو مذهبونه دی.
ابتدايي تعليم پکښي اجباری دی .
زياتو کم‌پنځه زره ابتدايي ښوونځی ۶۲۱ عالی ښوونځی او ۹۶ پـو هنـتو نـو نـه لـــری د کـو ريـا ۲۴ حر فيز الـفـبا د پخوانی چين او بی غـږ حروفو مستخرج دی.

کو ستا ريکا

پايتختيي :
سان هوزی
دخمکی پراخوالی :
۱۹۵۷۵ ــمربع ميله
اوسيدونکي ــپه ۱۸۶۹ کال دملګرو ملتـو داټکل له‌مخی ۰۰۰،۶۹۵،۱ــ تنه
بيرغيي :
زرغونه سپينه سره ،سپينی ،زرغونه افقـی تاګانی ددوه غټو سرو نښنو سره .
پيسی :
ګولون دشپږ وافغانو انډول .
منابع او صنايع :
په ۱۹۶۲ کال يو قانون دنوو صنا يـعو دپاره يي تر لسو کالو پوری ماليات معا ف کړل نوبناپه‌دغـه صنايـع زياتی وکـــړه زيات زراعتی پيدا واريي ،قهوه ، کيله کاکاو،پو مبه، ماهی ،جوار، بوره، وريجی خاروی اونور شيان دی مشروبات ژ بيئيل دحکومت انحصار دی دپراخو ځنګلـــو لرګی تجار ت روا ج دی سره اوسپين زر دمعدنو شخه ويستلی کيږی نور معادن هم لري.

زیات واردات یی وړی ،غنم ، منسوجات صنعتی ماشینونه چرم پترول اونور دی.

معارف اومذهب یی:

لوموړی تعلیمات اجباری دی عا لــــی تعلیمات یی وړیادی یوپو هنتون اویوه عالی زراعتی موسسه لری ژبه یی هسپانوی ژبه ده په ښوو نځو کښی انگلیسی ژ بــــه لوستل کیږی.

دخلکو مذهب یی رومن کاتولیك مذ هب دی مگر دمذهب مراعات پکښی کیږی .

داخلی امنیت دیوی دولی ملکی ساتو نکو په واسطــه ۳۵۰۰ تنه کیــږ ی سا تــل کیږی گوستاریکا دملگرو ملتو او امریکایی هیوادو دموسسی غړی هیوا د دی.

کولمبیا

پایتخت یی:

بوگوتا .

دځمکی پراخوالی :

٤٥٥٣٣٥ ـمربع میله

اوسیدونکی :

په ۱۹٦۹ ـ کال دملگرو ملتو داټکل لەمخی ۲۰،٤۷۱۳،۰۰ ـتنه

بیرغ یی :

په یوه زرغو نــه سور بخنه تاباندی لویەافقی زیړه تا .

پیسی :

پیسو ــددوه افغانو او ۸۰ پولو انهول .

منابع اوصنایع یی ـ

کولمبیا دوهم قهوه صاد رونکی هیواد دی چەپه کال کښی شپږ ملیونه ۱۳۲٦ ـپونډ ، کځوړی صادر وی .

شولی ،تماکو ،او پومبه پکښی کرل کیږی بوره ،کاکاو ،غنم اوکیله هم تولیدوی هیوادیی ډیری معدنی منابــع لری زیات پترول وباسی بوگوتاتەیی نژدی دزمرد معدن دی .

سرەزر،سپین زر،زرتامبه،سرب،سیماب،میتگانیز پلاتینم ،معدنی سکاره ،وسبنه ،چونه ،اومالگه هــم لری ،دخوراکی شیانو صنا یع دنــورو صنایعونه لوموړی دی .

معارف او مذهب یی ـ

اوسیدونکی دگڼو خلکو په شمول سپیــن پوټکی دی یوسل اولس زره تنه سور بخن ، هندیان هم لری .

تعلیم پکښی بیله کوم اجبارنه وړیا دی په بوگاتا کښی ملی پو هنتون ودان شوی‌دی مذهب یی رومن کاتولیك او ژبه یی هسپانوی ژبه ده .

کینیا

پایتختیی :

نیروبی .

دځمکی پراخوالی :

۲۲٤۹٦۰ ـمربع میله

اوسیدونکی :

په ۱۹٦۹ـ کال دملگرو ملتو داټکل لەمخی ۱۰،۵۰٦،۰۰۰ ـتنه

بیرغ یی :

توری ،سری شنی ،افقی تاگانی په منځ کښی دډال اولیندی شتوو تورو نقش دی .

پیسی :

افریقایی شلنك دشپږو افغانو او ۷۵ـپولو انهول .

کیوبا:

پایتختیی :

هاوانا .

دځمکی پراخوالی :

٤٤۲۱۸ـ مربع میله

اوسیدونکی :

په ۱۹٦۹ ـکال دملگرو ملتو داټکل له مخی ۸۲۵۰،۰۰۰ ـتنه

بیرغ یې :
په یوه لکړه پوری یو په بل پسې درې زرغونه اودوه سپینې تاګانې په یوه ستره مثلثه تـــا باندې سپین لوی ستوری نقش دی .

پیسې :
پیسو د٤٥ ـ افغانو انډول .
ځر ګندونه ـ کیوبا ګوهرانتیل دغرب الهند خورا لویه جزیره د٥ .

معارف او مذهب یې

تعلیم پکښې دشپږ کلنی او ١٤ ـ کلنی ترمنـــځ اجباری دی هاوانا پو هنتو ن پـه ١٨٢١ ـ کال تاسیس شوی دی داکثـریت مذهب پکښې رومن کاتولیك مذهب دی رسمی ژبه یې هسپانوی ژبه ده او زیات خلك یی په انګلیسی ژبه هم پوهیږی .

ګابون

پایتخت:
لیبرویل .

دځمکې پراخوالی :
١٠٢٠٨٩ ـ مربع میله

اوسیدونکی :
په ١٩٦٩ ـ کال دملګرو ملتو داټکل له مخې ٨٥٠٠٠٠ ٤ ـ تنه

بیرغ یې :
شنې ،طلایی اوزرغونه افقی تاګانې .

پیسې :
فرانك د١٨ـ پولو انډول

منابع او صنایع :
ګانا دمعدنی شتمنی خاوند دی منګانیز سره زر، الماس اوبوسایت دمنګانیز دمیاشتنی تولیدات یې ٢٧٥زره تنو ته رسیږی پراخ ځنګلونه لری کاکاویی ګټور زراعتی تولید دی کلنی تولیدات یې ٢٧٥ زره ټ)وته رسیږ ی د یوه تن اوسیدونکی کلنی عایدات.١٥ـامریکایی ډالره دی .

جارج تاون

پایتخت یې :
جارج تاون

دځمکې پراخوالی :
٨٣٠٠٠ ـ مربع میله

اوسیدونکی :
په ١٩٦٩ ـ کال دملګرو ملتو داټکل له مخې ٧٤٢٠٠٠ ـ تنه

بیرغ یې :
په افقی ډول یوه شنه تااودوه طلایی اوسرې تاګانې دی .

پیسې :
ګایانا ډالر زیاتوکم یونیم ګایانایی ډالرد ٣. افغانو انډول .

ګینې

پایتخت یې :
کوناکری .

دځمکې پراخوالی :
١٩٩٢٥ ـ مربع میله

اوسیدونکی :
٣،٨٩٠٠٠٠

بیرغ یې :
سرې زیړې اوشنې عمودی تاګانې .

پیسې :
دګینې فرانك د١٨ـ پولو انډول

منابع او صنایع :
ګینې په نړۍ کښې دبوسایت ډکې ذخیر ې لرونکی هیواد دی الماس ،سره زر ،او وسپنه هم پکې پیدا کیږی جوار ،وریجې جلغوز ی ، کیله ،ناریال ، اوغوړنښت تولید وی قهو ه ګبین کیله وسپنه الومنیم صادر وی .

گمبیا :

پایتخت یی -
باترست .
دخمکی پراخوالی :
۴۰۰۵ ـمربع میله
اوسیدونکی :

... ر۳۵۷ ـتنه
بیرغ یی :
پەافقی ډول‌سری زرغونه اوشینی تاگا نی سری زرغونـه‌شنوتاگانو تر منځ سپینه‌کوچنی تاده .

په ۱۹۶۹ـکال دملگرو ملتو داټکل له‌مخی **پیسی : پونډ د۱۲۰ افغانو اندول .**

گواتیمالا :

پایتخت یی
دگواتیمالا ښار
دخمکی پراخوالی :
۴۴ر۰۴۲ ـ مربع میله
اوسیدونکی :
د۱۹۶۹ـ کال دملگرو ملتو داټکل له مخی
۵،۰۱۴،۰۰۰
بیرغ یی :
دری زرغونه ،سپینی ، زرغونه ، عـمودی تاگانی په سپینه تا باندی یو نشان کیتزال
پیسی :
د ۴۵ افغانیو اندول .

منابع او صنایع :
دخلکو لوی کسب کرهنه ده دکـرهنی مهـم تولیدات یی قهوه ،کیله ،پومبه ،بوره ،جـوار او وریجی هم تولید وی قیمتی لرگی صادروی مالداری هم لری .

معارف او مذهب یی -

عمومی مذهب یی رومن کاتولیك دی نور مذهبونه هم پکښی منل کیږی . تعالیـم پکښی حتمی دی دگواتیمالا په ښار کښی یو پوهنتون لری هسپانوی ژبه‌یی رسمی ژبه ده.

لاوس :

پایتخت یی -

ویانتیال ولوانك پرابانك .
دخمکی پراخوالی :
۹۱۴۲۹۸ ـمربع‌میله
اوسیدونکی :

دملگروملتو د۶۹ کال داټکل له مخــــی
... ۲، ۸۹۳، ـتنه

بیرغ یی :
سره‌تاپه منځ دری سری‌سپین‌هاتی سر • په‌داسی ډول نقش شوی چه‌چتری‌یی ساتلی‌ده
پیسی :
کیپ د۱۹ ـپول اندول .

لاوس په‌جنوب ختیځه آسیاکښی یومشروطه سلطنت‌دی چه دهند چین دپخوانیو دولتوځخه چه یووخت دفرانسی دتصرف لاندی ؤ جوړ شوی دی .
په۱۹۶۰ ـکال دلاس ډلی په کودتا لاس پوری کړ،لیکن ناکامه شو دلاوس اوأمریکی الوتکو په ۱۹۶۵ کال‌او ۱۹۶۶کال دپتلاویالو مرکزونه بمباری کړ .

دلاوس گټور حاصلات قلعی ،وریجی ، جوار تماکو پومبه تریاك لیمو اونارنج قهوه او ډول ډول لرگی دی دلاوس اوسیدونکی په اصـل کښی اندونیزیایی او چینی دی علمی ژبی ، پکښی فرانسوی او انگلیسی ژبی دی .
رسمی مذهب یی بوادایی مذهب دی .

لایبریا

پایتخت یې –
موتروویا
دځمکې پراخوالی :
۴۳ ـزره مربع میله
اوسیدونکي :
دملګرو ملتو د۶۹کال دټکل له مخې۱،۱۵۰،۰۰۰
بیرغ یې :
یوه سره اوسپینه افقي تالګرې ته نږدې په پورتني برخه باندې یوسپین پنځه ګوټیز ستوری
یوه زرغونه مربع ده
پیسې :
امریکایي ډالر او هم دسپینو زرواوتامبې لایبریا یې پیسې لري
منابع او صنایع :
اومه ربړ یې خورا ګټور حاصل دی وریجې قهوه ، کاکاو ، اوبوره هم تولید وی معد نې وسپنه هم لري چه کلني تولیدیې زیاتو کم دری ملیونه ټنه کیږي.

لبنان

پایتخت یې –
بیروت
دځمکې پراخوالی :
۴.۱۵ ـمربع میله
اوسیدونکي :
د۶۹کال دملګروملتو داټکل له‌مخې۲،۶۴۵،۰۰۰
بیرغ یې :
دری‌سری سپینې افقي تاګاني چه سپینه‌تایې په سره تاباندې یوپه دوه سره په منځ‌کښې توربخن نقش لګیدلی دی .
پیسې :
لبناني پونډ دلس افغانیو اندول
څرګندونه :
دلبنان جمهوریت دمدیترانی دختیځ ساحل په اوږدو کښې یوه تړته سیمه نیولې ده.

لو ګسمبورګ

پایتخت یې –
لوګسمبورګ
دځمکې پراخوالی :
۹۹۹ ـمربع میله
اوسیدونکي :
د ۱۹۶۹ کال دملګرو ملتو داټکل له مخې
۳۳۷،... ـــتنه
بیرغ یې :
دری سری سپینې او زرغونه‌افقي تاګانې
پیسې :
لګسمبورګي فرانک د ۹۰ پولو اندول.
څرګندونه :
په ختیځ کې دجرمني په شمال او لویدیځ کښې دفرانسې سره لګیدلی دی .
منابع او صنایع :
نږدې ۷ سوه‌زره جریبه ځمکه‌یې دکرهنې دپاره اختصاص کړې ده وربشې غنم جوار ، جودر ،اوکچالو پکښې زیات کیږي دوسپنې ، معادن یې دفولاد جوړولو دصنعت دانکشا ف دپیدا کیدو سبب شوی کیمیاوي موادداوربشو او په دموتر ټیرو نه تماکو ،فلزي آلات سمت ګلاب اولبنیات تولیدوی .

لیبیا

پایتخت یې –
تریپولی اوبن غازي دي .
دځمکې پراخوالی :
۶۷۹۳۵۸ ـمربع میله
اوسیدونکي :
د۱۹۶۹ کال دملګرو ملتو داټکل له مخـــې
۱،۸۶۹،... ـ تنه
بیرغ یې :
سره توره اوشنــه افقي په منـــځ کښې دمیاشتې سره سپین ستوری نقش دی .

پیسی :
لیبیایی پونډ ،سل پیاستر د۱۲۰ـافغانیو انډول .

متابع او صنایع :

لیبیا دخرما باغونه لیمو ،بادامو او انګرو باغونه لری تماکو انډیری ،قالینی خـــر منی آلات لری معادن یی په ۱۹۵۳ ـکال ملی شوی په ۱۹۵۷ ـکال پکښی تیل کشف شوی اوس دورځی دیوملیون بیرلو په خواو شا کښی تیل تولید وی .

دخلکو دژوندانه سویه دلوړیدولوی سبب یی دتیلو عایدات دی .

معارف او مذهب یی ـ

دلیبیا اکثر اوسیدونکی مسلمانـــان دی ایتالویان اویهودان هم پکښی شته دی .
اوسیدونکی په سلو کښی ٤ ـلوستو نکی دی حکومتی او خصوصی ښوونځی اویوپوهنتون لری .

لیختنشتا ین

پایتخت یی ـ
وادوز
دځمکی پراخوالی :
٦٢ـ مربع میله
اوسیدونکی :
د۱۹٦۹ کال دملګرو ملتو داټکل له مخـی ۲۱،۰۰۰ ـتنه
بیرغ یی ـ
زرغونه اوسری افقی تاګانی
پیسی :
سویسی فرانك دلسو افغانیو انډول

لیسو تو

پایتخت یی ـ
ماسیرو
دځمکی پراخوالی :
۱۱۷۱٦ـ مربـــع میلـــه
اوسیدونکی :
دملګرو ملتو د۱۹٦۹ ـکال داټکل له مخـی ۹۳،۰۰٤ ـ تنه
بیرغ یی .

لګړی ته نژدی سری اوشنی عمود ی تاګانی په منځ کښی دسنت سپینه خولبی په زرینه برخه نقش ده لیسو تودبرتانوی لیسوتو لیند څخه عبارت دی چه د۱۹٦٦ ـکال داکتوبر په ٤ نیټه خپلواك شنو. دغه هیواد چه دتورپو ټکو وطن دی دجنوبی افریقی په هیواد وکښیی واقـــع دی د۱۹٦٦ ـکال داکتوبر په ۱۷ ـنیټه دملګر وملتو غړی شو .

مالتا

پایتخت یی ـ
والیتا
دځمکی پراخوالی ـ
۱۲۲ـ مربع میله
اوسیدونکی :
د ۱۹٦۹ـ کال دملګرو ملتو داټکل له مخی ۳۱۸،۰۰۰ ـزره تنه
بیرغ یی ـ

سپینی سری تاګانی دسپینی تاپه منځ کښی دسره صلیب نقش .
پیسی :
پوند د ۱۲۰ ـ افغا انډول

مالتا دمدیترانی په ۵۸ ـمیلی کښی دسیسلی دجزیری جنوب ته دافریقا دسیمی نه۱۸۰ـمیله لری واقع ده دمالتا جزیره پخپله ۹۵مربع میله

پراخوالی لری دګوز وکو میلنیو په بلهجزیره پوری مربوطه ده .

پــه مــا لــتهـا کنبــی **پــنخه کلن** انکشافی پرو ګرام د ۱۹٦٤ **کول نه وروسته** دکار لاندی ونیول شو غواړی چه توریزم او نوی صنایع تشویق کړی کچالو میوی سبز ی جات ګلونه اوتخم صادر وی اوسمت ماشین باب او جوړ شوی منسوجات وارد وی .

مالدیو

پایتختیی -
مالــه
دځمکی پراخوالی -
۱۲۲– مربع میله
اوسیدونکی :
۱۰٦۰۰۰ –تـــــنه
بیرغیی -
پهیوه شنه تاباندی یوه سپینه میاشت چه په منځنی برخه کښی په سره تاباند ی نقش شوی ده .
پیسی :
روپی دلسو افغانیو انډول

دمالډیو جزیری دیولس مرجانی ګرو پوپه ګډون ددوه زره جزیرو نه عبارت دی چه ددوه لکونه زیات اوسیدونکی لری .
موریشنس یوهجزیره ده چه په هندیدریا ب کښی دملغاسی په ختیځ لور په ۵۷۵ –میلی کښی واقع ده په ۷۲۰ –مربع میله پراخهسیمه باندی ۷۸۷ –زره تنه **اوسیدونکی لری .**
پورت لوس نومی ځای پایتختدی .
موریشس د۱۹٦۱ کال په اګست کښیداخلی آزادیته ورسید د۱۹٦۸ –کال په مارچ کښی دبشپړی آزادی خاوند شو .
داوسیدونکو اکثریت یی هندی دیتورپو **تکی** هم لریانګلسیاو فرانسوی ژبیپکښیمعمولدی ګټور صادراتی محصولات یی ګنی دیتوریز م پکښی پالل کیږی .

استعماری هالنډیانو په ۱۷ –پیړیکښیپه دغه جزیره باندی دشهزاده موریس ناستا ونوم کیښنو دمګر وروسته یی **هغه پــریښود وور** پسی فرانسویان او **بیا هالند باندی مسلط** شول .

مالی

پایتختیی
بماکو
دځمکی پراخوالی
٤٦٤ –زره مربع میله
اوسیدونکی :
ملګرو ملتو د ۱۹٦۹ – کال داټکــــــل لهمخی ۴،۸۸۱،۰۰۰ – تنــــــه
بیرغیی
شنی زیړی اوسری عمودیتاګا نی .

پیسی :
دمالی فرانك د۱۸۰– پولو انډول

مالیزی

پایتختیی
کوالالمپور
دځمکی پراخوالی
۱۲۸٤۳۰ – مربع میله
اوسیدونکی :
په ۱۹٦۹– کال **دملګرو ملتو داټکل لهمخی**
۱۰۵۸۳۰۰۰ – تنه
بیرغیی -
اوه سری تاګانی او ۷سپینی تاګانی په۱٤ ګوتیز کینه څنډه باندی میاشت او ستــور ی نقش دی .
پیسی :
ملایایی ډالر د ۱۵ –افغانیو انډول .
دملایاأتحادیه چهپه ۱۹۵۷ –کال **دمشترك** .

المنافع هیواد وغړی هیواد دی دجنوبی‌ختیځی آسیا په جنوبی برخه کښی دملایا جزیره نما تشکیل شوی ده .

ملایا اومه مواد تولید وی قلعی ،ربړ، تیل خرمایی مهم پیداوار دی چه‌په سلوکښی اتیا صادرات یی برابر کړی دی په نړی کښی د زیات طبیعی ربړ تولید کوونکی‌هیوادګڼل کیږی.
پخوانی شمالی بورنیو چه دپورنیو په‌شمال کښی دنړی دریمه لویه جزیره ده دسیمی پراخوالی یی د۲۹ نیم زره مربع میله او نیم ملیون اوسیدونکی لری .

حاصلات دی دجسلتس په‌نو م پایتخت لری .
سراوری دپورنیو دشمال لویدیځ سا حل په‌اوږدو کښی واقع ده پواخوالی پنځوس زره مربع میله خمکه باندی ۷۷۷ زره تنه میشته دی کوچنك نومی ځای پایتخت دی ګټور صادرات یی مرچ سره زر اوربړ دی دبرو یی شخه وارده تیل هم تصفیه کوی .

عمان:

پایتخت‌یی -
مسقط
دځمکی پراخوالی -
۸۲ -مربع میله
اوسیدونکی :
په ۱۹۶۹- کال داتکل له مخی ۷۵۰۰۰۰ -تنه
بیرغ یی -
سور .
پیسی :
هندی روپی د ۸ افغانیی أندول
دمسقط او عمان سلطنت دعربستان دختیځه شبه جزیری په غاړه یوه مطلق پاچا هی ده زرمیله ساحل لری سیمه یی وچه اوتود ه ده یونړی لس میله سروره ساحلی سیمه چه منځ ترمنځ یولړوچ‌اوبی‌اوبه دزرنته‌چه‌جك والی غرونو دمسقط هیواد تشکیل کړی دی .
خرما ،مرچ ماهی اوناریی صادرا تی شیا ندی کیله انګور غنم اوسبزیجات هم پکښی پیدا کیږی په ۱۹٦٤ - کال په مسقط کښی تیل کشف شوی دی شایی دخلکو اقتصادی وضع ښه کړی .

اوسیدونکی یی عرب دی هندی پلوځان او تور پوټکی هم پکښی میشته دی عامه ژ به‌یی عربی ژبه ده مګر هندی پلوځی او نور ی‌ژبی هم پکښی معمول دی تاریخ یی پخوانی دی په ۵۵۰ -قبل میلاد کښی فار سیانو لاند ی کړ وروسته له هغه آپار تیان او ورپسی د بغداد خلیفه ګان ترکان اوپرتګالی په‌یو بل پسی ورغلل اوسنی موجودیت یی په ۱۷٤٤- کال البوسعید دفارسیانو دنفوذ نه نجات ور کړی دی .

مکسیکو :

پایتخت‌یی :
مکسیکو

دځمکی پراخوالی -
۷۵۸۲۵۹- مربع میله
اوسیدونکی :
په ۱۹۷۰ کال ملګرو ملتو داتکل مخی
۴۸،۳۱۳،٤۳۸ تنه
بیرغ‌یی
دری شنی سپینی عمودی تاګانی په سپینه تاباندی دعقاب او کالتوس نقش لګیدلی دی.
پیسی - ددری افغانیو اندول
منابع او صنایع :
ددرنګو اولرګو په درلو دلو شتمن هیوادددی سپین زر سره زره تامبه سرب ،جست رانجه سماب ، استیك ،سلفر ،او دبرو سکا ره لری .
دپترولو کالنی تولیدات یی ۱۲۵ -ملیونه بیرلو ته رسیږی طبیعی غاز دامریکی په‌متحده ایالاتو خرځوی کرهنه مالداری او ما هی‌نیول پکښی‌مهم کسبونه دی په هیواد کی دکر هنی ریفارم تطبیق کیږی .

پنبه اوغنم هم تولید وی مهم صادرات یی قهــوه ، گنی باتیـکـر کـاهـو، تازه او غو ښی دی دقهوی کلنی خر شلا ویی سلو ملیونو امریکایی ډالرو ته رسیږی .

جوار ،وریجی کیله او تماکو هم پکښنی کیږی.

معارف او مذهب یی —
معارف یی دمذهب ببل دی ابتدا یی تعلیمات تر ۱۵ کلنی پوری وړیا او اجباری دی مسلکی تعلیمات تشویق کیږی دمکسیکو پوهنتو ن د ۱۵۵۱ کال نه وروسته جوړ شوی دی .
هسپانوی ژبه یی رسمی ژبه ده دمذ هـب آزادی پکښنی موجود ده اکثر اوسیدو نکــی کاتولیك دی .

ملاوی

پایتخت یی —
زومبیا
دخمکی پراخوالی
۳۶۰۰۰ ـ مربع میله
بیرغ یی
توری سری اوشنی افقی تاگانی په توره تا باندی دراختلی سور لمر خرك .
پیسی —

پونډ د.۱۲ افغانیو انډول .

ملاوی دافریقی دنیا سادر جهیل په جنوبی اولویدیځ ساحل په غاړه په پنځه ستوه میله اوږد وواقع دی لوړ غرونه گن ځنگلونه ا و پراخ میدانونه یی دملاوی هیواد دجلب تو جه وړ گرخولی دی .
په ۱۸۶۹ کال مشهور سیاح دانترلدنگستون دغه هیواد لیدلی او په **۱۸۹۱ کال دبرتانیږد** حمایت لاندی ورغی د۱۹۵۳ نه تر ۱۹۶۳ کال پوری درو دیساآونیا سالیند دفدراسیون غړی وه د۱۹۶۳ دفبروری په لومړی نیټه دا خلی آزادی ته ورسید د۱۹۶٤ کال دجولایی په ٦ نیټه یی دبرتانیی نه خپله بشپړه آزاد ی واخستله په ملاوی کی ۱۲ زره هندی او اته زره اروپایی هم میشته دی گتور پیداوار یی چای قهوه پو مبـه ربـړ تمباکو او لو بیـا دی بیسوادی پکښنی ډیره ده مگر دلوستنی پراخه پروگرامونه یی داجرالاندی نیولی دی.

ملغاسی

پایتخت یی —
تنناناریف .
دخمکی پراخوالی — دوه لکه ٦٨ زره مربع میله
اوسیدونکی —
په ۱ ۹٦۹ کال دملگرو ملتو داټکل له مخی ٦،٦٤ ۹،۰۰۰ ـ تنـــه ـ
بیرغ یی
بیرغ یی
په لکړه پوری اوږده سپینه عمودی تا او دوه سری شنی افقی تاگانو سره.
پیسی —
ملغاسی فرانك د۱۸ـ افغانو انډو ل .
ملغاسی دمدغا سکر پـه نـوم دفرانسـی د پخوانیو متصرفاتو شخه وو اوس دملغا سی جمهوریت دهغی لویی جزیری نه مر کب دی کوم چه دافریقی په جنوب ختیځ ستا حـــل کښنی دموزنبیق اوبه یی دقاری نه بیلیږی ، نه موه اودوه اتیا میله اوږدوالی او ۳٦۰ میله پلـن والی لری اوسیدونکی لوید یځیان پولی نیشایی ، او افریقیان دی چه وروستی خلك یی په ۱۸ـ او ۱۹ پیړی کښنی دغلامانو په حیث دکرهږی دپاره ملغاسی ته راوستلی شوی .

دری ملیونه خلـك یی داجداد ودا رواحـــو پرستش کوی دوه ملیو نه پکښنی عیسو یان دی په سلو کښنی د.۹ تنوکسب کرهنه ده مدغاسکر په ۱۸۸۵ کال دفرانسی دحمایـــت لاندی ورغی په **۱۹٤٦ کال دفرانسی مستعمره** اعلام شوه په ۱۹۵۸ کال ورته داخلی آزاد ی

حاصله‌شوه‌اودجوزا په۱۶ نیټه‌بشپړ خپلواکه‌سوه دملګرو ملتو او فرانسوی ټولنی غړی دی جوار، کچالو خوږ ،قهوه ،لونك ،تماکو ګټی اوکاکاو تولید وی ددرنګو نو تولید ات یی قیمتی او صنعتی تیږی دډبرو **سکاره نکل ،** فاسفیت سره زر بوسایت یورانیم اوتوریم‌دی.

انګلستان:

پلازمینه‌یی
لندن

دځمکی‌پراخوالی
۹۴۲.۹ ـمربــع میـــله

اوسیدونکی :
په ۱۹۶۹ ــ کال کی **دملګروملتو داټکل‌له‌مخی** ۵۵،۵۳٤،... ـتنه

بیرغ‌یی ــ
په زرغونه **ځمکه باندی دسینت جــارج** سینت اندریوروسینت‌تریك **دصلیبوسره‌سری** اوسپینی تاګانی دی .

پیسی ــ
پونډ د۱۲.۰ ـافغانو انډول

منابع او صنایع :
دبرتانویانو لوی کسب تولید او تجارت دی په سلو کښی دپنځو سو شخه دهیواد زیات صادرات فلز او فلزی صنایع تشکیلوی غنم **وربشی لبلبو اونور حاصلات هم لری‌انګلستان** **په‌ویلز سکاټلنډ او آدم جزیره کی زیاته** ځمکه لری .
په دغه هیواد کښی زراعتی **ځمکی هم‌ډیر دی** در درنګو نو شخــه چونه وسپنه **، او تیږی** **سکاره‌ډیرزیات ایستل‌کیږی‌اونور‌ګټورمواد‌هم‌لری**

د ۱۹٤۸ ــ کال **راهیستی پکښی‌اورګاډی‌په** ملی ډول په فعالیت کښی دی د۱۸۰ ـهوایی میدانو شخه زیات ملکی هوایی میدانو نه لری چه‌زیاتی بین‌المللی الوتنی تری کیږی په کال کښی زیاتو کم دوه ملیونه سیلانیا ن **انګلستان ګوری دانګلستان تجارتی بحر په** فو ق‌العاده پرمختګ کړی دی دبیړی جوړولو صنعت دنړی دبیړ یوپه سلو کښتی ۳۵ بیړی کښی تولید دی دنړی دبرښنا لومړنی ستیشن چه‌په **زروی‌قوت دخلکو دخدمت‌دپاره دبرښنا** تولید وی په ۱۹۵٦ کا ل په انګلستا ن‌کښتی پرانستل شو دارو پا په ګډ بازار کښی د انګلستان دګډون دپاره دانګلستا ن‌کوشش دوه ځلی دفرانستی په ویتو ناکا م شو .

تیل ،پومبه ،ربړ ،ګوګرد ،چای اووریجی ، وړی ،نیمایی خوراکی مواد ،وسپنه دخار ج نه راوړی شیا ن **چـــه ددغــه او مو مواد و** **شخه جوړیږی خارج ته یی‌لیږی‌زیات‌صادراتی** شیان یی رخت باب **،اوسپینه ،پولاد ، عراد** جات اوبیړی دی دجت الوتکو ،تلویزو نی ، رادیو را دار وسایلو **دریایی حمل او نقـل** درملو او نیلون دصادراتو ارزښت **یی ورځ په** ورځ زیاتی وی .

معارف او مذهب یی
ابتدایی او ثانوی تعلیمات یی دپنځه کلنی نه‌تر ۱۵ کلنی پوری وړیا او اجباری دی د برطانی مشهور اومعتبر پوهنتونونه داکسفورد اوکمبریج پوهنتونونه دی چه دواړه په ۱۳ ــ پیړی کښی تاسیس **شوی دی په نوررلو یو** ښار وکښی هم‌پوهنتونونه‌لری .

دانګلستان دپروتستانت کلیسا زیا ت ، اختیارات لری نتربری اویارك یی دوه مذهبی ایالتونه دی .

دانګلستان کلیساد ۲۷ ـملیونو شخه زیات غړی لری په‌ایرلیند او نور وخایو کښی د ، متودلیست رومن کاتولیك کلیساګانی هم‌شته دی .

دملی عامه‌اجباری **بیمی دناروغانو،میندوارو** ښځو ،کارګر وپه صناعتی **ژوبلو مړوکوندواو** یتیمانو او عمر **خوړلو دحقوقو په باره‌کښی** خیریه ټولنه لری .

دفا ع
ښځی هم په دری ـګونو قواو کښی خدمت کو ی .

دانګلستان متصرفات ــ

جبل الطارق ــ

دهسپانیی په جنوب ختیځ کښی‌دمدیترانی په‌لویدیځ ورځ‌کښی دجبل الطارق اوافریقـی ترمنځ دواقعی داښنا په سور کښی د۷ نیم‌میله

تر ۲۳ نیم میله پورې یوه مستعمره ده .
جبل الطارق چه انگلستان یې دصخرې په نوم یادوي د ۱۷۳۱ کال نه دبرتانيې په تصرف کښې دی دنظامي موقعیت پهحیث ډیر ښهدریابي بندر لرې .
اوسیدونکي ــ ۳٤ زره تنو په خوا و شا کښې دی نایب الحکومه یې عمومي قوماندا ن هم دی .

برتانوي غرب الهند :

ترینیداد اوتوباگو په ۱۹٦۲ کال دبرتانوي غرب الند دپخواني فدریشن نه ووتل شتپږ نوري مستعمرې چه تر اوسه پورې به فدریشن کښې پاتې دی هغه دانتي گوا ،گرینا دا موقت سیرات ،سینت ،کنس ،سانتالوسیتا ،اوسنت اونسنت څخه عبارت دی دگرینا دا ،دومنیکا ، سینت اونسنت اوتوري سانتانو جزیــرې د تریدااو مارتینیك دجزایرو تر منځ وا قع دی ۳۲۹ زره تنـه او سیدو نکـي لري‌په‌گرینادا کښې سینت جارج حکومتي مرکز دی .

پومبه ،بوره ،مولاسو نه ،میوې ،سبز ی ، اودپخلي مسالې یې،مهم حاصلات دی په نورو پاتې جزیرو کښې ٤٥ ۱ زره تنه اوسیدونکي میشته دی سیمه یې ناوچنه مگر تازگې لــرې کلنی اوربښت پرې دخلوېښتو نه تر دوه سوه انچو پورې دی .
تولیدا ت یې بوره ، مولاسونه ،پو مبه میوې باتنگر ،پیاز ،غوامیږي دارچې سکاره او مالگه دی .

برمودا :

دمرجاني جزایرونه متشکل سیمه ده دسمیې ، ټــو ل پراخوا لــی ۲۱ مــربــع میله په اټکــل ډول ٤۷ زره‌تنه چه دوه ثلثه تور پو ټکــي دی پکښې میشته دی .

دغه جزیره د نیــو یار ك د ختیــځ جنوب په ٦۷۷ میله کښې واقع دهسپا نو ی کاشف نوم پرې کیښودلي شوې دلو مړي‌ځل دپاره په ۱٦۰۹ ــکال پکښې یوشمیر استعمار چیانو ددغې‌جزیرې خوا ته یې بیړ ی ورا نې شولې‌اودلته‌میشته‌شول د۱٦۲۰کال‌راهیسې‌پکښې پارلمان تشکیل شوی دی د۳٦ ــتنو غړو په گډون پارلماني مجلس لري ددولت رئیس ته کمیټي شورا غړی ټاکي .

بهاما :

په‌اوقیانوس کښې یوه سلسله جزیر ې‌چه فلوریدا ته نزدې دهایتي په لور تللي دي‌داوه سوه جزیرو او پراخوالی ٤٤۰٤ مربع میله سیمه باندې ۱۳۱ زره تنه اوسیدو نکې میشته دي نوې اساسي قانون د۱۹٦٤ کال دجنورې په ۷ نیټه نوموړې‌جزیروته آزادي ورکړه.
پاتینگر ،ماهیان ،مالگه او نجور تولید وی او خرڅوي .

برتانوي هاندوراس

دمرکزې امریکي دکارې بین دبحیرې په‌غاړه یوه مستعمره ده دلرگې دتاوجنې سیمې میوې اوکاکاو تولید وي زیاتو کم ۹ زره مربع میله پراخوالی او ۱.۳ زره‌تنه اوسیدو نکي لري ، دبرتانې نورې‌مستعمرې‌دفاکلیندسینت‌هلنیا، باسو، تولیند ، سوازی ، لیند ،جزیرې هانکانـك فیجــي ، تونکاه ، دسلیمان جزیره او بروني بحرې گلبرت ،والیس اوهیرید ،نوې جزیر ې دي جنوبي رودیشیا چه په ۱۹٦٥ ــ کال‌یې دبرتانوي گورنر جنرال څخه یې اختیارا ت واخیستل هغه هیواد دی چه داخلي آزاد ي‌ورته حاصله ده مگر بشپړ آزادي یې تر هغه وخته پورې دبرتاني له خوا ځنډ ول شوې ده چه‌د سپین‌پوټکو حکومت تور پوټکو ته دزا یې ور کولو حق ورکړه .

جنوبي افریقه زامبیزې سیند ، موزنبیــق، بچوا نالیند لویدیځه‌افریقه،اوپرتگال یی‌گاوند یان دی مهم صادرات یې تمباکو دی دسپیــن پوټکو حکومت دایان سمیت دصدارت لا ندې دبرتانیې نه بیل شو ، برتانیې پرې تجارتې‌بند یزونــه و لگول مگر تراوسه پورې‌نتیجه‌لاس ته نه دورغلې رودیشیا دجنو بي افریقې له خوا سیاتل کیږې دتور پوټکومدني حقوقو سره خپل مخالفت‌ته دوام ورکوي .

منګو لیا

پایتخت یې:
اولان باتور ـ اورګا
دځمکې پراخوالی :
۵۹۲۶۶۴ ـ مربع میلــه
اوسیدونکی :
په ۱۹۶۹ ـ کال دملګرو ملتوداټکل له مخې ۱، ۲۴....، ـ تنــــه
بیرغ یې :
سری زرغونه سری عمود ی تاګا نی دپنځه شغله ورو طلای ستوروسره لکې ی ته‌نزد ی مخصوصه نښه پری نقش ده .

منابع او صنایع ـ
ګنی ځنګلی لری
کنف، وریجی، غلی، څاروی، پوټکې غنم او طبیعی بوټی مهم صادرات د ی چه‌په مقابــل کښی منسوجات بوره، مالګه فلز ی آلات و ادوات وارد وی .
معارف او مذهب یې ـ
سربیره په سانسکرتی او نیپالی ښوونځیو زیاتوکم دوه نیم زره انګلیسی ښوونځی لری په سېلو کښی ۹ لوستونکی اولیکوا ل دی ، پخوانی هندویزم او بودیزم یی عام مذهب‌دی

نیوز یلنډ

پایتخت‌یی :
ولنګټن.

دځمکې پراخوالی :
۱.۲۷۳۶ ـ مربع میله
اوسیدونکی په ۱۹۷۰ کال‌کې دملګروملتود اټکل له مخې ۵۹۰، ۸۰۸، ۲ ـ تنــــه
بیرغ یی :

زرغونه تادیونین چیك دانګلیسی بیرغ د نښی ستره په کینه پورتنی برخه یی پنځه‌شغله دار سره ستوری دبیرغ په‌باند نی طرف‌سپینه غاړ ه لګیدلی ده .
څرګندونه:
نیوزیلنډ دآرام اوقیانوس دجنو ب په ۱۲۰۰ ـ میله فاصله کښی داسترا لیا ختیځ لورته په مشترك المنافع هیواد وکښی داخل هیواد دی.
نیوزیلنډ دځلورو لو یو شما لی اوجنوبی جزیرو ستیوارت اوچیپم‌اویوشمیر نوروجزیرو څخه تشکیل شوی دغه هیواد پخپلو غرو نو غدیرونو او آبشا رونو اوځنګلو نو ښکلی او ښایسته هیواد دی جنوبی الپو نه‌یی پــــه جنوبی جزیره کښی واقع دی‌اکلیند اوولګتن یی‌په‌شمالی جزیرو کښی ګټور بند رو نـــه تشکیلوی.
منابع اوصنایع :
نیوزیلیند دصادراتو دپاره دزراعتی موادو آو پیدا وارو په عواید ومتکی دی په کـــا ل کښی اته ملیونه ډالرو لبنیات غوښه او وړی صادر وی.دنوو درول شو وصنایعو د پاره د آتشفشانو سیمو دطبیعی پیدا شوی بخارنه‌کار اخلی دبرښنادتولید دپاره په‌نړی کښی‌دوهمه جیوټری دستګاه په نیوزیلیندکی ده .

معارف او مذ هب‌یی:
تعلیم پکښی آزاد دی شپږیو هنتو نونه لری کلیسا یی انګلیسی دی .

وا تیکان

پایتخت‌یی :
واټیکان (یوښار یز دولت)
دځمکې پراخوالی :
۱۰۸۷ ـ جریبه سیمه ده
اوسیدونکی :
زیاتوکم زر تنه دی.
بیرغ‌یی:

دوه زیړی اوسپینی عمو دی تاګانی په‌دو کلی ګانی باندی دپاپ نښه یوه کلی طــلای

اوبلەدسپینو زرو په سبینه تا با ند ی نقش دی.
پلپ، تر پیې یو پوری په مرکزی ایتا لیا باندی مطلق نفوذ درلود، دسیمی پرا خوالی یی د۱٦ زره مربع میلوپوری دیچەاوسیدونکی ۳ملیونه تنه دیدنهمپاپ‌په دوره کښی دغـــه سیمه دایتالیا په سلطنت کښی ور داخـــل شوه.

دپاپ حکومت اونفوذ دواتیکان په مـا زو اوپەروم کښی والا تران اود کونداولفو پــه قصر کښی په ۱۸۷۱ کال راغونداومحدودشو یوەبله معا هدەچه د۱۹۲۹کال په فبر ور ی کښی لاسلیك شوه دواتیکان ښاریی د یــو دولت پەحیث ومانه پەایتالیا کښی‌کاتو لیك مذهب‌تەخاص دریځ ورکړ. دغه معا هده آخرد ۱۹۲۹ کال دجون پە۷نیتەدایتا لیاپاچالاسلیك کړه او د۱۹٤۷ کال دمارچ‌په۲٦ نیته دایتالیا داساسی قانون‌جز وګڼل شو.

واتیکان .دسینت پیرو دواتیکان ما ڼی او موزیم دواتیکان دباغونو اوودانو په ګـډو ن دواتیکانو دویالی اوکلیسا ترمنځ دی‌سر بیره پەدغه دروم په ښار کښی ۱۳مانی ورسرەمل دیچه اکثریی دپاپ‌دمقام اودهغه دافسرا نود پاره تری کاراخلی یوبی طرفه دریځ لری‌مګر کله چه ددوو خواو خخــــه تری په سیاسی موضوع کښی د منځګړیتو ب غو ښتنــــــه وشی کوی یی .

پەواتیکان کښی پنځوس هیـواد و نــه سیاسی نماینده ګی لری.
دواتیکان دولت اور ګاډی پستی‌تسهیلا ت اودرادیو خاص ستیشنو نه لری.

پورتنی ولتا

پایتخت یی:
اوواګا دوګو.
دځمکی پراخوالی ..۱.٥٩ مربع میله
اوسیدونکی :
پنځه ملیونه تنه

بیرغ یی:
توری سپینی اوسری افقی تاګانی .

پیسی:
فرانك د۱۸ ـ پولو انډول.

ونزویلا

پایتخت یی:
کاراکاس
دځمکی پراخوالی :
۱٤۸ر۳٥۲ ـ مربع میله.
اوسید ونکی:
پە۱۹٦۹ کال دملګرو ملتو داټکل له مخی ...ر۳٥.ر۱۰ تنه
بیرغ یی:
دری زیړی زرغونه او سرو تاګا نوباندی اوەستو ریز قوس دی.
منابع اوصنایع:

دخلکو لوی کسبید یی کانکنی کر هنــــه ماهی‌نیول، اوما لداری ده، دپترو لو ور ځنی تولیدیی چه زیات پترول لری۳ نیم ملیونه بیرله دی اوکلنی تو لیدیی ۱۱ ملیونه ټنــه دی‌سره زر، تامبه، لری دو هم قلم صادرا تـیی قهوه ده.

معارف او مذهب :

دخلکو ژبەیی هسپا نوی ژبه ده، مذهب یی‌رومن کاتو لیك دی مګر دمذ هب آز ادی پکښی تضمین شوی دەتعلیم دیو هنتو ن په شمول ر پـیا دیابتدایی تعلیم اجباری دی.

دفاع:

د۱۸ کلنی او ٤٥ کلنی عمر تر منځ دخلکـو دپارەنظامی خد مت‌اجباری دی.

جنوبی ویتنام

پایتخت یی:
سیگون
دځمکی پراخوالی :
۶ر۵۹۴۸ مربع میله
بیرغ یی:
دری نری ستری افقی تاګانی په منځ کښی یو برخه زیړه ده.
اوسید ونکی:
د۱۹۶۹ کال د ملګرو ملتو داټکل له مخی ۱۷ر۸۶۷ر... تنه.
پیسی:
پیاستر دځلو ینبت پولو انډول .
منابع اوصنایع :
وریجی ،ربړ، او سکاره په دوا ړو شمالی

اوجنوبی ویتنامو کښی پیدا کیږی ربړ،ماهی وریجی سکاره لرګی خاروی ،پوټکی، جوار، جست اوقلعی یی مهم صادرات دی.
په جنوبی ویتنام کښی چای کنین اوقهوه کیږی.

معارف اومذهب یی:

دتاویزم فلسفه دویتنام اساسی دیــــن تشکیلوی مګر په سلو کښی د۷۰ ــځخه زیات خلك بودایان دی پهسلو کښی لس عیسو ی رومن کاتو لیك هم لری.

په سیګون هوبی اودالات کښی پوهنتونو نه لری.

شمالی ویتنام

پایتخت یی:
هانوی
دځمکی پراخوالی:
۶۲زره مربع میله.
اوسیدونکی :
۱۶ ملیونه

دشمالی ویتنام اساسی قانون دکمو نیز م په اساساتو ولاړ دیدداو ړو ویتنامو غو ښتنه کوی دپارلمان په ټاکلو یوتن جمهور رئیس اود جمهور رئیس په انتخاب یوتن صد را عظـــم لری.

هالند

پایتخت یی:
امستردام
دوچی ځمکی پراخوالی:
۱۵۸۰۰ــ مربع میله.
اوسید ونکی:
۱۲ــنیم ملیونه
بیرغ یی:
دری سری سپینی اوزرغو تاګانی .
پیسی:
ګلدن (جمع ګلدار) د۱٤ــ افغانیو انډو ل.
منابع اوصنایع:
په سلو کښی ځلوینبت ور شو ګانی او په سلو کښی ۳۰ــ دکر هنی سیمی دی په سلـــو کښی نوی ځمکی دهغو خلکو پلاس کښی دی چه ترسلو جریبو ځمکی پوری کرونده لری پــــه

سلو کښی پنځوس کروند کرد شلو جر یبو نه لږه ځمکه لری لبنیات یی مهم واردات دی په هالینډ کښی ریدی ګلونه، جهانی شهر ت لـــری ماشین جــوړو ل منسو جـــــا ت کیمیاوی مواد دبریښنا سامان یی مهم صناعتی تولیدات دی په الماس پر یکو لو کښـــی مشهور دی دطبیعی غاز سکرو، تیلو او مالګی ذخیری لری.

معارف او مـــذهب :

دمذهب آزادی پکښی تضمین شوی په سلو کښی ۳۸ ــتنه پروتستان او ځلوینبت تنـــه رومن کاتولیك دی تعلیمات پکښی دشپږ کلنی او پنځلس کلنی عمر تر منځ اجباری دی شو پوهنتونونه لری سوریندام چه دهالیند ی ګیانا یې

سوریتام : چه دهالینډ گیانا په نوم هم پادیږی دجنوبی امریکی دشما لـــی ساحل دبرتانوی اوفرانسوی گیانا تر منځ‌واقع دی ٥٥ زره مربع میله ځمکه باندی ۳۲٥ زره اوسیدونکی میشته دی کوریتام یوه متصرفه ده چه دهالیند سره په اهمیت لرلوکی مساوی ده یوازی داخلی آزادی ورته حاصل ده پارا مادبویی مرکز دی اومه المونیم یی ارزښتناک صادرات دی ډیر درنگونه لری لیمو ،نارنـج ، قهوه ،بوره کیله او لرگی صادراتی شیا ن دی فلوریـــن یی پیسی دی دهالینډیانو **د۱۹٦۷** کال دموافقی په اساس نوی نډولینډ نیویارك دسور ینام په بـدل کبند ی**انگلیس نو تو ته** ورکړ .

هالینډی انتیل دهغه دوه برخو جزیر ونه عبارت دی چه‌په غرب الهند کښی دی دځمکی پراخوالی ۳۹۳ مربع میله اوسیدو نکی ۲۰۷ تنو ته رسیږی ولمستان یی‌پایتختدی چوار ی ،مالگه ،فاسفیت یی مهم محصولات دی لوی صنعت یی دتیلو دتصفی صنعت دی .

هاندوراس

هاند وراس

پایتخت‌یی :
نکوسی گالیبا
دځمکی پراخوالی :
۳٤۲۷۷ ـمربع میله
اوسیدونکی :
په ۱۹٦۹ ـ کال دملگرو ملتو داټکل له‌مخی ۲،٤۹٥،۰۰۰ ـتنه
بیرغ‌یی :
دری زرغونه سپینی افقی تاگانی په سپینه تا باندی پنځه زرغونه ستوری لگیدلی دی .
پیسی :
لمپیرا د۱۲ ـافغانو انډول .

هایتی

پایتخت‌یی :
پورتو پرنس .
دځمکی پراخوالی :
۱۰۷۱٤ مربع میله
اوسیدونکی :
په ۱۹٦۹ـ کال دملگرو ملتو داټکل له‌مخی ٤،۷٦۸،۰۰۰ ـتنه
بیرغ‌یی :
دوه توری اوسری عمودی تاگانی په‌منځنی مرکزی مستطیله برخه کښی سپین او شین په منځ کښی دجنگی نښه لگیدلی ده .
پیسی :
گورد د۱۹ ـافغانو انډول

منابع او صنایع :
تامبه ،سره زر ،وسپنه قلعی ،سلفر ،سکاره نکل دی قهوه یی گټور پیداوار دی پومبه ، بوره ،کیله ،کاکاو تماکو ،اووریجی هم لری شراب دوله شیان پکښی زیږیږل شی .

معارف او مذهب یی ـ
عمومی مذهب یی رومن کاتولیك مذهب دی مذهبی مشران یی فرانسوی اوکانادایی دی.

تعلیم پکښی اجباری دی نالوستی پکښـــی ډیر دی فرانسوی ژبه یی رسمی ژبه ده ، ښوونځیو کښی یی انگلیسی ژبه لوستل‌کیږی

هسپانیه

پایتخت‌یی :
مادرید
دځمکی پراخوالی :
۱۹٤۸۸۳ـ مربع میله
اوسیدونکی :
په ۱۹٦۸ـ کال دملگرو ملتو داټکل له‌مخی ۳۲،٤۱۱،۰۰۰ ـتنه دی
بیرغ‌یی :
دری سری زیړی ،سری افقی تاگانی ،پـه منځنی تاباندی جنگی نښه لگیدلی ده
پیسی :
پیسیتا دیوی‌افغانی او۲٥ پولو انډول

منابع او صنایع :

میوالا یې په سلو کښې خلوینښت زراعتي دی ،غنم وربشې ،جوار ،دښونه تیل انګورلیمو نارنج ،نوری میوی ،پیاز ، بادام تماکو ،پومبه اووریجې ګټور حاصل دی .

معادن سرب ،وسپنه ،تامبه ،جست ،قلعی سکاره ،سپین زر او نور شیان لری .

تاریزی اووړنی توتې ،کاغذ کاک ،اوسمت یی صناعتی پیداوار دی .

دبوروسکر و کلنی تولیدات یی ۱۵ ملیونه تنه دی داوبو دبرښنا تولید یی په یو ساعت کښې د ۲۵ ملیارد و کلیوا ت څخه زیات دی په کال کښې د۱۵ ملیونو څخه زیات سیاحان په هسپانیه کښې دیو ملیارد ډالرو په خوا شنا کی لګښت کوی .

دفاع

دهسپانی لښکر دوه کاله جبری خدمت پای ته رسوی ،او دنظامی او اقتصادی مر ستو په‌مقابل کښې امریکې ته‌یې یوشمیر هوا یی او بحری اډې منلې دی .

معارف او مذهب

کاتو لیکـی مذهب پکښې بـیـرته و ده کړی ابتدا یی تعلیمات وړیا او اجباری دی . ۱۳ـ پوهنتونونه لری دوه ثلثه اوسیدو نکـی په کاستیلی ژبه پوهیږی

په باسك یی لیبیایی او کتلانی ژبه خبری کوی .

هند

پایتخت‌یی —
نوی‌دهلی
دځمکی‌پراخوالی —
۱۶۱،۵۹۷ ـ‌مربع میله
اوسیدونکی —
په ۱۹۶۹ ـ کال دملکرو ملتو داټکل له‌مخی ۵۳۶،۹۲۸،۰۰۰ ـ تنه
بیرغ‌یی
زعفرانی ،سپینی اوشین بخنی افقی تاګانی په‌مرکزی سپینه تاباندی داشتو کا ۲٤ ـ عرابه یی چوبه لګیدلی ده .
پیسی —
روپی د۷۵ ـ افغانو انډول

منابع او صنایع —

په‌سلو کښې د۷۰ـ تنو کسب یی کر هنـه ده وریجی ،جوار ،غوښت ،چتی غنم ،وربشی قهوه ،ګتنی ،چا ی ،مسا لی او نور ډیر ګټور زراعتی پیداوار لری پومبه .سنه ،ربړ ،اونور شیان تولید وی دهند خلور م پنځه کلن پلان کرهنی ته په لمړی ارزښت قایل شوی دی دنساجی مهم صنعت‌یی‌وړینی تاریزی‌وریښمی توتی تولیدوی پولاد او سمنت هم لری بیره په دغه سند، سپیتسی المونیم سلفیت بنیښتی بال بیرنك ،ترانسفارمر ونه دخیاطی ، ماشینونه ،بایسکلونه اوموټری تولید وی دډبر وسکاره ،تیل ،المونیم ،تامبه وسپنه ابر ك او مینګانیز هم لری .

چای ،بوره ،اومه سنه ،مالوچه تاریـزی، دباغی شوی پوټکی اونور یی مهم صادرات‌دی اووارادات یی معدنی تیل ماشین آلات خوراکی شیان ،غلی ،پو مبه اوفلزات دی

دلومړی لوی جنګ په ترڅ کښې هند اته سوه زره عسکرورکړی چه ۲٤ زره . عسکر پکښې مړه او ۷ زره تنه‌یی زخمی شول .په دوهم لوی جهانی جنك کښې هند د هندی متحد ینو په مرسته اته سوه زرعسکر ورکړ چه ۲٤ زره تنو‌یی انکار وکړ مګر زیاتو کم دوه ملیونه عسکرو دجاپان په جنك کښې خدمت وکړه دلومړی لوی جنك نه وروستـه دهند ملیت غوښتنی انکشاف وکړ کانګرس‌او مسلم لیك اساسی سیاسی اصطلاحات وغوښتل دانګلستان په پوهنځیو کښې دحقوقو یوفارغ التحصیل موهنداس ګاندی په نوم هندو دخلکو مشر شو . دوه څله دکانګرس دګوند رئیس شو په ۱۹۱۹ کال یی دهند یانو هڅیل‌حکومت مفکوره منځ ته راوستله اوپه نورو داسی ، مجاهدویی لاس پوری کړ چه هغه دعه م‌تشدد په سیاست تعقیب دمحلی لاستی صنایعو پالنه اوداچه هورتیزم له منځه وړل تعقیب شو ل ، به ۱۹۳۰ کال یی دعدم اطاعت په ملکی پالیسی

لاس پوری کړ برتانوی مال ته یی توجه نلرل تشویق کړه دنورو ۶۰ زره تنو سره گرفتار اوبندی شو. په ۱۹۳۵ کال برتانی دهند دپاره یواساسی قانون ومانه چه اقتضایی دوه اطاقی کانگرس چه یوه یی دولتی شورا او بله د دیرش ملیو نو تنو اسامیلی ته درایی‌ورکولو حق ورکړی شو مسلمانا ن په دی بناء چه دهندوانو زیات وألی دمسلمانانو دکلتور ا و آزادی ته دضرر باعث گرځی اعتراض یی پری وکړو مسلم لیک رییس محمد علی جناح‌دهغی زیات دداخلی آزادی غوښتنه وکړه‌چه‌دمسلمانا نو اکثریت لری او وروسته یی دیو اسلامی ملت پحیث دپاکستان دجوړیدو تقاضا وړاندی کړه آخر دهندوانو او مسلما نانـو له خوا د شلوینښت کاله تودی مجادلی وروسته برتانی ، د۱۹٤۷ ـ کال دفبروری په ۲۰ نیټه دهند د نیمی قاری دویشلو دپاره خپل عزم اعلام‌کی د ۱۹٤۸ کال دجون میاشت کی دهند نه دبرتانی دوتلو نیټه وټاکله

د۱۹٤۷ کال داگست په ۱۵ نیټه هند په مشترك المنافع هیواد و کښتی دیو آزادهیواد په حیث منځ ته راغی برتانی دهند دشما ل لویدیځ ولایت دپښتنو او بلو خو دنهضت مقدارانو دفیصلی په باره کښی توجه ونکړ ه هند چه دملګرو ملتو غړو هیواد کی دخپله چوکی یی ونیوله .

اساسی قانون یی دامریکی دمتحده ایالا تو داساسی قانون په ډول جوړ کړی دی دهغه قانون سره سم جمهور رئیس یی‌دپنځه کالو دپاره ددواړو پارلمانی مجلسو نوله خوا‌ټاکل کیږی .لومړی مجلس یی ایالتی شورا او دوهم

مجلس یی دخلکو دکور په نوم دی یو تـــن دجمهور رئیس مرستیال دی او دصدراعـظـم دمشری لاندی یوه مرکزی کابینه لری دهر ولایت گورنر دفدرالی مرکز ی اداری نظام مشر دی . په تاشکند کښتی د هند د صدر اعظـم شاستری دمرگ نه وروسته د ۱۹٦٦ ـ کال‌د جنوری په ۱۹ نیټه میرمن اندرا گا نـد ی دصدراعظمی په حیث وټاکله شوه په ۱۹٦۷ کال ډکتر ذاکر حسین دهند جمـهور رئیس مرستیال‌دهغه هیواد دجمهور رییس په حیث وټاکل شو ایالتی شوراگانی دایمی د ی مگر جمهور رئیس کولی شی چه پار لمان پرنـك اونووانتخاباتو امر ورکړی .

معارف او مذهب :

تعلیم پکښی د۱٤ کلنی عمر پوری وړیا او اجبـاری دی ٦ ٤ پـــو هنتـــو نـــو ته او ۲۸ تحقیقا تـــی انستیتو ته په دغـــه هیواد کښی ٤۱ ژبی مروج دی چه ۱۲ ژبی ئ‌مانس کریت ژبی څانگی دی په سلو کښی پر ی پنځوس تنه هندی پوهیږی او په سلو کښی لس اردو ژبه ده په ۱۹٦٥ کښی هندی ژبه رسما اعلام شوه انگلیسی ژبه درسمی ژبی معاونه ده په سلو کښی د۷٥ نه زیات هندوان دی اساسی قانون‌یی مذهب‌نه دی‌تضمین‌کړی‌په دغه هیواد کښی لس ملیونه عیسوی اته‌ملیون سکان سل زره آتش پرست پارسی هم‌میشته دی .

دفاع

دفاعی قوه پخپل اختیار تشکیل شو ی‌هوایی ځکمنی اوبحری قواوی دلوی درستیز په‌واسطه ددفاع دوزیر دهدایت لاندی وظیفه اجرا کوی.

هنگری

پایتخت‌یی :

بوداپســت .

دځمکی پراخوالی :

۳٥۹۱۸ــ مربع‌میله

نوسیدونکی :

په ۱۹٦۹ کال دملگرو ملتو دټاکل له مخی ۱۰۲۹٥۰۰۰ ــ تنه

پیسی :

فورنیت دځلورو افغانو انډو ل

ځرگندونه :

هنگری په ختیځه اروپا کښی یوکمونیستی جمهوریت دی په شمال کښی دچکو سلواکیا سره په شمال ختیځ کښتی دشورو ی‌اتحادسره په ختیځ کښی درومانیا سره په جنوب کښی دیوگوسلاویا اوپه لویدیځ کښی داسترالیا سره لگیدلی گاوندی سرحد ونه لری .

دانیوب یی دهیواد شمال لویدیځ سرحد تشکیلوی وریښتی دجنوبی په اور گرځید لی

هیواد یی په دوه برخو ویشلی دی .
ختیځه هنګری حاصل خیزه سیمه ده او لویدیځه اوشمالی هنګری لوړې ژوری غونډۍ دی .

منابع او صنایع –

هنګری زراعتی هیواد دی مهم صناعت لری زراعتی پیداواریی غنم ،وربشنی ،جودر ،جوار کچالو ،بوره، تیل ،لبلبو او نور زراعتی ، حاصلات ؤ څخه شمیرل کیږی .هنګری دیر ښه شراب لـری دبو سایت لوی ذخیره لری دری وزبع تیل دجنوبی لویدیځی څنډی نه لاس ته ورځی وسپنه پولاد ،ماشین آلات کیمیاو یمواد موټرې اورګاډی اوموا صلاتی وسایط یی ، صناعتی تولیدات دی .

حکومت او تاریخ –

هنګری لومړی اوسیدونکی چه سلا ویان او جرمنیان ؤ دختیـځ هندیان او مګیارا نؤ مغلوب کړل ،دپنځلسمی عیسوی پیړی نه تر ۱۷ پیړی پوری ترکانونیولی وه .دترکو د ماتی نه وروسته په ۱٦۹۷ کال په دغه هیواد داستراليا مسلطه شوه اخیر په ۱۹٦۷ کا ل هنګری بشپړ خپلوا که شو له په داسی حال کښی چه داستراليا پاچا دهنګر ی پاچا هـم پـه ۱۹۱۸ کال دخپل هیواد څنـی برخی دروماﻧﻴﺎ ،یوګو سلاویا او چکوسلواکیا په مقابل وبایللی .
هنګری په دوهم لوی جنګ کښی دجرمنی سیزه متحده شوه په ۱۹٤٤ کال دهنګری نایب السلطنه المانیا نوبر طرف کړ اودهغه ځای نازی ملګرو ته پریښود په ۱۹٤٥ کال یی د هیواد لویه‌برخه دشوروی اتحاد لاس ته‌ورغله دنازی المان دماتی نه وروسته هنګر یموافقه وکړه چه د۱۹۳۷ کال خپلو سرحداتو تـــه مراجعه وکړی په ۱۹٤٦ کال یی جمهوریت اعلا م کړ په ۱۹٤۹ کال یی دشورو ی اتحاد دقانون پشان یو اساسی قانو ن تصویب شو چه دهغه له‌مخی اقتدار پارلمان اوپریزیدیم‌ته انتقال کړ دنماینده ګانو مرکب پارلمان چه د ۳ ۲ تـنـو هـنـګـر یٔ تـبعـی له خو ا تـا کـــل کیږ ی د خد مـت موده یی څلور کاله ده هنګری دملګرو ملتو اووارسا دتړون غړی ده. صنایع یی ملی شوی او دزراعتـــی تولیداتو دزیاتولو دپاره یی په جدی اقداماتو لاس پوری کړی دی د۱۹٦۲ کال نه وروسته هنګری دشخصی ځمکو خاوندان تشویق کړل په ۱۹٥٦ –کال په دغه هیواد او بیاخاص په بوداپست کښی شورش پیدا شو دهنګر ی . مشرانو دشوروی اتحاد نه مرسته وغوښتله ، دغه شورش تقریبا په دوه‌هفتوکښی غلی‌کړی شو دشوروی اتحاد قواهم ددغه هیوادنه‌ووتلی د هنګری یوشمیر خلك هم دهیواد نه ووتل.

معارف او مذهب :

مذهب پکښی آزاد دی دپاپ له خوا ټاکلی اسقفان باید دحکومت له خوا ومنل شی دوه ثلثه اوسیدونکی رومن کاتولیك دیکالونستان هم لری .
داته کالو پوری تعلیمات وړیا او اجباری دی شپږ پوهنتونونه لری هنګری ژبه‌یی رسمی ژبه ده .

یونان

پایتخت‌یی :
اتـــن

دځمکی پراخوالی :
۱۳۲,۹٤٤.٥– مربع میله

اوسیدونکی :
په ۱۹٦۸ کال دملګرو ملتو داټکل له‌مخی ۸۸۰۳۰۰۰ –تنه

بیرغ‌یی :
پنځه زرغونه او څلور سپینی ا فقی تاګانی په پورتنی زرغونه غاړه باندی دسپین صلیب سل ګونو جزیری لری .
نښه لګیدلی ده .

پیسی :
درهم دیوی افغانی ٥٠– پولو انډول

څرګندونه :
یونان دبالقان جنوبی شبه‌جزیری نه رابیل شوی دمدیترانی دبحیری پوری رسیدلی‌دی ، ایونین بحیره یی لویدیځ ته اوالیجن بحیره یی ختیځ ته واقع دی البانیا ،یوګوسلاویا، بلغاریا اوترکیه یی ګاوندی هیوادونه دی په

منابع او صنایع :
یونان فقط دیوی ربع سیمی سره یوزراعتی هیواد دی خلور پنځه څنګلونه یی ددولت مال دی‌غنم ،جودر وربشی جوار ، وریجــی ، پومبه ،تماکو دبنونه تیل لیمو نارنج وځکی او انځریی ګټور پیداواریی میری مهمه ما ل داری ده .

برښنایی په زړه پوری انکشاف کړی دی لوی صنایع یی نساجی خوراکی شیان ،دبلی شراب ،سمنت اوکیمیاوی مواد تولید وی د ۱۹ ملیون تنیز وبیړ یو څخه زیاتی مال وړ ونکی تجارتی بیړی لری مگر زیاتی بیړی د نورو هیواد و په‌نوم رجستر شوی‌دی‌دتوریزم صنعت یی‌په کال یوملیون مسافر هیواد تــه راولی چه‌په کال کښی سل ملیونه دالره په یونان کښی لګوی .

حکومت او تاریخ ـ
پــه تعمیرا تی فن ،علومو ریاضیاتوفلسفه ډرامه ،ادبیاتو اودیمو کراسی کښی دیځوانی **یونان موفقیت تر ډیرو پیړیو پوری دوام در** لود دقبل میلاد په‌پنځه پیړی کښی دخپلی ترقی معراج ته رسیدلی هیواد ؤ

په لمړی او دوهمه پیړی کښی دروم د نفوذ دلاندی ونیول شوپه څلورمه میلاد ی پیړی کښی په ختیځو برخو کښی یی دبیزنتن امپراطوری تشکیل کړه دفلسطینی دسقــو ط نه وروسته دعثمانی امپراطوری جز شو .

په ۱۸۲۹ کال دترکی نه‌آزا د شو دفرانسې انګلستان او روسی په ضمانت دیونــــا ن سلطنت اعلام شو په ۱۹۲۵ ـ کال جمهوریت شو .

۱۹۳۵ ـ کال بیرته شاهی رژیم شوپه۱۹٤۰ کال په لوی جنګ جهانی جنګ کښی شامل‌شو لومړی یی أیتالیا ته ماتی ورکړه مگر وروسته **جرمنیانــو ایتالیا او بلغاریا نوپه ذریعه‌ونیول** شو د۱۹٤٤ ـ کال په پای کښی اشغالی قواو یونان خوشی کړ دوهم جارج بیرته دتخت ، خاوند شو **پــه ۱۹٤۷ کښی مړ شو ځــوی** یی‌پال اول پاچا شتو وروسته دده‌نه کانستنتین **پــه تــخـت کـنا ست یــو نــا ن پـه ۱۹۵۲ کال یی یو نوی اساسی قــا نــو ن** روی کار کړ په ۱۹٦٤ کال جارج پاپا ندریو صد اعظم شو غوښتل یی چه دښی لاسنی ، ملګری افسران دعسکری نه وباسی په دغــه وجه دشاه دمخالفت سره مخامخ شو.

خوابدی پیدا شوه چه‌په‌نتیجه کښی‌دستفانو پولوس صدارت ته ورټاکل شو او پاباندریو دځنکیدو شو مگر خوابدی غلی نشوه د۱۹٦۵ کال په اپریل کښی نظامی کودتا راولاړ شوه

پاپانی ریویی بندی کړدمی په میاشت کښی کانتنیتین اطلاع ورکړه چه دنظامی حکومت د نوی اساسی‌قانون دجوړ یدو اوعامه رایو تهد هغه دوړاندی کیدو په غرض وعده ورکړی ده

د۱۹٦۷ کال په اخیر کښی کانتینین- خپلی کورنی دیوشمیر غړو سره دیونا ن نه ایتالیاته پناه یوړه‌اووی ویل هرکله چه په یونان کښی‌و ضیعت غلی او قلار شو اوواقعی ډیموکراسی منځ ته راغله هیواد ته ستون‌شی

معارف او مذهب یی
أصلی مذهب یی دیوه‌عیسوی دین په‌نو م ارتودوکس یونانی مذهب دی نه کاله پکښی تعلیم‌اجبار ی دی شپږ پوهنتونونه لری .

دفاع .
د۲۱ کلن او ۵۰ کلن عمر تر منځ‌خدمت اجباری دی .

یونان دملګرو ملتو اوناتو غړی هیواد دی

یمن.

پایتخت‌یی :
صنعا

دخمکی پراخوالی :
۷۵۲۸۹ ـ مربع میله

اوسیدونکی :
په ۱۹٦۹ کال دملګرو ملتو دا ټکل له‌مخی ...ر۵۰۰۰ ـ تنه

بیرغ یی-
توری أوسری افقی تاګانی په‌سپینه تاباندی شین ستوری نقش دی

پیسی :
ریال د۴۵ ـ افغانیو انهول

خرگندونه ـ

یمن دعربستان دجنوبی جزیره نما دغرنی برخی یو پخوانی هیواد دی

لویدیځ ته یی احمر بحیره ،جنوب ته یی عدن اوسعودی عربستان یی شمال او ختیځ ته واقع دی .

حدیده یی مهم بندر دی په صنعا کښی د پخوانی مدنیت نښی موجودی دی .

منابع او صنایع :

دالجبل ،قلات چه دعربستان حاصلخیز برخه‌ده قهوه وربشی اونوری غلی پکښی کیږی پوټکی خرما ،سکاره ،ارچه ،بوټی میوی اوقیمتی تیږی صادراتی مالونه دی

حکومت‌او تاریخ ـ

دیمن سیمه یووخت دصبا دپخوا نی ، سلطنت جزوو په انجیل کښی دسترو مسالو اوقیمتی ډبرو ذکر راغلی دی چه د صباملکی دیوی تحفی په‌حیث حضرت سلیمان‌ته‌وړی ؤ یمن دامام أحمد دسلطنت په دوره کښی یو اسلامی ډیموکراسی هیواد ورته ویلی‌شوی‌دی د۱۹٤۸ ـ۱۹٦۲ کال نه وروسته یو جمهوری هیواد أعلام شو .

محمد البدر داماً م احمد وارث دیمن غرنیو قبایلو ته پناه یووړله په دغه وخت کښی چه حکومت خلاف دأخلی جگړی تەدوام ورکړه هغوی متحد عربی جمهوریت او سعودی عربستان دسلطنتی قوا حمایه‌کولی د۱۹٦۵ کال‌په اگست دجمال عبدالناصر اودسعودی‌عربستان‌پاچا ملک‌فیصل متارکه لاسلیک کړه او فیصله وشوه چه د یمن‌څخه ددواړو قواو دوتلو وروسته په یمن کښی دڅه ډول آینده حکومت طرز په باره کښی عمومی رایی أخستل عملی شی دغه ، متارکه ډیره نشوله .

په ۱۹٦٦ کال دیمن او عربستان تر منځ جگړو اوبمباری ادامه پیداکړه سعودی عربستان مدعی ؤچه دمتحد عربی جمهوریت الوتکی په هغه هیواد باندی بمباری‌کوی په همدغه کال دیمن دجمهور رئیس‌دالسلال دسوء قصدپه‌نظر پر محمد الرعینی دحکومت دیو وزیر حسین ألامر ووژل شو او دهغه حکومت له منځه‌لاړ یمن دملگرو ملتو او عربی ټولنی‌غړی‌هیوادی

یورو گوای

پایتخت :

مونتی ویدیو

دځمکی پراخوالی :

۷۲۱۷۲ ـمربع میله

اوسیدونکی :

د۱۹٦۹ کال‌دملگرو‌ملتودا‌ټکل‌له‌مخی ۲،۸۵۲،۰۰۰

بیرغ یی

څلور زرغونه اوپنځه سپینی تاگانی په منځنی سپینه تاباندی دلمرختو شغلی‌لگیدلی‌دی

پیسی :

پیسو دپنځوسو پولو [illegible]

خرگندونه ـ

دجنوبی امریکی خورا کوچنی أو مخ تللی جمهوری هیوا د دی

پەشمال او ختیځ کښی دبرازیل سره په جنوب کښی دجنوبی بحر اطلس او پسلا تا دسیند سره او په لویدیځ کښی د ارجنتاین سره لگیدلی سرحدونه لری منظم اقلیم لری.

منابع او صنایع :

پەسلو کښی ٦۰ برخی دمالداری ورشو گانی اوپه‌سلو کښی ۲۷ ـبرخی دکرهنی د پاره تخصصیص شوی دی غوښه ،وړی پوټکی جوار غنم او شړ شم اولیمو ورته میوی وریجی اووربشی یی ،مهم حاصلات دی گټوری صنایع یی تجارتی غوښه فلزی صنایع منسوجات او شراب جوړول دی

حکومت او تاریخ ـ

دیودوولاپلایو وخت دهسپانوی واستر یت برخه وروسته دبرازیل یوولایت ؤ د۱۸۱۵ ـ کال داگست په ۲۵ ـنیټه یی خپله آزادی اعلام کړه اوسنی اساسی قانون یی‌په ۱۹۳٤ کال منځ تەراغی په ۱۹۵۲ ـکال بدل شو .

دجمهوری رئیس مقام داجرایی یوی نه کسیزی شورا چه د څلور کالو دپاره ټاکل کیږی نیولی دی شورا ریاست دشپږو تنو غړ

دنړۍ مملکتونه

وتر منـځ دآراو په‌اکثریت دوره کوی دغـه شورا وزیر ټاکی.

یو دنمایندګانو مجلس اوبل دسنا مجلس‌لری دواړه دخلور کالو دپاره ټاکل کیږی .

اساسی قانون یی دبودا ګانو بیمه یتیما نو سره مرسته اونور اجتماعی خدمتو نه ټاکی

معارف اومذهب یی

کلیسا او دولت یی دیوبل نه بیل دی ، مذهب پکښی آزاد دی عام مذهب یی رو من کاتولیك دی تعلیم پکښی دپوهنتون په ګډون وړیا دی ابتدایی تعلیم اجباری دی هسپانوی یــــی رسمی ژبه ده دیو رو ګوای عسکر د ۱۸ ـکلنی او ٤٥ ـکلنی عمر ترمنځ درضا کارانو څخه ټاکل کیږی .

یوراګوایی دملګرو ملتو او دامریکایی هیوادو دټولنی غړی‌هیو اد دی

یوګندا

پایتخت‌یی :

کمپالا

دځمکی پراخوالی :

۹۱۳٤٠ر۹ـ مربع میله

دوکتور یادغدیر اوتانزانیا سره په جنو ب‌کښی دالبرت ،او ددواړو کانګو غدیـر ونه سره ، لویدیځ کښی أو په شمال کښی دسودا ن سره لګیدلی حدود لری .

اوسیدونکی :

په۱۹٦۹ ـکال دملګرو ملتو داټکل له‌مخی ۹،۵۰۰،... ـ تنه

دیوګندا خورا لوی ولایت دیو ګنداسلطنت دی چه دبیځی ډیروکلوراهیسی‌بانتو نـژاد ی اوسیدونکی لری .

بیرغ‌یی :

شپږ نوری زیړی سری تاګانی یوه نقر ه‌یی دایره اوپه منځ کښتی دلك‌لك تاجدا ر تصویر نقش دی .

قهوه ،پومبه ،چای ،جوار ،سنسیلی دتیلو تخمونه اوبوره یی مهم تولیدات دی .

تامبه ،ولفرام ،قلعی اوکوبالت یی معد نی مهم پیدأوار دی .

پیسی :

دختیځی افریقی شلنك د ۷ افغانیو اندول

یوګنـدا پخوا دبرتانی دحمایت لانــــد ی وه د۱٦٦۳ نه وروسته‌آزادجمهوری سوه‌په‌مرکزی افریقا ،کښی دکینا ،سره په ختیځ کښی ، یوګندا ۱۹٦۲ ـکال داکتوبر په نه‌نیټـه په آزاد مشترك المنافع هیوادو کښی داخـل شوه ‌هو کاله وروسته‌یی داکتوبر په‌نهمه‌نتیټه جمهوریت اعلام کړ .

وقایع مهم جهان

در جملهٔ این مسایل مهم سال میتوان ازین موضوعات نام برد : جریانات شرق میانه و دوام مساعی در زمینه اتحاد جهان عرب رویداد های شرق آسیا وانکشافات درعلایق چین و امریکا برخورد های نیم قارهٔ هند دوام مساعی در طریق نزدیکی شرق و غرب تلاش افریقائیان در راه اتحاد شان و انجام تسلط بیگانه در آنقاره بامبارزه علیه تبعیض نژادی و انکشافات تازه در ملل متحد .

بحران شرق میانه بدون یافتن راه حلی دوام یا فتو اوربند غیر موافقه شده قبلی بین قوای مصر و اسرائیل برهم نخورد . وجود دوام تهدید اسرائیل بر قلمرو های همجوار عربی این مجبوریت را در برابر این کشور ها خصوصاً اردن ، مصر سوریه و لبنان قرار دارد تا نه تنها بنیهٔ دفاعی خویش را تقویه بخشند بلکه از همه امکانات خود دراین زمینه کار بگیرند . اردن برای اینکه خطر حملات مکرر قوای اسرائیل را بر قلمرو خود نسبت فعالیت فدائیان فلسطین علیه مواضع اسرائیل کمتر سازد با طرز پیشامد فدائیان ساز گاری نشان نداد لذا از همان آغاز سال بتاریخ ۹ حمك يك سلسله تصادماتی بین قوای اردن و فدائیان فلسطین آغاز یافت .

با آغاز این تصادمات سوریه عراق الجزایر و بعضی کشور های دیگر عربی شدیداً بر موقف حکومت اردن انتقاد نمودند . با دوام تصادمات در قلمرو اردن حکومت آنکشور بتاریخ ۲۷ سرطان معاهدات قاهره و عمان رادر مورد دوام مسالمت بین قوای خود و فدائیان منسوخ ساخت و در نتیجهٔ آن سوریه وعراق مناسبات خود را بااردن قطع کرده و سرحدات خود را با آن بستند کویت ولیبیا هم کمکهای مالی خود را برای اردن متوقف ساختند . عربستان سعودی و مصر کوشیدند بین فدائیان فلسطین و حکومت اردن مصالحه کنندوتماسهای‌هم‌بین شان‌در جده‌صورت‌گرفت اردن اجازه نداد فدائیان در قسمت جنوب‌آن کشور در عملیات خود علیه اسرائیل‌همانطور گرفت .

کــه خود میخوا هند آزاد ی داشته با شند لذا احساسات علیه این حرکت در جهان عرب تحریك گردید ، چنانچه وجود همین احساسات سبب قتل و صفیتل صدر اعظم اردن بتاریخ ۹ قوس حین اجتماع کشور های عربی در قاهره گردید . در ۲۵ ثور سادات کابینهٔ جدید را در آن کشور تشکیل کرد و دو روز بعد آن ۱۱۰ نفر باتهام دست‌داشتن درکودتای علیه سادات توقیف شدند که در آنجمله یکعده شخصیت های مهم آنکشور هم شامل بود . درعین حال سادات تاریخ اول اسد سال ۱۹۷۱ رابرای کشور های جهان عرب جهت تصفیهٔ حساب با اسرائیل سال تصمیم اعلام نمود .

بالاخره در ۲۸ جدی در مصر کابینهٔ سی‌و یك عضوی داکتر عزیز صدقی بحیث کابینهٔ مقابله بکار آغاز کرد و اعلام شد که اقتصاد آن کشور باساس جنگ علیه اسرائیل تنظیم میگردد . در عین حال مصر بار دوم تهدید اسرائیل به تنظیم قوا وتهیهٔ سلاح پرداخت ومساعی خودرا برای پایان بحران شرقمیانه دنبال کرد وماموریت صلح گوناریارینگ میانجی ملل متحد راهم تشویق نمود .

لبنان که آرزو دارد در خلال بحران موجوده ازتهدید وحملهٔ قوای اسرائیل برکنار ماند اما اسرائیل در اواخر ماه دلو و اوایل ماه حوت‌یك سلسله حملاتی بنام اینکه فدائیان فلسطین را تعقیب و مواضع شانرا تخریب می‌نماید در قسمت جنوب لبنان انجام داد . بدنبال این حملات اسرائیل بعداً معلوم شد که اسرائیل در قسمت جنوب لبنان برای مراقبت دایمی مراکز دایمی نظارت هم‌تاسیس کرده است . که رهبران مصر سوریه ولیبیا بتاریخ ۲۹ حمل در بنغازی بـه تشکیل فدراسیون عربی بین سه کشور بموافقه رسیدند . این دومین فدراسیون عربی بعد از فدراسیون کم‌دوام مصر و سوریه که در سال ۱۹۵۸ تکمیل شد میباشد . بالاخره در رأی گیری عمومی ۱۰ سنبله هرسه‌کشور

به مسودهٔ قانون اساسی این فدراسیون موافقه کردند وبعد بتاریخ ۱۲ میزان انورالسادات به‌حیث اولین رئیس این‌فدراسیون وقاهره هم بحیث مرکز آن انتخاب گردید .

این فدراسیون دارای یك بیرق بوده ویك قوماندانی مشترك میباشد که این قوماندانی حق دارد قوا را از یك کشور بداخل کشور دیگر برای رفع اضطرابات داخلی بدون درخواست کشور عضو انتقال‌بدهد . انتخابات برای پارلمان مرکزی این فدراسیون دراوایل حوت صورت گرفته وبعد در قاهره توسط انورالسادات افتتاح شد . همچنان بابمیان آمدن فدراسیون جمهوریت های عربی اسم جمهوریت عربی متحد به جمهوریت عربی مصر تبدیل شد . اما بهر صورت تاحال کشورهای عربی حکومت اردن رابه آغازفعالیت فدائیان فلسطین از قلمرو آنکشور علیه مواضع اسرائیلی ارضی ساخته نتوانسته اما گفته میشود قرار آخرین تماسهای فدائیان موافقهٔ حکومت مصر را در آغاز فعالیت شان علیه اسرائیل از جبهه کانال بدست آورده اند ودر اجتماع رهبران مصر سوریه ولیبیا نیز روز ۲۲ حوت این موضوع مطرح شد

در عین حال اسرائیل در طول این سال علاوه بدریافت کمکهای مالی و سلاح متنوع موافقه امریکا راتهیه (۱۲۵) طیارهٔ فانتوم و سکای‌هاك هم حاصل نمود . برای نزدیك شدن موقف‌ها وتبادل نظر روی مسایل مورد علاقه وبرداشتن قدمهای مزید در زمینه‌مسایل اسلامی در طول سال کنفرانس سه روزه کشورهای اسلامی بتاریخ ۱۱ جوزا در رباط پایتخت المغرب تشکیل گردید و در آن‌روی تاسیس مراکز کلتوری اسلامی در گوشه‌های مختلف جهان بحث شده در زمینه تاسیس‌یك پوهنتون اسلامی موافقه حاصل گردید . متعاقب آن در کنفرانس وزرای خارجه سی کشور اسلامی بشمول افغانستان از ۱۰ تا ۱۴ حوت در جده انعقاد یافت ودر اجندای‌آن یازده موضوع بشمول موضوع مربوط به ضرورت اخراج قوای اسرائیلی از قلمروهای عربی مشکل مردم فلسطین ارزیابی موضوع بنگله دیش و انکشافات نیم قاره ووقت ومحل چارمین کنفرانس وزرای خارجه کشور های اسلامی شامل بود در پایان این‌کنفرانس فیصله شد وزرای خارجه کشور های اسلامی به‌روز دوشنبه اول ماه می ۱۹۷۳ مصادف به بهار سال ۱۳۵۲ در شهر کابل مرکز افغانستان دایر شود .

از انکشافات دیگر این حوزه اخراج کامل قوای انگلیس از امارت های عربی در خلیج تشکیل فدراسیون شیخ نشین های عربی و اشغال جزایر تمب‌صغیر و تمب کبیر وابو موسی بتاریخ ۹ قوس از طرف قوای ایران به تعقیب خروج قوای برتانیه از آنجا بودکه این وضع فضارا بین ایران و کشور های‌عربی خصوصاً عراق متاثر ساخت ودر آن جزایر حتی عراق روابط سیاسی خود را با ایران برسراین مسأله قطع کرد .

در طول سال ۱۳۵۰ کنفرانس اول سران ۴۱ کشور عضو مؤسسهٔ اتحاد افریقا بتاریخ ۳۰ جوزا در ادیس‌ابابا مرکز حبشه افتتاح گردید ودر آن ضمن بحث روی مسألهٔ‌تبعیض نژادی فیصله شد که اصلا اساس برای مذاکره با حکومت افریقای جنوبی در زمینه مسایل تبعیض وجود ندارد . این کشورها به تلاش خود بسویهٔ های محلی قاروی و جهانی دراین طریق دوام دادند تااین خواستهٔ شان بالاخره در اواخر سال به تشکیل‌جلسه شورای امنیت درادیس‌ابابا گردید .

در نیمقاره هند: به تعقیب‌بروز اختلافات بین رهبران پاکستانی و شیخ مجیب الرحمن رهبر حزب عوامی لیگ که درانتخابات ماه دسمبریك‌اکثریت ۱۶۰ رای رابدست‌آورده‌بود صدای مخالفت وجدایی ازپاکستان در بنگال شرقی بالا شد به سلسله وجود همین‌اساس بتاریخ ۵ حمل ازبمیان‌آمدن بنگله دیش تذکر رفت ، درشش حمل مطبوعات پاکستان شرقی تحت سانسور شدید قرار گرفت ، مکاتب بسته شد ومامورین و موظفین بکار نرفتند. فعالیت های سیاسی ممنوع گردید و در ۷ حمل بر خورد های داخلی در بنگال شرقی عملا بین قوای پاکستان ومخالفین آن آغاز گردید . شیخ مجیب الرحمن هم توقیف شده

به پاکستان غربی انتقال داده شد . این وضع مناسبات را روزبروز بین هندوپاکستان وخیم ساخت .بعد جنگ در طول سر حدا ت هند و پاکستان خصوصا در جبهه شرقیآغاز یافت . بتاریخ ۱٤ قوس هند حکومت شرقی بنگله دیش رابه رسمیت شناخت وپاکستان روابط سیاسیی خود راباهند قطع کرد .درین وقت سید نظرالاسلام بحیث کفیل رئیس جمهور وتاج الدین احمد بحیث صدراعظم درخاك هند بکار آغاز کرد. اساسات رژیم جدید در بنگله دیش دمو کراسی سوسیالیزم ویك جامعه آزاد اعلام گردید . شدت برخورد درنیم قاره توجه ملل متحد راجلب کرد .

اسامبله عمومی ملل متحد با ۱۰٤ رای موافق ۱۱ رای مخالف و ۱۰ رای ممتنع که افغانستان هم درین جمله شامل بود فیصله نامه رابه تصویب رسانید که هند و پاکستان باید اوربند رابین خود برقرارنمایند .
شورای امنیت همچنین تقاضا نمود اما هند این متارکه رانسبت تذکر ازتامین حقوق مردم بنگله دیش قبول نکرد تاآنکه بالا خره داکه سقوط کردو قوای پاکستان تسلیم شده به تاریخ ۲٦ قوس جنگهای ۱٤ روزه هند و پاکستان پایان یافت . یحیی خان رئیس جمهور پاکستان امور کشورش رابه ذوالفقار علی بوتو واگذار شد ووی به تاریخ ۳۰ قوس امور پاکستان رابدست گرفت .بوتو در خلال یك هفته اول بعد از تماس با شیخ مجیب الرحمن گفت کهوی را رها میسازد ،همان بود که به تاریخ ۱۸ جدی بعد از نه ماه حبس شیخ مجیب الرحمن از حبس رها شده وبعد ازسفر به لندن از طریق دهلی جدید وارد داکه شد.
در حین بروز اختلافات نمیقاره هندنهضت

آزادیخواهی مردم پښتونستان بیك مرحله جدی تر ونوینی تحت رهبری حزب نیشنل عوامی بهریاست خان عبدالیخان سرو صور تی گرفت که باثر آن درگوشه های مختلف مرز وبوم پښتونها وبلو چها فعالیت های دامنه داری در راه تنظیم امور نهضت آزادی خواهی وبرقراری حکومت ملی بعمل آمد رهبر حزب نشنل عوامی پارتی دریك خطابه از حکومت خواستار گردید که گورنر های پښتونستان وبلو چستان که منسوب به حزب مردم هستند و به نفع اشخاص منسوب کار میکنند بر طرف شوند وهمچنان فعالیت های جارحانه وغیر قانونی گارد ملی حزب مردم از بین برود ورنه اگر سوال استعمال سلاح بمیان آید پښتو نها نسبت برهرقوم دیگر دراستعمال ونگاهداشت اسلحه تجربه ومهارت کافی دارند . در مرحله اول بر فعالیت های حزب عوامی ملی قیود وضع وسپس ممنوع اعلام قرار داده شد ،اما در اثر پافشاری پښتو نها وبلو چ حکومت پاکستان مجبور گردید که با رهبران نشنل عوامی پارتی تماس گرفته و راجع به اختتام حکومت نظامی و تشکیل اسا مبله های ایالتی به اوشان وعده قاطعی بدهد .
حین باز گشت شیخ مجیب الرحمن بحیث صدراعظم امور بنگله دیش رابدست گر فت درپایان این بحران ده ملیون مها جر بنگال شرقی دو باره تا پایان سال بخانه‌های خود برگشتند وقوای هند هم از قلمروبنگله دیش خارج شده خروج کامل آن به تاریخ ۲۳حوت تکمیل شد .تا اوایل حوت ٤۷ کشور رژیم بنگله دیش را برسمیت شناخته اند .

در حوزهٔ جنوب شرق آسیا :

حکومت ایالات متحدهٔ امریکا بحیث پشتیبان یك طرف این منازعه سیاست ویتنامی ساختن جنگهای ویتنام را دنبال کرد ودر ۱۹ حمل رئیس جمهور نکسن اعلام نمودکه بعد ازین عوض ۱۲ هزار چارده هزار عسکر خودرا ماهانه از ویتنام خارج می سازد . دراثراین روش تا اوایل جدی هشتاد فیصد قوای امریکا از خاك ویتنام خارج گردید و توقع میرود تااخیر سال قوای امریکا در ویتنام به سی هزار نفر تقلیل یابد . سی هزار عسکرویتنام جنوبی که برای قطع خط مواصلاتی هوچی مین خط مهماسارسانی و انتقال عساکر ویتنام شمالی وارد خاك لاوین شده بودند در اول حمل مجبور به عقب نشینی ساخته شدند .
فرق تصادمات سالجاری در ویتنام بین دو طرف این بود که از یکطرف ساحهٔ تصادم درین حوزه وسیع گردید واز جانب دیگربار اول طیارات میگ ویتنام شمالی داخل صحنه تصادمات شده بماموریت های نظامی آغاز کردند .

وقایع مهم جهان

دوام بحران هند چین پنج کشور جنوب شرق آسیا چون اندونیزیا ، فلپاین ، مالیزیا سنگاپور و تایلند را واداشته است تابرای بیطرفی این حوزه سعی کنند و گفته شده‌که تعداد این کشور ها به ده ها رسیده میتواند وراه برای شمول ویتنام شمالی هم‌درین حوزه باز است . بتاریخ ۱۷ عقرب این پنج‌کشور اعلام کردند که در نظر دارند اعلامیهٔ شانرا در مورد بیطرفی این حوزه در ملل متحـــد نیز ثبت نمایند . اما فضای بحرالکاهل از ناحیه نزدیکی و میان آمدن انکشافا ت تازه در علایق چین وامریکا در طول این سال روشن بود . به تعقیب دعوت بی سابقهٔ چین از هیأت پنگ‌پونگ بازان امریکایی بـــه پیکنگ انکشافات تازهٔ در مناسبات امریکـا و چین پدید آمد . بتاریخ ۲۹ حمل نکسن دست دوستی بـطرف چین دراز کرد و رفـــع يك سلسله تغییرات تجارتی را باچین‌هدایت داد . بعداً بتاریخ ۹ سرطان نماینده امریکا در کنفرانس بین‌المللی خلع سلاح گفت که حکومت امریکا از اشتراك چین درین‌کنفرانس استیصال میکند تاآنکه بالاخره بتاریخ ۲۵ سرطان بصورت غیر متر قبه اعلام شد که داکتر کیسینجر مشاور ریچارد نکسن در امور امنیت ملی امریکا طور مخفی به پیکنـــگ مسافرت کرده است ودر اثر تماس وی با صدراعظم چین از رئیس جمهور امریکا دعوت مسافرت به پیکنگ بعمل آمده است کـــه باینصورت باب تازهٔ دربین مناسبات چین و امریکا باز گردید .

بالاخره بعد از تماس و مذاکرات رئیس جمهور امریکا به رهبران کشور های‌متحدین چون کانادا ، فرانسه ، انگلستان ، جمهوریت اتحادی آلمان وجاپان ریچارد نکسن بتاریخ ۲ حوت به سفر تاریخی خود به چین آغـاز کرد و بعد از ربع يك قرن دوری و جدایی بین دو کشور بارهبران‌چین روی مسایل مورد علاقه‌مذاکره کرد . در روزهای اخیر سال اعلام گردید که دوجانب تماسهایی شانرا از طریق سفرای خود در پاریس دنبال میکنند. نکتهٔ قابل تذکر در مذاکرات رهبران امریکا وچین این بودکه امریکا تمامیت خاك چین را بدون فارموسا کامل نمیداند . اما صرف‌وقتی حاضر است قوای خودرا از فارموسا بیرون سازد که اوضاع درین حوزه بهبود یابد . جانب امریکا ضمناً گفته است که بهیـــچ صورتی سفیر وی به چین‌در روابط وتعهداتش باکشورهای دوست اثر منفی ندارد . دراقدام اول اوضاع حوزهٔ بحرالکاهل را این تماس تحت تاثیر آورد چنانچه به تعقیب آن جاپان به تنظیم مجدد روابطش با چین دست زد . شاید این انـکشافات مسیری را در آینده تعقیب کند تانه تنها به بهبود علایق بین‌چین وامریکا بیانجامد بلکه در حل اختلافات حوزهٔ جنوب شرق آسیا و مسایل مهم جهانی نیز اثر نیك وارد آورد .

در مورد رفـع برلین آخریـن قد مـــی بین قدرتهای بزرگ برداشته شد . بتاریخ ۱۳ سنبله که مصادف با ۳۲ سالگرد آغاز جنگ جهانی دوم بود اولین موافقتنامه شرق وغرب در مورد رفع منازعهٔ برلین بعد ازهجده ماه جلسه توسط سفرای چار کشور بزرگ، ایالات متحدهٔ امریکا ، اتحاد شوروی ، برتانیه وفرانسه درشهر برلین امضاء گردید وباین صورت اندیشهٔ دوامدار دوملیون باشنده‌برلین غربی رفع گردید . این موافقه موضوع توافق روی نکات داخل موافقتنامه را به جانب‌آلمان شرق وغرب گذاشت . باساس این‌موافقتنامه مشکل رفت وآمد به برلین وبازدید بیـــن باشندگان راممکن ساخت .

در جملهٔ سایر مسایل چون خلع سلاح تحدید سیستم مرمی های تدافعی و تهاجمی باسایر مسایل مورد علاقه مذاکرات بین‌شرق وغرب دوام کرد . در ۳۱ حمل امریکا و شوروی موافقه نمودند راجع به محدود ساختن سیستم مرمی های ضدمرمی قراردادی تهیه کنند و بتاریخ ۱۵ ـ اسد هردو جانب مسودهٔ قرارداد جلوگیری اسلحهٔ مکروبی را بـــه کنفرانس بین‌المللی خلع سلاح ژنیو پیش کردند . بالاخره بتاریخ ۳۰ میزان امریکا و شوروی درختم پنجمین مرحلهٔ مذاکرات دو کشور در هلسنگی در مورد تحدید سیستم مرمی های تدافعی وتها جمی درساحه هــای معینی بموافقه رسیدند . بتاریخ ۹ میـزان وزرای خارجهٔ دو کشور بمنظور جلو گیری از جنگ ذروی موافقهٔ را امضاء کردند که باساس آن عوض لین گرم بین واشنگتن و مسکو ارتباط ازطریق اقمار مصنوعی ممکـن گردید .

انگلستان نتوانست در طول سال اختلافات را از بین پرو تستا نت‌ها و کاتو لیک هـــا برچیند و این اختلافات اکثریت حوادث گرم و تلفات جانی با خسارات مالی گردیده است بـــه تاریـــخ اول دلو اسناد مربوط با الحاق برتانیه ، ایرلند ، دنمارك و ناروی به بازار مشترك در بروسل امضاء گردید این حرکت در اتحاد اروپای غربی بعد از جنگ جهانی دوم بحیث مهمترین واقعهٔ یاد گردید .

بتاریخ ۹ سرطان حکومت مالتا به برتانیه اطلاع داد که قرارداد ۱۹٦٤ بین دو کشور ماهیت خودرا از دست داده و پیمان ناتوهم حقی درمالتا ندارد . اما برتانیه از همـــان آغاز گفت که از قرار داد استفاده ازآن جزیره بحیث پایگاه نظامی برتانیه سه سال دیگر مانده است لیکن در سه ماه اخیر سال این موضوع شکل بحران تازهٔ را بخود گرفت زیر مالتا نسبت استفاده از آن جزیره از برتانیه پول بیشتری خواست اما برتانیه از ۱۳ ملیون پوند در برابر این امتیاز بدادن پول بیشتر موافقه نمیکرد ، حتی در روز های اول حوت بعد از آخرین سفر او منسوف صدر اعظم مالتا به لندن و بی نتیجه ماندن مذاکرات وی بامقامات برتانوی ازین موضوع صحبت شد که در اوایل بهار انگلستان قوا و وسایـــل خودرا از مالتا خارج میکند .

بحران قبرس وقتی شروع شد که یکمقدار سلاح ساخت چکوسلواکیا وارد قبرس گردید و تورید این سلاح در ۲۲ دلو در حلقه های یونان و متعاقب آن در ترکیه تشویش بمیان آورد که مبادا وضع آرام موجوده از بین ملیت های ترکی زبان و یونانی زبان قبرس برهم زند و باز این جزیره صحنه برخورد ها گردد . در ۲۳ حوت اعلان شد که میکاریوس رئیس جمهور قبرس موافقه کرده تا سلاح واردشدهٔ را در اختیار مقامات ملل متحد در قبرس بگذارد .

به تعقیب بحران قبرس سعی امریکا برای دریافت مواضعی در سواحل یونان برای بحریهٔ امریکا سبب اعتراض اتحاد شوروی شد .

انکشافات تازه در مؤسسهٔ جهانی ملل متحد نیز درجریان سال مورد علاقمندی خاص قرار داشت شمول جمهوریت مردم چین در یـــن موسسه و پایان کار اوتانت بعد از ده سال کار بحیث سر منشی ملل متحد ازانکشافات مهم آن مؤسسه در جریان سال نو و شمول نماینده چین در ملل متحد وقتی بیشتر قوت گرفت که بیست و ششمین دورهٔ جلسات مجمع عمومی شب ۳۱ سنبله در نیویارك مقر آن مؤسسه افتتاح گردید و در جمـــله ۱۰۹ موضوع داخل اجندای آن مساله شمول چین درآن موسسه نیز شامل بود درهمان آغاز جلسات اوتانت گفت که شمولیت چین در ملل متحد در بهبود امور جهان نقش مهمی دارد .

امریکا درین مورد چنین نظر داشت که چین در شورای امنیت کرسی تایوان رابگیرد اما در مؤسسهٔ ملل متحد چین و تایوان هردو نماینده داشته باشند .اما پیشنهاد البا نیا درین مورد که طرفدار اخراج تایوان و شمول چین درآن موسسه بود شب ٤ عقرب با ۷٦ رأی موافق ۳۵ رای مخالف و ۷ رای مستنکف در مجمع عمومی تصویب شد ، باینصورت بعد از ۲۰ سال چین بموسسهٔ ملل متحد شامل شده و در شورای امنیت بحیث عضو دارای حق ویتو کرسی خودرا اشغال کرد .

بتاریخ اول جدی دکتور کورت والدهایم نمایندهٔ اطریش بحیث جانشین اوتانت برای پنج سال انتخاب گردید و اودورهٔ کار اوتانت را بـــه تاریـــخ ۱۱ جـــدی پایـــان داد . ضمـــن سایر فعالیت های ملل متحد در ایجاد فضای همکاری و قطع تشنج در جهان برای اولین بار شورای امنیت این موسسه در داخل قـــارهٔ افریقا مسایل مربوط به تبعیض نژادی را در ادیس ابابا مرکز حبشه باشتراك عدهٔ ازنمایندگان کشور های افریقایی دایر کرد . از جلسات شورای امنیت در افریقا رد پیشنهادات موافقه بین انگلستان و افریقای جنوبی تقاضا شد و فسخ ماموریت کمیسیون را برای معلوم ساختن نظریات افریقائیان دربارهٔ موافقهٔ برتانیه و افریقای جنوبی مطالبه گردید . اگرچه شورای امنیت در جریان جلسات خود در مورد طرز سیاست تبعیض نژادی در قارهٔ افریقا بفیصلهٔ قاطعی نرسید اما تشکیل جلسات آن درقارهٔ افریقا و مطالعهٔ اوضاع وذهنیت افریقا ئیان بصورت مستقیم نشان داد که مشکل است بیش ازین خواسته مشروع و حق طبیعی و اساس افریقائیان نادیده گرفته شود .

کنفرانس وزرای اسلامی منعقده جده

کنفرانس وزرای خارجهٔ کشور های اسلامی که از ۱٤ تا ۱۸ ماه محرم الحرام ۱۳۹۲ مطابق به ۲۹ فبروری تا ٤ مارچ ۱۹۷۲ در جـده انعقاد یافته بود ودر آن سی و یك کشور اسلامی اشتراك نموده بودند درین کنفرانس افغانستان بحیث یك کشور اسلامی وطرفدار اتحاد جهان اسلام نیز در آن سهم فعـال داشت .

اجندای کنفرانس را مسایل آتی تشکیل داده بود :

۱ ـ رویداد های اخیر در شرقمیانه یعنی مسئلهٔ فلسطین حمایت مادی و معنـوی از طرف کشور های عضو بمردم فلسطین درراه مبارزهٔ آزادی خواهی شان .

۲ ـ بهبودی ساختن بیت المقدس .
۳ ـ منشور کنفرانس اسلامی .
٤ ـ بودجهٔ ۱۹۷۲ .
۵ ـ آژانس خبر رسانی بین المللی اسلامی .
٦ ـ مراکز و موسسات فرهنگی اسلامی .
۷ ـ بانك بین المللی اسلامی .
۸ ـ اوضاع نیم قارهٔ هند و پاکستان .
۹ ـ تساند دول اسلامی با مبارزه مـردم افریقا علیه استعمار و تبعیض .
۱۰ـ وضع مسلمانان در فلیپین .
۱۱ـ تاریخ و محل چهارمین کنفرانس وزرای خارجهٔ کشورهای اسلامی .
۱۲ـ رویداد های شرق میانه و مسئلـهٔ فلسطین .

ښاغلی محمد موسی شفیق وزیرامورخارجه خارجه ورئیس هیئت نمایندگی افغانستان طی بیانیهٔ گفت :

اسلام رابطهٔ روحی نیرومند و عامل بزرگ وحدت ارزشهای فکر و فرهنگ مسلمانان جهان میباشد ارزش های برگزیدهٔ اسلامی باید بنیان زندگانی ملی کشور های مسلمان راتشکیل داده در پرتو آن براساس استفاده از تجارب جهانی امور سیاسی اقتصادی و اجتماعی این کشور ها بر روی اصول مترقی تنظیم گردد .

وی از نقش بارز مردم افغانستان درنشر دین اسلام و همچنان نقش شخصیت ها و حلقه های علمی باستانی افغانستاندرپرورش فرهنگ اسلامی متذکر گردید .

موصوف گفت افغانستان پیروی از اصل بیطرفی مثبت وفعال و سیاست عدم الحاق و قضاوت آزاد را در مسایل جهانی ازضرورت های اساسی زندگانی بین المللی افغانستان شمرده پایداری افغانستان را به تعقیب این روش بحیث یك عامل مهم تقویت صلح منطقه وجهان خواند .

ښاغلی شفیق پشتیبانی افغانستان را از مبارزه مردم فلسطین برای استرداد اراضـی وحقوق غصب شدهٔ شان یکبار دیگر تجدید نموده گفت سرزمین فلسطین یك جزو خیلی گرامی دنیای اسلام است که با دسیسـه صهیونیت بین المللی تحت اشغال اسرائیل درآمده و لهذا مسلمانان جهان باید در راه اعادهٔ آن سرزمین به اصل قانونی آن مساعی خودرا بذل نماید .

مسلمانان جهان از همه مردم صلحخواه و حق پرست جهان چشم پشتیبانی در این زمینه دارند .

وی همدردی عمیق افغانستان را بمـردم لبنان وسوریه که بتازگی مورد تجـاوزاسرائیل قرار گرفته اند ابراز داشت .

وزیر امور خارجهٔ افغانستان که در آغاز بحث عمومی اولین نطاق بود بحوادث نیم قارهٔ هند وپاکستان اشاره کرده گفت این رویداد های الم انگیز یقیناً براذهان همهٔ ما تسلـط دارد وباغور بیطرفانهٔ بطور روشن ملتفت می گردیم که از نظر انداختن ۷۷ ملیون نفوس دربنگله دیش که از جملهٔ آن ٦۷ ملیـون مسلمان اند باهدف اساسی این اجتماع یعنی

:بهم آوردن مسلمانان جهان تناقض کلی‌دارد درحالیکه هرکشور مسلمان حق دارد درزمینهٔ سیاست خارجــی **موافق به مصالح خــود** اتخاذ تصمیم کند هیچیك از ما حق نداریم باآن کتلهٔ بزرگ مسلمان در شرق شبهٔ قارهٔ فاقد تماس وارتباط باشیم ، خود آنها برادران وخواهران ما ومیهن شان جزء عالم اســلام است .

افغانستان که سرزمین رجال و حلقه‌های علمی آن در وقت خود وسیلهٔ انتقال پیــام اسلام به شبه قارهٔ مذکور بوده و با مردم مسلمانان بنگله‌دیش رابطهٔ برادری ناگسستنی دارد غیاب نمایندگان این کتلهٔ بزرگ‌اسلامی را امروز دراین اجتماع واقعاً یك ضایعــهٔ المناك میداند .

ښاغلی شفیق گفت ما عقیده داریم وظیفهٔ این کنفرانس و **دارالانشای اسلامی‌آنست تا** در راه نزدیك ساختن جوامع اسلامی و حل مشکلات آنها بکوشد و برای همهٔ مسلمانان یك نقطهٔ وصل باشد کشور های اسلامی‌باید در رفع نتایج فاجعهٔ بنگله‌دیش با زعما و حکومت آن‌خطه کمك برادرانه بکنند و مصایب ملیون‌ها خانواده آسیب دیدهٔ جنگ را در آنجا تخفیف دهند .

رئیس هیات افغانی علاوه نمود که حکومت پاکستان اظهار داشته است خود نیز متوجه همهٔ این حقایق میباشد و بیش ازهرکشور دیگر میتواند در حل این قضیه سهم بارز وقاطع بگیرد . ما از حکومت پاکستان توقع داریم تا بااستفاده از تجارب گذشته و بــه همکاری زعمای انتخاب شدهٔ مردم بنگله‌دیش بزودی ممکنه راه تفاهم ذات‌البینی راباز‌کنند.

وی خاطر نشان نمود **دیگر نباید گذاشته** شود آن دو کتلهٔ بزرگ اسلامی در غرب و شرق نیم قارهٔ در حالت مخاصمت باقی‌بمانند صلح در نیم قاره برای افغانستان که با آن دریك منطقه واقع است اهمیت خاص دارد .

ما امیدواریم کشورهای نیم قاره به زودی بتوانند برای پیریزی تهداب یك صلح‌دوامدار براساس رعایت حقوق متقابله باهم همکاری نمایند .

همچنان ښاغلی محمد موسی شفیق وزیــر امور خارجه ضمن مذاکرات عمومی کنفرانس وزرای خارجه کشورهای اسلامی منعقدهٔ جده اظهار نظر نمود که یك مرکز تحقیقات‌اسلامی تاسیس گردد تا آنکه جهان اسلامی مساعی خودرا در زمینهٔ تحقیقات اسلامی بطــوری منسجم ومتحد سازند که با تحول جهان‌امروز موافق باشد . **چنین مرکز برای نسلهای‌جوان** اسلامی سودمند خواهد بود . تاآنکه درمحیط متحول اجتماعی جهان امروز از طریق‌پیشرفت مادی و معنوی را تشخیص نمایند .

موصوف پیشنهاد کرد که امکانات فردی ومجموعی کشورهای اسلامی مطالعه شود تا جهان اسلام ازین امکانات خویش آگاه باشد.

در اثر پیشنهاد هیات الجزایر و اظهار آمادگی هیئت افغانی تصمیم گرفته شــد چهارمین کنفرانس کشور های اسلامی درماه ثور ۱۳۵۲ در شهر کابل منعقد گردد .

مسافه های کیلو متری مرکز وولایات

از کابل بطرف ولایت پکتیا :

از کابل الی محمد آغه ۱۷/۰۰۰ کیلومتر
از محمد آغه الی‌گردیز ۱۰۵/۰۰۰ رر
از کابل الی‌گردیز ۱۲۲/۰۰۰ رر

مسافه کابل الی شیرخان بندر :

از منار استقلال کابل الی تهانه سرای خواجه ۲۳/۱۳۲ کیلومتر
از تهانه سرای خواجه الی چوک چهاریکار ۳۰/۵۸۵ کیلومتر
از چوک چهاریکار الی دو سرکهٔ جبل‌السراج ۱۳/۴۶۳ کیلومتر
از دو سر کهٔ جبل السراج الی دوشی ۱۰۷/۳۱۹ کیلومتر
ازدوشی الی‌چوک پلخمری ۴۶/۴۷۵ رر
از چوک پلخمری الی ترافیك بغلان ۳۲/۳۲۵ کیلومتر
از ترافیك بغلان الی‌علی‌آباد ۵۶/۷۰۰ رر
از علی‌آبادالی‌چوك‌کندز ۱۶/۶۰۶ رر
از چوك کندز الی اخیر سرك شیرخان بندر ۶۱/۷۷۸ کیلومتر
از اخیر سرك شیرخان بندر الی دروازهٔ بندر ۲۲۰/۰۰ رر
جمله : ۲۹۸/۶۰۳کیلومتر

از کابل الی تورخم :

از منار استقلال کابل الی پل سروبی ۶۹/۷۰۰ کیلومتر
از پل سروبی الی چوک جلال آباد۵۷۵ر/۷۸ کیلومتر
از چوك‌جلال‌آبادالی‌تورخم ۷۵/۸۶۵ کیلو متر.
جمله : ۲۲۴/۱۴۰کیلومتر

از کابل الی کندهار :

از میرویس میدان الی شش‌گاو ۱۱۰/۰۰۰ کیلومتر
از شش گاو الی غزنی ۲۴/۳۰۰ کیلومتر
از غزنی الی قره باغ ۷۲/۰۰۰ کیلومتر
از قره‌باغ الی مقر ۳۱/۴۰۰ کیلومتر
از مقر الی شاه جوی ۵۰/۰۰ کیلومتر
ازشاه جوی الی‌قلات ۶۶/۰۰ کیلومتر
ازقلات‌الی‌شهر صفا ۶۷/۰۰۰ کیلومتر
ازشهر صفا الی دوسرکهٔ سپین‌بولدك ۶۱/۰۰ کیلومتر
جمله : ۴۸۱/۷۰۰کیلومتر

از کندهار الی هرات :

ازکندهارالی گرشك ۱۱۴/۰۰۰کیلومتر
از گرشك‌الی‌دلارام ۱۱۹/۰۰۰کیلومتر
ازدلارام الی فراه‌رود ۱۲۶/۰۰۰کیلومتر
ازفره‌رودالی‌هوتل‌جدیدهرات ۲۰۱/۰۰ کیلو متر .
ازهوتل‌جدیدهرات‌الی‌تورغندی ۱۱۹/۰۰۰ کیلومتر
جمله : ۶۷۹کیلومتر
از هرات الی اسلام‌قلعه ۱۳۲/۰۰۰کیلومتر
ازپلخمری‌الی بغلان ۳۲/۲۰۰ کیلومتر
ازبغلان‌الی‌کندز ۷۳/۳۰۰ کیلومتر
ازپلخمری‌الی‌سمنگان ۷۵/۰۰۰ کیلومتر
ازسمنگان‌الی‌مزارشریف ۱۳۵/۰۰۰کیلومتر
ازمزارشریف‌الی‌شبرغان ۱۱۰/۰۰۰ کیلو متر .
از شبرغان الی اندخوی ۷۵/۰۰۰کیلومتر
ازاندخوی‌الی‌میمنه ۱۴۰/۰۰۰کیلومتر
ازمیمنه‌الی‌بادغیس ۳۰۰/۰۰۰کیلومتر
ازبادغیس‌الی‌هرات ۱۵۹/۰۰۰کیلومتر

اوزان واندازه‌ها :

۱ ـ مقیاسات طول :

واحد مقیاس طول متر است که برابر با جهل ملیونم حصهٔ کرهٔ ارض می‌باشد

یك متر مساوی ۱۰ دیسی‌متر
یك متر مساوی ۱۰۰ سانتی‌متر
یك متر مساوی ۱۰۰۰ ملی متر

یك دكامتر مساوی ١٠ متر
یك هكتومترمساوی ١٠٠ متر
یك كیلومتر مساوی ١٠٠٠ متر
یك میریامتر مساوی ١٠٠٠٠ متر
یك متر مساوی ٣٫٢٨١ متر
یك فت مساوی ٠٫٣٠٥ متر

یك انچ مساوی ٢٥٫٤ ملی متر
یك میل انگلیسی مساوی ١٦٩٫٣١٥ متر
یك میل بحری (نات)مساوی ١٨٥٢ متر
یك گزشاه مساوی ١٦ گره مساوی ٢٫٠٦٦ متر مساوی ٤٢ ـ انچ .

یك زرع مساوی ١٫٠٤ متر .
یك گز معمار مساوی ٠٫٨٣٨ متر مساوی ٣٢ ـ انچ .

یك گز جریب مساوی ٠٫١٣٦ متر مساوی ٢٩ ـ انچ .
یك ضلع جریب مساوی ٤٤ متر مساوی ٦٠ گز جریب .

یك ضلع بسوه مساوی ٩٫٨٧٩ مترمساوی ١٢،٤١٦ گز جریب .
یك ضلع بسواسه مساوی ٢٫٢٠٤ متر مساوی ٣ گزجریب .

٢ ـ مقیاسات مساحه :

یك آر مساوی ١٠٠ متر مربع
یك هكتار مساوی ١٠٠ آر مساوی ١٠/٠٠٠ متر مربع
یك هكتار مساوی ٢٫٤٧١ ـ ایكر
یك ایكر مساوی ٠٫٤٠٥ ـ آر

٣ ـ مقیاسات حجم :
آ ـ مقیاسات ظرفیت :

یك لیتر مساوی یك دیسی متر مكعب
یك لیتر مساوی ٠٫٢٢ گیلن انگلیسی .
یك گیلن انگلیسی مساوی ٤٫٥٤٤ لیتر

ب ـ مقیاسات اجسام و فضا :
یك متر مكعب مساوی ١٠٠٠ دیسی متر مكعب .
یك فت مربع مساوی ٠٫٢٨ متر مكعب .

٤ ـ اوزان :
واحد مقیاس وزن گرام است که به وزن یك سانتی متر مكعب آب مقطر مساوی است
یك گرام مساوی ١٠٠ سانتی گرام
یك كیلوگرام مساوی ١٠٠٠ گرام مساوی ٢٫٢٠٥ پوند انگلیسی
یك تن متریك مساوی ١٠٠٠ كیلو گرام مساوی ٢٢٠٥ پوند .
یك تن انگلیسی مساوی ٢٢٤٠ پوندمساوی ١٠١٦ كیلو گرام
یك پوند انگلیسی مساوی ١٦ ـ اونس مساوی ٠٫٤٥٣ كیلوگرام
یك اونس مساوی ٢٨٫٣ گرام

اوزان به سیستم متریك :

١ ـ سیر ٧٫٠٦٦ كیلو گرام
١ ـ چارك ١٫٧٦٦ كیلوگرام
١ ـ پاو ٠٫٤٤١ كیلوگرام
١ ـ خورد ٠٫١١٠ كیلوگرام
نیم خورد ٠٫٠٥٥ كیلو گرام

کرو نو لوژی اخبار خارجی

اول ـ حمل : فعالیت ها ی نیہا ت‌ایریم صدراعظم منتخب ترکیه در راه تشکیل یك حکومت ائتلافی جدید در آنکشور با موانع ومشکلاتی مواجه گردیده است .

گفته میشود که این مشکلات ناشی ازعدم همکار ی عدهٔ از اعضای حزب جمهوریخواه ترکیه که خود ایریم نیز قبلایکی از اعضای ان بود در مورد عضویت شان در کابینهٔ ائتلافی جدید سبب اصلی این مشکـلا ت میباشد .

۲ ـ حمل : وزار ت خار جهٔ ایا لا ت متحدهٔ امریکا برای اولین بار اعترا ف‌نمود که بیرون کشیده شدن عساکر ویتنام جنو بی از مناطق جنوبی لاوس در اثر مقاو مت‌شدید عساکر ویتنام شمالی صور ت گرفته‌است .

۳ ـ حمل : ذوالفقار علی بو تو رئیس حزب مردم اظهار داشت که بین وی وجنرال یحیی خان رئیس جمهور پاکستان وشیـــخ مجیب الرحمن رئیس حزب عوامی لیگ‌دربارهٔ فارمول مصا لحتی جهت حل بحرا نهاکنونی آنکشور موافقه حاصل گردیده‌است .

٤ ـ حمل : ملو ین لیرد وزیر دفـــا ع ایالات متحدهٔ امریکا اظهار داشت که‌عملیات نظامی عساکر ویتنام جنوبی در لاو ســــ برای از بین بردن مواضع ویتنا م شمالی در امتداد جادهٔ هوچی من با موفقیت توام‌بوده است .

۵ ـ حمل : داکتر اریم صدراعظم جدید ترکیه کابینهٔ ائتلافی ۲٤ عضو ی رابه عو ض حکو مت عزل شده سلیمان دیمیریل اعـلام نمود .

۷ ـ حمل : نمایندگان هشتاد وشش‌کشور مختلف جهان جلسا ت چهار هفته ای خودرا در بارهٔ مسایل مربوط به استفاده ازمنابع بستر ابحاردر ژنیو خاتمه دادند .

۸ ـ حمل : به موجب اعلامیه هایی که‌از طر ف مقاما ت مربوطهٔ حکومت نظامی در پاکستان شرقی انتشار یافته حمل و نقل اسلحه وهمچنان تشکیل اجتماعا ت وانجام هرگو نه فعالیت های سیاسی ممنو ع قرار داده شده است .

۹ ـ حمل : مایك منسفلید رهبر حز ب دیموکرا ت در مجلس سنا ی ایا لات متحدهٔ امریکا اظهار داشت که حمل ونقل اسلحه‌و مهار ت نظامی عساکر ویتنا م شمالی ازطریق جاده هوچی من به سایر نقاط هندو چیـــن در لاوس باردیگر آغاز کرده است .

۱۰ ـ حمل : محمود ریا ض وزیرخارجهٔ جمهوریت عربی متحد کنفرانس نما یندگان سیاسی آنکشور رادر پاریس افتتاح‌کرد .

دراین کنفرانس که سه روز بطول انجا مید نمایندگان سیاسی جمهوریت عربی متحد در تمام کشور های اروپایی وامریکا یی‌شرکت دارند .

۱۱ ـ حمل : سفرای جمهوریت عر بی متحد در کشور های مهم غربی کنفرا نس دوروزهٔ خودرا که برای غور در بارهٔ اوضا ع شرق میانه در پاریس تشکیل داده بودند خاتمه دادند .

۱۳ ـ حمل : مذاکرا ت مربوط به‌مسافرت سکنهٔ برلین غربی به برلین شر قی جهت بازدید اقار ب شا ن در دورا ن ایا م عید ایستر باعد م موفقیت مواجه گردید .

۱٤ ـ حمل : جنرا ل عبدالر حمن‌خلفاوی کابینهٔ ۲۸ عضو ی سور یه را که در تاریخ آنکشور بزرگترین کابینه است تشکیل‌نمود.

درین کابینه محمد طالب هلال به حیث معاون صدراعظم ووزیر صنایع وهم‌عبدالحلیم خادم بحیث معاو ن صدراعظم ووزیر خار جه تعیین شده‌است .

۱۵ ـ **حمل** : نیکو لای پودگورنی‌صـدر هیئت رئیسهٔ شورا یعالی اتحاد شوروی‌پیامی برای رئیس جمهور پاکستا ن فرستاده و تقاضا ی اقداما ت فور ی رابرا ی پایان دادن به‌خونریزی ، شدت عمل علیه مـردم پاکستان شرقی واعادهٔ میتود ها ی برا ی حل مسالمت آمیز سیاسی بحرا نها نموده است .

۱۶ ـ **حمل** : آتشبار ی اسلحه‌اتو ماتیکی وماشیندار در سراسرعمان جائیکه‌صحنه‌متشنج بین قوا ی حکو متی اردن وکماندو ها ی فلسطین میباشد جریان دارد .

۱۶ ـ **حمل** : گرو میکو طی بیانیه‌دربیست وچهار مین کانگرس حزب کمو نست اتحاد شورو ی گفت : مردم میدانند واز تجارب دریافته اند ، که انها میتوانند به‌پالیسی وتصمیم ما در جهت دفاع از داعیهٔ صلـح اتکاء کنند .

۱۷ ـ **حمل** : جنرال یحیی خان به اتحاد شورو ی گفته : هر قدر تی‌که‌ازمداخله کشور دیگر پشتیبانی کرده یا این مداخله رابدیدهٔ اغماض نگرد در واقع منشور ملل متحد رانفی کرده است .

۲۰ ـ **حمل** : کانگرس حزب کمو نسـت اتحاد شورو ی اعضا ی دفتر سیا سی‌حزب راکه در آن جمله لیو نید بر یژنف‌نیکو لای پودگور نی والکسی کاسیگین نیز شا مـل میباشند انتخاب نموده وبا شامل سا ختن چهار نفر دیگر به عضویت دفتر سیا سی اعضا ی این دفتر به پانزده نفررسیده‌است.

۲۱ ـ **حمل** : جنرال تیکه خان آمـــر حکومت نظامی پاکستان شر قی درمحفلیکه به قول رادیو پاکستان عــــدهٔ زیادی از شخصیتها ی داخلی وخار جی در آن‌شرکت داشتند نزد قاضی القضات محکمه عالی‌قضایی پاکستان شرقی به حیث گورنر این‌ایا لت حلف وفادار ی یاد کرد .

۲۳ ـ **حمل** : انجمن زنا ن عرب درار‌دن از او تانت سر منشی موسسهٔ ملل متحـد تقاضا ی مداخلهٔ فور ی از محبو سین‌عربی که در محابس مناطق اشغا لی اسرا ئیل از سه شنبه گذشته باینطر ف به اعتصا ب نخوردن غذا دست زده اند نموده‌اند .

این تقاضا درپیامی ذکر شده که‌ازطرف انجمن مذکور برای اوتانت به نیـــویار ك فرستاده شده است .

۲۴ ـ **حمل** : یکی از کمیتهٔ های‌موسسهٔ ملل متحد سیا ست حکو مت‌پرتگا ل‌رادرمورد استفاده از مواد کیمیاوی در جنگ عـلیه نهضت آزادیخوا هی انگو لا در این منطـقه بشد ت مورد انتقاد قرار داده است .

کمیتهٔ ضد استعمال موسسهٔ مل ل‌متحد در جلسهٔ خود در نیویار ك فیصله نامهٔ را در این زمینه باعجده رای موافق هیچ رای‌موافق مخالف ویك را ممتنع به تصو یب رسانیده است .

۲۵ ـ **حمل** : ژورژ پو مپیدو رئیس‌جمهور فرانسه باعدهٔ از اعضا ی برجستهٔ کابینهٔ‌آن کشور در بارهٔ روابط فرانسه والجزا یر در قبال سیاستیکه اخیرا حکو مت الجزا یـر در مقابل فرانسه در پیش گرفته مشـوره نمود . حکو مت الجزایر اخیرا قیمت نفت آنکشور را بدون اینکه شرکت های نفتـی فرانسه با آن موافقه کند بلند برده واین‌امر کشیدگی هایی را در مناسبات دو کشوربه وجود اورده است .

۲۸ ـ **حمل** : حکو مت ایا لا ت متحدهٔ امریکا این شایعا ت راکه از زما نشرو ع بحرا نها ی‌پاکستان شر قی حکو مت ایا لات متحدهٔ امریکا به پاکستا ن اسلحه ارسا ل نموده عار ی از حقیقت خوانده‌است .

۲۸ ـ **حمل** : جراید ایا لات متحدهٔ‌امریکا رویهمر فته از اظهارا ت اخیر ریچارد نکسن رئیس جمهور آنکشور در بارهٔ منا سبا ت ایا لات متحدهٔ امریکا و جمهوریت مرد م چین باخوشی استقبال نموده ولی نسبت به روابط امریکا باکور یای شمالی به حکو مت ایالات متحدهٔ امریکا هوشدار داده اند .

۲۹ ـ **حمل** : رئیس جمهور نکسن دست دوستی به طرف جمهوریت مرد م چین دراز نموده اظهار کرد که بهبود روابط بـین جمهوریت مرد م چین وامریکا منحصر به چگونگی تمایل رهبران پیکنگ است .

۳۰ ـ **حمل** : جنرال جعفر النمیر یٔرئیس دولت سودا ن از تشکیل فدراسیو ن عربی باشرکت جمهوریت عربی متحد لیبیا وسوریه با خوشی استقبا ل نموده و متذکر شد که سودان نیز بلافاصله پس از فرا هم شد ن زمینه به عضویت این اتحادیه شامل خواهد شد .

اول ـ ثور : سیرا لیون که تحت ادارهٔ گور نر جنرا ل آنکشور بود اکنو ن به حیث یك کشور جمهور ی درافریقا عرض‌اندام‌کرده و با اینهم عضو یت خود را در جرگهٔ کشور های عضو کامنو یلت حفظ نموده است .

۲ ـ **ثور** : قوای پاکستان‌به‌حملات‌شدیدی برای بر قرار ی تسلط خودبرمواضع‌سرحدی پاکستان شرقی ودر امتداد سر حدا ت هند علیه مواضع حامیان شیخ مجیب الر حمن دست زده اند .

* ـ **ثور** : کنفرانس نمایندگان کشـــور های اسلامی‌راجع‌به‌تشکیل یك‌آژانس‌خبررسانی اسلامی در تهران غور مینما یند . تانکو عبدالرحمن سر منشی کنفرانس اسلا مـی جلسهٔ مقدماتی راکه به شمول بیست وسه مملکت در تهران برگذار شده است افتتا ح کرده درین جلسا ت طر ق وتدا بیر تاسیس یك آژانس خبر رسانی اسلامی‌مطالعه‌میکردد.

۳ ـ **ثور** : کمشنر عا لی هند در اسلام آباد به وزار ت خارجهٔ پاکستان‌اطمینان داده که هند حکو مت بنگله دیش را به‌رسمیت نخوا هد شناخت .

٤ ـ **ثور** : ملك حسن دوم پادشاه‌المغرب در کابینهٔ آنکشور تغییرا تی واردنموده‌است.

گفته شده که در دوران این تغییرا ت پست ها ی وزرا ی مالیه توریزم زرا عت تجار ت ومعار ف تغیر یافته است . در اثر این تغییرات مهم‌که در چهار سا ل گذشته در المغرب بي سابقه می باشد چهار نفر از وزرا ی کابینهٔ آنکشور از عضو یت کا بینه برطرف گردیده وعوض آنها چهار نفر دیگر در کابینه شامل ساخته شده اند .

٦ ـ **ثور** : انورالسادا ت رئیس‌جمهوریت عربی متحد با اعضا ی برجستهٔ اتحا دیـهٔ سوسیا لیستی عربی آنکشور مـلا قا ت و باآنها در بارهٔ اوضاع‌شرق‌میانه مذا کـره کـــرد .

۷ ـ **ثور** : هندوستا ن خرو ج تما م دیپلوماتهای پاکستانی رااز آنکشور بدو ن اجازهٔ قبلی حکو مت هند قد غن نمود .

۸ ـ **ثور** : شرکت کنندکا ن شـورا ی وزرا ی پیمان سیتو از تحو لاتیکه درسیاست خار جی جمهوریت مردم چین درین اوآخر رونما گردیده باخوشی استقبال نموده اند . در جلسا ت فعلی شورا ی وزرا ی پیما ن سیتو مقاما ت عالیرتبهٔ ایالات متحدهٔ امریکا انگلستان ، استرالیا ، زیلاند جدید ، تایلند فلپین ، پاکستان وفرانسه اشترا ك ورزیده اند .

۸ ـ **ثور** : اقداماتیکه ازطرف شرکتها ی نفت فرانسو ی برا ی خود دار یٔازخریداری نفت خام الجزایر اتخاذ گردیده مانع‌بزرگی در راه ادامهٔ روابط عادی بین دو کشوربشمار میرود .

۹ ـ **ثور** : وزار ت خار جهٔ ایالات‌متحدهٔ امریکا اعلام داشت که موضو ع حق‌حاکمیت ملی فارموسا از راه فعالیتها ی بین‌المللی ویا مذاکرا ت بین جمهوریت مردم چین و فارموسا حل شده میتواند .

وی گفت : که حکو مت ایالات‌متحدهٔ‌امریکا روابط دوستانهٔ‌خودرا با فارموسا که با آن معاهدا ت دفاعی دارد حفظ مینما ید ولی در عین حال خواستار بهبود مناسبا ت خود با جمهوریت مردم چین نیز میباشد .

۱۰ ـ **ثور** : ریچارد نکسن رئیس جمهور ایا لات متحدهٔ امریکا از اولین دستهٔ قوا ی بحر ی آنکشور که از ویتنا م جنوبی‌به‌امریکا برگردانیده شده اند در کمپ پندلتو ن واقع ایالت کالیفور نیا استقبال کرد .

۱۱ ـ **ثور** : اسامبلهٔ ملی جمهوریت عربی متحد تشکیل فدراسیو ن جمهور ی ها ی عربی را قبلا به تصویب رسانید .

معاهدهٔ مربوط به تاسیس این فدراسیون در اوایل ماه جار ی بین انورالسادا ترئیس جمهوریت عربی متحد ، جنرا ل حافظالا سد رئیس جمهور سور یه ومعمر القذافی رئیس دولت لیبیا در بنغازی به تصو یب رسیده بـــود .

۱۲ـ ثور : ویلیم راجرز با ملك فیصل مذاکره کرد . ویلیم راجرز وزیر خار جهٔ ایالات متحدهٔ امریکا در ریاض با ملك‌فیصل پادشاه عربستان سعودی راجع به تـسما م مسایل مورد علاقه مخصوصا اوضا عشر ق میانه وامکان افتتا ح مجدد کانا ل سو یز مذاکره کرد .

درین مذاکرا ت جوز فـسیسکو معا و ن امور شرق میانه در وزار ت خار جه ایالات متحدهٔ امریکا نیز شرکت داشت .

۱۳ ـ ثور : انور السـادا ت‌رئیس جمهوریت عربی متحد ، علی صبر ی یکی از دو معاو ن ریاست جمهور ی آنکشور راز وظیفه اش برطرف نموده است .

۱۴ ـ ثور : والتر اولبر یشـت رهبر حزبی المان شر قی نظر به علالت مزا ج از این وظیفه استعفا داده است .

والتر اولبریشت‌که‌ازسال ۱۹۶۰ باینطرف به حیث رهبر حز بی ورئیس جمهور المان شر قی انجام وظیفه میکند در حا ل حا ضر وظیفهٔ خود را به حیث رئیس جمهور آنکشور حفظ خواهد کرد .

۱۵ ـ ثور : وزار ت خار جهٔ ایا لا ت متحدهٔ امریکا اظهار داشت که بمباران بـم افگن نو ع‌بی ۵۲ ـ امریکا یی بر مواضـع مختلف نقاط شمالی لاوس ناشی از اتخاذ سیاست جدید ی از طرف امریکا در مقابل هند چین نمیباشد .

۱۶ ـ ثور : بین انگلستا ن وبرو نا ی که یك منطقهٔ نفت خیز در حوزهٔ جنوب‌شرق آسیا میباشد راجع به مسایل دفاعی‌وخارجی این منطقه موافقه حا صل شده است . این توافق در نتیجه مذاکرا تی حا صل گردیده که بین حکمران برونا ی ومقا مات مربو طهٔ وزار ت خار جه وامور کامنو یلت انگلستان در لند ن صور ت گرفته است . حکومت انگلستان کمافی السابق امور خار جی‌ومسایل دفاعی برو نا ی رابعهده خواهد داشت .

۱۹ ـ ثور : به موجب فر مان صادره از طرف جنرال یحیی خان به حیث آمر عمومی حکومت نظامی نشر هرگونه مطالب واخبار یکه موجب بروز تنفر بین طبقات مختلف مردم پاکستان شود ممنوع قرار داده شده است .

۲۰ ـ : عساکر امریکایی وویتنام‌جنوبی به اوربند بیست وچهارساعتهٔ خـسود در سراسر محاذ های ویتنام جنوبی خا تمه داده وعملیات تعر ضی خود را در نقـساط مختلف آن کشور علیه مواضع عسا کـر ویتنا م شمالی و ویتکانگـسها ی ویتنا م جنوبی مجددا آغاز کردند .

۲۱ ـ ثور : قوای نظامی در پا کستان شرقی اخیرا به کشف یك مر کزمخابراتی در کولنا موفق شده اند بقـول رادیـو پاکستان عناصر ضد پاکستانی ونفـسوذ کنندگان هندی از آن برای اخذو ارسا ل اطلاعات لازمه مخابراتی با بیست و چارمرکز مشابه دیگر در داخل خاك هندو پاکستا ن شرقی استفاده میکردند .

۲۲ ـ ثور : نطاق هیات نمایندگی‌ویتنام شمالی در مذاکرات صلح ویتنام این شایعات راکه در بین عساکر ویتنام شمالی مشاورین جمهوریت مردم چین وکوریا ی شمالی وجود دارند عار ی از حقیقت خوانده است .

۲۳ ـ ثور : انورالسادا ت‌رئیس‌جمهوریت عربی متحد اظهار داشت که شانس صلح در شرق میانه درحال حاضر به یك فیصـــد نیز نمیرسد .

۲۵ ـ ثور : انورالسادات رئیس‌جمهوریت عربی متحد اعلام نمود که اخیرا علیه و ی کودتای درشرف تکوین بوده ولی وی کسانی راکه میخوا ستند به چنین عملی دست‌بزنند دستگیر وفعالیت های شانرا خنثی ساختـه است .

انور السادا ت در یك بیانیهٔ رادیو یی متذکر شده که جنرال فوزی وزیر سابـق حرب جمهوریت عربی متحد در منزلش تحت نظار ت قرار داده شده است .

۲۶ ـ ثور : در قاهره مظاهرا تی با شرکت هزاران نفرمردم جمهوریت‌عربی‌متحدبه طرفداری از انورالسا دات رئیس جمهـسور آنکشور صور ت گرفت .

۲۷ – **ثور** : انورالسادات رئیس‌جمهوریت عربی متحد امور مربوط به رئیس پو لیس جمهوریت عربی متحد رانیز شخصا به عهده گرفت .

۲۸ – **ثور** : روزنامهٔ معتبرهٔ الاهرا م‌چاپ قاهره راپور داد که یکصدو ده نف ربا‌تها م دست داشتن در توطئهٔ که جهت بر انداختن انورالسادا ت طرح شده بود توقیف‌شده‌اند.

۲۸ – **ثور** : ابراهیم الروم جنرال قونسل اسرائیل در استانبول توسط هشت مردمسلح از منزلش واقع در مرکز شهر اختتاف‌گردید.

۲۹ – **ثور** : گوستاف هاینمن رئیس جمهوریت اتحادی المان ونیکو لای چایسسکو رئیس جمهور رومانیا مذاکرا ت خود را در بارهٔ مسایل مورد علاقهٔ دوکشور دربخارست شروع نمودند .

۳۰ – **ثور** : ادوارد هیت صدراعظم انگلستان برای انجام یك سلسله مذاکرات جدی با ژورژ پومپیدو رئیس جمهور فرانسه وارد پاریس گردید .

اول – جوزا : کشور ها ی عضو بازار مشتر ك اروپا ی غربی از توا فق ها ییکه بین ژورژ پومپیدو رئیس جمهور فرانسه و ادوارد هیت صدراعظم انگلستان در مذاکرات در مذاکرا ت اخیر شا ن در پاریس حا صل گردیده باخوشی استقبال کرده اند .

۲ – **جوزا** : جسد ایفر یم الرو م جنرال قنسل اختطا ف شدهٔ اسرائیل از یك‌اپارتمان در حالیکه ۳۰۰۰۰ عسکر تر کیه ضمن قیود رفت وآمد عمو می در شهر استانبول‌مصروف جستجو ی او بودند بدست آمد .

۳ – **جوزا** : خان عبدالو لی خان رئیس حزب عوا می ملی از وظیفه اش به حیث‌رئیس حزب عوامی لیك استعفاء داده است .

٤ – **جوزا** : پار لما ن ترکیه با تمدید مقررا ت حکو مت نظامی‌دراکثرنقاط‌آنکشور بـرای یك دوره دیگر موافقه کرد .

مقررا ت حکو مت نظامی ماه گـذشته در یازده ایالت ترکیه که شهر ها ی مهم‌آنکشور نیز در آنجمله شامل میباشند به منظورمقابله بابحران های داخلی در ترکیه نافذ گردیده بـود .

۵ – **جوزا** : انورالسادات رئیس‌جمهوریت عربی متحد اظهار داشت که دوستی بین اعراب واتحاد شورو ی اساس سیاسـت حکومت وی میباشد .

وی متذکر شد که دوستی‌بین‌اتحادشوروی وعربها در بهبود اوضاع شر ق میانه وحفظ صلح درین منطقه نقش حساسی دارد .

۷ – **جوزا** : صائب سلام صدراعظم لبان از مجلس نمایندگا ن آن کشور به دریا فت رای اعتماد موفق گردید .

دراین‌جلسه راجع‌به تما م مسایل مورد علاقه مخصوصا مسایل داخلی لبنا ن بحث شده ورا ی اعتمادی که به حکومت داده‌شد (٤٨) رای موافق در مقابل شش را ی‌مخالف بود .

۹ – **جوزا** : مقاما ت امریکایی پر تاب سفینهٔ مارینر نهم را بسو ی مریخ بـرا ی ۲٤ ساعت به تعویق انداخته است . ایـن التوا نظر به معاذ یر تخنیکی راکت پرتا ب کننده مارینر نهم صور ت گرفته است .

ایا لات متحدهٔ امریکا در نظر داشت در دوران ماه جار ی دوسفینه رابسو ی مریخ پرتاب کند اما سفینه مارینر هشتم چندروز قبل در مدار معینه قرار نگرفته ودر بحـر سقوط کرده بود .

۹ – **جوزا** : ملك حسین پادشاه اردن‌با عدهٔ از اعضا ی کابینهٔ آنکشور دربارهٔاوضاع کنونی اردن مذاکره کرد .

در یکی دو روز گشته بار دیگر تصادماتی بین قوای حکو متی اردن وکما ندو ها ی فلسطینی در مناطق شما لی عما ن رخ داد و این امر بار دیگر بحرانهایی وادر اردن بـه وجود اورده است .

۱۰ – **جوزا** : کمیتهٔ آزادیبخش اتحـاد افریقا سیاست کشور ها ی پیما ن اتلس را در مورد افریقا مورد انتقاد قراردادە‌است.

در بیانیه که از طر ف کمیتهٔ مذکور در دارالسلام انتشار یافته ضمنا انعقاد جلسات آینده شورا ی اعضا ی پیمان اتلس را کـه عنقریب در لز بن مر کز پرتگا ل صور ت میگیرد به شدت مورد انتقادقرار داده اند .

۱۱ ـ **جوزا :** انورالسادات رئیس جمهوریت عربی متحد مذاکرات را که اخیرا بین وی ونیکولای پودگورنی صدر هیئت رئیسهٔ شورای عالی اتحاد شوروی درقاهره صورت گرفته بی اندازه مفید خوانده است.

۱۲ ـ **جوزا :** انورالسادات رئیس جمهوریت عربی متحد اظهار داشت که معاهدهٔ دوستی وهمکاری پانزده سالهٔ که بین آنکشور و اتحاد شوروی بامضاء رسیده مطالب سری ندارد .

۱٤ ـ **جوزا :** بیست کشور مسلمان که در کنفرانس مراکز کلتوری اسلامی در رباط حصه گرفته اند موافقه کردند تایك پوهنتون اسلامی که مظهر تمام دسپلین اسلامی وی باشد بروی هرکسی باز باشد تا سیس نمایند .

۱۵ ـ **جوزا :** در پاریس اعلام شده که سلسلهٔ جدید آزمایشهای اتومی فرانسه در مناطق جنوبی بحر الکاهل آغاز گردیده است .

قبلا حکومات جاپان استرالیا وزیلاند جدید نسبت به شروع انفجارات آزمایشی درین منطقه به حکومت فرانسه احتجاج کرده بودند.

۱٦ ـ **جوزا :** صدر الدین آغا خان کمشنر عالی موسسه ملل متحد برای مهاجرین غرض مذاکره با مقامات پاکستانی در بارهٔ وضع مهاجرین به اسلام آباد وارد شده واز پاکستان شرقی نیز دیدن خواهد نمود .

۱۷ ـ **جوزا :** محمود ریاض وزیر خارجهٔ جمهوریت عربی متحد به ایالات متحده امریکا گفته که ادامهٔ کمك های جدید امریکا به اسرائیل وحمایت سیاسی واقتصادی از اسرائیل اوضاع را در شرق میانه وخامت خواهد بخشید .

۱۸ ـ **جوزا :** آمر عمومی حکومت نظامی در پاکستان قانون جدیدی را نافذ ساخته که به موجب آن بانکنوت های پنجصد روپه گی در سراسر آنکشور غیر قابل چلند اعلام شده است .

۱۹ ـ **جوزا :** الکسی کاسیگین صدراعظم اتحاد شوروی اظهار داشت که حکومت وی حاضر است با ایالات متحده امریکا در بارهٔ تمام مسایل مهم مورد علاقه دو کشور داخل مذاکره شود . وی در مسکو گفت که هرگاه کشور های عضو پیمان اتلس باتقلیل قوای خود در اروپا موافقه کند حکومت اتحاد شوروی نیز به چنین عملی دست خواهدزد.

۲۱ ـ **جوزا :** لیبیا جمهوریت مردم چین را برسمیت شناخت معمرالقذافی رئیس دولت لیبیا ضمن بیانیهٔ که به مناسبت سالگرد تخلیهٔ پایگاه ویلوس ایراد نمود شناسایی جمهوریت مردم چین را اعلام داشت .

۲۱ ـ **جوزا :** حکومت فارموسا مخالفت خود را با سیاست جدید حکومت ایالات متحدهٔ امریکا در بارهٔ جمهوریت مردم چین ابراز داشته است .

مخالفت حکومت فارموسا باسیاست حکومت ایالات متحدهٔ امریکا در موردچین مخصوصا متوجه تصمیم اخیر ریچارد نکسن رئیس جمهور ایالات متحدهٔ امریکا راجع به آزاد ساختن تجارت باجمهوریت مردم چین میباشد .

۲۲ ـ **جوزا :** طیارات جت جنگی امریکایی مواضع مختلف عساکر ویتنام شمالی رادر اطراف پنوم پن مرکز کمبودیا بمبارا ن کرده اند . از چندروز باینطرف عساکر ویتنام شمالی حملات شدیدی رامتوجه اطراف پنوم پن ونقاط حساس دیگر کمبودیا نموده اند .

۲۳ ـ **جوزا :** اسامبلهٔ ملی جمهوریت عربی متحد که حیثیت پارلمان آنکشور را دارد به اتفاق آراء معاهده دوستی وهمکاری پانزده سالهٔ شوروی وجمهوریت عربی متحد رابه تصویب رسانید .

۲٤ ـ **جوزا :** کنفرانس بین المللی کارگر در جلسهٔ خود در ژنیو بودجه دو ساله آینده این موسسه رابه تصویب رسانید . وجوهی که برای این منظور به تصویب رسیده هفتاد ویك ملیون وپنجصد وهشتاد هزار دالر میباشد . گفته میشود که این رقم هشت فیصد بیشتر از بودجه سال گذشته موسسهٔ بین المللی کار و کارگر بوده است .

۲۵ ـ **جوزا :** یوگوسلاویا وجمهوریت مردم چین بازدید هیئت یوگوسلاویا را ازپیکنگ قدم مثبتی در راه انکشاف تفاهم متقابله بین کشور های شان خواندند .

۲۶ – جوزا : ویلیم راجرز وزیر خارجهٔ ایا لات متحدهٔ امریکا با اناتولی دوبر ی نین سفیر اتحادشورو ی در واشنگتن ملا قا ت وباوی در بارهٔ پیشنهاد های اتحاد شوروی برای مذاکره در اطراف تقلیل قوای شر ق وغرب در اروپا ی مرکزی مذاکره کرد .

۲۷ – جوزا : مجلس سنا ی ایالات‌متحدهٔ امریکا پیشنهاد عدهٔ از اعضا ی مجلس‌رامبنی بر بیرون کشیدن عساکر امریکا یی تا اول ماه جون ۱۹۷۲ از ویتنا م جنوبی رد نمود . عدهٔ از اعضا ی مجلس سنا ی ایا لات‌متحدهٔ امریکا که باسیاست حکومت آنکشور درمورد ویتنام مخالفت دارند پیشنهاد کرده بودندکه باید عساکر امریکا یی تا اول ماه جو ن ۱۹۷۲ از ویتنا م جنوبی بیرون‌کشیده‌شوند. پیشنهاد این اشخاص با ۵۲ رای مخالف در مقابل ٤٤ رای موافق ردشده‌است .

۲۸ – جوزا : افشا ی اسناد وزار ت‌دفاع ایا لات متحدهٔ امریکا توسط روزنامهٔ نیویارك تا یمز دیپلو ماسی استرالیا راتکان‌داده‌است.

۲۹ – جوزا : یکنفر دانشمند فضا یـــی اتحاد شورو ی درپاریس مفقود الاثر گردیده است . این شخص که انا تول فید وسیف نام دارد برای اشتراك در نندارتون‌بین‌المللی هوایی به پاریس آمده بود .

۳۰ – جوزا : سران بعضی از کشورهای افریقایی برای اشتراك در کنفرانس سرا ن دول عضو موسسه اتحاد افریقابه‌ادیس ابابـا مرکز حبشه وارد شده اند .

۳۰ – جوزا : پلانها ی ویلیم راجرزوزیر خارجه ایالات متحدهٔ امریکا که یك سا ل قبل برای خاتمه دادن به بحرا نها ی شر ق میانه مطرح شده بود بیشتر از همه به‌حمایت سیاسی ونظامی واقتصادی امریکا از اسرائیل منجر شده است .

اول – سرطان : کنفرانس سران دول و حکو مات چهل ویك کشور عضو موسسه اتحاد افریقا در ادیس ابابا مر کز حبشه دایر گردید .

۲ – سرطان : اجتما ع نما یندگا ن دول اسلامی به منظور مطالعه اساسنا مه‌دارالانشای اسلامی در جده دایر گردید .

۳ – سرطان : متخصصین فضا یی ایالات متحده امریکا واتحاد شورو ی درباره امکان آزمایشی اتصال سفاین دو کشور هنگا م گردش به دو ر دور زمین به موافقه رسیدند.

٤ – سرطان : حکو مت پاکستا ن تو جه کشور های مختلف جهان را به‌خطراتی‌معطوف ساخته که از ناحیه سیاست حکو مت هند متوجه نیم قاره هند وپاکستان شده است .

۷ – سرطان : نما یندگا ن جمهور یـــت عربی متحد ، لیبیا وسوریه فعالیتها ی خود را برای تهیه قانون اساسی فدراســـیو ن جمهوریها ی عربی خاتمه داده اند .

۸ – سرطان : حکو مت اتحاد شـورو ی قرار داد مربوط به خودداری از تمرکزاسلحه اتومی را در بستر ابحار به امضاءرسانید .

۹ – سرطان : سه کیهان نورد اتحـــاد شوروی که به تاریخ ۷ جون توسط سیوز یازده غرض اتصال با استیشن علمی‌سالیو ت به فضا پرتا ب شده بود ند بعدازانکه‌سفینه سیوز یازده در اوایل صبح به زمین فرود آمد مرده یافت شدند .

۱۰ – سرطا ن : رادیو مسکو در ساعت سیزده جی ام تی پروگرام عادی اش رانسبت اعلام خبر مرگ سه کیهان نورد انکشورقطع نمود ومتعاقب آن موزیك غم رانوا خت .

۱۱ – سرطان : محکمه عالی قضا یـــی ایالات متحده امریکا فیصله کرد که روزنامه های نیویا ر ك تایمز و واشنگتن پو ست اجازه دارند تا اسناد سر ی وزار ت دفا ع آنکشور را در باره جنگ های ویتنا م‌نشر کنند .

۱۲ – سرطان : جمهوریت مرد م چین و کانادا باتوسعهٔ تبادلات تجار تی وهمکار ی های اقتصادی بین دوکشور به‌موافقه‌رسیده اند.

۱۳ – سرطان : حکو مت مالتا یکباردیگر اعلام نموده که معاهده دفاعی سا ل ۱۹٦٤ منعقده بین آنکشور وانگلستان اعتبارقانونی خود را از دست داده وحکو مت مالتا آنـرا منسوخ شده تلقی می نماید .

۱٤ – سرطا ن : جنرال یحیی خان رئیس جمهور پاکستان تمام امید ها ی مربو ط به رویکار آمدن یك رژیم دیمو کرا ت را در پاکستا ن شرقی نابود ساخته است .

۱۵ ـ **سرطا ن :** یك پرو توکو ل تهیه وسایل وتجهیزات نظامی برا ی ویتنام‌شمالی درسال ۱۹۷۱ در پیکنگ بین حکو مـــا ت جمهوریت مردم چین وویتنا م شما لی‌امضاء گردید .

۱۶ ـ **سرطان :** حکو مت پاکستا ن نسبت، بانچه حملات مکرر پار لما ن ، جرا ید ،بی‌بی سی وسایر دستگاه های اطلاعا تی انگلستان علیه پاکستان خوانده به حکومت انگلستا ن شدیدا احتجاج نموده است .

۱۸ ـ **سرطان :** نما یندگان کشور های عضو فدراسیو ن عربی که شامل جمهوریت عربی متحد سوریه ولیبیا می باشدمذاکرا ت شانرا در باره مسوده قانون اساسی تکمیل کردند .

۱۹ ـ **سرطا ن :** لبنان پیشنهاد نموده که حاضر است اسرا ی جنگی امریکا یی‌وویتنام شمالی را تازمان توافق نهایی بین ایا لات متحده امریکا وویتنام شما لی در باره‌تبادله وبر گردانید ن اسرای مذکور به او طا ن‌شان به خاك خود بپذیرد .

۲۱ ـ **سرطان :** ریچارد نکسن رئیـــس جمهور ایا لات متحده امریکا لوایحی را به تصویب رسانید که بر اساس آن ازتعداد بیکار ها در آنکشور تاندازه ای‌کاسته‌خواهد شد .

بموجب این لوایح در دوسا ل آینده‌برای دوصد هزار نفر کار تهیه خواهد شد .

۲۲ ـ **سرطان :** چهار جنرا ل و شـــش منصبدار عالیر تبه رهبرا ن کود تا ی‌ناکام المغرب در رباط اعدام شدند .

۲۳ ـ **سر طان : حکو مـــــت** لیبیا روابط سیاسی خود رابا حکو مت المغر ب قطع نموده است .

حکو مت لیبیا ضمنا از جمهوریت عر بی متحد تقاضا نموده تا حافظ منافع لیـــبیا در المغر ب باشد .

۲۶ ـ **سرطا ن :** جهان غرب از تصمیم ریچارد نکسن رئیس جمهور ایا لات متحده امریکا در بارهٔ مسافر ت به پیکنگ به حیث یك انکشاف مهم بین‌المللی بلخوشی استقبال نموده است .

۲۷ ـ **سرطان :** حزب کار گر انگلستا ن موافقه نموده که از ادامهٔ بحث‌دربارهٔعضویت انگلستان در بازار مشتر ك تازما ن مطرح شد ن این موضو ع در مجلس عوام آنکشور خود داری نماید .

۲۸ ـ **سرطا ن :** یکدسته ازشخصیت‌های سودا نی تحت رهبر ی هاشم العطا عضـــو سابق شورا ی انقلابی آنکشور زما م امور سودان رابدست گرفته است .

این موضوع که نمیر ی رهبر سابق‌سودان اکنون در کجا بسر میبرد معلوم نیست .

۲۹ ـ **سرطان :** حکو مت عراق بعنـوا ن مخالفت باسیاست حکو مت اردن در مقابل کو ماندو های فلسطینی تمام روابط خود را باحکو مت اردن قطع نموده است .

۳۰ ـ **سرطان :** ویلیم راجرزوزیرخارجه ایالات متحده امریکا به یك تعداد ازنمایندگان کشور های خارجی اطمینان داد که‌مسا فرت رئیس جمهور نکسن به جمهوریت مرد م‌چین منافع ممالك مذکور را متاثر نخوا هدساخت.

۳۱ ـ **سرطان :** حکو مت جمهوریت یمـن بعلت مشکلات مالی استعفاء داد . احمدنعمان صدراعظم آنکشور که به تاریخ سوم ماه می حکو متش راتشکیل‌داده بود دیروز استعفایش را به عبدالرحمن الاریانی رئیس شـــورا ی جمهور ی یمن تقدیم کرد .

اول ـ اسد : انور السادا ت رئیـــس جمهوریت عربی متحد با اتفاق آراء به حیث رئیس اتحادیه سوسیا لیستی عر بـــی جمهوریت عربی متحد انتخاب گردید .

انتخاب سادات بایـــن وظیـفه هـنـــگام افتتاح کانگرس ملی اتحاد یه سوسیالیستی عربی که اعضاء آن اخیرا انتخاب شده اند صور ت گرفته است .

۱۲ ـ **اسد :** جعفر النمیر ی رئیس‌دو لت سودان که در اثر کودتای‌گذشته بر طرف و محبوس شده بود در اثر کود تا ی دیگر ی بار دیگر رویکار آمده وزمام امور سودان را بدست گرفته است .

۳ ـ **اسد :** حکو مت سو دان اعـلام‌نموده که روابط سیاسی خود رابا حکو مت عرا ق قطع کرده‌است .

٤ ـ اسد : فعالیت های حامیا ن شیـخ مجیب الرحمن علیه عساکر پاکستان در نقاط مختلف پاکستان شرقی بشد ت ادامه‌دارد .

٥ ـ اسد : الکسی کاسیگین صدراعظـم اتحاد شورو ی وعدهٔ از رهبران سا یرکشور های اروپا ی شرقی به بخارست واردشدند.

آنها برا ی اشترا ك در جلسا ت‌شورای اقتصادی کشور های اروپا ی شرقی که در آن راجع به اتحاد کامل اقتصا دی کشورهای عضویت پیمان وارسا بحث میشودبه‌بخارست آمده اند .

٦ ـ اسد : عبدالخالق محجوب رهبرحزب کمو نیست سودان از طرف يك محکمه‌نظا می آنکشور به اعدام محکوم گردیده است .

محجوب به اتهام دست داشتن در کودتای گذشته سودان دستگیر وتحت محاکمه‌گرفته شده وخود وی در دوران این محاکمه که به صور ت علنی صور ت گرفت شر کت خودرا در این کودتا عار ی از حقیقت‌خوانده‌است.

٧ ـ اسد : هیا ت های ایالات متحـده امریکا واتحاد شورو ی در مذاکرا ت تحدید اسلحه سترا تیژیکی در سفارت‌اتحادشوروی در هلسنگی با هم ملاقا ت نمودند .

٩ ـ اسد : کنفرانس صدراعـظما ن و متخصصین امور اقتصادی نه کشور اروپا ی شرقی در بخارست خاتمه یافت .

٨ ـ اسد : جوز ف برو ز تیتو که‌هفتاد وسه سال دارد برا ی ششمین بار بحیـث رئیس جمهور یوگوسلاویا توسط اسا مبله فیدرالی آنکشور انتخاب گردید .

اسامبله فیدرالی عبار ت از پار لما ن آن کشور است .

٩ ـ اسد : سه نفر از کما ندو هـا ی نهضت آزادی فلسطین در عمان اعدام شدند.

این سه نفر به اتهام قتل یکنفر دستگیر وتحت محاکمه گرفته شده وخود آنها نیزبا ارتکاب این جرم اعتراف کرده بودند .

١١ ـ اسد : جنرال حافظ الاسد رئیـس جمهور سوریه گفـت جنـگ یگـانه راه آزاد گردانید ن اراضی اشغالی عربی واعاده حقوق فلسطین است .

* ـ اسد : حکو مت سو دا ن تصمـیم گرفته تا سفرا ی خود را از اتحاد شورو ی وبلغاریا بخر طوم احضار نما ید .

این تصمیم حکو مت سو دا ن به عنوا ن اعتراض با انتقادا تی اتخاذ شده که از طرف کشور ها ی اروپا ی شر قی‌مخصو صاًاتحاد شوروی وبلغاریا برسیاست حکو مت سودان در مقابل کمو نیست ها ی‌آنکشور درپیش گرفته است .

* ـ اسد : ایسا کوسا تو صدرا عـظم جاپان استفا ی ماسو هارا وزیر دفا ع آن کشور را قبول نموده وعو ض وی می شی مورایك شخصیت دیگر جاپان را با ین‌وظیفه مقرر نموده است .

* ـ اسد : جمهوریت مرد م چین پیشنهاد های اتحاد شورو ی را درباره انعقادکنفرانسی باشرکت سران ایالات متحده امریکا .اتحاد شورو ی ،جمهوریت مردم چین ، انگلستان وفرانسه که پنج کشور عضو کلپ اتو می میباشند ودر آن راجع به‌حل مسئله خلع‌سلاح اتومـی بحث خواهد شد درك کرده است .

١٢ ـ اسد : جعفر النمیر ی رئیس‌دولت سودان در کابینهٔ آنکشور تغیرا ت زیا دی وارد نموده است .

در جمله کسانیکه درین تغییرا ت پست خود را از دست داده فارو ق ابو مو سی‌وزیر خار جه سودان نیز شامل میباشد که‌عوض وی دکتور صور خالد مقرر گردیده‌است .

١٤ ـ اسد : ملك حسین دوم پادشـاه المغرب تما م اعضا ی کابینه آن کشور را برطر ف ساخته ویك حکو مت موقتی بوجود آورده‌است .

وی ضمن اعلام این موضو ع متذکر شده که حکو مت جدید به یك سلسله اصلاحات اقتصادی واجتماعی در المغرب دست زده و با اختلا س و رشوه باتمام قدر ت مبارزه خواهد کرد .

١٦ ـ اسد : حکو مت ترکیه جمهوریت مردم چین را برسمیت شنا خت .

مطابق اعلامیه مذکور تر کیه وجمهوریت مردم چین تصمیم گرفته اند بین خود روابط سیاسی برقرار نماید .

* ـ اسد : عساکر کمبودیا یی میکوشند فعالیت های عساکر ویتنا م شما لی را در نقاط مختلف کمبود یا خنثی سازند قصبه‌مهم

پری کر ی راکه از نگاه سوق الجیشی‌دارای اهمیت زیادی میباشد بار دیگر به تصر ف خود در آورده‌اند .

۱۷ ـ اسد : مختار اولداد بار دیگر به حیث رئیس جمهور موریتانیا انتخاب گردید وی از سا ل۱۹٦۰ که فرانسه‌به‌موریتانیا آزادی داده تاکنون به حیث رئیس جمهـــور موریتانیا انجام وظیفه مینما ید .

۱۸ ـ اسد : سورن سنگ وزیر خارجـــه هند بار دیگر اظهار داشت که حکو مت آن کشور از عضویت مردم چین در موسسه ملل متحد حمایت مینما ید .

سور ن سنگ متذکر شد که جمهور یت مردم چین یگانه نمایندهٔ مردم این سر زمین میباشد وبا ید در موسسه ملل متحدشرکت داشته باشد .

۱۹ ـ اسد : پس از بحرا نها ی شدید وتصاد مات اوضا ع عمو می در نقاط‌مختلف ایر لند شمالی که متعلق به انگلستا ن‌می باشد آرام گردیده است .

در دوران تصاد ما ت چند روز گذ شته بین قوا ی برتانو ی وبعضی ازطبقات مردم ایر لند شمالی اقلا هفده نفر به قتل رسیده وعدهٔ زیاد دیگر ی مجروح شده اند .

۲۱ ـ اسد : شورا ی دایمی پیما ن‌اطلس بادامه استفاده از تسهیلات نظا می درجزیرهٔ مالتا موافقه نموده‌است .

۲۲ ـ اسد : محاکمه شیخ مجیب الرحمن رهبر حزب عوا می لیگ بر اساس اعلا میه حکو مت پاکستان روز چهار شنبه در یك محکمه نظامی به صور ت سر ی شرو ع‌گردید مگر هنوز مقاما ت حکو متی پاکستا ن درین زمینه از سکوت کار گرفته اند .

۲۳ ـ اسد : به موجب تر میمی که از طرف معمر القذافی در کابینه آنکشور رو نما گردیده است .

معمرالقذافی علاوه بر ریاست دو لت لیبیا امور مربو ط به صدار ت وزار ت دفا ع وقو ماندان عمو می قوای مسلح‌آنکشور را بعهده خواهد داشت .

۲۵ ـ اسد : کمشنر ی عالی پاکستا ن گفت محاکمه شیخ مجیب الر حمن رهـــبر حزب منسوخ شده عوا می لیگ پاکستا ن شرقی آغاز گردید .

۲٦ ـ اسد : ایا لات متحده امریکا اعلام نموده است که در حدود دو ملیون نفر از کار گرانی که در فابریکا ت قوای‌مسلح‌ودفاع امریکا کار میکرده اند نظر به موفقیت‌پروگرام اختتام جنگ ویتنام بیکار شده اند .

۲۷ ـ اسد : ایرا ن پیکنگ را به حیث یگانه حکو مت قانو نی چین برسمیت شناخت وگفت هر دو کشور بین هم روابط سیا سی بر قرار میسازند .

۲۷ ـ اسد : انور الســـادا ت رئیـــس جمهوریت عربی متحد حافظ الا سد رئیـــس جمهور سوریه و معمر القذافی رئیس دو لت لیبیا کنفرانسی برای غور در باره مسو ده قانون اساسی اتحادیه عربی پیشنـــهاد ی خویش در دمشق تشکیل دادند .

۲۹ ـ اسد : جمهوریت مردم چین اعـلا م نموده که هرگاه فار موسا در موسسه ملل متحد شرکت داشته باشد جمهوریت مرد م چین در جلسات موسسه ملل متحد شر کت نخوا هد نمود .

این امر نشان میدهد که جمهوریت مرد م چین در مورد عضویت خود در موسسه ملل متحد واخراج فارموسا از موسسه موصو ف سیاست اشتی ناپذیر ی رادر پیش گرفته است .

۵ ـ سنبله : حکو مـت‌چاد روابط سیاسی خود را بالیبیا قطع نموده واعلام نموده‌که‌لیبیا از کود تاکنند گانی که مساعی شان برا ی از پادر آورده شدن رژیم فعلی چاد باناکا می مواجه شده حمایت کرده است .

٦ ـ سنبله : دگر من معمر القذا فی رهبر لیبیا گفت در حالیکه مخالف کم ونیزم در داخل کشورش میباشد اطمینان دارد که روابط حسنـه و موثـر را بـــا اتحاد شوروی حفظ خوا هد کرد .

٦ ـ سنبله : اوضا ع عمو می درسراسر چاد اکنون آرام میباشد .

کودتا ی ناکامی که اخیرا در چاد رخداد بحرانهای را در آنکشور بوجود آورده بود اما اکنون اوضا ع عمومی در سراسرآنکشور قرین آرامش شده‌است .

۷ ـ **سنبله** : محمد شفیع الله یکی از مامورین سفارت پاکستان در ستکهلم از حکومت سوید ن تقاضا ی پناهندگی سیاسی نموده است .

۹ ـ **سنبله** : نطاق قصر سفید اظهار داشت که شایعات مربوط به مسافرت ریچارد نکسن رئیس جمهور ایالات متحدهٔ امریکا در ماه اکتوبر آینده به پیکنگ عاری از حقیقت میباشد .

۹ ـ **سنبله** : میرمن اندراگاندی صدراعظم هند گفت که مهاجرین بنگله دیش تا زما نی به خانمان شان برگردانیده نخوا هند شد که اوضاع در آنجا برای حفظ جان آنها مناسب گردد .

۱۰ ـ **سنبله** : اعلامیه که از طرف حکومت انکشور انتشار یافته گفته که جنرا ل یحیی خان رئیس جمهور پاکستان دکتورا ی . ام مالك رابجای جنرال تیکه خان بحیث گور نر پاکستان شرقی مقرر نموده است .

۱۱ ـ **سنبله** : شیخ نشین قطر آزادی خود را رسما اعلام نمود ودر عین حال تصمیم گرفته تاتمام قرار داد های قبلی خود را با انگلستان منسو خ نما ید .

قطر که به پیر وی از شیخ نشین بحر ین آزادی خود را اعلام نموده چند ی قبل ازشرکت در فدراسیو ن شیخ نشین ها ی منطقه خلیج فارس خود داری کرده است .

۱۲ ـ **سنبله** : حکو مت ایا لات متحدهٔ امریکا خواستار عضویت جمهوریت مرد م چین در موسسه ملل متحد وادامهٔ عضو یت فارموسا درین موسسه میباشد .

۱۳ ـ **سنبله** : کنفرانس مقا مات عالیرتبه اقتصادی وبانکی کشور های بزرگ واقتصادی جهانغرب به شمول جاپان بدو ن رسید ن بکدام نتیجه مفید ی دربارهٔ خاتمه داد ن به بحرانهای پولی فعلی بین‌المللی خاتمه یافت.

درین کنفرانس که در پاریس انعقاد یافته بود راجع به‌اقدامات اقتصادی‌آخیر ایالات‌متحده امریکا و ازبین برد بحرانها یی که پس از این اقدام درسیستم پولی بین‌المللی بو جود آمده مذاکره شده‌است .

۱۴ ـ **سنبله** : ویلیم راجرز وزیر خار جه ایالات متحدهٔ امریکا اعلام نموده که حکو مت آنکشور تازه به آزادی رسیدن قطررابرسمیت شناخته است .

۱۵ ـ **سنبله** : روز نامه الاهرا م اخطار داد کــه حـل صلح آمیز بحرانات شرق‌میانه تازمانی که ایا لات متحده امریکا به‌سیاست ابهام آمیز ش ادامه مید هد ایجاد شده‌نمی تواند .

۱۹ ـ **سنبله** : کانگرس اعضا ی‌پارلمانی شصت‌و پنج کشور مختلف جها ن کنفرانس هشت روزه خود را با صدور اعلامیه دربارهٔ تقبیح استعمار و هرگونه تبعضات در افریقا خاتمه بخشید .

۲۰ ـ **سنبله** : نیکیتا خرو سچف‌صدراعظم سا بـق اتـحـا د شورو ی بـه عمر ۷۷ سالگی در اثر سو مین حملهٔ قلبی درشفاخانهٔ کریملن در گذشت .

۲۰ ـ **سنبله** : شورا ی جامعهٔ عر ب با عضویت بحرین و قطر در جمله اعضا ی‌جامعه مذکور موا فقه نموده‌اند .

بحرین وقطر درین اواخر از تسلــــط انگلستان وتحت الحمایگی آنکشور را رهایی یافته وبا عضو یت این دو کشورتعداداعضای جامعه عرب به شانزده کشور بالغ شده‌است.

۲۱ ـ **سنبله** : دکتورمحمودفوزی‌صدراعظم جمهوریت عربی مصر پس از تصو یب‌قانون اساسی جدید آن کشور در ریفر ند م دوروز قبل از طرف مردم جمهوریت عربی مصـــر استعفا ی خودرا به انورالسادا ت رئیــس جمهور آنکشور تقدیم کرد .

انورالسادا ت ضمن قبولی استعفا ی‌دکتور فوزی بار دیگر وی را مامور تشکیل کابینه جدید ی نموده واعضا ی‌کابینه سابق دکتور فوزی تازمان تشکیل کابینه جدید بو ظایف خود ادامه خواهد داد .

۲۳ ـ **سنبله** : وزار ت خار جه ایا لا ت متحده سر انجام اعتراف کرد که امریکاآماده است تا چوکی فارموسا رادر شورا ی‌امنیت ملل متحد به حکو مت پیکنگ انتقا ل دهد.

۲۶ ـ سنبله : کنفرانس جده که هد ف آن بر قرار ی صلح بین حکو مت اردن و کماندو های فلسطینی بوده وقرار بود درجده بین نمایندگان طرفین انعقاد یابد بدو ن اینکه کدام تماس مستقیمی بین نمایندگا ن ارد ن و کما ندو های فلسطینی بر قرار گردد بارکود مواجه گردیده است .

۲۸ ـ سنبله : انورالسادا ت رئیــــس جمهوریت عربی مصر با تقرر اعضا ی کابینهٔ جدید آنکشور که ازطر ف دکتور محمودفوزی صدراعظم جمهوریت عربی مصر تشکیل شده موافقه کرد .

کابینهٔ جدید دارا ی بیست و هفت عضو می باشد در حالیکه کابینهٔ سابق جمهوریت عربی مصر سی وسه عضو داشت .

۳۰ ـ سنبله : ادم مالك وزیر خار جــه اندونیز یا در جلسه مجمع عمو می موسسه ملل متحد با اکثریت قابل ملاحظهٔ آراء بحیث رئیس بیست و ششمین دوره اجلاسیه مجمع عمومی موسسه ملل متحد انتخاب گردید .

اول ـ میزان : لونید بر ژنیف ر هبــــر حزبی اتحاد شورو ی این شایعا ت را کــه حکو مت آنکشور در صدد عملی سا ختــن دکتر ین جدید ی بنا م دکتر ین بر یژ نیف مبنی بر تسلط محدود اتحادشورو ی برکشور های بلاك شرقی می باشد عاری از حقیقت خوانده است .

۲ ـ میزان : مذاکرا ت سه روزهٔ لئونید بریژنیف رهبر حز بی اتحاد شــورو ی و مارشال تیتو رئیس جمهور یوگوسلاو یاخاتمه یافته است .

آخرین مرحلهٔ مذاکرا ت سرا ن دوکشور دیروز در خار ج از شهر بلگرادصورت گرفته است.

۳ ـ میزان : شورا ی امنیت مو سسه ملل بحث خود را در بارهٔ شکایت ارد ن عــلیه اسرائیل در بارهٔ پلانهائیکه حکو مت اسرائیل برای تغیر وضع بیت المقدس طر ح نموده ادامه داد .

٤ ـ میزا ن : ویلیم راجرز وزیر خار جه ایالات متحدهٔ امریکا پیشبینی نموده که آن کشور به مساعی خود برای جلو گیر ی از اخراج فارموسا از موسسه ملل متحد موفق خواهد شد .

۵ ـ میزان : ملك فیصل پادشاه عربستان سعودی در بیروت باسلیمان فرانجیه رئیس جمهور لبنان ملاقا ت وباوی در بارهٔ مسا یل مربوطه به مذاکره پرداخت .

٦ ـ میزان : جنرا ل صالح مهد ی عما ش معاون رئیس جمهور و عبدالکریم اشیخلی وزیر خار جه عراق از وظایف شا ن برطرف ساخته شده اند .

مقاما ت عراقی کدام دلیلی برا ی برطرفی این دونفر ذکر نکرده است .

۷ ـ میزان : اندر ی گرو میکو وزیرخارجه اتحاد شوروی روز ۷میزان درقصرسفید باریچارد نکسن رئیس جمهور ایا لات متحده امریکا ملاقات کرد .

۹ ـ میزان : یوگوسلاویا وتا نزانیاگفته اند که اوضا ع در افریقای جنو بی رو بــه خرابی گذاشته وخطر روز افزو ن صلــح و امنیت را در افریقا تهدید میکنند .

در اعلامیه مشتر کی که بعد از باز دید چهار روزه معاون رئیس جمهور تانزا نیا از بلگراد انتشار یافته سیاست های تبعیض طلبی واپار تایدافریقا ی جنو بی ، رودیشیا و پرتگا ل تقبیح گردیده است .

۱۰ ـ میزان : در واشنگتن دانسته شدکه بیش از یکصدوسی عضو کانگر س امریکا اعلامیه را امضاء کرده اند که در آن انتخابات ریاست جمهور ی ویتنام جنو بی مسخره آمیز خوانده شده است .

در اعلامیه تذکر رفته است که ریف رند م ویتنام جنوبی انتخابا ت نبوده بلکه تمرینی از قدر ت مطلقه در آنکشور است .

۱۱ ـ میزا ن : نگو ین وانتیو رئیــــس جمهورویتنام جنوبی باحصول اکثریت آراء برای یك دورهٔ چارسالهٔ دیگر به حیث رئیس جمهور آنکشور انتخاب گردید .

در انتخابات ریاست جمهور ی ویتـنا م جنوبی که شروع شده بود هشتاد فیصد از رای دهندگان به طرفدار ی وانتیو رای دادند.

۱۲ ـ میزا ن :انورالسادا ت رئیس جمهور عربی مصر به حیث رئیس فدراسیو ن جدید التشکیل جمهوریت های عربی انتخاب گردید.

۱۳ – **میزان:** رهبران جمهوریت عربی مصر لیبیا وسوریه در جلسهٔ شان قاهره را به حیث پایتخت فدراسیون جدیدالتشکیل عربی که سه کشور مذکور رابا هم ملحق میسازد انتخاب نمودند .

۱٤ – **میزان :** یاسرعرفات رهبرگریلا های فلسطین از یك سوء قصد جان به سلامت برد .

نطاق جنبش مقاومت فلسطین ضمن اظهار این مطلب در بیروت گفت این سوء قصد وقتی صورت گرفت که رهبر مبارزین فلسطین مشغول معاینه ازدسته های مبارزین درسوریه بود .

۱٦ – **میزان :** ماوتسی تونگ رهبر حزبی جمهوریت مردم چین برای اولین مرتبه در ظرف دو ماه در اجتماع پیکنگ ظاهرشده واز هیلی ثلاثی امپراطور حبشه استقبال نمود .

رهبر حزبی هفتاد و هفتساله‌جمهوریت مردم چین بعدا برای چهل دقیقه باامپراطور حبشه مذاکره نمود .

طبق منابع پیکنگ لین پیاو وچوئنلای نیز درین مذاکرات اشتراك داشتند .

۱۷ – **میزان :** نیهات اریم صدراعظم ترکیه گفت وی قصد ندارد تا در قبال بحرانیکه در کابینه وی ایجاد گردیده ازوظیفه استعفاء کند .

صدراعظم ترکیه این موضوع را قبل از تشکیل جلسه کابینه خود که قرار بود به منظور بحث بر بحران موجوده در انقره‌تشکیل گردد اظهار نمود .

۱۸ – **میزان :** جنرال جعفر النمیری رئیس کمیته شورای دولتی سودان درریفرند میکه در آنکشور صورت گرفته به حیث رئیس جمهور سودان انتخاب گردید .

۱۹ – **میزان :** نمایندگان هشت کشور گروپ تجارتی اروپای شرقی‌برای جلسه کمیته اجرائیوی کشور های مربوط وارد مسکو گردید .

نمایندگان شامل هیات های تجارتی بلغاریا . چکوسلواکیا . المان شرقی . مجارستان . منگولیا ، پولند . رومانیا ، وعضو شورای اجرائیه فدرالی یوگوسلاویا میباشد .

۲۰ – **میزان :** عمر ثقاف نماینده‌عربستان سعودی در جلسات اسامبله عمومی ملل متحد گفت وظیفه نود ملیون عرب و ششصد ملیون مسلمان است تا مردم‌فلسطین را از نابودی ملی نجات دهند .

۲۱ – **میزان :** پرنس صدرالدین آغا خان کمشنر عالی ملل متحد برای مهاجرین از حکومات وافکار عامه جهان تقاضا نمودتا به سرعت ممکنه به پناه گزینان پاکستان شرقی کمك نمایند .

آغا خان طی بیانیه نگرانی عمیق خود را در مورد اوضاع تراژیدی پناهگزینان پاکستان شرقی در هند ابراز داشته گفت مصیبت مردان زنان ، اشخاص کهن سال و مخصوصا اطفال جهان راتکان داده است.

۲٤ – **میزان :** داکتر هنری کیسنجر مشاور رئیس جمهور نکسن در امور امنیت ملی عازم پیکنگ گردید تازمینه مسافرت آینده رئیس جمهور امریکا رابه جمهوریت مردم چین فراهم سازد .

کیسنجر هنگام پرواز از دادن جواب به بسیاری سوالات خبر نگاران خود داری نموده وفقط گفت که وی برای این به‌مسافرت چهار روزه به جمهوریت مردم چین دست زده است تابرا جندای مذاکرات رهبران ایالات متحده امریکا وجمهوریت مردم چین کارکند .

۲٦ – **میزان :** مختار اولداداد رئیس‌جمهور موریتانیا به مجمع عمومی ملل متحد گفت و کمك های نظامی ناتو به پرتگال علت عمده دوام جنگ استعماری در موزنبیق ، انگولا وگینی از متصرفات آنکشور میباشد .

۲۸ – **میزان :** ایالات متحده امریکا و اتحاد شوروی در مورد تجدید سیستم‌مرمی های تدافعی وتنها جمی درساحه های معینی‌به موافقه نایل آمده‌اند .

۳۰ – **میزان :** اوتانت‌سر منشی‌موسسه ملل متحد از دو حملهٔ بم که بر اعضای‌تیم کمك ملل متحد در پاکستان شرقی صورت گرفته انتقاد نموده است .

سر منشی ملل متحد اخطار داده که‌وقوع همچو حادثات به هیئت ملل متحد نا ممکن خواهد ساخت تابتوانند به عملیات امدادی خویش در پاکستان شرقی ادامه دهند .

۰ـ عقرب :
انور السادات رئیس جمهوریت عربی‌مصر گفت کشورش همه تماسها رابرای حل صلح آمیز شرق میانه باایالات متحده امریکا قطع نموده است .

اول قوس :
در جیسور جنگهای شدیدی بین تجزیه ، طلبان پاکستان شرقی باقوای نظامی پاکستان جریان‌دارد .

۳ـ قوس

جمهوریت مردم چین شدیداً پرتگال رانسبت تجاوز آنکشور برکشور های همجوارافریقایی تقبیح نمود هوانك هو نماینده دایمی‌پیکنگ در شور ای امنیت ملل متحد گفت پرتگا ل ازسالیان درازی به اینطرف اعمال تجاوزکارانه راعلیه سنیگال مر تکب گردیده و حاکمیت و تمامیت ملی آنکشور راتهدید نموده است .

هوانگ هو گفت افریقای جنوبی رودیشیاو پرتگال پالیسی های تجاوز کارانه وتبعیضی راپیش میبرند .

٤ـ قوس
جنرال‌محمد یحیی خان رئیس جمهور پاکستان فعالیت های همه فراکسیو ن های حزب عوامی ملی را در پاکستان ممنوع وانمود کرد .

٥ـ قوس
ریچارد نکسن رئیس جمهور ایالات متحده امریکا یك تقاضای شخصی از اتحاد شوروی هند و پاکستان غـــر ض همکاری در تقلیل مخاصمت در نیم قاره هند به عمل آورد.

٦ـ قوس :

فردینا ندمارکوس رئیس جمهور فلیپین ، ذریعه یك محکمه غیرنظامی حکم اعدام بیست‌و یك عسکرآنکشور راکه به قتل عام سی و ، شش نفر مسلمان در تصادم روز دوشنبه در ولایت جنوبی فلیپین متهم میباشند صادرنمود

۷ـ قوس
وصفیتل به ضرب گلوله چارم در مد خل‌هوتل شتراون قاهره از پادر آمد .

قاتلین از عقب یك پایه سنگی دفتر اطلاعات هوتل آتش کردند .

۸ـ قوس
پاکستان وهند هردو از جنگها ی شدید در امتداد سرحدات شرقی راپور داده اند پاکستان مدعی است که قوای آن کشور با قوای هندی درناحیه جیسور مشغول جنگ بوده وخطریك جنگ مکمل روبه افزایش است .

۹ـقوس
عباس هویدا صدر اعظم ایران تاسف عمیق خودرا در مورد راپور های وقوع جنگ در، جزایر تمپ صغیر وتمب کبیر که قوای‌ایرانی آنرا اشغال نمود ابراز داشت .

۱۰ ـ قوس :
عراق از شورای امنیت ملل متحد تقاضانمود تاجلسه خاصی رادر مورد بحث برپیاده شدن عساکر ایرانی برسه جزیره خلیج تشکیل‌دهد

حکومت عراق بعد از اعلام قطع روا بطبا انگلستان وایران طی مکتوب عنوانی سرمنشی موسسه ملل متحد این تقاضا رابه عمل‌آورد ه است .

۱۰ـ قوس
ایالات متحده امریکا اجازه صدور سلاح رابه هندو ستان متوقف ساخت .

وزارت خارجه امریکا ضمن اعلام این‌مطلب گفت این اقدام به خاطر آن اتخاذ گردیده که قوای نظامی هند برای جنگید ن در پاکستا ن شرقی از سرحد عبور نموده است .

۱۱ ـ قوس
حکومت نیهات ایریم استعفایش رابه جودت سونای رییس جمهور ترکیه تقدیم نمود . درین حکومت سیزده وزیردر حکومت ائتلافی ترکیه نیز استعفا دادند میگویند علت این‌اقدام آنها آن بود که حکـومت در عملی سا ختـن ریفورم های مجوزه ناکام مانده است .

۲۸- قوس
سناتور چاریس‌عضو دیگرحزب **دیموکرات** ازپست خوددر **ملل متحد به‌عنوان پرو تست** علیه **حمایت ریچارد نکسن از رژیم اقلیت** سفید پوست رودیشیا استعفا داد.
سناتور ایالت مشیگان نمایندگی کشورش‌را در کمیته ضد استعمار ملل متحد عهد ه دا ر بود .

۲۸- قوس
در راولپندی رسما اعلام گردیده که یحیی‌خان رییس جمهور پاکستان به مجردیکه قدرترابه نمایندگان منتخب واگذار شود از وظیفه اش **بحیث رئیس جمهور استعفا خواهد داد کدام تفصیلاتی بیشتر از طرف رادیو پاکستان در** زمینه داده نشده است.

۲۸- قوس
ژورژپومپیدو وپولوس صدراعظم یونا ن الغای قسمتی حکومت نظامی راکه از ماه‌حمل ۱۹٦۷ به‌اینطرف **دریونان برقرار بود اعـــلام** کرد .

۲۹- قوس
رئیس جمهور یحیی خـان قـــد ر ت رابه ذوالفقار علی بوتو واگذار شد .

۲ **دلو: ادوارد هیت صدراعظم‌انگلستان** اسناد به شامل شدن آن کشور **رادر بازار مشترك اروپا دربروسل امضاء کرد** .
۳ **دلو: مجیب الرحمن مدتی راکه بایـد** گریلا های **بنگال شرقی سلاح دست داشته‌را به حکومت بنگله دیش تسلیم نمایند تمدید** بخشیده است .

۸ **دلو: شورای امنیت بحث در بـــاره** مسایل **افریقایی اولین جلسه خودرادرافریقا** در ادیس ابابا **مرکز حبشه دایر کرد** .
۹ **دلو: ریچاردنکسن‌رئیس جمهورایالات** متحده امریکا **تاسیس اداره فدرالی جدید را** برای مبارزه **علیه خرید وفروش واستعما ل** هیروئین **در آنکشور اعلام کرد** .
۱۰ **دلو: ذوالفقار عـــلی بوتو رئیس** جمهور پاکستان راولپندی **رابه قصد پیکنگ** ترك گفت .
درااین مسافرت یك هیات بزرگ حکومتی بشمول قوماندان قوای‌سه‌گانه **اردوی‌پاکستان** بارئیس جمهور آنکشور **همراه میباشد** .

۱٦ **دلو: یك طیاره بوئینگ ۷۲۷لوفت** مانزای جمهوریت **اتحادی المان جانب مسکو** پرواز نموده‌و **باین ترتیب سرویس منظـم** هوایی بین مسکو **وفرانکفورت شروع‌گردید** .
۱۸ **دلو**: شیخ **مجیب الرحمن صدراعظم** بنگله دیش دریك اجتماع **پنجصد هزار نفری** در کلکته گفت هرگاه **ذوالفقار علي بوتورئیس** جمهورپاکستان‌فکر نماید **که‌کدام ارتباطی‌می** تواند بین پاکستان **وبنگله‌دیش موجود گردد** اشتباه **خواهد کرد** .
۱۸ **دلو:** خان **عبدالولیخان رهبر حز ب** **عوامی ملی‌بار دیگر تکرار کردکه حزبش‌آماده** است‌تا باحکومت رئیس جمهور **بوتو همکاری** کندولی این همکاری **رافقط بعداز رفع مقررات** حکومت نظامی **خواهد نمود** .
۱۹ **دلو:** صدراعظمان هند **وبنگله دیش** موافقه کردندتا **تمام قوای مسلح هند تا پنج** حمل سال‌آینده‌باید **ازبنگله‌دیش خارج‌ساخته** شوند .

۲۰- **دلو:** ریچارد نکسن **رئیس جمـهور** ایالات متحده گفت **هدف ازپالیسی‌خارجی وی** داشتن روابط بهتر **بامسکو وپیکنگ میباشد.**
۲٤ **دلو:** در رای گیری **که در ماه‌نوامبر** برای انتخابات عمومی **در یوروگوای صورت** گرفت سناتور جوان ماریا **بوردابیری بحیث** رئیس جمهور آنکشور **قبول شده است** .
۲۵ **دلو : در نتیجه برفباری های اخیر** درنواحی سرحدی ایران **درچهار روز گـذشته** شصت نفر **هلاك شده‌اند.**
۲٦ **دلو:** دگلس **هیوم وزیرخارجه‌برتانیه** شمول جمهوریت مردم **چین‌را در موسسه‌ملل** متحداستقبال کرده **وگفت روابط بین پیکنگ** وبرتانیه روبه **انکشاف است** .
۲۷ **دلو:** سفرای **هند واتـحاد شوروی** متعین داکه اعتماد نامه‌های **شانرا به ابوسعید** چودری رئیس جمهور **بنگله دیش تقدیـــم** نمودند
۲۹- **دلو:** قصر **ریاست جمهوری ایتالیا** اعلام داشت که کلیواندی **روتی صدراعـظم** موظف آنکشور **موفق شد حکومت دیموکرات** مسیحی رادرایتالیا **تشکیل نماید** .

اخبار خارجی

۱۲- قوس

قوای هند وپاکستان همچنان در جنگ هوایی بحری وزمینی علیه یکدیگر در وادی مختلف پاکستان شرقی وغربی مشغول پیکار اند .

سی و سه طیاره پاکستانی رادر نوا حی ، مختلف سقوط داده ویازده طیاره خویش رانیز از دست داده است .

۱۳- قوس

هند آنچه را بنگله دیش میخواند آنرا به حیث دولت اعلان نمود پاکستان روابط سیاسی خود راباهند قطع کرد .

قطع روابط به تعقیب برسمیت شناختن هند از بنگله دیش صورت گرفت

۱۵-قوس

سید نظر الاسلام بحیث کفیل ریاست جمهوری بنگله دیش انتخاب و مطابق یک لستی که حکومت موقتی آن در دهلی جدید انتشار داد تاج الدین احمد به حیث صدر اعظم مشتاق احمد به حیث وزیر خارجه قمر الزمان به حیث وزیر داخله ومنصور علی به حیث وزیر مالیه ، انتخاب شده اند .

۱۶- قوس

لیبیا نسبت ملی شدن یک کمپنی پترول انگلیسی از طرف لیبیا به کمپنی مذکور ، غرامت خواهد پرداخت .مقدار غرامت توسط کمیته تحت ریاست وزیر پترول لیبیا تعیین خواهد شد .

لیبیا نسبت اشغال سه جزیره خلیج ازطرف ایران ، انگلستان رانیز درین کار شریک می داند کمپنی پترول برتانوی را ملی اعلام نمود

۱۸- قوس

وزارت خارجه ایران گفت که کشور سویس از منافع ایران در عراق مراقبت خواهد نمود.

ایران وعراق اخیرا نسبت اشغال سه جزیره خلیج ازطرف عساکر ایرانی روابط شانرا قطع نموده اند .

۲۰- قوس

بیرق اتحاد یه شیخنشین های خلیج در حضور ادم مالک رییس مجمع عمومی واوتانت سرمنشی ملل متحد بر فراز عمارت موسسه جهانی برافراشته شد اتحادیه جدید التشکیل شیخنشین های خلیج به حیث یکصدو سی ودو مین عضو موسسه ملل متحد پذیرفته شده است .

۲۱ -قوس

ریچارد نکسن رئیس جمهور ایالات متحده امریکا وژورژ پومپیدو رئیس جمهور فرانسه مذاکرات وسیعی راجع به بحران پولی بین المللی و امکانات ختم جنگ هند وپاکستان در جزایر آزورس انجام داد.

۲۲- قوس

تقریبا دوساعت بعد از آنکه شورای امنیت مجدداً بحث خودراراجع به جنگ هندوپاکستان شروع نمود اتحاد شوروی فیصله نامه ایالات متحده امریکا رادر زمینه ویتو کرد این سومین باراست که اتحاد شوروی راجع به جنگ هندو پاکستان از حق ویتوی خود استفاده میکند .

یك هیات عالی رتبه اتحاد شوروی برای مذاکره در باره جنگ نیم قاره هند وپاکستان مسکورابه قصد دهلی جدید ترك گفت .

ریاست این هیات راواسیلی کوز نتسوف معاون وزارت خارجه اتحاد شوروی بعهده دارد

۲۳- قوس

نمایندگان ایالات متحده امریکا و اتحاد شوروی طولانی ترین جلسه مذاکرات شانرادر مورد تحدید اسلحه استراتژیك شروع نمودند این جلسه یك جلسه خیلی مصروف کننده بوده است ولی از توضیحات بیشتر در مورد زمینه خود داری شده است .

۲۴- قوس

قصر سفید ایالات گفت که هرگونه توسعه جنگ بین هندوپاکستان تاثیری برصلح جهانی وروابط آینده بین اتحاد شوروی وایالات متحده امریکا خواهد داشت .

۲۶ -قوس

توپهای هندی وپاکستانی بساعت هفت بوقت افغانستان آتشباری رادر امتداد جبهه غربی ، متوقف ساختند .

۲۷- قوس

یك اعلامیه رسمی راولپندی حاکیست که ، ذوالفقار علی بوتو وزیرخارجه موظف پاکستان از نیویارك به کراچی مواصلت نماید یحیی خان قدرترا به یك حکومت منتخب که تحت قانون اساسی جدید اخیراً تشکیل گردیده انتقال خواهد داد .

دکور نیو خبرونو کرونو لوژی

دحمل لمړی : دمزارشریف دگل سرخ لړغونی میله سهاردشاه ولایتمآب د پاکی روضی دعلم پەپورته کیدلو سره دعنعنوی سترو مراسمو دپه ځای کیدلو په ترڅ کښی شروع شوه.

دحضرت علی کرم الله وجهه دمبارکی روضی علم دسهار په اتوبجو او پنځه ځلویښتو دقیقوپه داسی حال کښی چه موزیك شاهی سلامی نیولی‌وه دتوپونو له ډزو سره یوځای دبلخ دولایت دهیوادد‌مرکز اونورو ولایتو دزرها وتنو خلکو داحساساتو په ځرگند ولو اوخوشالیو کښی په خاص جلال سره جگ کړی شو.

* دنیالگیو ایښودلو دمیلی مراسم دقرآن شریف دځوآیتونو پەتلاوت او دمعظم ټولواك همایونی اعلیحضرت دفرمان پەلوستلو پەخیر خانه مینه کښی پرځای شول.

* دکابل دمنډیی جنبه ترغرمی دمخه په اتو بجو پەکابل منډه یی کی ددکاندارانو او علافانو پەگډون دیوزیات شمیر خلکو پەمخ کی‌دقرآن عظیم الشان دځو آیاتو نوترتلاوت وروسته دکابل دسر پرست ښاروال ښاغلی محمدکبیر نورستانی لخوادافغانستان درعیت پالونکی پاچا همایونی اعلیحضرت د عمر داوږدوالی اوپه هیواد کی دغلی دپریمانی‌په دعاپورته کړی شوه .

دحمل ۲ : دایکافی سیمینار دکرنی او اوبو لگولو دوزارت داوبو اواوبولگو لو د سروی درئیس ښاغلی جمعه محمد محمدی پەوینا سره پرانستل شو.

دحمل ۳ : دنقی دویالی دپرچاو دبنست ډبره دقرآن مجید دځوآیتودتلاوت نه وروسته مازیگر دکندز دوالی ښاغلی محمد هاشم صافی لخواکښیښودله شوه .

دحمل ٥ : دنارنج دگل عنعنوی میله‌تر غرمی وروسته داطلاعاتو اوکلتور دوزارت د افغانستان اکاډیمی دپښتو دانکشاف اوتعمیم دریاست لخوادیوی ادبی ټولنی په ترڅ کی ونمانځل شوه .

دحمل ٦ : دافغانی سری میاشتی ټولنی په ۱۳٤۹ کال کی څه دپاسه اووه نیم‌ملیونه افغانی پەهیواد کی دننه جامی دواگانی‌اونورو ضروری لوازم مستحقینوته دمرستی په ډول ورکړیدی .

دغه‌راز ٥٥١١٨٩٥ــ ا فغانی یسی داردن ترکیی اوپاکستان دهیواد وخیر یه موسسوته دمرستی پەډول ورکړیدی .

دحمل ۷ : والاحضرت شهزاده احمدشاه اودده میرمن والاحضرته خاتول دصحی معاینو او علاج لپاره سهار دآریانا په الوتکه کښی اروپاته لاړل.

* دامریکی له متحدو ایالتو څخه دپنځوس زروټنو غنمو دراوړ لو لپاره ددریو ملیو نو ډالرو موافقه لیك دمالیی په وزارت کښی لاسلیك شو.

دحمل ۸ : دآرت اوډراماتیك‌یوکلن کورس دمازدیگر پەپنځو بجو دثقافت اوهنرپەریاست کی داطلاعاتو اوکلتور دوزارت دمعین‌ښاغلی محمدخالد روښان لخوا پرانستل شو.

* دهرات دښځو دبندیخانی ترځنگ‌دهرات دولایت دمیرمنو درضا کاری ټولنی لخوا یو کوچنی روغتون پرانستل شو.

دحمل ۱۰ : دځارندوی دهمکارانو دټولنی عمومی غونډه دپوهنی دوزارت په کلوپ کی پرانیستل شوه .

* دجذام دناروغی دروغتیا داساسی مرکز دودانی دبنست ډبره دښاغلی عبدالقادر قاضی لخوا دجلریز په علاقه‌داری کښی کښیښودل شوه .

دحمل ۱۱ : دځارنجونی افتخاری عا لی رئیسی والاحضرتی شهزادگی مریم په ډله ایزنیالگیو ایښودلو لومړی نیالگی داستقلا ل پەپارك کښی کینښود.

* دبگرامیو دچرگانو پروژه چه دولسی چین دجمهوریت دیو ملیون ډالر وپور او

ددولت له بودجې څخه د۱۸ مليونو افغانيو پهلګښت پهفعاليت شروع کړيده په کال کې ۲۰۰ زره چرګوړي شل زره هيلي د ۷۰۰زرو څخه تر ۸۰۰ زروپوری هګۍ بازار تهدخرڅلاو دپاره وړاندی کوی دچرګانو پروژه چه د۳۵ جريبه مځکې په ساحه کښې جوړه شوی ده دوداني چاری يې دوه کاله پخوا شرو ع شوی اواوس سرته رسيدلی دی اودهغه څخه ګټه اخستل شروع شويدی .

دحمل ۱۲ : دمشرانو د جرګې ر ئيس ښاغلی سناتور عبدالهادی داوی او انتصابی سناتور ان چه پهدی وروستيو وختو کیدمعظم همايونی اعليحضرت دشا هانه حضور تـه دسناتور پهحيث تاکل‌شوی‌وه‌شاهانه‌حضورته ومنل:

* دايکافی سيمينار چه دهيواددا‌وبودمنابعو دپلانو دانکشاف لپاره دحمل په دوهمه ورځ شروع شوی و داوبو دمنابعو دپراختيا د موضوع په شاوخوا کښی لهيولړ غو نډ و او بحثو نونه وروسته پای تهورسيد.

* دهرات دسيلو دجوړيدلو کارچه دشلـو زروټنو غلی ظرفيت پهولری لهغرمی نه پخوا پهلس نيمو بجو دافغانستان د خورا کـی مواد اوعامه اړتيا ودموسسی در ئيس ښاغلی دوست محمدفضل اوښاغلی حميدالله عنا يت سراج لخوا شروع‌شو.

دحمل ۱٤ : تمثيلی علنی محاکمه دکابل پهولايت کښی پرانستله شوه.

دحمل ۱۵ : دجيالوژيکی څيړنو اوسرويو پراساس دحاجيګك پهکان کی دوه زرهمليونه ټنه اوسپنه تثبيت شويده.

دحمل ۱٦ : معظم‌ټولواك‌همايونی‌اعليحضرت په داسی حال کی چه والاحضرت جنـرال سردار عبدالولی دکانو او صنايعو و زيـر ښاغلی امان الله منصوری دملکی هوايی او توريزم لوی رئيس ښاغلی سردار سلطـان محمودغازی له ـِ دوی سره ملګری و دارزګان دولايت څخه دکتنی پهنيت دکند هاربين‌المللی هوايی دګر تهورسيدل اودکندهار پههوايـی بين المللی ډګر کی دکندهار دوالی ښاغلی محمد صديق ددايرو دمشرانووکيلانوسناتورانو او مخورو لخوايی تودهرکلی وشو.

دحمل ۱۷ : همايونی اعليحضرت ترغرمی دمخه داروزګان ولايت دمرکز او مربو طـو ولسواليو مخور او سپين ږير ډلهډله خپـل حضور تهومنل .

* دشهزاده محمد نادر ترمشری لا ند ی دافغانستان دزولوژی کميټی دورځـی په دوو بجو دزولوژی پهودانی کی د۱۳۵۰ کال لومړنی غونډی وکړه .

دحمل ۱۸: معظم‌ټولواك‌همايونی‌اعليحضرت له غرمی نهوروسته دهيلمند دولايت دنادعلی اوشمالان دکرنی پروژی وکتلی .

* دروغتيا بين المللی ور ځ پهټول‌هيواد کی دغونډ وپه جوړولو اودکنفرانسونو پـه ورکولو سره ونمانځل شوه.

دحمل ۱۹ : همايونی معظم ټولـواك د اعليحضرت احمدشاه بابا دمقبری دترميم او ښکلا لهکبله دکندهار والی ته ارشا دا ت وفرمايل.

دحمل ۲۰ : **عليا حضرته معظمه‌ملکه دبلخ** ولايت ته ديوه لنډ سفرپه قصد هغه ولايت تهروانه شوه .

دحمل ۲۱ : معظم ټولواك همايونـی اعليحضرت دسفرله خپلو ملګرو سره لهغرمی نهوروسته په څلورو بجو اوپنځهويشتودقيقو پهکندهار نومی سلطنتی الوتکه کښی لـه کندهار څخه مزارشريف تهورسيدل .

دحمل ۲۲ : معظم‌ټولواك‌همايونی‌اعليحضرت له غرمی نهوروسته دشبرغان دجنوب لويديځ په ديرش کيلومتری کښی دطبيعی ګازدکشف دنوی ساحی دلومړی کو هی ازمو ينـی پرانيستلی .

دحمل ۲۳: معظم‌ټولواك‌همايونی‌اعليحضرت او علياحضر ته معظمه ملکه دورځی پهڅلورو بجو او څلويښتو دقيقو دخلم دولسوا لـی څخه هليکوپتر پهواسطه کندز تهورسيدل.

دحمل ۲٤: دمازيګر په پنځوبجو دغاښونو دجوړولو دکلينيك پهوداني کی درو غتيادوزير پوهاند دوکتور محمد ابراهيم مجيد سرا ج لهخوا دغاښو نودطب تعليمی مرکزپرانيستل شو .

* **معـظـم هـمـا يـو نی اعليحضر ت** او علياحضر تی معظمی ملکی دکندز دشيرماهی ددښتی دور شو څخه کتنهوکړه .

دحمل ۲٦ : معظم تو لوا ك همايونــــی اعليحضرت او علياحضرته معظمه ملكه لــه خپلو دسفر له ملكرو سره دهيوا د ځينــو ولايتو ته دمسافرت نه وروسته لهغرمی نــه وروسته **پهيوه بجه او پنځهويشتو دقيقو په** كندهارنومی **سلطنتی الوتكه كښیپهخیره سره** كابل ته را **ورسيدل .**

* **دحمل ۲۷ :** افغانستان اوس دوه زره او شلور كيلو متره پهبين المللی سو په لويی لاری اودپنځلس زرو كيلومترو پهشا وخوا كښی دوهمه دريمه اوڅلور مهدرجه خا مه سړكونه لری.

دحمل ۲۸ : دكـولرا دناروغی پــه ضـد دمجادلی سيمينار تر غرمی دمخه درو غتيا د وزارت دمعين پوهاند دكتور عبدالله عمــر لخوادعامی روغتيا په موسسه كی پرا نستل شو .

* دننگرهار ولايت **په مركز جلال آبادكــی** دهغه ځای دمخابراتو دمديريت له خوايوسل لينه نوی سويچ بورد نصب او په كـا ر **ولويد .**

دحمل ۳۰ : دآهو دبوتو فابريكی دتيركال په اوږدو كی دپنځلسو مليونو او دریاتيازره افغانيو په بيه **يولك شپږ اويازره شلورسوه** اودری شپيته جوړه بوټان توليدكړيدی.

* پهكابل كی دهند دجمهوری دولت نوی لویسفير ښاغلی **كال مهتاخپل اعتماد ليــك** لهغرمی نهمخكښی پهيوولسو بجو ددلكشا په مانی كیدمعظم تولواك همايونی اعليحضر ت حضورته وړاندی كړ .

* په كابل كی دجاپان نوی لوی سفيــر ښاغلی كنجی ناكاو لهغرمی نه پخوا پهيوولسو بجو اوپنځلسو دقيقو خپل ا عتماد ليــــك ددلكشا پهمانی كیدمعظم تولواك همايو نــی اعليحضرت حضور تهوړاند كړ.

دثور ۱ : دكابل پهدربار كښیدالمغرب نوی لوی سفير ښاغلی مهدی **عبدالجليل** له غرمی نهپخوا **پهيو** ولسو بجو خپل اعتماديك له معمو لو تشريفاتو سره سم دمعظمتولواك **همايونی** اعليخضرت حضورته ددلگشا په مانی كښی وړاندی كړ.

* پهكابل كی دسويډن نوی لویسفير ښاغلی **كونت گوستاف** بوند غرمه پهدوولسو بجو خپل اعتماد ليك پهمعمو لو تشريفا تو سره ددلكشا پهمانی كښی دمعظم تـولـواك همايونی اعليحضرت حضورته وړاندی كړ .

دثور ٤ : همايونی معظم اعليحضرت دپكتيا دولايت دكتلو دپاره سهار دهيليكوپټر پــه وسيله خوست ته تشريف يوړ.

دشهرياری ذات دمخه ښی دپاره صدراعظم ښاغلی نور احمداعتمادی دكابل په **هوا** يـی ميدان كښی حاضر ؤ . **دهمايونی معظــم** اعليحضرت دسپرلی هيليكوپټر دغرمی نــه مخكښی **په ۹ بجو** اواتو دقيقو دكابلدهوايی ميدان څخه دپكتيا پهنيتپورتهشو.

* شاهانه ذات خوست ته درسيدو پهوخت كی دپټی پهپريكو لو اودشاهانه په حــق پالوونكی لاس سره يی دمخصوصی ټنی پــه فشار سره دځښلو دصحی اوبو پــر و ژه پرانيستله .

دثور ٥ : معظمولواك همايونیاعليحضرت دپكتيا له ولايت څخه لهدوه ورځنی كتنی نه وروسته لهغرمی پهشپږ و بجواوځلويښتــو دقيقو لهخيره سره شاهی ارگ تهراورسيد.

دثور ۸ : دهرات دمباركی خر قیدنوی ودانیی جوړولو چاری چه دبنست ډبره يــی زمونږ ددیانت پالوونكی پا چا همايونــی اعليحضرت په لاس ايښو دلـه شوی و ه بشپړی شوی .

*معظم تولواك همايونی اعليحضرت دماښام په اووبجو دمجارستان دخارجه چارودوزارت معين ښاغلی هولی دگلخانی په مانی كـــی شاهانه حضورته ومانه .

دثور ۹: دافغانستان دپاچاهی دولت اود مجارستان دولسی جمهوريت ترمنځ دفرهنگی همكاری تړون دخارجه چارو په وزارتكښی لاسليك شو.

دثور ۱۰ : دمجارستان دخارجه وزارت معين دمعظم تولواك همايونی اعليحضر ت په حضور دمشرف كيدو پهوخت كی دهغههيواد دجمهور رئيس ښاغلی **پال** لوسونشی بلنــه وړاندی كړيده.

معظم ټولواك همايوني اعليحضرت دغه‌بلنه په خوښۍ سره منلې ده چه‌په راتلو نکی کال کې په‌یوه مساعد وخت کې به‌مجارستان ته مسافرت وکړي .

* دکرنې او اوبو لګولو دوزارت لــه خوا دکابل، داصلاح شوو ميوو څه دپاسه شپږ ديرش زره نيالګي په‌مرکز کې‌خلکو ته‌ورکړی شویدی .

* د کندهار پــه ښار کې تــول ددری زره کیلواټه برښنا په ظرفیت سره دبـرښنا د انرژی دتولید دوی نوی دستګاوی په کــار واچول‌شوی .

دثور۱۱: دراډيو افغانستان دوېری لنډ ی څپې دستګاه یاو کاوی نوی ودروله شوه د ډیری‌لنډی څپې په ۱ر۳ مترمساوی په ۱ر۹٦ میګا سایکل سره یی دراډیو افغانستان‌لومړی پروګرام په امتحانی ډول سره خپورکړ.

دثور ١٤ : دوزيرانو عالی مجلس دتجارت دوزارت په‌تشکیلاتو کښی دپانګی اچـولو د دارالانشاء دعمومی مدیریت په نامه دیو ی اداری تاسیس کیدل منظورکړیدی .

دغور ولایت دمرکز چغچران دګر نــــبی فارم چه‌دحکومت دهدایت په‌اساس په دو ه سوه جریبه مځکه کی جوړ شویدی دغــو ر دوالي ښاغلي محمد نعيم پرکی له خــو ا پرانیستل شو .

دثور ١٥ : والاحضر تی شهزادی بلقیس دپښې په‌پری کولو سره دښکلوونکو ګلا نو نندارتو ترغرمی وروسته په دوو بجو ا و دیرشو دقیقو دانتر کانتی ننتال هو ټــل په‌کندهار نومی سالون کی‌پرانست .

دثور ١٧ : داسلام دستر پیغمبرحضرت سرور کاینات صلی الله علیه وسلم دمیلاد مبارکه ورځ په‌ټول هیواد کی و نمانځــل شوه .

دحضرت سرور کاینات محمد مصطفــی صلی‌الله علیه واله وسلم دمبارك میـلا د په‌مناسبت دعدلیه وزارت داوقافو دریاست له خوا ددلکشا په چمن کی یوه لویه غونډه جوړه شوی وه .

دثور۱۸: دکانو او صنایـعو دوزارت د پیشنهاد په‌اساس دهغه وزارت دډبرو دسکرو دایستلو ریاست ددولتي تصدی په‌موسســه بدل شویدی اوهغی اساسنامه د شمال دډبرو دسکرو دریاست په نامه په دی وختو کښی دوزیرانو له عا لی مجلس څخه تیــر ه شویده .

* دفاریاب دو لایت ددولت آباددولسوالی اساسی پل دفواید عامی دوزیر انجنیرمحمد یعقوب لعلی لخوا پرانیستل‌شو.

دثور ۲۰ : دپښتو نستان ستر مشر خان عبدالغفار خان دخپلو صحی معایناتو دپاره‌د ننګرهار څخه کابل ته تشریف‌راوړ .

دثور ۲۱ : معظم ټولواك‌همایونی‌اعلیحضرت قاضی القضات پوهاند دکتور عبد الحکیــم ضیایی اودستری محکمی قاضیان دکتور ولید حقوقی ، مولوی عبدالله صافـــی دولایاتــو د ۲۲ محکمو رئیسان او دقضایی دپلټنې او تدقیق دګرو پونو رئیسان ترغرمی وروسته‌په یوه بجه دګل خانی په‌ماڼۍ کی‌شا ها نــه حضورته ومنل.

دثور ۲۲ : دافغانستان د شا هی‌دو لت اوبلغاریا دخلکو دجمهور یت تر منځ دهوایی حمل ونقل موافقه دملکی هوایی ریاست پــه ودانۍ‌کی لاسلیك شوه.

دثور ۲۳ : یوسلو اته ټنه‌غنم چه‌دهرات دولایت دکرخ دولسوالی په‌مربوطاتو کښی د احتکار په‌قصد ذخیره شوی وو داحتکاردقانون له‌مخی دهغه ولایت دارزاقو اوعامه اړتیا وُ داداری ګدام ته تحویل شویدی .

دثور ۲۵ : دننګرهار دولایت دکا مــی په ولسوالی کی دقبایلو روغتون دقبا یلـو دمستقل رئیس سید مسعود پو هنیار پــه واسطه سره پرانیستل شو.

* دنباتی فرشی پروژه چه‌په ۱۳٤٥ کال کی یی لمړنی مطالعات شروع شو ی‌وه ا و مقصد یی دټولو خودرویو نباتا تو لکه‌څنګلونه ورشوګانی اودللمی کښتونو دللمی باغونواو ډول ډول کښتونو دودی دسیمی وټاکل اوطبی صناعتی نباتاتو احصائیه اونورو څخه عبارت دی دکرنی په وزارت کی پرانیستل شوه .

دثور ۲٦ : شهریاری ذات دښاغلـــی اعتمادی دحکومت استعفا ومنله.

گورنۍ خبرونه

صدر اعظم ښاغلي نور احمد اعتمادی له غرمی نه‌وروسته په‌دری نیمو بجو د خپل حکومت استعفی د گلخانی په ما نۍ کې دهمایونی معظم اعلیحضر ت حضو ر ته وړاندی کړه.

* درضا کارو میر منو دټـو لـنـې دعالی رئیس والاحضرتی شهزادی بلقیسی دهدایت په اساس یوه اندازه دوا او جامی دیو شمیر بند یانو او مستحقینو ته وویشلی شوی.

*دنجونو ښارندوی عالی او افتخا ر ی رئیسی والا حضر تی شهز ادی مـریمی د ښارندوی دشپاړ سم مسلکی کورس د۷۶تنو فارغانو تصدیق لیکونه دپغمان دپوهنی په کلوپ کی هغوی ته وو یشل .

دثور ۲۷ : دروغتیا وزیر پوهاند دوکتور محمدابراهیم مجید سراج له‌غرمی شـخه‌دمخه د کـو چنیانو دروغتیا دښه تامین په غر ض ددکتور انو نرسانو روغتیا پالانو اواجتماعی کارکوونکو دروزنی یوکورس دعامی رو غتیا په موسسه کی پرانیست .

دثور ۳۱ : ۱۳۴۹ د ۱۳۵۰ کال په‌کمپاین کښی ۳۲۵تنه اصلاح شوی غنم‌دبلخ دولایت کروند گرو ته ورکړ شویدی.

دجوزا لومړی : ددرونتی دکبانو په پروژه کی‌سږکال دلمړی ځل له پاره دهارمون‌دترزیق په‌واسطه دگارپ ډولو کبانو مصنوعی نسـل نیول شروع شول .

دجوزا ۲ : دملکی هوانوردی رئیس او په کابل کی دکاناډا دغیر مقیم لوی سفیـر تر منځ دملکی هوانوردی په‌ودانۍ کی دبا ختر الوتنی لپاره دکانا ډایی الوتکو داخیستلو په مقصد دیوملیون دوه لکه او پنځه اویاز ره ډالرو دپورتړون لاسلیك شو.

* دآریانا افغان هوایی شرکت یـو ه ۷۲۷ بوئینگ الوتکه په‌دوه ملیونه اته لکه‌او نوی زره ډالره له یوی امریکایی کمپنـۍ شخه‌نوی واخسته .

دجوزا ـ۳ : دلوگر ولایت دمرکز دنو ی ښار دجوړولو کرښی دهمایونی اعلیحضر ت دعمر داوږدوالی او دهیواد دوړاندی تگ په دعاسره دخاصو مراسمو په تر خ کی‌واچولی شوی .

دجوزا ـ۵ : دفاریاب دولایت دمر کزمیمنی دښار دخښتلو دصحی اوبو دشبکی پرو ژه تراستفادی لاندی راغله .

دجوزا ـ۶ : دجوزا شپږمه دگران هیواد دخپلواکی دبیرته اخستلو ددری پنځو سمی کلیز ی سره برابره ده نوپه همدی مناسبت په‌ټول هیواد کی‌عمومی رخصتی ده .

* جهانی بانك دخان آباد داوبو لگو لو دپروژی له‌پاره پنځه ملیونه ډالره پورمنظور کـړ .

دجوزا ـ ۸: دحیرتان دبند رپه سړ ك دقیراچولو کار مازیگر دفوایدعامی دو ز یر انجنیر محمد یعقوب لعلی له خوا پرانستل شوه .

دجوزا ـ۹ : والاحضرت شهزاده احمدشاه په‌یوولسو بجو او شلو دقیقو له اروپا شخه وطن ته راستون شو.

په اوومه نیټه دصحی معاینو لپاره اروپاته تللی ؤ .

دجوزا ـ ۱۱ : دحوزوچاکلیټونواوبسکوټونو دجوړولو یو شرکت ددوو ملیو نو افغانیو په لومړنۍ پانگه دیوشمیر سوداگر و له خـوا دهرات په ښارکی تاسیس شو.

دجوزا ـ ۱۵ : دجاپان ولیعهدوالاحضر ت اکی هیتو اودده ماندینه والاحضرته‌میچیکوله غرمی نه‌وروسته په دوو نیموبجو په‌مخصوص الوتکه کښی کابل ته‌راورسیدل .

والا حضرت ولیعهد اوماندینه‌یی‌دوالاحضرت شهزاده احمد شاه په بلنه په‌رسمی ډ و ل افغانستان ته‌راغلی دی .

دجوزا ـ ۱۶ : دارچی داوبو لگولو پروژه ددولت په انکشافی پروژو کی شا مله‌شوه.

دجوزا ـ۱۷ : دبغلان دقند جوړولوشرکت دهغه ولایت دجغندرو کروند گرو ته یوولس ملیونه دری سوه شلور دیرش زره نهـه سوه افغانی دتقاوی په ډول ورکړی‌دی.

دجوزا ـ ۱۸ : معظم ټولواك همایونـی اعلیحضرت دغرمی په دوولس نیمو بجو پـه ایتالیه کښی افغانی لوی سفیر دکتـو ر عبدالظاهر دشاهی ارگ دگل خانی په ماڼی کښی خپل حضـور ته ومانه او دکابینی په جو ړولو یی موظف کړ .

دجوزا ــ۱۹ : دشلو مليونو ډنمارکـــی کرونو دکريدت موافقه‌ليك چه‌دوه اعشار يی اووه مليونه ډالره کيږی دافغـانستان ا و ډنمارك دحکومتو ترمنځ په‌کابل کښی لاسليك شو .

دجوزا ــ ۲۰ : دجاپان وليعهد والاحضرت شهزاده اکی هيتو اوودده محترمه مانديـنـــه والاحضرته ميچيکو دورځی په‌دريو بجـــو او اوه ديرشو دقيقو جاپان ته‌لاړل .

دجوزا ــ ۲۲ : دنيپال پاچا اعليحضرت مهندرا دمعظم همايونی اعليحضرت په بلنـه ديوی رسمی کتنی له پاره دورځی په ۱۱بجو اولسو دقيقو کابل ته راورسيد .

معظم همايونی اعليحضرت ،اعليحضر ت مهندرا ته الوتکی ته‌نيژدی ښه‌راغلی ووا يـه او استقبال يی کړ.

دجوزا ــ۲٤ : دمور ورځ دعلياحضر تی معظمی ملکی په پيغام سره په ټول هيواد کښی ونمانځل شوه .

* دنيپال پاچا اعليحضرت مهند را او

دده ملګری غرمه په دوولسوبجو او شلــو دقيقو ديوه دوستانه مسافرت نه وروسته له کابل څخه شوروی اتحاد ته روان شول.

دجوزا ــ۲٦ : دمرکزی اکسريز دستګاه چه ددولت دبودجی څخه ددولسو مليو نـــو افغانيو اوددوه لکه ډالر وپه لګښت جو ړ ه شويده دمازيګر په پنځو بجو دصدارت د لومړی مرستيا ل ښاغلی عبدالله يفتلی له خوا دپټی په‌پريکو لوسره پرانيستله‌شوه.

دجوزا ــ ۲۷ : په‌کندهار کښی دکرنـی دپراختيا دبانك نمايندګی د هغه و لايـت له‌باغ لرونکو اودمځکو له خاوندانو سـر ه مرستی په‌غرض په تيرو دوو هفتـو کښی ديارلس واټر پمپونه چه دجنګلك په‌کارخانو کښی جوړ شويدی بزګرو ته ويشلی‌دی.

دجوزا ــ ۳۰ : **معظم** ټولواك همايونـــی اعليحضرت اودافغان دشاهی اردو ا علـــی سرقومانندان ترغرمی دمخه په‌نهو بجو دراکت دقواوو دلار ښودل شوو راکټونو تمر ينا ت او تطبيقات دمقر دولاړ و اوبو په‌دښته کی وکتـــل .

دجوزا ــ۳۱ : دننګرهار دنساجی‌دسهامی شرکت دفابريکی درنګو لو دستګاه چه‌دپرس په ماشينـ نو باندی مجهز دی **په‌کارولويده.**

دسرطان ــ ۲ : **دافغانستان‌او شوروی‌اتحاد** ترمنځ د۱۹۳۱ کال دجون د۲٤ د(۱۳۱۰ کال دسرطان ددوهمی) نيتی دبيطر فی او نـــه تيری دتړون دڅلو يښتمی کاليزی په‌مناسبت دمعظم ټولواك همايونی اعليحضرت له‌حضوره دشوروی اتحاد دعالی شورا درئيسه هيـــئت دصدر نيکولای پودګورنی په‌عنوان مسکو ته‌يو پيغام استول شويدی . همدارنګه دنيکو لای پودګورنی لخوا دهمايونی معظم اعليحضرت په عنوان په‌همدی مناسبت يو پيغام استول شويدی .

* دمعظم ټولواك له حضور څخه دمشرانو دجر ګی څوتنه انتصا بی غړی و ټـا کـــل شـــو ل .

دسرطان ــ٤ : دپروان داوبو لګلودپروژی داوبو دبرښنا دستيشن دودانی دبنست ډبره کيښودله شوه .

دسرطان ــ۷ : علياحضر تی‌معظمی ملکی دمازيګر په شپږو بجو دميرمنو په ټو لنـه کی دکوچنيانو او ميندو دحمايی مرکز دپټی په پريکو لو سره پرانيست او وريسی يی يی دهغی موسسی وړکتون او دشيدو دخوړلو ځای وکوت .

* بی وزلـو ناروغـا نو تـــه **ته دمرستی** لپاره درضاکارو ميرمنو دټولنی دعالی‌رئيس والاحضرتی شهزادګی بلقيس دهدايت پـــه اساس يواندازه درمل دټولنی له‌لاری دننګرهار دولايت دعامی رو غتيا آمريت ته‌واستـو ل شو يده .

دسرطان ــ۱۰ : دنړی دخوراکی موادود دموسسی دخورا کی موادو دمرستی عملياتی پلان چه‌دهغی په موجب به څوار لس نيـم زره ټنه غنم دپنځوزرو ټنو په شاوخوا کی پوډری شيدی اودری زره ټنه په‌شاوخوا کـی پوډری شيدی اودری زره ټنه نباتی غوړی د ميندو او کوچنيانو دساتنی مـــرکز نـو او دوړکتونو دفرعی **او اساسی صحی مرکزونو** مرسته کوی دعاملی رو غتيا په موسسه کی لاسليك شو .

کورنی خبرونه

دسرطان ۱٤ : دولسی جرگی په عمومی غونډه کښی چه سهار په نهو بجو عبدالظاهر داساسی قانون د۸۹ مادی ددوهمی فقری له حکم سره سم دخپل حکومت تګلاره اوغړی د ملت نمایندګانو ته معرفی اووړاندی کړل .

دولسی جرګی رئیس پوهنوال دکتور محمد عمروردګ دهغی جرګی دتصمیم په اساس دتګ لاری دوړاندی کولو او داعتماد را یودغوښتلو لپاره دحکومت چمتو وا لی دولسی جرګی غړیو ته څرګند کړ.

دسرطان ۱٦ : دولسی جرګی په غونډه کښی چه دهغی جرګی درئیس پوهنوال دکتور محمد عمروردګ په مشری جوړه شوی وه موظف صدراعظم دکتور عبدالظاهر دکابینی له غړیو سره ګډون کړی ؤ اودولسی جرګی وکیلانو داساسی قانون د۸۹ مادی ددوهمی فقری په اساس دموظف حکومت په کړ نلاره بحث اودنظر یو څر ګندول یی شروع کړل.

* دهغه ستر سیلا وپه اثر چه دباجګاه په ناوه کښی راغلی (٤۳) تنه مړه شوی ددغه ستر سیلا و علت ځینی خلك باران او ځینی دتکه خانی دطبیعی بند نړیدل بولی.

دسرطان – ۲۱ : دبریکوت ژوره خاچه له هغی ځا څخه په څلیرو یشتو ساعتو کی د څښلو دری زره او څلور سوه مکعب متره صحی اوبه لاس ته راځی دروغتیا دوزارت د معین پوهاند دوکتور عبدالله عمر له خوا پرانیستله شوه او تر استفادی لا ندی راغله .

دسرطان ۲٦ : قاضی القضات پوها ند دکتور عبدالحکیم ضیایی دنړی دقاضیانو د ټولنی په جرګه کښی دګډون په غرض سهار په شپږو بجو او پنځلسو د قیقو بلګراد لــه روان شو .

دسرطان ۲۷ : دافغانی سری میاشتی د ټولنی دعالی رئیس والاحضرت شهزاده احمد شاه دهدایت په اثر داو بورسو لو ټانکرونه موظف شویدی چه دسره رود دولسوا لی دخلکو له پاره دڅښلو اوبه ورسوی.

دسرطان ۲۸ : والاحضرت شهزاده محمد داؤد پښتونیار دامریکا دمتحدو ایالاتو څخه دتحصیل دکلنی رخصتی په مناسبت کابل ته تشریف راوړ.

دسر طان ۲۹ : والاحضر تی شهزاد ګی بلقیس دملا لی دلیسی د۱۳٤۹ کال دفا ر غ التحصیلا نو بری لیکو نه تر غرمی وروسته په داسی حال کی چه والا حضرت شهزادګی مریمه دپوهنی دوزارت لومړ ی معین دثانوی تدریسا تو رئیس اودنو موړی لیسی استادان هم حاضروو هغوی ته ورو ویشل.

داسد – ٥ : صدراعظم دکتور عبدالظا هر له غرمی نه پخوا په یو ولس نیمو بجو صدارت ته لاړ او په کارئی پیل و کړ .

* دبلخ د و لایت مر کز د شور تیپی په و لسوالی کی دیوه صحی اساسی مرکز دودانی د بنسټ ډبره د هغه ځای د و لسوا ل لخوا کیښو دل شو ه .

داسد – ۱٦ : د صدارت دمقام په هدایت دپلان وزارت ګمارل شوی دی چه په ممکنه چټکتیا سره د هیواد داقتصادی اواجتما عی انکشاف په هکله د څلورم انکشافی پلان د تدوین او تر تیب په باب د خپلواجرآآتو ر پوټ د صدارت مقام ته وړاندی کړ ترڅو په د غه بر خه کی لازم اقدامات وشی.

* دجزا یی قانون د اجرا آ تو په کابل دولایت په محبس کښی یو و یشت تنه نار ینه او ښځی لــه بند څخه خو شی شول .

داسد – ۱۷ : دغز نی ولایت دجغتو دولسوالی د صحی اساسی مر کز دودانی دبنسټ ډ بره د هغه ځای دوالـی ښاغلی روشن لخوا کیښو دل شوه .

داسد – ۲۲ : د هیواد داقتصادی اومالی حالت د مطالعی تنظیم انسجام او ښه وا لی دپاره د همایو نی معظم ا علیحضرت پــه منظوری او دوزیرانو دعالی مجلس په تصویب سره یوه عالی اقتصادی کمیته د صدراعظم دکتور عبدالظاهر په مشری جوړه شویده .

داسد – ۲۳ : ددهمزنګ دبریکوت جا مع جومات دقرآن عظیم الشان د څو ا یتو نـو په لوستلو سره پرانیستل شو .

داسد ـ ۲۳ : دپایتخت ورځپا ڼه لیکونکو داطلاعاتو او کلتور دوزیر سره دهغه وزارت په کلوپ کې و کتل .

داسد ـ ۲۳: دخیر خانې مینې د ښځینــو داوبو پرو ژه چه د څلور ملیو نو ا فغانیو په لګښت جوړه شوی ده مازیګر پرانیستل شوه .

داسد ـ ۲۵ : دجاپان حکو مت در یــو لکو ډالرو وریجو او دوو لکو ډالرو کیمیاوی سره افغا نستان ته مرسته کوی .

* داطــلا عا تــو او کلتــور وزار ت داساسی قانون د ۳۱ مادې په پیروی او په هیواد کښې د زیاتو خپرونو د تشو یق پــه غر ض د څلورو هفته ایزو جریــد و د وو مجلو د خپرید لو او دیوی مطبعې د په کار اچو لو څخه چه امتیاز ئې له هغه و زا ر ت څخه غو ښتل شوی‌و مربو طو ځانګو ته خبر ور کړیدی .

داسد ـ ۲٦ : دشلو زرو ټنو یــوری داخیستلو موافقه لیك دافغانستان د بو ر ی دتصدی اوشوروی اتحاد دوستوك انتــو ك تر منځ په کابل کې د شوروی اتحاد په‌لوی سفارت کی لا سلیك شو .

داسد ـ ۲۷ : ۲۵۹۵ کیلوګرامه هغه‌چاقی تریاك دکابل دپو لیسو له خوا و نیول‌شول چه په یوه ذیل لاری مو ټر کی له ننګر هار څخه کابل ته راوړل کیدل .

داسد ـ ۲۸ : یو لك اوشل زره ډا لــره دملګرو ملتو مر کز اودهغی‌موسسی‌دانکشاف پروګرام اداری د افغانستان لپاره دمرستی‌په غرض تصویب کړل .

* د پــکــتــیا د ولایت د زر مـــت دولسوالی د بهشتی پل چه ددری ملیو نه او اوه لکه افغا نیو په لګښت شپږ پنځو س متره اوږ د جوړ شویدی د پکتیا دوا لی او عسکری قو ماندان ډګر جنرال محمد عیسی لخوا پرانستل شو .

داسد ـ ۲۸ : په کند هار کی د کــر نی دپرا ختیا دبانك لخوا دسر طان د میا شتی له نیمائی څخه تراو سه پوری د کند ها ر دولایت کروند ګرو او باغ لرو نکو ته داوبو دایستلو دوه او یا بمبی ویشلی شویدی .

داسد ـ ۲۹ : د هند دنما یندګا نودمجلس ر ئیس ښاغلی دهلون بلغا ریی ته د مسافرت په لاره کی په دری نیمو بجو کــابــل تــــه را و رسید .

داسد ـ ۳۱ : معظم همایونی اعلیحضر ت دهیواد دخپلواکی د بیا لا س ته را وستلــو د کالیزی په مناسبت د یو شمیر نا رینه و او ښځو بندیانو د بند پاتی موده ښښلی‌ده.

دسنبلی ـ ۵ : دیکاو لنګك او سرخ‌پارسا دنو و ښارو نو ځا یونه د ښار جوړ و لــو او کور جو ړ ولو دانجنیر ا نو هیئات لخوا و تا کل شو ل .

دسنبلی ـ ۷ : دکو چنیانو ورځ د عــلیــا حضر تی معظمی ملکی په خاص پیغام سر • و نمانځل شوه .

* آفــغــا نستا ن ا و کــویــت یــو تړون لا سلیك کړیدی چه د هغه تړ و ن په اساس په افغا نستان د کویټ دکیمیا و ی سری د شر کت څخه پنځلس زره‌ټنه‌کیمیاوی لا س ته راو ړی .

دسنبلی ـ ۱۱ : دکابــل‌فاتح والاحضر ت مارشال شاه و لیخان غازی دکابل‌په صناعتی سیمه کی د نساجی دیوی فابریکی د بنسټ ډ بره کیښنو د له .

* دمعــظــم تو لوا ك هــمــا یو نـــی اعلیحضرت په هغو تلګرافی پیغا مونو کی چه دعر بی جمهو ریت سو ر یی او لیبیادجمهور رئیسانو په عنوان مخابره شویدی دوی ته دعربی جمهو ر یتو دفد راسیون د جو ړیدو مبارکی و یلی ده .

دسنبلی ۱۲ ـ داشرف المدارس‌دمدرسی دسړ کال ددوو لسو ټنو فار غانو بری‌لیکونه دکابل فاتح والا حضرت مارشال شاه‌ولیخا ن غازی لخوا وویشل شول .

دسنبلی ۱۳ ـ د هغو مځکو څخه چه‌زیاتی او به لری د ګټی ا خستلــو او دکــرنی د پراختیا پرو ګرام د وزیرانو دعالی مجلس څخه تیر شوی او تطبیق ئی شروع شو .

دسنبلی ۱٤ ـ دسید کرم دولسوالی‌صحی مرکز دودانی د بنسټ ډبره د پکتیا د والی او عسکری قو ماندان ډګر جنرال محمدعیسی له خوا کیښنو دل شوه .

دسنبلې ۲۰ : داسد دمیاشتې لـه اول نه ترسنبلې دشلم پورې څلور زره اووه‌سوه او پنځه نوی ټنه انګور له کندهار څخه هند ته صادر شوېدی .

* دداخلـه وزیر ښاغلـی امـا ن الله منصوري له خوا د هغه وزارت په سیا لـون کې دوالیانو یو سیمینار پرا نستل شو .

دسنبلې ۲۱ : دوالیانـو دسمینار پـه دو همه غو نډه کې په و لا یاتو کې د غـلې په‌ویشلو او نورو مو ضو عاتو با نـد ې خبرې و شوې .

دمیزان ٤ – والاحضرتې خاتول ،واحضرتې شهزادې بلقیس او والاحضرتې شـهزادې مریمې دورځې په دریو اوپنځه څلویښتـو دقیقو دامید دنساجې دفابریکې بیلې بیلـې برخې په داسې حال کې ولیدې لـې چـه دمیرمنو ټولنې‌رئیسه‌میرمن صالحه‌فاروق‌اعتمادي اویوشمیر رضاکار ې میرمنې دوالاحضرا تو سره ملګرې وې .

دمیزان ٥ : په کابل‌کښې‌دامریـکې دمتحدو ایالتو لوی سفیر ښاغلي رابرت نیـو من افغا نستان ته دامریکې دسل زره ټنه غنمو دورېیا مرستې څخه هغه وزار ت ته رسمي خبرورکړ .

دمیزان ٦– دروغتیا وزیرپوهاند دکتو ر محمدابراهیم سراج وویل دڅلورم پنځه کلن انکشافي پلان په‌موده کې به‌په ټول هیوادکې درې سوه صحي اساسي مرکزونه چه هریو به‌یې دمیندو اوکوچنیانو دحمایې مر کـز هم‌ولري جوړشي .

دمیزان ۷ – دغوړیو دتولیدولو فا بریکه دتجارت دوزیر پو هنوال محمد عارف غـوثي له خوا پرانستله شوه . دغه فابریکه په‌کال کې دموټرو اوماشینواته زره‌ټنه غوړې‌تولیدوي چه داخلي اړتیاوې لیرې‌کوي.

دمیزان ۸ – دوه‌لکه نهه ویشت زره اته سوه اونهه ویشت مربع متره غالې دسږکال په‌لومړیو شپږو میاشتو کښې دغالـیو د صادرو نکو داتحاد یې په واسطه خـار ج ته‌صادرې شویدی .

دمیزان ۱۰– په‌راډیو افغانستان کـې د اوزبکي ، ترکمني، پشه‌یي او بلو چي محلي ژبو لمړی پروګرام وروسته تر غرمې پـه پنځه نیمو بجو داطلاعاتو اوکلتور د و زیر ښاغلي محمد ابراهیم عباسي په پیـام‌سره شروع شو .

دمیزان ۱۱– دخدیجه جوزجاني منځنـې ښوونځې دپوهنې دانکشافي پلان په اسا س لیسې ته جګ شو.

دمیزان ۱۲ – دکوچنیو عام المنفعه‌پروژه په‌لړ کې چه‌دفاریاب په ولایت کـې تـیر اجرالاندې نیول شوې دې دشیرین تګـا ب دولسوالي او المار دعلاقه دارۍ په بیلوبیلو کلو او دپښتون کوټ دولسوالي دتور پاختو په‌کلي کې دپنځو سو څاګانو دکیندلو کار شروع شو .

دمیزان ١٤– دافغاني سرې میاشتې‌دټولنې دروغتیا دخدمتو مطالعاتي تیم لو مـړ نـې غونډه له غرمې نه پخوا په لسو بجو جوړه شوه .

د افـغـا نستان دخـا رجـه چـا رو وزیر دملګرو ملتو له عـمـومي سر منشي سره وکتل.

په‌دغه کتنه دځینو بین المللي مسئلـو و افغانستان او ملګرو ملتو دموسسې دروابطو په‌باره کښې خبرې وشوې .

دمیزان -۱٥– دوالاحضر تې شهزاد ګې بلقیسې دهدایت په اساس دافغـانستان د لاسي صنایعو دخر څـلاو د بازار له در که پنځو س زره افغاني دوینو بانک ته انتقال شوې دې .

د قضا یـې چـارو پـریـو سـلـو پنځه ویشتو فقرو باندې دخبرو لپـا ر . دمرکز اوولایتونو دمحکمو درئیسانو سیمینار دقاضي القضات پوهاند دکتور عبد الحکیـم ضیایي په‌وینا سره ددارالامان په ودا نـې کښې پرانیستل ښو.

دمیزان ۱۸ – دکـابل فاتح وا حضر ت مارشال شاه‌ولیخان غازي په‌لندن‌کې دصحي معایناتو دبشپړ ولو او معالجې دسرته رسولو څخه وروسته کابل‌ته راستون شو.

* وا لا حضر تـې شهزاد ې بلقیسـه والاحضرت جنرال سردار عبدالولي د ایـران دشاهنشاهي جشن کې دګډون په غرض‌هغه هیواد روان شول .

دميزان ۲۱ : والاحضرته شهزادي بلقيسه او ددی ميره وا لاحضرت جنـــرال سردار عبدالولی له ايران څخه کابل ته‌بير تــــه را غلل .

دميزان ـ۲۲ سلطنت د مقام و کيـــل والاحضرت شهزاده احمد شاه له غرمي نه‌مخ کی‌په لسو بجو پخپلو ارشاداتو داسا ســی قانون دخلورمی مادی دحکم سره سم دشوری دديارلسمی دوری ددريم کال لـــو مړ ی اجلاس پرانيست .

* زمونږ دگران ټولواك هما يو نـــی اعليحضرت دنيکمر غه زيږ يدنی په مناسبت له غرمی څخه وروسته دبگراميو په ميـدا ن کی دسلطنت دمقام دو کيل وا لا حضـــر ت شهزاده احمدشاه اووالاحضرتی خاتول پـــه حضور دشمالی و لايتونو دبزکشی دټيمو نو ترمنځ دبزکشی ستری لوبی وشوی .

دميزان ـ۲۳ دسلطنت مقام و کيـــل والا حضرت شهزاده احمدشاه غرمه پـــه دوو لسو بجو او پنځه دير شو د قيقـــی دهيواد دشمالی ولاياتو دبزکشی دټيمو نـــو رئيسا ن اوغړی چه دهمايونی معظم‌اعليحضرت دنيکمرغه زيږ يدنی دکاليزی په مـنا سبت دبزکشی دلوبو دپاره کابل ته‌راغــلـی د ی ددلکشا په بن کښی خپل حضورته‌ومنل .

دميزان ۲٤ : دسلطنت دمقام وکيل والاحضرت شهزاده احمدشاه بيگاپه شپږ نيمو بجودجاپان دامپراطور دوړور زوم اودهغه هيواد دسر ه صليب واك لرونکی نمايندہ ښاغلی کونو يی دگلخانی په مانی کی خپل حضو ر تــــه ومـا نه .

دميزان ۲۵ : دافغانی‌سری مياشتی دعالـــی رئيس والاحضرت شهزاده احمدشاه د هدايت له‌مخی به‌لس زره ټنه غنم اوپنځه زره ټنه جوار چه دافغانی سری مياشتی تو لنـــی‌ته دولســی چين د جمهور يــت د ســـر ه صليب لخوامرسته شويده دحکومت په وا ك کی‌به‌يی ورکړی .

دميزان ـ ۲۷ والاحضر تی شهزادی مريمی دمرکز اوولايتونو ميوبينو ته يـــو شوتر يسايکلونه اودښځو دسنا تور يــــم نارونځانو ته جامی اوشيدی وويشلی .

دميزان ۲۸ دسلطنت دمقام دو کيــل واحضرت شهزاده احمدشاه په ګڼون دروزی دمبارکی مياشتی په مناسبت دقرآن عظـــيم الشان ختم دشاهی ارگـك په جومات کـــی شروع شو .

دميان ۳۰ : دميزان دمياشتی‌داوه ويشتمی نيټی ترمازيگر ه پوری دبدخشان ، باميانو، غور، اروزگان ،وردګو ، نيمروز او بـادغيس ولايتونو څه دپاسه څلور زره اودری سو ه ټنه غنم استول شويدی .

دميزان ۳۱ـ ددوه سوه شپږ پنځـــو س مليونو شپږ لکه اودوه اويازره افغانيو پـــه وروستی پانگه‌سره دپانگی داچولودکميتی‌له‌خوا داورلگيد دجوړولو فابريکه منظور شوه .

دعقرب ۳ : دملگرو ملتو د تاسيس شپـږ ويشتمه کاليزه په ټول هيواد کښی دټو لنو اوغونډ و په‌ترڅ کښی ونمانځل شوه.

* دقرآن عظيم الشان ختم چه دسلطنـت دمقام‌دوکيل والا حضرت شهزاده احمدشاه په ګډون دروژی دمبارکی مياشتی په‌لومړی نيمه دتراويحو دنمانـځه پـه ضمن کښی پـــا ی ته‌ورسيد.

* دعلو مودپوهنځی استاد اودحيـو ا نو موزيم متخصص دکتور نومن وويل په‌افغانستان کښی ۱۵۰ زره ډوله حيوانات ژ و نـــد کـــو ی .

دعقرب ۵ : دصنعتی بانکونو هغه قانو ن چه پخوادشوری ددواړو جر گو اودسلطنت د مقام لخوا توشيح شوی‌ؤ په‌رسمی‌جريده‌کی‌په خپريدلوسره نافذ شو.

* دفارياب دولايت په‌مربوطا تو کـــی‌د محل دانکشاف اودغنمو په مقابل کی دکار د پروگرام لاندی په ٥٥ پروژو کی پنځلس‌زره تنه په‌کار لگيادی .

دعقرب ۷ ـ دافغانستان او شوروی‌اتحاد دنمايندگا نو ترمنځ دگرنی اوابو لگولـــو د وزارت دځارويو دروغتيا او توليد انستيتو ت دکتابخانی په سالون کی دوترنری دنو بتی کنفرانس اتم پروتو کول لاسليك‌شو.

دعقرب ـ ۸ : دملگرو ملتو دمـو ســـــی سرمنشی اوتانت شل زره ډالـــره او۸ زره استر لنگ پونډه يی دافغـــانستان لپاره د وچکالی سره دمقابلی په‌غـــرض تخصيص ورکړيدی .

* دفراه دولایت دشپین ډنډ دولسوا لـــی دلس بستره ایزرو غتون دودانـی دبنست‌ډېره دمغه ولایت دوالی ښاغلی محمد عا لـــم نوابی لخوا کښیښېودل شوه.

دعقرب ۱۰ : دوالاحضـر تـی شهـزاد ی بلقیس اووالاحضوت جنرال سر دارعبدالولی په‌بلنه دایران دپاچا وروړ او ددوی محترمـه ماندینه والا حضرته منیژه دیوی تفر یحـی مسافرت لپاره کابل ته‌راغلل .

دعقرب ـ۱۲ـ دخارجه چارو وزیر ښاغلی محمد موسی شفیـق دملګرو ملتو دعمومـی ټولنی دشپږ ویشتمی دوری په‌یوشمیر غونډو کی له‌ګډون اودخینو دوستو هیـوادو نو د خارجه چارو له وزیرانو سره له خبرو او د جهانی بانك او بین المللی وجهی صندو ن سره تماس شخه و روسته کـا بل ته‌راستون شـو .

* دشوری داستجواب په غو نډو کـــی حکومت ګډون وکـړ اودشوری په تا لا ر کی دوچکالی دعوارضو دمخنیوی په غرض د حکومت دعاجل پروګرام دشوری غړو تـــه توضیحات ورکول .

دعقرب ۱۵ : سږ کال ټول دشل زرو تنو په‌شاوخوا کښی انګور هـــنـــد ته صا د ر شول .

دعقرب ۱۶ ـ والاحضرت شهزاده‌احمدشاه دسلطنت دمقام وکیل او والا حضرتی خاتـول بیګا شپه په ۸ نیمو بجو دګلخانی په مانـی ی والا حضرت شاهپور غلام رضاء پهلـوی او ددوی ماندینه والاحضر ته منیژه پهلوای ی خپل حضورته ومنل اودشپی ډوډی یـی په‌سلطنتی میز باندی ورسره وخوړله .

دعقرب ۱۹ ـ دآسیایی انکشاف بانـك دبلـخ اوکامی داوبولګولو دپرو ژو دمطالعی لپاره ۳۲۹۰۰۰۰ ډالره و ړیا تخنیکی‌مرسته ورکوی.

دعقرب ۲۲ ـ معظم ټولواك همایونـــی اعلیحضرت او علیاحضرته معظمه ملکه لـه خیره سوه وطن ته راستانه‌شول.

دعقرب ۲۳ ـ دقرآن عظیم الشان دنازلیدو کـــا لیزه چه دروژی دمبارکی میاشتی له‌اووه ویشتمی شپی سره مصادفه ده دکابل‌پوهنتون دشرعیاتو دپو هنځی دجمنا ز یوم په تالار کښی په خاص اوستر محفـل کښی‌ونمانځل شوه.

دعقرب ۲۶ ـ دمعظم ټولواك همایونـــی اعلیحضرت لهٔ حضور څخه دسر دار اعلـی نښان په‌کابل کښی دایران ددولت لـــو ی سفیر ښاغلی محمود فرو غی ته‌چه‌په کابـل کښی یی دمامویت دوره پای ته رسید لی ده ورکړ شو.

* معظم ټولواك همایو نی اعلیحضر ت د هغو خاصو مهر بانیو له‌مخی چه‌په شا هانه رعیت‌پالنی لری دهیواد دمرکزاوولایتو دیوشمیر نارینه ؤ اوښځو بندیانو دبند پاتی مـو ده دکو چنی نیکمر غـه اختر په مناسبت ښښلی ده .

* صدر اعظم ښاغلی دوکتور عبد الظا هر د«خوابښی » دډرام ممثلین اودثقافت او هنر دریاست کار کوونکی ددغه ډرام دننداری په پای کی تقدیر کړ ل اووی ویل چه‌دخوابښی ډرام له‌یومهم اجتماعی پرابلم سره تما س نیولی اودهغه انتباهی نقش زموږ په‌اجتماع کی محسوس او څرګنددی .

دعقرب ۲۷ ـ همایونی معظم اعلیحضر ت د کـــو چـنـی نیکمر غـه اختر لـمونـــځ دسهار په لس بجو دشاهی اوګ په‌جومات کښی اداء کړ .

دقوس ـ ۳۰ : دافغانی سری میاشتی د ټولنی عالی رئیس والاحضرت شهزاده احمد شاه هدایت ورکړ چه دهیواد دلری ولایتونو وزلی ناروغان دعلاج لپاره دسری میاشتی په مصرف په الوتکه کښی مرکز ته راوستـــل شی .

* دبانکی اچولو کمیټی دپیګل او دباغی یو دستګاه منظور کړل .

دجدی ـ۱ : دسږ کال په نهو میاشتـــو کښی دری لکه څلور دیرش زره شپږ سو ه او دوڅلویښت مربع متره غالی دغالیو دصادر وونکی اتحادیی له خوا صادر شویدی .

دجدی ـ ۳: دنجونو په‌اوومویشتو لومړیو ښوونځیو کی سږ کال څه دپاسه دیار لس

زره تنه زده کوونکی په کلنیو ازموینو کــې بریالی شویدی .

دجدی ـ ٤ : دروان کال په میاشتو کښې دممیزو دخرخولو له مـدرکـه دوه سـوه او خلوینبت زره ډالره لاسته راغلی دی .

دجدی ـ ٥ : والاحضرت شهزاده محمود او دده محترمه میرمن والاحضرته محبو بـه غازی په لندن کی دلوړو تحصیلاتو له سرته رسولو څخه وروسته بریالی وطن ته راستانه شول .

* دحربی پو هنتون دفارغانو دشهادتنا مو دویشلو په تولنه کی ښاغلی صدراعظـــــم استادانو او فارغانو ته مدالو نه او جایــزې وویشلی .

دجدی ـ ۷: دوزیرانو عالی مجلس پـــه راډیو ، جریدو، سینماګانو، لوحو ،اودیوالونو او نورو وسایلو کښې دسګرټو او تمباکـــو اعلانونه منعه کړل .

دجدی ـ ۸: پنځلکه پنځه ویشت زره اته سوه او نولس پیکل پوستکی او څلیرویشت زره څلور سوه او څلورنوی بغنه پوستکـــی دسږکال په نهو میاشتو کښې اروپایی او امریکایی هیوادوته صادر شویدی .

دجدی ـ ۹ دآدم خان او دورخانی دفولکلوریك مشهور داستان دفلم سناریو چه پخوا دافغان فلم موسسه دهغه فلم دبرابرولو لپاره موظفــه شوی وه برابر شویدی .

دجدی ـ ۱۰: دوزیرانو عالی مجلس دبګرامیو دنساجۍ دفابریکی په پانګه کښې په سلـــو کښې زیاتوالی منظور کړیدی .

* دکرنی دپراختیا دبیړنی پروګرام پــه اساس سږکال دننګرهار په ولایت کښې څه دپاسه یولکو شل زره جریبه مځکه کښـــی مکسیپك اوسنو لیکا اصلاح شوی غنم کړل شویدی .

دجدی ـ ۱۱ : دوه زره پـنـځـه سوه او دیارلس ملیونه مکعب متره طبیعی ګاز پـــه ۱۹۷۱ عیسوی کال کښې دجوزجان دولایـت دخواجه ګوګردك له سیمی څخه شورویاتحادته صادر شویدی .

دجدی ـ ۱۲ : په روان کال کیدهیوادپه مرکز او ولایتونو کی داوو روغتو نـــو او اکسریز ونو ددستګا وو ودانیو دجوړولـــو چاری بشپړی شوی‌دی او دنورو دولســـو روغتونو دوادانیو دجوړیدلو چاری په سلوکی په‌زیاته اندازه سره مخ په وړاندی تللی‌دی.

* داطلاعاتو او کلتور وزیر ښاغلی عباسی لخوا په غزنی کښې یوه کتابخانه پرانستل شوه او دابو ریحان بیرونی نوم وربـاند ی کیښول شو .

دجدی ـ ۱۳ : دننګرهار دناوی دپراختیا په پروژه کښې اوس څه دپاسه دوه ویشت زره جریبه مځکه چه دکښت دری دوری یی تیری کړی او ګټه اخیستل ورڅخه شرو ع شویدی مستحقینو ته دورکولو له پـاره‌تیاره ده .

دجدی ـ ۱٤: یولکو دری زره دوه سوه او خلوینبت دوبرو سکاره‌دسږکال په نهومیاشتو کښې دکرکر ، اشپشتی او دره صوف لـــه کانو څخه ایستل شویدی .

دجدی ـ ۱٥: دکابل ګمرك دپنځوسم کال دنهو میاشتو عایدات څه دپاسه یو زرو او ه اتیاملیونو افغانیو ته رسیدلی دی .

دجدی ـ ۱۷ : دروان‌کال دکمپاین‌دشروع څخه تر ۱٦ دجدی پوری دبغلان دقند جوړولو په فابریکه که دیوپنځوس‌زره اتـه سوه او څلوینبتو بوجیو سره معادل څلور زره شپږ سوه پنځه شپیته ټنه او شپږ سوه کیلوګرامه بوره تولید شویده .

دجدی ـ ۱۹: په ۱۹۷۱عیسوی کال کښې یو لکو څلوینبت زرو ټنو تور ستانو دهیواد بیلی ،بیلی تورستیکی سیمی کتلی دی .

دجدی ۲۰ : دپښتو نستان دمختلفو سیمو ۲۲۹ تنه حاجیان دوچی له لیاری بیت اللــه شریف ته‌ولیږل شول .

دجدی ـ ۲۲ : دپاکستان جـمهور رئیس ذوالفقار علی بوتو دیوی لنډی دوستانه کتنی په مقصد کابل ته راورسید .

دجدی ـ ۲٤: سږ کال یوملیون او اوه‌لکه دقره‌قل پوستیکی لندن ته صادر شوه .

دجدی ۲٦ : دملګرو ملتوانکشافی پروګرام دبناو دپراختیا له په نظر کښې لیولو مره

دکابل دښار داوبو رسولو دعمومي پلان او کاناليزاسيون دجوړولو او دکشافاتو دلرى کولو دپاره او و ملکه او پنځوس زره ډالره د مرستي په ډول ورکوي .

دجدی ـ ۲۷ : يو ٦٦٥ متر اوږ دمعبرديو نيم مليون ډالرو په لګښت دګاز دپايپ لين دتيريدلو په غرض دکلفت په برخه کي دآمو پر سيند جوړيږي .

دجدی ـ ۲۹: دبلخ‌دولايت دکرنی‌دتراکتورونو دترميم ورکشاپ چه‌په پنځلسو ډول ، ډول ماشينونو باندی مجهز دی بشپړشوی په کار پيل‌وکړ .

دجدی ۳۰ـ دهغو پر له‌پسی ور سنتونو په‌اثرچه دفراه په مرکز او دهغه ولايت په نوروم‌ربوطو سيمو کی شوی دکجرك دغرمله دری‌اوبالابلوك له‌پراخو دښتو څخه د فراه دښار په‌لوری بی ساری سيلا وو ئەرا غـلـ چه‌دهغو په‌اثر (۱۵۵۸) کورونه او(٦) سرايونه رنگ شول.

دجدی ۳۰: دافغاني سری مياشتی‌دټولنی دعالی رئيس والاحضرت شهزاده احمد شاه دهدايت سره سم دفراه په‌ښار کی‌دسيلاو مصيبت ځپلوته د مرستی په‌غرض په‌خيمو کمپلو جامو او خوراکی موادو باندی بار د ټولنی دلاری ګانو يو کاروان هغه ولا يت‌ته روان شو.

او همدا رنگه په امبو لانس در ملـو او دلومړنيو مرستو په‌وسايلو سره مجهز يو طبی هيات هم هغه ولايت لا ړ

ددلوی ـ۱: درضا کارومير منو دټو لنی عالی رئيسی والاحضر تی شهزادگی بلقيس په‌هدايت سره دهغی مو سسی خورا کی شيان اونوری مرستی د بلخ دولايت‌بنديانو ښځوته ويشلی شوی .

ددلوی۱ـ: دجلال آباد دنانواياتو اودهغه ځای ښاريانو ته دحکو مت‌له خوا دور څی شپږ زره اودری سوه من‌ه غم په ټا کلی‌بيه ورکول کيږی.

ددلوی ـ۳: دافغانی سری مياشتی‌دټولنی دعا لی‌رئيس والا حضرت شهزاده احمدشاه دهدايت په اساس دلوی اختر درا رسيدوپه مناسبت يوويشت‌تری سايکلونه په‌مرکز کښی مستحقو معيو بينو ته وويشل شو .

ددلوی ـ۹: سږ کال دهلمند اوکند هار ديوسلو دوه نوی زره جريبه ځمکی په‌ساحه کی‌اصلاح شوی غنم کرل شويدی .

ددلوی ـ۸: معظم‌ټو لواك هما يو نی اعليحضرت دهغی خاصی مهربانی له مخی‌چه په‌خپل‌وفادار ملت‌يی لری دهيواد د مر کز اوولايتو ديوشمير نارينه‌و او ښځوبند يانو دبندپاتی موده دلوی اختر په مناسبت‌ببښلی ده.

ددلوی ـ۱۵: يو لکو شل زره ټنه غنم په تيرو پنځو مياشتو کی دهيواددولايتو خلکوته دارزاقو اوعامه ا ړتياو دبرابرولو دعمو می رياست له‌لاری ويشل شوی .

ددلوی ۱۵:دافغان نساجی فابريکی دسږ کال په‌نهو مياشتو کښی څه دپاسه اووه ـ ديرش مليونه متره ټوکران اوشړی تو ليد کړی اوداخلی بازارو نو ته‌يی ايستلـی دی.

ددلوی ـ۱٦: دوزيرانو عالی مجلس د ـ وردګو دولايت دښار نقشه تصو يـب کړه.

ددلوی ـ ۱۷ : په ختيـځ بنـګال کښـی افغانانو يو سل کسيزه ډله دسره صليب‌د بين‌المللی کميټی په الو تکه کښی دکلکتی څخه کابل ته راور سيدله.

ددلـوی ـ ۱۷ : صدراعظم ښاغلی دکتور عبدالظاهر دخپلو ملګرو سره تر غـر مـی وروسته په‌يوه بجه دباختر افغان الو تنی‌په الوتکه کی دفراه دولايت مر کزته‌لاړ.

* دلـغـما ن د ولايـت مـر کـز ميترلام دنوی ښار دجوړولو کار دقرآن عظيم الشان دځو اياتو دتلاوت څخه وروسته‌ديوه مسجد دبنست دږبری په ايښوو لو سر ه شروع‌شو.

ددلوی ـ۱۸ اندمعظم تو لواك هما يو نـی اعليحضرت له مهربانی څخه ډك پيغا مونه دصدراعظم دکـتـور عبدالظاهر په واسطه د نيمروز اوفراه دولايتو دلاش وجوين اوکلای کاه دولسواليو خلکو ته ورسول شو ل.

ددلوی ـ۱۸: داطلاعاتو اوکلتور وزار ت مسلکی مجلس په مطبو عاتو کی هغه خارجی تبليغات منع کړی دی چه دپيسو دور کو لو په مقابل کی ترسره کيږ ی.

ددلوی ـ۱۸: دمحصلينو او دوزارتو د مامورينو څخه دوه سو، او ديرشو تنوسږ کال ددوستتو هيوادو ونو دفيلو شپو نو اوسکا لر شپو نو څخه استفاده کړی ده.

ددلوی ـ۱۹: صد راعظم دکتورعبدالظاهر دفراه دولايت دوروستی سيلاو مصيبت ځپلو لهشپږ مليونه دری لکه اوشپږ دير ش زره افغانی او دنيمروز دولايت دلاش جوين د ولسوالی دسيلاو مصيبت ځپلو خلکوته دری لکه اوه لس زره افغانی دحکو مت له خواد مرستی په حيث منظوری کړی .

ددلوی ـ۲۰: صدراعظم دکتور عبدالظا هر دځپلو ملګرو سره دهيواد دجنوب لويد يځ دولاياتو څخه دځلو رور ځنی کتنی څخـــه وروسته دکند هار نو می الوتکی په ذريعه کابل ته راورسيدل .

ددلوی ـ۲۲: دننګر هار لغمان اوکنړ ونو دولا يتونو دجلال آباد دملکی رو غتون پـــه محوطه کی ديو دوه سوه بستر ييزه روغتون دبنسټ ډبره درو غتيا وزير پوهاند دو کتور محمد ابراهيم مجيد سراج لخوا کيښو د ل شوه.

ددلوی ـ۳۶: په لندن کی دافغانی قره قل دپوستکو دليلامی اله درکه څه دپاسه يو مليونو شپږ لکه اوشل زره پونډ ستر لنګه لاس ته راغلی دی.

ددلوی ۲۹: دجدی دمياشتی په اوږدو کی دګلبهار دنساجی دفابريکی داتو ماتوبد لو په دستګله کی دوه مليو نه دوه لکه اته اويا زره ځلور نوی متره کتان مرينه ، شريسان اوداسی نور توليد شوی دی .

دحوت لو مړی : دحضوری چمن ښا ر ی سالون چه اوه سوه او پنځوس تنه پکښــی ځايږی دکابل سر پر ست ښا روا ل ښاغلی محمدکبير نورستانی له خوا پرا نيستـــــل شو.

دحوت ـ۲: يوزرو دوه سوه سره اوشنه مميز سږ کال دوزير لمتهد د ميوی پاك کولو په فابريکه کښی له بين المللی معيار سره سم پاك شوی اندی يی تړل شوی او خارج ته صادر شويدی .

دحوت ـ۶: دمحرم الحرام د ميا شتـــی لسمه ورځ چه دحضرت امام حسين دشهاد ت دورځی سره مصادفــه وه په ټول هيواد کی ديادونی مراسم پهځای شول .

دحوت ـ۷: افغانی هيات داسلا می هيواد ونو خارجه وزيرانو په دريمه جرګه کښی ګډون په غرض جدی ته لاړ.

دحوت ـ۸: دافـــغانستان درو غنيا تـــو د سهامی شرکت توليدات چه په مختلفو ډرجو سره موبل ايل، ديزل او سيايل دی بازارته وړاندی شول.

دحوت ـ۹: يو شمير خارجی کمپنی حاضری شوی دی چه دجنګلك دنجاری دفابريکی ډول ډول توليدات رانيسی .

دحوت ـ۱۰: دهرات داردو خا ن پـــه تحقيقاتی فارم کی سږ کال ۲۸۱ چوڼه غنم او نور تخمونو کرل شوی دی.

دحوت ـ۱۱: په تيرو يوو لسو مياشتو کی په ښکلو ديزاينونو بيل بيل ډول څلـور لکه اوه لس زره نهه سوه څلور اتيا متـر مربع افغانی قالينی دقالينو دصادرو نکـــی اتحاديی په واسطه خارج ته صا دری شو ی دی.

دحوت ـ۱۲: ددلوی په مياشت کی دګلبهار دنساجی دفابريکی داتومات او بدلو په دستګاه کی يو مليون اووه سوه نه اويازره پنځه سوه دری څلو ينبست متره کتان شرين ،مر ينـــه سان، فللين اونور ټو کران تو ليدشويدی.

کوونی خبرونه

دحوت ـ۱۷: دامام اعظم ابو حنیفه په نامه دپروان دولایت عامه کتابخانه دقرآن کریم دخو آیتو دتلاوت نه وروسته داطلاعاتو او کلتور دوزیر ښاغلی محمد ابراهیم عباسی له خوا پرانیستله شوه .

دحوت ـ ۱۸: دافغانستان او شوروی اتحاد ترمنځ ددوستی ۵۱ کالیزه په کابل کښی ډیری لمانځله شوه . (کی ونمانځله شوه .)

دحوت ـ ۲۰: د۱۳۵۱ کال عادی او انکشافی بودجه داساسی قانون د۵۸ مادی پـه اساس مشرانو جرگی تهوړاندی شوه .

دحوت ـ ۲۱ : په پښتو ژبه دافغانستان دجغرافیاوی قاموس شپږم ټوك لهچاپه څخـه راوتلی دی .

دحوت ـ ۲۲ : مشورا دهدیم کال دو همه غونډه ددواړو جرگو درئیسانو له خوا شروع شوه.

دحوت ـ ۲۳: صدراعظم دکتور عبدالظاهر په یوه صادرشوی فرمان کی داطلاعاتو او کلتور وزارت تههدایت ورکړی دی چه راډیو افغانستان باختر آژانس اودهیواد نور نشریات په مداوم ډول دپښتونستان په هکله خپلو خپرونو تـه پراختیا ورکړی .

دحوت ـ ۲٤ : صدراعظم دکتور عبدالظاهر دشوروی اتحاد دوزیـــرانو دشوری درئیس ښاغلی الکسی کاسیگین په بلنه سهار پـه شپږو بجو دیوه رسمی مسافرت په غرض هغه هیوادته روان شو .

دحوت ـ ۲۵: دضرابی دپلاستیك جوړولو فابریکه دوړځی یونیم زرودانی پلاستیـــکی پطنوسان گیلاسونه او غابونه جوړوی.

دغه فابریکه تیرکال دپنځه ملیونه افغانی لومړنی پانگه سره دخصوصی پانگی اچولـو دکمیټی له خوا منظور او تاسیس شوی ده.

دحوت ـ ۲٦ : صدراعظم داکتر عبدالظاهر ښاغلی الکسی کاسیگین ترمنځ دافغانستان په وخت دماسپښین په دوه نیمو بجو دکریملین په ماڼی کی خبری وشوی .

دحوت ـ ۲۷ : په کندز کښی په عصری توگه دکاغذ جوړولو شیښنو جوړولو لبنیا تو دمالگی دتصفیی او حیوانی خوراکی مواد و دبرابرولو دفابریکو دتاسیس او دغه رازدیوه مجهز مسلنخ جوړیدل مطالعه کیږی .

اختراعات واکتشافات

عراده خرطومدار

متصدیان کمپنی انجنیری هولویل ایالت مشیگان یکنوع ماشین خرطوم دار راایجاد کرده‌اند که به منظور تطهیر جاده ها و بر داشت براطله هاوخاشاك ازکناره های سرك محل استعمال قرارداده میشود . این عراده ماشین سیار رابنام (واکیوم کلینردیو پیکر) یاد میکنند .نیروی کشش خرطوم آن بحدی قویست که میتواند حتی قطی ها وبوتلهای

خالی وتوده روز نامه های باطله رانیز به نفس کشکند واز کنار جاده بر داشت نماید البته باطله های مزبور ازراه لوله خرطوم نمابیك تانك ذخیره که درعقب عراده نصب است نقل داده میشود .ماشین تطهیرجاده‌ها رامعمولا بالای موترك مخصوص گلف بازان نصب وحمل میکنند این ماشین رادر بالای تراکتور وموتر های‌لاری نیز میتوان نصب و حمل کرد.ازین ماشین تطهیر بالخاصه در پارکها وتوقفگاه های موترکه مردم اشیای باطله وبیکاره شانرا بدور می اندازد .خوبتر

استفاده شده میتواند دهل ذخیره عراده‌تطهیر که ازمواد پلاستیکی ساخته شده دارای ظرفیت شصت‌گیلن میباشد وقتیکه دهل از مواد باطله مملو گردید آنرادربین یك‌موتر لاری کلان تخلیه میکنند وسپس دوراز شهر انتقال میدهد .

ماشین جدید تخم پاشی

کمپنی انترنشنل ها روستر شیکا کویك ماشین جدید تخم فشانی زراعتی را ایجاد کرده است که‌بزعم آنها یك تحول بارز محسوب بوده ودر دوقرن گذشبه چنین تحول تخنیکی مهمی در زمینه پدید نیامده است . این ماشین که بنام ۴۰۰ سایکلو یاد میشود

تخمهای زراعتی داخل یك دول رابوسیله فشار هوا در جریهای تخم ریزی‌جا میدهد و سپس در شیار های زمین طور منظم‌مه نهد وباخاك مي پوشاند .

این ماشین جدید برای جا گذاری انواع مختلف تخم های زراعتی بکار رفته میتواند .

قمر بین

متخصصین لنین گرادی بایجاد یك‌تلسکوپ جدید نایل گردیده اندکه توسط آن میتوان اقمار مصنوعی راحتی درروزدر فضای زمین مشاهده کرد .تلسکوب مزبور بنام (دور بین

ای‌تی‌ـآ) یاد میگردد این روزها تعداد اقمار مصنوعیکه در مدار های مختلف فضای زمین

در گردش اند خیلی زیاد شده است ودرآینده بیشتر خواهد گردید .هرگاه توسط تلسکوپ مزبور به آسمان نظاره کنید بده هاوصد ها دانه اقمارمصنوعی(قبلا پرتاب شده)رامشاهده خواهید کرد .

کودکان مکاتب بااستفاده ازین دور بین بیشتر دلچسپی می گیرند والبته این وسیله علمی وتفریحی جهت تنویر افکار و آموزش آنها خیلی مفید ثابت میشود .

قرار تجربه کسیکه اقمار مصنوعی را توسط تلسکوب در هوادید خط السیر آنرا با دلچسپی تعقیب کرده میرود واز تلسکوپ مزبور به آسانی دست نمیکشد .

دستگاه های کوچك برق ذروی

متخصصین شوروی دراحداث شوروی و ایجاد دستگاه های کوچك تولید برق‌ازنیروی اتومیك پیشرفت خوبی نموده است .یکی از دستگاه های جدید مزبور بنام (تس‌ـ۳) یاد میگردد که باظرفیت ۱۵۰۰ کیلوات ساخته شده وطور سیار بهرجاکه خواسته باشند طور آسان انتقال میدهند .

این نوع دستگاه کوچك عصرو علاوه بر تولید برق مقدار زیاد بخار رانیز میتواند ۲۸۰ درجه حرارت وبیست اتوموسفیر فشار تولید بکند .

اختراع ماشین جدید برش آهن وفولاد

متخصصین شوروی طرح ماشین جدیدی را تکمیل کرده‌اند که (پل) آن باسرعت زیادتر ازماشین هاو قبلی گردش مینماید وبالخاصه برای قطع وبرش فلزات گداخته فولاد فلزات غیر آهنی ــ المونیم ومرکبات آن بکارمیرود. این ماشین به مصرف ارگون ونایتــــروژن احتیاجی ندارد .

برای پائین آوردن بل ترمیم موتر

یك انستیتوت تحقیقاتی در مونشن دست بابتکار ودرعین حال مفیدی زده است بدیــن معنی که‌اعضای انستیتوت مبارزه راعلیه آن عده از گاراژ هاومراکز ترمیم موتر که‌با خدمه وبناحق پول گزافی ازمالکین موتر هــا می ستانند آغاز کرده است انستیتوت راهها ی معقول وکم مصرف ترمیم های قابل ترمیم را پیشنهاد مینمایند علاوتاً اعضای انستیتو ت علل تخنیکی وفنی تصادمات رانیز بر رسی مینمایند وکم مصرف ترین آنرابه مالکیــن موتر صاحبان گاراژهاوغیره نشان مید هند. میدهند البته هدف اصلی آنها پائین آوردن قیمت ترمیم موتر میباشد .

پلاسبیت

موسسه تتبعات اموال‌مصنوعی واقع شهر کیف اتحاد شوروی بایجاد یکنوع جامــــه پلاستیکی جدید موفق گردیده است که‌ازنگاه اوصاف بخصوص درخور توجه و دلچســی میباشد جامه پلاستیکی مزبــور کــه بنــام (پلاسبیت) یاد شده است در مقابل نفوذ آب مقاومت داشته ودر اثر تغییرات شدید درجه حرارت خواصش‌رازایل‌نمیسازد جامه‌پلاسبیت ممکن است مورد استفاده واستعمال زیاد ی درامور ساختمان خطوط ریل زیر زمینی بندو انهار وامثال آن پیدا بنماید .

خون مصنوعی هم بوجود آمد

دو شرکت جاپانی با استفاده از تر کیب فلورین به ساختن خون مصوعی موفق شده‌اند این خون که‌برای اولین بار ساخته شده از فلور وکاربن وجز عمده آن بوجود آمده است تجارب نشان داده که استفاده ازخون‌مصنوعی در حیوانات نتایج اطمینان بخشی بار آورده است .واقتی ۹۰ فیصد خون طبیعی از سگها کشیده شدو جای آنراخون مصنوعی اشغا ل کردا‌ین سگها هفت‌ماه زنده بودند .

بقرار گزارش این شرکت‌ها خون مصنوعی از طریق عصاره گیرو فلورو کاربن درمحلول سودیم کلوراید بدست آمده است .

کشف آله جدید اندازه‌گیری ضربان قلب:

یك آله که بدون برقراری تماس با جسم انسان می تواند ضربان قلب را اندازه کند توسط دانشمندان کلورادو انکشاف یافتــه است .این آله بنام مگنتوکار دیو گراف یاد شده وباتولید علایم برقی که متناسب بــه ضربان مقتناطیسی قلب است میتواننداندازه ضربان راسنجش نماید .

کشف بزرگترین مخزن فوسیلهای‌ماهی

یك مخزن بزرگ فوسیل ماهی در نشیب های متشکل از گل رس در نزدیك (سیس)در لاتویا کشف گردیده است گفته میشود کــه فوسیلهای مذکور اسلاف موجودات ذوحیاتین امروزی میباشد .ای ن‌فوسیلها تقریباً ۲۵۰ ملیون سال عمر دارند .

کشف سکه های هزار سال قبل

ساشا متعلم مکتب در منطقه گرودنو(اتحاد شوروی) مخفیگاه یك تعداد سکه های قدیمی عربی رادر نزدیك شهر مسکونی خود پیدا کرد. متخصصین‌ومؤرخین‌اکادمی علوم‌جمهوری (بلوروسی) به ۲۳۳ سکه یافت شده عــلاقه زیاد گرفتند واظهار داشتند که‌سکه هـــای مذکور در اواسط قرن دهم هنگام فرمانروایی سامانیان در قسمت های تاشکند سمر قند ودیگر شهر های آسیای‌مرکزی ضرب زده‌شده است .

وفیات مهم سال

اعلیحضرت مهندرا پادشاه فقید نیپال

اعلیحضرت مهندرا پادشاه نیپال که بیک حمله قلبی مصاب شده بود به تاریخ یازده ه دلو ۱۳۵۰ مطابق اول فبروری ۱۹۷۲ دراقامت گاه زمستانی خود واقع بهارات پوردر دو عد کیلو متری کتنهندو درگذشت وی پنجاه ویک ساله بود

پسرش برندرا بربکرام شاه دیوا ولیعهد بیست وهفت ساله نیپال بلا فاصله به حیث پادشاه جدید آن کشور طی مراسم مختصری بتخت سلطنت آنکشور جلوس نمود.

فریدریك نهم پادشاه دنمارك روز ۲٦ جدی به عمر ۷۲ سالگی وفات کرد ودختر ارشد وی مارگریت بحیث ملکۀ دنمارك اعلام گردید مارگریت سی و یکسال داشته وبعد ازاینکه پدرش پادشاه دنمارك چشم از جهان پوشید طی مراسم تحلیف را بجا آورد.

نکیتاخروسچف :-

نیکیتا خروسچف صدر اعظم سابق اتحاد شوروی روز ۲۱ جوزا به عمر ۷۷ سالگی در اثر سومین حملۀ قلبی در شفاخانۀ کریملین درگذشت خروسچف از سال ۱۹۵۸ تا ۱۹٦٤ مدت یازده سال به حیث سرمنشی اول حزب کمونست و بعداً بحیث صدر اعظم آنکشور اجرای وظیفه می نمود. چنانچه بعد از جوزف ستالین صدر اعظم زمان جنگ نیکیتاخروسچف چهرۀ عمدۀ سیاست اتحاد شوروی بود .

قتل وصفیتل :

صدر اعظم اردن وصفیتل به تاریخ ۷ قوس هنگامیکه از جلسۀ شورآی مشترك دفاع عرب به هوتل مشراتون قاهره برمیگشت درمدخل هوتل هدف گلوله باری سه مرد مسلح گردید وبقتل رسید .

کیورگی دوبروولسکی کماندر سفینه

سه کیهان نورد سیوز یازدهٔ اتحاد شوروی حین فرود آمدن سفینهٔ به زمین روز ۹ سرطان در اوایل صبح مرده یافت شدند . این سه کیهان نورد اتحاد شوروی که بتاریخ ۲۹ جون غرض اتصال با استیشن علمی سالیوت بفضا پرتاب شده بودند عبارت از : کلنم گیورگی دوبرولسکی و نیکولای او ویلچ ویلکـــوف وایوانو ویچ پاتسایف ، آنها بعد از آنکه پروگرام پرواز خودرا بصورت کامل به سر رسانیدند در حال مراجعت به زمین از ادامه حیات محروم شدند

نیکولای اوویلچ ولکوف انجنیر پرواز

ویکتور پاتسایف تست انجنیر سفینه

استاد نبی گل : هنرمند مشهور وطن در اثر مریضی که عاید حالش بودروزهفده‌جدی ۱۳۵۰ به عمر ۷٦ سالگی وفات یافت ودر شهدای صالحین به‌خاك سپرده شد .

بناغلی محمد ابراهیم عباسی وزیر اطلاعات وکلتور باشنیدن خبروفات استاد نبی‌گل‌مرگ استاد رایك ضایعه‌بزرگ هنری‌خوانده‌متذکر گردید که استاد نبی گل مثل استاد قاسم و

خدای بخښلی استاد نبی گل

استاد غلام حسین از بنیان گزارا ن‌مکتب موسیقی افغانی بود که آهنگ های افغانی را به امتزاج ادب افغانی برپایه اصو ل‌علمی موسیقی کلاسیك بناکرد وآنرا رنك ورو نق مخصوصی بخشید .

وزیر اطلاعات وکلتور علاوه کرد استاد نبی گل به ذخایر بزرگ‌آهنگهای محلی و فولکلوری دسترس کافی داشت .

استاد نبی‌گل چون یك ستاره تابنا ك بز مجموعه بزرگ از گلهای هنری‌موسیقی افغانی خصوصا موسیقی پښتو نورپاشی کرد و آنرا به نور استعداد سرشار خود رنگ وکیف‌تازه بخشید :

کور ودانی

په دی وسیله دښاغلو مستمندی داطلاعات او کلتور دوزارت دعکاسی مدیر او غړی ئی اسحق محمود، اومصطفی وزیری، دلینو تایپ‌دآمر ښاغلو کاظم علی «عنایت»، آپریتر میرسلیمان میراکبر (سروری) سرمرتب او غلام محمد (سرباز) .

اودمراقبت‌اوورکشاپونودمدیرښاغلوعبدالحکیم، اوباشی‌محمدرفیق شریفی‌اومحمد مهدی معاون ماشین‌کارمحمدعارف اومحمدبشیراو همدارنګه دزنګو ګرافی دمدیر ښاغلو عبدالله جـان، عبدالوهاب ، عبدالغفور عکاس ،او دصحافـی دعبدالرحیم «کارګر» څخه چه زمونږ سره ئی دافغانستان کالنئ په ترتیب او چاپولو کـی مرسته کړی ده دزړه دکومی کورودانی وایو.
(اداره)

مسئول مدیر: محمد ولی ځلمی

مهتممان:

حبیب الرحمن ننګ

او پیغلې راحله راسخ

نیټه: ۱۳۵۱ کال دوری لمری

دولتي مطبعه